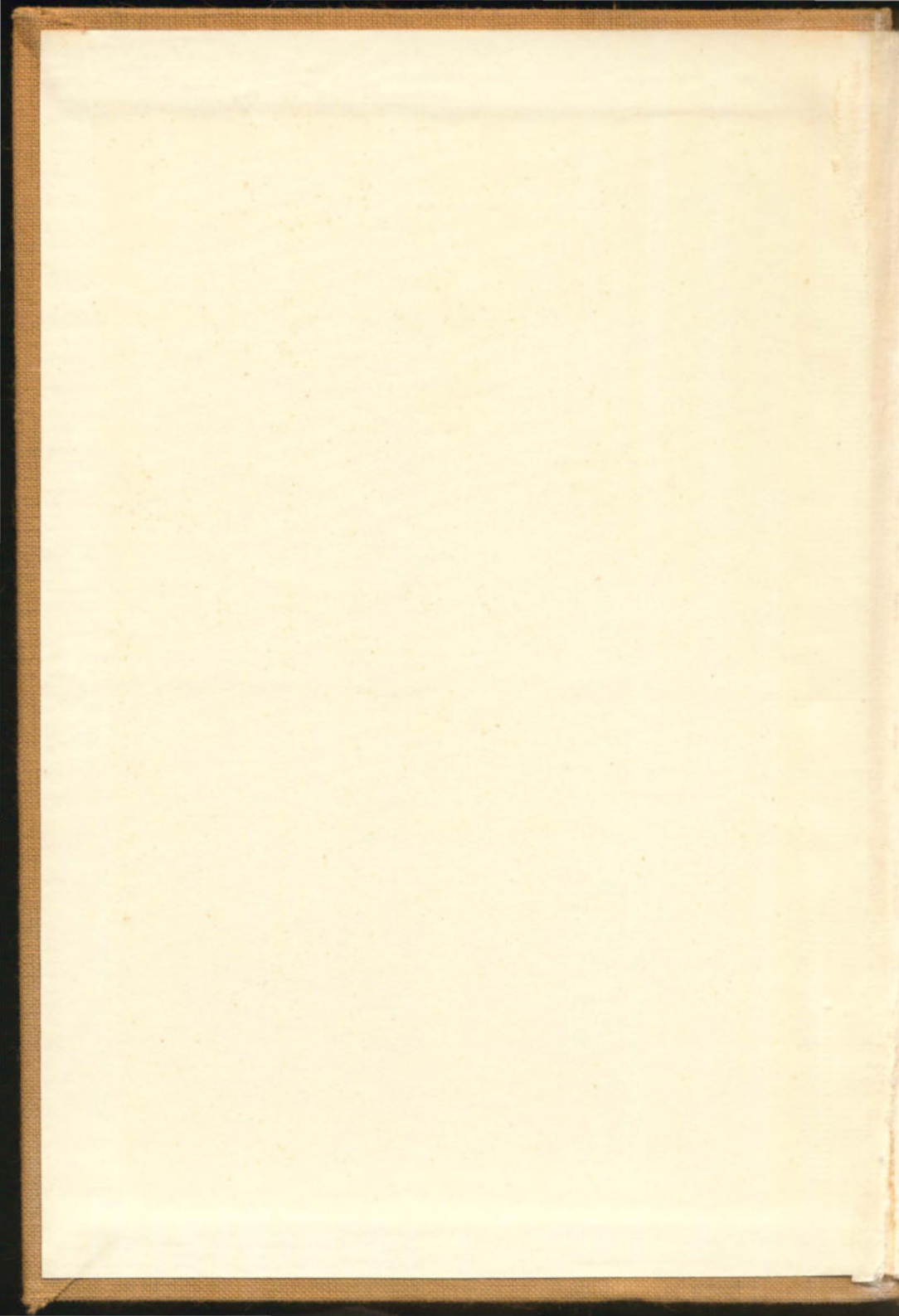

Kolberg

II 858.835
O S K A R

Kolberg

DZIEŁA WSZYSTKIE

OSKAR KOLBERG

Dzieła wszystkie

REEDYCJA

Monografie etnograficzne wydane za życia autora

Pieśni ludu polskiego

Sandomierskie

Kujawy (2 t.)

Krakowskie (4 t.)

Wielkie Księstwo Poznańskie (7 t.)

Lubelskie (2 t.)

Kieleckie (2 t.)

Radomskie (2 t.)

Łęczyckie

Kaliskie cz. I

*

Mazowsze (5 t.)

Pokucie (4 t.)

Chełmskie (2 t.)

Monografie etnograficzne wydane pośmiertnie

Przemyskie

Wołyń

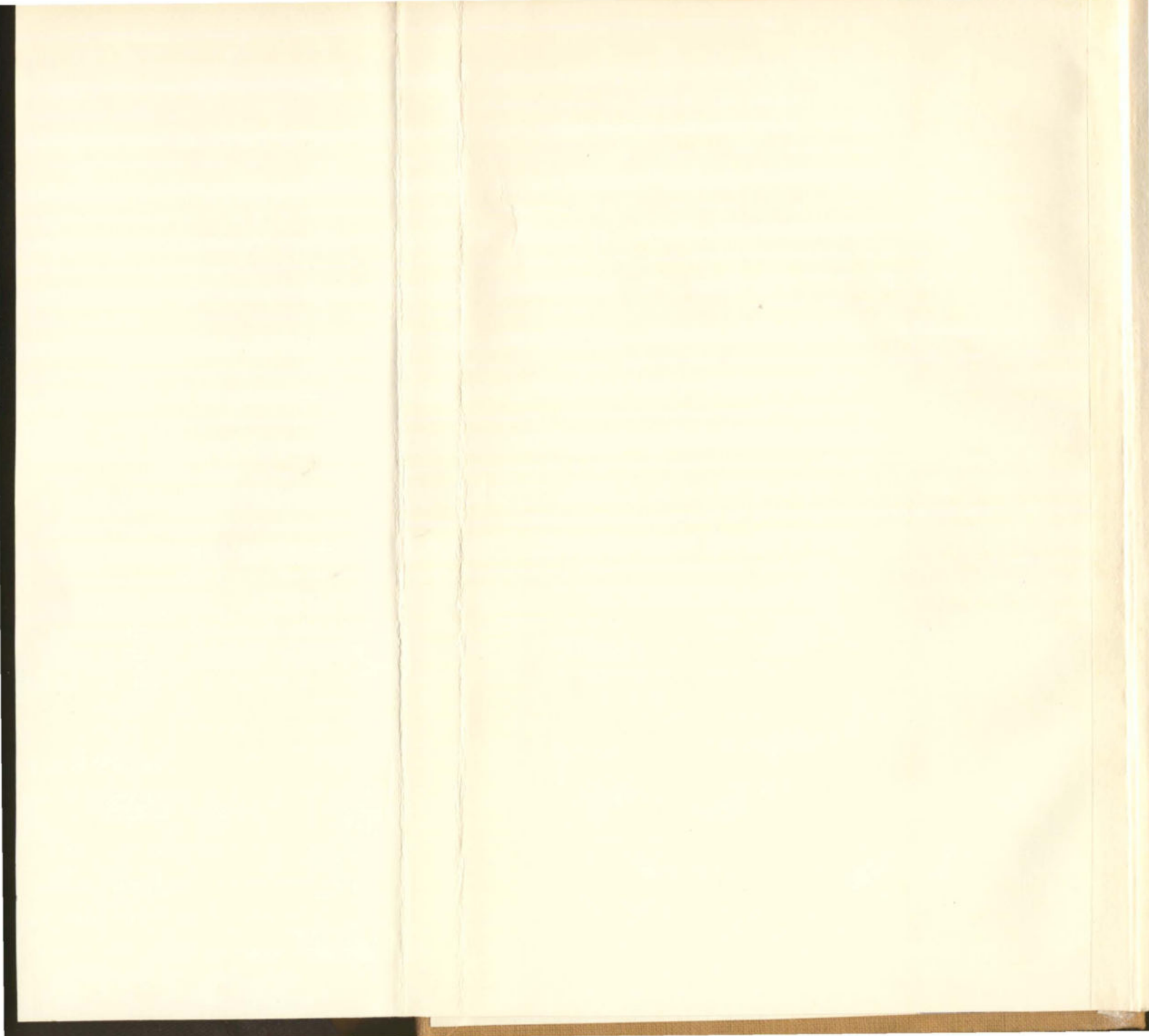
*

UZUPEŁNIENIA REEDYCYJNYCH
MONOGRAFII ETNOGRAFICZNYCH

Suplementy (3 t.)

*

Komentarze do reedycji (2 t.)

OSKAR KOLBERG

DZIEŁA WSZYSTKIE

O S K A R K O L B E R G

DZIEŁA WSZYSTKIE

TOM 1

POLSKIE TOWARZYSTWO LUDOZNAWCZE

WROCLAW-POZNAŃ

O S K A R K O L B E R G

PIEŚNI
LUDU POLSKIEGO

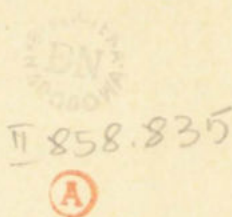

1974

POLSKIE WYDAWNICTWO MUZYCZNE

WYDANO POD OPIEKĄ NAUKOWĄ
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

III wydanie

Biblioteka Narodowa
Warszawa

30001011633707

K O M I T E T R E D A K C Y J N Y

Julian Krzyżanowski — przewodniczący, Józef Burszta — redaktor naczelny,
członkowie: Kazimiera Zawistowicz-Adamska, Mieczysław Grad, Czesław Her-
nas, Helena Kapeluś, Władysław Kuraszkiwicz, Tadeusz Ochlewski, Anna
Kutrzeba-Pojnarowa, Maria Znamierowska-Prüfferowa, Roman Reinfuss, Kazi-
mierz Rusinek, Jadwiga Sobieska, Maria Turczynowiczowa, Stanisław Wilczek,
Bogdan Zakrzewski

REDAKCJA TOMU: JÓZEF BURSZTA I MEDARD TARKO

1974 EO 7245/1

Oskar Kolberg (1814-1890)

PRZEDMOWA

Opracowywane w Polskim Towarzystwie Ludoznawczym, a wydawane przez Polskie Wydawnictwo Muzyczne i Ludową Spółdzielnię Wydawniczą od roku 1961 *Dzieła wszystkie* Oskara Kolberga osiągnęły w 1974 r. liczbę 57 tomów. Do wydania całości tej spuścizny, obliczonej na tomów 80, pozostało jeszcze sporo. Tymczasem w ciągu 13 lat, jakie minęły od początku ukazywania się *Dzielników wszystkich*, wiele z wydanych tomów zostało na rynku księgarskim wyczerpanych. Szczególnie szybko rozchwytało tom pierwszy — *Pieśni ludu polskiego* — wydany przez Kolberga w 1857 r., a stanowiący pierwszy w ogóle w literaturze polskiej pełniejszy zbiór pieśni ludowych z melodiami.

W tej sytuacji powstał problem dodruku czy też wznowienia wyczerpanych pozycji wydanej serii *Dzielników wszystkich*, poszukiwanych zwłaszcza przez nowych nabywców, którzy chcieliby skompletować całość monumentalnego zbioru. By zaspokoić to zapotrzebowanie Polskie Wydawnictwo Muzyczne w Krakowie, podjęło się wznowienia własnym sumptem *Pieśni ludu polskiego*, dzieła mającego swą autonomiczną wartość i użyteczność niezależnie od całości *Dzielników wszystkich*, będącego zarazem pierwszym tomem całej serii. Tym samym zostało rozpoczęte niejako drugie wydanie *Dzielników* O. Kolberga.

Nie można już teraz przesądzać, czy to drugie wydanie *Dzielników* będzie mogło być realizowane równoległe z kontynuacją wydania pierwszego, mającego objąć przecież jeszcze 23 tomy. Należy jednak zakładać taką możliwość, przynajmniej w początkowej formie dodruku tomów wyczerpanych. Nie traktujemy stąd *Pieśni ludu polskiego* jako pozycji samoistnej i oderwanej, lecz jako rozpoczynającą nową pełną serię *Dzielników* O. Kolberga, tak jak byłyby one ujęte w wydaniu z r. 1961. Pozostawiamy stąd wszystkie

zamieszczone tam przedmowy — Józefa Gajka, Juliana Krzyżanowskiego i Mariana Sobieskiego — jako opracowania dotyczące całości *Dziół*. Należy je traktować także jako swoisty fakt historyczny, jako wyraz ówczesnej znajomości spuścizny Kolberga. Opracowania te wymagają dzisiaj pewnych uzupełnień i niektórych sprostowań, które w części zostały wprowadzone.

Okazało się więc, że spuścizna badawczo-pisarska Kolberga jest bogatsza, niż to początkowo sądzono. W ciągu żmudnej pracy inwentaryzacyjnej i opracowań tej spuścizny do druku ujawniła się konieczność zwiększenia liczby tomów *Dziół*. Spuściznę Kolberga oszacowano kiedyś na 66 tomów, tymczasem — jak wspomniano — będzie tych tomów 80 (w tym 5 tomów indeksów). Zestawienie całości *Dziół* z podziałem na poszczególne partie ukazano poniżej.

Prof. J. Gajek mówi w swojej przedmowie o 46 tekach rękopisów, jako o materiale do wydania ineditów. Obecnie Redakcja rozporządza 76 tekami (woluminami). Bliższe informacje o zestawie rękopisów i ich swoistych dziejach znajdzie czytelnik w przedmowie do t. 39 *Dziół*, pt. *Pomorze*. W tym też tomie zamieszczono szczegółowe uwagi o zasadach wydania *Dziół*, innych nieco od tych, jakie podano w przedmowach do pierwszego tomu poprzedniej edycji. Można tu wspomnieć o ważniejszych.

Tak więc tomy 1–36 *Dziół* zostały (i będą chyba w przyszłości) wydane techniką fotooffsetową, z tym jednak, że zostaną one uzupełnione niezbędnymi komentarzami tekstowymi (tomy 37–38). Uzupełnienia materiałowe zaś do tomów 2–36, mających charakter monografii regionalnych, zostaną zamieszczone w tomach suplementowych i miscellaneach (tomy 70–74). Zrezygnuje się przy tym z zapowiedzianego uzupełnienia tekstu Kolbergowskiego i jego rycin współczesnym mu materiałem ilustracyjnym czy rycinami eksponatów muzealnych z czasów Kolberga. Nie będą też dołączone do poszczególnych monografii regionalnych mapy i kartogramy z wyznaczeniem przestrzennym pochodzenia materiałów źródłowych. Zmieni się nieco zestaw indeksów: indeks miejscowości zostanie zastąpiony indeksem nazw geograficznych, który obejmie — poza nazwami miejscowości — także nazwy regionów, jednostek

fizjograficznych itd. Będzie oczywiście również indeks osobowy (nazwisk).

Prof. J. Kızıżanowski w przedmowie do poprzedniego wydania pierwszego tomu *Dzieł* dał znakomitą charakterystykę dorobku Kolberga w zakresie literatury ludowej. Charakterystyka ta została jednak oparta raczej tylko o znajomość pierwodruku, bez uwzględnienia zawartości tek rękopisów. Stąd też podane przez tego uczonego tabelaryczne ujęcie zawartości poszczególnych gatunków folkloru odnosi się tylko do tomów reedycyjnych, nie uwzględnia zaś — bo wówczas nie mogło uwzględniać — zawartości ineditów. Nawet i w obrębie tego zestawienia podanych liczb nie należy brać ściśle. Okazuje się bowiem, że Kolberg łączył często teksty przyśpiewek o tej samej melodii pod jeden numer. Rzeczywista liczba pieśni będzie więc już w tomach reedycyjnych wyższa.

Nowe tomy *Dzieł* wydawane z rękopisów (inedita) zmieniają znacznie dotychczasowe opinie o dorobku Kolberga. Zaskakują one wręcz, zwłaszcza folklorystów, nieoczekiwanym bogactwem materiałów. Takimi okazały się monografie *Góry i Podgórze* (t. 44–45); *Sanockie-Krośnieńskie*, które, obliczone kiedyś na jeden tom, musiały zostać rozszerzone do trzech (t. 49–51); *Litwa* (t. 53), który to tom nie był dawniej brany w rachubę jako samodzielny tytuł; dalej — dwutomowe monografie: *Ruś Karpacka* i *Ruś Czerwoną* (t. 54–57), zawierające rzeczywiście niespodziewane bogactwo materiału folklorystycznego, częstokroć zupełnie dotąd nieznanego.

Dzieła wszystkie O. Kolberga przedstawiają stąd najobszerniejszy ze znanych zbiorów materiałów etnograficznych i folklorystycznych. Można szacować, że zbiór ten zawiera m.in. około 25000 pieśni i tańców z melodiami, zarówno polskich, jak słowiańskich, ponad 2000 bajek i innych opowiadań ludowych, około 18000 przysłów, zagadek, porzekadeł itp., ogromną ilość opisów wierzeń, zwyczajów i obrzędów, zwłaszcza weselnych, charakterystyki regionów, miejscowości i grup ludzkich oraz towarzyszące im legendy, podania itd.

Zawarty w *Dzielałach* materiał źródłowy ma nie tylko wartość etnograficzno-folklorystyczną, ale także językoznawczą i muzyko-

logiczną. Zapoznanie się z rękopisami Kolberga nakazuje zmienić uprzednie opinie, oparte głównie o prace drukowane dawniej, o zapisach gwarowych niezbyt wysokiej wartości. Specjaliści przekonali się o pełnej przydatności zapisów Kolberga odnośnie do fonetyki, fleksji i składni. Okazało się też, że ingerencja redakcyjna Kolberga w uzyskane teksty nie była tak duża, jak sądzono. Odnosi się to również do melodii notowanych przez Kolberga troskliwie z różnymi ich odchyleniami i wariantami. Po tekstach pierwodruku sądzono też, że Kolberg wprowadził do zawartości treściowej tekstów, zwłaszcza pieśni, sporą cenzurę. Rękopisy tymczasem zawierają wiele materiału, który nie mógł być za jego czasów z różnych względów publikowany. Dotyczy to np. pieśni patriotycznych i narodowych, odnoszących się do takich wydarzeń, jak powstanie kościuszkowskie czy zsyłki na Sybir. Pieśni te zachowały się, aczkolwiek brak wśród nich zbiorów pieśni o konfliktach klasowych, pieśni buntowniczych. Takie mogły zresztą z trudem dochodzić do uszu Kolberga czy jego licznych korespondentów, pochodzących z ziemiaństwa i inteligencji.

O wartości muzycznej *Dzieł* informuje w sposób jednoznaczny przedmowa doc. M. Sobieskiego.

Aby czytelnicy mogli mieć należyty pogląd na całość *Dzieł wszystkich* O. Kolberga, pod którym to względem istnieją powszechne niejasności, podaje się niżej ich aktualne zestawienie.

I. MONOGRAFIE ETNOGRAFICZNE

(wydane za życia Kolberga pt. *Lud. Jego zwyczaje, sposób życia, mowa, podania, przysłowia, obrzędy, gusła, zabawy, pieśni, muzyka i tańce*)

- * 1. *Pieśni ludu polskiego*
- * 2. *Sandomierskie*
- * 3. *Kujawy cz. I*
- * 4. *Kujawy cz. II*
- * 5. *Krakowskie cz. I*
- * 6. *Krakowskie cz. II*
- * 7. *Krakowskie cz. III*
- * 8. *Krakowskie cz. IV*
- * 9. *Poznańskie cz. I*

---

* Tomy wydane w ramach *Dzieł* do 1974 r.

- * 10. *Poznańskie* cz. II
- * 11. *Poznańskie* cz. III
- * 12. *Poznańskie* cz. IV
- * 13. *Poznańskie* cz. V
- * 14. *Poznańskie* cz. VI
- * 15. *Poznańskie* cz. VII
- * 16. *Lubelskie* cz. I
- * 17. *Lubelskie* cz. II
- * 18. *Kieleckie* cz. I
- * 19. *Kieleckie* cz. II
- * 20. *Radomskie* cz. I
- * 21. *Radomskie* cz. II
- * 22. *Łęczyckie*
- * 23. *Kaliskie* cz. I
(wydane za życia Kolberga pt. *Obrazy etnograficzne*)
- * 24. *Mazowsze* cz. I
- * 25. *Mazowsze* cz. II
- * 26. *Mazowsze* cz. III
- * 27. *Mazowsze* cz. IV
- * 28. *Mazowsze* cz. V
- * 29. *Pokucie* cz. I
- * 30. *Pokucie* cz. II
- * 31. *Pokucie* cz. III
- * 32. *Pokucie* cz. IV
- * 33. *Chełmskie* cz. I
(wydane w latach 1890–1907)
- * 34. *Chełmskie* cz. II
- * 35. *Przemyskie*
- * 36. *Wołyń*

II. KOMENTARZE DO TOMÓW 1–36 DWOK

- 37. *Komentarze tekstowe i muzyczne* cz. I
- 38. *Komentarze tekstowe i muzyczne* cz. II

III. DAJSZE MONOGRAFIE ETNOGRAFICZNE (wydawane od 1961 r.)

- * 39. *Pomorze*
- * 40. *Mazury Pruskie*
- * 41. *Mazowsze* cz. VI
- * 42. *Mazowsze* cz. VII
- * 43. *Śląsk*
- * 44. *Góry i Podgórze* cz. I

- * 45. *Góry i Podgórze* cz. II
- * 46. *Kaliskie i Sieradzkie*
- 47. *Chelmskie i Przemyskie*
- * 48. *Tarnowskie-Rzeszowskie*
- * 49. *Sanockie-Krośnieńskie* cz. I
- * 50. *Sanockie-Krośnieńskie* cz. II
- * 51. *Sanockie-Krośnieńskie* cz. III
- * 52. *Białoruś-Polesie*
- * 53. *Litwa*
- * 54. *Ruś Karpacka* cz. I
- * 55. *Ruś Karpacka* cz. II
- 56. *Ruś Czerwona* cz. I
- 57. *Ruś Czerwona* cz. II

IV. MATERIAŁY DO ETNOGRAFII SŁOWIAN

- 58. *Materiały do etnografii Słowian wschodnich*
- 59. *Materiały do etnografii Słowian zachodnich i południowych*

V. LITERATURA LUDOWA

- * 60. *Przysłowia*

VI. STUDIA, ROZPRAWY, PISMA I ARTYKUŁY

- 61. *Pisma muzyczne* cz. I
- 62. *Pisma muzyczne* cz. II
- * 63. *Studia, rozprawy i artykuły* (teksty)

VII. KORESPONDENCJA

- * 64. *Korespondencja Oskara Kolberga* cz. I (1837–1876)
- * 65. *Korespondencja Oskara Kolberga* cz. II (1877–1882)
- * 66. *Korespondencja Oskara Kolberga* cz. III (1883–1890)

VIII. TWÓRCZOŚĆ MUZYCZNA

- 67. *Opracowania melodii ludowych*
- 68. *Utwory instrumentalne i wokalne* cz. I
- 69. *Utwory instrumentalne i wokalne* cz. II

IX. UZUPEŁNIENIA DO MONOGRAFII REGIONALNYCH

- 70. *Suplementy* cz. I (do t. 1–8 DWOK)
- 71. *Suplementy* cz. II (do t. 9–19 DWOK)

72. *Suplementy* cz. III (do t. 20-22 DWOK)
73. *Miscellanea* cz. I
74. *Miscellanea* cz. II

X. BIOGRAFIA I INDEKSY

75. *Biografia* Oskara Kolberga
76. *Indeks rzeczowy*
77. *Indeks nazw geograficznych i etnogeograficznych*
78. *Indeksy: osobowy, typologiczny bajek i in.*
79. *Indeks incipitów pieśni*
80. *Indeks muzyczny*

Józef Burszta

OSKAR KOLBERG'S *COMPLETE WORKS*

GENERAL INFORMATION

The *Pieśni ludu polskiego* (The Songs of the Polish People), now made available to the reader, are the first volume of Oskar Kolberg's *Complete Works*, a monumental, eighty-volume collection of the works of that nineteenth-century Polish ethnographer and folklorist who was the most diligent investigator of folk culture and the creator of the bases of Polish ethnography and folklore. The preparation and publication of the *Works* was undertaken, as is known, by the Polish Ethnographic Society on the basis of a special resolution of the State Council of the Polish People's Republic in 1960. By the end of 1974 fifty-seven volumes will have appeared, of which many have already been completely sold out including the *Pieśni ludu polskiego*; hence the present volume begins the second edition of this huge collection.

Oskar Kolberg (1814–1890) was one of the most effective co-creators of Polish scholarship and culture during the period of the partitions. By training a musician, by profession a private tutor and later a bookkeeper, after the age of forty-four he devoted himself exclusively to ethnography and to the documentation of folk culture on pre-partition Polish territory and also in other areas of the Slavic world.

He began his investigations on the wave of interest in folk culture during the Romantic period. After 1839 he gathered folk songs and melodies in the field for over a dozen years. He published several small collections of these songs and several comparative and analytical articles dealing with Polish, Czech, Slovak and Lithuanian folk songs. In 1857 he published the largest collection of songs at that time under the title *Pieśni ludu polskiego*, which is

reproduced in the present volume. The collection was accompanied with the theoretical notion that folk songs and their variants might be an expression of the ethnographic diversity of a country.

This attempt to grasp ethnographic diversity led Kolberg to expand his studies to all areas of folk culture. It was in this way that Kolberg came upon his monumental plan to grasp and consolidate the contemporary ethnographic and folkloric picture and to break down the whole territory of the former Polish state into ethnic groups. Within these limits he undertook the studies of the successive ethnographic regions which included besides the Polish population other ethnic and ethnographic groups as well: Ukrainian, Byelorussian and Lithuanian. What is more, his studies — both direct and indirect — also included the Polish population living in East Prussia, and he even went out into Lusatia, Bohemia and Slovakia and among the southern Slavs (the area of present-day Yugoslavia). The gigantic nature of his plan of investigation lies in the fact that for each of the regions Kolberg planned to prepare a separate ethnographic monograph in one or several volumes which was to present an outline of the whole of folk culture with special consideration for folklore. After 1865 there began to appear in print series of such monographs under the titles of *Lud* (the People) and *Obrazy etnograficzne* (Ethnographic pictures).

During his life Kolberg published thirty-three such volumes and in addition published about three hundred various articles dealing with ethnography, folklore, linguistics and musicology. He left behind a large collection of manuscript materials which fortunately escaped destruction during the two world wars and which today make up seventy-six files in the archives. These form the basis for the publication of about one-half of his whole scholarly legacy.

Kolberg, of course, placed the greatest emphasis on those regions which were purely Polish. He also devoted much attention to the culture of the eastern ethnic groups which now form part of the western republics of the Soviet Union. In the years 1858–1880 he made twelve trips to these areas and carried out personal studies in Red Ruthenia, Pokucie, Galician and Russian Podolia, Volhynia,

Polesie and Lithuania. During his life he published a four-volume monograph on these areas (*Pokucie*), and after his death one volume (*Wołyń*) appeared. The areas most thoroughly studied by Kolberg were those of the present-day western Ukraine (the total including the original printing — eight volumes). The material basis for these volumes are Kolberg's own notes from his field trips. But in addition to them he also made extensive use of the published and unpublished collections of his predecessors and his contemporaries: Polish, Lithuanian, Russian, Ukrainian, etc., investigators.

Apart from the regional monographs, Kolberg's field work in other areas and his original creations go to make up the whole of his scholarly achievement. There are two volumes of his musical writings and a volume of ethnographic and other papers. They contain various materials: from the history of Polish and world music, comparative studies of the songs of various nations, a classification of the various types of music and its performance as well as critical studies in the area of folk songs, dancing and dance music. They provide information about the state of ethnomusicology at that time and about Kolberg's personality as a musicologist. The same may be said about the volume containing his ethnographic studies.

Three other volumes of Kolberg's works speak of his own musical creativity. These contain on the one hand renditions (still in the Romantic style) of folk melodies for the purpose of popularizing them outside village circles and on the other his own vocal and instrumental works based largely on folk songs, including two works for the stage.

Paroemiology and paroemiography occupy a separate place in Kolberg's studies. He gathered in the field and obtained from over a dozen other collectors the largest collection of Polish proverbs and proverbial expressions of that time; after critical preparation these made up a large separate volume containing nearly 13,000 proverbs.

To complete Oskar Kolberg's *Complete Works* there are three volumes of his correspondence with outstanding persons of the

epoch containing some 1,574 letters from 1839–1890; in addition there is a one-volume biography and a multi-volume index.

The regional monographs predominate in Kolberg's works. It should be emphasized here that Kolberg was the creator of the model for the ethnographic and folklore monograph of the region in Poland. This is based on a more or less uniform division of the contents of the monograph into definite sections and on a constant order in the discussion of the various elements of the folk culture of a given region.

Hence, at the beginning we generally have a chapter entitled "Kraj" (the Country) which contains the historical, geographical and general cultural features of the region. The next section "Lud" (the People) characterizes the population of the area under discussion and describes its material culture: architecture, occupations, work tools, food and especially clothing (including appropriate pictures and even color plates). In the material culture of the village Kolberg paid special attention to its older and younger strata and noted the newest transformations which were occurring. In summary, in this part of the monograph we get a comparative plastic picture of the external state of the village in the post-feudal period in a given area.

Social culture consists of two sections in Kolberg's monographs: customs and rites (the annual cycle, economic, professional and, above all, family rites). All of these customs and rites contain against a background of their formal descriptions and their regional variants a wealth of material strictly folkloric: stories, song texts, melodies and dances. Wedding rites are especially richly presented. Kolberg, educated in music and gifted with a perfect ear, stressed wedding rites not only for the richness of their forms but mostly because ritual songs were closely associated with such rites. For each of the regions he gathered several descriptions of weddings, each with a wealth of songs. For example, the number of wedding songs for the small Sandomierz area totals 135, for the larger Poznań area 300, for Gdańsk Pomerania 108 and for the Mazurian region of former East Prussia 314. Most of the wedding songs come from Kolberg's personal field notes and also contain the melodies.

Intellectual culture makes up the largest section in the regional monographs and takes up about two-thirds of the whole of their content. In this section four basic groups can be distinguished: 1) songs and dances, 2) tales (that which is known as folk literature), 3) beliefs and 4) linguistic material.

In the volume *Pieśni ludu polskiego* and the thirty-two regional monographs published during Kolberg's life there are nearly 13,000 songs, mostly with the melodies. In the manuscript materials about 13,000 more songs have been preserved, half of them having the melodies. It is almost unthinkable that one man could collect approximately 25,000 songs recording them by ear. The volumes published from the manuscripts have an especially large number of songs and melodies. For example, the volume *Mazury Pruskie* has 657, the supplementary volumes *Mazowsze* parts VI - VII 1,968, *Ruś Karpacka* 1,220, *Ruś Czerwona* about 2,000, etc.

The documentary value of the texts of the songs as well as their melodies is indisputable. It is true that Kolberg often does not give the performer in his field notes, but he does attempt to localize the songs carefully, even those obtained from secondary sources. This is of basic importance for further historical and comparative studies. Kolberg noted every melody faithfully "in its untainted simplicity, just as it came out of the mouths of the people", as he himself stated. Apart from the main melody, he often noted variations of a given melody using small musical notes, thereby documenting folk melismatics with great precision.

The same is true with the folk tales (stories, legends etc.), with fairy tales, riddles and proverbs. In Poland this is the richest collection of texts, partially unknown heretofore and to a large extent still unused in scholarly research.

The third type of materials from the intellectual culture are the texts pertaining to folk wisdom, beliefs and the outlook on the world and the practical behavior resulting therefrom in definite life situations. This is a source material on which nineteenth-century investigators placed great emphasis. Hence, Kolberg has very rich material which occupies second place after the songs. This allows us to re-create a nearly complete picture of the mentality

of a people formed during the period of feudalism, and it gives a uniform basis both for discussing the formation of Polish folk culture and for comparative studies because it deals with a huge area.

Part of the texts in Kolberg's works are taken down in local dialects. In this area as well Kolberg, because of his faithful rendition of the texts — as modern linguists have affirmed — created for linguistics a source material which was almost perfect; and it was during a period when linguistics as a science did not yet exist. This concerns mainly the Polish language, although there is also material for other languages since in the *Works* there are texts written in eight European languages.

Oskar Kolberg's *Complete Works* are truly something special. It does not often happen in the history of a culture that a person devotes himself so completely and utterly and that he produces the work so consistently and with such self-abnegation that as a result of his work he creates such a monumental work of everlasting source value that provides a nearly total picture of the folk culture of a huge area like central and part of eastern Europe.

The more than thirty volumes of *Lud* and *Obrazy etnograficzne* published by Kolberg played an important role in the history of Polish ethnography and folklore and in general in the history of Polish culture. This was already recognized by Kolberg's contemporaries.

The present scholarly usefulness of the whole of the eighty volumes of the *Complete Works* is and will remain multifaceted. But not only the scholarly, but also the practical. It has resulted that for many years, but especially in modern times, thousands of amateur song and dance groups in Poland and even professional groups and theaters have been looking to the folklore content of the *Works* for the purpose of re-creating the best values of folklore on the stage. This is also true of Polish culture centers abroad, especially folklore groups. In this way modern mass culture links elements of contemporary civilization with the best values of traditional Polish culture.¹

¹ Detailed information about Kolberg's scholarly legacy — both published and in manuscript form — its history and earlier attempts to publish it, the

Oskar Kolberg's *Complete Works* are a publication of the Polish Ethnographic Society (in existence since 1895), and they appear under the auspices of the Polish Academy of Science. They consist of eighty volumes published in ten editorial divisions:

I. ETHNOGRAPHIC MONOGRAPHS

(published during Kolberg's life under the title *Lud. Jego zwyczaje, sposób życia, mowa, podania, przysłowia, obrzędy, gusła, zabawy, pieśni, muzyka i tańce*). (The People. Their customs, way of life, language, legends, proverbs, rites, witchcraft, amusements, songs, music and dances).

- * 1. The Songs of the Polish People
- * 2. The Sandomierz region
- * 3. The Kujawy region, part I
- * 4. The Kujawy region, part II
- * 5. The Cracow region, part I
- * 6. The Cracow region, part II
- * 7. The Cracow region, part III

principles of publishing the *Complete Works* and their basic content and application can be found among other places in the collection of materials from the Kolberg Session of 1954 ("Lud" 1956, vol. 42, pt. 1, pp. 9-464) and in the following publications: J. Burszta, M. Tarko, *Wydanie „Dziela wszystkich” Oskara Kolberga*. „Sprawozdania z prac naukowych Wydziału I PAN” 1964, fasc. 4, pp. 45-56; J. Burszta, *Die Neuauflage der Werke des polnischen Ethnographen Oskar Kolberg*. „Deutsches Jahrbuch für Volkskunde” 1964, vol. 10, pt. 1, pp. 143-147; J. Burszta, *Spuścizna rękopiśmienna Oskara Kolberga i jej opracowanie*, in: O. Kolberg, *Dziela wszystkie*, vol. 39 *Pomorze*. Wrocław-Poznań 1965, pp. V - XIX; J. Burszta, *The Documentary Value of Oskar Kolberg's "Complete Works"*. „Zeszyty Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie” 1965-1966 (Warsaw 1968), vol. 6-7, pp. 27-35; L. N. Vinogradova, *Mesto i značenje Kolberga v pol'skoj fol'kloristike*. „Sovetskoje Slavjanovedenije” 1967, no. 6, pp. 40-48; N. Dubrowska (Kiraj), *Dzielo Oskara Kolberga „Lud” i jego miejsce w folklorystyce polskiej*. „Slavica” 1968, vol. 8; M. Tarko, „Dziela wszystkie” Oskara Kolberga. *W 10-lecie działalności wydawnictwa*. „Lud” 1969, vol. 53, pp. 345-348; V. A. Juzvenko, *Nove narodżennja fol'klorističnych prac O. Kolberga*. „Slov'jans'ke Literaturoznavstvo i Fol'kloristika” 1970, no. 6, pp. 92-94; R. Górski, *Oskar Kolberg. Żarys życia i działalności*. Warszawa 1970; J. Burszta, *Die Interessen Oskar Kolberg für Kultur der West- und Südslawen*. „Ethnologia Slavica” 1971, vol. 3, pp. 25-33; P. Vlahović, *Jugosłowiańska kultura ludowa i folklor w pracach Oskara Kolberga*. „Lud” 1973, vol. 57, pp. 111-116; M. Tarko, *Regionalne monografie etnograficzne O. Kolberga i ich znaczenie dla rozwoju badań słowiańoznawczych*. „Lud” 1973, vol. 57, pp. 33-54.

* Volumes of the *Complete Works* published since 1961.

- * 8. The Cracow region, part IV
- * 9. The Poznań region, part I
- * 10. The Poznań region, part II
- * 11. The Poznań region, part III
- * 12. The Poznań region, part IV
- * 13. The Poznań region, part V
- * 14. The Poznań region, part VI
- * 15. The Poznań region, part VII
- * 16. The Lublin region, part I
- * 17. The Lublin region, part II
- * 18. The Kielce region, part I
- * 19. The Kielce region, part II
- * 20. The Radom region, part I
- * 21. The Radom region, part II
- * 22. The Łęczyce region
- * 23. The Kalisz region, part I
(published during Kolberg's life under the title *Obrazy etnograficzne*)
- * 24. The Mazovian region, part I
- * 25. The Mazovian region, part II
- * 26. The Mazovian region, part III
- * 27. The Mazovian region, part IV
- * 28. The Mazovian region, part V
- * 29. The Pokucie region, part I
- * 30. The Pokucie region, part II
- * 31. The Pokucie region, part III
- * 32. The Pokucie region, part IV
- * 33. The Chełm region, part I
(published 1890-1907)
- * 34. The Chełm region, part II
- * 35. The Przemyśl region
- * 36. Volhynia

II. COMMENTARIES TO VOLUMES 1-36 of the *Complete Works*

- 37. Textual and musical commentaries, part I
- 38. Textual and musical commentaries, part II

III. FURTHER ETHNOGRAPHIC MONOGRAPHS (published since 1961)

- * 39. Pomerania
- * 40. Prussian Mazuria
- * 41. The Mazovian region, part VI
- * 42. The Mazovian region, part VII
- * 43. Silesia

- * 44. The Mountain region, part I
- * 45. The Mountain region, part II
- * 46. The Kalisz and Sieradz regions
- 47. The Chełm and Przemyśl regions
- * 48. The Tarnów and Rzeszów regions
- * 49. The Sanok and Krosno regions, part I
- * 50. The Sanok and Krosno regions, part II
- * 51. The Sanok and Krosno regions, part III
- * 52. Byelorussia and Polesie
- * 53. Lithuania
- * 54. Carpatho-Ruthenia, part I
- * 55. Carpatho-Ruthenia, part II
- 56. Red Ruthenia, part I
- 57. Red Ruthenia, part II

IV. MATERIALS FOR THE ETHNOGRAPHY OF THE SLAVS

- 58. Materials for the ethnography of the eastern Slavs
- 59. Materials for the ethnography of the western and southern Slavs

V. FOLK LITERATURE

- * 60. Proverbs

VI. STUDIES, REPORTS, WRITINGS AND ARTICLES

- 61. Musical writings, part I
- 62. Musical writings, part II
- * 63. Studies, reports and articles (texts)

VII. CORRESPONDENCE

- * 64. Oskar Kolberg's correspondence, part I (1837-1876)
- * 65. Oskar Kolberg's correspondence, part II (1877-1882)
- * 66. Oskar Kolberg's correspondence, part III (1883-1890)

VIII. MUSICAL WRITINGS

- 67. Studies of folk melodies
- 68. Instrumental and vocal works, part I
- 69. Instrumental and vocal works, part II

IX. SUPPLEMENTS TO THE REGIONAL MONOGRAPHS

- 70. Supplements, part I, to vols. 1-8
- 71. Supplements, part II, to vols. 9-19
- 72. Supplements, part III, to vols. 20-22

- 73. Miscellany, part I
- 74. Miscellany, part II

X. BIOGRAPHY AND INDICES

- 75. The biography of Oskar Kolberg
- 76. Subject index
- 77. Index of geographical and ethnogeographical names
- 78. Indices: persons, typological index of fairy tales, etc.
- 79. Index of first words of songs
- 80. Musical index

Up to the present time fifty-seven of the eighty volumes of the *Complete Works* have been published of which volumes 1-36 (from 1857-1907) were republished by photo-offset, while the remainder from 39-74 are being edited and published from Kolberg's manuscripts. As has already been mentioned, Kolberg's manuscripts fill seventy-six files in the archives. The principle followed in publishing the material is based on preserving Kolberg's classification of the material (with improvement in the area of classifying the songs and tales) and on preserving the style of the epoch and adding commentaries on the sources, bibliography, etc. Each of the volumes is preceded by an introduction from the editor which explains the history of the investigations, Kolberg's achievements and the collection being published. Furthermore, the monographs contain an exhaustive bibliography and indices of geographical names and the first words of songs.

A team of more than fifty Polish specialists in collaboration with scholarly centers abroad is working on the publication of Kolberg's *Complete Works*. The chairman of the Editorial Committee is Prof. Julian Krzyżanowski; the editor-in-chief of the project is Prof. Józef Burszta. The editorial staff's address is: Redakcja Naczelna, 61-812 Poznań, ul. Kantaka 4. The printing is being done by the Polskie Wydawnictwo Muzyczne in Cracow and the Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza in Warsaw.

The *Complete Works* are printed in editions of 4,000 copies and are distributed in Poland and abroad to scholarly and cultural

institutions. Information about the sale of individual copies and complete sets (also by subscription) may be obtained from the Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, 50-139 Wrocław, ul. Szewska 36, the Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 31-111 Kraków, al. Krasińskiego 11a or from the Redakcja Naczelna in Poznań (see address above).

Józef Burszta, Medard Tarko

Translated by James Schnert

„DZIEŁA WSZYSTKIE“ OSKARA KOLBERGA

Uchwałą Rady Państwa z dnia 13 lipca 1960 roku postanowione zostało wydanie *Dzieł wszystkich* Oskara Kolberga. Edycja ta obejmuje zacytowane dawno tomy *Ludu* i *Obrazów etnograficznych* Kolberga, a także i inne jego prace drukowane, oraz obfitą spuściznę rękopiśmienną, zachowaną w tak zwanych „tekach Kolberga“. Przybędzie więc jeszcze jedno dzieło o nieprzemijającej wartości dokumentarnej, które godnie stanie w szeregu monumentalnych wydawnictw podjętych w okresie obchodów milenialnych. Wykonanie tego zadania powierzono Polskiemu Towarzystwu Ludoznawczemu, które od lat występowało o edycję i reedycję dzieł Kolbergowskich. Towarzystwo zaś zwróciło się z kolei do Polskiego Wydawnictwa Muzycznego i Ludowej Spółdzielni Wydawniczej.

Przedstawiając polskiemu czytelnikowi pierwszy tom *Dzieł wszystkich*, a więc *Pieśni ludu polskiego* — w postaci drugiego wydania, ukazującego się w sto czwartą rocznicę wydania pierwszego — Polskie Towarzystwo Ludoznawcze czuje się w obowiązku wyjaśnić, dlaczego podjęło się wydania *Dzieł wszystkich* Kolberga jako pozycji milenialnej oraz przedstawić zasady, na których oparte zostało powyższe wydanie.

I

Głównym motywem starań o reedycję i edycję dzieł było zamówienie społeczne, tak ze strony naukowców, jak i szerokich rzesz społeczeństwa. Brak kolbergowskich publikacji — jako źródła o podstawowej randze — w pracowniach etnografów, archeologów, folklorystów, językoznawców i muzykologów utrudnia w spo-

sób oczywisty wszelkie prace nad polską kulturą ludową. Jeszcze dotkliwiej brak ten odczuwają dotąd świetlice, szkoły, zespoły śpiewacze oraz artyści, szukający inspiracji twórczej w rodzimej kulturze. O realności i sile tego zamówienia społecznego świadczy ilość zgłoszeń (popartych gotówkowymi wpłatami) napływających do Towarzystwa od chwili otwarcia subskrypcji.

Czym jest dzieło znajdujące tak żywy oddźwięk w społeczeństwie polskim, uznane przez Radę Państwa za godne wydania w ramach obchodów 1000-lecia Państwa Polskiego?

Na pytanie powyższe najtrafniej odpowiada tytuł głównego dzieła Oskara Kolberga: *Lud. Jego zwyczaje, sposób życia, mowa, podania, przysłowia, obrzędy, gusta, zabawy, pieśni, muzyka i tańce*. Nie od razu doszedł Kolberg do tej szerokiej koncepcji. Tak zakrojone dzieło długo dojrzewało w zamyśle autora, jeśli z koncepcją tą wystąpił ostatecznie dopiero w 1865 roku, a więc po pięćdziesiątym roku życia. *Pieśni ludu polskiego* z 1857 roku reprezentują koncepcję nieco odmienną. Podjęta w tak późnym wieku przez Kolberga praca wydała w latach 1857–1890 wielki plon: 34 tomy *Ludu i Obrazów etnograficznych*, zawierające 12 monografii „prowincjonalnych“. W 46 tekach pozostał materiał na dalsze 24 tomy, w tym na 13 monografii regionalnych.

Nawet jedynie owe wydrukowane partie z ogromu Kolbergowskiej spuścizny są niepowtarzalnym, jedynym w swoim rodzaju opisem życia chłopca polskiego, jego kultury i twórczości. Równie obszernego dzieła nie posiada folklorystyka i etnografia żadnego narodu.

Dzieło Kolberga rodziło się z inspiracji ideologii romantycznej, a realizowało ostatecznie w okresie pozytywizmu. Łatwo w nim dostrzec oba te nurty. W romantycznym ujęciu lud i jego twórczość urastały do jakości odwiecznej i niezmiennej, w której tkwi „istota ducha narodowego“, źródło siły i odrodzenia. Jest to koncepcja ludu żyjącego piosenką i poezją. Ale Kolberg od monografii pieśni ludowej przechodzi do monografii regionalnych, jako określonych przestrzennie i historycznie „całości“. Obok pieśni i poezji pojawiają się więc w opisie liczne elementy kultury materialnej i społecznej. Takie zawężenie przestrzenne dzieła przy równoczesnym

LUD.

Jego zwyczaje, sposób życia, mowa, podania, przysłówia, obrzędy, gusła, zabawy, pieśni, muzyka i tańce.

PRZEDSTAWIŁ

OSKAR KOLBERG,

SERYA I.

Z dziesięcioma rycinami wedle rysunków Ant. Kolberga i Karola Marconiego.

Pieśni ludu polskiego.

WARSZAWA,

W Drukarni J. Jaworskiego

1857.

wzbogacaniu szczegółowego opisu życia i kultury chłopca jako konkretnej formacji historycznej jest zapewne wynikiem wpływów epoki, m.in. wpływu Taine'a, który w *Philosophie de l'art* sformułował popularną w tym okresie tezę o znaczeniu środowiska w kształtowaniu się zjawisk sztuki.

Idąc po linii zawężeń i pogłębień, mierząc „zamiary na siły“, Oskar Kolberg, już po pięćdziesiątym roku życia, rezygnuje z aspiracji kompozytorskich (*Pieśni ludu polskiego* z r. 1842, z towarzyszeniem fortepianu), z wielkich monografii tematycznych, takich właśnie jak zbiór systematyczny ballad polskich zawarty w *Pieśniach ludu polskiego* z r. 1857, ze zbyt szerokiej koncepcji *Materiałów do etnografii Słowian*, a nawet z monografii regionalnych w ramach serii *Lud* — przyjmując ostatecznie dla swojej publikacji od r. 1882 mniej zobowiązujący tytuł *Obrazy etnograficzne*. Z zamiłowanego w folklorze kompozytora i z folklorysty przekształca się Kolberg powoli w świadomego celów historycznych etnografa, krytycznym okiem spoglądającego na swą wcześniejszą twórczość artystyczną i naukową. Coraz silniej wiąże teraz twórczość muzyczną i poetycką ludu z całokształtem kultury ludowej określonych geograficznie i historycznie regionów (nazywa je „prowincjonalnościami“ lub „zamkniętymi częstkami“). Pierwszy szuka powiązania tej twórczości z całokształtem życia społeczności wiejskiej. Toteż w dziele jego rysuje się w pełni chłop z połowy XIX wieku. Rysuje się jego swoista sztuka i kultura, jego horyzonty myślowe i aspiracje społeczne, byt materialny w okresie zrzucania pańszczyzny, u progu epoki, w której przekształca się z przedmiotu — w podmiot procesów historycznych.

Narodowe oblicze i w istocie klasowa treść dzieła Kolberga, oto niewątpliwa przyczyna żywiołowego zamówienia społecznego, które zgłasza nauka i społeczeństwo polskie.

Etnografowie, historycy literatury i muzykologowie naszych czasów szukają w kulturze ludowej tych elementów, które drogą retrogresywnych i porównawczych poszukiwań dałyby się również odnieść do najstarszych okresów bytu narodowego. Archeologowie przy pomocy Kolbergowskich opisów próbują wyjaśnić wykopaliskowe szczątki dawnej prapolskiej kultury. Dla etnografów i hi-

storyków wsi istotne są studia nad bytem i kulturą chłopskiej klasy społecznej w ciągu ostatniego stulecia. Dla etnografów i socjologów ważne jest uchwycenie, jak w materiale kulturowym przełamywało się rozwarstwienie dawnej całości etnicznej i jak kultura ludowa kształtowała i kształtuje nowoczesną świadomość narodową. Tych kilka uwag tłumaczy znaczenie wydania *Dzieł wszystkich Kolberga* właśnie w okresie obchodów tysiąclecia państwa polskiego.

Gdy mowa o znaczeniu zbiorów Kolbergowskich dla wielostronnego użytku praktycznego, starczy wymienić nazwiska takie, jak: Mickiewicz i Chopin, Szymanowski, Reymont, Tetmajer, Wyspiański, Rydel, Skoczylas i wielu, wielu innych — by rzecz sama przez się stała się zrozumiała. A w naszej polityce kulturalnej chodzi przecież o „utrwalenie tych wartości kultury ludowej, które winny odegrać pozytywną rolę w tworzeniu się nowej kultury Polski Ludowej“.

II

W myśl określonego tytułem naczelnego założenia edycji *Dzieł wszystkie* Oskara Kolberga obejmą znaną nam dziś całość jego dorobku: prace wydane i mniej lub więcej przygotowane do wydania, materiały zgromadzone w „tekach Kolbergowskich“, kompozycje (niemal w całości na folklorze oparte), prace teoretyczne, bogatą korespondencję.

Rozpatrzmy, jak wyglądają główne źródła, na których opiera się obecne wydanie.

W 34 tomach wydanych za życia Kolberga widoczna jest niejednorodność zasady edytorskiej, rzuca się w oczy jej ewolucja, wynikająca zapewne ze stopniowego rozwoju wiedzy etnograficznej samego autora. Drukowany spadek po Kolbergu składa się wyraźnie z kilku warstw:

A. Warstwę najstarszą reprezentują *Pieśni ludu polskiego*, wydane w r. 1857. Była to pierwsza i ostatnia zresztą seria projektowanych przez Kolberga monografii poszczególnych gatunków „pieśni, literatury i muzyki ludowej“.

B. Warstwa druga, reprezentowana przez *Lud* (do serii XII), stanowi wyraz nowej koncepcji — monografii prowincjonalnych — mających złożyć się na *Materiały do etnografii Słowian*. Pierwszym tomem ujętym w tym duchu było *Sandomierskie*, oznaczone jako seria I. Ale niebawem — już w 1867 roku — dwutomowe *Kujawy* zostały oznaczone jako serie III i IV; w ten sposób retrospektywnie uznał Kolberg *Sandomierskie* za serię II, a *Pieśni ludu polskiego* za serię I *Ludu*. Włączenie *Pieśni ludu polskiego* musiało budzić wątpliwości wśród czytelników, a może i w samym Kolbergu, skoro jeszcze około 1883 roku — jak świadczy o tym list jego do B. Chmielowskiego — rozesłał posiadaczom *Ludu* dodatkowe karty tytułowe z zaznaczeniem: *Lud, Seria I, Pieśni ludu polskiego*, z prośbą o wklejenie tej nowej dodrukowanej karty tytułowej do tomu *Pieśni* (ryc. po s. XXXII).

C. Warstwa trzecia — to tomy *Ludu* od serii XII z 1879 roku, ukazujące się bez kontrkarty z ogólniejszym tytułem *Materiały do etnografii Słowian*. W tej postaci ukazywał się *Lud* do końca życia Kolberga (tj. do r. 1890), do serii XXIII, którą stanowiła pierwsza część tomu *Kaliskie i Sieradzkie*. Gotowa już część druga — planowana zapewne jako seria XXIV — z druku już nie wyszła.

D. Warstwę czwartą stanowią *Obrazy etnograficzne*, ukazujące się od 1882 roku równoległe z seriami *Ludu*. Tak ukazały się cztery tomy *Pokucia* (1882–1889), pięć *Mazowsza* (1885–1890) i pierwszy z dwu tomów *Chetmskiego* (1890). Ten nowy układ wydawniczy zrodził się wraz z koniecznością podjęcia druku *Pokucia* na własny koszt. Później tytuł ten objął również *Mazowsze*, wydawane z pomocą Kasy Mianowskiego, i pozostał przy pozycjach wydawanych przy pomocy Akademii Umiejętności. O ile *Lud* w swym pełnym tytule pretendował do monografii prowincjonalnych, o tyle nowy tytuł *Obrazy etnograficzne* był mniej obowiązujący i — być może — motyw ten zaważył przy rozpoczęciu druku *Pokucia*. Mimo skromniejszego tytułu — ten nowy cykl wydawniczy cechuje szersze rozbudowanie opisu kultury materialnej i tła społecznego. Dla orientacji warto przyjrzeć się chronologii ukazywania się wydawnictw Kolberga w okresie jego najbardziej intensywnej działalności:

rok wydania:	serie <i>Ludu</i> :	tomy <i>Obrazów etnograficznych</i> :
1882*	<i>Poznańskie</i> cz. VII	<i>Pokucie</i> cz. I
1883	<i>Lubelskie</i> cz. I	<i>Pokucie</i> cz. II
1884	<i>Lubelskie</i> cz. II	
1885	<i>Kieleckie</i> cz. I	<i>Mazowsze</i> cz. I
1886	<i>Kieleckie</i> cz. II	<i>Mazowsze</i> cz. II
1887	<i>Radomskie</i> cz. I	<i>Mazowsze</i> cz. III
1888	<i>Radomskie</i> cz. II	<i>Mazowsze</i> cz. IV, <i>Pokucie</i> cz. III
1889	<i>Łęczyckie</i>	<i>Pokucie</i> cz. IV
1890	<i>Kaliskie</i> cz. I	<i>Mazowsze</i> cz. V, <i>Chełmskie</i> cz. I

E. Warstwa piąta zawiera dzieła pośmiertne wydane przez redaktorów: Izydora Kopernickiego, Seweryna Udzielę i Józefa Tretiaka. Przejeli oni do opracowania te teki Kolberga, które — ich zdaniem — miały najpełniejszy kształt i były najlepiej przygotowane. Wydana przez I. Kopernickiego w r. 1891 druga część *Chełmskiego* została niemal całkowicie przygotowana przez Kolberga do druku.

Trzeba tu zaznaczyć, że pod wpływem krytyki z lat 1870–1890, szczególnie H. Biegeleisena, redaktorzy tomów pośmiertnych eliminowali pewne partie prac przygotowanych przez Kolberga. Dotyczyło to zwłaszcza poważniejszych partii materiałów przysyłanych Kolbergowi przez korespondentów oraz wyciągów dokonywanych przez autora z literatury. W ten sposób zostały np. ograniczone lub wyeliminowane wstępy etnogeograficzne, historyczne, a także przypisy. Czynności te spowodowały zatracenie specyficznego charakteru i stylu właściwego dziełom Kolberga, nie wpłynęły natomiast zbyt na „unaukowanie“ przeredagowanych w ten sposób tomów.

Kolejność wydawnicza dzieł Kolberga, stanowiących podstawę obecnej reedycji, była raczej przypadkowa, uwarunkowana z jednej strony wspomnianą już ewolucją poglądów autora, z drugiej — trudnościami ekonomicznymi, z którymi Kolberg musiał się liczyć, tworząc swoje dzieło. Jego kształt ostateczny warunkowały takie momenty, jak: możliwości finansowe zezwalające na prowadzenie

* W roku tym ukazała się poza obu cyklami praca: *Właściwości, pieśni i tańce ludu Ziemi Dobrzyńskiej*.

badani terenowych, uwolnienie się od zajęć zarobkowych czy wreszcie stan opracowania zebranych materiałów i środki materialne na druk. W rezultacie — kolejność serii *Ludu* czy następstwo *Obrazów etnograficznych* nie jest odbiciem żadnej koncepcji etnograficznej; dzieła te nie stanowią żadnej skomponowanej całości. Troska o systematykę edycji nie odgrywała istotnej roli w poczynaniach Kolberga. Świadczy o tym dodatkowo korespondencja autora z Bielowskim (list z 14 III 1869), w której Kolberg przedstawia swój plan wydawniczy. O kolejności ukazywania się monografii poszczególnych regionów decydowała wyłącznie kolejność ukończenia prac na poszczególnych odcinkach.

Brak konsekwencji zarysowuje się jeszcze wyraźniej, jeśli spojrzeć na sprawę od strony struktury etnicznej Polski.

Trzydziestu dziewięciu dotąd wydanym tomom czy też pozycjom Kolberga odpowiada siedemnaście monografii czy też opisów regionalnych. W istocie zaś „regiony“ te to raczej obszary geograficzno-historyczne: albo dawne ziemie, starostwa lub województwa sprzed 1772 roku (np. Kujawy, Sandomierskie, Łęczyckie), albo gubernie lub księstwa, czyli jednostki administracyjne stworzone przez zaborców (np. Kieleckie). Już redakcja tytułów poszczególnych dzieł oraz treść wstępów do nich wykazują wszystkie rozterki autora, gdy chodziło o nazwanie opisywanego obszaru. Np. Wielkopolska ukazywała się pod nazwą *Wielkie Księstwo Poznańskie* — o co liczni czytelnicy czuli do Kolberga wyraźne pretensje. Trzeba jednak przyznać, że brzmienie niektórych tytułów powstało pod naciskiem cenzury.

Brak jednolitej postawy przy doborze tytułów odbił się również w konsekwencji na rozmiarach opisywanego obszaru. Granice opisywanych obszarów zaciągają się bądź nawet pokrywają, jak to zachodzi w przypadku Sandomierskiego i Radomskiego, Kujaw, Łęczyckiego i Wielkopolski (patrz mapa po s. XXXII).

Mimo to wszystko, mimo iż kolejność *Ludu* czy *Obrazów etnograficznych* nie była uwarunkowana jakimiś względami rzeczowymi, stopniem pokrewieństwa czy podobieństwa etnograficznego, *Dzieła wszystkie* zachowują w zasadzie Kolbergowską kolejność wydawniczą. Po pierwsze — ze względu na utrwaloną już tradycję bi-

bliograficzną w etnografii. Po drugie ze względu na to, że przyjęcie jakiegoś nowego, konsekwentnego układu nie jest możliwe bez większej ingerencji w tekst Kolbergowski.

Na nie wydane dotąd prace etnograficzne, tzw. inedita, składają się materiały zawarte w 46 rękopiśmiennych „tekach Kolberga“. Według testamentu spisane w r. 1883 stanowią one resztę wielkiego 60-tomowego dzieła, mającego objąć opisem całą Polskę sprzed 1772 roku. Zawartość tek została jednak po śmierci autora bardzo przemieszana i wymaga dziś systematycznego określenia i uporządkowania pod względem obszaru. Teki zawierają zresztą zapisy w różnym stopniu opracowane, począwszy od tomów gotowych do druku (*Mazury Pruskie* i druga część *Kaliskiego*), a skończywszy na luźnych i mało kompletnych zapisach z Pomorza.

Historia „tek Kolbergowskich“ jest trudna do prześledzenia. Wiemy, że na mocy testamentu przeszły po śmierci autora na własność Akademii Umiejętności w Krakowie, że z zasobu ich korzystali I. Kopernicki, S. Udziela i J. Tretiak — wydając po śmierci autora 4 tomy. Także i inni redaktorzy — każdy na swój sposób — porządkowali je na przestrzeni minionego półwiecza i dziś trudno zrestituować ich stan pierwotny.

Oskar Kolberg, sporządzając swój testament, spisał i opisał zawartość wszystkich tek, określając ich ilość na 42. Tek zawierających materiały do monografii prowincjonalnych było 30. Pozostałe, zawierające notatki muzyczne, listy i dokumenty osobiste, określił Kolberg jako *Miscellanea*; było ich 12, zapisanych pod numerami 31–42. Pod koniec życia utworzył Kolberg dwie nowe teki *Miscellaneów*, znacząc je numerami 43 i 44. W pierwszej znalazły się odpadki z wydrukowanej części *Kaliskiego*, w drugiej — oberki, pieśni i melodie. Już po śmierci Kolberga stworzono 2 podteki: 12a i 18a, w których pomieszczono uporządkowany materiał do tomu *Pogórze krakowskie* i *Ruś Czerwona*. (Fragment testamentu Kolberga na ryc. przed s. XXV.)

Ostatecznie dochodzimy do następującego rozrachunku rękopiśmiennych materiałów Kolberga objętych jego testamentem z r. 1883 i późniejszymi uzupełnieniami:

I. Teki wydane:

- 13 tek monograficznych wydanych przez samego Kolberga do r. 1889,
- 4 teki monograficzne wydane pośmiertnie w latach 1891–1910, razem: 17 tek.

II. Teki i podteki nie wydane:

- 13 tek monograficznych — reszta z wykazanych w testamencie z 1883 roku,
- 2 podteki dołączone później przez redaktorów,
- 12 tek *Miscellaneów* wymienionych w testamencie z 1883 roku,
- 2 teki *Miscellaneów* dodanych przez Kolberga w 1890 roku, razem: 29 tek.

Po II wojnie światowej okazało się, że zespół rękopisów Kolberga uległ w międzyczasie rozbiciu; część tek (37 z r. 1883 i 4 teki późniejsze) znalazła się w Muzeum Etnograficznym im S. Udzieli w Krakowie, część pozostała — w liczbie 5 — w Archiwum Biblioteki Polskiej Akademii Nauk (dawniej PAU) w Krakowie. W 1952 roku teki Kolberga zostały przejęte z Muzeum Etnograficznego, a ściślej mówiąc już z Archiwum PAN w Warszawie, przez Polskie Towarzystwo Ludoznawcze w celu przygotowania ich do druku.

W Bibliotece PAN w Krakowie znajdują się również „teki Kolbergowskie“ zawierające materiały opublikowane już przez Kolberga w *Ludzie i Obrazach etnograficznych*. Stanowią one cenny materiał porównawczy przy wznowieniach. W tekach tych bowiem pozostało nieco materiałów z niewiadomych przyczyn nie wykorzystanych przez autora. Są to wyniki badań terenowych Kolberga lub też zachowane przez niego wycinki z prasy i ówczesnej literatury naukowej, obejmujące wiadomości z dziedziny etnografii, archeologii, historii, geografii, językoznawstwa i dyscyplin pokrewnych. Dorobek ten w ramach *Dzieł wszystkich* zostanie wyzyskany w *Komentarzach* związanych z reedycyjną serią fotooffsetową.

Teki zatytułowane *Miscellanea* zawierają przede wszystkim resztki zapisów i notatek pozostałych z materiałów gromadzonych

według pierwotnej koncepcji — opracowania monografii poszczególnych gatunków pieśni. Są tam szkice i materiały do różnych zagadnień etnologicznych oraz resztki z dzieł wydanych. Są także rachunki i kwity z akcji wydawniczych Kolberga, jego dokumenty osobiste i rodzinne.

Dziela wszystkie Oskara Kolberga obejmą najprawdopodobniej 66 tomów, w zależności od swego charakteru i pochodzenia ujętych w następujących sześć grup edytorskich:

I grupa: *Monografie etnograficzne wydane za życia autora* (wzgl. przygotowane przez niego ostatecznie do druku). Reedycja o charakterze fotooffsetowym (wierne powtórzenie wyglądu druków z lat 1857–1891) zawierać będzie: 23 tomy *Ludu*, jego XXIII serie (*Pieśni ludu polskiego, Sandomierskie, Kujawy, Krakowskie, W. K. Poznańskie, Lubelskie, Kieleckie, Radomskie, Łęczyckie* oraz *Kaliskie i Sieradzkie*), 11 tomów *Obrazów etnograficznych* (*Mazowsze, Pokucie i Chełmskie*).

II grupa: *Monografie etnograficzne wydane pośmiertnie*. Reedycja — ze względu na konieczność cofnięcia się do oryginalnego brzmienia tekstu Kolberga — typograficzna. Obejmuje 4 tomy wydane w latach 1891–1910 (*Przemyskie, Śląsk, Wołyń, Tarnów-Rzeszów*). Do grupy typograficznej wejdzie również wydana za życia Kolberga poza cyklami — *Ziemia Dobrzyńska* (z 1882 r.).

III grupa: *Monografie etnograficzne — inedita* — obejmie 12 tomów monografii regionalnych według zachowanych rękopisów autora (*Góry i Podgórze, Mazowsze* cz. VI i VII, *Pomorze, Kaliskie i Sieradzkie* cz. II, *Polesie, Podole, Ruś Czerwona, Karpaty Wschodnie i Sanockie*).

IV grupa: *Studia, Materiały i przyczynki etnograficzne* — przyniesie 6 tomów zawierających zebrane i uporządkowane tematycznie prace dotyczące etnografii polskiej i obcej, głównie inedita.

V grupa: *Twórczość muzyczna* — obejmie w 3 tomach Kolbergowskie opracowania autentycznych pieśni ludowych, twórczość instrumentalną i wokalną Kolberga o charakterze bardziej samodzielnym oraz jego rozprawy i artykuły muzyczne.

VI grupa: *Materiały dokumentacyjne i pomocnicze* — stanowić będzie niecodzowne, 6-tomowe dopełnienie całości. Obejmie 3 tomy

OBJAŚNIENIA DO MAPY
ZASIĘGÓW TERYTORIALNYCH
poszczególnych monografii Oskara Kolberga

A. Zasięgi monografii regionalnych wydanych w latach
1857—1910

Monografie strefy wielkopolskiej

1. Kujawy (LUD S. III i IV)
2. Wielkie Księstwo Poznańskie (LUD S. IX—XV)
3. Ƙaliskie (LUD S. XXIII) oraz ined.

Monografie strefy małopolsko-śląskiej

4. Sandomierskie (LUD S. II)
5. Krakowskie (LUD S. V—VIII)
6. Lubelskie (LUD S. XVI—XVII)
7. Kieleckie (LUD S. XVIII—XIX)
8. Radomskie (LUD S. XX—XXI)
9. Tarnów—Rzeszów (ed. pośm.)

10. Śląsk (ed. pośm.)

Monografie strefy mazowieckiej

11. Mazowsze (OBRAZY ETNOGRAFICZNE) t. 1—5 oraz ined.
12. Łęczyckie (LUD S. XXII)
13. Ziemia Dobrzyńska

Monografie ze strefy ukraińskiej

14. Chelmskie (t. 1 i t. 2 jako ed. pośm.)
15. Przemyskie (ed. pośm.)
16. Wołyń (ed. pośm.)
17. Pokucie (OBRAZY ETNOGRAFICZNE) t. 1—4

B. Monografia obejmująca cały obszar Polski

18. Granica obszaru, z którego pochodzą materiały z *Pieśni ludu polskiego* (LUD S. I)

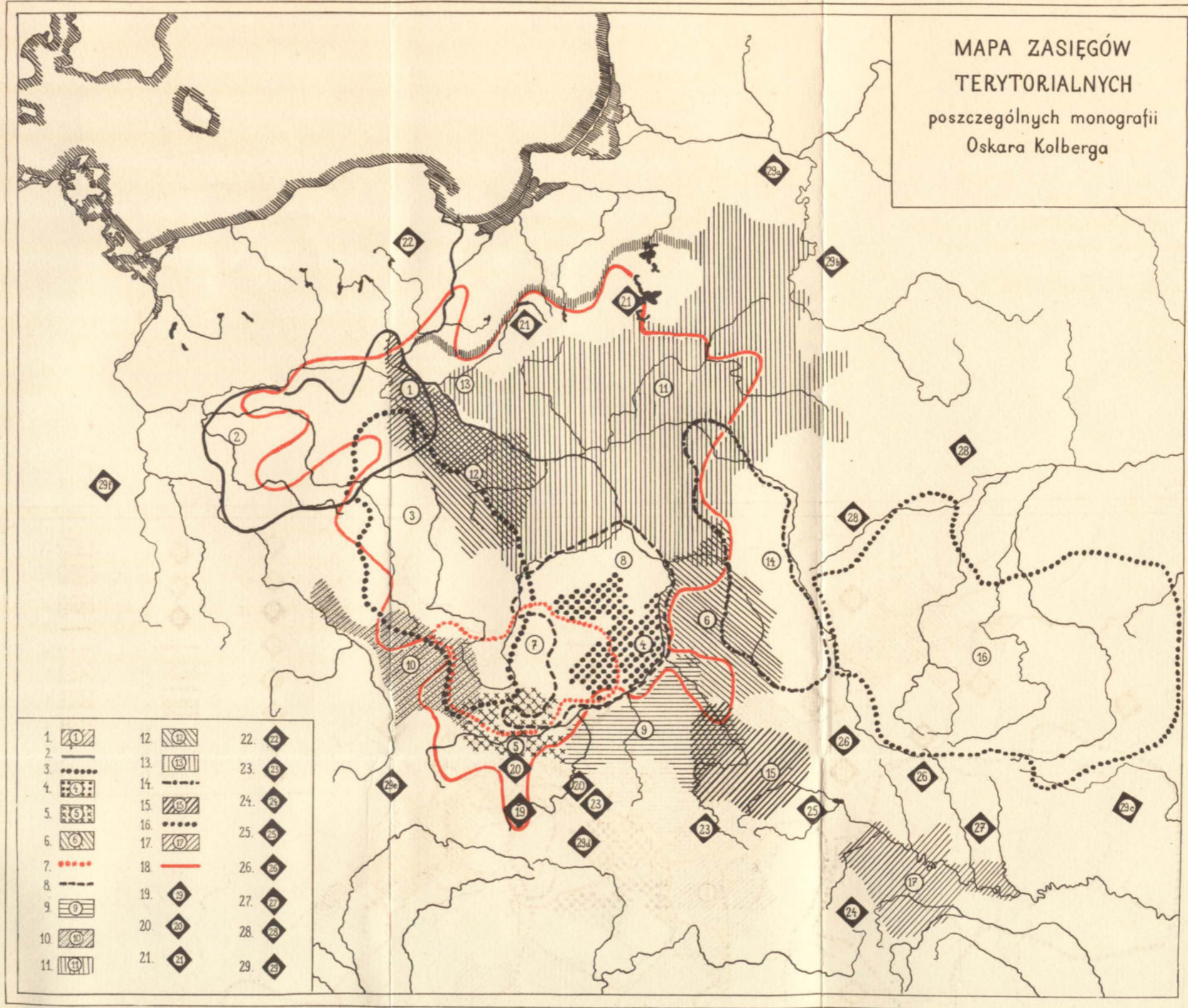
C. Monografie regionalne opracowane na podstawie materiałów znajdujących się w tekach O. Kolberga.

19. Podhale i Beskidy Zachodnie, „Góry i Podgórze“ cz. 1
20. Góry i Podgórze cz. 2 Podgórze
21. Mazowsze Pruskie
22. Pomorze
23. Sanockie
24. Karpaty Wschodnie
25. Ruś Czerwona cz. 1 południe
26. Ruś Czerwona cz. 2 północ
27. Podole
28. Polesie

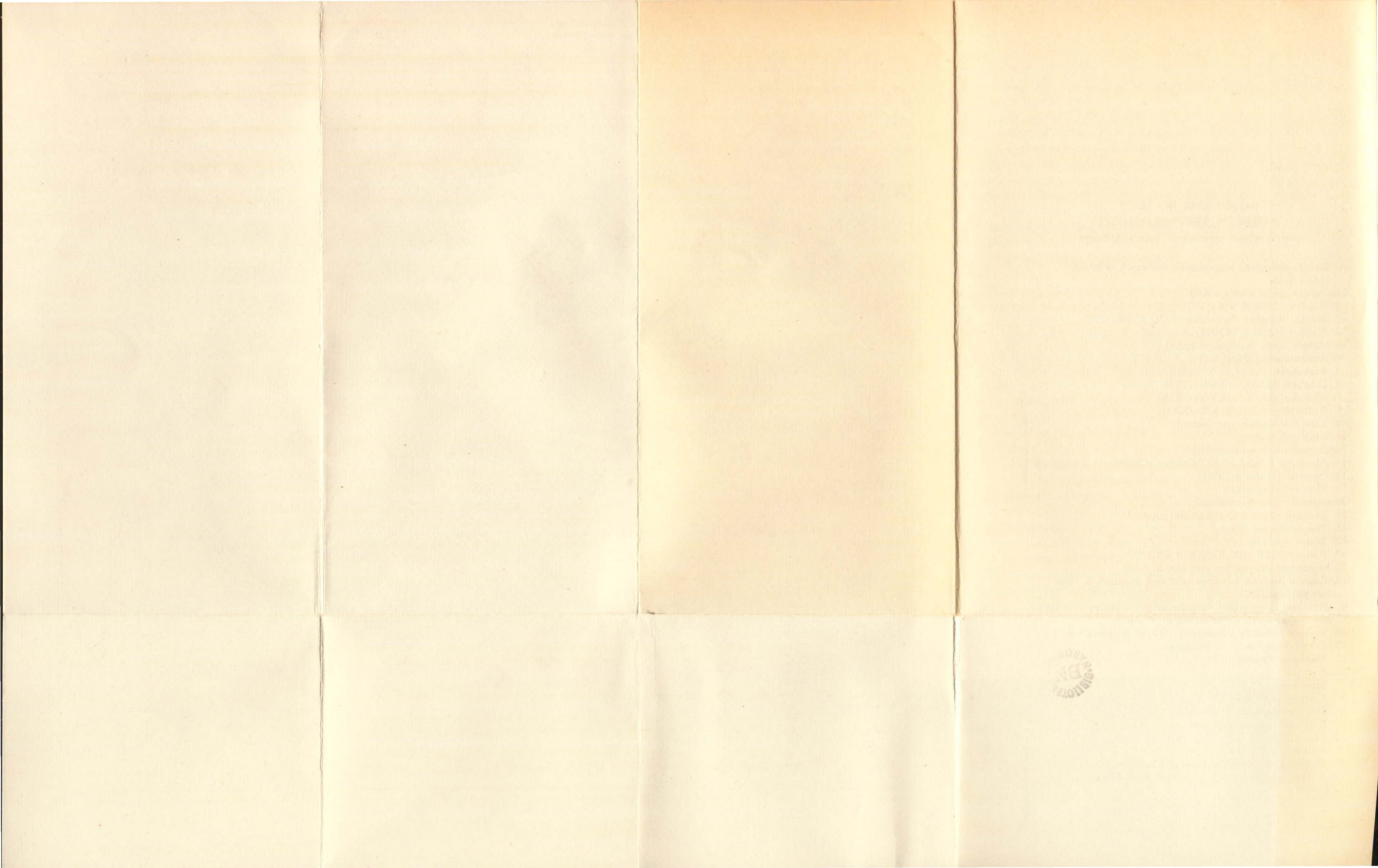
29. Materiały do etnografii Słowian i narodów słowiańskich

- a) Litwa, b) Białoruś, c) Ukraina, d) Słowacja, e) Czechy,
- f) Łużyce

MAPA ZASIĘGÓW
TERYTORYALNYCH
poszczególnych monografii
Oskara Kolberga

1. [diagonal lines]	12. [diagonal lines]	22. [diamond]
2. [solid line]	13. [vertical lines]	23. [diamond]
3. [dotted line]	14. [dotted line]	24. [diamond]
4. [cross-hatch]	15. [diagonal lines]	25. [diamond]
5. [diagonal lines]	16. [dotted line]	26. [diamond]
6. [diagonal lines]	17. [diagonal lines]	27. [diamond]
7. [dotted line]	18. [solid red line]	28. [diamond]
8. [dotted line]	19. [diamond]	29. [diamond]
9. [horizontal lines]	20. [diamond]	
10. [diagonal lines]	21. [diamond]	
11. [diagonal lines]		

korespondencji Kolberga, jego faktograficznie ujęty życiorys oraz wszechstronnie opracowane indeksy: tematyczne i incipitowe (tak od strony tekstu, jak i muzyki), umożliwiające korzystanie z olbrzymiego materiału zgromadzonego w edycji.

Dzieła wszystkie stanowią edycję źródłową, traktującą pracę Kolberga jako przekaz nienaruszalny, o wadze dokumentu naukowego, wadze tym wyższej, im przekaz podany wierniej. Stąd też prace wydane przez Kolberga za jego życia oraz te, które sam przygotował do druku, ukazują się w ramach *Dzieł wszystkich* w postaci graficznie dosłownej — fotooffsetowej.

W tomach reedycyjnych objętych tą zasadą (grupa I) tekst Kolberga przedrukowany zostanie oczywiście w całości (łącznie z kartami tytułowymi, spisami treści i wszelkimi dodatkami Kolberga) — bez żadnych poprawek typu merytorycznego, a jedynie z wprowadzeniem retuszu oczywistych błędów drukarskich. Oryginalny tekst Kolberga poprzedzony zostanie kartami tytułowymi do nowego wydania. Omówienia redakcyjne, indeksy, mapy, komentarze, uzupełnienia materiałowe na podstawie zawartości tek znajdują się w oddzielnych suplementach drukowanych zwykłym składem drukarskim (typograficznym).

W serii reedycyjnej obejmującej dzieła wydane po śmierci O. Kolberga oraz *Ziemię Dobrzyńską*, jak również w ineditach zawierających gotowe teksty opracowane i przygotowane przez Kolberga do druku, układ i zaplanowaną przez niego zawartość tomu należy uważać za nienaruszalną, natomiast wszelkie komentarze redaktorskie winny wejść w skład suplementów.

Inedita oparte o zapiski Kolberga, będące surowym, nie opracowanym materiałem, redaktorzy opracowują w oparciu o wspólny warsztat naukowy, z zachowaniem ogólnego charakteru *Ludu* czy też *Obrazów etnograficznych*. W grupie tej komentarze znajdują się w obrębie poszczególnych tomów.

Rola główna komentarzy — to prostowanie błędów, pomyłek i dwuznaczności zapisu tekstowego i nutowego, wyjaśnianie specyfiki zapisu Kolberga, przyjętych przez niego konwencji. Komentarz w zasadzie nie poszerza informacji Kolberga o wspólny stan badań. Byłoby to zamierzenie poszerzające w sposób

jaskrawy i tak dosyć obszerne ramy obecnego wydania. Tak więc za konieczne uważa się wprowadzenie:

- a) poprawnego brzmienia tekstów drukowanych błędnie,
- b) dokładnej dokumentacji źródłowej,
- c) niezbędnych wyjaśnień i ustaleń dotyczących systematyki materiału,
- d) objaśnień rzeczowych umożliwiających rozumienie niejasnych opisów i tekstów ludowych.

W miarę potrzeby wprowadzi się do części edycyjnej (grupy III, IV) barwne plansze przedstawiające krajobraz, ubiory, budownictwo, obrazy z życia ludu wykonane przez współczesnych Kolbergowi malarzy; ilustracje i fotografie objaśniające tekst (np. rycin eksponatów muzealnych z czasów Kolberga); fragmenty jego rękopisów lub rękopisów informatorów.

Dziela wszystkie — posiadać będą zespół indeksów alfabetycznych i rzeczowych: indeks miejscowości, z których materiał pochodzi, indeks tematyczny (hasłowy) oraz indeks incipitowy (tekstów pieśni). Indeksowi miejscowości towarzyszyć będzie kartogram z wyznaczeniem ich położenia.

Różną — w zależności od zmieniającego się charakteru materiału — część redakcyjną każdego z tomów obecnej edycji dopełniać będzie wykaz literatury źródłowej, na której opierał się Kolberg, oraz wykaz najważniejszych pozycji literatury współczesnej dotyczącej danego zagadnienia lub regionu — jako wskazówka i pomoc dla szerszych rzesz czytelników, szczególnie dla pracowników oświatowych.

Józef Gajek

DOROBEK OSKARA KOLBERGA W DZIEDZINIE LITERATURY LUDOWEJ

I

Mówić o Oskarze Kolbergu z perspektywy naszych czasów i charakteryzować jego dorobek jako folklorysty, zwłaszcza zaś dorobek ten oceniać, to sprawa i nieprosta, i niełatwa. Mamy wprawdzie jego monumentalny *Lud*, a więc około dwunastu tysięcy stronic druku, ujętych w niemal czterdziestu tomach, niezwykle bogatą encyklopedię wiadomości o życiu chłopca polskiego w połowie XIX w., ale zarówno zwięzły opis naukowy tego wielkiego dzieła ujęty od strony folklorystyki, jak dotarcie przez to dzieło do jego twórcy — to zadanie z natury rzeczy bardzo trudne, zwłaszcza że nie mamy tutaj nicodzownych, choć pomocniczych narzędzi poznawczych. Nie mamy książki o Kolbergu przedstawiającej życie i pracę tego niezwykłego badacza kultury chłopskiej. Zastąpić jej przecież nie mogą doraźne szkice I. Kopernickiego, J. Karłowicza i H. Łopacińskiego¹ itd., pisane w latach 1889

---

¹ I. Kopernicki: *Oskar Kolberg*, Kraków 1889. Tenże: *Przedmowa wydawcy* do tomu Kolberga *Przemyskie*, Kraków 1891. Tenże: *Śmierć O. Kolberga*. „Wisła“ 1890, t. 4. J. Karłowicz: *Oskar Kolberg*. „Wisła“ 1889, t. 3. R. Lubicz, H. Łopaciński: *Oskar Kolberg*. „Ateneum“ 1890, t. 3. W ślady ich poszedł Ryszard Górski w monografii Kolberga opublikowanej pt. *Oskar Kolberg. Żarys życia i działalności* (Warszawa 1970), opartej na tomach wydanych przez znakomitego folklorystę i jego bezpośrednich kontynuatorów. Dotyczy to również studium obecnego, które powinno mieć podtytuł „W świetle materiałów przez niego ogłoszonych”. Gdy wypadło mi przejrzeć i modernizować studium to sprzed lat dwudziestu, spostrzegłem, iż należałoby zastąpić je nowym, uwzględniającym całość znanego dziś dorobku Oskara Kolberga, na co pozwolić sobie nie mogłem. W tej sytuacji dostrzegłem wyjście z niej połowiczne: przesunięcie dat podanych w studium o lat dwadzieścia i zachowa-

i 1890 w związku z pięćdziesięcioleciem pracy, a w rok później z śmiercią Kolberga. Szkice te miały charakter tylko przygodny, nadto zaś dzieli nas od nich lat osiemdziesiąt z okładem, tak brzemiennych w wielkie przełomy dziejowe, że wartość sformułowań ówczesnych, już w chwili ich powstania dosyć nikła, choć trafna, sprowadza się dzisiaj do zera. Co ważniejsze, nie zdobyliśmy się dotąd na książkę o dziejach ludoznawstwa polskiego, która pokazywałaby Kolberga na tle jego epoki, mówiłaby, czym odbiegał on od swych poprzedników i jakie stanowisko zajął w rozwoju nauki, której służył i której życie poświęcił.

Rozpoczęte te dzieje uprzytomnią nam, iż poruszamy się w kręgu zapomnianych rocznic; przed laty bowiem trzydziestu minął wiek od ukazania się w 1842 r. *Pieśni ludu polskiego*, wydawnictwa, które było owocem romantycznego rozmiłowania się w muzyce i poezji ludowej, tego rozmiłowania się, które najpełniejszy wyraz artystyczny otrzymało w twórczości Chopina, Norwida i Lenartowicza. Dzieje owe uprzytomnią, że w roku 1957 upłynął wiek od daty, gdy pod tym samym tytułem: *Pieśni ludu polskiego*, Kolberg zainaugurował wydawanie *Ludu*, tom bowiem pieśniowy pociągnął za sobą dalsze, układające się w ową monumentalną encyklopedię, z którą nazwisko Kolberga wiązało się na zawsze, a której ogniwa późniejsze miały ukazywać się w lat wiele po śmierci jej twórcy i dopiero obecnie występują w całej okazałości.

Przypomnienie tych lat to nie efekt retoryczny, lecz realny dowód, iż nauka polska stoi wobec „problemu Kolberga“ nie jako wobec zjawiska historycznego, zamkniętego i należącego do przeszłości, lecz jako wobec procesu historycznego, dotąd nie zakończonego, angażującego kompetentne siły naukowe Polski Lu-

---

nie spojrzenia na autora *Ludu* na jakie przed owymi latami można było sobie pozwolić. Spojrzenie zaś dzisiejsze, sygnalizowane w moich recenzjach omawiających w „Roczniku Literackim” tomy Kolberga oparte na rękopisach, dojdzie — mam nadzieję — we wznowieniu monografii R. Górskiego. Zmieni ono wiele, ale myślę, iż zasadniczy zrąb poglądów z roku 1955 zbytnio na tym nie ucierpi.

dowej. I dlatego właśnie przedstawienie i ocena dorobku twórcy *Ludu*, choćby tylko na odcinku folkloru, jest zadaniem zawiłym i trudnym.

Z chwilą zaś takiego postawienia sprawy godzi się podjąć próbę najogólniejszej przynajmniej odpowiedzi na pytanie, na czym polega doniosłość przytoczonych dwu dat: 1842 i 1857, i to odpowiedzi opartej na dokumentach, które posiadamy. Pierwszy z nich to mało znany portret zbiorowy w Muzeum Narodowym w Krakowie. Na ściemniałym malowidle widnieją głowy „cyganów” warszawskich ze schyłku pierwszej połowy ubiegłego stulecia. Jest tu Norwid, jest Lenartowicz, jest Kolberg. To zestawienie nie zdziwi nikogo, kto pamięta, iż w 1857 r., a więc równocześnie z ukazaniem się *Pieśni ludu polskiego*, Warszawa podziwiała operę *Król pasterzy*, skomponowaną właśnie przez Kolberga; autorem jej libretta był Lenartowicz. Portret krakowski ma nadto swą legendę, sporządzoną przez samego Kolberga. Przygotowując na pięć lat przed śmiercią pierwszy tom *Mazowsza*, poprzedził go melancholijnym wspomnieniem o dawnych przyjaciółach, z których w r. 1885 dwu tylko jeszcze było wśród żywych. Pisał tedy:

W roku 1840 atoli, w zaraniu prac naszych etnograficznych, względ na muzykę ludową, jakeśmy to powiedzieli wyżej, przeważał [nad innymi zainteresowaniami ludoznawczymi] i stanowił główne dociekań naszych podścielisko. Wtedy to wychylaliśmy się często za miasto w porze letniej, by świeżym, ożywczym na wsi odetchnąwszy powietrzem, zaczerpnąć też i świeżej melodii z tryskającego tam bezustannie narodowej muzyki źródła. A znaleźli się (zwłaszcza gdy horyzont badań się rozszerzał) prawie zawsze do wędrowek naszych towarzyszy tymże samym ku rzeczym sielskim ożywni duchem, przelewający dosadnie na papier dziarskie włościan typy i fizjognomie lub kreślący z zamilowaniem myśli i wyrażenia poetyczne, tak szczerze w tych pieśniach i tych przysłowiach rozrzucone. Taką to wędrowkę czterodniową z Warszawy do Czerska odbyliśmy w Zielone Świątki r. 1841 w towarzystwie śp. Józefa Konopki, śp. Walentego Zakrzewskiego i śp. Emila Jenikego. Takie też i w następnych latach, zwracając się w inne Warszawy i Pragi okolice, razem z T. Lenartowiczem, śp. Norwidem, śp. Ign. Komorowskim, jak niemniej malarzami: W. Gersonem, śp. Karolem Markonim i śp. bratem moim Antonim, że już zamilczymy o wycieczkach w późniejszym dokonywanych czasie. Pamięć tych miłych druhów i ich prac pomocniczych jest nam dotychczas równie drogą, jak nią była ich przyjaźń i życzliwa w swoim czasie dla nas usługa.

Wypowiedź ta stanowi metrykę wydawnictwa poznańskiego z 1842 r. Wyrosło ono z atmosfery „artystowskiego“ umiłowania literatury ludowej przez pokolenie młodszych romantyków. Kolberg jednak nie zatrzymał się na tym stadium; w piętnaście lat bowiem później zrobił doniosły krok naprzód, a po dalszych latach ośmiu nowy, jeszcze donioślejszy. Ale o tym za chwilę. Znaczenie zaś kroku pierwszego, wydania *Pieśni ludu polskiego* jako książki w 1857 r., polegało na zerwaniu z zachwytnymi romantycznymi, choćby najszlachetniejszymi, na rzecz wieloletniej, rzemieślniczej, nieefektywnej pracy naukowej, pracy zbierackiej i wydawniczej. Zamiast fantazjowania na temat piękna pieśni ludowej wypadło zakasać rękawy i brać się do prozaicznej roboty zapisywania, zestawiania, przepisywania wariantów pieśniowych, do roboty więc, którą mieli prowadzić uczeni pokolenia następnego, pokolenia pozytywistów. Nie wchodząc w próby wyjaśnienia, dlaczego pracy tej podjął się właśnie Kolberg, trzeba stwierdzić, że wziął się on do niej na serio; porzuciwszy świat sztuki dla świata nauki, w tej nowej dziedzinie miał powetować zawody, których doznał w pierwszej. Podczas gdy o Kolbergu-kompozytorze wie tylko zawodowy historyk muzyki w Polsce, autor *Ludu* stał się rychło postacią znaną i podziwianą powszechnie. Stał się pracownikiem naukowym, którego sprawa, jak się rzekło poprzednio i jak się wyjaśni jeszcze dalej, jest doniosłym, nie rozwiązany problemem w półtora z okładem stulecia od daty jego urodzenia.

II

Na drogę swą właściwą, na pole prac etnograficznych i folklorystycznych Oskar Kolberg nie wszedł — jak wiemy — od razu. Zrobił to mianowicie nie w 1857 r., gdy wydał *Pieśni ludu polskiego*, lecz dopiero w osiem lat później, to jest w 1865 r., gdy ukazał się jego tom *Sandomierskie*, określony jako seria I wydawnictwa ciągłego, zaopatrzonego w długi tytuł: *Lud. Jego zwyczaje, sposób życia, mowa, podania, przysłowia, obrzędy, gusła, zabawy, pieśni, muzyka i tańce*. W dwa lata później wyszły *Kujawy*, po nich *Krakowskie*,

Poznańskie itd. aż po *Chelmskie*, którego tom pierwszy opuścił drukarnię na kilka zaledwie godzin przed śmiercią sędziwego autora. W ten sposób przez lat dwadzieścia pięć rokrocznie Kolberg rzucał na rynek księgarski po serii, a nawet po dwie swego dzieła, by dojść do liczby 32 tomów w 1890 r. Tomy dalsze, w znacznej mierze przygotowane przez niego samego, miały ukazywać się w ciągu lat kilkunastu po jego zgonie, opracowywane przez I. Kopernickiego, J. Tretiaka i S. Udzielę.

Rzecz jasna, iż znaczenie tego olbrzymiego materiału, ze stanowiska czy to etnografii, czy folklorystyki, wiąże się ściśle ze sprawą układu całości *Ludu*, zaś układ ten — z dziejami powstawania owej monumentalnej całości; z kolei więc obydwu tym problemom należy się przyjrzeć choćby z lotu ptaka. Tym bardziej że zarysują się tutaj pewne trudności metodologiczne. Okaze się bowiem, że to, co z punktu widzenia etnografii wywoływało pochwały, w świetle zadań folklorystyki wyglądać będzie nieco inaczej. Co to znaczy, okaze się przy zbadaniu wzajemnego stosunku i różnic dwu pierwszych serii, a więc *Pieśni ludu polskiego* i monografii o Sandomierskiem.

Sprawy te poruszył i wyjaśnił sam Kolberg, gdy w cytowanej tu poprzednio przedmowie do *Mazowsza* pisał:

...już około r. 1840 czy też rokiem wcześniej poczęliśmy zbierać pieśni i muzykę ludową w okolicach Warszawy. Wkrótce dostrzegliśmy ścisłą tych utworów z obrzędami, zwyczajami i całym bytem ludu łączność. Wzgląd ten nakazywał nam przy spisywaniu pieśni i ich melodyj notować także i ich akcesoria (wedle ówczesnych naszych pojęć), tj. uwydatniać całą sytuację, która je zrodziła lub do działania powoływała. Powoli, w miarę rozrostu zbiorów i różnorodności nabywanych materiałów, siłą rzeczy parci nadaliśmy wydawnictwom naszym kierunek i zakrój, jaki nam dyktowało doświadczenie, i który im dotychczas przewodniczy.

W przekładzie na język pojęć dzisiejszych wyznaczenie to oznacza przejście od tematyki pieśniowej, literacko-muzykologicznej, do opisu etnograficznego o charakterze encyklopedycznym, od literatury do geografii czy demografii, słowem od folklorystyki do etnografii czy może nawet etnologii. W ówczesnym rozumieniu tego wyrazu zbieracz, poprzestający na opisie obserwowanych

zjawisk, przechodził do takiej czy innej ich interpretacji, skoro zamierzał „uwydatnić całą sytuację, która je [pieśni] zrodziła lub do działania powołała“.

Tego rodzaju zmiana postawy naukowej, swoista *felix culpa*, której kultura nasza zawdzięcza powstanie *Ludu*, musiała w jakiś sposób odbić się na całości monumentalnego zbioru. I z góry założyć można, że odbiła się niekorzystnie. Tam bowiem, gdzie już sama praca zbieracka i wydawnicza nawet w zakresie pieśni była zadaniem nad siły jednego człowieka, wystąpił pomysł ogólnej charakterystyki kultury chłopskiej, do tego zaś dołączył się jeszcze ambitny zamiar interpretacji naukowej, do której etnografia ówczesna w ogóle nie była przygotowana. Kolberg zaś w szczególności mieć nie mógł nieodzownych narzędzi poznawczych. W sposób więc nieunikniony *Lud* stawał się dziełem monumentalnym, ale równocześnie zakraść się musiały do niego przeróżne błędy rzeczowe i formalne, które obniżały wartość dzieła przez zmianę rozszerzonego planu, skazującego się na nieukończenie, na autora zaś ściągały takie czy inne, gorzej lub lepiej uzasadnione zarzuty. Dodajmy jednak od razu, że o ile pierwsza część planu, rozbudowa materiału, na ogół się powiodła, o tyle druga, interpretacyjna, zademonstrowana w dużych niekiedy erudycyjnych przypisach, wystąpiła raczej marginalnie, bez naruszenia tekstu głównego. Nie znaczy to jednak, by owe przypisy można było lekceważyć. Przekonamy się, że mimo wszystko mają one znaczenie naukowe nie byle jakie!

III

Powziąwszy decyzję opisu panoramicznego czy encyklopedycznego, Kolberg ułożył sobie plan pracy, którego przestrzegał na ogół konsekwentnie w całym ogromnym dziele. Opis geograficzny badanego terytorium, ujęty zresztą nieraz w postaci suchego katalogu miejscowości, charakterystyka demograficzna, opis kultury materialnej, opis zwyczajów dorocznych i obrzędowych, przede wszystkim rodzinnych, z weselem na miejscu naczelnym — oto zespół wiadomości dotyczących owej „sytuacji“, która ma wyjaśniać

charakter literatury i muzyki ludowej, przy czym pieśń staje się uprzywilejowanym łącznikiem obydwu tych dziedzin. Kolberg przez całe życie pozostał wierny swym pierwszym miłościom, od których pracę ludoznawczą w młodości rozpoczynał.

Konsekwencje tak pomyślanego układu odbiły się jednak niekonięcznie korzystnie na przedstawieniu w *Ludzie* literatury ludowej.

Niektóre tomy zbioru Kolberga mają charakter monograficzny, jak *Pieśni ludu polskiego*, to znaczy wypełnione są materiałem jednorodnym. Tom VIII, ostatni z cyklu zatytułowanego *Krakowskie*, nosi podtytuł *Powieści, przysłowia i język*; istotnie też jest zbiorem bajek, dopełnionych tysiącem przysłów i słowniczkiem gwarowym. Cykl *Poznańskie* ma dwa tomy pieśni (XII, XIII), jeden zaś bajek (XIV). Podobnie na cztery tomy *Pokucia* dwa środkowe mają materiał wyłącznie pieśniowy, ostatni zawiera bajki. Dzięki temu badacz czy nawet czytelnik zwyczajny w tomach tych może zorientować się stosunkowo łatwo i bez nadmiernego wysiłku odnaleźć potrzebne sobie pozycje. Tomy monograficzne, jednolite, stanowią jednak mniejszość zbioru. Górują nad nimi tomy o treści różnorodnej, łączącej opis etnograficzny czy folklorystyczny z grupami materiałowymi, gdzie orientacja jest nieco trudniejsza. Ale to nie wszystko. Mylili by się bowiem, kto w poszukiwaniu pieśni lub bajek poprzestałby na tomach monograficznych czy grupach materiałowych wymienionych przed chwilą. Obfite i to nieraz bardzo bogate złoża elementów z zakresu literatury ludowej weszły w *Ludzie* w skład opisu naukowego, gdzie wyśledzić je bywa nieraz bardzo trudno. Dotyczy to dwu zwłaszcza kategorii twórców literatury tradycyjnej, to jest pieśni i podań, w mniejszym zaś stopniu bajek we wszystkich ich odmianach z facecjami włącznie.

Kolberg mianowicie zauważył, oczywiście zupełnie trafnie, skoro obserwacja ta skłoniła go do stworzenia *Ludu* w jego ostatecznej postaci, że charakter mnóstwa pieśni związany jest ściśle z pewnymi sytuacjami zwyczajowymi lub obrzędowymi, że pewne pieśni czy nawet rodzaje pieśni występują wyłącznie i jedynie w danych sytuacjach życia zbiorowego. A więc pieśni weselne, dożynkowe czy choćby kołędy, z innej zaś klasy twórców wierszo-

wanych oracje weselne spotyka się tylko w obrębie odpowiednich sytuacji, tak że nie występują one poza tym obrębem. Konsekwencją tego trafnego spostrzeżenia było wprowadzenie danych tekstów poetyckich do opisów obrzędów, zwłaszcza wesel. I słusznie! Kłopot z tym tylko, iż wśród pieśni weselnych spotyka się dużo innych, pochodzenia nieobrzędowego, istniejących samodzielnie. Odszukanie ich na tysiącach stron *Ludu*, nawet przy pomocy odsyłaczy autorskich, nie zawsze wprowadzonych, nie należy do zadań łatwych. Przyjęty przez Kolberga układ dzieła przyczynia się do zmniejszenia jego przejrzystości, zaciera granice między zjawiskami różnymi, utrudnia dotarcie do nich, bo przecież dzieło to liczy, jak wiemy, tysiące stron.

Jeszcze gorzej odbija się to na pewnych kategoriach prozy ludowej. *Poznańskie* kończy się tomem zatytułowanym *Wierzenia*, złożonym z mnóstwa drobnych wiadomości o przesądach, zabobonach magicznych, medycynie ludowej itd. Wiadomości te zbierał Kolberg w terenie, gdy w latach 1866–1868 badał kulturę wsi wielkopolskiej, częściowo zaś wynotowywał je z książek i czasopism dawniejszych w rodzaju „Przyjaciela Ludu“, gdzie stosowano metodę przyjętą przez niego, a pokutującą również u wielu jego następców. Polega ona na charakteryzowaniu czy ilustrowaniu wierzeń przy pomocy opowiadań o strachach, czarownicach, diabłach, przy czym opowiadania te traktowane bywają często jako autentyczne przygody osób wymienianych z imienia i nazwiska. Poprzednicy Kolberga postępowali w taki sam sposób nie tylko w zakresie spraw wierzeniowych; uciekali się chętnie do anegdot ilustrowujących swoiste warunki życia prowincjonalnego, nawyki pewnych grup społecznych, trwałość przeżytków społecznych i inne podobne sprawy. I tę również metodę przyswoił sobie autor *Ludu*. Skutek tego zaś taki, że we wspomnianych *Wierzeniach* wielkopolskich (t. XV) znajdujemy ponad sześćdziesiąt krótkich opowiadań, częściowo podanych *in extenso*, częściowo w streszczeniu, lub że czytelnik *Mazowsza* albo *Chełmskiego* raz po raz trafia na anegdoty dodane w przypisach czy pomieszczone w tekście zawierającym opis kraju i jego mieszkańców. To samo wystąpiło wcześniej w *Krakowskiem*, gdzie nie tylko drobne opowiadania wierzeniowe

lub facecje, ale całe długie bajki utonęły bez śladu w wywodach teoretycznych, poświęconych charakterystyce ludności. Któż by przypuścił, że doskonałej bajki o *Żłodziuju-pomocniku króla* szukać należy w tomie VII wśród wiadomości o wierzeniach ludu krakowskiego, gdzie zilustrowano nią poglądy na magiczne rozryw-ziele, albo że w tym samym tomie znajdzie się najzabawniejszy nasz wariant *Sabatu czarownic*.

Sprawa trzecia, najzawilsza chyba, to przedstawienie w *Ludzie* podań historycznych ogólnonarodowych i lokalnych, zwłaszcza krakowskich (t. V) i wielkopolskich (t. IX, X). Giną one w powodzi informacji topograficznych, toteż ustalenie, co Kolberg wie o Twardowskim, wymaga nieproduktywnych poszukiwań wielotygodniowych po wszystkich tomach.

Rzecz jasna, że wszystkim tym niedomaganiom zaradzić by mogły indeksy odpowiednio sporządzone. Indeksy takie stosowano u nas wprawdzie już przed Kolbergiem, np. w *Ludzie ukraińskim* Nowosielskiego, wiadomo jednak, że ten nieodzowny składnik wszelkiej publikacji naukowej dzisiaj jeszcze nie wszędzie się spotyka. Niepodobna się więc dziwić, iż Kolberg nie uciekł się do niego ani w 1857 r., ani później, ale też wskutek tego *Lud* jest lasem dziewiczym, w którym zablądzić łatwo. Czytelnika na każdym kroku czekają tu niespodzianki zarówno bardzo miłe, jak niezwykle przykre.

Ostatecznie jednak po przezwyciężeniu tego rodzaju trudności praktycznych, roboczych, dowodzących, iż zarówno kompozycja całości, jak jej koncepcja nie przedstawiają się jasno, podziwiać trzeba niezwykle bogactwo materiałów z zakresu literatury ludowej, zebranych i udostępnionych przez Kolberga w ciągu lat pięćdziesięciu od roku 1839, kiedy dokonał w okolicy Wilanowa pierwszych terenowych zapisów pieśni — po datę śmierci. Bogactwo to najprościej jest przedstawić w liczbach, ale tutaj właśnie występują tylko co scharakteryzowane trudności praktyczne, robocze. Obliczenie zawartości tomów wydanych przez Kolberga, zbudowanych jednolicie, uchwycenie więc materiałów pieśniowych i bajkowych, następnie zagadek, a częściowo również przysłów, nie nastęrcza większych kłopotów. Przeliczenie natomiast

podañ oraz opowiadañ wierzeniowych i anegdot wprowadzonych jako material ilustrujący opis autorski, wymaga albo żmudnego wypisywania mnóstwa szczegółów, albo nie będzie dokładne. Ryzykując tutaj ową niedokładność, całość zawartości folklorystycznej *Ludu* ustalić można na 17 400 pozycji.

Ustalenie to rzuca dość nieoczekiwane światło na literaturę ludową u Kolberga. Gdy liczba pieśni sięga dwunastu tysięcy, bajki nie dochodzą tysiąca, przysłowia trzech tysięcy. Przyjmując nawet, że we wszystkich tego pokroju książkach pieśni, zwłaszcza śpiewki, przez Kolberga tańcami nazywane, muszą ilościowo górować, przewaga ich w *Ludzie* jest tak duża, iż widać wyraźnie, że zbieracz tą dziedziną twórczości ludowej interesował się najbardziej i studiował ją konsekwentnie.

IV

Ustaliwszy ilość 17 400 wariantów tekstowych w 39 tomach *Ludu*, stajemy z kolei wobec pytania, jak to autor zrobił; dopiero bowiem odpowiedź na nie pozwoli nam przystąpić do poprawnej oceny dorobku i zasług Oskara Kolberga.

Jak więc Kolberg pracował? Odpowie na to kiedyś monografia Kolberga, idąc szlakiem wytkniętym przez studia ogłoszone w XLII roczniku „*Ludu*” (1956), poświęconym znakomitemu etnografowi. Obecnie z konieczności poprzestać trzeba na wiadomościach ogólnych, wydobytych z samego dzieła Kolberga czy z relacji tych, którzy go znali osobiście. Z napisów nad tekstami widać, a relacja Kopernickiego to potwierdza, iż Kolberg całe miesiące i lata spędzał w terenie, gdzie osiadłszy u znajomych we dworze eksploatował śpiewaków, narratorów, bazarzy i gawędziarzy. Wyniki tych zabiegów scharakteryzował wybitny folklorysta z końca XIX w., Jan Karłowicz, gdy taką o nich wydał opinię: „Wszystko, co Kolberg zapisywał, jest czystym złotem etnograficznym: nie pozwalał on sobie żadnych dodatków, żadnych retuszów, żadnych oglądzań ani poprawek; pisał pieśń, podanie, przysłowie, melodię itd. jak słyszał, i to nie z jednych ust, ale z kilku

i kilkunastu, ażeby każdą rzecz sprawdzić i przekonać się, czy śpiewający lub mówiący sam siebie lub słuchacza nie łudził.¹

Czy wierność notowań Kolberga wyglądała tak naprawdę, wątpić wolno, gdy się zna jego obfitą spuściznę rękopiśmienną i jego listy; ale nawet na podstawie znajomości *Ludu* ocena Karłowicza wymaga pewnych modyfikacji.

Chodzi tu przede wszystkim o stronę językową zapisów Kolberga. Wiadomo, że nie był on językoznawcą. Być nim przecież w r. 1865 nie mógł; obce mu więc były te wszystkie finezje, które pod koniec jego życia począł wprowadzać w tekstach gwarowych Lucjan Malinowski. Miał natomiast Kolberg słuch wyczulony na odrębności gwarowe i w początkach swej kariery usiłował stosować coś w rodzaju transkrypcji fonetycznej; rychło jednak okazało się, iż stosowanie tej metody było nad jego siły. Po prostu brakło odpowiedniego systemu znaków literowych dla odtworzenia swoistych dźwięków, obcych językowi literackiemu. Przekonywa o tym pobiężna choćby analiza krótkiej gadki spod Zawichosta, przeoczonej w mojej systematyce bajkowej².

Diabeł i świeczka

Zołmirz jeden błokający się dugo po świetle zawitał zmęczony do n'jakiego pałacu, w którym nie było nikogo, bo mówili, że tam diabli mieszkają. Kiej wśed do pokoju, obacy portret starszego diabła na ścianie, a tén³ diabeł miał lichtarz w zebach. Zołmirz wsadził w ten lichtarz świcke i pocyna naprawiać swój puasc. Wtém otacza go éma cy chmara diablików i mówi: — Coś ty tu, warta?, że pozwalas se tu kłaść świce. — Prowadzom go do starszego diabła, a ten zaś: — Ja ci nic na to nie powiem, jesteś przy lasce moji za to, żeś świcke przede mno zapalił. — I dał mu duzo złota i piniedzy i puścił go.

Wrażliwy muzyk musiał chyba słyszeć, że bajarz wymawiał *o* pochylone i *e* pochylone, pierwszego jednak zupełnie nie zanotował, drugie zaś tylko tu i owdzie. Podobnie nie umiał sobie poradzić z wygłosowym *a*, wymawianym bez nosowości, a więc *przede mno*, w tym więc wypadku zapisał je, ale gdzie indziej dał

¹ „Wisła“ 1889, t. 3, s. 372.

² *Sandomierskie*, cz. II, s. 276.

mieszkają i prowadzom. Jeszcze gorzej wypadła sprawa dźwięku *ł* wymawianego półsamogłoskowo jako *u*. Raz mamy tu *dugo*, drugi raz *puasc*, ale dalej *kłaść*, *pałacu*, a nawet *zawitał*, *wsadził* i *puścił*. Zachowano w przytoczonym tekście mazurzenie; w innych, m.in. w tomach *Mazowsza*, raz po raz występuje ono i znika w tym samym utworze wierszowanym czy prozaicznym. Słowem, strona językowa, ściśle biorąc fonetyczna, zapisów Kolberga pozostawia dużo do życzenia.

Rychło jednak poszedł dalej w swobodnym traktowaniu zapisu i począł wprowadzać zmiany stylistyczne. W tomie VIII, zwierzając się ze sposobu odtworzenia prozy ludowej w okolicy Krakowa, napisał:

Powieści tu przytoczone pochodzą z dość bliskich Krakowa okolic i spisanymi zostały głównie we wsiach Modlnicy, Modlniczce i Tomaszowicach. Przy spisaniu staraliśmy się zachować język i sposób wyrażania się ludowy, nie prostując ich mimo widocznego braku porządku u opowiadacza i tylko tam, gdzie opowiadający wyniósł ze szkoły pewną w dykcji przesadę i rozwlekłość, a nastrzępił mowę swą i skaził obcymi jej dodatkami, na dworskim lub rządowym zacerpniętymi chlebie, pozwoliliśmy sobie oczyścić je z tych narośli, nie nadwerżając autentyczności myśli i wyrażań, i oddać w toku ludowej baśni odpowiednim.

Okazuje się zatem, że — wbrew twierdzeniu Karłowicza — teksty Kolberga nie są wolne od retuszu; twórca *Ludu* poszedł utartą drogą folklorystów ówczesnych, nawet najznakomitszych, jak bracia Grimmowie lub Afanasjew. Kierując się mianowicie intuicją wyostrzoną w wieloletnim obcowaniu z tekstami ludowymi, a przytoczone wyznanie pochodzi z 1875 r., uważał za konieczną ingerencję redakcyjną.

Czy zmniejsza to wartość tekstów przez niego zebranych? I tak, i nie! Kolberg stoi na stanowisku przedjęzykoznawczym w pracy folklorystycznej, jego więc teksty nie zaspokoją wymagań badacza gwary w sensie fonetycznym i składniowym czy może nawet w ogóle gramatycznym. Wiadomo jednak, iż przymierze gwaroznawstwa i folklorystyki nie zawsze wychodziło na dobre literaturze ludowej. Zbieracze-gwaroznawcy interesowali się często nie tekstem literackim, lecz dokumentem gwarowym, poprzestawali więc na opo-

wiadaniach literacko bezwartościowych, szukali ich u ludzi pozbawionych talentu narratorskiego, polując jedynie na układy dźwiękowe, te same w zdaniach nacechowanych artyzmem, co w zdaniach pozbawionych sensu. Otóż tego wszystkiego u Kolberga nie ma. Nie raził go, i słusznie, „brak porządku u opowiadacza“; stąd w zapisach jego tekstowych, czy to będą pieśni, czy bajki, jest ogromnie dużo materiału prymitywnego, zniekształconego przez pamięć lub uwagę śpiewaka czy bazarza, ale skutek tego właśnie autentyczność tych zapisów nie budzi żadnych zastrzeżeń. Mało jest tu natomiast tekstów nacechowanych wyraźną nieudolnością czy brakiem inteligencji; najwidoczniej zbieracz selekcyonował je starannie i do druku podawał to, co odpowiadało jego wymaganiom.

Dopiero po zapoznaniu się z metodą pracy, z rękopisami Kolberga i jego korespondencją dostrzec będzie można stopień jego ingerencji w teksty przezeń ogłaszane. Względy jednak przed chwilą przytoczone pozwalają przypuścić, że ingerencja ta nie sięgała zbyt daleko. Mając warianty wzorowe, dobre i lichy, do druku przeznaczał tylko pierwsze i drugie i nie retuszował ich przesadnie. Dlatego teksty jego budzą zaufanie. Stopień ich autentyczności i wierności wydaje się bardzo znaczny.

Sformułowanie takie, daleko ostrożniejsze od opinii Karłowicza w tej sprawie, wymaga jednak pewnego ograniczenia. W miarę mianowicie rozrostu pracy i w zgodzie z jej charakterem i z wspomnianymi poprzednio ambicjami naukowymi, każącymi dawać materiał możliwie pełny, Kolberg nie chciał poprzestać na własnych tylko zdobyczach terenowych, lecz wciągał do *Ludu* z jednej strony zapisy otrzymywane od swych dzisiaj bliżej nie znanych współpracowników, z drugiej zaś uwzględniał wyniki osiągnięte przez badaczy dawniejszych. W pociągnięciach tych, co było nieuniknione, nie zawsze umiał zdobyć się na konieczny krytycyzm, odróżnić rzeczy autentyczne od podrobionych przez najrozmaitszych amatorów ludowości wedle własnych o niej wyobrażeń. Typowym przykładem może być przedruk wśród *Powieści wielkopolskich* kilku elukubracji Emmy Puffke lub pożytecznego pisarza pomorskiego I. Danielewskiego. Dlaczego weszły one w skład *Ludu*,

odpowiedzieć nie umiemy, tym bardziej że autor nie włączył do swego dzieła rzeczy i bardziej autentycznych, i artystycznie lepszych, a więc opowiadań J. Lompy czy R. Berwińskiego.

By skończyć z wyliczaniem niewątpliwych niedomagań *Ludu* Kolberga, charakterystycznych dla jego wielkiej pracy, a typowych dla folklorystów jego epoki, powiedzieć trzeba, iż nie rozumiał on doniosłości oznaczania bezpośredniego źródła swych wiadomości o literaturze ludowej. Nie mówił o tych bezimiennych artystach wiejskich, śpiewakach i bazarzach, którzy wtajemniczali go w skarby tak skwapliwie i pieczołowicie przez niego zbierane. Być może, że w Zakopanem przysłuchiwał się on „pieśniczkom i gadkom“ starszego od siebie o lat dziesięć Sabały, jeśli zaś nawet tak się zdarzyło, nie myślał o tym, by na szczegól ten zwrócić uwagę. Dopiero folklorysty pokolenia następnego, S. Witkiewicz, B. Dembowski i H. Sienkiewicz, w zetknięciu z Sabałą właśnie mieli dokonać odkrycia, iż osoby informatora, śpiewaka, bazarza czy facecjonisty lekceważyć niepodobna, że jest on artystą godnym uwagi i pamięci. Udostępniona obecnie bogata korespondencja Kolberga oraz wydanie tekstów rękopiśmiennych rzucają na te sprawy sporo światła, ale nawet i wtedy, wobec wyraźnej obojętności dla tej dziedziny zagadnień, widocznej w *Ludzie*, jego autor pozostanie w naszej kulturze jedynym znanym reprezentantem całej ogromnej, bezimiennej gromady miłośników i znawców literatury ustnej, których spuściznę ocalił on od niepamięci przez utrwalenie jej w słowie drukowanym.

V

Omówione niedomagania *Ludu*, wynikające z niedostatecznego krytycyzmu Kolberga wobec źródeł swoich informacji, pozostają w zupełnie wyraźnym związku z tym, co z nawiązką niewątpliwie kompensuje niedomagania zaznaczone i nie zaznaczone, a mianowicie z rozległością jego horyzontów naukowych, dzięki którym mógł on zebrać materiał tak duży i tak doskonały. Ale bogactwo wierszy i prozy w *Ludzie*, ukazane tutaj z konieczności w sposób szkicowy i liczbowy tylko, to strona najważniejsza, ale bynajmniej nie jedyna dorobku Kolberga.

Wychowanek epoki romantycznej, stawiającej znak równości między wyrazami „lud“ i „naród“, stanął już w początkach swej pracy przed trudnością przeprowadzenia granicy między tym, co ludowe, a co nieludowe, i uporał się z nią na ogół zwycięsko.

Zauważył on tedy trafnie, iż pewne utwory zarówno literackie, jak ludowe, zwłaszcza w obrębie pieśni, zachodzą na siebie, krzyżują się, wytwarzają nowe odmiany, to bowiem, co wychodzi spod pióra popularnego pisarza, szybko dostaje się do chaty chłopskiej — i odwrotnie, literatura pisana nasycy się pomysłami ludowymi. Proces ten można było już przed stu laty obserwować na zbiorach takich, jak pieśni Wacława z Oleska, które były dla Kolberga, początkującego zbieracza i wydawcy, wzorem i przewodnikiem. W tym samym zaś kierunku szli Mioduszewski i Zejszner, których materiały Kolberg odziedziczył i wyzyskał. Do tego dochodziło własne doświadczenie nabywane w toku badań terenowych, zwłaszcza w Krakowskim i Poznańskim, gdzie granice między klasami społecznymi były mniej wyraźne niż na terenach innych, a wskutek tego i różnica między pieśniami ludowymi i nieludowymi była bardziej zatarta. W rezultacie tych wszystkich okoliczności w *Ludzie* ukazały się duże nieraz zespoły tego, co określić można jako „pieśni popularne“, a co Kolberg wyróżniał tytułem *Pieśni ludowe, dworskie, szlacheckie, mieszczańskie* lub krótszym *Miasta i dwory*. Tak więc w drugiej części *Krakowskiego* (t. VI) znalazło się sporo pieśni bezimiennych czy przynajmniej nie zaopatrzonych w nazwiska autorów, takich jak *Kurdesz Bohomolca*, jak *Chciało się Żosi jagódek* Jasińskiego, jak arie operetkowe czy wodewilowe, m.in. pochodzące z *Krakowiaków i Górali* Bogusławskiego. Co więcej, znalazły się tu pogłosy starej liryki studenckiej, waganckiej czy żakowskiej, a więc piosenki łacińskie, niekiedy opatrzone przekładami polskimi. Zabłąkała się tu nawet, poza *Ludem* chyba nie spotykana, zagadkowa pieśń żałobna z w. XVI o Kmicie. W piątej znowuż części *Poznańskiego* (t. XIII), wypełnionej materiałem pieśniowym, grupa czołowa zatytułowana *Miasta i dwory* jest swoistą *silva rerum* pieśni popularnych, często, choć nie zawsze trafnie, podpisanych nazwiskami poetów. Czego tu nie ma! Są więc dwie pieśni J. Kochanowskiego, świadczące o popularności

poety około połowy w. XIX nie tylko w szkole. Są dalej rzeczy K. Brodzińskiego, A. Chodźki, A. Goreckiego, W. Syrokomli, J. Tetmajera, E. Wasilewskiego, nawet W. Zagórskiego. Że są to istotnie pieśni popularne, ukazujące pogranicze, gdzie utwory literackie, odrywając się od swych twórców, przekształcają się w ludowe, dowodzi omyłka przy znanym *Kominku* J. Tetmajera. Jako autora wpisano tu błędnie: „Michał Grabowski, 1830“.

Dzięki takiej postawie Kolberga *Lud* przynosi niezwykle cenne materiały do dziejów naszej pieśni popularnej, dotąd naukowo nie badanych, przy sposobności zaś wywołujących zabawne nieraz spory i nieporozumienia. Ukazuje na gorąco proces nasiąkania pieśni ludowej pogłosami literatury, przynosi nieoczekiwane dowody popularności znanych pisarzy, szerzącej się na drodze nie szkoły i druku, lecz żywej tradycji pieśniowej. Dzięki temu *Lud* Kolberga staje się terenem badań nie tylko etnografa i folklorysty, ale również historyka literatury, dla którego chowa niejedną niespodziankę w rodzaju owych pieśni waganckich, nie dostrzeżonych w *Ludzie* Kolberga przez zawodowych badaczy, którym nie przyszło do głowy, iż tam właśnie mogą znaleźć potrzebne sobie materiały.

Skoro już mowa o tekstach niepolskich w *Ludzie*, to zaznaczyć trzeba, iż Kolberg w jednej jeszcze dziedzinie poszedł za tradycjami ludoznawstwa naszego czasów romantyzmu, że nie ograniczył się do terenów polskich, lecz sięgnął na Białoruś i Ukrainę. Było to poniekąd nieuniknione przy ujęciu zbioru terytoriami, tam bowiem gdzie ludność polska sąsiadowała z ukraińską czy białoruską, z natury rzeczy trzeba było zająć się folklorem jednym i drugim. Wskutek tego tomy poświęcone Przemyskiemu i Chełmskiemu objęły materiał zarówno polski, jak ukraiński; Kolberg jednak, zgodnie ze wspomnianymi poprzednio tradycjami, szedł za głosem nie tylko konieczności metodologicznych, ale i własnych zainteresowań. Dowodem ich są cztery imponujące tomy *Pokucia* oraz pośmiertnie wydany *Wołyń*. Prócz tego sporo materiałów ukraińskich zachowało się w tekach dotyczących Rusi Czerwonej, częściowo tylko w *Przemyskiem* wyzyskanych.

Pokwitowaniem tych prac ze strony nauki rosyjskiej są, aż

oschle w swej rzeczowości, uwagi o nich w książce A. Pypina, rozpoczęte określeniem Kolberga jako uczonego, który należy do „liczby najbardziej zasłużonych działaczy w całej etnografii słowiańskiej“, zakończone zaś stwierdzeniem, iż w zbiorze materiałów huculskich w tomach poświęconych Pokuciu „mimo woli zdumiewa nas bogactwo pieśni wysoce artystycznych tak co do formy, jak co do treści“¹.

Uwaga ta jest więc tylko potwierdzeniem tego, co powiedziałem o sposobie zbierania i wybierania przez Kolberga tekstów, które decydował się ogłaszać drukiem.

VI

Teksty ludowe w dziele Kolberga otrzymały swoistą oprawę naukową, o której powiedzieć by można, że lepiej świadczy o ambicjach niż o przygotowaniu autora, gdyby takie ujęcie nie było nadmiernym uproszczeniem i wskutek tego nie było fałszywe. Słusznie więc będzie rzecz ująć w twierdzeniu, iż oprawa ta jest wysoce nierówna, bo miejscami konieczna, miejscami zbędna, miejscami wreszcie częściowo potrzebna i wartościowa.

Konieczne mianowicie były jakieś ramy pozwalające zarówno uporządkować ogromny materiał tekstów, jak udostępnić go czytelnikowi przy pomocy spisu rzeczy; innymi słowy konieczna była jakaś systematyka owego materiału. Zasady bowiem ustrojowe przyjęte w *Ludzie*, gdzie mnóstwo pieśni obrzędowych i obyczajowych weszło w opisy danych obrzędów czy obyczajów, nie mogły objąć wszystkich pieśni. Również dla bajek trzeba było stworzyć jakiś układ im tylko właściwy.

Z trudności tych Kolberg usiłował wybrnąć, tworząc ogromną grupę „Tańców“, obejmującą śpiewki krótkie, zróżnicowane nie tekstowo, lecz muzycznie. Dla reszty zaś, a więc pieśni dłuższych, nie związanych z obrzędami i obyczajami, obmyślił klasyfikację bardzo dziwną, którą stosował na ogół konsekwentnie. Przyjął tedy pewne zasady podziału, częściowo tematyczne, częściowo

¹ *Istorija russkoj etnografii*, Petersburg 1891, t. 3, s. 289–294.

funkcyjne, tak jednak ogólnikowe, że niekiedy wręcz fikcyjne. Na przykład pieśni z Kielecczyny (t. XVIII) podzielił na dziewięć klas, pieśni z Radomskiego zaś na szesnaście czy nawet siedemnaście klas w taki sposób: 1. Zaloty; 2. Chęć ożenku; 3. Pieśni w związku z weselnymi; 4. Życzliwość, wymówka; 5. Rzemieślnicze; 6. Igraszki, swawola; 7. Smutek, starość; 8. Małżeństwo; 9. Dumy; 10. Zabawa, pijatyka; 11. Wojna, wojsko; 12. Rody, stany; 13. Rzemiosło; 14. Pasterstwo; 15. Różne; 16. Kolyska; 17. Pieśni dziadowskie. Samo wyliczenie tych kategorii dowodzi, że mało są one przydatne nie tylko dlatego, że układ ich uraga teoretycznie elementarnym zasadom podziału logicznego, ale że w praktyce do niczego nie prowadzi. Na usprawiedliwienie jednak Kolberga powiedzieć trzeba, że koniecznego zadania, które sobie tutaj postawił, nie umiał rozwiązać żaden z jego następców. Nie tutaj miejsce zastanawiać się nad sposobami jego rozwiązania, które prędzej czy później znaleźć się musi, powiedzieć natomiast trzeba, że wszelkie próby w tej dziedzinie winny się liczyć z Kolbergiem, z tym, co w zakresie systematyki zrobił, i z tym, czego zrobić nie zdołał.

W dziedzinie znowuż bajek ludowych sytuacja wyglądała w czasach Kolberga nieco lepiej, tak że mógł on zastosować zasadę podziału bardziej realną, zbliżoną do przyjętego dzisiaj układu międzynarodowego. Wyróżniał on tutaj mniej grup, również zbyt ogólnikowych, ale uchwytniejszych, dzieląc materiał na: 1. Gadki cudowne (które niekiedy baśniami nazywał); 2. Powieści moralne i legendy; 3. Gadki o złych duchach, diabłach, strachach itp.; 4. Gadki o zbójcach, złodziejach, głupcach, babach itp. (t. VIII, s. III); do tego zaś z biegiem czasu dodawał 5. Bajki (w znaczeniu „fabula“, a więc zwierzęce) oraz 6. Dykteryjki, krótkie opowiadanka komiczne.

Układ ten, jako zbyt ramowy, budził w czasach późniejszych zastrzeżenia; usiłowano go zastąpić innym, „filozoficznym“, przypominającym Kolbergowską systematykę pieśni, a więc zupełnie nieprzydatnym. Zbudowanie wreszcie systematyki międzynarodowej, dalekiej zresztą od doskonałości, dowiodło, iż autor *Ludu* był na dobrej drodze, gdy tworzył ramy ogólne, rozmieszczenie

w nich bowiem klas pomniejszych pozwala dzisiaj na stosunkowo przejrzystą klasyfikację całego ogromnego materiału.

Dalszym członem oprawy naukowej w dziele Kolberga są przypisy naukowe, usiłujące umiejscowić opisywane zjawisko bądź na tle historycznym polskim, bądź na szerszym, tj. na tle materiału ogólnoeuropejskiego, niekiedy nawet ogólnoswiatowego. Próby te, w których przewijają się nazwiska najznakomitszych podówczas etnografów obcych i polskich, budziły sporo zastrzeżeń u recenzentów omawiających tomy *Ludu*, gdy ukazywały się na półkach księgarskich. Na dobro ich autora powiedzieć można, że zajmując się tak często problemami wierzeniowymi, nie przesadzał w powtarzaniu modnych objaśnień „mitologicznych“. W większości jednak wypadków ta kategoria przypisów stanowi balast, bez którego *Lud* obyć by się mógł doskonale.

Inaczej przedstawia się sprawa materiału historycznego polskiego. Kolberg czytywał wiele i uważnie, widać też, jak zakres lektury rozszerzał. Zastanawiając się np. nad demonologią polską w 1874 r. (*Krakowskie* III, t. VII), nie znalazł jeszcze imion diablów spotykanych w literaturze staropolskiej, w sześć lat później (*Poznańskie* VII, t. XV, s. 76) umiał już przytoczyć za *Dziwostępbem dworskim* Smolków i Wąglików. Ostatecznie w przypisach do *Ludu* wystąpiły odwołania się do dialogów Korczewskiego, do Klonowicza i Skargi, do Bielskiego, do literatury sowizdrzalskiej, jak *Albertusy*, *Statut Dzwonowskiego* lub *Kiermasz wieśniacki*, do J. Morsztyna i Kochowskiego, do *Nowych Aten* Chmielowskiego, do *Diabła w swojej postaci* Bohomolca i in. Do tego dochodzą najrozmaitsze dokumenty rękopiśmienne, jak na okładce starej książki zanotowana relacja *An licet occidere strigam?* (*Krakowskie* III, t. VII, s. 217). W ten sposób, przypadkowo i niesystematycznie, czasem nawet niepotrzebnie, Kolberg gromadził sporo staropolskiego materiału folklorystycznego, wyprzedzając o lat kilkanaście A. Brücknera z jego studiami nad kaznodziejstwem średniowiecznym i źródłami późniejszymi.

Autor *Ludu* nie poprzestawał jednak na literaturze staropolskiej i skrzętnie notował współczesne sobie materiały spotykane w kalendarzach oraz czasopismach, a wyglądające często na cieka-

wostki. Budziło to zastrzeżenia i sprzeciwy — najniesłuszniej. Wszak z kroniki prasowej wylawia się bardzo często zaskakujące dowody istnienia pewnych „typowych sytuacji“, które zdarzają się równie dobrze w życiu, jak występują w literaturze, sytuacji takich, jak wątek zbrodni w *Niespodziance* Rostworowskiego. I już ten jeden wzgląd nie pozwala potępiać praktyk Kolberga. Motyw zaś drugi, daleko ważniejszy, to wyłowienie z rzadkich wydawnictw periodycznych, z kalendarzy, tygodników i dzienników mnóstwa drobnych folklorystycznych podań, przysłów czy anegdot. Słowem, Kolberg zainicjował tu dużą pracę przesłedzenia najrozmaitszych zakamarków literackich i naukowych celem wydobycia ich cennej często zawartości.

Zaznaczyć wreszcie należy, iż komentarze Kolberga, zawarte we wstępach i przypisach do tomów *Ludu*, cechuje nieraz duży krytycyzm, świadczący dobrze o postawie naukowej autora. Na dowód wypowiedź tym charakterystyczniejsza, iż dotyczy nie byle kogo i nie byle jakiego dzieła, bo R. Berwińskiego i jego *Studiów o literaturze ludowej* (1854), zrywających z tanimi zachwytaami romantycznymi nad wszystkim, co ludowe, ale posuwających się zbyt daleko w niesłusznych uogólnieniach, w których rozczarowany romantyk odmawiał chłopu prawdziwych uzdolnień twórczych. Dla Kolberga przyjęcie poglądów Berwińskiego było niemożliwe, zgoda bowiem na nie byłaby przekreśleniem pracy, której poświęcił życie. Dlatego też w dwadzieścia lat po ukazaniu się *Studiów* zareplikował na wystąpienie Berwińskiego wywodem o niesłuszności jego stanowiska i piękną obroną kultury chłopu polskiego, odbijającej się w literaturze ludowej (*Krakowskie III*, t. VII).

Zaprzeczając bowiem umysłowej ludu naszego twórczości i na bierne, naśladowcze jedynie skazując go ducha stanowisko, ubliżałby on [sąd Berwińskiego] naturze ludzkiej w ogóle, która jakkolwiek uległa być może prądom wypadków czy to gwałtownie, czy mniej nagle z zewnątrz na nią napływających, nie zrywa przecież od razu wszystkich ogniw wiążących ją z przeszłością, nie wyrzeka się jej bezwarunkowo, chociaż nie zawsze czuje wagę i pojmuje znaczenie przechowywanych w swym łonie tradycji.

Takim oto wyznaniem wiary w człowieka i chłopca polskiego przyświadczył Kolberg stanowisku, którego wyrazem stały się księgi *Ludu*.

VII

Pozostaje jeszcze garść uwag ogólnych sumujących całość wywodów, na temat zasług Kolberga w dziedzinie naszej literatury ludowej i wyciągnięcie z nich kilku wniosków praktycznych.

Najprościej byłoby poprzestać na przytoczeniu gorących nieraz słów, które w czasie jubileuszu twórcy *Ludu* w 1889 r. i po jego zgonie w 1890 r. wypowiedzieli jego wielbiciele i przyjaciele, pracownicy tej samej niwy, J. Karłowicz, I. Kopernicki, H. Łopaciński. Sławili oni zgodnie wielkiego etnografa polskiego i słowiańskiego, wskazywali na niezwykłość osiągnięć pracownika, który własnym wysiłkiem stworzył ponad trzydzieści tomów *Ludu*, obiektywna zaś wymowa argumentów, którymi się posługiwali, nadawała wywodom ich wartość rzeczowych konstatacji, rozświetlonych sympatią, którą dla „nestora nauki polskiej“ żywili.

Jeśli się tutaj głosów tych nie przytacza, to nie tylko dlatego, że — jak to wskazano poprzednio — wymagają one pewnych modyfikacji, ale i dlatego, że podana tutaj charakterystyka wychodzi z innych nieco przesłanek, co jest naturalne, gdy się zważy na jej odległość od śmierci Kolberga. Charakterystyka to zresztą niepełna, szkicowa, nie sięgająca do dokumentów, które niewątpliwie niejedną jej szczegół kazałyby zmienić. Zmianie jednak nie ulegnie na pewno jej teza zasadnicza, wydobyta z analizy *Ludu*, a usiłująca wykazać, w jaki sposób na Kolbergu odbiło się to, co zadecydowało o jego wyjątkowym stanowisku w dziejach nauki polskiej i kultury polskiej: jego przejście od upodobań romantycznych kompozytora rozmiłowanego w muzyce ludowej do nauki, którą udało mu się stworzyć, a która była niejednokrotnie żmudną, rzemieślniczą robotą naukową. Ale to właśnie wyniosło go wysoko nad jego poprzedników i rówieśników. Oni improwizowali naukę, bywali jej pionierami. On zakasał rękawy i wziął się do rzetelnej, ciężkiej roboty naukowej, by w ciągu lat pięćdziesięciu wznieść gmach

etnografii polskiej, w której granicach, jak świadczą liczby, uprzywilejowane miejsce wyznaczył poezji ludowej. Miał bowiem jasne zrozumienie tego faktu podstawowego, że poezja ludowa jest ścisłym i nierozdzielnyim zespołem słowa i tonu, że istotnie wyrasta, jak się podówczas mówiło, z ducha muzyki. Zdumiewająca pracowitość, którą odmierzamy odległość Kolberga od jego poprzedników, dzieli go również od jego następców. Pod koniec życia coraz częściej odwoływał się on do prac młodszych uczonych polskich, Karłowicza, Ciszewskiego i in., i mógł z zadowoleniem stwierdzać, iż szli oni jego torami. Rzecz jednak znamienita, iż nawet najpracowitsi z nich, jak Karłowicz, Ciszewski, Federowski czy Udziela, nie zdobyli się na pracę równą wykonanej przez Kolberga; żaden z nich nie miał jego rozmachu i jego pedanterii, jego pomysłowości i jego uporu naukowego. I to jest ta przesłanka, która ustala odległość między nami a chwilą, gdy twórca *Ludu* stygnącymi palcami otwierał świeżo wydany tom, ostatni, który mu za życia oglądać było dane. Wielkość Kolberga w perspektywie lat przeszło osiemdziesięciu nie maleje, przeciwnie — rośnie.

Julian Krzyżanowski

OSKAR KOLBERG JAKO KOMPOZYTOR I FOLKLORYSTA MUZYCZNY

Oskar Henryk Kolberg rozpoczął swoje studia muzyczne od prywatnych lekcji gry fortepianowej, pobieranych w Warszawie u pedagoga Vettera, Łużyczanina z pochodzenia. W 1830 r. widzimy go wśród uczniów J. Elsnera, a w latach 1831–1834 nazwisko jego figuruje na liście uczniów I. F. Dobrzyńskiego. Dalsze studia pianistyczne i teoretyczne odbywa w Berlinie, w latach 1834–1836, u renomowanych muzyków-pedagogów, jak K. F. Girschner i K. Rungenhagen. Do Warszawy wraca Kolberg ze stempem studiów zagranicznych jako nauczyciel gry fortepianowej i kompozytor.

W tym czasie jednym z nurtów rodzimej twórczości muzycznej była tak zwana muzyka domowa. Do uprawiania jej nawoływała ówczesna polska krytyka muzyczna, widząc w muzykowaniu domowym nie tylko godziwą i niosącą ukojenie rozrywkę, lecz poważny środek krzewienia narodowej kultury muzycznej. I rzeczywiście — muzyka domowa spełniła pokładane nadzieje; odegrała znaczną rolę w formowaniu naszej kultury muzycznej. Wykształciła swoje formy miniatury fortepianowej i pieśni solowej z akompaniamentem oraz skrytylizowała własne konwencje estetyczne i techniczne. Ówczesny czołowy krytyk muzyczny, Józef Sikorski, w artykule *Muzyka domowa i wirtuozi* pisze: „...któż zaprze jej działania na ludzi, i tym większego, im szerzej się rozpostarła? Ogrody, koncerta, teatru i świątynie pańskie brzmią jej odgłosem, ale największe jej panowanie jest w domowym zaciszu, w rodzinnym gronie“ („Biblioteka Warszawska“ 1844, t. 4, s. 589). Podstawę tego ruchu kulturalnego stworzyły nastroje, jakie zapanały w społeczeństwie polskim po powstaniu listopadowym. Upadek powstania wzmógł postępową myśl społeczną, polityczną

i naukową społeczeństwa pozbawionego wolności i skierował ją w stronę ludu, by w nim szukać oparcia do pielęgnowania narodowych elementów kultury i źródeł wzmożenia sił patriotycznych. Przedstawiciele nauki i kultury, głównie historycy, literaci i malarze, złączeni w grupę tak zwanej cyganerii warszawskiej, realizowali program nawiązania w twórczości artystycznej do rodzimej sztuki ludowej, z którą zapoznawano się podczas wspólnych wędrowek w okolice Warszawy.

Do tego ruchu i do nurtu muzyki domowej włączył się Kolberg po powrocie do kraju ze studiów berlińskich. Jego twórczość kompozytorska stała się wyrazem realizacji programu warszawskich kół cyganerii — olbrzymia większość utworów powstała w oparciu o muzykę ludową. Kolberg wydał około trzydziestu kompozycji, które ukazały się bądź jako wydawnictwa pojedyncze, bądź jako większe zbiory. Nie wszystkie dochowały się do naszych czasów, o wielu wiemy tylko z ogłoszeń wydawniczych lub recenzji. Główna ich część napisana została na fortepian. W tej grupie dominują zeszyty z kujawiakami, mające takie tytuły, jak: *Nasze siola* (op. 9) czy *Kujawiaki w stylu gminnym* lub *Kujawiaki według znanego tematu gminnego*. Ukazało się drukiem około 43 kujawiaków. Inny obfity zeszyt nosi tytuł *Zbiór mazurów i obertasów gminnych*. W 1874 r. wyszły w Poznaniu u Leitgebera dwa zeszyty pt. *Mazurkas et les autres danses polonaises*. Obok kujawiaków i mazurów zachowało się kilka walców (m.in. op. 9, 25), *Fantazja* op. 1, *Scènes de bal*, *Contredanses brillantes et variées*, wydane w Lipsku u Hofmeistra, *Grande marche pour piano*, *Etiudy* op. 14 i 20, dedykowane Chopinowi. O dwu krakowiakach wiemy z recenzji J. Sikorskiego z 1848 r. W rękopiśmiennej spuściźnie Kolberga zachowało się w tekach 33, 36, 42, 51 i innych kilkadziesiąt jego obertasów, mazurów, kujawiaków, polonezów, krakowiaków oraz wiele opracowań melodii ludowych. Utwory wokalne Kolberga to: ballada *Talizman* — pieśń zwrotkowa z akompaniamentem fortepianu, wydana w 1836 r., oraz 3 pieśni do słów B. Zaleskiego: *Młodo zaswatana*, *Rojenia wiosenne*, *Spiew poety*, wydane w r. 1857. Z trzech utworów scenicznych: *Janek spod Ojcowa*, do słów K. Gregorowicza, *Wiesław*, nie dokończona sielanka operowa do tekstu K. Bro-

dzińskiego — zachowała się tylko jednoaktowa opera *Król pasterzy*, do tekstu T. Lenartowicza. Na pograniczu twórczości kompozytorskiej Kolberga i jego dokumentacji folklorystycznej stoją zbiory pieśni ludowych, które zawierają autentyki melodii ludowych zaopatrzone w skromny akompaniament fortepianowy. Wydawnictwa te wkraczają w krąg repertuaru muzyki domowej, a równocześnie charakteryzują Kolberga jako folklorystę w jego pierwszej fazie rozwojowej.

Oceniając dorobek kompozytorski Kolberga, stwierdzić musimy, że autorowi zabrakło talentu, by odegrać większą rolę na estradach kraju czy stolicy. Natomiast rozpatrując twórczość Kolberga na skromnej, lecz jakże ważnej płaszczyźnie muzyki domowej, praktykowanej przez mniej lub bardziej zaawansowanych amatorów w kółku rodzinnym czy w salonach, stwierdzić musimy, że była ona zjawiskiem jak najbardziej pozytywnym w kształtowaniu rodzimej kultury muzycznej. Fortepianowe kompozycje Kolberga nie oparte na muzyce ludowej nie odbiegły wprawdzie od akademicko-eklektycznego stylu charakterystycznego dla pomniejszych kompozytorów. Właściwa wartość sztuki kompozytorskiej Kolberga, późniejszego folklorysty, ujawnia się za to w całej pełni w stylu jego utworów związanych z muzyką ludową. Szczególnie cenną rolę odgrywają te utwory, w których Kolberg przenosi właściwości tańców ludowych na formy tanecznej muzyki użytkowej. Najwyższy i najbardziej czysty poziom osiągają jego kujawiaki, będące czymś wyjątkowym w ówczesnej literaturze muzycznej tego typu. Prostota środków technicznych pozwala eksponować na plan pierwszy niezafalszowaną melodię ludową. Podobne stanowisko Kolberga-kompozytora widzimy w jego opracowaniach pieśni ludowych, gdzie dyskretny i skromny akompaniament nie zaciera i nie przytłacza oryginalnej melodii ludowej. Dowodzi to z jednej strony szacunku kompozytora dla twórczości ludowej, z drugiej strony jest świadectwem konsekwentnej realizacji programowych założeń muzyki domowej. Dostosowanie się autora do możliwości wykonawczych szerokich rzesz amatorów-muzyków otworzyło drogę do popularyzacji wśród nich polskich melodii ludowych, a tym samym do przeniknięcia w nurt muzyki

domowej elementów ludowych i narodowych. Na tym polega znaczenie Kolberga jako kompozytora.

Nieporównanie większą rolę w historii polskiej kultury muzycznej odegrał Kolberg jako muzyk-folklorysta i jako etnograf. Jego niestrudzona praca w dziedzinie dokumentacji folkloru i kultury materialnej ludu polskiego przyniosła dzieło o nieprzemijającej wartości — podstawę materiałową dla polskiej folklorystyki i etnografii.

Po powrocie ze studiów berlińskich zastał Kolberg w Warszawie tętniący życiem ruch ludoznawczy, zabarwiony wyraźnie powiewem romantyzmu. Kolberg włącza się do tych, którzy wspólnym „ku rzeczom sielskim ożywieni ruchem” odbywają dalekie wędrówki po wsiach wokół Warszawy i oczarowani urokami sielskiej sztuki, przelewają na papier „dziarskie włościan typy”, poezję zawartą w tekstach pieśniowych, myśli i przysłowia ludu, zasilając tym swój własny umysł i własną muzę (I. Komorowski, C. Norwid, T. Lenartowicz, W. Gerson i in.). Zastał również Kolberg szereg wydawnictw, w których opublikowano już w sumie blisko trzy tysiące pieśni ludowych i które pojawiały się nadal, nim doszło do wydania I serii jego dzieła. Znamienną cechą tych publikacji była olbrzymia ilość tekstów, a minimalna ilość zapisów melodii. Tak więc na przykład lwowski literat, krytyk i... gubernator Galicji, Wacław z Oleska, zawarł w swym zbiorze (Lwów 1838) „mnogością znamienitym“ 1490 tekstów pieśniowych, a w tym tylko 160 melodii; historyk i gawędziarz warszawski, K. W. Wójcicki, w długim rejestrze setek wydanych pieśni ma tylko 30 melodii; bibliograf krakowski, Żegota Pauli, umieszcza w swych zbiorach kilkaset pieśni bez żadnej melodii, a wielkopolski zbieracz-amator, J. J. Lipiński, na 132 teksty tylko 16 zapopatrjuje nutami. Podobnie L. Zejszner, geolog z zawodu, w zebranych pieśniach Podhalan nie podaje żadnego zapisu muzycznego. Zabrakło zacytowanym zbieraczom pomocy zawodowego muzyka tak przy zbieraniu pieśni, jak i przy ich wydawaniu. Uciekali się więc do pomocy amatorów, albo też — pragnąc zapewnić swym dziełom zbyt — upraszali do współpracy wydawniczej wirtuozów i kompozytorów o błyszczących nazwiskach, dla których to jedno-

razowe zajęcie miało znaczenie czysto marginesowe. Tego rodzaju współpraca zaważyła na stosunku tekstów do melodii.

Kolberg przystępuje do grona zbieraczy „rzeczy ludowych“ jako muzyk. Dostrzega braki dotychczasowych muzycznych publikacji i pragnie nadrobić je, wydając muzyczne zapisy melodii. „...sądzę, że dogodzę potrzebie czasu i współziomków, gdy tyle ważną — a może ważniejszą jeszcze pieśni tych część — to jest muzykę, dołączę do już istniejących zbiorów“ — pisze Kolberg w swym *Prospekcie na „Pieśni ludu polskiego“*, jakie zamierzał publikować w Poznaniu u Żupańskiego¹. Ale Kolberg był w owym czasie muzykiem-kompozytorem i daleka była przed nim droga, która miała go doprowadzić do pozycji muzyka-etnografa i dokumentatora polskiej pieśni ludowej. Wówczas kroczył jeszcze śladami swoich poprzedników i melodie ludowe zaopatrywał w akompaniament fortepianowy własnego pióra, w przekonaniu, że tylko w tej „ozdobnej“ postaci mogą się one ukazać na widok publiczny i zyskać uznanie odbiorców. Daje temu wyraz, pisząc we wspomnianym już *prospekcie*, że melodię ludową pragnie „wiernie schwycić“ i oddać w zupełności, ozdobić i ubrać w przygrywki, przystroić w harmonią [...], to było zadaniem pracy mojej przy zbieraniu melodii, jako i tekstu samychże pieśni. Do roli tej Kolberg czuł się powołany, ponieważ zapełniał w tym czasie swoją tekę kompozytorską opusami, których już same tytuły wskazywały, że szukając w muzyce ludowej inspiracji, pragnął zaliczyć się do grona kompozytorów narodowych.

Ważnym etapem drogi, po której kroczył, było zapowiedziane w *Prospekcie* wydawnictwo zwarte, jakie zaczęło się ukazywać zeszytami. Pierwszy zeszyt, zawierający 24 numery pieśni, ukazał się w r. 1842 w Poznaniu u Żupańskiego, nosząc tytuł *Pieśni ludu polskiego*; piąty wyszedł dopiero w 1845 r. Nie wyczerpało to tej ilości pieśni, jaka zapowiedziana była we wspomnianym *prospek-*

¹ „Tygodnik Literacki“ Poznań 1842, t. 5, nr 21, s. 168. *Prospekt na „Pieśni ludu polskiego*, zebrane i rozwinięte przez Oskara Kolberga“, z podpisem i datą: 3 X II 1841.

cie¹. W tych pięciu zeszytach opublikował Kolberg 126 pieśni z akompaniamentem fortepianu. Stanowiło to dopiero połowę jednego „oddziału”. Kolberg miał ich przygotowanych znacznie więcej. Czytamy oto w doniesieniach „Tygodnika Literackiego” wychodzącego w Poznaniu, że „Pan Oskar Kolberg wkrótce wydać ma zbiór pieśni ludu polskiego [...], już przed kilku laty podczas pobytu jego w Poznaniu mieliśmy przyjemność słyszenia kilku z nich [...], leżą przed nami w rękopiśmie dwa pierwsze zeszyty, zawierające około pięćdziesiąt piosenek. Dotąd zebrał ich p. Kolberg do 600...”² Nie znamy przyczyny, która sprawiła, że nakładca Żupański opublikował w ciągu czterech lat tylko pięć zeszytów *Pieśni ludu polskiego*. Kolberg musiał mieć w każdym razie wszystkie materiały gotowe, skoro ich dalszą partię ofiarował tygodnikowi „Przyjaciół Ludu” (Leszno), który w latach 1846–47 drukuje co tydzień jedną pieśń, dochodząc do numeru 215³. Przypuszczać można, że nie tylko kłopoty z nakładcą były przyczyną niezrealizowania zamiarów wydawniczych Kolberga.

Pewne światło na tę kwestię rzucą recenzje pierwszych zeszytów *Pieśni* oraz fakt, że Kolberg w dalszych latach swojej pracy zarzucał dotychczasowy system publikacyjny.

Recenzje przyjęły na ogół zbiór Kolbergowski z dużym uznaniem, podkreślając, że pokazano nareszcie polską pieśń ludową w pełnej szacie muzycznej. Tę „pełną szatę” stanowiło zapewne opracowanie fortepianowe pieśni. Recenzent poznański pisze, że

¹ Zaznacza w nim Kolberg, że: „Dzieło wychodzić będzie w zeszytach sz. ćcio-arkuszowych co 6 tygodni, z których dziesięć jeden stanowić będą oddział”.

² „Tygodnik Literacki” Poznań 1842, t. 5, nr 14, s. 112 — doniesienia literackie.

³ Redakcja tegoż pisma w nr 1 rocznika 1846 potwierdza odebranie zbioru następująco: „Miłym zapewne będzie szanownym czytelnikom dar pana Colberga, za który mu redakcja jest nader wdzięczną. Wiadomą jest rzeczą, iż w Poznaniu nakładem Żupańskiego wychodził męża tego zbiór pieśni, z którego kilka poszytów już wydrukowano. Ponieważ przedsięwzięcie doznało przeszkód, podarował pan Colberg resztę zbioru naszemu pismu, aby w niem wychodziło. Zaczynamy od nr 126”. [Redakcja „Przyjaciół Ludu” przez pomyłkę rozpoczęła druk pieśni numerem 126, mimo że zbiór Żupańskiego kończy się właśnie na numerze 126.]

jest ono „...proste, łatwe, ale zawsze melodii odpowiednie, a niekiedy nawet artystyczne...“, a „przegrywki przyłączone nie są czczymi dodatkami, lecz zupełnie w duchu pieśni ułożone...“¹. Józef Sikorski w swej równie przychylniej recenzji stwierdza, że do tego rodzaju publikacji należy przyłożyć miarę amatorskiego zapotrzebowania². Uwaga ta, która wyszła spod pióra najpoważniejszego wówczas krytyka i publicysty muzycznego, wskazuje na dążność do popularyzacji polskich pieśni ludowych wśród muzykujących amatorów. Miały one stanowić antidotum na rozchwytywane wówczas „romanse“ obcych kompozytorów, które wtargnęły do domowej muzyki amatorskiej. Znalazł się jednak w Poznaniu jeden głos krytyczny — anonimowa recenzja na łamach „Dziennika Domowego“, w r. 1842³. Autorem jej jest Karol Libelt⁴, wybitna umysłowość, jeden z czołowych propagatorów idei wolnościowych z połowy XIX wieku. Ocena jego wnosi nowy, niezmiernie ważny dla rozwojowej drogi Kolberga aspekt. Oto Libelt radzi: „Niechby autor tylko zawsze miał na uwadze, że idzie tu o to tylko, by śpiew ludu jak najwierniej był oddany, że zatem wszelkie zdobywanie się na sztukę, wszelkie dodatki na koszt wierności i prostoty w oddaniu melodii ludowej nie są na swoim miejscu. Przegrywki wydają nam się niestosowne, końcówki melodii zakrawają czasem na coś obcego, np. w pieśni 13 bas za sztuczny i mało zbliżony do wiejskich tonów...“. Głos Karola Libelta, poparty później znaną opinią Chopina⁵, wskazał niewąt-

¹ M. A. Schulc: recenzja w „Tygodniku Literackim“ Poznań 1842, t. 5, nr 42, s. 335-336.

² J. Sikorski: „Pieśni ludu polskiego“ przez Oskara Kolberga. „Gazeta Codzienna“ Warszawa 1856, nr 219 i 297. Por. S. Jarociński: *Antologia polskiej krytyki muzycznej XIX i XX wieku*, Kraków 1955, s. 88-96.

³ „Dziennik Domowy“ Poznań 1842, nr 21.

⁴ K. Libelt: *Pisma pomniejszych*, Poznań 1849-1859. Wyżej wymieniona recenzja z nr 16 została tu powtórzona, co pozwoliło na rozszyfrowanie anonimu.

⁵ B. Sydow, *Korespondencja Fryderyka Chopina*, t. 2, Warszawa 1955, s. 193. Czytamy tam: „... Nowakowski oddał mi pieśni Kolberga, dobre chęci, za wąskie plecy. Często podobne rzeczy widząc myślę, że lepiej nic, bo mózół ten tylko skrzywia i trudniejszą robi pracę geniuszowi, który kiedyś tam prawdę odwikła. A aż do czasu owego wszystkie te piękności zostaną z przyprawianymi nosami,

pliwie Kolbergowi-kompozytorowi drogę, jaka powiodła go na pozycję etnografa-muzyka.

W zbiorze wydanym u Żupańskiego, jak i w jego kontynuacji drukowanej w „Przyjacielu Ludu“ nie możemy dopatrzeć się określonego planu w układzie materiału. Zwraca jednak uwagę to, że autor zaopatruje niektóre pieśni w odsyłacze, kierujące do analogicznych czy podobnych tekstów umieszczonych w dotychczasowych zbiorach swoich poprzedników. Realizuje więc Kolberg zapowiedź uzupełniania publikowanych zbiorów pieśniowych melodiami¹. Drugi rys charakterystyczny zbioru Kolberga z 1842 r., zdradzający już kształtowanie się postawy autora-dokumentatora, stanowi tendencja uzupełniania niektórych pieśni podaniem wariantów melodii. Znać tu, że w pewnych przypadkach Kolberg wybierał do publikacji jedną melodię spośród kilku znanych.

Dalsze drobne publikacje Kolberga, chociaż ciągle jeszcze operują pieśniami opatrzonymi akompaniamentem fortepianowym, nie mają już charakteru zbioru pieśni ludowych przeznaczonego dla potrzeb muzykowania domowego. Są to bowiem zbiory pieśni albo pochodzących z określonego terenu geograficznego, albo też związanych z określonymi obrzędami ludowymi. W 1846 r. pojawiają się w „Dzwonie Literackim“ pieśni litewskie², a dalej pieśni czeskie i słowackie³, zebrane przez Kolberga w Warszawie od wędrujących druciarzy słowackich. W „Album Literackim“ znajdujemy pieśni obrzędowe do kogutka, gaika i okrężnego, uzupełnione opisem obrzędów. 18 melodii, jakie tam Kolberg zamieszcza, opatrzył jednak nadal akompaniamentem fortepianowym⁴. W latach 1847–1849 wychodzi szereg artykułów Kolber-

różowane, z poobcinanymi nogami albo na szcudłach, i pośmiewiskiem będą tym, co lekko na nie spojrzą“.

¹ To komparatywne nastawienie w stosunku do ludowego materiału muzycznego cechuje wszystkie serie wydawnicze Kolberga. Obejmuje zarówno tekst, jak i melodię, i odnosi się do publikacji innych oraz publikacji własnych.

² „Dzwon Literacki“ Warszawa 1846, t. 3, s. 93–107.

³ „Dzwon Literacki“ Warszawa 1846, t. 4, s. 272–284.

⁴ *Pieśni ludu obrzędowe*. „Album Literackie“ Warszawa 1848, s. 329–350 i mel. s. 1–14.

ga — łącznie z pieśniami — pod tytułem *Pieśni ludu weselne*¹.

W przedmowach do tych artykułów Kolberg kładzie główny nacisk na to, że do pieśni dołącza muzykę. „Przedmiotem niniejszej rozprawy jest głównie muzyka, która stanowiąc z tekstem nierozdzielalną całość, najdzielniej one [pieśni] charakteryzuje“ — pisze w przedmowie do *Pieśni ludu obrzędowych* i na 20 tekstów podaje 18 melodii. W przedmowie do *Pieśni ludu weselnych* nadmienia: „...przełożyłem skreślić pieśni weselne z melodiami [...] oraz wskazać ich warianty...“² Tutaj jednak na 281 podanych tekstów pieśni weselnych, cytowanych wraz z opisami wesel z różnych innych publikacji, podaje tylko 84 melodie. Nie stanowi więc to pełnej realizacji jego założeń. Najwidoczniej zabrakło Kolbergowi i melodii, i wariantów. Z braku tego musiał sobie zdawać sprawę, bo w następnych latach przerywa pracę publikacyjną i wyrusza w teren celem uzyskania odpowiedniego materiału (lata 1849–1856).

Wszystkie melodie wydane przez Kolberga do r. 1849 (a jest ich 355)³ posiadają opracowanie fortepianowe. Opracowanie to jest prościutkie i w myśl ówczesnej publicystyki muzycznej łatwe do spopularyzowania wśród amatorów muzykujących w domu. Kolberg starał się urozmaicić akompaniament w duchu ludowym

¹ *Pieśni ludu weselne*. „Biblioteka Warszawska“ 1847, t. 2–4; 1848, t. 3; 1849, t. 1, 4.

² W przedmowie — odnosząc się do zbiorów śpiewów weselnych swych poprzedników — pisze: „...do żadnego jednak tyle tu potrzebnej muzyki nie dołączono. A wszakże każdy chętnie przyzna, że ta ostatnia jest niejako koroną godnie wiczącą dzieło; bez niej tekst jest jakoby ciało bez duszy — zatem muzyka jest tu z tekstem nierozdzielalną (bo bez niej żadne wesele nie ma miejsca), przełożyłem skreślić pieśni weselne z melodiami... oraz wykazać ich warianty...“

³ W wydawnictwie Żupańskiego	126
w „Przyjacielu Ludu“	90
w „Dzwonie Literackim“ pieśni litewskich	22
w „Dzwonie Literackim“ pieśni czesko-słowackich	15
w „Album Literackim“ obrzędowych	18
w „Bibliotece Warszawskiej“ weselnych	84
	<hr/> 355

przez naśladowanie basowania kapeli ludowej (buczenie kwint) czy stosowanie nuty pedałowej, imitującej brzmienie dudów. Jedno jest pewne: że mimo tych uzasadnionych rozumowo starań brakło tu rzeczywiście talentu, co Libelt określił jako „niestosowne przegrywki“, a Chopin jako „dobre chęci, lecz za wąskie plecy“.

Zawartość dalszych publikacji wskazuje, że Kolberg zdał sobie sprawę ze swych niewystarczających możliwości twórczych. Rezygnuje więc z dążności kompozytorskich w stosunku do zebranych pieśni, rozszerza poprzez prace terenowe materiałowy zasób swego warsztatu i zmienia na tej podstawie metody pracy edytorskiej. Przychodzi więc moment, w którym Kolberg kompozytor ustępuje miejsca Kolbergowi dokumentatorowi.

Rozszerzenie własnej bazy materiałowej i pogłębienie obserwacji w stosunku do zebranego materiału naprowadzają Kolberga na trudną drogę systematyzowania wydawanych pieśni poprzez zestawianie ich wariantów. Gromadzi więc warianty melodyczne danej pieśni z różnych okolic kraju, by na tej komparatywnej podstawie wyciągać wnioski o różnicach melodycznych, rytmicznych i skalowych, zachodzących między wariantami. Przypuszczał, że na tej drodze zarysują się właściwości regionalne muzycznego folkloru Polski. Że taki plan leżał u podstaw pracy Kolberga w owych latach, świadczy jego wypowiedź, którą odnośnie do tego okresu pracy zamieścił w przedmowie do serii II z 1865 r. Tłumaczy się tam, dlaczego zmienił układ materiału tej serii w stosunku do serii I z r. 1857. Wyjaśnia, że układ rozpoczęty został na zbyt rozległą skalę, że systematyzacja materiałów, w której każda seria miała obejmować tylko jeden rodzaj pieśni, np. same miłosne, weselne itp., nie dozwoliłaby mu nawet w ciągu długiego życia doczekać „szczęśliwego końca w ten sposób przedsięwziętej publikacji“.

Te szeroko zakrojone założenia znalazły zatem swój wyraz w serii I. Kolberg daje ten sam tytuł co zbiorowi z 1842 r.: *Pieśni ludu polskiego*. Może pragnął w ten czysto zewnętrzny sposób dać wyraz swemu nowemu spojrzeniu na materiał folklorystyczny i nowym dążeniom naukowym, tak odmiennym od dawnych kom-

pozytorskich ambicji. Różnicę tę dostrzeże zresztą czytelnik natchmiasz po otwarciu tomu. Nowe *Pieśni ludu polskiego*, wydane w 15 lat po poprzednich, zapisane są bez wyjątku jednogłosowo. Akompaniament fortepianowy znikł i odtąd nie ukaże się już więcej w seriach Kolbergowskich.

Kolberg, folklorysta i etnograf, potraktował melodię ludową jako dokument, podał ją bez przystroju akompaniamentu fortepianowego, w zapisie jednogłosowym, tak jak ją śpiewano. Ale w toku prac zbierackich Kolberg doszedł do przekonania, że pieśń i muzyka jest integralną częścią wszystkich przejawów kultury ludowej i spełnia określoną funkcję w życiu ludzi. Toteż nie poprzestał na zbieraniu samych pieśni, lecz rozszerzył zakres swych badań na wszystkie przejawy duchowej i materialnej kultury ludowej. Jego *List otwarty* ogłoszony w „Bibliotece Warszawskiej“ w 1865 r. i wzywający współobywateli do niesienia pomocy w pracach zbierackich, zaopatrzone jest w ankietę z szeregiem pytań, jakimi należy się posługiwać przy zbieraniu materiałów ludowych. Treść ankiety jest dowodem dążenia do realizacji szerokiego programu, jaki naukom historycznym w Polsce postawił w 1802 r. H. Kollątaj. Rezultatem realizacji programu Kollątaja i własnej ankiety są pomnikowe publikacje Kolberga. Zawierają one ogromny materiał nutowy (ok. 10000 melodii), zebrany w nie spotykanym dotąd zasięgu geograficznym. Mamy pieśni do cyklu zwyczajów dorocznych i obrzędów rodzinnych, pieśni warstwy mieszczańskiej i drobnoszlacheckiej, pieśni śpiewane przy dworach oraz pieśni o tematyce religijnej. W układzie tych pieśni Kolberg kieruje się treścią tekstów, czyli funkcjonalnym znaczeniem pieśni, rezygnując z dokonania podziału od strony czysto muzycznej. Podziału muzycznego dopatrzeć się możemy jedynie w melodiach instrumentalnych, które grupuje pod tytułem *Tańce* i dzieli według metrum na nieparzyste i parzyste, przy czym w podtytułach wylicza: polonezy, obertasy, mazury itp. albo krakowiaki, polki, szoty itp. W układzie wewnętrznym nie respektuje jednak zapowiedzianej kolejności tańców, a ponadto dołącza jeszcze melodie taneczne z tekstami pieśniowymi. Każde to mu wprowadzić jeszcze nagłówki: *Pieśni i tańce* lub *Śpiewki i tańce*. Podział muzyczny

nie przebiega więc konsekwentnie, tym bardziej że w pieśniach obrzędowych widnieją melodie instrumentalne oraz melodie z tekstem zaopatrzone w nagłówek nazwą formy tanecznej. Teksty i melodie wyposażył Kolberg w odsyłacze, wskazujące na wzajemne powiązania melodyczne, rytmiczne i treściowe z pieśniami swoich zbiorów i zbiorów swych poprzedników. We wstępach i tekście bieżącym poszczególnych tomów znajdujemy opisy tańców ludowych i narodowych, opisy instrumentów oraz własne „uwagi i spostrzeżenia“ odnoszące się do cech muzycznych zebranego materiału.

Nasuwa się zasadnicze pytanie: jaką wartość dokumentarną posiadają Kolbergowskie zapisy melodii? Celem Kolberga było „oddać nutę w nieskażonej prostocie, tak jak wybiegła z ust ludu“! Środki, które zastosował, to: wykazywanie drobnymi nutami wszelkich odmian, jakie wykonawcy ludowi stosowali przy śpiewaniu melodii, co świadczy, że Kolberg nie ograniczał się do zapisania jednej wersji melodycznej, lecz czujnie śledził wszelkie formy wariantów; podanie wskazówek co do tempa melodii (wolniejsze tempa ujmuje jako $\frac{3}{4}$, szybsze jako $\frac{2}{8}$); precyzja, jaką włożył w zapis melizmatyki ludowej, zarówno wokalne, jak i instrumentalnej. Tryle, mordenty, mordenty wolniejsze wypisane jako triole, przednutki pojedyncze i podwójne, ponutki, wokalizy i rytmiczne rozdrobnienia — oto arsenał jego oznakowań, którym wyprzedza nie tylko swoich poprzedników, lecz i następców. Nikt ze współczesnych Kolbergowi zbieraczy: ani Smolier na Łużycach, ani Erck w Niemczech, Erben w Czechach czy Sušil na Morawach nie wnikają tak jak Kolberg w te szczegóły muzyki ludowej, zwłaszcza instrumentalnej. Setki Kolbergowskich tanecznych melodii skrzypcowych, szczególnie z terenu Mazowsza i Kujaw, zawierają najistotniejsze cechy ornamentyki instrumentalnej i w wielu wypadkach nie różnią się dokładnością od tego, co dziś zapisujemy transkrypcyjnie w oparciu o taśmę magnetofonową. Szacunek wzbudza nieustępliwa postawa Kolberga, który mimo zarzutów współczesnej krytyki, z całą konsekwencją notował wszystkie zasłyszane warianty melodyczne, wiążąc je starannie odsyłaczami, by wskazać drogi ewolucji pieśni i jej żywotności w różnych for-

mach na terenie różnych regionów. Skrepowany kosztami drukarskimi, wypracował Kolberg system pozwalający na zapisywanie kilku wersji melodycznych na jednej pięciolinii, co potwierdza, że świadomie dążył do uzyskania największej dokładności zapisu strony muzycznej. Należy więc stwierdzić, że dzięki tym wysiłkom Kolberga zapisy nutowe jego publikacji stanowią materiał mający rangę pełnowartościowego dokumentu historycznego, tym cenniejszego, że niepowtarzalnego.

Znamienne jest, iż przy całej precyzji warsztatu dokumentacyjnego i przy wysokiej technice zapisu nutowego Kolberg nie podjął zapisu brzmienia kapel ludowych. Ten sumienny dokumentator muzyki ludowej musiał najwidoczniej zdać sobie sprawę z tego, że nie będzie w stanie pokonać bez reszty tych trudności, jakie przedstawia sobą brzmienie współmuzykującej kapeli. Muzykowanie jej, polegające na zasadzie heterofonii wariacyjnej, tak dalece odmienne od praw harmoniki, w których Kolberg się wykształcił, okazało się dlań do tego stopnia niezrozumiałe, że nie był w stanie wysnuć prawideł, jakie nią rządzą. Wobec tego zrezygnował z zapisu nutowego współbrzmienia kapeli, a nawet ze słownego opisu jej techniki. Na decyzji tej mógł zaważyć wzgląd na ogromną czasochłonność tego rodzaju zapisu. Nie bez związku z tym stoi również fakt, że opisy instrumentarium ludowego potraktowane są pobieżnie i nie bez błędów.

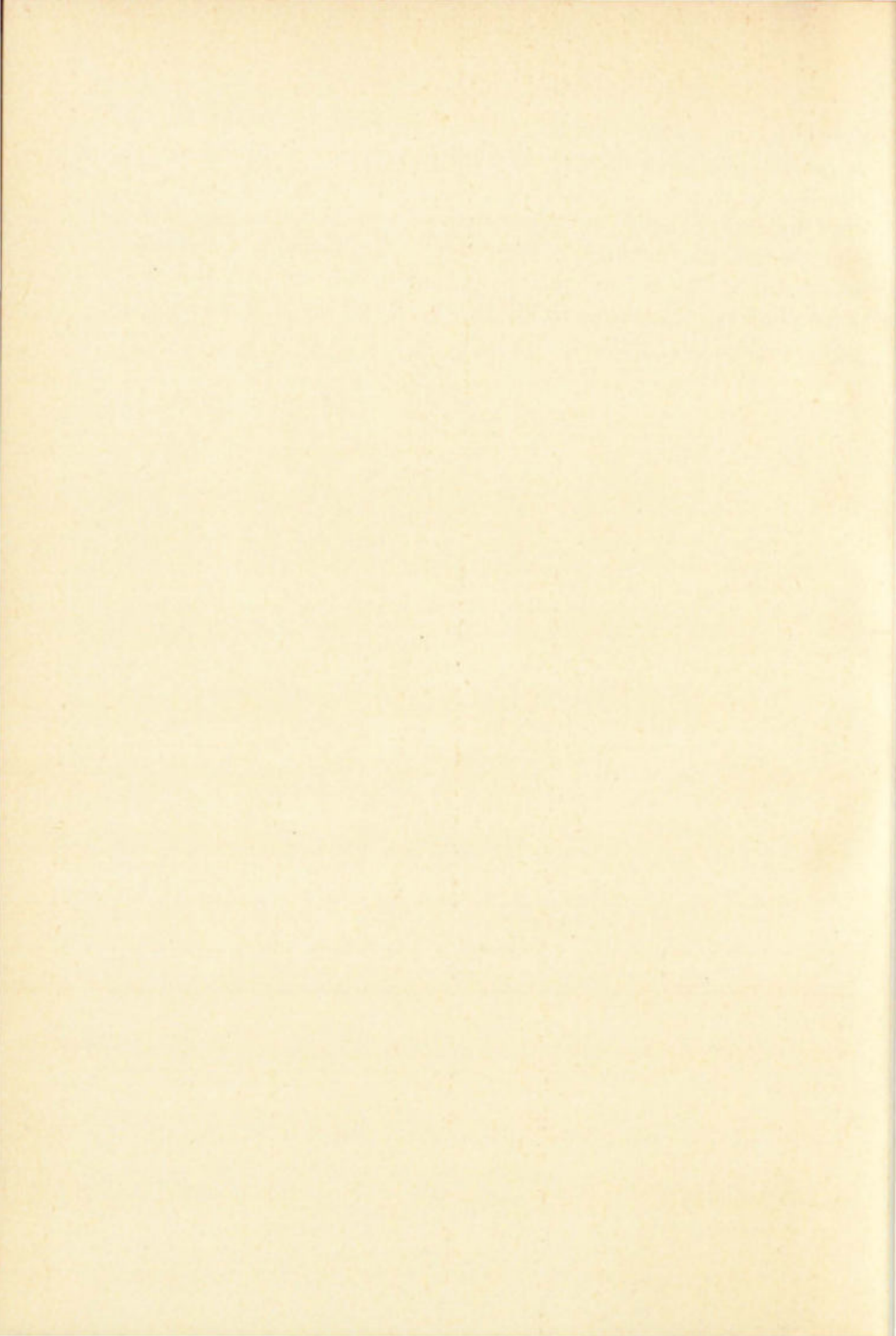
Pełniejszy natomiast obraz przynoszą informacje Kolberga odnośnie do tańców ludowych i narodowych. Kolberg wymienia około 200 różnych nazw tańców. Nie podaje wprawdzie bliższych analiz muzycznych, ale określa tempo tańców i stosowane w nich akcenty rytmiczne. Szerzej natomiast opisuje je od strony choreo-technicznej, wskazując również na przynależność do poszczególnych obrzędów. Podobnie jak w stosunku do obyczajów i obrzędów, tak i w stosunku do tańców wykorzystał dokładnie dostępną mu literaturę i zgromadził w ten sposób obfite materiały źródłowe.

We własnych „uwagach i spostrzeżeniach“, rozproszonych po seriach, podejmuje próbę scharakteryzowania muzycznego oblicza polskich pieśni ludowych, wypowiada się co do skal mu-

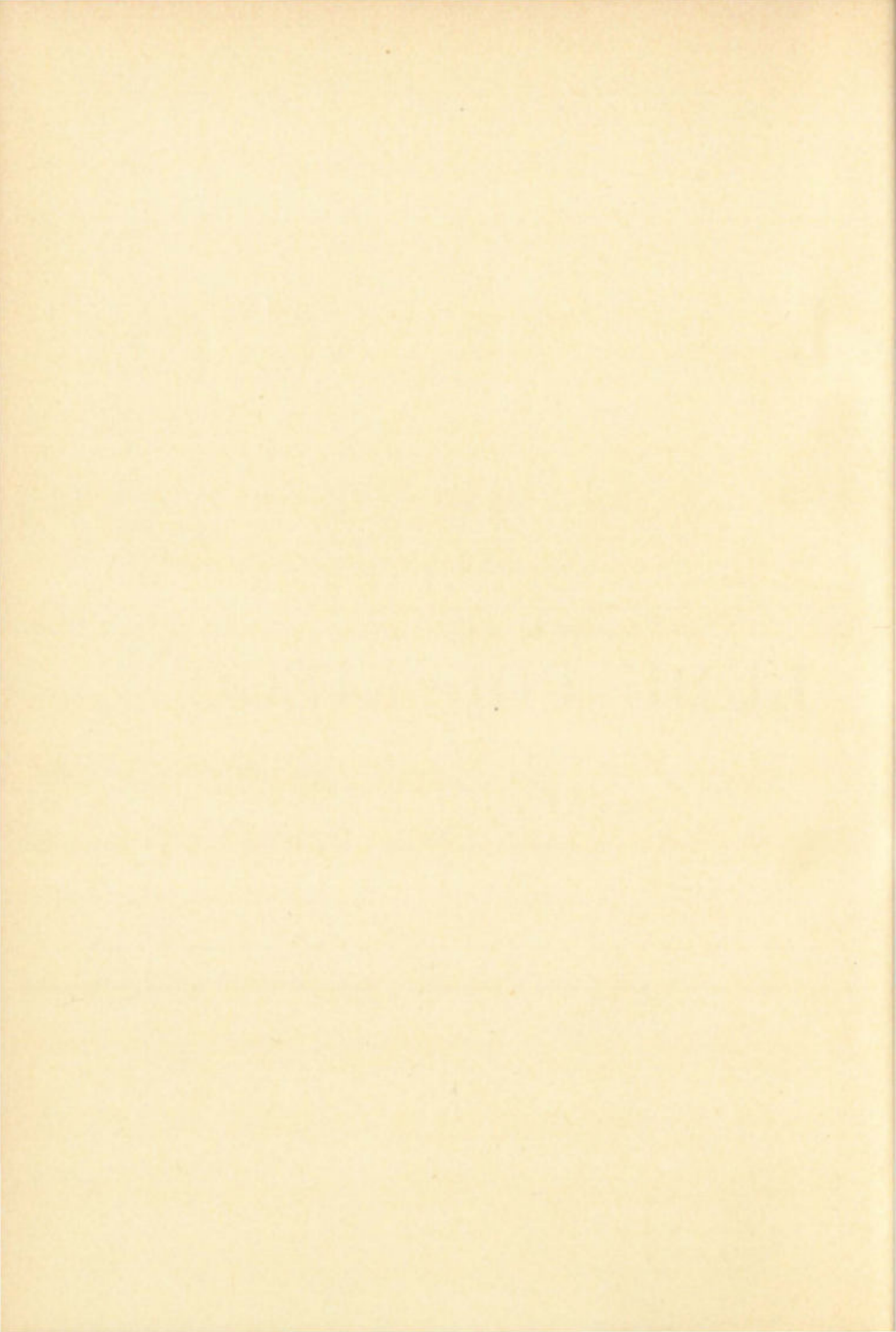
zycznych, właściwości tempa, metrum rytmu i akcentów oraz sposobu wykonania. Uwagi te, wypowiedziane w serii I jeszcze w sposób bardzo ogólny, rozrastają się znacznie w przedmowie do serii II, gdzie Kolberg próbuje rozprawić się z problemem tonalności, wskazując na związek skal polskich melodii ze skalami — jak pisze — „starogreckimi“, „starokościelnymi“. Problematykę tę rozwija w seriach III – VI i XII – XIII. Przedmowy w dalszych seriach są coraz mniej zasobne w charakterystykę muzyczną, ponieważ Kolberg odwołuje się tu do wypowiedzi w seriach poprzednich. Wypowiedzi te odżywają na nowo w drugim tomie *Mazowsza* z r. 1885. Uczciwość Kolberga jako naukowca sprawiła, że z większości swych hipotez i naświetleń wycofał się sędziwy autor w ostatnim tomie, który ukazał się za jego życia (seria XXIII — *Kaliskie*). Wyznaje tam otwarcie, że wypowiedziane dotąd sformułowania jego byłyby słuszne, gdyby „...doświadczenie przez nas nabyte w ciągu ubiegłych dotąd lat 28, a które nam nowy dawało zewsząd materiał, nie nauczyło nas, iż niektóre z podanych tam naszych poglądów, twierdzeń i wywodów za zbyt wybujałe i rzadko z naturą zgodne nie nakazało nam uważać hipotezy“. Wycofujące się stanowisko Kolberga odnieść należy do problematyki skal muzycznych i hipotez mówiących, że nasze pieśni mają skale związane ze skalami indyjskimi, że pośrednikiem są plemiona kaukaskie i muzyka starogrecka, że w skalach naszych odbijają się wpływy Celtów, Germanów, Skandynawów oraz wpływy skal fińskich i mongolskich. Nauka o skalach w muzyce pozaeuropejskiej i muzyce kultur Wschodu wykształciła się właściwie dopiero u progu XX wieku, gdy w badaniach pomocnym stał się fonograf. Jasne jest, że teorie głoszone przez Kolberga są dziś dla nas przestarzałe. Nie znane mu jest np. pojęcie skali pentatonicznej. Błądzi uważając, że „system starochiński“ jest zarazem „systemem staroindyjskim i starszokockim“. Zauważając, że śpiewacy ludowi wahają się przy intonowaniu dźwięków *h* i *b*, widzi w tym zjawisku „zepsucie skal kościelnych“, by na innym miejscu znać to za znamię skal „daleko starszych od starokościelnych“ i by wreszcie stwierdzić, że niezdecydowanie w intonacji *h* i *b* jest wynikiem wpływów różnych ludów na siebie. Pomijając nieaktualność sa-

mych teorii, ważne pozostaje to, że Kolberg zauważa różnicę między tonalnością naszych melodii ludowych a systemem dur-moll i że w przedmowach do poszczególnych tomów wskazuje czytelnikowi melodie, których tonalność wykracza poza konwencję systemu dur-molowego. Wszystkie te problemy, bez względu na słuszność czy niesłuszność ich naświetlenia, nie były dostrzeżone przez poprzedników Kolberga. Wyszły na jaw dopiero wtedy, gdy do prac nad folklorem polskim przystąpił muzyk.

Marian Sobieski

PIEŚNI
LUDU POLSKIEGO.

PIEŚNI
LUDU POLSKIEGO

ZEBRAŁ I WYDAŁ

OSKAR KOLBERG.

Serya I.

WARSZAWA.

NAKŁADEM WYDAWCY.

W DRUKARNI J. JAWORSKIEGO, ULICA KRAKOWSKIE-PRZEDM. N. 415.

1857.

Wolno drukować z warunkiem złożenia w Komitecie Cenzury
po wydrukowaniu, prawem przepisanej liczby exemplarzy.

Warszawa dnia 2 (14) Lipca 1855 r.

Starszy Cenzor,

Radca Dworu *J. Papłoński*.

Wydane po dziś dzień zbiory pieśni ludu, mianowicie: Wacławowa z Oleska (Zalewskiego), K. W. Wojcickiego, Żegoty Pauli, Konopki, Lipińskiego, mieszczą zarazem szczupłą liczbę melodyj, rzuconej tam jakoby nawiasem tylko. Czuli snąc ci szanowni mężowie potrzebę muzyki do swoich zbiorów, lecz będąc przedewszystkiēm literatami, dbali głównie o wyrazy; a może też mniej z muzyką obeznani uchylili się od tēj pracy, przekazując ją ludziom z powołania lub zamiłowania szczególnie tēj sztuce oddanym. A tak, prawie bez muzyki, rzec można, że zbiory ich objawiły się tylko w pół-życiu, w połowie swojej istoty: bo treść i melodya uzupełniają się, podnoszą wzajemnie, jedną wspólną stanowiąc całość; a często melodya, ta część mniej określona, mniej materyalna, stanowi całą piękność pieśni.

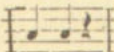
Muzyka jest głównym przedmiotem niniejszego zbioru. Do każdej pieśni dołączam właściwą jej nutę. Uderzony wczēśnie oryginalnością i krzepkością pieśni ludowych, od lat kilkunastu robiłem wycieczki po kraju w celu skrzętnego i wiernego ich spisywania; to też pochlebiam sobie, że w nieprzebranēm u nas źródle melodyj, zaczerpnałem najciekawszy jej zapas; taki przynajmniej, jaki już potrafił dokładnie odznaczyć muzykalność ludu naszego. Oddaję nutę w nieskażonej prostocie (t. j. o ile skażenie nie pochodzi z winy śpiewających) tak jak wybiegła z ust ludu, bez żadnego przystroju harmonijnego, bo mam przekonanie że najdzielniejszą jest w samorodnej, niczēm nie zmaconej czystości

jak ją natura natchnęła. Brzmi pieśń nieprzerwanie po naszych niwach i gajach, płynie z wodą i z wiatrem, odbija się o ściany naszych karczem, dworów i chat, a tam gdzie powstała naj-silniej za serce chwyta. Stając się wiernym jej tłumaczem, wszę-dzie wskazałem miejsce gdzie wysłuchaną została. Wymienio-ną wieś lub miasto, (a raczej okolicę ich) po większej części uwa-żać można za miejsce, gdzie ze szczególnem zamiłowaniem pieśń tę i ową śpiewają. Nie zawsze jednak w tém miejscu powstała; ro-zmaite koleje, przypadki i burze mogły ją tam zagnać, a więc powi-kląć nasze domniemania co do jej początku. A lubo znalazłyby się cechy, naprowadzające na pierwotne gniazdo pieśni, któż je-dnak chciałby wyrokować tu z bezwarunkową ścisłością, gdzie onobyło? — W jednej i tej samej wsi zdarzało mi się niekiedy sły-szeć po parę odmian jedneje pieśni; w sąsiedniej wsi już inaczej śpiewano, gdy tymczasem o kilkanaście mil dalej pierwsza me-lodya znów wypływała. Bywały przypadki że taż sama osoba po kilku latach zmieniała nieco tok melodyi, co już (choć nie ze wszystkiém) zacierało pierwotny jej wyraz; a coż dopiero gdy-by ją przyszło usłyszeć po latach kilkunastu lub kilkudziesięciu? Pieśń jest po większej części tradycyjną; więc czas, stosunki ludzi zobopólne, zmiana trybu życia, moda która z dworca szlacheckiego zaczyna już do chaty wieśniaczej zaglądać, wresz-cie osobistość śpiewaka (jego muzyczne usposobienie) i mnóstwo innych okoliczności wciąż na nią wpływają w nieskończonych odcieniach. Ruch tu jak wszędzie gdzie życie, nieustanny; ztąd też obok najszczytniejszego polotu wyobraźni lub najdelikatniej-szej tkanki uczuć, znachodzisz gminność i płaskość: do bujnie rozkwitającego kielicha uczuć, zakrada się wnet i toczy je robak zepsucia.

Śledzenie szczegółowe rozwoju melodyj, jej przyczyn i na-stępstw, należy do historyi i filozofii muzycznej i może mieć miej-scę dopiero po jaknajdokładniejszym zebraniu melodyj nie już jednego ludu, ale wszystkich innych ludów. Nim to nastąpi, roz-patrzenie się w tém co się pozyskało, do nader ciekawych dopro-wadzić nas może wniosków, rozszerzających wiedzę i estetykę muzyczną. Zwracam tylko uwagę na melodye w których pewne stosunki tonów do siebie, przypominają podobnież stosunki to-nów w systemacie starogreckim; do tych należą np. N. 2, 5 a, 5 c, 5 ll, 7 x, 7 aa, 7 bb, 8 e, 8 f, 15 a, 15 b, i wiele innych, toż między tańcami N. 34, 35, 56, 122, 134, 193, 197, 289,

294, 297, i t. d. W innych, jak N. 3 p, 20 a, 20 b, i t. d. jak w pasterskich (N. 239, 276, 281, 303) niemniej ciekawe przedstawiają się następstwa tonów. W rytmie wielką spostrzegamy różnorodność. Do badań w tym przedmiocie książka niniejsza jako pierwszy znaczniejszy zbiór naszej muzyki ludowej, niepośledni stanowić będzie materiał. Podzieliłem ją na dwie części: w jednej umieściłem dумы i pieśni dłuższe, w drugiej tańce i pioseneczki krótkie najczęściej w czasie tańca nucone.

Winienem tutaj pokrótce wskazać sposób, w jaki niniejsze dумы przez lud wykonywane być zwykły. Ruch czyli *tempo* zbliża się mniej więcej do M. M. $\downarrow=130$. Przy dłuższych pieśniach, mianowicie w ruchu wolnym, śpiewak lub śpiewaczka (u nas jak wszędzie śpiewają najwięcej kobiety, młodzi parobcy i dzieci) zaczyna zwrotkę zwykle ostro i dobitnie; ku końcowi zwalnia bieg melodyi, która słabnie i w rodzaj drzenia (*tremolo*) przechodzi, poczem bez żadnej przerwy wpada znów ostro jak zaczął w następną zwrotkę i w pierwszy tok melodyj, na ten sposób całą pieśń odśpiewując, np. N. 6 (str. 74, 75, 80, 81), N. 11 a, 11 b, 16 a, 20 c, 21, 36 a, i t. d. Zdarza się często że początek i koniec pieśni są oddane słabo, cała zaś siła głosu skupia się w jej środku lub ku końcowi, np. N. 5 a, b, c, i dalsze, 10 d, 35 a, b, 38 a, b, i t. d., a śpiewowi takiemu niekiedy towarzyszy lekkie kołysanie czy trzęsienie to ciała, to głowy, to wolny ruch miarowy rąk. Pieśni krótkie, zwykle przy tańcu w ruchu żywszym (M. M. $\downarrow=140-175$) nucone, jak obertasy, krakowiaki i t. p. które z tonów akordu głównego wyszedłszy nieraz na nucie akordu podrzędnego się zawieszają, śpiewają się prawie na taki sam sposób z tym dodatkiem, że czasami śpiewak urywa ostatnią nutę z wykrzykiem: hu ha, lub wciąga ją w oktawę wyższą gdzie długo wytrzymuje, nakształt innych Słowian. Do wielu takich pieśni, mianowicie obertasów, dodaje dla zapełnienia ilości sylab, wykrzykniki: da, dana, dyc, oj, ojże, hej, hejże, hola, oli, dali, dyli i t. p. a częściej jeszcze od nich zwrotkę zaczyna. Wszakże tryb ten wykonania pieśni acz bardzo powszechny, bardzo liczne już wskazać może wyjątki. Akcent czyli przycisk tak w śpiewach jak i w tańcach padają nie rzadko na część słabą czyli drugą taktu, co właśnie stanowi osobliwość polskiej melodyj. Zwykle jednak naznaczony

tu ruch wykonywa się tak: Rozumie się samo

przez się, że pieśni te powstałe z głębi serca, lud oddaje z całą potęgą uczucia lub namiętności, (choć bez krzyku, hałasu, niepotrzebnej mimiki) tak, że wyraźnie dostrzeżesz tu powagę poloneza, tam wdzięk krakowiaka, owdzie znów dziarskość mazura, z ich powiatowemi i pomniejszych różnicami, że już nie wspomnę o rzewności w śpiewach miłosnych i weselnych, o rozpaczach (a raczej rezygnacji) w dumach tragiczne mających rozwiązanie.

Głos wieśniaków naszych z natury dźwięczny jest i donośny; lecz u wielu z nich nadużycie trunku i ciężka praca fizyczna pozostawiły w miejscu jego tylko chrzypliwą artykulacją tonów do niewiedzieć jakiej gammy należących, które jedynie jaki taki rytm i pewien mimowolny a szczęśliwy instykt śpiewaka z sobą wiąże. Oczyścić pieśń przy spisywaniu jej z takich fałszów i pleśni po bacznym w nią wsłuchaniu się, było rzeczą mego sądu i sumienia. Lecz bywały i śpiewy oddane czysto, ale (pozornie) pozbawione owęj równowagi taktowej, do której ucho nasze nawykło, przypominające w tém niekiedy dawne śpiewy i chorały kościelne; trudność określenia tego musiała choć w części zastąpić fermata (znak zawieszenia lub dłuższego wytrzymania tonu).

Idąc w taniec lud nasz *Poloneza* (inaczej *polskiego* czyli *wielkiego*) używa prawie wyłącznie do godów weselnych. *Krakowiaka* (czyli *małego*) ze śpiewką przed skrzypkiem tańczą tylko w Krakowskiem i po kulgach szlacheckich. Goniony, drep-tany, suwany, skalmierzak, i t. d. są to modyfikacye krakowiaka. Najpowszechniejszym atoli tańcem w całym kraju jest *kujawiak* czyli *obertas* (od *obrócić się*) ze zwrotem w prawo i w lewo, niekiedy ze śpiewką wśród tańca. Oberek, wyrwas, wykrętacz, zawijacz, drygant, i t. p., są to nazwy obertasa do różnej podniesionej potęgi. Prócz tych, tańczą jeszcze *walca*, który u nas staje się mieszaniną obertasa ze staroniemieckim walcem (laendlerem, sztajerem), *Górala* i *Oryla* w Galicyi, *Polkę* i *Szotissa* (czyli *ecossaise*) na Szlązku, Spiżu, w Olkuskiem i Wieluńskiem, *Kozaka* z przysiadami w Lubelskiem i na Podlasiu, a po zgromadzeniach szlacheckich ulubionego *Mazura* i *Drabanta* składającego się z marsza i obertasa. Początek Mazura przypomina starostowiańskie *koło*; dziś jednak *kołem tańczących* zwią ogólne zebranie osób stawających do tańca. Każdy taki taniec pro-

wadzi (choć dziś już nie wszędzie) przodownik i przodownica, o których się mówi że: *rej woda*.

Narzędzia muzyczne służące do rozbudzenia ochoty wiejskiej po karczmach są przedewszystkiem *skrzypce*, a obok nich basy, znaczące zwykle takt (rytm) akordem próżnej kwinty. Przekonani jesteśmy że charakterystycznej ruchliwości skrzypiec nie zdoła wyrugować martwota wkradającej się już tu i owdzie *katarynki* czyli pozytywy. Skrzypek wiejski *grajkiem* lub *wesołkiem* zwany (zwołując innych do powszechniej zabawy), coraz to bardziej sam się przy grze zapala; przychyła głowę ku skrzypcom i nadstawia im ucha jakoby wysłuchiwał z głębi (najczęściej bardzo niedokładnie zbudowanego) narzędzia wydobywających się tonów, które nieraz niby w krzyki, piski lub skargi przechodzą; gdy tak gra, mówią że *rsnie od ucha*. Z przytoczonych tu melodyj tanecznych gra on jedną pokilkanaście razy w kółko, pstrząc ją gdzie niedziednie dodatkami, nim wpadnie na drugą, którą tak samo obrabia. A nie zamieniłby jej na żadne modne kontredanse, polki, walce i mazury których nie rozumie, chyba by je na swoje (jak to mówią) kopyto przerobił. *Dudy* czyli *kobsa* wychodzi już z użycia i tylko w niektórych stronach Wielkopolski, w Tatrach i na Rusi słyszeć się daje; dzieląc w tém los znanej jeszcze na Rusi *tiry* i *cymbałek* żydowskich. W polu za byłem pasterze czyli pastuchy dmą w *fujarki* wykręcane na wiosnę z kory wierzbowej, których miły dźwięk daleko rozlega się po rosie, podobnie jak na Rusi w *sopiálki* z kory bzu białego, a na Podlasiu w *ligawki*.

Co do wyrazów pieśni, nadmieniam tylko, że znaczenie głębokie dum ludowych, ich estetyczna, lingwistyczna, ¹⁾ a często mo-

*) Wiadomo powszechnie że tak zwane *mazurzenie* naszych włościan polega na zamianie głosek gardłowych *sz, cz, szcz, dź, rz, ź* na językowe *s, c, sc, dz, z*. Częstokroć miękkie *ó, ój, é*, oraz nosowe *ę* wymawiają ostro jak: *u, uj, y, e*, a niekiedy głoski wyrzucają, i tak np. zamiast *szukać, cześć, szczęście, szczery, iżdzia, rznąc, żąc, góra, pójde, wyjde, przyjde, nić, twój, tój, gryzł, przysięgł, szedł, mógł, wiódł, iabłko, nie ma, pięknej, będę* i t. p. mówią: *sukać, ceść, scęście, scyry, dzca, znać, zonc, gura, pude, wyjde* albo *wynde, psyde* albo *psynde, nij* albo *ni, twój, tyj* albo *ty, gryz, psysięg, sed, mug, wiud, iabko, nima, piekny, bende* albo *bede*, i t. p. Sposób ten mówienia (większej daleko połowy naszych włościan), nie tyle uważałyby wypadło za wadę językową, jak raczej za jedną z cech charakterystycznych ich języka, a wpływać na nią mogło położenie kraju niskie i wilgotne, pełne bagien, piasków i mgły. Szlachta polska jednak jak wszystkie inne plemiona słowiańskie zachowała brzmienia gardłowe. Taż sama przyczyna wytłumaczyłaby nam mowę syczącą Hanowerczyków i Meklemburczyków, którzy mówią jak się pisze: *Stein, stirn, stube, stehen* i t. d. zamiast używa-

ralna i historyczna wartość, jako należycie dziś oceniona nie potrzebuje dalszego wywodu. Wielce nauczającymi są pod tym względem przedmowy do dzieł Wacława z Oleska, Żegoty Pauli, Wojcickiego, Konopki i Lipińskiego; niemniej rozprawy od czasów Brodzińskiego po wielu pismach czasowych rozrzucone, jako i te które w dziełach pobratymczych Słowian znajdujemy; do nich więc odsyłam czytelnika. Jeśli co w tych spostrzeżeniach mogło być mylnego, jak np. twierdzenie W. z Oleska że lud polski bardzo mało posiada pieśni obszernych, poważnych i obrzędowych, a natomiast obfituje w krakowiaki, które są jakoby odbiciem jego życia, mam nadzieję że zdanie takie i t. m. podobne zbiór niniejszy dostatecznie sprostuje.

Słowa zaś i treść śpiewek krótkich ucinkowych, mimo rozlanego w nich humoru i czucia nie zawsze godzą się z przywoitością i dobrym smakiem. Wiele podobnie rubasznych piosenek odrzucić musiałem; lecz i między pozostałymi znaleźć można nie jedną mało znaczącą, nawet lichą, umieszczoną tu jedynie dla wskazania w jaki sposób lud wyrazy układa, szykuje, i w wiersz spleta ¹⁾ jak łączy sylaby z tonami ²⁾, gdzie wytrzymuje, wzmacnia lub osłabia głos ³⁾, w którym miejscu daje przycisk ⁴⁾ i t. p. Śpiewki takie nie zawsze lud w tańcu lub w karczmie przy kieliszku nuci, owszem słyszeć one się często dają przy robocie w domu i na polu, podczas żniw, sianożęci, w ogrodzie, na paszy za bydłem; także przy dojeniu krów, w czasie jazdy, przy kołysce. Nieprzebrana ich mnogość jest owocem chwilowego natchnienia podnieconego trunkiem i miejscowemi okolicznościami, do czego lada codzienna przygoda dać może pochop; inne wszakże są znane i śpiewane powszechnie na równi z dłuższymi pieśniami i dumami, zwłaszcza gdy w sobie zawierają pewną sentencją. Niektóre są odłamkami większych dum.

nych po całych Niemczech: *Stein*, *sztirn*, *sztube*, *sztelen*, i t. d. Niech mi tu wolno będzie rzucić pytanie, czy podobne położenie kraju, sprowadzając częste katary i choroby piersiowe, nie natworzyło nam równie (jak Francuzom i Litwinom) głosek nosowych: *a*, *ę* zamiast: *u*?

¹⁾ np. N. 16 (str. 313), 20, 21, 27, 31, 43, 46, 57, 61, 64, 72, 84, 127, 128, 156, 158, 165, 221.

²⁾ np. N. 26 (str. 316) 88, 91, 93, 98, 122.

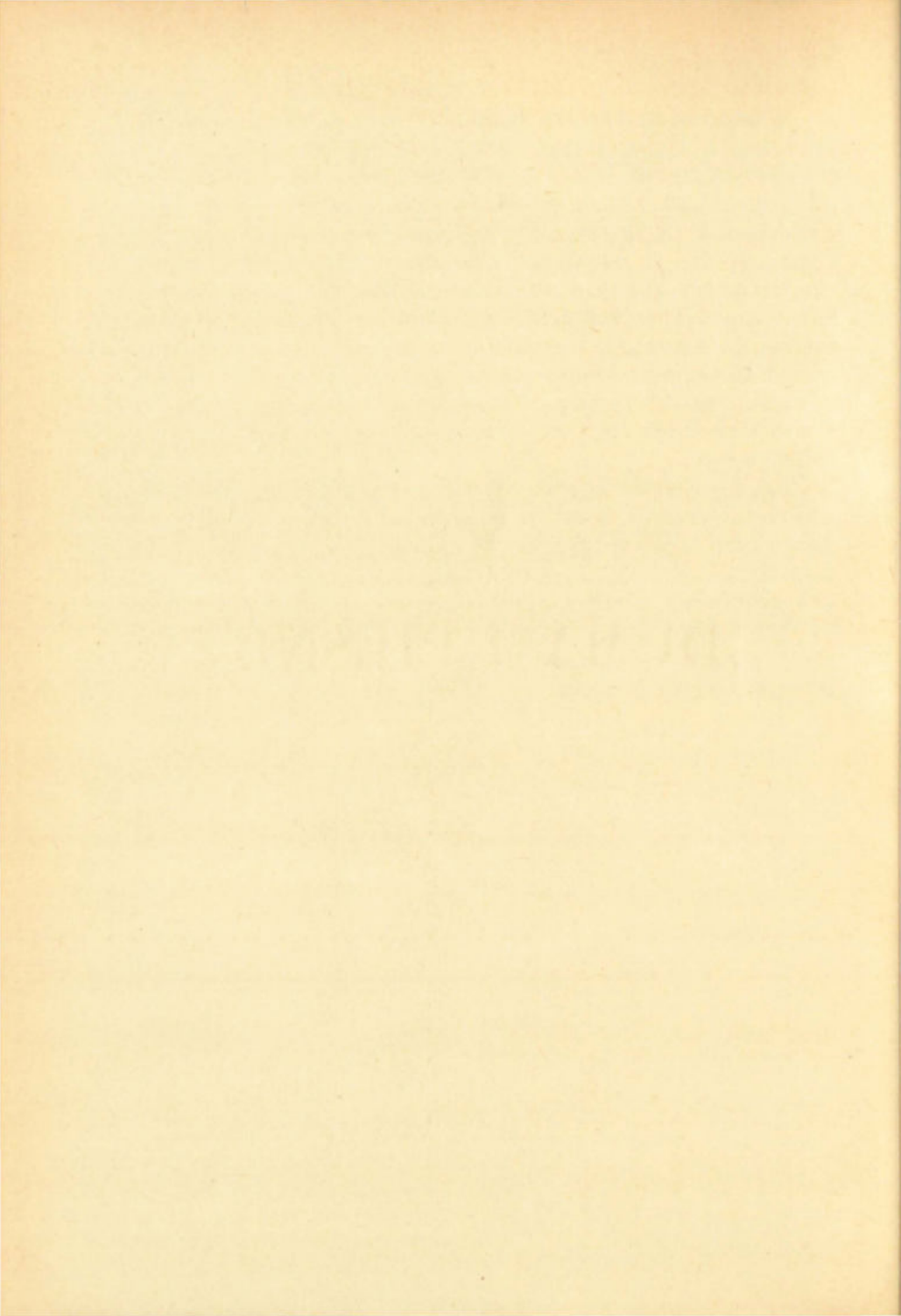
³⁾ np. N. 27 (str. 317) 37, 42, 45, 52, 80, 101, 103, 120, 151, 204, 205, 220, 293.

⁴⁾ np. N. 5 (str. 310) na pierwszej ćwierciowej w taktie 2-gim, 4-tym, 6-tym i 8-nym. N. 8 na wszystkich ćwierciowych. N. 59 i 280 na 3-jej ćwierciowej w każdym taktie. N. 106, 118, 162, 172, 193, 222.

Wyznać mi tu wypada, że największą część zamieszczonych słów, sam własnem staraniem wraz z nutami wy dobyłem z ukrycia naszych zagród. Wszakże obok tego, nie omieszkałem wcielić do mego zbioru i tego, co inni skrzętni badacze różnemi czasy nagromadzili, o ile mi się tylko właściwa melodya nawinęła. Czuję się tu w obowiązku oświadczyć moje podziękowanie wszystkim tym którzy przez ułatwienie mi poszukiwań, w czemkolwiek bądź przysłużyli się niniejszemu zbiorowi, a przed innymi zasłużonemu w naszej literaturze K. W. Wojcickiemu, za udzielenie mi rękopisu pracowitego niegdy ś. p. księdza Gizewiusza (pastora ewang. w Osterode w Prussach wschodnich), bo wzbogacił ten zbiór trzydziestu kilku melodyjami i znaczną ilością tekstu.

Dla dopełnienia charakterystyki naszych wieśniaków, uważałem za stosowne, dołączyć ryciny wyobrażające ich ubiory, po największej części w okolicach Warszawy z natury zdjęte. Jeżeli powodzenie tego dzieła dozwoli wyjść następującym seryom już przygotowanym, wtedy nie omieszkać przedstawić jeszcze ubiory innych stron kraju, a których oryginalnością i bogatą różnorodnością odznacza się mianowicie południe, jak: Krakowskie, Lubelskie, Galicya i Szląsk.

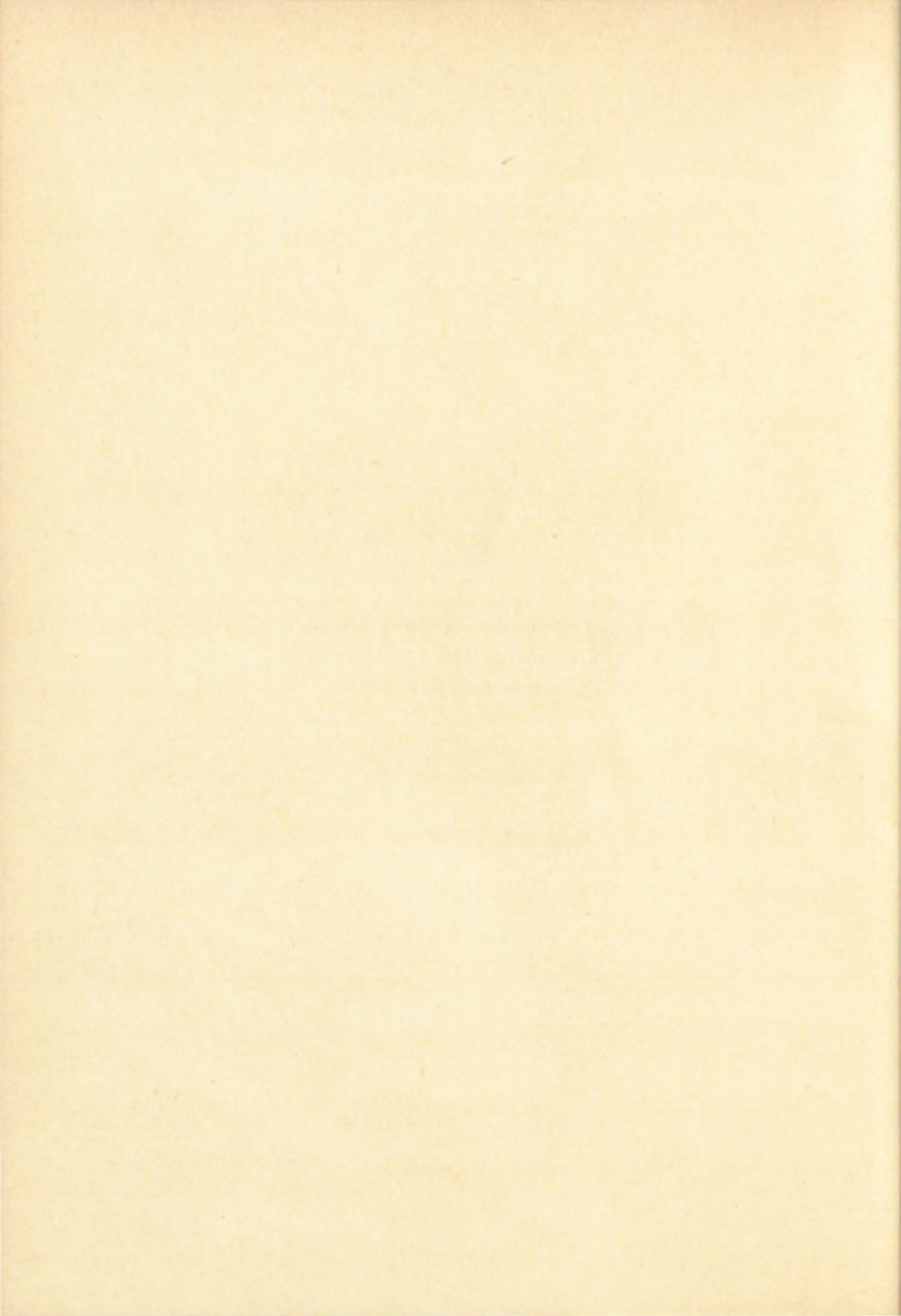
O. Kolberg.

I.

DUMY I PIEŚNI.

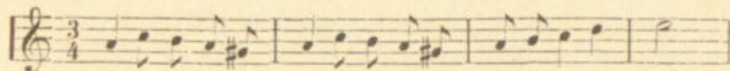
DUMY I PIEŚNI.

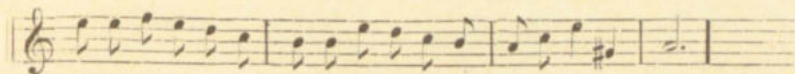
I. a.

Andante. Polonez.

w Mazowszu i Krak: powszechnie znana

We-zmę ja kon - tusz we-zmę ja żu - pan sza - błę przy - pa - szę

pój - dę do dzie-wczy-ny pój - dę do je - dy - nej tam się u - cie - szę.

1. Wezmę ja kontusz — wezmę ja żupan,
Szablę przypaszę
Pójdę do dziewczyny — pójdę do jedynej,
tam się ucieszę.
2. Wyszła dziewczyna — wyszła jedyna
jak różowy kwiat
Oj stała stała — oczki zapłakała,
zmienił jój się świat.
3. Czegoż ty płaczesz — czego żałujesz
dziewczyno moja?
Jak nie mam płakać — nie mam żatować
nie będę twoja.
4. Będiesz dziewczyno — będziesz jedyna
będziesz dalibóg
Ludzie mi ci rają — i rodzice dają
i sam sędzia Bóg.
5. W niedzielę rano — w niedzielę rano
wianek uwito
Bodaj cię hultaju — bodaj cię niecnoto
na pal przybito.
6. Jak mnie zabiją — jak mnie zabiją,
któż mnie pochowa?
Ja cię pochowam — ja cię pochowam
jak będę twoja.

7. Placze dziewczyna — płacze jedyna
 stojąc na ganku
 Na coś mnie zdradził — na coś mnie zdradził
 Jasiu kochanku.
8. Ty pójdziesz górą — ty pójdziesz górą
 a ja doliną
 Ty zakwitniesz różą — ty zakwitniesz różą
 a ja kaliną.
9. Ty pójdziesz górą — ty pójdziesz górą
 a ja lasami
 Ty się zmyjesz wodą — ty się zmyjesz wodą
 a ja łzami (*łzami*).
10. Ty pójdziesz drogą — ty pójdziesz drogą
 a ja gościńcem
 Ty będziesz panną — ty będziesz panną
 a ja młodzieńcem.
11. Ty będziesz panną — ty będziesz panną
 przy wielkim dworze,
 A ja będę księdzem — a ja będę księdzem
 w wielkim klasztorze
12. Ty pójdziesz drogą — ty pójdziesz drogą
 ja pójdę ścieżką
 Ty zostaniesz księdzem — ty zostaniesz księdzem
 ja zostanę mniszką.
13. A jak pomrzemy — a jak pomrzemy
 każemy sobie
 Złote litery — złote litery
 wybić na grobie.
14. A kto tam przejdzie — albo przejedzie
 przeczyta sobie:
 Złączona miłość — złączona miłość
 leży w tym grobie.

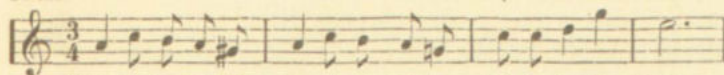
*Wacł. z Oleska P. I. w Gal. str. 287.
 Wojcicki P. I. Białochoń. Tom I. str. 131 — Tom II. str. 170.
 ta pierwsza strofa tak:*

1. Wezmę kapotę — czapkę z baranem
 siekierkę przypaszę
 Pójdę do dziewczyny — pójdę do jedynej
 tam się ucieszę.

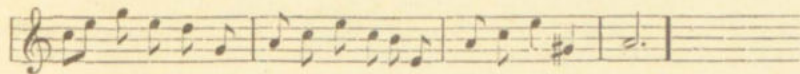
f. b.

Polonez.

od Osteroda (w Prussach wschodnich).

Wy - szła dzie - wcy - na wy - szła je - dy - na jak ró - żo - wy kwiat

oj wy - szła wy - szła ocz - ki u - pla - ka - la nie - żą - dny jej świat.

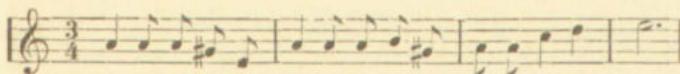
1. Wyszła dziewczyna — wyszła jedyna
jak różowy kwiat
Oj wyszła wyszła — oczki uplakała
nie żądny jej świat.
2. Czegoż dziewcze płaczesz — czego tak narzekasz
najmilsza moja?
Jak ja niemam płakać — jak nie mam narzekać
nie będę twoja.
3. Będziesz dziewczyno — będziesz jedyna
będziesz dalibóg
Ludzie mi cię rają — i rodzice dają
i sam sędzia Bóg.
4. A Bóg że wam zapłać — moi mili ludzie
co mnie raicie
Oj będziec ze mnie — dobra gospodynie
sami widzicie.

Przyjaciel Ludu. z r. 1839. Rok 6 fol. 54. (podał kr. Giczerusz).

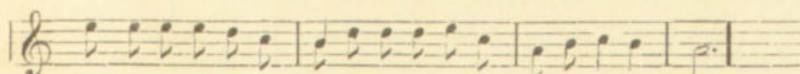
f. c.

Polonez.

Od Pilicy i Wolbroma.

Wnie - dzie - lę do - dnia w nie - dzie - lę do dnia dro - bny deszcz pa - da

Pój - dę do dzie - wcy - ny pój - dę do je - dy - nej do mnie - nie ga - da.

1. W niedzielę do dnia — w niedzielę do dnia
drobny deszcz pada
Pójdę do dziewczyny — pójdę do jedynej
do mnie nie gada.
2. Czegoż ty płaczesz — czego się smucisz
dziewczyno moja ?
Cóż nie mam płakać — cóż się nie smucić
nie będę twoja.
3. Wdzieję ja kontusz — w dzieję ja żupan
i pas opaszę
Pójdę do dziewczyny — pójdę do jedynej
to ją ucieszę.
4. Będziesz dziewczyno — będziesz jedyna
będziesz ty moja
Choć cię ludzie ganią — to matusia dają
i sam sędzia Bóg
5. Ty będziesz panią — ty będziesz panią
w tym nowym dworze
A ja będę księdzem — a ja będę księdzem
w nowym klasztorze
6. Przedemną będą — przedemną będą
czapeczki zdejmać
A ciebie będą — a ciebie będą
w rączki całować.
7. A jak ja będę — a jak ja będę
tam mszę odprawiał
Za ciebie jedyna — za ciebie pacierze
będę odmawiał.
8. A jak pomrzemy — a jak pomrzemy
każemy sobie
Złote litery — złote litery
wybić na grobie.
9. A pod tym dworem — pod tym klasztorem
pod tą kaplicą
Złączyli na wiek — złączyli na wiek
młodzieńca z dziewczyną.

f. d.

od Wieruszowa (Mieleszyn etc.)

Po - daj mi ko - nia po - daj mi ko - nia sza - blę do pa - sa po - ja - dę do - ni
po - ja - dę do ni z nią się u - cie - - szę.

1. Podaj mi konia — podaj mi konia
szablę do pasa
Pojadę do ni — pojedę do ni
z nią się ucieczę.
2. Przyjechał do ni — przyjechał do ni
puknął w okienko
O wynidźże wyndź — o wynidźże wyndź
moja kochanko.
3. Marysia wyszła — Marysia wyszła
jak różowy kwiat
Oczki zapłakała — oczki zaszlochala
zmienił i się świat. i t d.

J. Lipiński P. l. Wielkopola. str. 14 oraz str. 131.

f. e.

ode Lwowa i Tarnowa

Zie - lo - na łą - czka zie - lo na łą - czka żół - ty na - niej kwiat
Wę - druj dzie - wcy - no wę - druj je - dy - na wę - druj ze - mną w świat

1. Zielona łączka — zielona łączka
żółty na niej kwiat
Wędruj dziewczyno — wędruj jedyna
wędruj ze mną w świat.
2. Jakże ja będę — jakże ja będę
z tobą wędrować,

Będą się ludzie — będą się ludzie
temu dziwować.

3. A niechże się ta — a niechże się ta
ludzie dziwują

Oboje młodzi — oboje młodzi
we świat wędrują.

4. Ty pójdziesz górą — ty pójdziesz górą
a ja doliną

Ty zakwitniesz różą — ty zakwitniesz różą
a ja kaliną i t. d.

*Żeg. Pauli. P 1. p. u Gal. str. 143.
porównaj pieśń weselną:*

Zielona ruta, jałowiec

Lepszy młodzieniec, niż wdowiec.

1. f.

od Ostrołki, Ostrowa (Wysocę, Wąsów i t. d.)

Ob - le - kę kon - tusz ob - le - kę kon - tusz sza - blę przy - pa - szę

pój - dę do dzie - wcy - ny pój - dę do je - dy - nej tam się u - cie - szę.

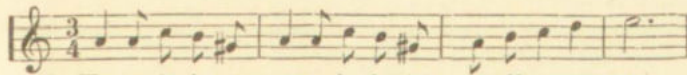
- Oblekę kontusz — oblekę kontusz
szablę przypaszę
Pójdę do dziewczyny — pójdę do jedynęj
tam się ucieszę.
- Słoneczko wschodzi — dziewczka wychodzi
jako śliczny kwiat
Oczki zapłakała — rączki załamała
zmienił jęj się świat.
- Czego ty płaczesz — czego lamentujesz
moja dziewczyno!
Czego się rumienisz czego się wydziwiasz
wiśnio kalino.
- Jakże nie wydziwiać — jak się nie rumienić
kiesiu mnie zabaczył.
Serce mi się kraje — ciepliwość niestaje
takeś uraczył.

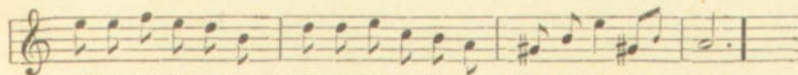
5. Żebym ja była — księżną Mazowską
w złotym jedwabie.
Żebym ja miała — manierę pańską
w pięknym sposobie.
6. Ale ja sierota — niemam srebra, złota
ieno cnóteńkę.
Czémże się spodobam — cóż ia ci panie dam
ieno rączenkę (vel za twoją rączkę).
7. Dasz ci mi twoje — te oczęta swoje
te najczerniejsze.
Dasz mi te piersiczki — białe jako mlęczki
mnie najmilejsze.
8. Weźmiesz mnie panie — rychło zabierzesz
zaraz porzucisz.
I mnie sierotkę — ubogą sierotkę
srodze zasmucisz.
9. Niebój się dziewczyno — niebój się jedyna
będziesz ci moja.
Dam ci grzebień złoty — Warszawskiej roboty
cztery pokoja.
10. Dam ci trzech służbowych — czterech pokojowych
dwie panny szwaczki.
Szpilek na zabawę — grosza na wyprawę
mąki na placki.

■. g.

od Płocka.

1. Wez - mę ja żu - pan wez - mę ja kon - tusz sza - błę przypa - szę

pój - dę do dziew - czy - ny pój - dę do je - dy - ny tam się u - cie - szę.

2. Czego ty płaczesz — czego wyrzekasz
dziewczyno moja
Tego ja płaczę — tego wyrzekam
nie będę twoja.

3. Nie będę twoja — nie będę twoja
ani niczyja
Będę na grobie — będę na grobie
biała lilija.

1. h.

od Torunia i Chelma.

Ob - le - kę ja żu - pan ob - le - kę ja żu - pan pa - łasz o - pa -
szę pój - dę do dziew - czy - ny pój - dę do je - dy - ny tam się u - cie - szę
text, patrz nr. 1. b.

1. l.

od Lublina

Kon - tusz o - ble - kę kon - tusz oble - kę - i pas przy - pa - szę
pój - dę do dzie - wcy - ny pój - dę do je - dy - nej tam się u - cie - szę.

1. k.

od Kozienic.

W nie - dzie - łę ra - no w nie - dzie - łę ra - no dro - bny deszcz pa - da
wy - szła dzie - w - czy - na wy - szła je - dy - na do - mnie nie ga - da.

1. 1.

od Grudziąja.

Ni - ko - mu się nie - dzi-wu-ję ino sa - ma so - bie
 wie-lem in-szych o - puś-ci - ła ko-cha-łam się w to - bie.

1. Nikomu się nie dziwuję ino sama sobie Wielem inszych opuściła kochałam się w tobie. 2. Kochałam się, zwierzyłam się a tyś się odmienił Wzgardziłeś mą poczciwością z insząś się ożenił. 3. Nie wszystkoć to złoto, srebro co się poleruje Nie każdy to jest kawaler co się obiecuje. 4. Nie każdy to je kawaler co na konia siada Dzisiaj wieczór mnie przeredził (zdradził). jutro z inszą gada. 5. Bo on siada, bo on gada i szceka jako pies Dzisiaj wieczór mię przeredził jutro odjechał precz. 6. I zagadał do konika przez pole jadący	Obaczy mię kochaneczka w okienku stojący. 7. Ona w okienku stała jako różany kwiat Zapłakała oczki czarne odmienił się jój świat. 8. A czego ty dziewczę płaczesz a czego wyrzekasz? Tego płacę i wyrzekam że nie będę twoja. 9. Będziesz dalibóg dziewczyno będziesz dalibóg Rają mi cię dobrzy ludzie a nawpród sam pan Bóg. 10. A wnie dziele ranusiećko wianuszek jej wito A bodaj cię psie hultaju i marnie zabito. 11. Jakie było, takie było zakochanie nasze Ciężka żalność, ciężki lament i rozstanie nasze. (albo rozstanie na zawsze)

1. m.

od Kluczborka.

Ko-nia-rze ko - nia - rze dla Bo - ga ży - we - go nie - wi-dzie-li - ście - ta
 nie-słu - cha-li - ście-ta ko-chan-ka mo - je - go.

Koniarze koniarze dla Boga żywego
Nie widzieliście-ta nie słuchaliście-ta kochanka mego?

Widzieli widzieli ale nie żywego

Na pośrodku morza (*bis*) mieczem przebitego.

Kiedy tutaj leżysz—leżma my tu oba

Dają nas zachować (*bis*) do jednego groba.

Pod jedną kaplicą — pod jedną kaplicę

Dają nas wypisać (*bis*) na jedną tablicę.

A kto tutaj pójdzie to przeczyta sobie

A co to za miłość (*bis*) leży tu w tym grobie.

Tu leżą dwa ciała — tu leżą i kości

Ci ludzie pomarli (*bis*) od wielkiej miłości.

2.

od Osterode (*Krapleso*).

Ko - cha - no - czko ocz - ki mo - je ser - ce je - dy -
no - w ser - cu mo - jem za - ko - cha - nie i po -
cie - sze - nie. Oj głu - piam ja wpierwój by - ła
com ci w ra - zie przy - mó - wi - ła wpier - wszój go - dzi - nie.

1. Kochaneczko—oczki moje
serce jedyne
W sercu moim zakochanie
i pocieszenie;
Oj głupiam ja wpierwój była
Com ci w razie przymówiła
w pierwszej godzinie.
2. A wy ludzie wy poganie
wy złe radzicie,

- Coście mnie z nim przegniwali
w tém się cieszyacie.
Oj cieszyć się póki chcecie
Mnie-ó nie długo na tym świecie
umrę dla tego.
3. Kiedy umrzesz miła moja
to nie we złości
Dam pochować twoje ciało
i twoje kości.

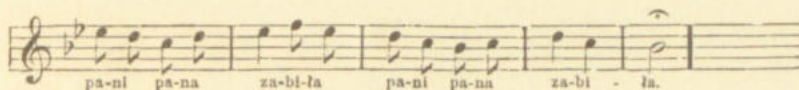
Dam wypisać takie słowa
 Że tu leży miła moja
 wielce strapiiona.

4. Dam postawić choineczkę
 na twej mogile.
 Co się będzie zieleniła
 choć o trzy mile.

ze zbioru po ks. Głuszczaku.

3. a.

Od Warszawy (powszechnie znana).

1. Stała nam się nowina pani pana zabiła.	(i pieniędzy mu dała)
2. W ogródku go schowała rutkę na nim posiała.	14. „A my z wojny jedziemy, brataśmy nie widzieli;
3. Rutkę na nim posiała i tak sobie śpiewała:	15. Co to za krew po drodze, na trzewiczku i nodze?” ”
4. „Rośnij rutko wysoko jak pan leży głęboko.”	16. „Dziewka kurę zarznęła krew na trzewik bryzgnęła.”
5. Oj już rutka wyrosła pani za męż nie posła.	17. „Choćby sto kur zabiła takaby krew nie była;
6. „Wyjrzyj dziewczko wciemny las czy nie jedzie kto do nas.”	18. Cóż to za włos po ganku, na ziemi i po wianku?” ”
7. „Jadą jadą panowie, nieboszczyka bratowie” ”	19. „Dziewka sługę czesała, włos po ziemi rzuciła.”
8. „Poczem żeś ich poznała żeś ich braćmi nazwała?” lub czyliś z niemi gadała?	20. „Choćby wszystkie czesała takiegoby nie miała:
9. „Po konikach po wronych po czapczkach czerwonych.” ”	21. Siadaj z nami bratowa, nieboszczyka katowa:
10. „A wszakże to i nasz pan taki ubiór piękny miał”	22. Siadaj że znami w pojazd pojedziemy w gęsty las.” ”
11. „Po konikach wronistych po szabelkach złocistych.” ”	23. „Jakże z wami mam jechać swoje dzieci zaniechać.
12. „Witaj, witaj bratowa nieboszczyka katowa,	24. Swoje dzieci zaniechać, gospodarstwo porzucić.” ”
13. Gdzieś nam brata podziśla?” ” „Na wojńcm go wysłała.”	25. „My dzieci zabierzemy lecz i ciebie weźmiemy.” ”
	26. Wyjechali w ciemny las wypuściła złoty pas.

27. „Stójcie, stójcie choć chwilę,
niech się po ten pas schyle!”
28. „Nie tyś jego sprawiała,
nie będziesz się schylała.
29. Sprawil ci go Franciszek
nasz nieboszyk braciszek.”
30. Wyjechali za Rrzechów
(inni: za Miechów,)
kupili jój orzechów;
31. „„Gryż bratowa orzechy
tyle twojej pociechy””
32. Wyjechali za lasy
i tam darli zniej pasy.

Wacł. z Oleska, P. I. w Gal. str. 505.

Wojcicki P. I. Białochor, T. I. str. 115.

Sowiński, Chants polonais nr. 1.

3. b.

od Sierpca.

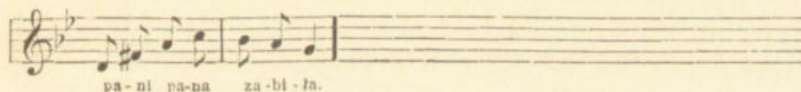
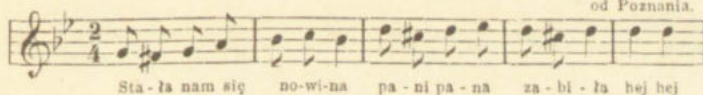
Sta-la nam się no-wi - na sta-la nam się no-wi - na pa-ni pa-na
za-bi - la pa-ni pa-na za-bi - la.

1. Stała nam się nowina;
pani pana zabiła.
2. W ogródku go schowała
drobnój rutki nasiała.
3. „Rośnij rutko lilija
jeszeze wyżej niżli ja.
4. Rośnij, rósńij nie mała,
bym grobu niewidziała.
5. Wyrzyj dziewczko za góry
czy nie jedzie pan który?”
6. „„Jadą, jadą panowie:
nieboszyka bratowie.””
7. „Poczem żeś ich poznała,
coś ich braćmi nazwała?”
8. „„Po konikach po wronych
po siodełkach czerwonych.
9. Po chusteczkach jedwabnych
po pałaszach oprawnych.””
10. Pytali się w gospodzie:
„„co to za krew na nodze.””
11. „Dziewka kury rzezała,
i tak mi napluskiała.”
12. „„Choćby ich sto zabiła
takaby krew nie była.””
13. Jak do dwóru wjechali
bratowę przywitali:
14. „„Kłaniam, kłaniam bratowa
nieboszyka katowa.””
15. „Po czém że mnie poznali
że katową nazwali.”
16. „„Po trzewikach czerwonych
po rączekach skrwawionych.
17. Siadaj, siadaj, bratowa,
nieboszyka katowa:
18. Siadaj, siadaj jedź z nami
będziesz jeździć z panami ””
19. „Zakże ja zwami siadść,
drobnych dziatek postradać?”
20. „„A my dziateki weźmiemy,
do szkoły ich oddamy.””

21. „Niewieźta mnie przez miasto,
bo mnie nazwią niewiaścą;
22. Niejehajta w rzadki las,
bo mnie będzie woczki blask.”
23. Wjehaliści w gęsty las,
opadł-ci ją złoty pas.
24. „Poczekajcie ze chwilę
niech się po ten pas schyłę.”
25. „Nie będziesz się schylała
boś go ty nie sprawiała.
26. Sprawil-ci go Franciszek
nasz nieboszczyk braciszek.
27. W gęściejszy las wjedziemy
więcej pasów zedrżemy.”
28. „Mam ja brata w Krakowie
co mnie od was wykupić.”
29. „A my brata w ogródku
na niem lelija, rutka:
30. Jak ja byłem jemu brat
tak-ci tobie będę kat.”
31. Wyjehali za lasy
i tam darli z niej pasy.

3. c.

od Poznania.

1. Stała nam się nowina
pani pana zabiła.
2. Schowała go w ogródku
posiała na nim rutki.
3. „Rutka, rutka lelija
rośnij większa niżli ja.”
4. „A jakże ja rosnąć mam
kied pod sobą pana mam?”
5. „Wyńdź dziewczeczko na góry
zli (jeśli) nie jedzie pan który?”
23. „Nie wieźcie mnie bez Kraków
bo tam mam siedmiu bratów.
24. Awieźcie mnie bez Poznań
bo ta nikogo nie znam.
25. Awieźcie mnie bez Kalisz
tam mi główkę rozwalisz.”
26. Zajechali w ciemny las
opadł-ci ją srebrny pas.
24. Ci bracia mnie wykupią
do klasztoru mnie w kupią
ja wklasztorze zostaną
do nieba się dostaną.

dalej jak w No. 3. a. od wiersza 27. iani
pów. 23. dodają.

dalej jak no. 3. a. od wiersza 7. do 22. poczem

3. d.

od Iłowa (Brzoźów, Młodzieszyn).

Sta-ła się nam no - wi - na sta-ła się nam no-wi-na
pa - ni pa - na za - bi - ła pa - ni pa - na za - bi - ła.

text patrz no. 3. a.

3. e.

od Brzezin.

Sta-ła się nam no - wi - na sta-ła się nam no-wi-na
pa - ni pa - na za - bi - ła pa - ni pa - na za - bi - ła.

text patrz no. 3. b.

3. f.

od Gostynina (Sierakówek).

Sta-ła się nam no - wi - na sta-ła się nam no-wi-na
pa - ni pa - na za - bi - ła pa - ni pa - na za - bi - ła.

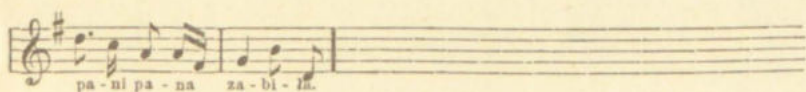
zmiany z no. 3. b.

3. Rutka okna sięgała pani pana płakała.	19. Dzieci z sobą bierzemy ciebie na śmierć wiedziemy.
4. „Bież-że bież-że w ciemny las czy nie jedzie kto do nas.”	20. Niewieźcie mnie przez bramę bo ja wam tam zostanę.
—	21. Tylko wieźcie przez Kraków bo ja tam mam dwóch bratów.
7. „Po czerwonym siodelku po bułanym koniku.”	22. Srebrem, złotem obsypią mnie od śmierci okupią.
8. Stoi konik i mgleje swego brata żałuje.	23. Srebra, złota, niechcemy ciebie na śmierć wieziemy.
—	

3. g.

od Żychlina (Chochołow, Tretki.)

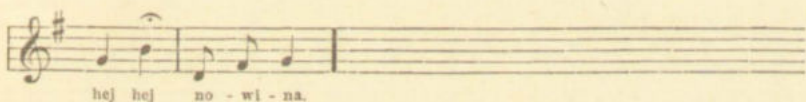

2. W ogrodzie go schowała rutki na nim zasiała.	22. A czekajcie długi czas opaszę się w złoty pas.
3. Rośnij rutka lelija sliczniejszy kwiat niżli ja.	23. Zajechali w gęsty las opadł-ci ją złoty pas.
4. I ruteczka wyrosła, pani za mąż nie poszła.	24. poczekajcie i chwilę aż się po ten pas schylę.

z no. 3. a.

3. h.

od Buska.

1. Stała się nam nowina pani pana zabiła.	6. Jak bratowa ujrzała to aże im zemgłała.
2. W ogrodzie go schowała ziółków na nim nasiąła.	7. „Jaka dobra bratowa, gdzieżeś brata podziała?”
3. „Rośnij że ty lilija wyżej, wyżej niżli ja.”	8. „„Jeżelim brata miała, tom go na wojnę dała.””
4. „„A jakże ja rosnąć mam kiedy po demną jest pan.””	9. „Zgóry jadą Mazury pytają sie: brat który?”
5. Z góry jadą panowie nieboszczyka bratowie.	10. „„Jeżelim brata miała tom go na wojnę dała.””

3. i.

od Bytonia i Tarnowskich gór.

Sta - ła się nam no - wi - na sta - ła się nam no - wi - na

pa - ni pa - na za - bi - ła pa - ni pa - na za - bi - ła.

3. k.

od Modrzejowa i Mysłowic.

Sta - ła się nam no - wi - na sta - ła się nam no - wi - na

pa - ni pa - na za - bi - ła pa - ni pa - na za - bi - ła.

3. l.

od Wielunia (Lyskornie)

Sta - ła nam się no - wi - na pa - ni pa - na za - bi - ła hej hej

pa - ni pa - na za - bi - ła.

1. Stała nam się nowina
pani pana zabiła.
2. Schowała go w ogródku
ciepła (*rzuciła*) na nim granatku
3. „Roś granatku wysoko,
jak pan leży głęboko.
4. Wyjdź pachole na pole,
nie jadą-li bratowie?”
5. „„Jadą jadą już tu są””
„Serdeńko mi zasmuca.”
6. Przyjechali przede dwóch
postawali jako mur.
7. „Wynidź, wynidź bratowa
nieboszczyka katowa.
dalej jak no 3. a. od wiersza 23.
I ciebiec my weźmiemy,
i dzieci nie ostawiemy.”

3. m.

text patrz no. 3. e.

na tą nutę śpiewają i pieśń no. 23. h. i. Stol jawor zielony.

3. n.

2. Schowała go w ogródku
siała na grobie rutkę.
3. „Rośnij rutka lelija
rośnij tyła co i ja.”

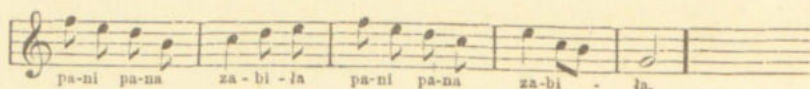
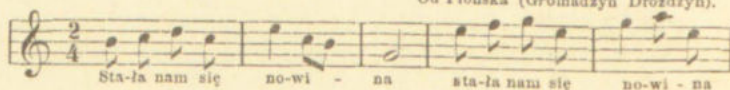
4. „„A jakże ja rosnąć mam
kiejmi nie da rosnąć pań.” ”
- text patrz no. 3. l.*
melod. porównaj z „Cztery konie Jasio miał.”

3. o.

text patrz no. 3. b.

3. p.

Od Płońska (Gromadzyń Drożdżyn).

1. Stała się nam nowina
pani pana zabiła.
2. W ogródku go schowała
lelij na nim nasiała.
3. „Rośnij rutka, lelija,
jeszcze wyżej niżli ja.”
4. I lelija urosła
pani za mąż nie poszła.
5. „Wyjrzyj dziewczko w ciemny las
czy nie jedzie gość do nas.”
6. „„Jadą, jadą panowie,
nieboszczyka bratowie” ”
7. „Poczem żeś ich poznała,
czyliś z niemi gadała? ”
8. „„Po konikach bułanych
po siodelkach złoconych.” ”
9. Przyjechali przed wrota,
pytają się o brata.
10. „Kłaniam kłaniam, bratowa,
gdzieś nam brata podziała?”
11. „„Sama nie wiem gdzie się dział
na wojenkę jechać miał.” ”
12. „„My z wojenki jedziemy
toćby my go widzieli” ”
13. Cóż to za krew na sieni,
na chusteczce w kieszeni.
14. „Cóż to za krew na drodze
na trzewiczku na nodze? ”
15. „„Kury dziewczka rzezała
gości się (was) spodziewała” ”
16. „Gdzieś te kury podziała
co je dziewczka rzezała? ”
17. „„My do gości wypadły
a psy kury pojadyły.” ”

dalej jak, no. 3. b. od wiersza 17.

3. q.

od Torunia.

jaż no. 3. b.

10. A gdzieś brata podziała?
na wojnem go wysłała”

11. A my z wojny jedziemy
brata my nie widzieli.

12. A gdzieś brata podziała?
do Warszawy'm wysłała

13. My z Warszawy jedziemy
brata my niewidzieli.

14. A gdzieś brata podziała?
do kościoła'm wysłała.

15. My z kościoła jedziemy
brata my nie widzieli.

16. „Co za krewka pod stołem
przysypana popiołem?”

17. „Dziewki kury rzezały
bo się was spodziwały. ”

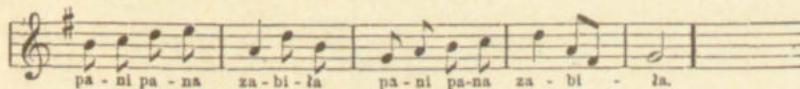
18. Co to za krew na sieni
na nożyku w kieszeni?

19. „Dziewki kury rzezały
i nożyk opluskały.”

20. Siadaj z nami i t d.

3. r.

od Lubawy.

1. Stała się nam nowina
pani pana zabiła;

2. W ogródku go schowała
drobnój ruty nasiąła:

3. „Rośnij ruto lelija
jeszcze większa niżli ja. ”

4. I lelija urosła,
pani zamąż nie poszła;

5. Już się ruta rozwija
pani syna powija.

6. „Zajrzyj dziewczko do stajni
co tam robią ogary? ”

7. „Stoją pani, a wyją
swego pana żalują. ”

8. „Zajrzyj dziewczko do stajni
co robi tam koń bronny? ”

9. „Stoi pani, wemruje (jęczy)
swego pana żaluje. ”

10. „Wyjrzyj dziewczko wciemnylas
czy nie jedzie kto do nas?”

11. „Jadą jadą, panowie
nieboszczyka bratowie.”

12. „Po czym żeś ich poznała
coś ich braćmi nazwała? ”

13. „Po koniczkach po bronnych
po szabraczkach czerwonych

14. Po uzdeczkach krygowych
po czapeczkach pluszowych.”

15. Zajechali w podwórze,
zakolał we dzwierzce:
16. „A wyjdzieże bratowa
gdzieś nam brata podziała?”
17. „Sama nie wiem gdzie się dział
czy na wojnę odjechał.”
18. „A my z wojny jedziemy
braciszka nie widzieli.
19. Cóż to za krew na drodze
na buciku, na nodze?”
20. „Dziewka kury rzezała
i mnie bucik spryskała.”
21. „Cóż to za krew na sieni
na nożyku w kiesieni?”
22. „Dziewka gęsi rzezała
i mnie nożyk spryskała.”
23. „Cóż to za krew na progu
na pierzynie na rogu?”
24. „Dziewka kaczki rzezała
mnie pierzynkę spryskała.”
25. „Gdzieś te kaczki podziała
coć pierzynkę zwałała?”
26. „Nim (nożykiem) ja kaczki rzezała
nim pierzynkę spryskała.”
27. „Hajże siadaj bratowa
nieboszczyka katowa.”
28. „Jak ja będę siadała
a (swego) syna zostawiała?”
29. „A my syna weźmiemy,
bratowy łeb zetniemy.”
30. Zajechali w ciemny las
opadł ci ją złoty pas:
31. „Zaczekajcie za chwilę
aż się po ten pas schylę.”
32. „Nie będziesz się schylała
boś go nie ty sprawiała.”

B. s.

mel. jak poprzedzająca. (?)

od Osterode (Kraplewo).

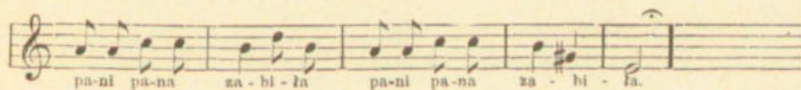
1. Stała się nam nowina
pani pana zabiła,
2. W ogródeczku schowała,
drobnej rutki nasiąła.
3. „Rutko, rutko wschodź chudko
naszego pana mogile.”
4. Jeszcze rutka nie weszła
już lelija porośla.
5. „Rośnij, rośnij lelija
chociaż tylko jak i ja.”
6. Lelija się rozkrzyciała
aż ci krew z niej kapiała.
7. „Wyjrzyj dziewczko za góry
jeśli jedzie pan który?”
8. „Jadą, jadą panowie
naszego pana bratowie.”
9. „Po czym żeś ich poznała
żeś ich panami (bracmi) nazwała.”
10. „Po koniczkach po bronych
po siodełkach czerwonych.”
11. Przyjechalié przede dwór
pytają się o pana:
12. „Pytamyé się bratowa
gdzieś nam brata podziała?”
13. „Sama niewiem gdzieś siedział
czy na jagtę (łowcy) pojechał.”
14. „Zajrzyj służka do stajni
jeśli są pańskie ogary?”
15. „( ) są są panowie są
swego pana żalują.”
16. „Pytamyé się bratowa,
gdzieś nam brata podziała?”

17. „Sama nie wiem gdzie się działo
czy na wodę (*rybki*) pojechał”
18. „Zajrzyj służka do sieni
jeśli są pańskie czółny?”
19. „Oj są i te, są są są
swego pana żalują.”
20. „Pytamy cię bratowa
Gdzieś nam brata podziała?”
21. „Sama niewiem gdzie się działo
czy na wojnę pojechał.”
22. Zajrzyj służka do stajni
jeśli są pańskie dryganty (*konie*)
23. „Oj są i te, są są są
swego pana żalują.”
24. „Pytamy cię bratowa
co hajw za krew na progę?”
25. „Dziwka kury rzezała
bo się gości spodziewała.”
26. „Daj bratowa kurzyny
od naszego brata czarniny.”
27. „Jakże ja wam jój mam dać
czeladzi ją dałam zjeść.”
28. „Podaj służka powroza
przywiążem ją (*panię*) do woza
29. Pojedziem z nią bez czarki
opadły ją paciorki;”
30. Jechali z nią bez wądół:
„obejrzyj się na swój dom!”
31. „Mój domeczek pustkami
dziateczki sierotkami!”
32. Jechalić z nią w ciemny las,
opadł ci ją złoty pas.
33. „Zaczekajtaż na chwilę
aż się po ten pas schylę.”
34. „Nie będziesz się schylała
boś ci go nie sprawiała—
35. Sprawil ci go braciszek
imię jego Franciszek.”

ze zbioru kł. Głazewiusza.

3. t.

od Brańska.

3. u.

od Kozienic, (Stara wieś).

1. Stała się nam nowina pani pana zabiła;	8. Kajś nam brata podziała? na wojném go wysłała.
2. W ogródku go schowała rutki na nim nasiała.	9. Sporży sporży po sobie jaka krewka na tobie.
3. Rośnij rutka lilija jeszcze większa niśli ja.	10. Dziewka kurę rzezała krewka na mnie bryzgała.
4. A jakże ja rosnać mam kiej pod sobą trupa mam.	11. Siadaj siadaj bratowa nieboszczyka katowa,
5. Wyjrzyj dziecko w gęsty las jedzie-li tam kto do nas.	12. Jakże z wami usiędę małych dziątek pozbędę.
6. Jadą jadą panowie nieboszczyka bratowie.	13. Małe dziatki weźmiemy ciebie nie odjedziemy.
7. Witaj witaj bratowa nieboszczyka katowa.	14. Wyjechali w gęsty las tam ją opadł złoty pas.

B. w.

od Sandomierza, (Góry wysokie).

5. Jeszcze do dom niedoszła już lilija urosła.	15. Wy jedziecie górami on pojechał dołami.
6. Wyjrzyj dziecko za góry czy nie jedzie pan który.	16. Co za krewka na drodze na trzewiczku na nodze.
9. Po konikach po wronych po siodełkach po czarnych.	17. Dziewka kury rzezała krewka na mnie parszkała.
10. Przyjechali przed wrota i wołają na brata.	18. Gadaj gadaj bratowa gdzieś nam brata podziała?
11. Otwórz otwórz bratowa nieboszczyka katowa;	19. Zabiłam go drewnikiem w komórcie pod okienkiem.
14. A my z wojny jedziemy a brata nie widzieli.	20. Siadaj siadaj bratowa nieboszczyka katowa.

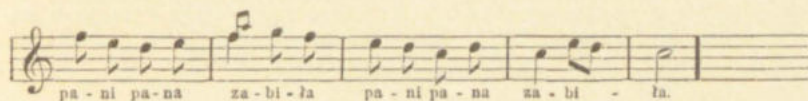

21. Ciebie z dziećmi bierzemy
tobie w łeb wystrzelemy.
22. Pojechali w czarny las
opadł ci ją srybny pas.
23. Przyjechali do dworu
wsadzili do pokoju.

24. A dziecieczki za drzwiami
zalewają się łzami:
25. Nieszczęśliwa matka była
coś nam ojca zabiła
sama nie będziesz żyła.

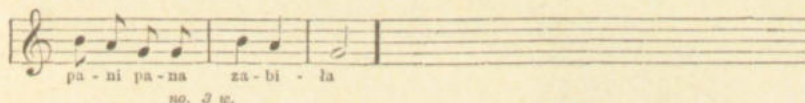
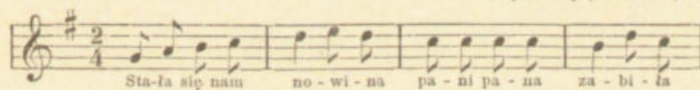
B. x.

od Dzikowa.

B. y.

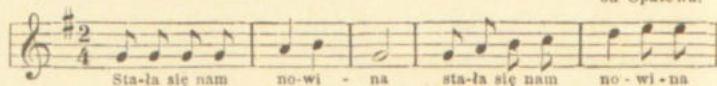
od Stupl-nowej (Baszowice).

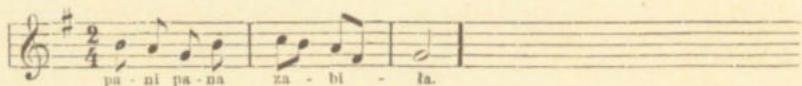
6. Wyjrzyj ino za góry
nie jedzie-li pan który?
7. Jadą z góry panowie
nieboszczyka bratowie.
8. Przyjechali do dworu
i weszli do pokoju,
9. Witaj że nam bratowa
naszego brata katowa.
10. Gryż bratowa orzechy
tyła twojej pociechy.
11. Dziaćki stoją za drzwiami
zalewają się łzami.
12. O matko coś nam zrobiła
ojcaś nam zabiła,
sama niebędziesz żyła.
13. Siadaj z nami bratowa
naszego bratakatowa.
14. A my dziaćki weźniemy
ciebie zgubić musiem
15. Przyjechali w czarny las
i opadł ją srybny pas.

3. z.

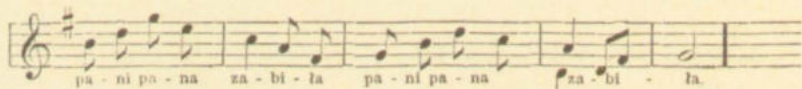
od Opatowa.

3. za.

od Iłły.

3. bb.

od Przedborza

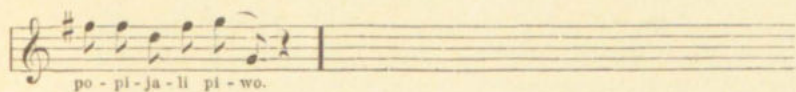
3. cc.

od Łęczycy.

4.

od Warki.

1. Hej od Łysej góry
jechali Mazury,
2. Jechali co żywo
popijali piwo;
3. I na drodze mokną
zapukali w okno,
4. zobaczyli dziwy
gospodarz nieżywy.
5. Puka w okieneczko
otwórz kochaneczko!
6. Dziewczyna się zlekła
aż potem obciekla.

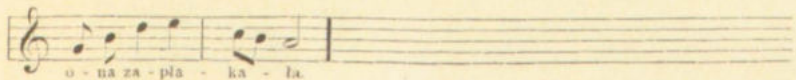
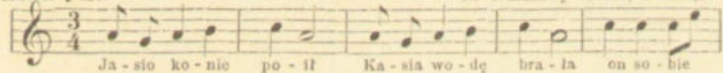
7. „Kto tu puka tak nierano
otworzyć nam niekazano.”
8. „Kasiu się nie bój
to ja Janek twój.”
9. Dziewczyna się ucieszyła
i Mazurom otworzyła.
10. „A teraz Kasieńko
Otwieraj okienko,
11. Wyrzuć ciało za płoty.”
„O mój Jasieńku złoty
12. dla ciebiem go zabiła,
z tobą będę żyła.”

Wajciński P. I. tom I. str. 156.

5. a.

Mazur. $\text{♩} = 120$.

od Warszawy (Górcze, Dlabice).

1. Jasio konie poił
Kasia wodę brała,

On sobie zaśpiewał
ona zaplakała.

2. „Nie płacz Kasiu nie płacz
nabierz złota dosyć
żeby miał co wrony
koń pod nami nosić.”
3. „„Jabym pojechała
czas mi nie pozwoli;
nie pozwoli matka
do nowój komory!” ”
4. „Powiedz że Kasieńku
że cię główka boli
to cię matka wpuści
do nowój komory.”
5. Matula myślała
że Kasieńka spała,
Kasieńka z Jasieńkiem
nocką wędrowała.
6. I przywędrowali
do ciemnego lasu
„Rozbieraj się Kasiu,
z sukienek z atłasu.”
7. I przywędrowali
do zimnego zdroju,
„Rozbieraj się Kasiu,
z bogatego stroju.”
8. I przywędrowali
do wysokiej hali,
„Rozbieraj się Kasiu
z tych pięknych koralu.”
9. I przywędrowali
do ciemnego boru,
„Wracaj się Kasiuniu
do matki do dworu.”
10. „Nie na tóim tu przyszła
żebym ztąd wracała
nie na tóim ia z tobą
nockę wędrowała.
11. A oddaj mi Jasiu
tę złotą spódniczkę
kupię sobie za nią
w mieście kamieniczkę.
12. A oddaj mi Jasiu
te piękne korale,
kupię sobie w mieście
srebrzyste pokoje.” ”
13. „Nie na tóim ci pobrał
żebym ci oddawał,
nie na tóim ia tutaj
z tobą przywędrował.”
14. I wziął-ci ją i wziął
za jej białe rączki
pozdęjmał, pościęgał
te złote pierścionki.
15. I wziął-ci ją i wziął
za jej białe boki
i wrzucił ją wrzucił
w ten stawik głęboki.
16. Ratuj mnie Jasieńku
ratuj mnie kochanie
niechaj mój warkoczyk
do dna nie dostanie.
17. Nie na tom cię wrzucił
bym cię miał ratować
musi twój warkoczyk
do dna dogruntować.
18. „Gruntuj że mi gruntuj
mój warkoczek do dna
jeszcze ja tej śmierci
od Jasia nie godna.”
19. Bratek się dowiedział
rybakom powiedział
a rybacy mili
sieci zarzucili.
20. Rybacy Rybacy
sieci zarzucili
nadobną Kasieńkę
na łąd wyrzucili.

21. I położyli ją
w sieni pod drzwiami

a kto na nią spojrzy
zaleje się łzami.

5. b.

Mazur.

od Piaseczna (Jeziora Stoleczyn).

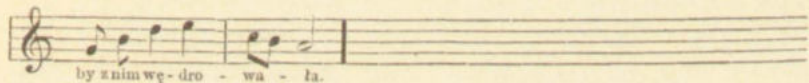
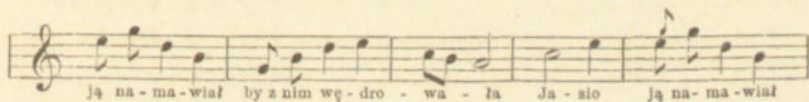

text p. no 5. a.

5. c.

Mazur.

od Kałuszyna (Wiszniew).

1. Jasio konie poił
Kasia wodę brała
Jasio ją namawiał
by z nim wędrowała.

dalej jak poprzedzająca aż do:

10. „Nie na tom tu przyszła
żeby się ztąd wracać
musisz mnie hultaju
do rodziny zasłać;

11. Wziąłeś mnie od matki
w czerwonych trzewikach
teraz mnie odsyłasz
w lipowych kurpikach.”

12. Ujął ci ją ujął
za jej białe ręce
pozmykał, pozmykał
z paluszków pierścienie.

13. Ujął ci ją ujął
za jej białe boki
wrzucił-ci ją wrzucił
w ten dunaj głęboki.
14. I zawiesił jej się
fartuszek na kole,
„Ratuj ze mnie Jasiu
za kochanie moje.”
15. „„Nie na tóć cię wrzucił
żeby cię ratować
- musisz mi Kasieńku
do dna dogruntować.”
16. „Warkoczek, wianeczek
gruntuj że mi do dna
bo ja od Jasienka
tej śmierci nie godna.”
17. Sitacy, rybacy
siatki zakładajcie
nadobną Kasieńkę
na łąd wyciągajcie.

5 a.

Mazur.

od Wyszkowa. (Dąbrowa).

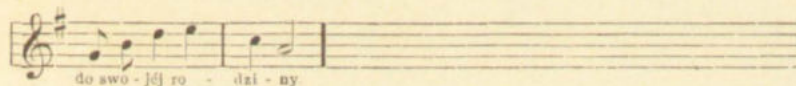
- Przyjechał Jasiencko
z dalekiej krainy
namówił Kasieńkę
do swojej rodziny.
- Kasia głupusienka
namówić się dała
swoje koniki wrone
zakładać kazala.
- Oj nabierz-że nabierz
srebra złota dosyć
żeby koniki miały
co za nami nosić.
- Ze wrot wyjechali
konie iść niechciały,
bo o swój Kasiulenki
nieszczęściu wiedziały.
- I już ujechali
sto trzydzieści mili
żadne do żadnego
słowa niemówili.
- Przemówiła Kasia
słoweczko do Jasia:
„ach Boże wszechmogący
gdzież rodzina nasza?”
- „„Nie pytaj się Kasiu
o swojej rodzinie,
oj będziesz ty pływała
w Dunajupo trzcinię.””
- Ujął ci ją ujął
za te białe ręce
i pozdejmął, pościągwał
złociste pierścienice.

9. Ujął ci ją ujął
za te białe boki
i wrzucił ją wrzucił
w ten dunaj głęboki.
10. I zawiesił jej się
fartuszek na kole
„„oj ratuj mnie Jasiu,
ratuj mnie sokole.”
11. I zawiesił jej się
warkoczyk na kole,
wziął Jasieniek topora
przeciął go na dwoje.
12. Usłyszał braciszek
na wysokiej górze
i spuścił się do siostry
na jedwabnym sznurze.
13. Gruntuj że gruntuj że
moja trzcinko do dna
jeszcze ja od Jasieńka
tej śmierci nie godna.
14. Już ci Kasiuleńce
we dwa dzwony dzwoniają
tego Jasia hultaja
po granicach goniają.
15. Już ci Kasiuleńkę
do grobu wstawiają
tego Jasia hultaja
w drobny mak siekają.

5. e.

Mazur.

od Radzymina, Serocka (Kuligów).

1. Przyjechał Jasieńko
z cudzej ukraiны
i namówił Anulkę
do swojej rodziny.
2. Anuleńka mała
rozumu nie miała
od ojca od matki
odmówić się dała.
3. „Nabierz że Anusiu
srebra złota dosyć
żeby miał co wrony koń
pod nami nosić.”
4. „„Nabrałabym go
choćby dwa padoly
gdyby mnie matka puściła
do swej komory.””
5. „Powiedz że Anulu
gdzie cię główka boli
puści cię matula
do swojej komory.”

6. Rozumiała matka
że Anula spała
a Anula z Jasiem
precz powędrowała.
7. Przejechali pole
drugie przejechali
jedno do drugiego
słówka nie gadali.
8. Przemówiła Anula
do swego Jasieńka
„czy daleko Jasiu
twoja rodziniecka?”
9. „Czy widzisz Anulu
gdzie dunaj siwieje,
otóż tam Anulu
moi przyjaciele.”
10. I przywędrowali
nad dunaj wysoki,
nad dunaj szeroki,
nad dunaj głęboki.
11. „Co wolisz Anulu
czy się do dom wrócić,
czy oto z tej góry
w ten się dunaj rzucić?”
12. „Wziąłeś mnie Jasieńku
w zielonej sukience
puść że mnie do domu
w jednej koszulence.
13. Wziąłeś mnie Jasieńku
w czerwonym atlasie,
puść że mnie do domu
choć w koszulce w pasie.”
14. „Nie na to cię brałem
byś miała wędrować,
musisz mi Anulu
ten dunaj zgruntować.”
15. „Oj pójdę ja pójdę
po dworach służący,
mojej rodzinieczce
wstydu nierobiący.”
16. „Masz że ty Anulu
gdzie po dworach służyć
wolę ja tu ciebie
w ten dunaj ponurzyć.”
17. I wziął ci ją Jasio
za obydwie ręce
pozdęjmał, pościągał
te złote pierścieńce.
18. I wziął ci ją Jasio
pod obydwie boki
rzucił-ci ją rzucił
w ten dunaj głęboki.
19. „Gruntuj-że Anulu
ten dunaik do dna”
„jeszcze ja tej śmierci
od Jasia nie godna.”
20. Nad wszystko na świecie
ja ciebie kochała,
od ojca od matki
za tobą jechała.”
21. I owadził jej się
fartuszek na kole:
„ratuj mnie Jasieńku
za kochanie moje!”
dobył Jasio szabli
i rozciął na troje.
22. Rybacy, rybacy,
sieci zastawiajcie,
nadobną Anusię,
na brzeg wyciągajcie!
23. Rybacy, rybacy,
sieci zarzucili,
nadobną Anusię
na brzeg wyrzucili.
24. A już ci to jużci
po Anuli dzwonią,
a Jasia hultaja
we sto koni gonią.

25. A już ci to jużci
Anulę chowają
a Jasieńka lotra
do turmy wsadzają.

26. Przypatrzcie się panny
i wy młode panie
jakie z hultajami
dobre wędrowanie.

Wojciecki P. I. Białochr. T. I. str. 78.

5. f.

Mazur.

od Jadowa (Głuchy, Niegów)

Ja - sio ko - nie po - ił Ka - sia wo - dę bra - ła oj na - ma -
wiał ci ją by z nim wę - dro - wa - ła. oj na - ma - wiał ci ją
by z nim wę - dro - wa - ła.

1. Jasio konie poił
Kasia wodę brała,
oj namawiał ci ją
by z nim wędrowała.

2. „Jabym wędrowała
czas mi niepozwoła,
oj niepozwoła matka
do nowej komory.”

3. „„Powiedz że Kasieńku,
że cię główka boli,
to wpuści cię mamula,
do swojej komory.”

4. Oj nabierz Kasieńku
srebra, złota dosyć,
żeby miał wrony konik
co pod nami nosić.”

5. „Moja mamuleńku
główekka mnie boli”
„ej pójdz się córusz połóż
do nowej komory.”

6. Mamuła myślała
że Kasieńka spała,
a Kasieńka nieszczęśliwa
z Jasiem wędrowała.

7. I przywędrowali
na szeroki gościniec,
„ej zdejmaj Kasieleńku
ten złoty pierścieniec.”

8. „„Nie na tó m go kładła,
bym go zdejmać miała
ej oddaj mi Jasiieńku
com od matki miała.”

9. I przywędrowali
do ciemnego boru,
„ej rozbieraj się Kasiu
z matczyne go stroju.”

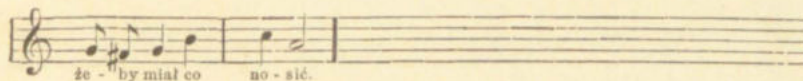
10. „„Nie na tó m go kładła
bym go zdejmać miała
ej oddaj mi Jasiieńku
com od matki miała.”

11. I przywędrowali
na zielone steczki,
„ej zdejmaj Kasiuleńku
ten ubior turecki”
12. „„Nie na tó m tu przyszła
by m go zdejmąć miała
ej oddaj mi Jasię nku
com od matki miała.””
13. Ujął ci ją Jasio
za te białe ręce
ej pozdejmaj, pościągaj
te złote pierścienie.
14. Ujął ci ją ujął
za te białe boki
ej wrzucił ci ją wrzucił
w ten dunaj głę boki.
15. I zawiesił jej się
fartuszek na kole,
„ej ratujże mnie ratuj,
pocieszenie moje!”
16. „„Nie na tó m cię wrzucił
by m cię miał ratować,
ej musisz mi dziewczyno
ten dunaj zgruntować.””
17. Da i przyplę nęła
do krza do rokity,
ej i tam powiesiła
sznurowe trzewiki.
18. „Ratuj że mnie ratuj,
pocieszenie moje
ej będę ci służyła
pokąd ducha w ciele.”
19. „„Nie na tó m cię wrzucił
by m cię miał ratować
ej musisz mi dziewczyno
ten dunaj zgruntować.””
20. Da i przyplę nęła
do krza iwowego
ej i tam dziewczyna woła
„dla Boga żywego.”
21. Usłyszał braciszek
na wysokim murze,
ej spuścił się do siostry
po jedwabnym sznurze.
22. Już ci braciszekowi
i sznurka nie staje
a Kasię nka siostrzyczka
warkoczka dodaje.
23. „Mali rybaczkowie
sieci zakładajcie
ej niebogą siostrzyczkę
z wody wyciągajcie.”
24. Mali rybakowie
sieci założyli,
ej niebogą Kasię nkę
na łód wyrzucili.
25. I położyli ją
na białym kamieniu
i rozpostarł się warkocz
po prawem ramieniu.
26. Już ci Kasiuneccze
w duże dzwony dzwonią
ej a Jasię nka zdrajcę
w sześć par koni gonią.
27. I dogonili go
w Lublinie na ryneczku
„ej już ci Jasio zdrajca
w Kasinym wianeczku.”
28. Już ci Kasineczkę
do grobu wstawiają
ej a Jasię nka zdrajcę
da na sztuki rą bają.
29. Ej napatrzcież panny,
wdowy i mężatki
ej jak to źle wędrować
od ojca od matki.

5. g.

Mazur.

od Kowla (na Wołyniu).

1. „Siadaj Kasiu ze mną
piękny koń podemną
nabierz złota dosyć
żeby miał co nosić.”
2. „,Jasiuniu Jasiuniu
to nie od mej woli
u matuli klucze
od nowej komory.””
3. „To powiedz matuni
że cię główka boli
otworzysz, otworzysz
do nowej komory.”
4. „,Mamuniu, mamuniu,
coś mię główka boli””

- „a idź że się połóż
do nowej komory.”
5. Matunia usnęła
Kasiunia niespała,
wzięła złota dosyć
z Jasiem wędrowała.
6. Przyjechał z nią Jasio
do szerokiej Wisły
„powiedz teraz Kasiu
co ty masz na myśli.”
7. „,Myślę sobie Jasiu
czy ja nie zgrzeszyła
żem swoją matunię
na wiek porzuciła.”

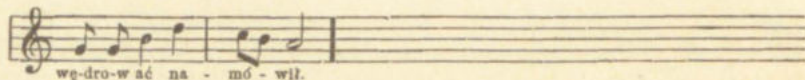
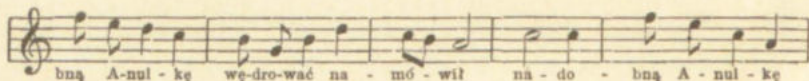
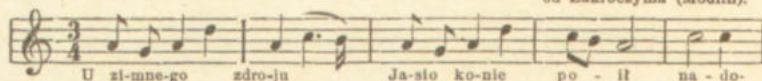
5 h.

od Brańska.

5. 1.

od Zakroczyma (Modlin).

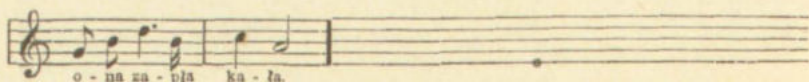
1. U zimnego źródła
Jasio konie poił
nadobną Anulkę
wędrować namówił.
2. „Nabierz że Anusiu
tego złota dosyć
oj aby miał pod nami
co i konik nosić.”
3. „A mój Jasineczku
jakkę ci nabiorę

zamknęła matula
tę nową komorę.””
dalej jak w no. 5. f. z odmianą przy w 8.

8. I przywędrowali
do zimnego źródła
„wracaj się Anulko
do matki do dworu.”
9. „„Na tym wędrowała
bym się niewracała
bym swej rodzinieczce
żału dodawała.””

5. 2.

od Sierpca i Biełunia.

5. 1.

od Sochaczewa (Kozłów).

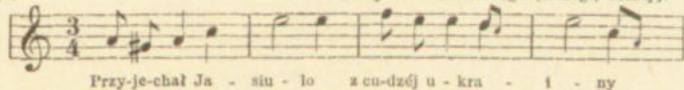

1. Jasio konie poił Kasia wódkę brała oj zaśpiewał, zaśpiewał a ona płakała. <i>dalej no. 5. i.</i>	kupmy sobie kupmy w mieście kamienicę."
10. „Naści Jasiu naści sto złotych czerwonych kupmy sobie kupmy sześć koników wronych."	13. „„W mieście kamienicę i to niepomozę musisz ty Kasieńku zgruntować to morze.””
11. „„Coś od matki miała i to nie pomozę musisz ty Kasieńku zgruntować te morze.””	14. „Naści Jasiu naści ten złoty fartuszek kupmy sobie kupmy szybowany wózek.”
12. „Naści Jasiu naści tę złotą spódnicę,	15. Wziął ci ją za rączki wziął ci ją za boczki wrzucił ci ją wrzucił w stawiczek głębozki.
	16. Mali rybaczkowie i t. d.

5. m.

Polonez.

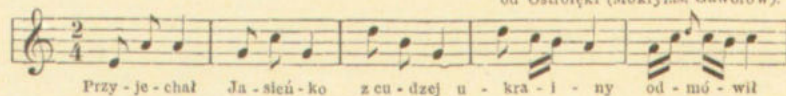
od Szczytna v. Ortelshurga (Rozogi, Jeruty).

1. Przyjechał Jasiuło
z cudzej ukraiiny
namawiać Kasiułę (*bis*)
do swojej rodziny.
2. Kasia taka była
namówić się dała
swoje kare konie (*bis*)
ubierać kazala.
3. „O moja Kasiuło
weźże złota dosić,
aby twoje konie (*bis*)
miały też co nosić.”
4. „O mój ty Jasiuło
niema nic na goli
zamknęła matula
do nowej komory.”
5. I powędrowali
sto trzydzieści mili
jedno do drugiego
słówka nie zmówili
6. Kasia taka była
słówko przemówiła:
„ach Jasiu Jasiuńku
gdzież rodzina twoja.”
7. „Czegóż ty się pytasz
o mojej rodzinie,
będziesz ty pływała
w dunaju po trzcinie.”
8. I przywędrowali
do ciemnego lasu
„rozbieraj się Kasiu
z drogiego atlasu.
9. I przywędrowali
na krzyżowe drogi
„rozbieraj się Kasiu
bo to ubior drogi.
10. Ujął-ci ją ujął
za jej białe ręce,
„a zdejmajże Kasiu
złociste pierścieniece.
11. Ujął-ci ją ujął
za jej białe boki
a pływajże Kasiu
w ten dunaj głęboki.
12. I zawiesił jej się
fartuszek na kole:
„ratuj mnie Jasiuńku
ratuj mnie sokole!”
13. „A pływaj-że pływaj
aż na tamtą stronę
tam zobaczysz Kasiu
moją siódmą żonę.”
14. Rybacy, rybacy
sieci założyli
nadobną Kasiułę
z wody wyciągnęli.

5. n.

od Ostrołki (Mokrylas, Gaworów).

1. Przyjechał Jasieńko
z cudzej ukraiiny,
odmówił dziewczynę
do swojej rodziny.
2. Ona była mała
odmówić się dała,
swoje konie wrone
zakładać kazała.
3. Koniki zarząły
ze stajni niechciały
o mojem nieszczęściu
wszystko dobrze wiedziały!
4. „Nabierz że dziewczyno
srebra złota dosyć
będziesz sobie Kasiu
w złotych sukniach chodzić.”
5. „„Nie dla tego Jasiu
ja za ciebie idę
żeby ja we złocie
chodziła po izbie.” ”
6. „Nie dla złota, Kasiu
biorę ja cię z sobą
ale z srebrem, złotem
to mi będziesz droższą.”
7. „„Myślisz-że Jasieńku
że złoto nagwoli (*ku woli*)
zamkła je matula
do nowej komory.” ”
8. „Powiedz tylo Kasiu
że cię główka boli
da ci matka klucze
do nowej komory.”
9. Matka rozumiała
że Kasieńka spała
Kasieńka z Jasieńkiem
w świat powędrowała.
10. I uwędrowali
półdziewiętej mili
jedno do drugiego
nie nieprzemówili.
11. Przemówiła Kasia
słoweńko do Jasia:
dalekoż Jasieńku
rodzineczka wasza?
12. Nie pytaj się Kasiu
o mojej rodzinie,
będziesz ty pływala
w Dunaju po trzcinie.
13. Przyjechał-ci Jasio
do ciemnego lasu:
rozbieraj się Kasiu
z czarnego atlasu.
14. Kasia się rozbiera
nierozbierający,
płacze i wyrzeka:
Boże wszechmogący!
15. Przyjechał ci Jasio
do zimnego zdroju:
rozbieraj się Kasiu
ze swej matki stroju.
16. Kasia się rozbiera
nierozbierający,
płacze i wyrzeka:
Boże wszechmogący!
17. Ujął ci ją Jasio
za jej białą głowę
pozdjeźmał pościagał
wianeczki perłowe.
18. Ujął ci ją Jasio
za jej białe ręce
pozdjeźmał, pościagał
złociste pierścieńce.
19. Ujął ci ją Jasio
za jej białe nóżki
pozdjeźmał, pościagał
jedwabne półczoszki.

20. Ujął ci ją Jasio
za jej białe boki
wrzucił ci ją wrzucił
w ten dunaj głęboki.
21. I zawiesił jej się
fartuszek na kole:
ratuj mnie Jasiętku
poratuj sokole!
22. Myślisz ty dziewczyno
żeś ty tam jest jedna,
już ich tam poszło sześć
a ty idziesz siódma.
23. I rozciął szabelką
fartuszek na dwoje:
do dna Kasiu, do dna
do dna dziewcze moje!
24. Rybacy skoczyli
i sieć zarzucili
nadobną Kasieńkę
na łód wyrzucili.
25. Nadobną Kasieńkę
po smugu taczają
a Jasięka szelme
po polu ganiają.
26. Nadobną Kasieńkę
stawiają do grobu
a Jasięka szelme
targają po polu.

5. o.

od Klimontowa (Zakrzów).

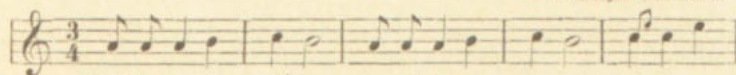
no 5. d. i uw.

9. I zdjęła pierścionki
z paluszka swojego
rzuciła, rzuciła
w Jasięka swojego.
10. I zdjęła trzewiczek
z prawej nóżki swojej
rzuciła rzuciła
w oczki Jasiękowi.
13. Idźże ty fartuszu
za twą słiczną panią
niech już moje oczki
nie patrzą na nią.
14. Sitacy, sitacy i t. d.

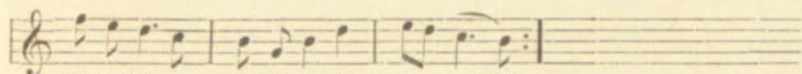

5. p.

od Leñajska, Ulanowa.

Na-do-bny Ja - sień-ko ko-ni-ka na - pa - wał od oj - ca

od ma - tki dziewczynę od - ma - wiał.

1. Nadobny Jasiońko konika napawał od ojca od matki dziewczynę odmawiał. 2. Powiedz że tam powiedz że cię główka boli puści cię matula do nowej komory. 3. Nabierz że tam, nabierz srebro złota dosyć aby mój koniczek miał za mną co nosić. 4. A moja matulu toć mię główka boli: „idź się córusz ulóż do nowej komory.” 5. Córusia poszła lecz nockę nie spała tylko z Jasiońkiem powędrowała. 6. Przywędrowali do jednego boru: „odprowadź mnie Jasiu do matuli dworu. 7. Przyprowadziłeś mię w trzewczkach ponsowych odprowadź mię Jasiu w kurpikach lipowych.	8. Przyprowadziłeś mnie w zielonej sukience odprowadź mnie Jasiu w zgrzebnej koszuleńce. 9. Wziął ci ją za rączki wziął ci ją pod boczeki rzucił ci ją rzucił w dunaik głębozki. 10. A rybacy byli sieci zarzucili nadobną dziewczynę na brzeg wyrzucili. 11. Poszła do kościoła stanęła za drzwiami co się pojrzy na panny zaleje się łzami. 12. Przypatrzcie się panny wdowy i mężatki, jak ci to wędrować od ojca od matki. 13. Oj już mojej Kasi w wielkie dzwony dzwonią a Jasia hultaja żołnierzami gonią. 14. Oj już moję Kasię do grobu spuszcza ją a Jasia hultaja na koło wplata ją.

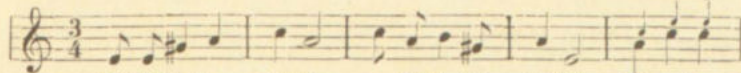
5. 9.

z nad Dunajca

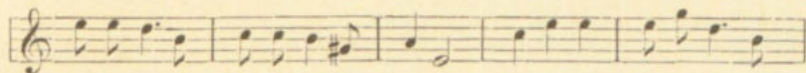
1. Nadobny Jasiénko
koniki napawał
od ojca od matki
dziewczynę odmawiał.
2. Siedziała Marysia
na wysokim oknie:
„siadaj że Marysiu
niech konik nie moknie.
3. Nabierz że Marysiu
złota srybra dosyć
żeby miał koniczek
co pod nami nosić.”
4. Jabym ci Jasiuniu
i to uczyniła
żeby mi matusia
kluczy pozwoliła.
5. Powiedz że Marysi
że cię główka boli
ona ci pozwoli
kluczy do kómary.
6. Nabrała Marysia
srybra złota dosyć
aż się już i konik
nie mógł z miejsca ruszyć.
7. Matusia myślała
że Marysia spała
a córunia preczki
z Jasiem wędrowała.
8. Do boru wjechali
wyjechali z boru:
„wróć że się Marysiu
do swej matki dworu.
9. A musiałby mi się
w koło świat obrócić
żeby ja się miała
do swej matki wrócić.
10. Nie po tom tu przyszła
bym się wracać miała
oddaj mi Jasiuniu
com od matki miała.
11. Czerwone korale
cycową spódnicę
kupie ja se kupię
w mieście kamienicę.
12. On ci się rozgniewał
wziął ci ją za boczki
wrzucił ci ją wrzucił
w Dunajec głęboczki.
13. Zawadził ci się jej
fartuszek na kole:
„ratuj że mnie Jasiu
za kochanie moje.”
14. Nie po tom cię wrzucił
bym cię miał ratować
musisz mi Marysiu
ten dunaj zgruntować.
15. Rybacy, rybacy
sieci zastawiajcie
nadobną Marysię
na brzeg wyrzucajcie.
16. Rybacy skoczyli
sieci zastawili
nadobną Marysię
na brzeg wyrzucili.
17. Nadobnej Marysi
wszystkie dzwony dzwonią
a Jasia hultaja
na sto koni gonią.
18. Nadobną Marysię
do grobu spuszczają
a Jasia hultaja
na koło wplatają.

5. r.

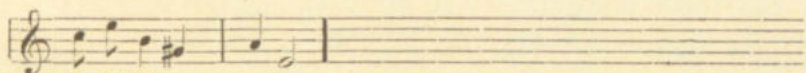
z Lubelskiego.

Jaś konia na - pa-wał i Kasię pod - mawiał Kasia so -

bie sie - działa w kry-żta-ło-wym o-knie. Ka - sia so - bie sie-dzia - ła

w kryształowym o - knie.

1. Jaś konia napawał
i Kasię podmawiał,
Kasia sobie siedziała
w kryształowym oknie.

2. Już ci bym namówił
kamienie i wodę
a ciebie Kasieczku
namówić nie mogę.

3. Nabierz jéno z sobą,
srebra złota dosić,
żeby miał co siwy
koń pod nami nosić.

4. A Kasia przez całą
nockę nie spała
jeno z Jasiem swoim
precz powędrowała.

5. Przejechali pole
drugie przejechali,
jedno do drugiego
słówka nie gadali.

6. A że zajechali
nad szeroki dunaj
Kasia zaplakała
Jasio się zadumał.

7. Wróć się Kasiu, wróć się
do swej matki domu.

8. Nie na to ja Jasiu
z tobą wędrowała.
ażebym do matki
dworu się wracała.

9. Ale na tom Jasiu
z tobą wędrowała.
żebym z tobą w zamku
pysznym mieszkała.

10. A on śliczny zamek
nie do twego stroju
wróć się serce Kasiu
do swej matki dworu.

11. Porwał Jasio Kasię
porwał ją za boki
i wrzucił ją wrzucił
w ten dunaj głęboki.

12. A skoro Jasia
mego dogonili
zaraz mu główkę
jego poranili.

13. Wyrzekł Jasio słówko
do swojej kochanej:
podaj mi chusteczkę
pozawijając rany.

14. Choćbym ja chusteczek
jak najwięcej miała
tobym ja ci żadnej
hultaju nie dała.
15. Młode rybaczki
sieci zarzucajcie

- nadobną Kasiękę
z wody wyciągajcie.
16. Siedział sobie Jasio
na białym kamieniu
trzymał martwą Kasię
na swoim ramieniu.

Wojciecki P. I. T. I. str. 224.

5. s.

Melodia patrz Nr. 5.

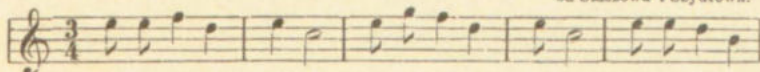
z nad Nidy od Korczyna.

1. Jechał pan ze dworu
do sąsiada,
naprzód jego córkę
kochankę napada.
2. „Nabierz że Urszulo
srebra złota dosyć,
żeby miał mój konik
co z sobą unosić.”
3. „Ja nie mam oddane
nic po mojej woli,
matka mi od skarba
kluczów nie pozwoli.”
4. „Jeśli tylko zechcesz
mieć będziesz powoli,
i matka od skarba
kluczów ci pozwoli.
5. Zobaczysz będziemy
szczęśliwi, bogaci,
my się pobierzemy
matka nie nie straci.”
6. Matka rozumiała
że Urszula spała,
Urszula daleko
w nocy wędrowała.
7. Do boru wjechali
wyjechali z boru,
„wróc że się Urszulo
do swych ojców dworu.”
8. „Jakże nieszczeniwa,
mam się teraz wrócić,
i ojca zasmucić
i ciebie porzucić.”
9. „Ja na wojnę jadę
nic mi tam po tobie,
do domu Urszulo
do domu idź sobie.
10. Wszak widzisz przed sobą
ten dunaj szeroki,
to go też zmierzę tobą
jaki też głęboki.”
11. Przez lasy, przez bory,
Urszula wracała,
nim zaszła do domu
oczy wyplakała.
12. Ludzie miłośnierni,
grób dla niej usili,
za życia, po śmierci
plakano Urszuli.

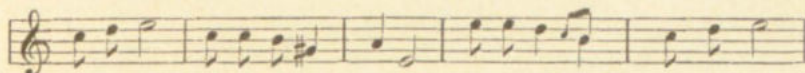
Wojciecki P. I. B. i M. Tam I. str.

5. t.

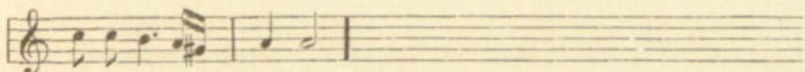
od Staszowa i Szydłowa.

Wyjechał Ja - sień - ko ko - ni - ka na - pa - wać i na - po - tknął.

Ka - siu - nię począł ją na - ma - wiać i na - po - tknął Ka - siu - nię

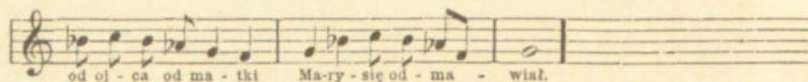
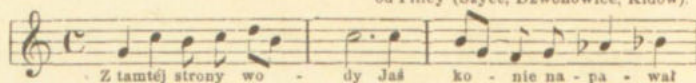

po - czął ją na - ma - wiać.

1. Wyjechał Jasienio
konika napawać,
i napotkał Kasinię
począł ją namawiać.
2. „Kasiu moja heliś
nabierz złota dosyć,
żeby miał ten konik
co za nami nosić.”
3. „A Jasiu mój, Jasiu
nie po mojej woli,
zabrała matula
klucze od komory.”
t. p. Nr. 5. 7.
8. I przywędrowała
w jaworowy laszek,
„a mój drogi Jasiu
spocznijmy tu kąsek”.
9. Ona se spoczywała
pod jaworem w chłodzie,
a Jasio se spoczął
na bieżącej wodzie.
10. „Kasiu moja Kasiu
co ty teraz wolisz,
czy do matki wrócić
czy w dunaik wrzucić.?”
11. „A wolę ja wolę
po dunaju pływać,
niżli u matusi
niewoli używać.”
12. Wziął ci ją za rączki
wziął ci ją za boczki,
wrzucił - ci ją wrzucił
w ten dunaj głębozki.
13. I uwiesił jój się
fartuszek na kole
„patrzaj - że Jasiuniu
żem kochanie twoje.”
14. Siciarze, rybiarze
sici zastawiajcie,
Kasińkę helisię
na brzeg wyciągajcie.
15. I siadła se Kasia
na białym kamieniu,
rozpuściła warkocz
po prawem ramieniu.

5. u.

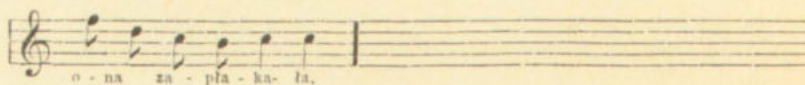
od Pilicy (Szyce, Dzwonowice, Kidów).

1. Z tamtej strony wody Jaś konie napawał, od ojca od matki Marysię odmawiał.	wrzucił-ci ją wrzucił w ten dunaj głęboczki.
2. „Nabierz że Marysiu srybła złota dosyć, żeby miał co wrony koń pod nami nosić.”	7. A obwiesił jej się fartuszek na kole, wziął ci za szabelkę rozciął go na dwoje.
3. „A jużem pobrała i com rozumiała zaprzęgaj Jasienku będziewa siadała”	8. „A idź że fartuszkę za tą swoją panią, bo mnie oczka bołą patrzający na nią”
4. I zajechali w kalinowy lasek, mówi ten Jasinek, „spocznijwa sekąsek.”	9. Wypłynęła na kraj siadła na kamieniu, rozpuściła włosy po prawém ramieniu
5. „A po cóżby ja się na wędrowkę brała, żebym swoim nóżkom odpooczynek dała.”	10. „A schnijcie mi schnijcie moje złote włosy, coście używały u matki roskoszy.”
6. Wziął-ci ją za rączki i za oba boczeki,	11. Przypatrzcie się panny a i starsze panie, jakie to z Jasienkiem dobre wędrowanie.

5. v.

od Olsztyna i Częstochowy.

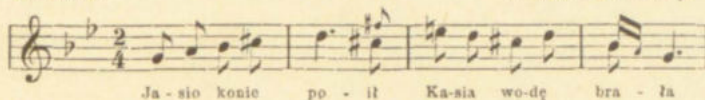
1. Jasio konie poił,
Kasia wodę brała
on sobie zaśpiewał
ona zapłakała.

2. „A czego ty płaczesz
czego lamentujesz?
pojadę ja we świat,
ze mną powędrujesz.”

5. w.

Krakowiak.

od Kiele i Pierzechnicy.

1. Jasio konie poił
Kasia wodę brała;
Jaś sobie zaśpiewał
Kasia zapłakała.
2. „Niepłacz Kasiu niepłacz
nie łam sobie głowy,
nie będę żołnierzem
bom nie popisowy.”
3. „Da jak ci ja pójde,
jak ci powędruje
oj to rodzinie swojej
pięknie podziękuję.””
4. „Moja ty Kasiuniu
głupia byś ty była
da żebyś od rodziny
z niczem odchodziła.
5. Jéno weź Kasiuniu
srybła złota dosyć
da żebyś miał koniczek
co za nami nosić.”
6. „Matka powiedziała
zem ciebie widziała
oj to ona mnie będzie
dobrze pilnowała.””
7. „Powiedz że Kasiuniu
że cię główka boli
odemknie matula
do nowej komory.
8. Nabierz że Kasiuniu
srybła złota dosyć
da żebyś miał koniczek
co za nami nosić.”
9. Matka rozumiała
że Kasiunia spała
oj da Kasiunia zlotko
w drogę zabierała
10. „Wyjrzyj-że Kasiuniu
okienkiem na pole
oj zobaczysz Jasienia
ukochanie swoje.”

11. Kasiunia ujrzała
ze matula spała
oj Kasiunia wyniosła
i wszystko zabrała.
12. „Powiedz że Jasiuniu
kady ty co czujesz,
da zaprzęgaj ze konia
i wóz nasmarujesz.”
13. Jasio już powiedział
kady już co czował
oj i konia zaprzągl
i wóz nasmarował.
14. Siada Kasia na wóz
na wędur jechała, (*wędrówkę lub:
na Węgry?*)
oj wyjechała w drogę
i matki płakała.
15. Wyjechał Jasinek
cztery mile w pole,
„oj tu Kasiuniu moja
rozłączenie twoje.”
16. „„Mój drogi Jasiuniu
cóż za serce twoje
żebyś ty mi robił
rozłączenie moje.””
17. Widzisz ty Kasiuniu
ten szeroki dunaj,
jakbym ja się nierozłączył
sam bym nie popłynął.
18. Ten dunaj szeroczki
ten dunaj głębocki
oj wezmę cię, cisnę cię,
zaręczki, za boczki.”
19. I zawiesił jej się
fartuszek na kole,
oj wyrwał szabeleczi
i przeciął na dwoje.
20. Toniej że fartuszku
za tą swoją panią,
bo mnie oczy bołą
patrzający za nią.
21. Jasio konia zaciął
i pojechał w drogę,
oj przyjechał do mostu
już dalej nie mogą!
22. Kasię dobywali
i we dzwony grali
oj jużci i Jasinia
na moście rąbali.
23. Matka przyjechała
i ręce łamała:
„da już więcej nie będę
córki oglądała.”

5. x.

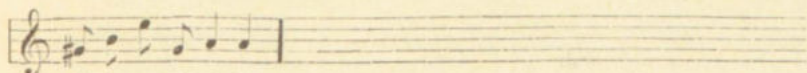
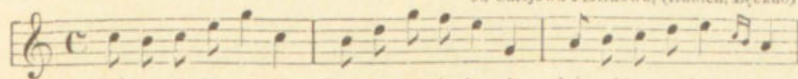
od Końskich.

D. y.

od Sulejowa Piotrkowa, (Lubień, Łęczno)

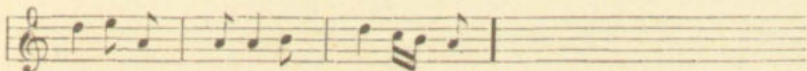
1. Jaś koniki poił
Kasia wodę brała
Jaś sobie zaśpiewał
Kasia zapłakała
2. Jaś sobie zaśpiewał
o zielonym gaju

- Kasia zapłakała
od wielkiego żalu.
3. „Weź konia do koni
a mnie do komory,
powiedz że matuli
że cię główka boli.”

dalej, no. 5. c.

D. z.

od Gostynina (Sierakówek, Ruszków).

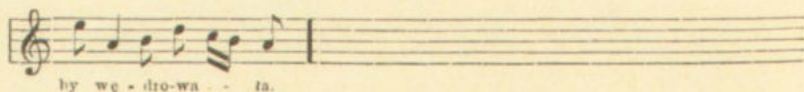
1. Jasio konie poił
Kasia wodę brała;
namawiał ją Jasio
żeby wędrowała.
2. „Nabierz złota dosyć
nabierz srebra dosyć
żeby miał koniczek
co za nami nosić.”
3. „„A mój Jasińeczku
nie mam ci ja woli

- nie puści matula
do nowej komory.
4. Matulu, matulu,
główeczka mnie boli,
puści mnie matula
do nowej komory.””
5. Matula myślała
że córusia spała
a córusia z Jasiem
nockę wędrowała.

6. I zawędrowali ,
do dużego boru:
„wracaj się Kasiuniu
do swej matki dworu.”
7. „„A u mojej matki
zielone pokoje,
a wróćmy się Jasiętku
wróćmy się oboje.””
8. I zawędrowali
do nowej brzeziny
„wracaj się Kasiuchna
do swojej rodziny.”
9. „„Nie na tom wędrowała
żebym się wracała
ale na to Jasiu
bym z tobą została.””
10. I zawędrowali
do zimnego źródła,
„rozbieraj się Kaśka
z nie twojego stroju.”
11. I w pół ją przycisnął
wzjęł-ci ją za paski,
wrzucił-ci ją wrzucił
w zdroiczek głębozki.
12. Kasia utonęła
warkoczyk jej spłynął,
jak płynął tak płynął
na trzcinie się zwinął
13. „A płyn że ty płyn że
warkoczyku do dna,
alboż ja od Jasia
takięj śmierci godna.”
14. Rozpostarł się rozpostarł
fartuszek na kole,
ratuj ją Jasiętku
pocieszenie twoje.
15. Rybacy rybacy
co rybki łowili,
Kasiuchnę złowili
na łąd wyrzucili.
16. A Kasi Kasiuchnie
organy grają,
a Jasia szelmę
żelazne brony targają.

5. aa.

od Kowala (Kłótno).

1. Jasio konie poił
Kasia chusty prała,
namówił-ci ją
żeby wędrowała.
2. Żeby wędrowała
i złota nabrała,
żeby się w daleką
wędrowkę wybrała.

3. „A jakże go wezmę
a mój mocny Boże!
zamkła matka złoto
w tój nowej komorze.”

p. Nr. 5 z.

6. I przywędrowali
do ciemnej leszczyny
„wrócma się Jasieńku
do swojej rodziny.

7. U mój matulinki
zielone pokoje,
wrócma się Jasieńku
wrócma się oboje.”

8. Nie nato wędrowali
żeby się wracali,
ojcu matulińce,
serce zasmucali.

9. I przywędrowali
do zimnego zdroju,

„rozbieraj się dziewczko
z bogatego stroju.”

10. Wziął ci ją za nóżki
wziął ci za paluszki,
pościągł trzewiczki
pościągł obrączki.

—

15. Nie na to ją rzucił
żeby ją ratował,
stawiczek głębozki
tu by niezgruntował.

16. Rybacy rybacy
z daleka widzieli,
ojcu matulińce
zaraz powiedzieli.

17. Kasi Kasiuleńce
w organy zagrali,
a tego psa zdrającę
koźmi roztargali.

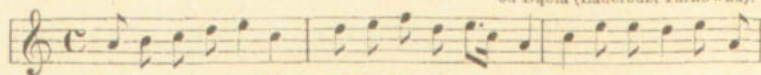
5. bb.

od Łowicza (Złaków kościelny).

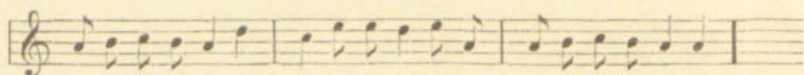

5. cc.

od Dąbia (Laderodz, Tarnówka).

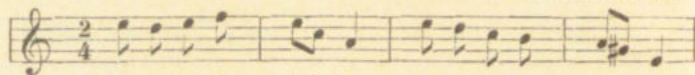
Ja-sio ko-nie po - ił Ka-sia chusty pra - ła na - mawiał ją Ja - sio

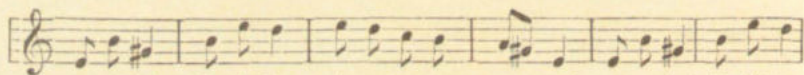
by z nim wędro-wa - ła na - mawiał ją Ja - sio by z nim wędro - wa - ła.

5. dd.

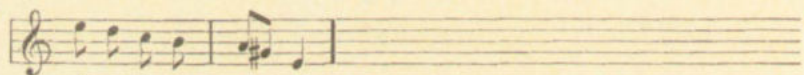
od Szadku (Małyń).

Wy-je-chał Ja - sień - ko ko - ni - ki na - pa - jać

na-po-tkał Ka-siń - kę nuż so-bie na - ma - wiać na-po-tkał Ka-siń - kę

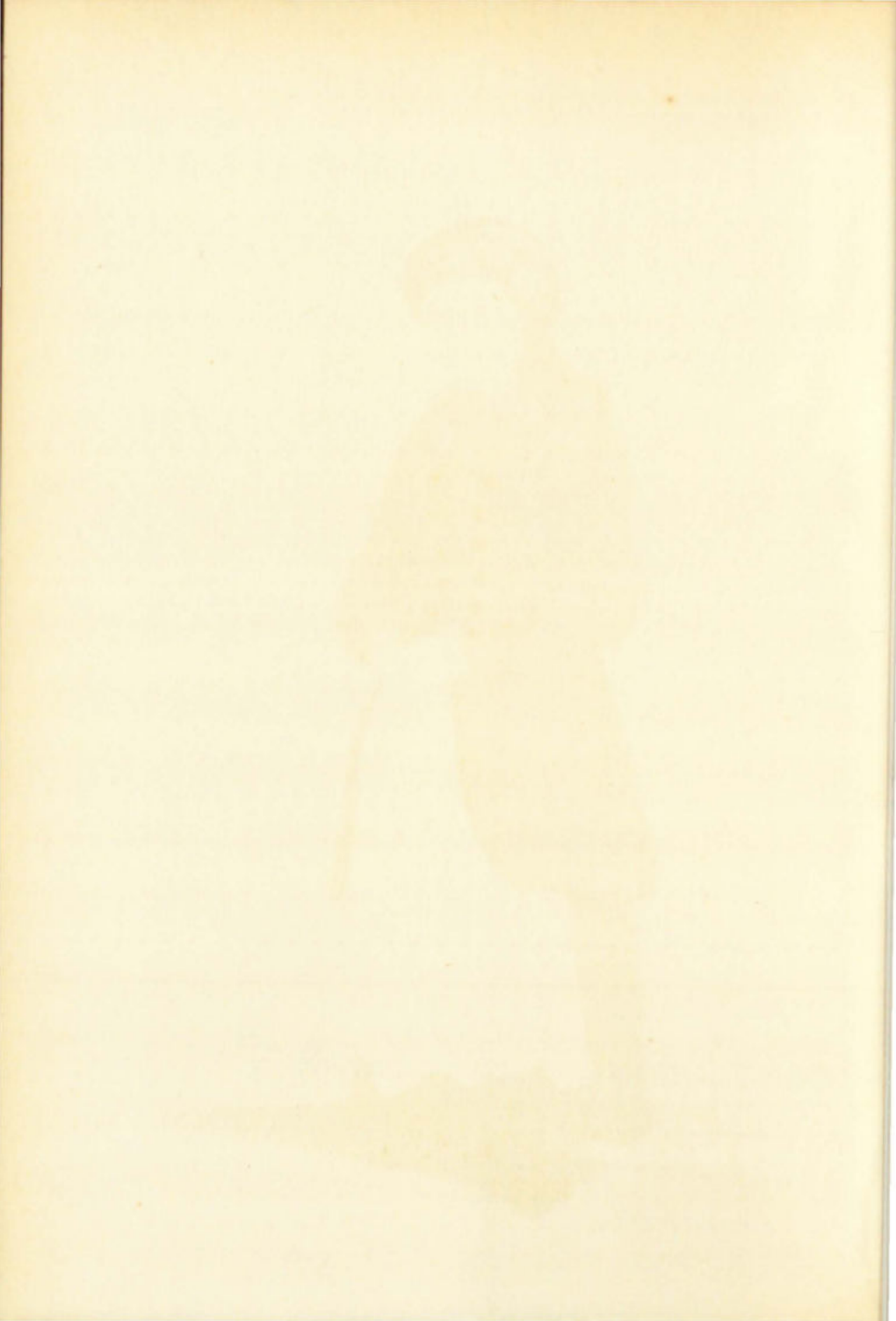

nuż so-bie na - ma - wiać.

1. Wyjechał Jasiuńko koniki napawać, napotkał Kasińkę nuż sobie namawiać. 2. „Nabierz ty dziewczyno srebra złota dosyć, żeby miał koniczek co pod nami nosić.” 3. Wyjechał, wyjechał za wieś na pół pola „wracaj się dziewczyno do matki do dwora.” 4. „„Choćby mi się przyszło po tój ziemi taczać,	niemam ci się po co do swój matki wracać.”” 5. „Oj przedam dziewczyno te śliczne spódnice kupię sobie za to w mieście kamienicę.” 6. „„Wziął-ci ją wziął-ci ją Jasinek pod boczki cisnął-ci ją cisnął w stawiczek głębozki. 7. „Nie tońcie nie tońcie moje włosy do dna, boć ja od Jasiuńka tój śmierci niegodna.”

1. Od Warszawy (Czerwików)

8. Rybacy rybacy
co ryby łowili,
nadobną Kasięnkę
na brzeg wyciągnęli.

9. Zabrała się Kasia
rano do kościoła
spojrzała na ołtarz
łzami się oblała.

5. ee.

Melodia patrz Nr. 6. i.

z nad jeziora Gopla.

1. Jasio konie poił
Kasia wodę brała,
Jasinek zaśpiewał
Kasia zapłakała.
2. „Nie płacz Kasiu nie płacz
nabierz złota dosię
będzie miał koniczek
co za nami nosić.
3. Powiedz przed matulą
że cię główka boli,
da ci matulińka
klucze od pokoi.”
4. Matula usnęła,
Kasińka nie spała,
bo Kasińka z Jasiem
nockę wędrowała.
5. I zawędrowali
do bystrego zdroju,
„weźże rozbrat Kasiu
z bogatego stroju.”
6. „„Nie natom tu przyszła
bym się rozbięrała
z tobą niegodziwy
nockę wędrowała.” “
7. I zawędrowali
na wysoki mostek,
wrzucił Jasio Kasię
w ten głębocki stawek.
8. I zawiesiła jej się
chusteczka (*fartuszek*) na kole
„ratuj mnie Jasięńku
za kochanie moje.”
9. „„Nie na tom cię wrzucił
bym cię miał ratować,
musisz ty Kasięńku
do dna dogruntować.” “
10. „Gruntuj ty warkoczu
do dna do samego,
nabyłam ja śmierci
od kochanka mego.”
11. Rybacy rybacy
na ryby łowili,
nadobną Kasięnkę
na łąd wyciągnęli.
12. Postawili-ci ją
w szpitalu (*kościelu*) za
drzwiami,
a kto spojrział na nią
zalewał się łzami.
13. Patrzajcie panienci
i wy też mężatki,
jak to źle wędrować
od ojca od matki.
14. Nadobnej Kasięńce
już w organy grają
(*we dzwony dzwonią*)

tego psa (a Jasia) hultaja
na sztuki rąbają (we sto koni
gonią)

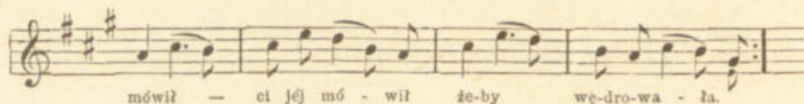
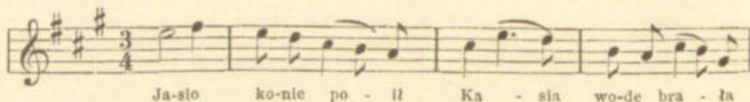
15. A nad Kasi grobem
panny wyspiewują
tego psa (a Jasia) hultaja
na koło windują.

J. Lipiński P. 1. Wielkop. str. 34. — Wojcicki P. 1. Białochr. T. 1. str. 298.

5. ff.

Andante.

od Wielunia (Rudlice).

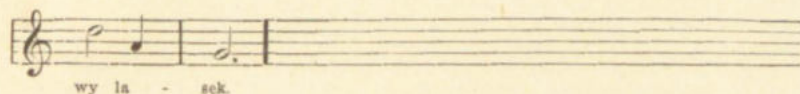
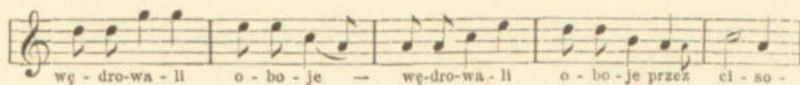
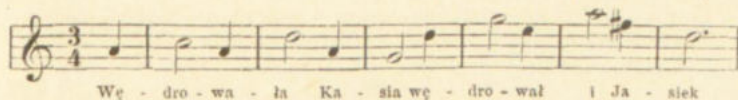

1. Jasio konie poił Kasia wodę brała, mówił-ci jej mówił żeby wędrowała.	5. Nie potom tu przyszła żebym z tą wracała, żebym z tobą Jasiu preczki wędrowała.
2. „Nabierz ci ty nabierz Kasiu złota dosić, żeby miał koniczek co za nami nosić.”	6. Złapał ją za boczek złapał ją za drugi, ciepnał-ci ją ciepnał w stawiczek głęboki.
3. „„Sładniej by to nabrać gdyby był czas wolny, puść-że mnie matulu do nowej komory.” ”	7. I obwiesił jej się fartuszek na kole, dobył-ci szabelki przeciął-ci na dwoje.
4. Zaszli-ć oni zaszli do gęstego boru: „wróć się Kasiuleńku do matki do dworu.”	8. „plywaj-że dziewczynno od olszowej kładki.” Takie wędrowanie od ojca od matki.

5. gg.

od Krzepic.

1. Wędrowała Kasia
wędrował i Jasiak,
wędrowali oboje
przez cisowy laszek.
2. I przywędrowali
pod czerwone morze,
ona siadła na kamieniu
on na zgniłej kłodzie.
3. „Cóż wolisz dziewczeczko
jaką śmiercią ginąć,
czy od mojej prawej rączki
czy w ten dunaj tonąć.”
4. Wziął-ci ją za rączki
i za oba boczeki,
ciepnał-ci ją ciepnał
w ten dunaj głębozczki.
5. „Bóg-by mi też pomógł
ten dunaj przepłynąć,
wiedziałbyś też ty hultaju
jaką śmiercią ginąć.”
6. Już i przytonęła
do kraju drugiego,
bo jej trzcinka niepuściła
warkocza długiego.
7. I usiadła sobie
na białym kamieniu,
rozpuściła złote włosy
po prawem ramieniu.
8. „Suszcie mi się suszcie
moje złote włosy,
boście używały
w dnunaju rozkoszy.”

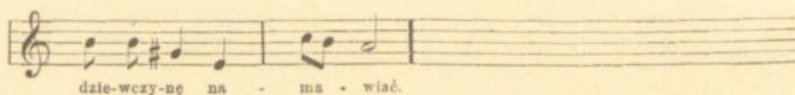
5. hh.

od Krotoszyna.

5 II.

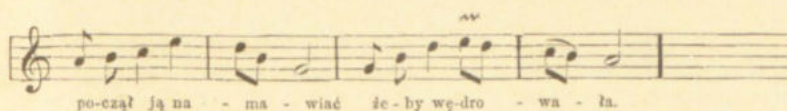
od Bodzanowa (Mąkolin, Łętowo).

1. A wygnał Jasiono konika na potraw, i zaczął sobie dziewczynę namawiać (*bis*)
2. I zaczął namawiać i zaczął jej prosić, nabierz że Marysiu srebra złota dosyć.
3. Matuli fortuna w komórce nietknięta, u mojej matuli komora zamknięta.
8. I zawędrowali trzy mile z wieczora: „wróć że się Marysiu do swej matki dwora.”
9. U mojej matuli zielone podwoje (*albo pokoje*) wróć wa się Jasiulu wróć wa się oboje.
10. I zawędrowali na bite gościeńce
- „zdejmaj Marysieńku te złote pierścieńce.”
11. I zawędrowali do zimnego zdroju „rozbieraj się Maryś z francuzkiego stroju.”
12. I zawadził jej się warkoczek na kole, wziął Jasio toporka przeciął go na dwoje.
13. I wzięła się sama i jęła się kola „ratuj mnie Jasiulu ty pociecho moja.”
14. „Na to bym cię wrzucił aby cię ratować” a musiałby ci ja dunajek zgruntować.
15. Nadobna Kasieńka już do dna gruntuje, niechaj że cię teraz zdrojok (*albo woda*) wyratuje.

5 uk.

od Lipna i Rypina.

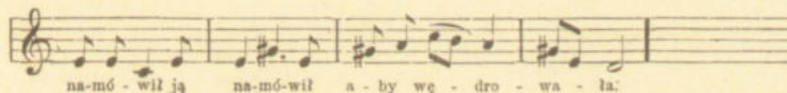

na tęż nutę śpiewają i przy weselu:

Gdzie to jedziesz Jasiu? na wojenkę Kasiu p. Nr. 37.

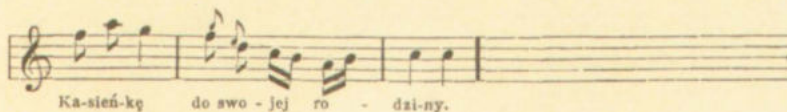
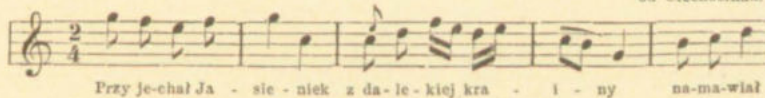
5. 11.

od Kowalewa.

5. 11.

od Ciechocinka.

1. Przyjechał Jasiniak
z dalekiej krainy,
namawiał Kasieńkę
do swojej rodziny.

2. Kasia mała była
rozuma nie miała,
od swojej rodziny
od-mówić się dała.

4. Powoli Jasieńku
powoli powoli,
ma matula klucze
od nowej komory.

8. Wędrowali nockę
i godzinków cztery,
żadne do żadnego
słówka nie mówili.
9. A mojaż Kasiuniu
pocóż ci się pytać,

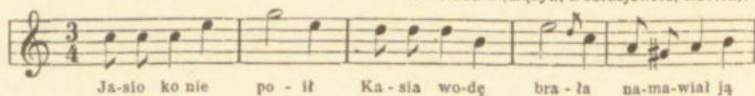
będziesz ci ty będziesz
po tej wodce pływać.

10. I wziął-ci ją i wziął
za jej białe rączki,
pozdejmał pościągł
te srebrne obrączki.

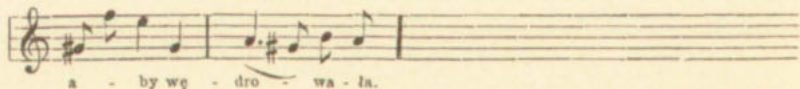
12. Rybacy rybacy
zakładajcie sznury
nadobną Kasięnkę
wyrzucić do góry.
13. Napatrzcież się panny i t. d.

5. mm.

od Torunia (Łążyn, Dobrzejewice, Lubicz).

inni tak

1. Jasio konie poił
Kasia wodę brała,
namawiał ją Jasio
by z nim wędrowała.

2. Matulu matulu
a główka mnie boli.

A idźże się prześpij
do nowej komory.

8. I przywędrowali
na kujawskie wole,
zdymaj że Kasiulu
te francuzkie stroje.

9. Nie na tom to brała
bym tu zdejmowała,
ino z tobą Jasiu
we świat wędrowała.
10. I przywędrowali
na stare studniska,
zdymaj że Kasiulu
te srebrne sukniśka.
11. I przywędrowali
na bite gościeńce,
zdymajże Kasiulu
te złote pierścieńce
12. I przywędrowali
do zimnego zdroju,
wracaj się Kasiulu
do matki do dworu.
13. Rybacy rybacy
zakładajcie sićcie,
nadobną Kasiulę
na łąd wyrzucicie.
14. I usiadła Kasia
na białym kamieniu,
rozpostarła włoski
po prawem ramieniu.
15. „Oj moja Kasiulu
złóż sobie ten warkocz,
niech ci go nietarga
lada jaki smarkacz.”
16. „Niebędę zwiјаła
nie będę składała,
a na ciebie Jasiu,
będę ja płakała.”
17. „Nie na mnie płacz Kasiu
tylko sama na się,
mówił ci ja nieraz
nieożeniwa się.”

5. nn.

od Grudziąga. Kwidzyna.

5. oo.

od Osterode.

1. Na mojej roli
studzieneczka stoi,
kto jedzie to jedzie
koniczka napoi.
2. Jechał Jasiulek
i konika poił,
jak konia napoił
Kasiuchnę rozmówił.
3. „Moja dziewczyno
weź złota dosyć,
co będzie miał (tłusty) konik
co za nami nosić?”

4. „Brałaby ja brała
żebym wolność miała,
żeby matulinka
kluczyków dodała.”
5. „Powiedz dziewczyno
że cię główka boli,
puści cię matula
do nowej komory.”
6. „Weźże córeczko
ten złoty kluczycek,
otwórz sobie otwórz
krzyżowy zameczek.”
7. Matka myślała
że córka tam spała
a Kasiuchna nie córuchna
z Jaśkiem wędrowała.
8. I przywędrowali
do zimnego źródła:
„wróć się ty Kasiuchno
do swej matki dworu.”
9. „Nie na tom chodziła
bym się wracać miała,
a swojej matuli
żalu dodawała.”
10. I dałać mu dała
złote zausznice:
kupże mi Jasieńku
w Gdańsku kamienicę,
11. „A ta kamienica
niebardo w pokoju
wróć się ty dziewczyno
do swej matki dworu.”
12. „Nie na tom chodziła
bym się wracać miała,
a swojemu ojcu
żalu dodawała.”
13. I dałać mu dała
złocisty rąbeczek:
„kupże mi Jasieńku
choć na wsi domeczek.”
14. „A ten domeczek
niebardo w pokoju
wróć się głupi rozumie
wróć się ty do domu.”
15. „Nie na tom chodziła
bym się wracać miała,
swoim przyjacielowi,
żalu dodawała.
16. U mojej matuli
złociste podwoje,
wróć my się Jasieńku
wróćmy się oboje.”
17. I wziął ci ją wziął ci
z przyjaźni za boczeki,
i wrzucił ją wrzucił
w dunaj najgłęboczeki.
18. I zawiesił jej się
fartuszek na kole:
ratuj mnie Jasieńku
za kochanie moje.
19. „Nie na tom cię wrzucił,
bym cię miał ratować,
musisz mi dziewczyno
do dna dogruntować.”
20. Grantuj że mi grantuj
mój warkoczku do dna,
oj jeszczeć ja jeszczeć
tej śmierci nie godna.
21. I jechał ci jechał
braciszek po górze,
i spuścił się spuścił
po jedwabnym sznurze.
22. O moja dziewczyno
sznura mi niestaje,
nadobna dziewczyna
warkoczka dodaje.

23. Mili rybaczkowie
siecie założyli,
nadobną dziewczynę
na łód wyrzucili.
24. Poszła do kościoła
stanęła za drzwiami,

co spojrzy na panny
zaleje się łzami.

25. A widzicież panny
i wy młode panie,
jakie to nie dobre
z hultajem wędrowanie.

ze zbioru ks. Gizeniūszo

5. pp.

od Olsztynka.

1. Przywędrował Jasięk
z cudzej ukraiны,
namawiał dziewczynę
do swojej rodziny.
2. Bo w mojej rodzinie
góry pozłociane,
góry pozłocięte
steczki jedwabniste.
3. A głupia dziewczyna
namówić się dała,
swoje cztery konie
zaprzęgnąć kazała.
4. Oj zaprzęgajtaż mi
moje cztery konie,
bo ja ze swym Jaśkiem
na spacer pojedę.
5. Moja Kasiuleńku
nabierz srebra dosyć,
co ten brony konik
będzie miał co nosić.
6. O mój Jasiuleńku
srebra wziąć nie może,
bo jest klódkowane
w tej nowej komorze.
7. Mów że Kasiuleńku
co cię główka boli,
puści cię matka spać
do nowej komory.

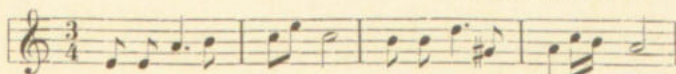
8. Moja matuleńku
mnie też główka boli,
oj puścież wy mnie spać
do nowej komory.
9. Naże córuleńku
ten mały kluczyczek,
a idź sobie otwórz
krzyżowy zameczek.
10. Matuśka myślała
co córeczka spała,
a córeczka z Jaśkiem
we świat wędrowała.
11. I uwędrowali
trzy dziewięci mili,
żadne do żadnego
słówka nie mówili.
12. Przemówiła Kaśka
słoweczko do Jaśka,
a dalekoż Jaśku
do twojej rodziny?
13. Czegót się ty pytasz
o mojej rodzinie,
będziesz ty pływała
w dunaju po trzcinie.
14. A widzisz że dziewczę,
góry pozłociane
góry pozłocięte
steczki jedwabniste.

15. I przywędrowali
z tej tu stroné wody:
„przewiez że mnie przewiez
przewodniczku młody,
zapłacé ja tobie
z tamté stroné wody .
16. I dałać ona mu
swą złotą spódnicę:
„idź że Jaśku zakup
w Gdańsku kamienicę.”
17. „Gdańskiej kamienicy
nikt jej nie zakupi
a ty się wróć do dom
psi rozumie głupi.”
18. I dałać ona mu
swój złoty wianeczek:
„idź że Jaśku zakup
Warszawski zameczek.”
19. „Warszawski zameczek
nikt go nie zakupi,
a ty się wróć do dom
psi rozumie głupi.”
20. I dałać ona mu
dwa złote czerwone:
„idź że Jaśku wykup
cztery konie bronne.”
21. „Czterech bronych koni
nikt ich nie wykupi
a ty się wróć do dom
psi rozumie głupi.”
22. „Wziąłeś mnie od matki
w zielonym atłasie
puść że mnie do domu
w Koszulce i w pasie.”
23. I złapał ci on ją
za jej białe ręce,
i zdarł ci jej, i zdarł
dwa złote pierścienie.
24. I złapał ci on ją
za jej białe boczeki
i wrzucił ją wrzucił
w ten dunaj głędoczki
25. Kasiuleczka płynie
a brzegą się chwytą,
a Jasieczek zdrajda
rączki jej odpycha.
26. Kasiuleczka pływa
jako ceraneczka.
nie widzi jej ojciec
ani jej mateczka.
27. Obaczył ją mularz
z muru wysokiego,
dodał ci jej dodał
sznuru jedwabnego.
28. Ubodzy rybacy
niewodem robili
ubogą dziewczynę
na brzeg wyrzucili.
29. Napatrza się panny
i wy wszystkie panie,
jak to jest nie dobre
z chłopem wędrowanie.
30. Juźci Kasiuleczkę
na mary stawiają,
a Jasieczka zdrajdę
w sto koni ścigają.
31. Juźci Kasiuleczkę
we wadoł wstawili
a Jasieczka zdrajdę
sto koń doścignęły.
32. Juźci Kasiuleczkę
wszyscy zachowali,
a Jasieczka zdrajdę
w ciemnicę wrzucili.

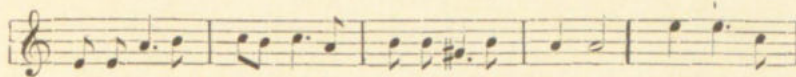

5. qq.

od Inowłódza (Hrzeczycy).

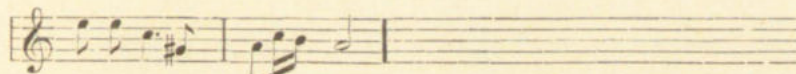
Ja-sio konie po - ił Ka - sia wo - dę bra - ła

Jaś ją na - ma - wiał że - by wę - dro - wa - ła. I po - wę -

dro - wa - li do cie - mne - go la - su od - po - cznij - wa se

mo - ja mi - ła Ka - stu.

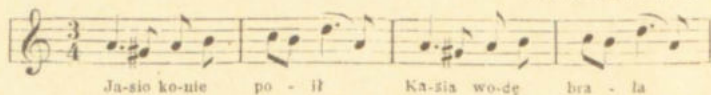
1. Jasio konie poił
Kasia wodę brała,
Jaś ją namawiał
żeby wędrowała.
2. I powędrowali
do ciemnego lasu,
odpocznijwa se
moja miła Kasiu.
3. Usiadł ci on usiadł
na bukowej kłodzie,
a ona usiadła
przy bieżącej wodzie.
4. Oliś moja Oliś
co ty teraz wolisz,
czy cię w dunaj wrzucić
czy do matki wrócić.
5. Wolę ja se wolę
po dunaju pływać,
niżli u swej matki
ciężki żal używać.
6. Wzion ci ją za boczek
wzion ci ją za oba,
wrzucił ci ją wrzucił
gdzie naglebsza woda.
7. I zawiesił jej się
warkoczyk na kole,
ratuj że mnie Jasiu
ratuj mnie sokole.
8. Rybacy skoczyli
siecie zarzucili,
Kasię ulowili
Kasię wyrzucili.
9. A Kasiuni grają
a Kasiuni dzwonią,
Jasia poganina
na sto koni gonią.
10. Dogonili Jasia
na środku ryneczku,
on znów z taką gada
co chodzi w wianeczku.

11. Przypatrzcie się panny
przypatrzcie mężatki,
wędrujcie wędrujcie
od ojca od matki.

12. Przypatrzcie się panny
i wy piękne panie
co to za przyjemność
z chłopcem wędrowanie.

5. rr.

od Radomia (Jedynia).

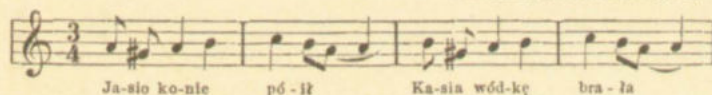

1. Jasio Konie poił Kasia wodę brała, Jaś sobie zaśpiewał Kasia zapłakała. 2. Ładuj że Kasińku srybła złota dosięć zeby miał kary koń co pod nami nosięć. 3. A mój Jasinieczku nie pomojej woli wyniesła matula do nowej komory. 4. Moja matulińku mnie główeczka boli, idź się córusz układź do nowej komory. 5. Matka rozumiała że córusia spała a córusia z Jasiem precz powędrowała. 6. Ujechali z sobą pół boru pół pola;	wracaj ze się Kasiu do swej matki dwora. 7. Niepotom tu przyszła bym się miała wracać musisz mnie Jasińku do matuli zasłać. 8. Wyjechali z sobą na Krakowskie mosty rzekli sobie rzekli dwa słowa po proście. 9. Widzisz że Kasińku ten dołek głęboczki, tu się będą nurzać twoje czarne oczki. 10. Ujął ci ją ujął niziotko pod boczeki, wrzucił ci ją wrzucił w ten dołek głęboczki. 11. Poprzedajże Jasiu te moje korale pokup że se pokup te konie cugowe:

12. Poprzedajże Jasiu
te moje spódnice,
pokup że se pokup
w mieście kamienice.
13. I zawiesił jej się
fartuszek na kole,
ratuj że mnie Jasiu
ratuj serce moje.
14. Nie potem cię wrzucił
bym cię miał ratować,
musi twój warkoczek
do dna dogruntować.
15. Gruntuj że warkoczku
gruntuj że mi do dna,
jeszcze ja jeszcze ja
tej śmierci nie godna.
16. Słyszał ci ją słyszał
starszy brat na górze
i spuszcza się do niej
po niedwabnym śnurze.
17. I spuszcza się do niej
śnuru mu nie staje,
ona niebożatko
warkoczka dodaje.
18. Mili rybaczkowie
zarzućcie te sieci
sama wam Kasiunia
w te siateczki wleci.
19. Jak ją wyrzucili
siadła na kamieniu
rozczesła warkocz
po prawém ramieniu.
20. Poszła do kościoła
klęknęła za drzwiami,
co sporzy na panie
zaleje się łzami.
21. Widzicie wy panie
i wy stare babki
jak to źle wędrować
od ojca od matki.

5. ss.

od Kozlenic (Nowawicé, Majdan).

odmiany z Nr. 5. a.

3. O mój kochaneczku
kiej nie po mej woli,
schowała matusia
do nowej komory.
-
6. I przyjechali
w pół-pola w pół pola
- wracaj się Kasienku
do swej matki dwora.
7. Nie potem jechała
bym się miała wrócić
złych ludzi pocieszyć
matulę zasmucić.
8. Nie po tom jechała
bym się wracać miała,

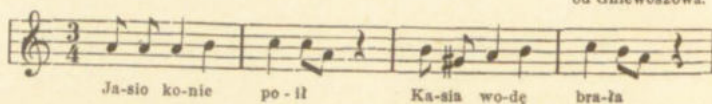
oddaj mi hultaju
com od matki wzięła.

16. Pływaj że w dunaju
od kąta do kąta

jest tu cztery panny
a ty będziesz piąta.
(inni) Pływaj że w dunaju
gruntuj że go do dna,
jest tu sześć panienek
a ty będziesz siódma.

5. tt.

od Gniewoszowa.

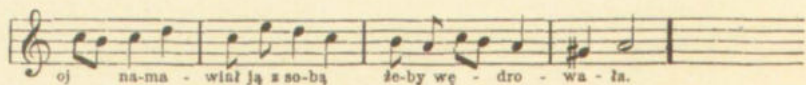
Nr. 5. ss.

8. Miałam ja od matki
złotą bawełnicę
oj kupże mi Jasiu
w mieście kamienicę.
9. Wziął ci ją niziusko
za boki za boki
wrzucił ją prędziusko
w dunaik głębokoki.

10. Zaczepiła jej się
spódniczka na kole:
hej ratuj mnie Jasiu
pocieszenie moje!
11. Hej i przyplęnęła
do krza do rokity
i tam zaczepiła
ponsowe trzewiki.

5. uu.

od Bandomłérza (Góry-wysokie).

Nr. 5. a. i. w.

4. Oj pojechali
pod gaik zielony,
oj wróć że się Kasiu
do matki do domu.

6. Wziął ci ją za rączki
i za oba boczeki,
cisnął ci ją cisnął
w ten dunaj głęboczeki.

7. A Kasienia pływa
a łądu się trzyma
oj ratuj mnie Jasiu
pókim jeszcze żywa.

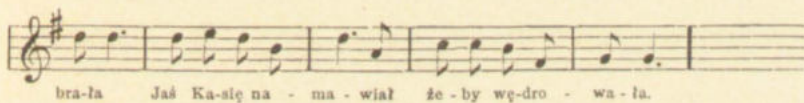
8. Nie po tom cię ciskał
bym cię miał ratować
oj musisz mi sama
do łądu gruntować.

9. Siciarze siciarze
sici zakładajcie,
nadobną Kasienię
na ład wyrzucajcie.

10. Poszła do kościoła
siadła przed obrazem
oj sporzy raz na obraz
na Jasia dwa razy.

5. ww.

od Łagowa (Paprocice, Lęchówek).

1. Jaś Koniki poił
Kasia wodę brała.
Jaś Kasię namawiał
żeby wędrowała.
2. I powędrowała
do czarnego boru:
a wracaj się Kasiu
do swej matki dworu.
3. Nie po tom tu przyszła
bym się wracać miała

inom po to przyszła
żeby wędrowała.
4. A naści że Jasiu
z szyje koraliki,
idźże mi do Słupi
kup mi pokoiki.
5. A naści że Jasiu
sycową spódnice
idźże mi do Słupi
kup mi kamienicę.

6. Wziął ci ją za rączki
i pod oba boczki
wrzucił ci ją wrzucił
w dunaik głębozki.
7. I zawadził jej się
fartuszek na kole,
wziął ci go Jaś zdrajca
przeciął go na troje
8. Tonie Kasia tonie
przed nią wianek płynie
idzie tatuś z pola:
tatusiu ratuj mnie!
9. A moja Kasieniu
tyś roskośna była
zeby dał pan Jezus
zebyś utonęła.
10. Tonie Kasia tonie
przed nią wianek płynie,
idzie matka z wodą;
matulu ratuj mnie!
11. A moja Kasieniu
tyś roskośna była
dał ci by pan Jezus
zebyś utonęła.
12. Siciarze rybiarze
sicią zarzucajcie,
nadobną Kasiefkę
na wierzch wyrzucajcie.
13. I siadła se siadła
na białym kamieniu,
oczesuje włosy
po prawem ramieniu.
14. A schnijta mi schnijta
moje długie włosy
boś to ta użyły
w dunaju rozkoszy.
15. Poszła do kościoła
i klęknie za drzwiami,
co porzy na obraz
obleje się łzami.
16. Co porzy na obraz
na te wielkie panie,
da jakie to ciężkie
z Jasiem wędrowanie.
17. Przypatrza się panny
i wy też mężatki
jaka to wędrowka
od ojca od matki.
18. Przypatrza się panny
i wy białegłowy
oj jak ci to zacząć
z Jasieniem rozmowy.

5. xx.

od Słupki nowej (Baszewice).

I siadła se Kasia na białym kamieniu
oczesowała włosy po prawém ramieniu

2. Od Warszawy (Oltarzew)

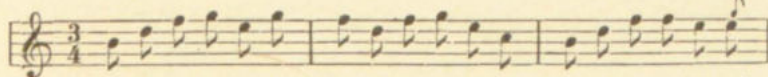

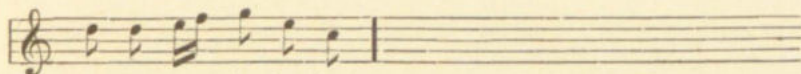
A schnijcie mi schnijcie moje złote włosy,
boś ta wy użyły we wódce rozkoszy.

5. yy.

od Szkalmierza (Charzewiec)

Jaś ko-ni - ki po - ił   Ka-sia wo-dę bra - ła   on so-bie za-śpie-wał

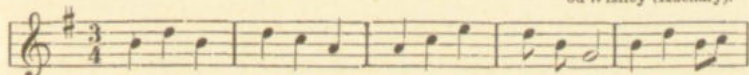
o - na za - płaka - ła.

Jaś koniki poił Kasia wodę brała
on sobie zaśpiewał ona zapłakała

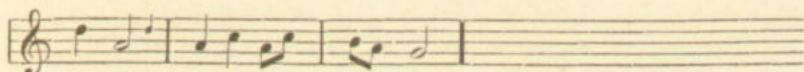
Jaś koniki poił na białej uzdeczce
ona rozumiała że najej chusteczce

5. zz.

od Wisłicy (Kuchary).

Jaś ko-ni - ka po - ił   Ka-sia wo - dę bra - ła   on so - bie

śpie - wał   o - na pła - ka - ła.

Jaś konika poił Kasia wodę brała
on sobie zaśpiewał ona zapłakała

Jaś konika poił wronego wronego
ona płakała wianka rucianego

5. aaa.

1. Jasio konie poił
Kasia wodę brała,
Jaś sobie zaśpiewał
Kasia zapłakała.
2. Jaś sobie zaśpiewał
o zielonym gaju,

- Kasia zapłakała
od wielkiego żalu.
3. Nieplacz Kasiu nieplacz
dosyć tego płaczu,
pójdiesz do Jasiunia
kieby do pałacu.

4. Izba i komora
kieby kamienica,
pójdiesz do Jasiunia
kieby do ślacheica.
5. Cóż mi z tego przyjdzie
lepsz dla mnie chata

- nie będziesz mnie kochał
bo ja nie bogata
6. Chociaż nie bogata
choć masz posąg mały
ale mnie się oczka
twoje spodobały.

Zeg. Pauli P. l. p. str. 147. — Wejciński II. 169

5 bbb.

Góralaska.

A był ci to ta - ki co po świe-cie cho-dził od oj - ca
od ma - tki dzie-wczęta u - wo - dził.

1. A był ci to taki
co po świecie chodził
od ojca od matki
dziewczęta uwodził.
2. Uwiódł ci ich osiem
i dziewiątą wiedzie,
u ojca u matki
już nigdy nie będzie.
3. Zawiódł ci ją zawiódł
do lasu srogiego
„obejrzyj kochańciu
do domku swojego.”
4. Ona się obezrała
cosik tu ujrzała:
a co to takiego
na jodle białego?
5. Jest ci ich ta osiem
ty dziewiątą bedziesz,
u ojca u matki
już nigdy nie bedziesz.
6. A zdejmujże Marysiu
ze siebie sukniczkę,
a Marysia ujrzała
tę ostrą szabliczkę.
7. Niebierz Maryś niebierz
tej ostrej szabliczki
bo sa pokaliczysz
twoje śliczne rączki.
8. Nie uważaj Jasiu
na me piękne ręce,
ino se uważaj
na me śmiałe serce.
9. Jak ci też Marysia
szabeleczką bryśła
już ci Jasięnkowi
główeczka uwiśła.
10. A już ci ja mamuniu
synową została,
co ja tego zdrającę
ze świata zegnała.

11. Patrzejcie wy panny
i wy też mężatki
jak to się uwodzi
od ojca od matki

12. Przypatrzcie się panny
i kawalerowie
jak to źle wędrować
zwłaszcza białołowie.

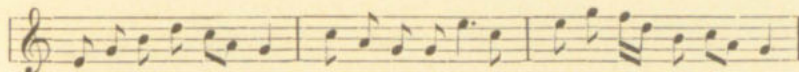
Zeg. Pauli P. I. Gal. str. 91.

G. a.

od Piaseczna (Słomczyn, Jeziorna).

W tym ta je-dnym dworze co się ta-mój sta-ło co się dw-oje młodych

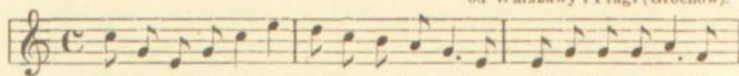

w so-bie za-ko-cha-ło co się dwo-je mło-dych w so-bie za - ko-cha - ło.

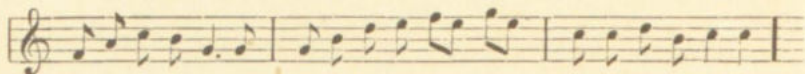
1. W tym tu jednym dworze
co się tamój stało,
co się dwoje młodych
w sobie zakochało.
2. I przyszedł-ci do niej
o czwartej godzinie:
„wstawaj Magdaleno
odprowadzisz ty mnie.”
3. Magdalena wstała
oczy zapłakała,
jedwabną chusteczką
placząc ocierała.
4. Odprowadziła go
do księzego dworu:
„idź z Bogiem mój Antku
idź z Bogiem do domu.”
5. A on-ci ją prosi
by go dalej wiodła,
ale ona z żalu
już dalej nie mogła.
6. Wyprowadziła go
tamój na rozstajne,
„ja cię tu zabiję
bo cię nie dostanę.”
7. I tam-ci ją zabił
tam ci ją pochował,
pod zielonym gajem
pogrzeb jej zbudował.
8. I przyszedł do domu
rodzicom oznajmił,
że: „ja Magdalene
młynarzównę zabił.”
9. „A dobrześ ty dobrze
synu, dobrze zrobił,
żeś ty Magdalene
młynarzównę zabił.”
10. „Dobrze wy mnie dobrze
ojcowie życzyście,
ale w mojem sercu
o smutku niewiedziecie.
11. A tu mie imajcie
i tu mnie karajcie,
jak ja jej zasłużył
tak wy mnie oddajcie;
pod zielonem gajem
pogrzeb mi zbudujcie.”

G. b.

od Warszawy i Pragi (Grochów).

A w Warszawie w mieście co się by-ło sta-ło że się dwo-je lu-dzi

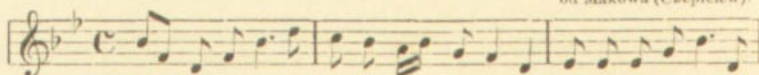

w so-bie roz-ko-cha-ło że się dwo-je lu - dzi w so-bie roz-ko-cha - ło.

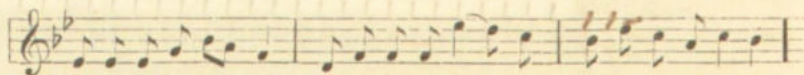
1. A w Warszawie w mieście
co się było stało,
że się dwoje ludzi
w sobie rozkochało.
2. Jak się rozkochali
bardzo stałe w sobie,
niemogli wytrzymać
momentu bez siebie.
3. Nocki przesiadywał
i rozmaitości,
jako swej kochance
jej opowiadał.
4. I przyszedł raz w nocy
o pierwszej godzinie:
„wstań że moja Maniu
odprowadzisz ty mnie.”
5. Marynia mu wstała
odprowadzić miała,
jedwabną chusteczką
oczki obcierała.
6. Odprowadziła go
na trzy staje pola,
„idź że mój Antolku
już nie będę twoja.”
7. „„„Jak nie będziesz moja
nikomu cię niedam,
tutaj cię zabiję
tutaj cię pochowam.””
8. I jak-ci ją zabił
tak ci ją pochował,
pod zielonym gajkiem
domeczek zfundował.
9. I przyszedł do domu
wszystkim się oznajmił,
że dzisiejszej nocy
swą Marynię zabił.
10. „Otóż mnie tu macie
otóż mnie trzymacie
i tak wy mnie zróbcie
jak ja swej kochance.”

G. c.

od Makowa (Czepielew).

A w na-szym mie-ście co się ta - mój sta-ło że się dwo-je lu-dzi

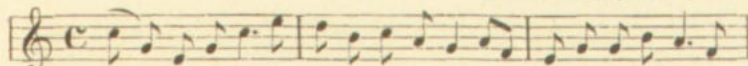

w so-bie za-ko-cha - ło - że się dwo-je lu - dzi w so-bie roz-ko-cha-ło.

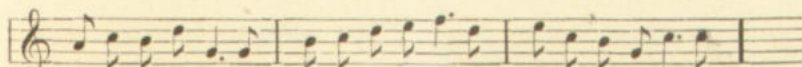
1. A w różyńskim mieście
co się tamój stało,
że się dwoje ludzi
w sobie zakochało.
2. W nocy o północy
o trzeciej godzinie,
„wstawaj Magdaleno
odprowadzisz ty mnie.”
3. Magdalena wstała
rzewnie zapłakała,
bieluchną chusteńką
oczki ucierała.
4. Odprowadziła-ć go
do księżego dworu
„wróc się Mateuszu
wróc z Bogiem do domu.”
5. A on ci ją prosi
by go dalej wiodła,
a ona od żalu
już dalej nie mogła.
6. Odprowadziła-ć go
pod gajki zielony:
„tutaj cię zabiję
tutaj cię pochowam,
sam cię nie będę miał
innemu cię niedam.”
7. I wziął-ci ją za kark,
i ręce połamał,
pod zielonym gajem
tam ci ją pochował.
8. I przyszedł do domu,
rodzicom obznał:
„jużem Magdalene
młynarzowi zabił.”
9. „„Dobrześ ci ty dobrze
Mateuszu zrobił,
że ty Magdalene
młynarzowi zabił.””
10. „Dobrze wy mi dobrze
rodzice życzyście,
ale w mojem sercu
nic żalu nie wicie.”
11. I weźcie mnie za kark
i ręce połomcie,
pod zielonym gajem
tam mnie pochowajcie.
12. Wybijcie wybijcie
litery na grobie,
a kto je przeczyta
ten uwierzy sobie:
złączona miłość
leży w tym grobie.

G. d.

od Bodzanowa (Makoln, Łętowo).

Hej tam na Do-brzyń-sce w jednej się wsi sta-ło że się pa-rę lu-dzi

w so-bie za-ko-cha-ło że się pa-rę lu-dzi w so-bie za-ko-cha-ło.

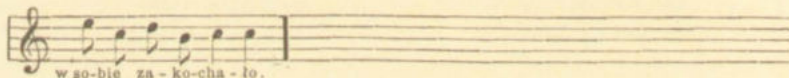
1. Hej tam na Dobrzyńsko
w jednej się wsi stało,
że się parę ludzi
w sobie zakochało.
2. Jak się zakochali
i tak strasznie w sobie,
nie mogli wytrzymać
godziny bez siebie.
3. I tam u niej bywał
i tam przesiadywał,
i rozmaitości
różne opowiadał.
4. W nocy o północy
o pierwszej godzinie,
„wstawaj Magdalenko
odprowadzisz ty mnie.”
5. Odprowadziła go
niedaleko domu,
„idź z Bogiem Matusku
idź z Bogiem do domu.
6. I on ci ją prosi
by z nim dalej biegła,
a ona od płaczu
dalej biedz nie mogła.
7. I odprowadziła go
niedaleko stajni,
„idź z Bogiem Matusku
już mnie nie dostaniesz.”
8. „Sam cię niedostanę
nikomu cię niedam,
niech cię tu zabiję
niech cię tu pochowam.” i t.d.

G. e.

od Lipna i Skępego.

Pod Ra-dzyn-kiem małym w jednej się wsi sta-ło że się dwo-je lu-dzi

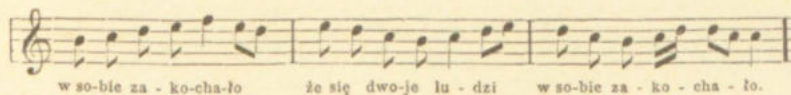
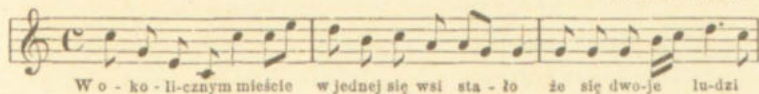

w so-bie za-ko-cha-ło.

1. Pod Radzynkiem małym
w jednej się wsi stało
że się dwoje ludzi
w sobie zakochało.
5. Odprowadziła go
na rostajne drogi:
„ach mój Jasiu miły
bież z Bogiem do domu.”
6. A on jej się prosi
by go dalej wiodła,
a ona od żalu
ledwie sama biegła.
7. Oprowadziła go
do dużego domu,
„ach mój Jasiu miły
bież z Bogiem do domu.”
10. A Magdulkę niosą
panienki i ślachta
a Jasienska niosą
rakarze od miasta.

G. f.

z okolic Osterode.

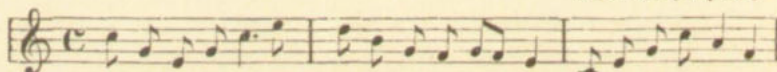
1. W okolicznem mieście
w jednej się wsi stało
że się dwoje ludzi
w sobie zakochało.
2. I zakochali się
i tak bardzo w sobie
nie mogli się ostać
godziny bez siebie.
3. Co noc do niej chodził
pięknie z nią rozmówił,
i co jeno wiedział
wszystko jej powiedział.
4. Jak ci jednej nocy
o pierwszej godzinie:
„wstańże Magdalenko
i odprowadź ty mnie.”
5. Magdalenka wstała
rzewnie zapłakała
bieluchną chusteczką
oczki ocierała.
6. Odprowadzić go
do nowego dworu,
„idźże Matyszeczkę
idź z Bogiem do domu.”
7. A on ci jej mówił
by go dalej wiodła,
a ona od żalu
już dalej nie mogła.
8. Odprowadzić go
aż na rozstanie:
„ja cię tu zabiję
bo cię nie dostanę.
9. Ja cię nie dostanę
drugiemu cię nie dam
pod zieloném drzewem
to ci pogrzeb oddam.”
10. „O mój Matyszeczkę
kiedy mnie masz zabić
dajże mi się jeszcze
do Boga pomodlić.”
11. „Ja się nie zmiłuje
ni się dam uprosić,
bo twoich modlitew
jest u Boga dosyć.”
12. I skoczył jej na kark
ręce jej załamał,
i żadnej litości
nad nią nie okazał.
13. I jak ci ją zabił
zaraz i pochował,
pod zieloném drzewem
tam jej pogrzeb oddał.
14. Przyszedł do rodziców
rodzicom obznajmił:
„żem ja młynarzównę
Magdalenę zabił.”

15. „O mój Matysieczku
dobreś ci ty zrobił
coś ty młynarzównę
Magdalenkę zabił,
dostaniesz ty lepszą
lepszą i piękniejszą.”
16. „O moi rodzice
źle wy mnie redzicie
bo wy w mojem sercu
żałości nie wiecie
bo ja nie myślę o lepszej
ani o piękniejszej.”
17. Poszedł do młynarzów
młynarzom obznajmił:
„żem ja dzisiaj w nocy
waszą córkę zabił.”
18. „O mój Matysieczku
nie dobreś ci zrobił
coś ty naszą córkę
Magdalenkę zabił.”
19. „Teraz mnie tu macie.
teraz mnie trzymajcie,
i jak ja jej dziełał
wy mnie tak dziełajcie.
20. Ręce mi zetnijcie
i kołem mnie bijcie,
i żadnej liłości
nademną nie mijcie.”
21. Jużci Matysieczka
rakarczyki wiodą.
ale Magdalenkę
pacholczyki niosą.
22. Oj niosą ją niosą
w czarnym aksamicie,
a gdzie wy Matyszka
kaci prowadzicie?
23. Magdalenka leży
pod zielonym drzewem,
Matysecek wisi
na kole pod niebem.
24. A nad Magdalenką
trzy wieńce wiévają,
a nad Matysieczkiem
trzy kruki krakają.

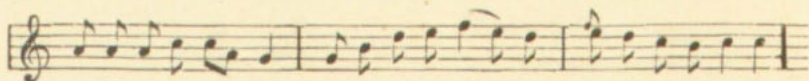
ze zbioru ks. Głaziewicza

6. g.

od Ostorode (Kraplewo).

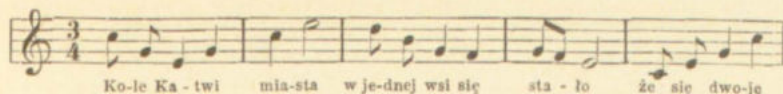
Ke - le Ka-twi mia-sta w je - dnej wsi się sta - ło że się dwo-je lu dzi

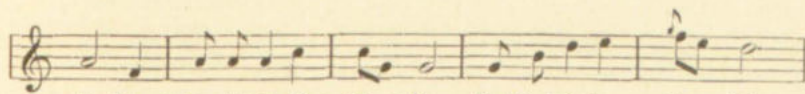
w so - bie za-ko - cha - ło że się dwo-je lu-dzi w so - bie za-ko-cha-ło.

niektórzy śpiewają pieśń tę w $\frac{3}{4}$ takcie, w ten sposób:

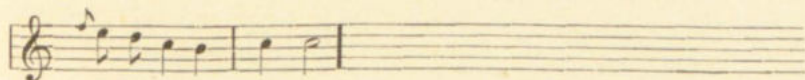

Ko-le Ka - twi mia-sta w je-dnej wsi się sta - ło że się dwo-je

lu - dzi w so - bie za - ko - cha - ło że się dwo-je lu - dzi

w so-bie za-ko - cha-ło.

1. Kole Katwi miasta
w jednej się wsi stało,
że się dwoje ludzi
w sobie zakochało.
2. I zakochało się
dwoje ludzi w sobie,
nie mogli się zostać
godzinki bez siebie.
3. Chodził do niej chodził
pięknie z nią rozmawiał,
do wspólnoy siadał
wszystko jej powiadał.
4. Jakże o wspólnoy
o pierwszej godzinie:
„a wstań Magdalenko
a odprowadź mę.”
5. Odprowadzić go
do zimnego źródła:
„idź że Matuszczku
idź z Bogiem do domu.”
6. A on ci ją wabił
by go dalej wiodła,
a ona od żalu
już dalej nie mogła.
7. Odprowadziła go
aż i na rozstanie:
„tu się rozstaniewa
Matuszku kochanie.”
8. „Ja cię tu zabije
ja cię tu pochowam,
bo cię nie dostanę
i drugiemu nie dam.”
9. „O mój Matuszczku
nie rób że mi tego
nie rób że mi żalu
z serca przyjemnego.”
10. „Ja cię tu zabije
i tu cię pochowam,
pod zieloném drzewem
pogrzeb ci wyprawiam.”
11. „O mój Matuszczku
daj że się uprosić,
daj że mi się jeszcze
do Boga pomodlić.”
12. Na kark jej wskoczył
ręce jej połamał,
pod zielone drzewo
tam ci ją pochował.
13. Poszedł do rodziców.
rodzicom obznajmił:
„jam ci dzisiaj w nocy
młynarzównę zabił.
14. Ach moi rodzice
złe wy mnie życzyście
ale w mojej duszy
wy smutku niewiecie.

15. A jużem wam waszą
Magdalenkę zabił,
na karkem jej wskoczył
ręką jej połamał
pod zielone drzewo
tamem ją pochował.

16. Jak ci ja jej dzielał
tak wy mnie dzielajcie,
ręce mi połamcie
kołem mnie bić dajcie."

17. Jużci Magdalenkę
pacholczyki niosą

tego Matuszeczka
już kaciki wiodą.

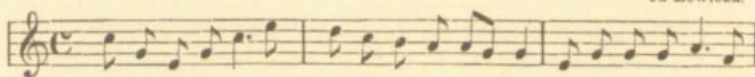
18. A nad Magdalenką
ślicznie dzwony grają
ale nad Matuszkiem
już kruki krakają.

19. A nad Magdalenką
trzy aniołki siedzą,
a tego Matuszka
sześciu kruków jedzą.

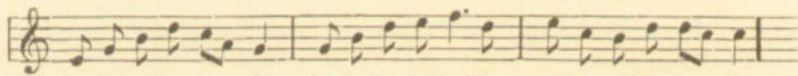
ze zbioru ks. Giewinusa.

G. h.

od Łowicza.

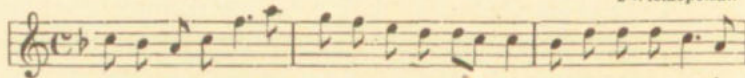
A w tym je-dnym mieście co się to tam sta - ło że się dwo-je lu-dzi

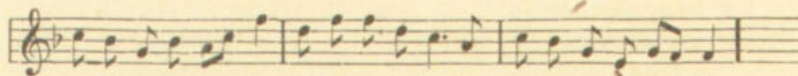
w so-bie za-ko-cha - ło że się dwo-je lu-dzi w so-bie za-ko-cha - ło.

G. i.

z Wielkopolski.

A we wsi pod mia-stem co się ta-mój sta - ło że się dwo-je lu-dzi

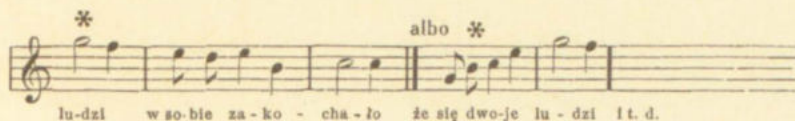
w so-bie za-ko-cha - ło że się dwo-je lu-dzi w so-bie za-ko-cha - ło.

dalej jak Nr.

Uwaga: Na tęż nutę śpiewają także pieśń pod Nr. 5. ee: Jasio konie
poił Kasia wodę brała i t. d.

G. K.

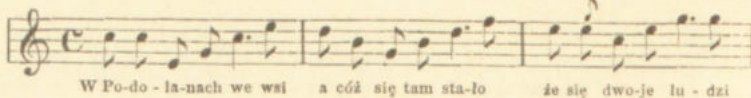
od Torunia (Łążyn, Dobrzejowice).

1. A pod nowem miastem
nowinka się stała
że się dwoje ludzi
w sobie zakochało.
2. Ze sobą jadali
ze sobą pijali,
i ze sobą całą
nockę przegadali.
3. I o dwunastej
o pierwszej godzinie
mówił ja dziewczynie:
odprowadzisz ty mnie.
4. Ona usłyszała
odprowadzić chciała,
i białą chusteczką
oczeki ucierała.
5. Wyprowadziła go
do nowego dworu,
„bież że, bież że, bież że
Jasińku do domu.”
6. „I sam cię niewzme
i drugiemu nie dam,
tutaj cię zabije
tutaj cię pochowam.”
7. „A mój Jasineczku
kiedy mnie masz zabić,
a dajże mi się też
do Boga pomodlić.”
8. „Moja Magdalenko
tej modlitwy dosić,
ja cię tu zabije
już się nie uprosisz.”
9. I tam ci ją zabił
tam ci ją pochował,
pod zieloném drzewem
grobowiec zgotował.
10. I przyszedł ci do dom
tę nowinkę zjawił,
„moja matuleńku
Magdalenkę zabił.”
11. „A mój ty syneczku
a dobrześ to zrobił
żeś ty tą poganę
z tego świata zbawił.”
12. „A moi rodzice
toć wy tak mówicie,
a w mojem sercu
żałości niewiecie.”
13. Kaci się zjechali
i stoją na placu,
„patrz że kochaneczko
za cię życie tracę.”
14. Krewna się zjechała
odkupić mnie chciała,
już ci moja główka
po ziemi skakała.
15. A ty będziesz leżeć
pod zieloném drzewem,
a ja będę leżeć
w polu i pod (*golem*) niebem.

G. 1.

od Krakowa (Modnica).

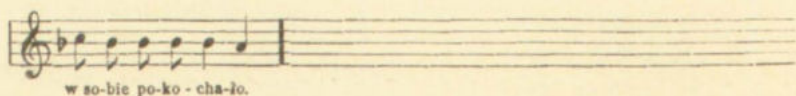

1. W Podolanach we wsi
a cóż się tam stało?
że się dwoje ludzi
w sobie pokochało.
2. I on u niej był
i u niej przebywał,
i rozmaite słowa
u niej wygadywał.
3. Skoro po północy
o pierwszej godzinie:
„wstańże Magdalenko
odprowadzisz ci mnie.”
4. Magdalenka wstała
odprowadzić miała,
i białą chusteczką
oczka ocierała.
5. Odprowadziła go
do nowego dworu,
„idźże mój Matysku
idź z Bogiem do domu.”
6. Odprowadziła go
na drogi rozstajne:
„idźże mój Matysku
ty mnie nie dostaniesz.”
7. Jak cię nie dostanę
nikomu cię niedam,
ja cię tu zabiję
i tu cię pochowam.”
8. I tam-ci ją zabił
i tam ją pochował,
i tam Magdalenie
mogiłę sfundował.
9. „Magdalenka leży
pod zielonym dębem,
a ja będę wisiął
na kole pod niebem.
10. Magdalenkę niosą
pacholcy z wieńcami,
a mnie rakarczycy
z ostremi mieczami.”

J. Konopka P. 1. Krak., str. 121.

G. m.

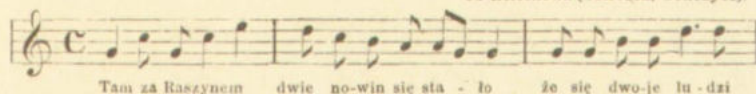
od Radomia.

1. W tym Rądomskim mieście
co się tamój stało,
że się dwoje ludzi
w sobie zakochało.
2. I zakochali się
dwoje ludzi w sobie,
nie mogli się obejść
godziny bez siebie.
3. W nocy o północy
o pierwszy godzinie,
„moja Magdalenko
wstawaj-że ty do mnie.”
4. Magdalenka wstała,
oczka zapłakała,
jedwabną chusteczką
oczka obcierała.
5. Odprowadziła go
na nowy gościeniec:
idźże mój Matuszku
bo mnie nie dostaniesz.”
6. „„Jak cię nie dostanę
nikomu cię nie dam,
tutaj cię zabije
tutaj cię pochowam.””
7. I przyskoczył do niej
ręce jej połamał,
i żadnej litości (*litości*)
nad nią nieogładał.
8. I tam ci ją zabił
tam ci ją pochował,
pod zielonym dębem
domostwo fundował.
9. I przyszedł do ojców
los swój opowiada:
że ja młynarzowi
Magdalenę zabił.
10. „A mój ty Matuszku
cożeś to ty zrobił
kiedys młynarzowi
Magdalenkę zabił.”
11. „„A moi rodzice
cóż się mi dziwicie,
żem drugiemu nie dał
bóm kochał nad życie.”
12. A moi rodzice
teraz rozmyślajcie,
jąką ja jej śmierć dał
taką i mnie dajcie.””
13. Magdalenkę niesą
pachołcy najęci,
a Matuszka wleką
zbojcy i mistrzyńcy.

G. n.

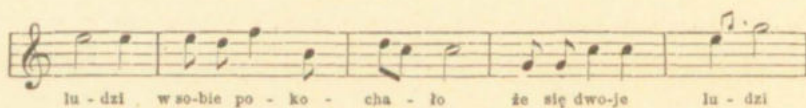
od Żelechowa (Ostrożeń, Gończyce).

1. Tam za Raszynem (*inni: za
Warszawą*)
dwie nowin się stało,
że się dwoje ludzi
w sobie zakochało.
2. Tam u niej siadał
i tam u niej gadał,
tam okoliczności
swoje opowiadał.
3. I przyszed do niej
o pierwszej godzinie,
„ach moja Maryś
odprowadzisz ci mnie.”
4. Wyprowadziła go
do nowego dworu,
„mój Jaśku kochany
idź z Bogiem do domu.”
5. Wyprowadziła go
i tak za nim biegła,
już dalej od żalu
ruszyć się nie mogła.
6. „I sam cię niewznie-
nikomu cię nie dam,
i tu cię zabiję
i tu cię pochowam.”
7. I tam ci ją zabił
tam ci ją pochował,
pod zielonym dębem
karczmę wyfundował.
8. „A to-ci mnie macie
a to mnie trzymacie,
jaką ja jej śmierć dał
taką wy mnie dacie.”
9. Ona leżeć będzie
pod zielonym dębem,
a ja będę leżeć
pod tém gołém niebem.
10. Ją będą prowadzić
anieli przy wieńcu,
mnie będą prowadzić
rakarze przy miecu.

60.

od Siedlec.

1. A w radzyńskim mieście
co się tutaj stało
że się dwoje ludzi
w sobie pokochało.
2. I przyszed do niej
o pierwszej godzinie:
„moja Magdalenko
odprowadź ze ty mnie.”

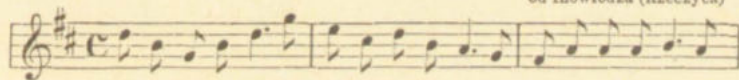
3. Ona wstać niechciała
rzewnie zapłakała
cieniutką chusteczką
oczka ocierała.
4. Wyprowadziła go
do ciemnego boru,
„idź ty Stasiu do dom
ja pójdę do domu.”
5. I wziął ci ją wzięwszy
za jej białe ręce,
pozejmał jej z palców
złociste pierścienie.
6. I uciął jej głowę
rączki jej połamał,

pod zielonym dębem
Magdalenkę schował.

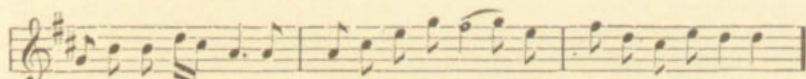
7. I poszedł do domu
i sam się oznajmił
że już Magdalenkę
dzisiaj nocy zabił.
8. A nad Magdalenką
w wielkie dzwony dzwonią
a Stasia hultaja
w siedem koni gonią.
9. A nad Magdalenką
ojciec matka płacze,
a przed Stasiem hultajem
śmierć na mieczu skacze.

G. p.

od Inowłódza (Rzeczycyca)

W wieńcu na Do-brzyńcu co się na wsi sta-ło co się dwo-je lu-dzi

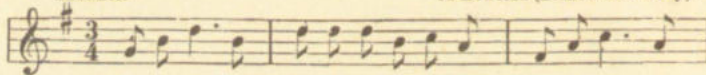
w so-bie za-ko-cha-ło co się dwo-je lu - dzi w so-bie za-ko-cha-ło.

1. W wieńcu na Dobrzyńcu
co się na wsi stało,
co się dwoje ludzi
w sobie zakochało.
2. Jak się zakochali
tak się miłowali,
żadnej gódzineczki
bez siebie nie byli.
3. Skoro o północy
o siódmej godzinie:
wstańże Magdalenko
odprowadzisz ci mnie.
4. Magdalenka wstała
odprowadzić miała,
bieluchną chusteczką
oczki ocierała.
5. Odprowadziła go
tam aż na ostaje:
a idź że Jasińku
już mnie nie dostaniesz.
6. A on jęć się prosił
żeby dalej biegła,
a ona od żalu
już dalej nie mogła.

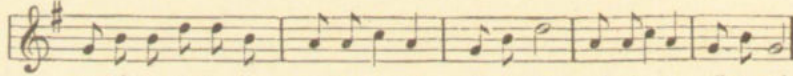
7. Ja cię tu zabiję
i tu cię pochowam
sam cię nie bede miał
nikomu cię nie dam.
8. I tam ci ją zabił
tam ci ją pochował,
z zielonego drzewa
domostwo sfundował.
9. Przyszedł ci do domu
rodzicom oznajmił,
że ja dzisiaj w nocy
Magdalenkę zabił.
10. A cożes ty Jasiu
pogani nie zrobił,
kiejs ty młynarzowi
Magdalenkę zabił.
11. A i wy rodzice
coż wy mi zrobicie,
kiej wy w mojem sercu
kochania nie wiecie.
12. Magdalenkę wieżę
młodzieńce pod wieńcem
Jasia poganina
trzech rakarczów z miecem
13. Magdalence dzwonią
Magdalence grają,
Jasia poganina
w drobny mak siekają

7. a.

Andante. od Łowicza (Złaków Kościelny).

I wy - je - chał pan z har - ta - mi w po - le i zo - sta - wił

ma - leń - kie pa - cho - le a - by do - mu pil - no - wał a - by do - mu pil - no - wał.

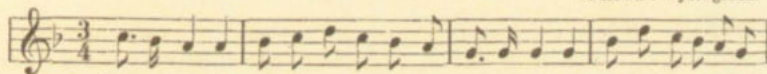
1. I wyjechał pan z chartami w pole
i zostawił maleńkie pachole,
aby domu pilnował.
2. I pachole prędko zrozumiało,
i konika sobie osiodłało,
i za panem jechało.
3. Dogoniło w Krakowie na moście:
„wracaj panie, są u pani goście,
krawczyk z panią w komorze,
ach mój Boże, mój Boże!
4. A jeżeli wy mnie nie wierzycie,
a toż ja mam krawieckie nożyce,
krawczyk z panią w komorze,
ach mój Boże, mój Boże!

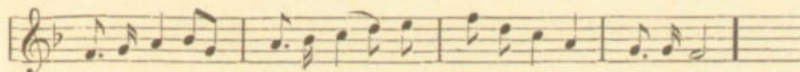
5. Pan objechał w koło podwóreczko,
i zapukał w pani okieneczko:
„Anuś czy śpiesz, czy czujesz,
czy krawczyka nocujesz?”
6. „„A dajże mi drewniane trzewiki
a bieży po ryby do rzyki:
aż mi pana złość minie.””
7. Podajże mi kałamarz zlocisty,
napisze do jej rodziny listy,
ażeby się zjechała,
Anuleńce na pogrzeb.
8. Nim się jeszcze rodzina zjechała
Anuleńka na marach leżała:
Anuleńku niebogo,
nieczynić było tego!

3. b.

od Hłowa i Wyszogroda.

Wy-je-chał pan z char-ta-mi na po-le i zo-sta-wił ma-lu-śkie pa-cho-le

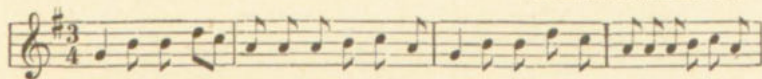
by mu do-mu pil-no-wać by mu do-mu pil no-wać.

- Wyjechał pan z chartami na pole,
i zostawił maluśkie pachole
by mu domu pilnować.
- Jak tylko pan z podwórka wyjechał
zaraz krawczyk do pani przyjechał; —
krawczyk z panią w pokoju.
- Pachole się o tem dowiedziało,
zaraz konia osiodłać kazało —
i w te pędy za panem.
- Spotkało go we Lwowie na moście:
„wracaj się pan, są u pani goście —
krawczyk z panią w pokoju.
- „„Moje pachole nie gadaj mi tego,
moja Kasia rodu ślacheckiego,
nie uczyni mi tego.””

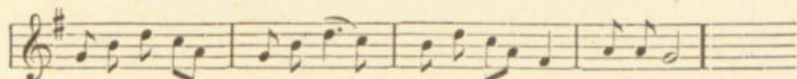
6. „Jeżeli mi panie nie wierzycie,
na stole tam krawieckie nożyce —
krawczyk z panią w pokoju.”
7. Oj ciężko się zaraz pan zasmucił,
i konika do domu nawrócił —
i w te pędy do domu.
8. Jak tylko pan w podwóreczko wjechał,
zaraz krawczyk okienkiem wyleciał, —
i wyleciał, wyskoczył,
i nożyców zabaczył.
9. Jak tylko pan w te progi wstępuje
zaraz Kasia do nóg upaduje:
„witaj mężu kochany!”
10. „„Moja Kasiu, nie miłaś ci ty mnie
masz ci ty tam inszego odemnie””
„a kogóż tam inszego?”
„„krawczyka najmiłszego.””
11. „Podaj chłopiec te moje manele
pójdę z dziwką na wieś do kądzieli,
niech mi męża złość minie,
czart go tu przyniós do mnie.”
12. „„Było to dawniej do kądzieli chodzić,
nie z krawcem się po pokoju wodzić —
oj Kasiętku niebogo,
nie czynić było tego.””
13. „A dajcież mi pióro i kałamarz,
będę pisać do rodziny zaraz.
niech mi męża przeproszą,
kijem skórę przepłoszą.”
14. „„Było dawniej do rodziny pisać
nie z krawcem się po pokoju ciskać,
oj Kasiętku niebogo
nie czynić było tego!””
15. Niżeli się rodzina zjechała
Kasia w komorze na marach leżała —
oj Jasiętku (*albo*: krawczyk) nieboże
patrz na Kasiętki łoże.

7. c.

od Bolimowa (Miedniewice).

Wy-je-chał pan z char-ta - mi na po-le o - sta-wił w domu maleńkie pachole

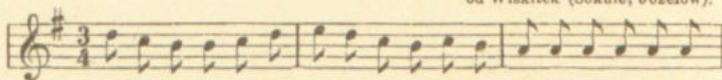

by mu dwo-rem rzą-dzi-ło by mu dwo - rem rzą-dzi-ło.

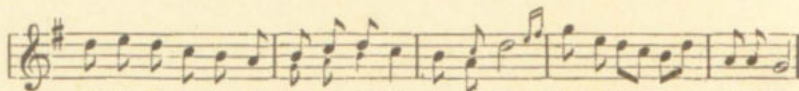
1. Wyjechał pan z chartami na pole,
ostawił w domu maleńkie pachole
by mu dworem rządziło.
2. Jak się pani o tém dowiedziała,
zaraz czémprędzej po krawca posłała
żeby jej suknię skrajał.
3. Jak się pachole o tém dowiedziało,
zaraz czém prędzej konia osiodłało
i za panem jechało.
4. Dogoniło starostę w Krakowie na moście
wracaj panie, u jejmości goście;
wracaj panie do domu,
krawczyk z panią w pokoju.
5. Pan starosta bardzo się zasmucił
zaraz konie na moście zawrócił
i do domu powraca.
6. Pan starosta w podwórko wstępuje,
najmilszy krawczyk oknem wyskakuje —
oj Kasiulu niebogo,
będzie tobie niebłogo.
7. Pan starosta w progi wstępuje,
najmilsza Kasia do nóg upaduje:
„witaj mężu kochany,
cóż mi tak sturbowany.”
8. „„Niebyło by i sprawiedliwości
bym ja nie ukarał jejmości
oj Kasiulu niebogo
nie czynić było tygo””

7. d.

od Wiskitek (Sokule, Józefów).

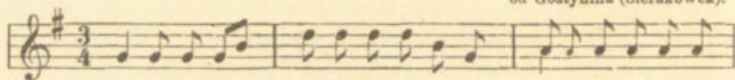
Wy-je-źdźa sta-ro-sta z char-ta-mi na po-le o-sta-wił we-dwo-rze

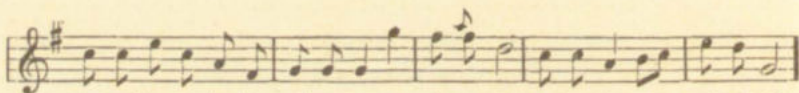
ma-leń-kie pa-cho-le by mu do-mu pil-no-wał by mu do-mu pilnował

7. e.

od Gostynina (Sierakówek).

Wy-je-chał pan z char-ta-mi na po-le i zo-sta-wił w do-mu

to ma-le pa-cho-le a-by dwo-ru pil-no-wał a-by dwo-ru pil-no-wał.

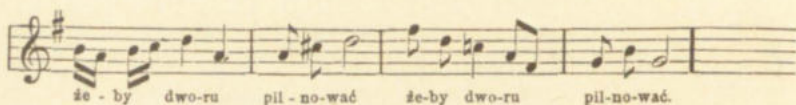
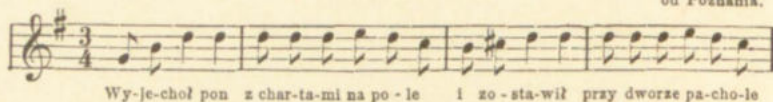
1. Wyjechał pan z chartami na pole
i zostawił w domu to małe pachole
aby dworu pilnował (*bis*).
2. Jak się pani o tym dowiedziała,
duchem-że duchem po krawczyka słała
żeby krawczyk przybywał.
3. Jak się pachole o tym dowiedziało
duchem-że duchem konia osiodłało
i za panem pojechał.
4. Spotkał pana na Krakowskim moście:
„a wracaj pan, bo u pana goście,
krawczyk z panią w pokoju.”
5. „„Moje pachole, niewierzę ja temu
moja Kasiula rodu szlacheckiego
nieuczyniłaby tego.””
6. „Jeżeli mnie panie niewierzycie
mam ja za pasem krawieckie nożyce,
krawczyk z panią w pokoju.”

7. Pan już i w podwórko zajeżdża,
krawczyk sk... syn oknem wypada,
odla boga — zła rada.
8. I zajechał pan w swoje podwórko,
i zapukał pan w swoje okienko:
„czy śpisz Kasiu, czy czujesz?
czy krawczyka nocujesz.”
9. Pan w progi swoje wstępuje,
Kasia mgleje, do nóg upaduje:
„odla boga — mąż gniewny!
10. Podajże mi chłopcze sznurowane buty
a stanę ja stanę z chłopem do roboty
niech mnie męża złość minie.”
11. „„Nie wtenczas Kasiu do roboty wstają
kiej się z krawczykiem po pokoju bawią —
o Kasiętku niebogo
nieprzyszło ci nic z tego.””
12. „Podajże mi chłopcze te moje trzewiki
pójdę ja pójdę po wodę do rzyki
niech mnie męża złość minie.”
13. „„Nie wtenczas to Kasiu i po wodę chodzą
kiej się z krawczykiem po pokoju wodzą,
o Kasiętku niebogo
nieprzyszło ci nic z tego.””
14. „Podajże mi chłopcze nóż i rękawiczki
będę dzielić swoje służebniczki
niech mnie męża złość minie.”
15. „„Nie wtenczas to służebniczkom kraja
kiej się z krawczykiem w pokoju ściskają
o Kasiętku niebogo
nieprzyszło ci nic z tego.””
16. „Podajże mi chłopcze pióro i kałamarz
co napisze listy do rodziny zarasz,
niech mnie męża przeproszą.”
17. Zaczem się rodzina do Kasi wybrała
to już Kasiulinka na marach leżała —
o Kasiętku niebogo
nieprzyszło ci nic z tego!

18. „Wolałbym ja wolał, sto tysięcy stracić
niż swoją Kasiulę na marach zobaczyć
o Kasińku niebogo,
miałoż to przyjść do tego!”

7. f.

od Poznania.

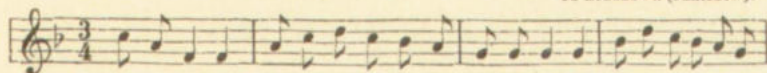
1. Wyjechał pon z chartami na pole
i zostawił przy dworze pachole—
żeby dwora pilnować.
2. Pachole się oli sie niedało
i koniczka oli osiodłało
i za panem jechało.
3. Trafił go w Krakowie na moście:
wróć się panie, bo masz w domu goście,
bo masz w domu goście.
4. Ażeli mi panie niewierzycie
mom za pasem krawieckie nożyce;
ażeli mi jeszcze niewierzycie,
ręce, nogi, a to mi urznijcie
i za pas mi wetknijcie!”
5. A pon ci sie tak bardzo zasmucił
i konika do domu nawrócił,
i do domu pojechał.
6. I zajechoł wedle okieneczka:
„wyźdrzyj ino Kasiu Kasineczko
wyźdrz Kasińku nieboże,
masz krawczyka w kumorze.”
7. Kasińka się tak bardzo załękla
i na ręby (na wywrot) spódnice oblekla
i zaro pona witała.

8. „Dawno było oli pona witać
nie z krawczykiem po pokoju brdysać;
tyś Kasińku nieboże
masz krawczyka w kumorze!”
9. „„Podejcie mi sa moje sznurowe bóty
pójde z ludźmi oli do roboty
aż pona złość ominie — ””
10. „Dawno było do roboty chodzić,
nie z krawczykiem po pokoju chodzić
tyś Kasińku i t. d.”
11. „Podejcie mi sa moje rękawiczki
pójde z ludźmi oli do cierliczki
aż pona złość ominie — ”
12. „Dawno było do cierliczki chodzić
nie z krawczykiem po pokoju chodzić
tyś Kasińku i t. d.”
- 13: „„Podejcie mi mój złoty kołamorz
będę pisać do rodziny zaroz
aż pona złość ominie.””
14. „Dawno było do rodziny pisać
nie z krawczykiem po pokoju brdysać
tyś Kasińku i t. d.”
15. A niż się ta rodzina zjechała
już Kasińka na marach leżała
tyś Kasińka i t. d.
16. Już Kasińkę oli w grób wpuszczali,
a krawczyka mieczem go ścinali —
tyś Kasińku nieboże
masz krawczyka w kumorze!

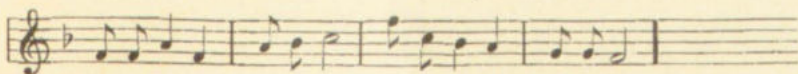
J. Lipiński P. I. Wielkopols. str. 179.

7. g.

od Brudzewa (Janiszew).

Wy-je-chał pan z char-ta-mi na po-le i zo-sta-wił maleńkie pachole

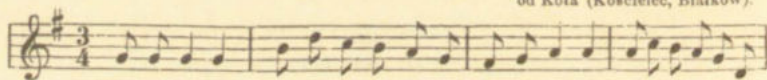
by mu dwo-ru pil-no-wał by mu dwo-ru pil-no-wał.

dalej jak Nr. 7 i. do wiersza 7.

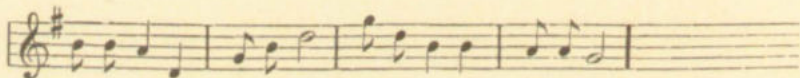
8. Wjechał-ci pan na dziedziniec w wrota;
mały krawczyk okienkiem wylota:
ach dla Boga pan jedzie.
9. A pani się też tak bardzo złąkla
że spodniczkę na ręby oblekla —
i trzewiczki wspanak wzuła.
10. I wyszła przeciotko na dziedziniec,
i zaczęła swemu panu kłaniać
„a witaj-że mój mężu!”
11. „A moja Kasiuniu — niebądź że mi rada
masz ci ty tam swojego sąsiada,
masz krawczyka przy sobie.” i t. d.

7. h.

od Koła (Kościelec, Biazków).

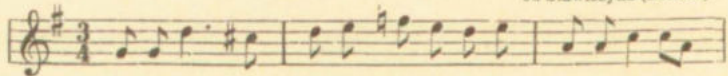
Wy - je - chał pan z char - ta - mi na po - le i zo - sta - wił maleńkie pachole

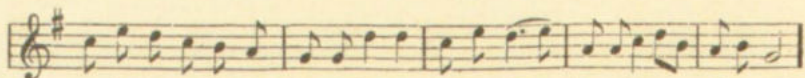
by mu do - mu pil - no - wał by mu do - mu pil - no - wał.

7. i.

od Stawiszyna (Zbibrsk).

Wy - je - chał pan z char - ta - mi na po - le i zo - sta - wił

przy dwo - rze pa - cho - le by mu dwo - ru pil - no - wać by mu dwo - ru pil - no - wać

1. Wyjechał pon z chartami na pole
i zostawił przy dworze pachole
by mu dworu pilnować.

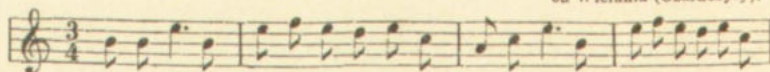

2. Poni się skoro porozumiała,
i czémprędzej po krawczyka stała,
żeby przyszed nocować.
3. I pachole skorzój zrozumiało —
i czémprędzej konika siodłało
i za ponem jechoło.
4. Dogoniło go w Krakowie na moście,
„wróc się ponie, bo mosz w domu goście —
krowczyk z ponią w kómorze.”
5. „„Moja żona szlacheckiego rodu,
nierobiłaby sobie takiego wstydu.””
o Hanusiu nieboże,
mosz krowczyka w kómorze !
6. „Jeżeli mi jeszcze nie wierzycie,
ręce, nogi, mi tu obetnijcie
i za pos mi wetchnijcie.”
7. I pon się też tak ciężko zasmucił
i czémprędzej konika nawrócił —
o Hanusiu nieboże
mosz krowczyka w kómorze.
8. I przyjechał w nowe podwóreczko,
i zapukał w szklonne okieneczko:
czy śpisz Hanuś, czy czujesz
czy krowczyka szanujesz ?”
9. Hanusia się tak ciężko wylękla
aż na ręby (*na nice*) spódniczkę oblekła
wyszła pona przywitać.
10. „Nie podawaj Hanuś lewej ręki,
nie rób sobie takiej ciężkiej męki —”
o Hanusiu nieboże
mosz krawczyka w kómorze.
11. „„A dajcież mi sznurowane buty
a pójde ja z ludźmi do roboty
aż mi pona złość minie.””
12. „Było downiej do roboty bieżć
nie z krowczykiem po kómorze leżć
o Hanusiu nieboże,
nic ci to nie pomoże.”

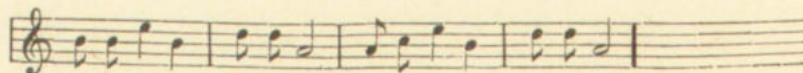
13. „„A dajcież mi te moje trzewiki
a pójde ja po wodę do rzeki,
aż mi pona złość minie.””
14. „Było downiej i po wodę bieżeć,
nie z krowczykiem po komorze leżeć,
o Hanusiu nieboże
nic ci to nie pomoże.”
15. „„A dojcież mi kałomarz złocisty
będę pisać do rodziny listy,
aż mi pona złość minie.””
16. „Było downiej do rodziny pisać
nie z krowczykiem po pokoju brdysać
o Hanusiu nieboże
nic ci to nie pomoże!”
17. Czém się Hanusi rodzina zjechała,
już ci Hanus na marach leżała;
o Hanusiu nieboże
miałś krowca w komorze.
18. „Jeżcze mi jej do grobu nie bierzcie
narąchuję jej sto złotych — dwieście,
mojej Hanus na pochów.” (tu śpie-
wak wyciąga rękę po datek.)
19. Kwitnie jej kwitnie biola lilija —
płacze ją płacze cało familija —
o Hanusiu nieboże
miałś krowca w komorze!

7. k.

od Wielunia (Czarnożyły).

Wy-je-chał pan z char-ta-mi na po-le i za-sta-wił małeńkie pachole

by mu dwo-ru pil-no-wał by mu dwo-ru pil-no-wał.

7. l.

od Krzepic (Panki).

2. Małe pachole ze snu się porwało,
jak w pokoju łoskot usłyszało,
i za panem biegało.
8. I przyjechał przed swe własne wrota;
krawczyk w nogi — bierze go ochota,
a dla boga — pan jedzie.

dalej jak Nr. 7. g.

9. I pani się też tak bardzo przelęknła
swoją sukienkę na lewo oblekła
i trzewiki w spak wzięła.
10. I przychodzi przed swe własne progi,
Kasinia idzie — chyta go za nogi,
„witaj mężu kochany.”
11. „„Moja Kasiu coż mi tak rada,
kiedyś miała innego somsiada;
krawczyka najmilszego.””
14. „Dawno było i po wodę chodzić
nie z krawczykiem w pokoju przewodzić
oj Kasiuniu niebogo
nie trza ci było tygo i t. d.”

7. m.

od Żarek i Mrzygłodu

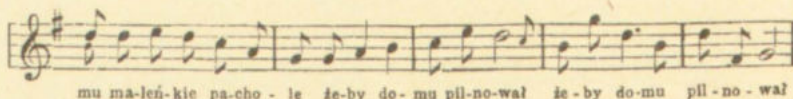
1. Pojechał pan z chartami na pole,
ostawił w domu to małe pachole
coby domu wachował,
2. A jak ci się pani o tém zwiędziała
zaraz po krawczyka posłała
„przydź że krawcze wieczorem
będziesz wczas mieć z pokojem.”
3. A jak się pachole zwiędziało
zaraz też ci koniczka siodłało
i za panem ruszyło.
4. Dogoniło go na lipowym moście:
„wracaj panie bo u pani goście,
krawiec siedzi w kómorze.

dalej Nr. 7. n.

8. Pan do pokoju wstępuje
pani go za nogi chytuje:
„witaj mężu kochany
coś mi tak sturbowany.”
9. „„A moja Kasiu cóżes mi tak dobrą
nie byłaś mi taka, jak się mamy dawno,””
nieszczęśliwa ta doła
że pan wjechał do dwora.

7. n.

od Ulanowa, Leżajska.

1. Pojechał pan z chartami na pole
zostawił w domu maleńkie pachole —
żeby domu pilnował.
2. Jak się Kasia o tem dowiedziała,
zaraz czém pilniej po Jasia posłała
żeby ku niej przyleciał.
3. Małe pachole o tem usłyszało
zaraz czém pilniej konisia siodłało
i pojechał po pana.
4. Zetkał się z panem na cisowym moście:
„wracaj panie wracaj, u jejmości goście,
Jasio z panią w ogrodzie.”
5. „A moje pachole niegadaj mnie tego
bo moja Kasiénka rodu ślacheckiego
nieczyniłaby tego.”
6. Oj pan starosta koni nie żałował,
do swej Kasiuni w cwał przycwałował:
hola hola Kasiénko!
7. Jak się pan starosta w duże wrotka wtoczył,
Jasio od Kasiuni daleko odskoczył:
oj dla boga — pan jedzie.
8. Przyjechał-ci pan pod pierwsze progi
ona go wita: witaj mężu z drogi,
witaj mężu kochany
coś taki sturbowany.”
9. „A moja Kasiénko czegoś mi tak rada,
kiedyś ci tu miała inszego sąsiada:
miałaś ci tu jednego
chłopczyka nadobnego.”
10. „A moje pachole podaj mi manele (*naramienniki*)
pójdę ja pójdę zaraz do kądzieli
niech mi męża złość minie.”
11. „Już teraz nierychło do kądzielé chodzić
nie trza było z chłopcem w ogrodzie swobodzić,
o Kasiuniu niebogo,
nieczyniłaś byś tego!”
12. „A moje pachole podaj mi kałamarz
będę ja pisała do rodziny zaraz
niech mi męża przeproszą.”

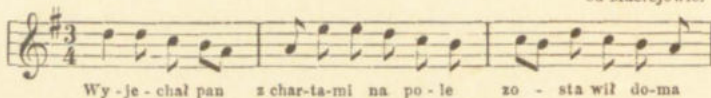
13. Jeszcze Kasieńka listu nie pisała
jużci Kasieńka na marach leżała —
o Kasiuniu niebogo
nieczyniłabyś tego.

14. Kazał pan starosta smoły nagotować
swoją Kasiunię w smołę ugotować
rodzina ją żałuje
i sam pan ją żałuje.

Zeg. Pauli P. l. pol. w Gal. str. 100 — Wojcicki P. l. B. i M. T. 1. str. 240.

7. o.

od Maciejowie.

dalej jak Nr. 7. n.

6. Ciężko ciężko też pan się zasmucił
i konika do domu zawrócił:
o Kasiuniu niebogo
będzie tobie niebłogo.

7. Jeszcze jegomość w progi nie wstępuje
jużci mu Kasia do nóg upaduje:
niech mi pana złość minie.

9. Nie teraz Kasiu do kądzieli chodzą,
kiej się z krawczykiem z ławeczki rozwodzą —
o Kasieńku niebogo
będzie tobie niebłogo.

7. p.

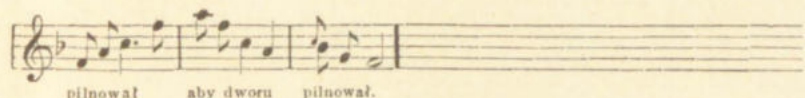
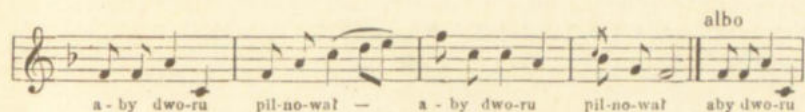
od Płocka.

7. 4.

od Dobrzyńa n. Drwęcą (Działyń, Rembiecha).

1. Pojechał pan z chartami na pole
i ostawił swe wierne pachole
aby dworu pilnował.
  2. A pachole wiele trzasku słyszał
i konika wronego szykował
i polazło za panem.
  3. Dogoniło w Toruniu na moście:
„a u pani w domu goście
krawiec z panią w pokoju.”
-
8. I posłał pan do swych ogrodników
dał ukręcić trzydzieści postronków
na Aneczkę niebogą.
  9. Gdy (niż) ona się o tem dowiedziała
do rodziny listek popisała;
„o rodzinę ratuj mę!”
  10. „Podajtaż mi zielone rękawki
co ja pójde z dziewczką do piwniczki
aż mi pana złość minie.”
  11. Podajtaż mi moje ostre noże
co ja pójde na panowe łożo
aż mi pana złość minie.

12. Dajtaż mi moje zielone zwierciadło
co obaczę czy mi liczko zbladło
aż mi pana złość minie.”
13. „Nie wtedy to do zwierciadła chodzą
kiedy krawca z pokoju wywodzą
o Aneczko, nie mojaś!”
14. A Aneczka jako rucheneczka (*ruchelecza*)
płacze za nią ojciec i mateczka
płacze za nią i sam pan.

7. r.

od Ostorode (Kraplewo).

1. A u naszej młodej pani matki
zakrzyciały tam dwa różane kwiatki
a obadwa czerwone.
2. I urwało je wierne pachole
siodlający cztery wrone konie
za panem precz jadący.
3. Dogonił go w Krakowie (*w Toruniu*) na moście:
„wróc się panie bo masz w domu goście
pani z krawcem w komorze —
bywaj panie przy dworze.”
4. „O mój służka niewierzam ci tego
moja żona rodu szlacheckiego
nie uczyni mę tego.”
5. „A mój panie wy mi nie wierzycie
hajwój ci mam krawieckie nożyce
pani z krawcem w komorze.”
6. A pan ci się tak bardzo zasmęcił
i zaraz ci konikiem wykręcił
do domu precz jadący.
7. I przyjechał w przedne podwóreczko
zakolatał w tylne okieneczko:
„czy śpisz Kasiu czy czujesz —
czy krawczyka milujesz?”
8. Ledwie się pan bez wroteczka toczy
już Kasieczka do okienka skoczy
„ach mój Boże cóż pocznę?”

9. Ledwie pan się, ledwie przez próg wplóta
jużci Kasia go czém prędzej wita:
„witaj witaj mój panie —
z piekła rodem szatanie.
10. Podajtaż mi moje czarne buty
co ja pójdę z chłopcem do roboty
aż mnie pana gniew minie.”
11. „A mnie pana gniew prędzej nie minie
aż Kasiuchna nagłą śmiercią zginie
Kasiuleczku niebogo
nie było robić tego.”
12. „Podajtaż mi szklanne okulary
co usiądę z dziewczką do kądzieli
aż mi pana gniew minie.”
13. „A mnie pana prędzej gniew nie minie
aż Kasiuchna nagłą śmiercią zginie
Kasiuleczku niebogo
nie było robić tego.”
14. „Podajtaż mi czarne rękawiczki
co ja pójdę z dziewczką do piwniczki
aż mnie pana gniew minie.”
15. Dał zawołać swoich służebników
kazał przynieść trzydzieści kańczuków
to na panią nie moją.
16. „Podajtaż mi pióro i kałamarz
co popiszę do rodziny zaraz
co mnie pana przepraszą —
skórę szablą skieresz.”
17. Niż rodzina listek przeczytała
już Kasiuchna na marach leżała:
Kasiuleńku niebogo
nie było robić tego!
18. A Kasiuchna jak modra lelija
płacze za nią jej cała rodzina
płacze za nią i sam pan.
19. A Kasiuchna jak różany kwiatek
płacze za nią i całuchny świeatek
płacze za nią i sam pan.

7. s.

od Przysuchy.

Po-je-chał pan sta-ro-sta w po-le pan sta-ro-sta w po-le zo-sta-wił
 ma-łeń-kie pa-cho-le ma-łeń-kie pa-cho-le a - by do - mu pil - no - wał
 a - by do - mu pil - no - wał.

7. t.

od Kluczborka.

Pan sta-ro-sta po-je-chał na kra-ko-wskie po-le i zo-sta-wił w do-mu
 ma - łe pa-cho - le ma - łe pa - cho - le. Ma - łe pa-cho le
 ca - łą noc nie spa - ło tyl - ko w po-ko - ju od - gło - sy sły - sza - ło
 od - gło - sy sły - sza - ło.

1. Pan starosta pojechał na Krakowskie pole
i zostawił w domu małe pachole.
2. Małe pachole całą noc nie spało
tylko w pokoju odgłosy słyszało.
3. Małe pachole wytrzymać nie mogło
tylko za panem do Krakowa biegło.
4. Dogoniło go w Krakowie na moście:
„wracaj panie wracaj — u jejności goście.”
5. Pan się tak bardzo tém zafrasował,
zaraz na miejscu kółmi nakierował.
6. Przyjeżdża we własne progi
jejność padła mu do nogi:

„witaj mężu, witaj z drogi,
zdajesz mi się bardzo srogi!”

7. „Dopieroś mnie teraz szczerze przywitała
jakeś się z krawczykiem zabawiała.

Kasiuńku niebogo,
witania nie pomogą:

bo sam pan Bóg kazał z nieba
że złe żony karać trzeba.”

8. „Dawajcie mi złote trzewiki
pójde talérze umywać do rzeki,
aż mego pana gniew minie.”

„Kasiuleńku niebogo
łzy twoje nie pomogą,
nie czynić było tego.”

9. „Podajcie mi złoty kałamarz
będę pisała do rodziny zaraz:
żeby się rodzina zjeżdżała
pana mi przepraszała.”

„Kasiuleńku niebogo,
krewni twoi niepomogą,
nie czynić było tego.”

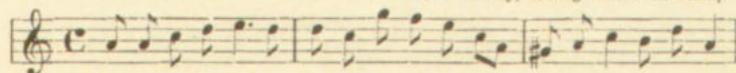
10. Zaczém się rodzina zjechała
Kasiuleńka na marach leżała.
Już trumna w ziemię wpada
a starosta powiada:

„Kasiuleńku niebogo
nieczynić było tego,
żyłbym ja z tobą błogo.”

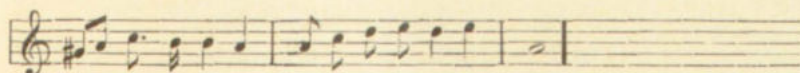
Wajcicki P. I. T. I str. 63.

7. W.

od Drzewicy, Nowego miasta n. Pilicą.

Wy - ro - sły wy - ro - sły dwa ró - żo - we kwia - tki a o - ba a o - ba

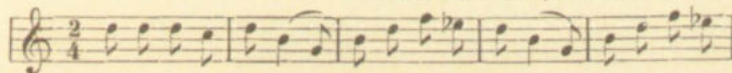
by - ły czer - wo - ne o - ba by ły czer wo - ne.

1. Wyrosły, wyrosły — dwa różowe kwiatki,
a oba a oba — były czerwone —
oba były czerwone.
2. A urwało je królewskie pachole,
zanieśło, zanieśło za panem na pole —
za swym panem kochanym.
3. I dogoniło go w Krakowie na moście:
„wracaj pan, wracaj pan — u jejmości goście,
jejmość z krawcem w komorze.”
4. „Królewskie pachole — niegadaj mi tego,
bo moja Kasiunia — rodu szlacheckiego,
hej! hola Kasiu moja.”
5. Nieżałował ci pan — i koniowej mocy,
jechał do Kasiuni — jak we dnie tak w nocy,
by się prawdy dowiedzieć.
6. Hej! a jak ci się pan na podwórze wtoczy,
sama jejmościulka do okienka skoczy
„o dla boga — pan jedzie.”
7. „Pościel że ty chłopcze — pościel że pod progi,
niech się nie tyrają — memu panu nogi —
oj panu kochanemu.”
8. „Nieściel mi pod nogi — pościel jej pod głową —
bo ona styrała — to szlacheckie słowo,
hej! hola Kasiu moja!”
9. „Naléj że ty chłopcze — w złoty kielich wina,
a będę ja będę — ze swym panem piła —
ze swym panem kochanym.”
10. „Królewskie pachole — nielej tego wina
bo ona się go dość — z krawcami napila —
oj z krawcami w komorze.”
11. „Niedługo tu byli — niedługo bawili,
tylko mi sukienkę — do dołu zmierzyl, —
i precz poszli, precz poszli ”
12. „Oj Kasiuniu moja nie tyła sukienkę
ale ci zmierzyl — do dołu trumienkę —
hej! hola Kasiu moja!”
13. „A dajże mi chłopcze — moje żółte bóty,
a pójdę ja pójdę — z chłopem do roboty,
oj z chłopem do roboty.

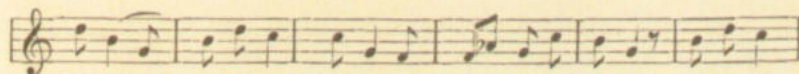
14. Podajże mi chłopcze — te moje maneły,
a pójdę ja pójdę — z dziwką do kądziele
oj z dziwką do kądziele!”
15. A kazał-ci pan w kocioł wodę nosić,
na swoją Kasiunię — sto postronków moczyć —
na swą Kasię kochaną.
16. A jak się Kasiunia — o tém dowiedziała —
do swojej rodziny — listy rozpisała —
by się prędko zjechała.
17. A jak-ci rodzina — na wpół drogi była,
oj to już Kasiunia — we krwi opłynęła, --
hej! hola Kasiu moja!
18. A jak-ci rodzina — do wsi dojechała,
oj to już Kasiunia — na marach leżała —
hej! hola Kasiu moja! —
19. A jak-ci Kasiuni — we dzwon uderzyli,
Kasiunię zdrajczynię — do grobu spuścili —
hej! hola Kasiu moja.

7. w.

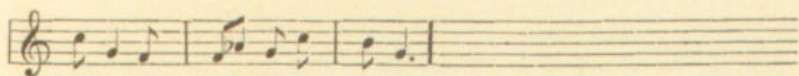
od Pułtuska i Nasielska (Skaszewo, Szalubowo).

U mej pa - ni ma - tki — dwa ró - żo - we kwiat - ki — dwa ró - żo - we

kwia - tki — a o - ba a o - ba by - ły czer - wo - ne a o - ba

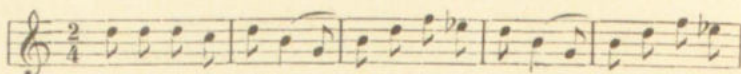

a o - ba by - ły czer - wo - ne,

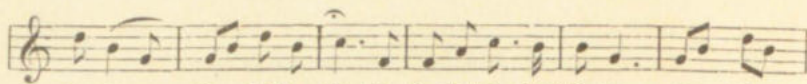
1. U mej pani matki — dwa różowe kwiatki
a oba a oba — były czerwone.
2. Jeden z nich, jeden z nich — pachole urwał
wsiadając, wsiadając — na wronego konia
ścigając, ścigając — swojego pana.

3. Dagonił, dagonił — w Krakowie na moście:
„a wracaj się panie — w twoim domu goście.”

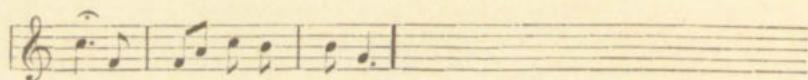
dalej, melodia odmienia się w ten sposób:

A mój mi - ty służka — nie życz że mi te-go — nie życz że mi

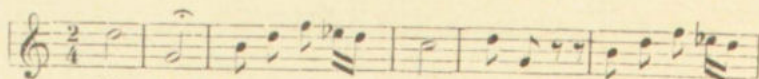
te - go — mo - ja Te - re - sia ro - du szla - chec - kie - go nie czy -

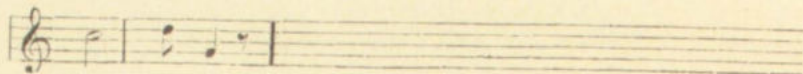
ni - ta by mi te - go.

4. „A mój miły służka — nie życz że mi tego
moja Teresia — rodu szlacheckiego
nieczyniła by mi tego.”
5. „Jeżeli mi panie — tego niewierzyce
są na stole krawieckie notyce.
6. Jeżeli mi panie — jeszcze niewierzycie —
moją głowę na pniu położycie
i zaraz mi ją zetniście.”
7. Oj pan się też — tak wielce zasmucil —
prawą rączką — konika nawrócił
i zaraz do domu pojechał.

oltąd po każdej strofie dodają:

Hej hej Te - re - sień - ku nie - bo - go two - je ży - cie

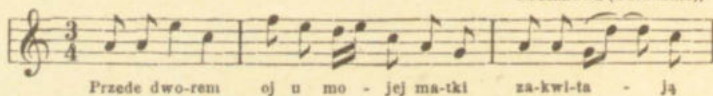
nie dłu - go.

8. Jedzie, jedzie, jedzie — do dworu się wtoczył
krawczyk od jejmości — okienkiem wyskoczył
hej hej! Teresieńku niebogo,
twoje życie nie długo.
9. Kazał na nią kazał — kadź wody nanosić
i kazał na nią — postronków namoczyć,
hej hej! Teresienku niebogo,
twoje życie nie długo.
10. „A podaj mi chłopcze — te czarne kapoty
pójdę ja z chłopami razem do roboty
hej hej! niech mi pana gniew minie
niech mi pana gniew minie.”
11. „A wiedzą to ludzie — że to trzeba robić —
nie z krawczykiem — po pokojach chodzić,
hej hej! Teresienku niebogo
twoje życie niedługo.”
12. „A podaj mi chłopcze — te czarne trzewiki
pójdę ja z dziewczkami — po wodę do rzeki —
hej hej! niech mi pana gniew minie
niech mi pana gniew minie.”
13. „A wiedzą to ludzie — że to trzeba chodzić
nie z krawczykiem — po pokojach gworzyć —
hej hej! Teresieńku niebogo,
twoje życie niedługo.”
14. „A podaj mi chłopcze — te białe manele
pójdę ja pójdę — z dziewczką do kądziele —
hej hej! niech mi pana gniew minie
niech mi pana gniew minie.”
15. „A wiedząc to ludzie — że trza do kądziele
nie z krawczykiem po pokojach — odprawiać wesele
hej hej! Teresieńku niebogo,
twoje życie niedługo.
16. „A podaj mi chłopcze — złocisty kałamarz
co ja napiszę — do rodziny zaraz
hej hej! niech mi pana gniew minie,
niech mi pana gniew minie.”
17. A niżli się niżli — rodzina zjechała
to już Teresieńka — na marach leżała —

- hej hej! Teresieńku niebogo
twoje życie niedługo
18. Leży Teresieńka — kieby lelijeńka
opłakuje ją — cała rodzinienka
hej hej! Teresieńku niebogo,
twoje życie niedługo.
19. Leży Teresieńka — jak różowy kwiatek —
opłakuje ją — calusienki świeatek —
hej hej! Teresieńku niebogo
twoje życie niedługo.
20. „A wołałbym wołał — sto talarów łożyć,
abyś mi chciała — Teresieńku ożyć!
hej hej! nieczyniła byś tego
żyłbym ja z tobą długo!”

7. x.

od Makowa (Obludzino),

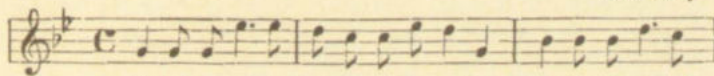
- Przede dworem oj u mojej matki
zakwitają dwa różowe kwiatki
a obydwa modro krzcą (*kwitną*).
- Urwało je prześliczne pachole
odjeżdżając za panem na wojnę,
oj na wojnę, na wojnę.
- Dogoniło go w Krakowie na moście:
„wróć się panie, u jejmości goście
nasza pani w karty gra.”
- „A mój służka, niewierzę ja temu,
nasza żona szlacheckiego stanu,
miałaby z kim w karty grać.”

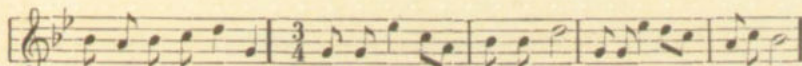
5. Oj paniczu, jeśli niewierzycie,
co najwierniejszego służkę pošlijcie,
albo sami pojedźcie."
6. Już-ci paniczek koni odżałował,
do samej jejmości drózkę przetorował
by się prawdy dowiedzieć.
7. A już-ci paniczek w podwóreczko toczy
a nasza jejmość do okienka skoczy:
„ach dla boga — pan jedzie!"
8. „Ej daj mi chłopcze — pióro i kałamarz
będę ja pisać do rodziny zaraz,
aż mi pana gniew minie."
9. Niż się rodzina o tem dowiedziała
to już i jejmość na marach leżała —
nasza pani kochana!

3. y.

od Kłodawy.

Ej tam u mo - jej pierwszej pa-ni ma-tki   ej tam wy-ro - sły

dwa je-dna-kie kwi-a-tki   o-ba by - ty   ró - żo-we   o-ba by-ty   ró-żo-we.

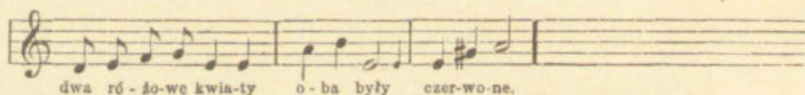
1. Ej tam u mojej — pierwszej pani matki
ej tam wyrosły — dwa jednakie kwiatki
oba były różowe (*bis*).
2. Ej przeleciało — pachole przez pole
i zerwało mi dwa jednakie kwiatki
oba były różowe.
3. Zdybało pana — na lipowym moście
„wróc się jegomość — bo masz w domu goście
pani z krawcem w komorze."
4. Nim się jegomość — na podwórzu wtoczył
krawiec tymczasem — przez okno wyskoczył
chwala Bogu — nie zginął.

5. Ej wreje, wreje — trzy postronki preje
 oj wszystko to się — na Kasiunię zleje —
 będą Kasię w domu bić.
6. Jak się Kasiunia o tém dowiedziała —
 wnet do rodziny listek napisała:
 rodzineczko ratuj mnie!
7. A nim rodzina listek odebrała,
 to już Kasiunia na marach leżała —
 Kasia Kasia kochana!

z Oleska P. 1. str. 508.

3. z.

od Inowłodza (Rzeczyca).

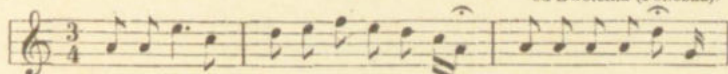

1. U mojej pani matki wroty
 zakwitały dwa różowe kwiaty
 oba były czerwone.
2. Przechodzi się tam te pyszne pachole,
 zaprzęgają cztery konie wrone
 za panem się gotuje.
3. Dogonił go w Krakowie na moście,
 mój jegomość u jejności goście
 krawcy z panią nocują.
4. O mój służeczka niemów ze mi tego
 bo moja Kasia jest rodu dobrego
 nieuczyni mi tego.
5. O mój panie jeśli niewierzycie
 najwierniejszego służeczkę pošlijcie
 albo sami pojedźcie.
6. Jedzie pan jedzie po moście tętniący
 aż Kasięńka do okienka skoczy:
 och dla Boga pan jedzie.

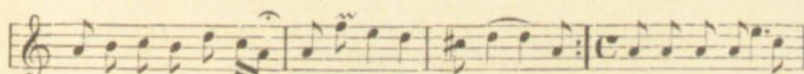
7. Weź pachole suknie i trzewiczki
pójde z chłopy do gajowej rzycki
aż pana złość ominie.
8. A pan się też tak bardzo usadził
sto postronków w ukropie rozparzył
i postronki namoczył.
9. Jak się Kasiénka o tém dowiedziała
wnet do rodziny listy rozpisala
niech rodzina przyjedzie.
10. Jak się rodzina Kasiénki zjechała
to już Kasiénka na marach leżała —
wszystka czeladź plakała.

7. aa.

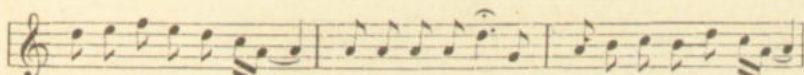
od Zwolenia (Policzna).

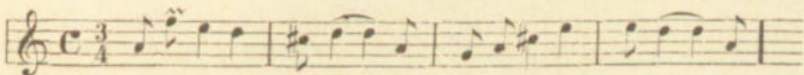
U mej ma - tki u mej pa - ni ma - tki oj sto - ić tam sto - i

dwa ró - ża - ne kwia - tki a o - ba - dwa czer - wo - ne 4 A mo - je pa - cho - le

nie - wie - rzę ja to - bie - bo mo - ja A - nu - la śla - chcia - necz - ka so - bie

nie u - czy - ni mi te - go nie u - czy - ni mi te - go.

1. U mej matki u mej pani matki
oj stoić tam stoi dwa różane kwiatki
a obadwa czerwone —
obsiodlane pare koni wrone.
2. Pojechał pan do Radomia w drogę
ostawił przy domu to grzeczne pachole
zeby domu pilnował.

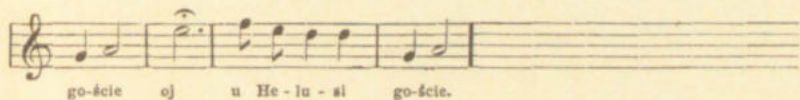
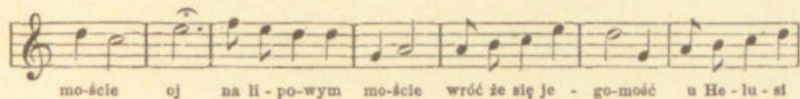
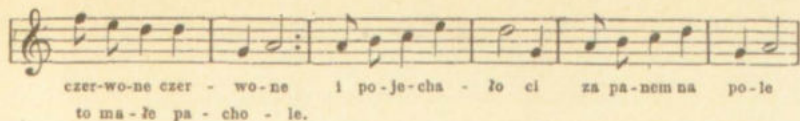
3. Dagoniło go na Radomskim moście
a wracaj panieńku są u pani goście
krawczyk z panią w komorze,
o mój Boże mój Boże.
4. A moje pachole niewierzę ja tobie
bo moja Anulka ślachcianeczka sobie
nieuczyni mi tego.
5. A jużci pan w te progi wstępuje
a ten krawczyk oknem wyskakuje
i ucieka ucieka.
6. A moja Anulu czegoś-ci mi rada
miałaś ci ty tu grzeczniejszego sąsiada
Anuleńku nieboże.
7. A dajże mi dziwko te moje chorboty
pójdę ja z tobą zaraz do roboty
niech mi pana złość mija.
8. A moja Anulu mnie złość nie ominie
ażę z ciebie strugą cała krew popłynie
oj Anulu nieboże
o mój Boże mój Boże.
9. Nim się rodzineczka Anuli zjechała
to już Anulinka na marach leżała
o mój Boże mój Boże.
10. Jużci matulińka w te progi wstępuje
a jużci Jasienko do nóg upaduje
sto złotych ofiaruje.
11. Mój Jasińku naci tobie dwieście
nietracić mi było Anuleńki jeszcze
Anuleńku nieboże
o mój Boże mój Boże.

7. bb.

od Stopnicy, Oleśnicy (Sichów-mały).

The musical notation is written on a single staff with a treble clef and a 3/4 time signature. It consists of five measures of music. The notes are as follows: Measure 1: quarter note G4, quarter note A4, quarter note B4. Measure 2: quarter note C5, quarter note B4, quarter note A4. Measure 3: quarter note G4, quarter note F4, quarter note E4. Measure 4: quarter note D4, quarter note C4, quarter note B3. Measure 5: quarter note A3, quarter note G3, quarter note F3.

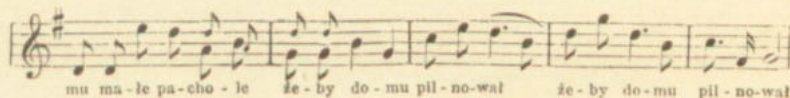
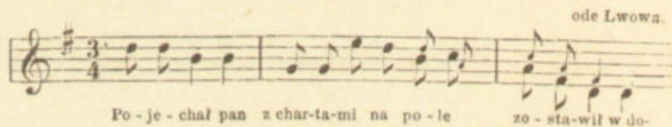
U mo-jej to ma-tki dwa ró-żo we kwia-tki oj
a ur-wa-ło ci je to ma-le pa-cho-le oj

1. U mojej to matki dwa różane kwiatki
oj czerwone czerwone
a urwało ci je to małe pachole
oj to małe pachole
i pojechało ci za panem na pole
oj za panem na pole.
2. I dogoniło go na lipowym moście
oj na lipowym moście:
wróć że się jegomość u Helisi goście
oj u Helisi goście.
3. A moi panowie niewierzę wam tego
bo moja Helisia stanu szlacheckiego
oj nieuczyni tego.
4. A mój jegomościu jeśli niewierzycie
co najwierniejszego służkę to se go posłijcie.
5. A jużci jegomość przed okienka toczy
jużci Helisienia ząplakala oczy.
6. A moja Helisiu gości się mnie zlekła
a gości spódnice na nice oblekła.
7. Napraw że mi chłopcze w tę szklenicę wina
a będę ja będę zdrowie pana piła
aby m go przeprosiła:

8. Podaj że mi chłopce żółte rękawiczki
a pójdę ja pójdę wydoję krowiczki.
9. Niewtedy Helisiu do roboty chodzą
kiedy krawczykowie z pokoju wychodzą
10. Podaj że mi chłopce te czarne buciki
a pójdę ja pójdę z praczkami do rzyki.
11. Niewtedy Helisiu do roboty chodzą
kiedy krawczykowie z pokoju wychodzą.
12. A kazał jegomość w kotle smoly zwarzyć
na swoją Helisię żeby ją poparzyć.
13. Podajże mi chłopce te moje zbrondyny
niechże podaruję swej mamce jedynyj.
14. Podaj że mi chłopce i te moje czepce
niechże podaruje swojej mamce jeszcze
15. Podaj że mi chłopce i te moje księgi
niechże se rozpisze do rodziny wszędy
16. Niżli się rodzina o tém dowiedziała
jużci Helusienia na marach leżała.
17. A jużci Helisi w dzwony uderzyli
a jużci krawczyków na hak powiesili
oj dobrze im zrobili.

7. cc.

patrz Nr. 7. n.

7. dd.

Następująca pieśń służyć może za dowód jak lud rozmaite zdarzenia w pieśniach opowiedziane z sobą miesza. Widocznie ona powstała z trzech pieśni.

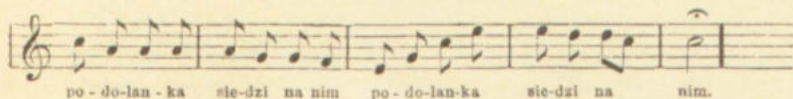
1. Oj tam w ogrodzie u mojej pani matki	wyrósły dwa jednakie kwiatki, oba były różowe.

2. Oj przeleciało pachole,
oj przeleciało przez pole
i zerwało dwa jednakie kwiatki,
co rosły u mej pani matki,
oj tam w ogrodzie.
3. „Hej uciekaj Jasieńku nieboże
uciekaj po cisowym moście,
bo cię już goni
we sta koni
pan starosta — nieboże!
i jego goście — nieboże!”
4. „A ja się pana starosty nieboję
jeszcze sobie w gospodzie
na słodkim miodzie
postoję — postoję!
5. Nie będę uciekał po cisowym
moście
mam szabelkę w rękę,
rusznię na lęku,
to niech sobie goni
starosta w sta koni
i jego goście.”
6. Długo pachole stało
Jasia namawiało,
aż się rozplakało; —
- „Uciekaj-że Jasieńku
twoja Kasia to słowienko
przysłała tobie.”
7. „Kiedy Kasia cię przysłała,
czemu do Jasia swego
od starosty starego .
sama nie uciekała?”
8. „Kasię zamknęli w komorze
potem zawiązali w worze,
i rzucili z okna wysokiego
do dunaju głęboczkiego.”
9. Jasio się zadumał
i jechał na dunaj;
w wodę skoczył
suknie zmoczył
i sam utonął.
10. „Biedne moje ożenienie
w wodzie tonienie —
Biedna moja panna młoda —
za łożnicę bystra woda —
moje czarne oczy
piasek już potoczy —
moje białe ciało
rybkom się dostało. —
11. Moja szabelka, mojarusznicza
niech mi zadzwonią kieby
dzwonnica.”

Żeg. Pauli P. l. p. w Gal. str. 98. — Wojcicki P. l. T. 1. str. 147.

8. a.

od Krakowa (Modlnica).

1. Czarna rola — biały kamień
podolanka siedzi na nim.
2. Siedzi siedzi, lamentuje
białe rączki załamuje.

3. Przyszedł do ni cudzoziemiec:
„moja panno daj mi wieniec.”
4. „Ja bym ci go chętnie dała,
żebym się brata niebała.”
5. „Otruj, otruj brata swego
będziesz miała mnie samego.”
6. „Bym wiedziała czém go otruć
Boże odpuść, czém go otruć?”
7. „Idź do sadu wiśniowego,
znajdziesz gada zjadliwego.
8. I usiekaj drobnuteczko,
i ugotuj prędziuteczko.
9. I wylej go do sklenice,
i wnieś że go do piwnice.”
10. Brat przyjedzie od Wislice:
„siostró, siostró pić mi się chce.”
11. „Pijże bracie czarne piwo
boś go nie pił jako żywo.”
12. A brat pije — z konia leci:
„siostró, siostró patrz na dzieci.”
13. „Cóż ja biedna uczyniła,
swego brata utraciła
14. Cóż ja biedna będę czynić
jego dzieci muszę żywić.”
15. Pisz listy do swojego
chłopaka czarnobrewego:
16. On jej listy odpisuje
że z przyjaźni już kwituje.
17. „Otrułaś ty brata swego,
otrułaś mnie samego.”

J. (Konopka) P. l. Krak. str. 135.

S. b.

od Łowicza (Złaków Kościelny).

Na Po - do - lu bia - ły ka - mień Po - do -
lan - ka sie - dzi na nim,

1. Na podolu biały kamień
podolanka siedzi na nim.
2. Przyszedł do ni podoleńiec:
„moja panno daj mi wieniec.”
3. „Jak ja ci wieniec swój dam
kiedy ja brata swego mam.”
4. „Otrujcie brata swojego,
będziesz miała mnie samego.”
5. „A jak że ja go otruć mam
kiej ja żadnego ziółka nieznam.”
6. „Idź do sadu wiśniowego
złapaj węża zielonego.
7. Uwarz potem węża w piwie;
niech się braciszek napije.”
8. „Pijże bracie takie piwo
nie piłeś go jako żywo.”
9. Brat się napił — z konia leci:
„pamiętaj siostró na dzieci.”
10. „Będę o nich pamiętała
za próg nóżką wyrzucała.”

11. Jużci mówi podolanka:
„podoleńcze naści wianka.”

Wojcicki P. i B i M. Tom I, str. 73. 232. 289. 311.—Zej. Pauli P. i P. w Gal. str. 81.

12. „Strułaś brata rodzzonego,
otrujesz ty mnie samego.”

S. c.

od Końsko-woll (Osiny, Wronów.)

1. Oj na podolu biały kamień, oj podolanka siedzi na nim — sekularum prochorum sekuratum doktorum siedzi na nim.	7. Braciszek jedzie ulicami, siostra do niego skłanicami sekularum i t. d.
2. Oj przyszedł do niej podolaczek; „oj podolanko daj wianeczek” sekularum i t. d.	8. „Pijże braciszku a to wino oj nie piłeś go jako żywo” sekularum i t. d.
3. „Oj jabym tobie ze dwa dała oj gdybym się brata nie bała —” sekularum i t. d.	9. Braciszek pije — z konia leci: „pamiętaj siostra na me dzieci —” sekularum i t. d.
4. „Oj otruj brata rodzzonego, oj będziesz miała mnie samego sekularum i t. d.	10. Oj ona o nich pamiętała oj w skorupce im jeść dawała sekularum i t. d.
5. Oj idź do sadu wiśniowego oj nakop węża zielonego sekularum i t. d.	11. A wlaży za piec — oj niedała, z pieca je na łeb — pospychała — sekularum i t. d.
6. Oj nalej że go we skłanicę oj zanieś że go do piwnice.” sekularum i t. d.	12. Oj podławą im spać kazała i kłaczka słowny nie posłała sekularum prochorum sekuratum doktorum nie posłała.

S. d.

od Rożana (Mokrylas).

1. Na podolu biały kamień,
podolanka siedzi na nim.
2. Przyszedł do niej podoleniec:
„podolanko daj mi wieniec.”
3. „Ja bym tobie wieniec dała
bym się brata niebojała.”
4. „Otruj brata rodzonego,
będziesz miała mnie samego.”
5. „A czém że ja go otruc mam,
kiej takiego ziela nieznam?”
6. „Pójdź do sadu wiśniowego
szukaj węża zielonego.
7. Ugotuj go w samym miedzie,
daj go bratu jak przyjedzie.”
8. Jedzie braciszek z wojenki,
wiezie siostrzyczce sukienki.—
9. Jedzie braciszek ulicami,
ona za nim ze szklenicami.
10. „Naści bracie pij to piwo,
nie piłeś go jako żywo.”
11. Braciszek pije — z konia leci
„bacz siostró na me dzieci.”
12. „Bym na dzieci uważała
tego bym ci niedawała. —”
13. „Siostró siostró, otrulaś mnie”
„cicho bracie, upileś się. —
14. Cicho, cicho, upileś się,
na — poduszki, prześpij że się.”
15. „Nietakiem ja trunki pijał,
a takim się nie upijał.”
16. Siedzi krawczyk na warstacie,
składa pieśni o mym bracie.
17. Ona puszcza kołowrotka,
nie skoro jej coś robotka.
18. Pisz listy do młodego:
„żem otrula brata swego.”
19. „Otrulaś ty brata swego
otrujesz ty mnie młodego.”
20. „Ni ja brata ni dworaka
pójdę teraz za żebraka.
21. Żebrak pójdzie chleba prosić,
a ja za nim torbę nosić.”
22. Idą wozy za wozami:
„podolanko siadaj z nami.”
23. „Niebędziesz tam nic robiła,
jeno złotem, srebrem szyla.”
24. Złotem szyje srebrem toczy
zapłakała modre oczy.
25. „Na — chusteczki z kieszoncezki,
a otrzyj-że sobie oczki.”
26. „Nie na tom je zapłakała,
abym teraz ucierała.”

S. e.

od Wyszkowa (Głuchy, Niegów).

1. Za stodołą zimna rosa,
chodziła tam Kasia bosa.
2. Białe suknie zaszargała,
rzewnie sobie zapłakała. —
3. Zajechał ją Jasio z pola,
„cóż tu robisz Kasiu moja?”
4. „Wiję wiązki, zbieram ziele
swemu bratu na wesiele.”
5. „Kasiu moja, Kasiu jedna,
a daj że mi, daj że ze dwa.”
6. „Jabym tobie i trzy dała,
bym się brata niebojała.”
7. „Otruj brata rodzonego,
będziesz miała mnie samego.”
8. „A czém-że bym go otruła
w sklepiem ziela nie kupiła?”
9. „Idź do sadu wiśniowego,
zabij węża zielonego.
10. I przynieś go w fartuszczyku,
i gotuj go w garnuszczyku.
11. I gotuj go pod pokrywą,
dolewaj go matmazyją.
12. I nalej go do szklenice
i wynieś go do piwnice.
13. Będzie brat jechał tą ulicą,
daj mu wino z tą szklenicą.”
14. Braciszek jedzie tą ulicą,
trzysta koni za nim liczą
15. Siostra za nim tą ulicą
daje wino z tą szklenicą.
16. „Pij że siostrze, pij że sama
jakiego żeś narządziła.”
17. „Nie będę ja tego piła
bom paciorka niemówiła.”
18. Braciszek pije z konia mgleje:
„siostrze moja co się dzieje.
19. Siostrze moja, otrułaś mnie”
„niepleć bracie, upiłeś się.”
20. „Piłem ci ja miód i wino,
a nigdy mi tak nie było.”
21. Braciszek wypił - z konia leci:
„wspomnij siostrze na me dzieci!”
22. Braciszki w dzwony dzwonią,
a siostrzyczkę w kamień kują
23. „Zakujcież mnie w biały kamień,
niech nie słyszę pieśni o nim.”

S. r.

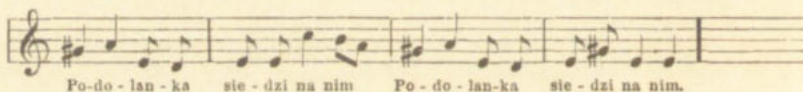

1. Na podolu modry kamiń
podolanka siedzi na nim.
2. Zajechał ją podoleniec:
„podolanko daj mi wieniec”
3. „I o dwa bym niestojąla
bym się brata nie bojała.”
4. „Otruj brata rodzonego
będziesz miała mnie samego.”

5. „Bym wiedziała czém go otruó,
otrułabym, Boże odpuść!”
6. „Idź do sadu wiśniowego,
urwij kwiatu zielonego.
7. I zanieś go do folwarku,
ugotuj go w nowym garku,
8. Ugotuj go w czarnej miedzi
daj go bratu jak przyjedzie.”
9. „Moja siostró – pió mi się chce”
„uój braciszku, napijmy się.”
10. A brat pije z szablą leci,
„uważ siostró na me dzieci.”
11. „Bym na dzieci uważała,
otruć bym cię niestojala.”

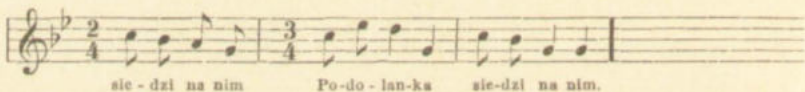
S. g.

od Radzyna.

S. h.

od Warszawy.

1. Na podolu biały kamień,
podolanka siedzi na nim:
wieniec wije
pięknie szyje.
2. Przyszedł do niej podoleniec
prosił-ci jej o wieniec.
3. „Jak że ja ci wianek dam?
kiedy swego brata mam.”
4. „Otruj że brata swojego,
będziesz miała mnie samego.”
5. „A jakże go otruć mam,
kiej żadnego ziółka nie znam?”
6. „Idź że do ogródka zielonego,
urwij ziółka czerwonego.
7. Uwarz potem ziółko w piwie
niech się braciszek napije.”

8. Poszła do ogródka zielonego,
narwała ziółka czerwonego.
9. Uwarzyła ziółko w piwie;
jak się brat ziółka napije,
10. Już ci zaraz z konia leci:
„o siostrze, siostrze pamiętaj na
dzieci.”
11. „Będę o nich pamiętała
za próg nóżką przerzucała.”
12. Na podolu biały kamień,
podolanka siedzi na nim.
13. Przyszedł do niej podoleniec
prosił-ci jej o wieniec.
14. A ona mu wianek dała
i moglię pokazała.
15. Do dom-ci go wprowadziła,
dzieci za próg wyrzuciła.
16. Podoleniec się spracował,
złoto, srebro narachował:
17. I wziął ci ją za nogi
i zaniósł ją zabita na rozstajne
drogi.
18. Tam daleko na podolu,
jest tam rola nie orana
tylko rydlem pokopana.
19. Na tej roli kruków siła
a koło niej tam mogiła.
20. Na tej mogile wyrosł-ci dąbeczek
na niej bieluchny siada gołabeczek.

Wojcicki P. I. B. i M. T. I. str. 71.

melodja ta używa się także do pieśni: *Idzie żołnierz borem lasem.*

S. I.

od Kałuszyna.

jak Nr. 8. d.

3. Dałabym ci wieniec, dała
bym się matki nie bojała.
4. Nie tak matki jako brata,
co gorszego mam niż kata.
5. Oj ty otruj brata swego
a dajże mi wianka swego.
Kiedy niewiem czem go otruć?
6. Pójdź do sadu wiśniowego
łapaj węza zielonego.
Kiedy niewiem co z tem robić?
7. Posiekaj go drobnusieńko
ugotuj go słodzusieńko.
8. Oj w kąteczku w czerpeczku
ugotuj jemu śniadanie.
9. Ugotuj go w czarnej miedzi
daj go bratu jak przyjedzie.
10. Jedzie bratek z wojeneczki
wiesz siostrze sukieneczki.
11. Jedzie bratek granicami
siostra za nim z szklanicami.

12. Jedzie bratek tą ulicą
ona za nim z tą szklanicą.
13. Pijże bracie czarne piwo
niepiłeś go jako żywo.
14. Brat tego piwa popija
i z konika się pochyla.
15. „Siostra moja, otrułaś mnie”
„nie baj bracie, upileś się.”
16. Nim siostra dała poduszki
to niestało w nim i duszki.
17. Braciszek z konia leci
siostra moja: bacz na dzieci.
18. Będę o nich baczność miała
będę im łbów nakręcała.
19. Pisze listy podolanka:
teraz dam ci swego wianka.
20. Niechcę teraz już i tego
twego wianka zatrutego.

mel. pieśni: Idzie żołnierz borem lasem.

p. Wojcicki T. I str. 232

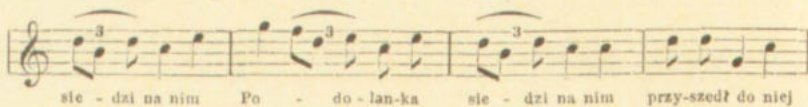
S. j.

od Tarczyna (Rembertów).

S k.

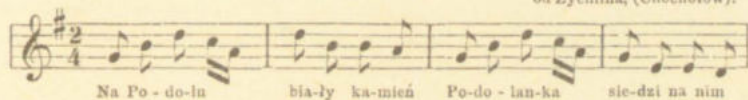
od Howa (Brzo zów).

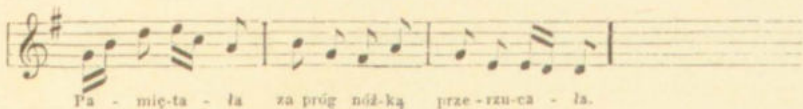
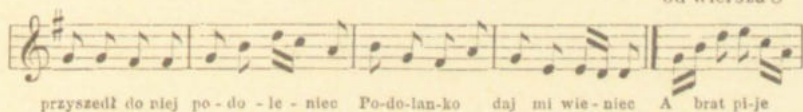
1. Na podolu biały kamień
podolanka siedzi na nim.
2. przyszedł do niej podoleniec
„podolanko daj mi wieniec.”
3. „Dyć bym ci go rada dała
bym się brata nie bojała.”
4. „Idź do sadu wiśniowego
zabij węża zielonego,
5. Nagotuj go w czarném piwie,
daj go bratu niech wypije.”
6. Podała mu dwie szklennice
przez te swoje okiennice —
7. „Siostró, siostró, otrulaś mnie”
„klecisz bracie, upiłeś się.”
8. A brat pije — z konia leci
„daj że pamięć na te dzieci.”
9. Siedzi krawczyk na warsztacie
śpiewa pieśni o mym bracie.
10. „Czarowałaś brata swego
tak-byś ci ty mnie młodego.”
11. „Choćbym jeich tysiąc miała
już bym ich nie czarowała.”

8. l.

od Żychlina, (Chochołów).

od wiersza 8

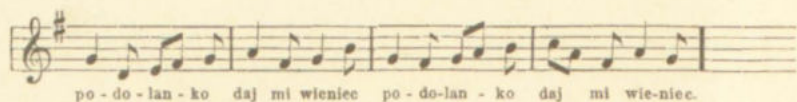

p. Nr. 8. k.

8. m.

od Klimentowa (Zakrzów).

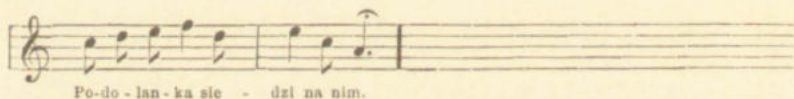

p. Nr. 8. k.

9. Będęz o nich pamiętała w korycie im jeść dawała.	11. Pisze listy do młodego „jużem struła brata swego.”
10. Kijami ich przyrodzieję a tarninę im pościelę.	12. A on jej też odpisuje że z przyjaźni już dziękuje.

8. n.

od Chorzell i Janowa (w Przasnyskiem).

1. „Idź do sadu zielonego urwij węża czerwonego.	„wspomnij siostró na me dzieci.
2. Ugotuj go w móżdżemicy daj bratu pić ze szklenicy.”	4. „Wczoraj były panienkami dzisiaj już są sierotkami.”
3. A brat pije z konia leci:	5. Bratu dzwonią, siostrę kują oboju im posługują.

8. o.

od Plocka.

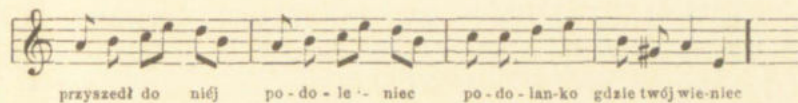

dalej jak Nr. 8. k. od wiersza 11.

12. Już wszystkie panie w lamencie   13. Już wszystkie panie w żalobie
mój braciszek żyć nie będzie   mój braciszek leży w grobie.

S. p.

od Gostynina.

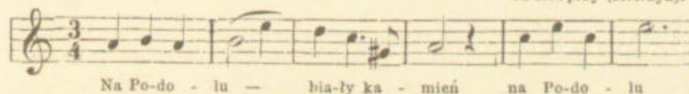

patrz Nr. 8. k.

7. Choćbyś ty mi i dwa dała   mój braciszek w ziemi gnije."
tyś mię siostrze zczarowała.   10. Otrułaś ty brata mego.
9. „Przyjdź że do mnie ślusarzynie   otrujesz ty mnie samego.

S. q.

od Rozpry (Mierzyn).

S. r.

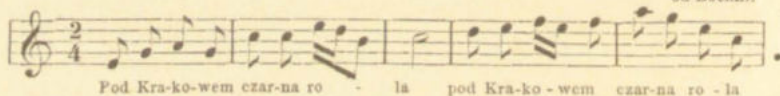
od Czeladzi.

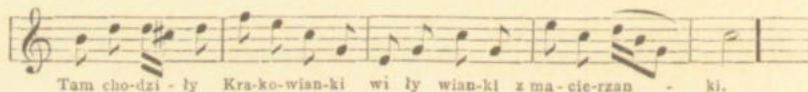
1. Pod Krakowem czarna rola (*bis*)
na tej roli biały kamień;
sliczna pani siedzi na nim.
2. Siedzi, siedzi — popłakuje
białe rączki załamuje.
3. Przyszedł do niej cudzoziemiec:
„moja panno daj mi wieniec.”
4. „Jaćby ci go rada dała
kiebych się brata nie bała.”
5. „Otruj, otruj brata swego
będziesz miała mnie samego.”
6. „Otrułabych, Boże odpuść,
ale nie wiem czém go otruć.”
7. „Idź do sadu wiśniowego,
uchyć gadu jadliwego.
8. A wpuść że go do szklenicy
a spuść że go do piwnicy.”
9. Brat przyjechał, utrudził się:
„moja siostró napilbych się.”
10. „Na braciszku, takie wino
jeszcześ go nie pił jak żywo.”
11. A brat pije z konia leci:
„moja siostró patrz na dzieci.”
12. Ona na dzieci patrzyła,
nóżką przez próg wyrzucała.
13. I słała po cudzoziemca:
„niechcę panno, twego wienca.”

S. S.

od Bochni.

Pod Kra-ko-wem czar-na ro - la pod Kra-ko - wem czar-na ro - la

Tam cho-dzi - ły Kra-ko-wian-ki wi - ły wian-ki z ma - cie-rzan - ki.

1. Pod Krakowem czarna rola
Tam chodziły Krakowianki
wiły wianki z macierzanki.
2. Przyszedł do niej wojewoda,
wojewoda z Czarnogroda:
3. „Oj ty panno Krakowianka
daruj mi jednego wianka.”
4. „Czemuż bym nie darowała
żebym się brata nie bała.”
5. „Oj ty otruj brata swego,
a daj mnie wianka jednego.”
„Kiedy niewiem — czém go otruć.”
6. „Idź do sadu wiśniowego,
wykop węża zielonego.”
„Kiedy niewiem — jak to robić.”
7. „Namocz że go w słodkim miedzie
częstuj brata jak przyjedzie.”
8. Jedzie bratek z wojeneczki,
wiezie siostrze podareczki, —
9. Na koszulkę bieluteńką
na sukienkę zieloneńką.
10. „Kłaniam kłaniam pana brata
niewidziałam przez trzy lata.”
11. Poskoczyła do piwnicy
i przyniosła miód w szklenicy.
12. „Pijże bracie czarne piwo,
jeszcześ nie pił jako żywo.”
13. Brat tego piwa popija
i z konika się pochyla
„ratuj że mnie siostró moja!”

15. Krakowianka listy pisze
do młodego wojewody.

Wojewoda odpisuje:

16. „Otrułaś brata swojego,
strułaś i mnie młodego.”

Krakowianka stała — gorzko
zapłakała:

17. „Teraz że ja nieboraczka,
ni braciszka, ni kozaczka —
poszłaby ja za żebraczką.”

Zeg. Pauli p. l. pol. w Gal. str. 81.

Wojcicki p. l. T. I. str. 232. T. I. str. 338.

Z. Golębiowski Lud polski i t. d. str. 35.

S. t.

Melodia patrz Nr. 8. a.

1. Pod kamieniem róża rośnie,
tam dziewczęta po nią posli.

2. Wyrwali se po listeczku,
wywijając po wianeczku.

3. Jedna wiła dla brateńka,
druga wiła dla miłego.

4. Przyszedł do niej miły jej
prosił o ten wianeczek:

5. „Oj ja bym ci oba dała,
gdybym się brata nie bała.”

6. „Oj miła miłeńka,
struj brata rodnego,
będziesz miała mnie samego.”

7. „Jakże ja struć brata mam,
ja takiego ziela nie mam.”

8. „Oj miła miłeńka!
pójdź do sadu wiśniowego
złapaj węża zielonego.

9. Zwarz go w wodzie,
a brat umrze.”

10. Brat przyjeżdża z darunkami
siostra do niego z czarami:

11. „Na pij bracie to piwo,
któres nie pił jak żywo.”

12. Pan brat pije, z konia mdleje:
„oj dla boga — co się dzieje.

13. Coś mi smutno, coś mi nudno,
siostru luba, siostru rodno.

14. Siostru moja otrułaś mnie.”
„Nie zartuj-że upileś się,
pójdź do łóżka i prześpij się.”

15. Do miłego dała znać:
„choć miły już do mnie
strułam brata przez ciebie!”

16. „Oj miła miłeńka,
strułaś brata rodnego,
strujesz i mnie miłego!”

Zeg. Pauli P. l. pol. w Gal. str. 82—Wojcicki p. l. T. I. str. 289, 311.

Z. Pauli str. 83.

1. Rano rano z rana
poszła panna do gaju.
I chodziła i zbierała
stare suknie zaszargała.

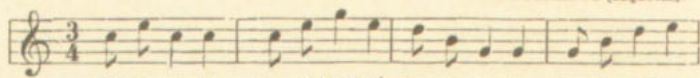
2. I przyjechał Jasio z pola
cóż tu robisz Kasiu moja?

3. „Zbieram kwiatki zbieram ziele
memu bratu na wesele.”

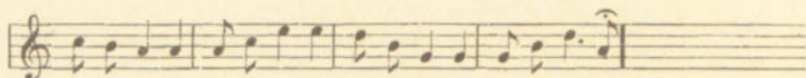
4. „Otruj brata rodzzonego i t. d.”

S. u.

od Bodzanowa (Makolin).

Na Po - do - lu bia - ły ka - mień Po - do - lan - ka sie - dzi na nim

i przy - le - ciał Po - do - le - niec Po - do - lan - ko daj mi wie - niec.

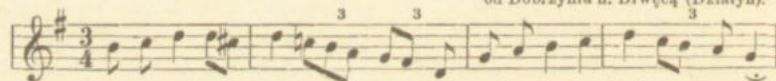
p. Nr. 8. k.

Narwij kwiatu zielonego i t. d.

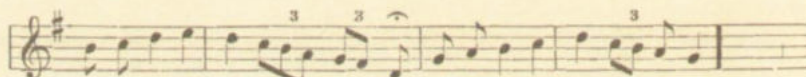
A brat pije z konia leci
ratujcie mnie moje dzieci i t. d.

S. w.

od Dobrzynia n. Drwęca (Działyn).

Na Po - do - lu bia - ły ka - mień na Po - do - lu bia - ły ka - mień

Po - do - lan - ka sie - dzi na nim Po - do - lan - ka sie - dzi na nim.

1. Na podolu biały kamień podolanka siedzi na nim	9. Wziął ze sobie w swoje usta został biały jako chusta.
2. Przyszedł do niej podoleniec prosi ją o jeden wieniec.	10. Siostró moja otrułaś mnie" „upileś się, uzarłeś się.”
3. Dałabym ci rada oba zebym się brata nie bojała.	13. Dzwonią dzwonią w duże dzwony pchają, pchają w obie strony.
7. Przyszedł brat z kościoła co gotujesz siostró moja?	14. I bronami roztargali i bronami przychowali.
8. Drobne rybki, drobne oście. dam ci jedną na języczek spuścił ciś główkę pod stoliczek	15. Siedzą krawcy na warstacie śpiewają pieśń o mym bracie.

S. x.

od Osterode.

1. Na podolu modry kamień,
siedzi podolinka na nim.
2. Przyszedł do niej podoliniec:
„podolinko daj mi wieniec.”
3. „Jać bym tobie i dwa dała
bym się brata nie bojała.”
4. „Otruj brata i własnego
będziesz miała mię jednego.”
5. „Bym wiedziała czém go otruc,
otrułabym, Boże odpuść!”
6. „Idź do sadu wiśniowego,
wykop węża zielonego.
7. Ugotuj go w tęgiém piwie,
daj go wypić bratu żywie.
8. Ugotuj go pod przyprawą
daj go bratu w rękę prawą.”
9. Jedzie braciszek z wojenki,
wiezie siostrze do sukienki:
10. „Siostrmo moja masz w czém chodzić
niedaj że się chłopcom zwodzić.
11. Siostrmo moja! daj mi piwa:”
„na braciszku na-że wina.”
12. Brat go pije z konia, mdleje: —
„siostrmo moja! źle się dzieje.
13. Siostrmo moja, otrulaś mię”
„Nie bredź baśnie, upiłeś się,
na — poduszkę prześpij że się.”
14. „Ciężkie moje przespianie
dusza z ciałem się rozstanie.”
15. Siedzą krawcy na warsztacie
śpiewają pieśń o jej bracie.
„A wy krawcy nie śpiwajcie
tej piosneczki o mym bracie.
16. Okujtaż mnie w modry kamień
niech nie słyszę pieśni o nim.”
17. Siostrę kują, bratu dzwonią,
obojgu im grób szykują.
18. „Poczkaż ty psie podolinie
dla ciebie ja z świata ginę.”
19. „Otrulaś brata własnego
otrułabyś mię samego.”

ze zbioru ks. Gizeniusza.

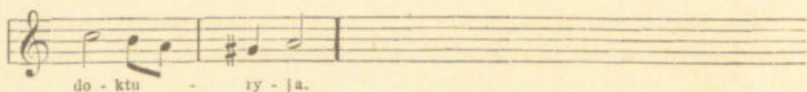
S. y.

od Mławy.

1. Pod Malborkiem czarna rola
syli i sektum — rek rektum —
doktum — czarna rola,
siedziała tam Malborszczanka
syli i sektum i t. d.
2. Wiła wianki z macierzanki,
Malborszczanko daj mi jeden
jać Nr. 8. d.
7. Ugotuj go w czarnej juszy
a nalej go we szklennicę
a postaw go w okiennicę —
12. Brat go pije, z konia leci:
„zostawiam ci siostrmo dzieci!”
13. Wczoraj chodziły w sukieneczkach
dzisiaj muszą w koszuleczkach.
14. Wczoraj były panienkami
dziś muszą iść za świniami.

S. z.

od Rawy.

1. Na podolu biały kamień,
podolanka siedzi na nim,
Surjantum rektum
prekuriatum dektum
dokturyja.

Nr. 8. b.

6. Idź do sadu wiśniowego,
znajdź węża największego.

10. A ona też tak baczyła
po jednemu przez dusiła.

12. Bratu dzwonią, siostrę kuja:
cudzoziemcze żeń się ze mną

S. aa.

od Ujazdu.

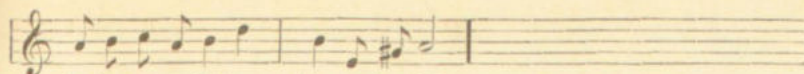

Po - do - lan - ka sie - dzi na nim

S. bb.

od Inowłodza (Rzeczyca).

kra-ko-re-ktum te-ktum bia - ly ka-mień.

Nr. 8. d.

2. Jakże ja ci wieniec mam dać,
kiedy cię na niego niestać.

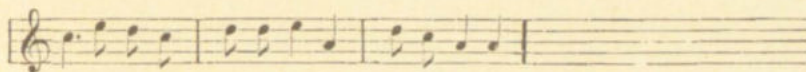
6. Idź do sadu wiśniowego,
urwij węża zielonego.

S. cc.

od Sierciechowa.

Na Po - do - lu bia - ly ka-mień bia-ly ka-mień po - do-lan - ka

sie-dzi na nim po-do-lan - ka sie - dzi na nim.

1. Przyszedł do niej podolaczek,
kłaniał jej się o wianeczek.

Nr. 8. f.

7. I włożył go do fartuszka,
a z fartuszka do garnuszka.

8. A z garnuszka do sklenicy,
ze sklenicą do piwnicy.

9. Idzie Jasio od kaplice:
Siostró! siostró! pió mi się chce.

10. Pijże bracie, bo ja piła
tyłom tobie ostawiła.

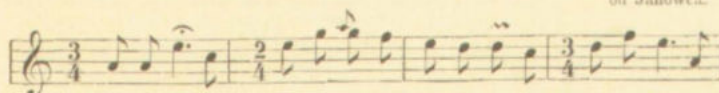
11. Jasio pije, z konia zleci
patrzaj siostró! moje dzieci.

12. Będę o nich pamiętała,
w korytku im jeść dawała.

13. I słomę im pościelała,
pokrzywami odziewała.

S. dd.

od Janowca.

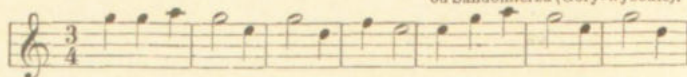
Na Po - do - lu bia - ly ka-mień bia-ly ka-mień po - do-lan - ka

sie - dzi na nim po-do-lan - ka sie - dzi na nim.

S. ee.

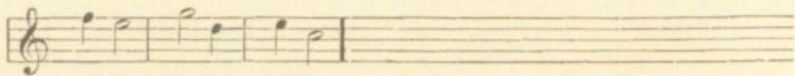
od Sandomierza (Góry-wysokie).

A na Po - do - lu bia - ły ka-mień a po-do - lan ka sie-dzi

na nim. Sa - lu-tum pro-chtu-rum pro-ku - ra-tum do - kto-rum sie - dzi

na nim sie - dzi na nim.

p. Nr. 8. cc.

9. A moja siostra pijże domnie

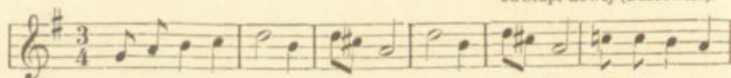
bo moje serce się lęka we mnie

10. A już ja już ja bracie piła

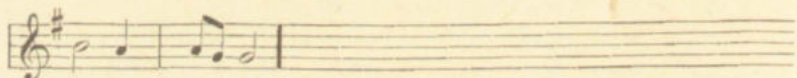
dla ciebie jedną szklankę zbyła.

S. ff.

od Stupi-nowej (Baszowice).

Pod Kra-ko-wem czar-na ro - la czar-na ro - la na tej ro - li

kar-czma sto - l.

1. pod Krakowem czarna rola

na tej roli karczma stoi.

2. A w tej karczmie podolanka

wije wianki na kolankach.

p. Nr. 8. cc.

6. Idź do sadu wiśniowego

weź że węża zielonego.

7. Przynieś że go w fartuszk

gotuj że go w garnuszk

8. Gotuj że go pod patyną

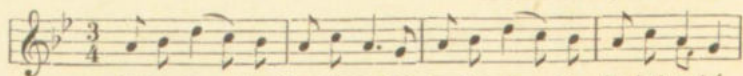
oblep że go dobrze gliną.

9. A brat jedzie od Wiślice

moja siostra pić mi się chce.

S. gg.

od Szkalmierza (Charzewice.)

Na Po - do - lu bia - ły ka-mień na Po - do - lu bia-ły ka-mień

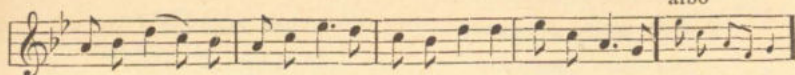

3. Od Warszawy (Oltarzew)

albo

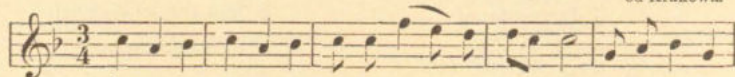

po - do - lan - ka sie - dzi na nim po - do - lan - ka sie - dzi na nim. sie - dzi na nim.

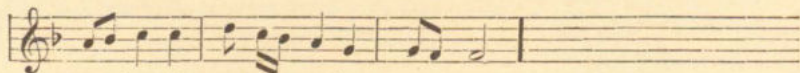
1. Na podolu biały kamień podolanka siedzi na nim.	8. Pije miodek, z konia mgleje, patrzaj siostró co się dzieje!
2. Wije wianki z macierzanki robota toć podolanki.	9. Mondur na mnie poszarpany rozum w głowie pomieszany.
3. Otruj otruj brata swego będziesz miała mnie miłego.	10. Pije miodek, z konia leci „patrzaj siostró moich dzieci.”
4. Rada bym ja to wiedziała czém bym brata otruć miała.	11. Pisze listy do miłego: jużem struła brata swego.
5. A złap węża prędziusieńko ugotuj go mięciusieńko.	12. Kiejs otruła brata swego otrujesz ty mnie miłego.
6. Ugotuj go w słodkim miedzie i patrzaj że jak brat jedzie.	13. Siedzi sobie na warsztacie śpiwa pieśni o jej bracie:
7. A brat jedzie za górami pije miodek szklaneczkami.	14. Murujcież mnie w biały kamień niech niesłyszę pieśni o nim.

D. a.

od Krakowa.

Śni - ło się Ma - ry - si na łó - ż - ku le - żą - cej że jej Ja - sio

u - to - nął przez mo - rze pły - ną - cy.

1. Śniło się Marysia na łóżku leżącej, że jej Jasio utonął przez morze płynący.	wśród morza płynącego, mieczem przebitego.
2. „Rybać, rybać przez Boga żywego! czyście niewidzieli Jasieńka mojego?”	4. Skoczyła Marysia z brzegu wysokiego, i wyrwała miecz ostry z boku Jasiowego.
3. Widzieli, widzieli, ale nie żywego,	5. Wyrwała, wyrwała, i w siebie go wbiła; „przypatrzcie się wszystkim panny jakim go lubiła.”

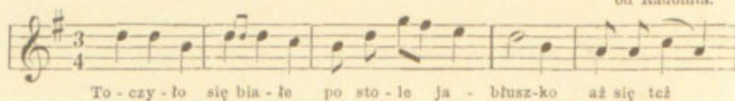
6. Przypatrzcie się panny,
przypatrzcie mężatki,

jaki Jasio był kochany
od ojca od matki!

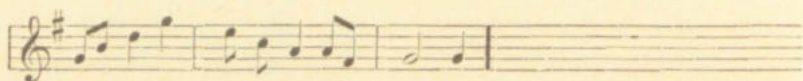
(J. Konopka) P. l. Krak. str. 122. — przyj. Ludu r. 1846 str. 48.

9. b.

od Radomia.

To - czy - ło się bia - łe po sto - le ja - blusz - ko aż się też

za - to - czy - ło do dzie - wcy - ny w łóż - ko.

1. Toczyło się białe
po stole jabłuszko
aż się też zatoczyło
do dziewczyny w łóżko.
2. Śniło się dziewczynie
na łóżeczku śpiący,
że jej Jasio utonął
po morzu płynący.
3. Skoczyła dziewczyna
z mostu wysokiego

- chcący razem płynąć
obok Jasia swego.
4. Skoczyła, skoczyła
sama się zdradziła
Jasio nie utonął
a ona nie żyła.
  5. Sama się zdradziła
z mostu zeskoczyła,
napatrzcie się dobrzy ludzie
jak go to lubiła!

Wael. z Oleska p. l. w Gal. str. 461. — Wajciński P. l. T. I. str. 66.

9. c.

od Kent i Żywca.

Śni - ło się Ka - siń - ce na łóż - ku le - żą - cy że Ja - sio

u - to - nął na łód - ce ply - ną - cy.

1. Śniło się Kasińce
na łóżku leżący

- że Jasio utonął
na łódce płynący.

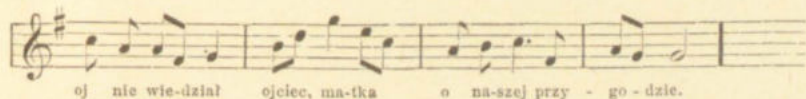
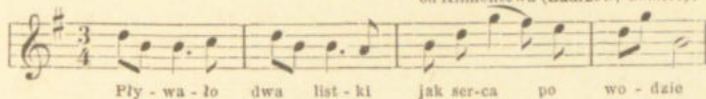
2. „Rybacy, rybacy
na Boga żywego
czyście niewidzieli
Jasieńka mojego?”
3. Widzieli, widzieli
ale nieżywego,
we śródku (*środku*) tej wody
szablą przebitego.

4. Skoczyła Kasieńka
z wysokiego mostu
wyrwała szablczkę
Jasieńkowi z boczku.
5. Jak mu je wyrwała
sama się przebiła,
„kiej Jasio nie żyje
nie bede ja żyła.”

Zeg. Pauli P. l. p. w Gal. str. 94.

9. d.

od Klimontowa (Zakrzów, Góźlice).

1. Pływało dwa listki
jak serca po wodzie
oj niewiedzia!ł ojciec, matka
o naszej przygodzie.
2. Śni!o się Kasiuni
nade dniem leżący
że utonął serce Jasio
po morzu płynący.
3. Utonął, utonął
i chusteczkę zgubił.
„bodaj w niebie królował
bo mnie szczerze lubił.
4. Matulu, matulu
pozwólcie czólenka
pójdę ja śródkiem morza
po swego Jasieńka.”
5. „Pozwolę, pozwolę
byleś z nim wróci!a
- i to ma!e dziecięc!ezko
zaraz upowi!a.”
6. P!aka!a Kasiunia
na swoj!a urodę,
przemówi!o do dziewczyny
i skoczy!a w wodę.
7. „Pływajcie listeczki
od kraju do kraju,
niezna ojciec ani matka
naszego rodzaju.
8. Rybacy, rybacy
dla Boga świętego
czyście niewidzieli
Jasieńka mojego.”
9. Widzieli, widzieli
ale nie żywego
śródkiem morza płyn!ał
boku przebitego.

10. Skoczyła Kasiunia
z łądu wysokiego,
wyjęła miecz z boku
Jasiénka swojego.
11. Wyjęła, wyjęła,
w siebie utopiła:

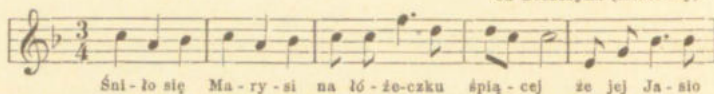
„patrzajcie się grzeczne panny
szczerzem go lubiła.”

12. Patrzaj że Kasiuniu
na ten złoty ganek,
tam ci będzie zapłacony
z rozmarynu wianek.

Wacł. z Oleska p. I. w Gal. str. 281.

9. e.

od Goszczyna (Kozietuły).

9. f.

od Błonia i Grodziska.

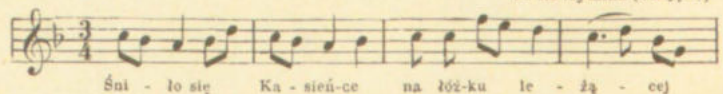
p. Nr. 9. d.

7. I puściła dzieciąteczko
po białym dunaju

płyńże płyńże dzieciąteczko
od kraju do kraju.

9. g.

od Radzymina (Chąjta),

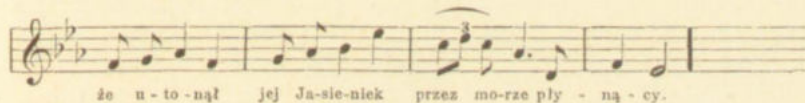
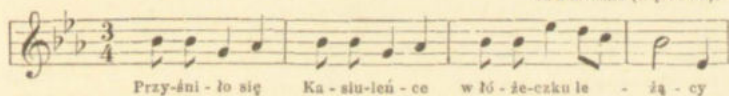

1. Śniło się Kasięnce
na łóżku leżący,
że jej Jasio utonął
z mostu zjeżdżający.
2. Utonął, utonął
i chusteczkę zgubił,
„napatrzcie się grzeczne damy
jak to ja was lubił.”
3. „Rybacy, rybacy
dla Boga żywego,
a czyście wy niewidzieli
Jasieńka mojego?”
4. „Widzieli, widzieli
ale nieżywego,
środkiem moza płynącego
mieczem przebitego.”
5. Wyskoczyła Kasia
z mostu wysokiego
wyrwała wyrwała miecz
z boku Jasiowego.
6. Wyrwała, wyrwała
sama się przebiła:
„napatrzcie się dobrzy ludzie
jakem go lubiła.”

9. n.

od Pułtńska (Dąbrowa).

1. Przysniło się Kasiuleńce
w łóżecku leżący,
że utonął jej Jasieniek
po morzu płynący.
2. Ach utonął, ach utonął
i chusteczkę zgubił,
„napatrzcie się grzeczne panny
jako on mnie lubił.”
3. „Ach rybacy, ach rybacy
dla Boga żywego,
czyście czasem niewidzieli
Jasieńka mojego.”
4. „Widzieliśmy, widzieliśmy
ale nie żywego,
pod Toruniem i pod mostem
mieczem przebitego.”
5. Spuściła się Kasiuleńka
z mostu wysokiego
i wyrwała ten miecz ostry
z boku Jasiowego.
6. I sama się, i sama się
tym mieczem przebiła,
dzieciąteczko maluteczkie
na wodę puściła.

7., Plywajże ty dzieciąteczko,
jak te modre kwiatki,
nieznałś ty swego ojca
nieznajże i matki."

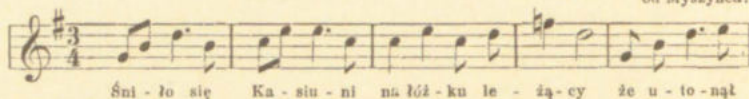
8. Przyłynęło dzieciąteczko
przed babczyne wrota,

„wyjździ, wyjździ babuleńko,
biedna ja sierota."

9. „Ach żeby to ja wiedziała
żeś mojego syna,
za rączenki bym cię wzięła
koszulkę-ć uszyła."

9. i.

od Myszyńca.

9. k.

od Lubawy.

1. Stoi jawor zielony
złotem pokrapiany,
oj już ci mnie, już odjeżdża
najmilszy kochany.
2. Oj choć ci on odjedzie
to znowu przyjedzie,
moje serce zasmucone
pocieszona będzie.
3. Przyśniło się Kasiuchnie
na łóżku leżący,

- o to Jasiczek utonął
przez Wisłę jadący.
4. Oj utonął, utonął
i chusteczkę zgubił,
oj wszystko to dla dziewczyny
co ją szczerze lubił.
5. I skoczyła Kasiuchna
do bystrej wódeczki,
pytała się, pytała się
tej drobnej rybeczki!

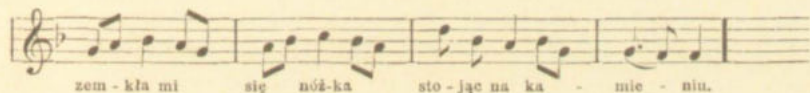
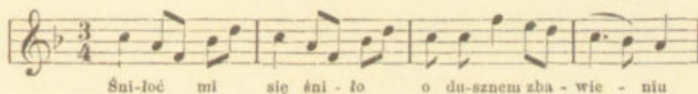
6. „Oj rybeczki, oj rybeczki
dla Boga żywego,
niewidziały żeś ta tutaj
Jasięcka swojego?”
7. „Oj widziały, widziały
ale nie żywego,
ostrym mieczem przebodzone
bok i serce jego.”
8. I skoczyła Kasiuchna
z mostu wysokiego,
i wydarła ostry mieczyk
z boku Jasiowego.
9. I wydarła, wydarła
sama się przebita,

- dzieciąteczko i wianeczek
na wodę puściła.
10. Pływaj pływaj dzieciąteczko
jak te zwiędłe kwiatki,
kiedyś ojca nie zaznało
nie znaj że i matki.
11. Utoń utoń dzieciąteczko
jak to zwiędłe kwiecie,
niezawadzaj że tu ludziom
na tym grzesznym świecie.
12. „A kiedy już umrzewa
umrzyjwaj oboje,
niechże nas też pochowają
w jeden grób oboje.”

ze zbioru ks. Giczewicza.

9. 1.

od Bydgoszczy.

- Suiłóć mi się śniło
o dusznem zbawieniu,
zemkła mi się nóżka
stojąc na kamieniu.
- A ja rozumiała
że to dwa kwiateczki,
poszły do kościoła
nadobne dziewczeczki.
- Jednym progiem wlażyły,
w ławkę sobie siadły,
jedna drugiej szepce
która którego chce.
- A ten malusieńki
to dla Polusieńki,
a ten trochę większy
Jasio mój najmilszy.
- Na kościele gołka
na dzwonnicy strzołka,
u naszego jegomości
najlepsza gorzółka.
- Wiktusia ją toczy
upłakała oczy,
a Szymuszek ze zastoła
do Wiktusi skoczy.

7. Wiktusia do komory
a Szymuszek za nią,
a niewyszło trzy godziny
już Wiktusia panią.
8. „Dla Boga, dla Boga
dla Boga świętego,
niewidzieliście ta
Szymusia mojego.”
9. Widzieli, widzieli
ale nieżywego,

- mieczem to mieczem
mieczem przebitego.
10. Z niego miecz wyjęna
sama się przebiła,
a to małe pacholátko
na morze puściła.
11. „A pływajcie pływaj
po bystrém jezierzce,
nieuznał ojca twego
nieuznaj macierze.”

J. Lipiński P. 1. Wielkop. str. 155.

9. m.

mel. jak Nr. 9. k.

1. „Stoi jawor zielony
złotem pokrapiany,
a już ci mnie już odjeżdża
najmilszy kochany.
2. Oj choć ci on odjeżdża
to on i przyjedzie,
moje serce zasmucone
pocieszone będzie.”
3. Przyśniło się Kasiuchnie
na łóżku leżący,
o to Jasieczek utonął
przez Wisłę jadący.
4. Oj utonął utonął
i chusteczkę zgubił,
oj wszystko to dla dziewczyny
com ją szczerze lubił.
5. I skoczyła Kasiuchna
do bystrej wódeczki,
pytała się, pytała się
tej drobnej rybeczki.
6. „O rybeczki rybeczki
dla Boga żywego,
niewidziały żeśta tutaj
Jasieczka mojego?”

od Osterode (Kraplewo).

7. „O widziały widziały
ale nieżywego,
ostym mieczem przebodzone
bok i serce jego.”
8. I skoczyła Kasiuchna
z mostu wysoczkiego,
i wydarła ostry mieczyk
z boku Jasiowego.
9. Onemu wydarła
sama się przebiła,
a to małe dziecięczo
na wodę puściła.
10. „A kiedy już umrzewa
umrzyjważ oboje,
niech że nas też pochowają
w jeden grób oboje.”
11. Dziecięczo płynie
od kraju do kraju,
nie zaznało ojca matki
ni swego rodzaju.
12. Nie wszystkie sady krztą
(kwitną)
co się rozwijają,
nie każdą ksiądz parę odda
co się zalecają.

13 Nie wszystkoć to złoto
co się poleruje,
nie każdemu chłopu wiara
co się deklaruje.

14. Jak wiele ości
na jęczmiennym snopie,

tak też tyle i chytróści
w każdziurecznym chłopie.

15. Jak wiele welenki
na białej owieczce,
tak też tyle i szczeróści
w każdziurnej dziewczeczce.

ze zbioru ks. Giszewicza.

9. n.

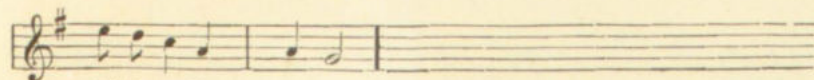
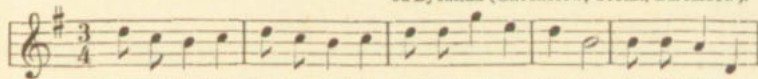
od Olsztyńska.

1. Stoi koń przed sienią
pięknie osiodłany:
„i odjeżdżam ma najmiłsza
jestem twój kochany. —
2. Choć ci i odjadę
ale i przyjadę,
wspomnij że mnie ma najmiłsza
kiedy będę w drodze.”
3. Chodziła po drodze
i myślała sobie;
„czyli ja się utopić mam
czy chodzić w żałobie.”
4. Skoczyła dziewczyna
z mostu wysokiego,
i wyjęła złoty styłet
z boku Jasiowego,

5. Jak ci go wyjęła
zaraz się przebiła,
i to swoje smętne serce
na wodę puściła.
6. Nie każde sady krzcą
co się rozwijają,
nie każdego ksiądz oddaje
co się zalecają.
7. Nie każda jabłonka
słodkie jabka rodzi,
niewierzaj ty chłopu dziewczę
choć on do cię chodzi.
8. Bo on do cię chodzi
a ino cię zwodzi,
a i co się sy wykręci
to o inszej myśli.

9. o.

od Żychlina (Chochołów, Tretki, Zarembów).

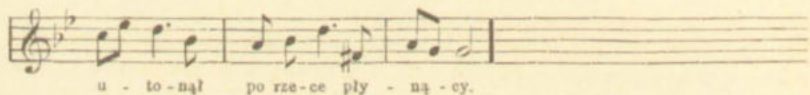
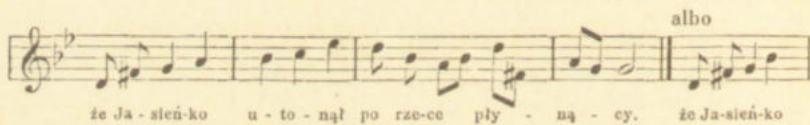
1. Lecie zimie, lecie zimie
zawsze o tej porze,
wychowałam gołąbeczki
w tej nowej komorze.
2. I chowałam i chowałam
i jeść mu dawałam,
wyleciał gołąbeczek
sama się zostałam.
3. Matulu, matulu
pozwólcie czołneczka,
co pojedę i poszukam
swego Jasineczka.
4. „Pozwolę pozwolę
abyś sama chciała,

a żebyś się z innemi
w kontrat (*konszacht*) nie-
wdawała.”

5. „Rybaczki, rybaczki
jak Boga żywego,
jeżeliście niewidzieli
Jasieńka mojego.”
6. Widzieli widzieli
Jasia nieżywego,
ostrym mieczem przebitego
rzeką płynącego.
7. Kasiuła skoczyła
z mostu wysokiego,
i zabrała dzieciąteczko
do Jasia swojego.

9. p.

od Kalisza (znana i w Lubelskiem).

9. q.

od Grądzia.

9. r.

od Buska.

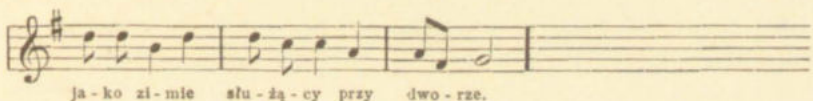
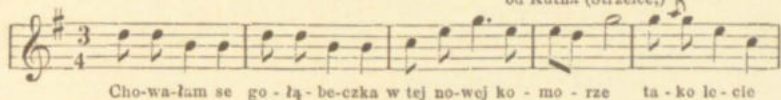

Poczęm skrzypce.

10. a.

od Kutna (Strzelce.)

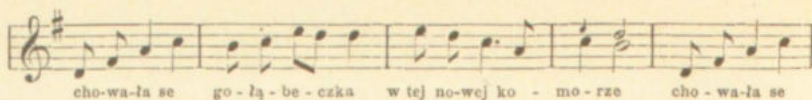
1. Chowałam se gołąbeczka
w tej nowej komorze
tako lecie jako ziemie
służący przy dworze.
2. I chowałam i kochałam
później wypuściłam,
ach ja biedna, nieszczęśliwa
sama się zostałam.
3. Jak poleciał, tak poleciał
i usiadł na dębie,

- ach ja jego pięknie proszę
„wróć mi się gołąbie.”
4. Jak poleciał, tak poleciał
i usiadł na kole,
ach ja jego pięknie proszę
„wróć mi się sokole.”
5. Ciężko temu kamieniowi
pod wodę idący,
jeszcze więcej sercu memu
w kochaniu będący.

10. b.

od Garwolina (Ostrożeń, Sokół).

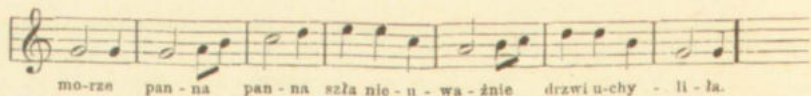
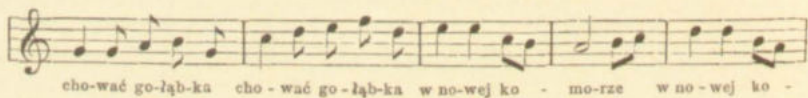
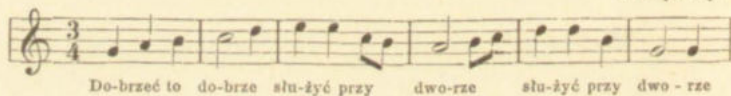

1. Wyszła była grzeczna panna z pod czarnego morza, chowala se gołąbeczka w tej nowej komorze. 2. Jak chowała, tak chowała i drzwi uchylała, gołąbeczek jej wyleciał ona zobaczyła. 3. Jak wyleciał, tak wyleciał usiadł se na dębnie,	a ona go pięknie prosi „dysiu mój gołąbie. 4. A dysiu mój, dysiu dysiu dysiu mój dysieńku. a ty mnie teraz opuszczasz oj ty mój kochanku. 5. A chowałam i ściscałam jako sama siebie, a ty mnie teraz opuszczasz, bodaj że Bóg ciebie!”

10. c.

od Przysuchy.

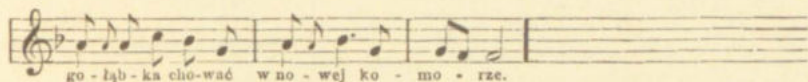
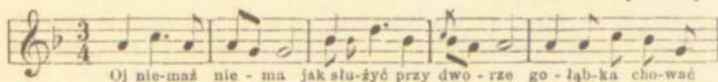
1. Dobrzeć to dobrze służyć przy dworze, gołąbka chować w nowej komorze. 2. Panna szła nieuważnie drzwi uchylała,	gołąbek uciek nie obaczyła. 3. I upadł ci jej na dużym lesie, panna mu groszek w fartuszkę niesie.

4. I upadł-ci jej
na dużej śliwce,
panna mu mówi:
„dys, dys, myśliwce!”
5. I upadł-ci jej
blisko na ganku,

- panna mu mówi,
„dys dys kochanku!”
6. I upadł ci jej
bliżej na progu,
panna mu mówi:
„dys, chwala Bogu!

10. d.

od Krakowa i Częstochowy.

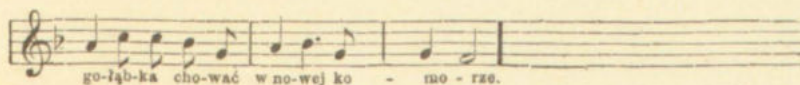
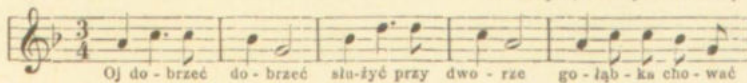
1. Oj niemaż niema
jak służyć przy dworze,
gołąbka chować
w nowej komorze;
2. Z nieostrożności
jam drzwi uchyliła,
gołąbeczek uciekł
jam nie zobaczyła.
3. I usiadł ci jej
w polu na dębie
dziewczyna woła:
duś duś mój gołębie.
4. I usiadł ci jej
niżej na wiśni,
dziewczyna woła:
duziu duziu zbliż się.

5. I usiadł ci jej
niżej na płocie,
dziewczyna woła:
zbliż się mój kłopotcie.
6. I usiadł ci jej
nisko na progu:
kiedyś tu usiadł
to chwala Bogu!
7. Dajże mi grochu
moja najmilsza,
bo jak mi niedasz
to mi da insza.
8. Dałabym ci grochu
lecz się boję grzechu,
bym nie nie została
w tym ludzkim pośmiechu.

Wacł. z Oleska p. I. w Gal. str. 446.

10. e.

od Sierpeca, Dobrzyńa n. Wisłą.

1. Oj dobrze dobrze
służyć przy dworze,
gołąbka chować
w nowej komorze.
2. Jam sobie wyszła
drzwi uchyliła,
gołąbek wyszedł
nie zobaczyła.
3. Oj usiad, usiad
wyżej na dębie,
dziewczyna woła, jedyna woła:
dys dys gołębie!
4. Oj usiad, usiad
niżej na wiśni,
dziewczyna woła, jedyna woła:
toć cię mam w myśli!
5. Oj usiad, usiad
nisko na płocie,
dziewczyna woła, jedyna woła:
dys dys klejnocie!
6. Oj usiad, usiad
w sieni na progu;
„kiedys tu przyszedł
to chwala Bogu!”
7. „Dajże mi grochu
moja najmiłsza,
bo jak mi niedasz
to mi da insza.”
8. „Dałabym grochu
boję się grzechu,
bym nie została
w tym ludzkim śmiechu.”

10. f.

od Włocławka.

Do - brze to do - brze słu - żyć przy dwo - rze go - łąb - ka cho - wać
go - łąb - ka cho - wać w no - wej ko - mo - rze.

10. g.

od Makowa (Szelków).

Do-brzeć to do-brze słu-żyć przy dwo-rze go-łąb - ka cho-wać
w no-wej ko - mo - rze.

dalej Nr. 10. e.

3. Choćbyś wołała
i nawołała,
już ci niebędziesz
gołąbka miała.
4. I usiadł ci jej
niżej na płocie,
ona go woła:
dys dys klejnocie.

5. I usiadł ci jej
niżej na oknie,
ona go woła:
suknia ci zmoknie.
6. I usiadł ci jej
niżej na łóżku,
ona mu wyniosła
grozku w fartuszkę.

10. h.

od Osterode.

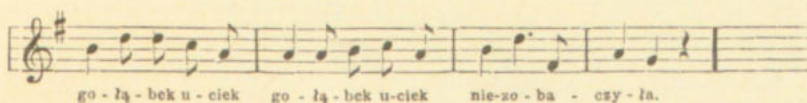
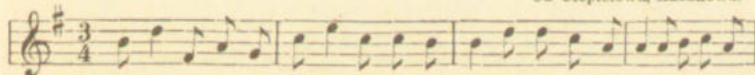
1. Słuszyła dziewczyna
przy królewskim dworze,
wysłuszyła gołąbeczka
w tej nowej komorze.
2. Poszła do komory
i drzwi uchyliła,
wyleciał jej gołąbeczek
raz nieobaczyła.
3. Wyleciał, poleciał
i usiadł na dębie,
ona woła okieneczkim
„dyziu, dyż gołębie!

4. Dyziu, dyziuleczku
siwy gołąbeczku,
azaż ja cię nie kochała
o mój Jasiuleczku?”
5. „Kochałaś, kochała
nie zapieram tego,
a ja we świat przez pojadę
ty już masz inszego.”
6. Chodziła po moście
rozmyślała sobie,
„czyli ja się mam utopić
czy chodzić w żałobie?”

ze zbioru *Gizewiusza*.

10. i.

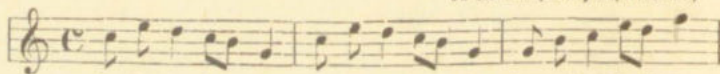
od Clepielowa, Kázanowa.

1. Ja nieszczęśliwa drzwi uchyliła, gołąbek uciek nie zobaczyła. 2. Jak ci uciek padł na jabłoni, dziewczyna wyszła, jedyna wyszła gołębia goni. 3. Jak ci uciek i padł na dębie dziewczyna wyszła, jedyna wyszła zliż zliż gołębie.	4. I jak ci uciek i padł na wiśni, dziewczyna wyszła, jedyna w: zliż zliż najmilszy 5. I jak ci uciek i padł na progu, dziewczyna wyszła, jedyna w: tuś chwała Bogu. 6. I jak ci uciek i padł na łóżku dziewczyna wyszła, jedyna w: dała mu groszku.

11. a.

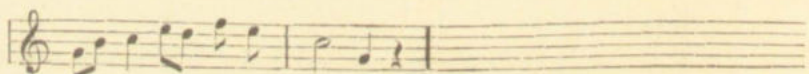
od Rożana (Mokrylas, Brzezno).

Za - ko - cha - li się za - ko - cha - li się dwo - je lu - dzień - ków

w so - bie a Pan Je - zus wie a Pan Je - zus wie -

czy na po - cie - chę so - bie.

1. Zakochali się, zakochali się
dwoje ludzieńków w sobie
a pan Jezus wie, a pan Jezus wie,
czy na pociechę sobie.
2. Zakochali się, zakochali się
dołą się nie widzieli,
jak się ujrzeli, jak się ujrzeli,
oboje zachorzeeli.
3. Da u Kasiuli, da u jedynej
bieluchna pościółeczka.
da u Jasiénka, biednej sieroty
zielona muraweczka. —

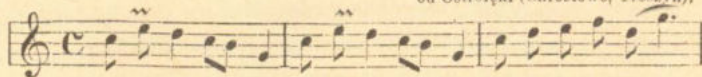
4. Od Warszawy (Raszyn)

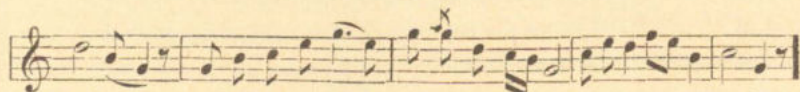
4. Da u Kasiuli, da u jedynej
miodu, wina zadosyć;
da u Jasiénka, biednej sieroty
zdrojowej wody prosić.
5. „Moja matulu, moja jedyna,
jeśli ja wam miła —
ześlizcie też mu, ześlizcie też mu,
memu Jasiowi wina.
6. Moja matulu, moja kochana;
otwórzcie mi skrzyneczkę;
niech ja uszyję, niech uhaftuję
Jasiowi koszuleczkę.
7. Jeśli będzie zdrow, jeśli będzie zdrow,
niechże ją w zdrowiu schodzi,
a jeśli umrze, a jeśli umrze
pochować się w niej godzi.”
8. A nad Kasiénką, a nad jedyną,
ojciec i matka płacze —
a nad Jasiénkiem, biedną sierotą,
wrony koniczek skacze.

11. b.

od Ostrołeki (Chrostowo, Troszyn),

Za - ko - cha - li się za - ko - cha - li się dwo - je lu - dzi - sków

w so - bie a Pan Je - zus wie a Pan Je - zus wie czy na pocie - chę so - bie.

dalej jak Nr. II. a.

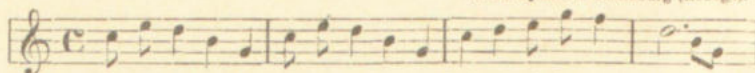
na tęż nutę śpiewają pieśń:

Tamój za dworem — tamój za dworem
zieloniejsza murawa,
tamój dziewczyna — tamój jedyna
paśla ślicznego pawa i t. d.

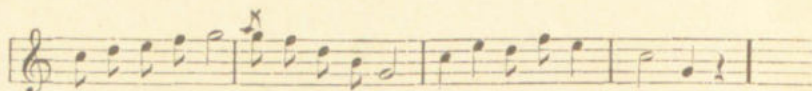
patrz Serya II.

III. c.

od Szczytna v. Ortelburg (Rozogi).

Mo - ja ma - mu - lu   mo - ja ko - cha - na   daj mnie do dwo - ru   słu - żyć

boć to we dwo - rze   boć to we dwo - rze   trze - ba ros - ko - szy   u - żyć.

1. Moja mamulu, moja kochana
daj mnie do dworu służyć;
boć to we dworze, boć to we dworze
trzeba roskoszy użyć.
2. Boć to we dworze, boć to we dworze
drogie myto dają;
za roczek za dwa, za roczek za dwa
zieloną suknię skrajają.
3. Niewyszło roczek, niewyszło drugi
niewyszło półtora:
jużci dziewczyna, jużci jedyna
niesie dziecko ze dwora.
4. „Moja siostrzyczko, moja jedyna,
doradz że mi doradz —
a gdzież to dziecko, gdzież to maleńkie,
gdzież ja mam je podziąć?”
5. „Moja siostrzyczko, moja jedyna
wynieś mi do sieni,
a powiedz jemu, powiedz Jasiowi,
niech się z tobą zeni.”
6. „Moja siostrzyczko, moja jedyna
jużem ja tam była,
a jego matka, jego rodzona,
strasznie mnie połajała.” (*lub* wybiła)
7. „Moja Kasiulu moja jedyna,
by to mego syna (*było*)
zaraz bym temu, zaraz bym temu (*dziecku*)
koszulkę uszyła.”

8. „Moja mamuniu, moja jedyna
otwórcie mi skrzyneczkę
sama uszyję – i wyhaftuje
dziecięciu koszuleczkę.
9. Jeślić będzie zdrów, jeśli będzie zdrów,
niechaj ją w zdrowiu schodzi –
a jeśli umrze, a jeśli umrze,
pochować się w niej godzi.”

12. a.

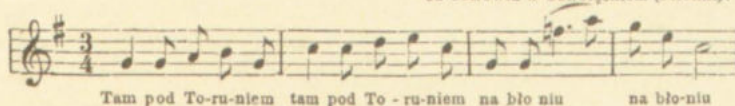
od Makowa (Zakliczewo, Borowo).

1. Tam za Warszawą – na błoniu, wywijał Jasio – na koniu.	9. Tam na ratusie – dzwoniono, panny do dwora – wołano.
2. Wójtówna za nim – chodziła, maleńkie dziecko – nosiła.	10. Do rady panny, – do rady, maleńkie dziecię – u wody.
3. Tak ci je długo – nosiła, aż je na dunaj – puściła.	11. Wszystkie panienki – w rząd stały, tylko wójtówna – za niemi.
4. „Płyńże dzieciąteczko – do młyna, rusz młynarzowi – kamienia.”	12. „Moja wójtówna – co ci to, co cię w czepeczek – owito?”
5. Siedzi młynarczyk – na podzie płynie dzieciátko – po wodzie.	13. „Główekna moja – bolala, mateńka mi ją – zawila.
6. Drobną siateczkę – zarzucił, maleńkie dziecko – uchwycił.	14. A wywiedźcież mnie – do boru, napalcie ze mnie – popiołu.
7. „Coś ty tu dziecko – robiło, coś po tej wodzie – płynęło?”	15. Rozsiejcie popiół – po polu, narośnie z niego – kąkol.
8. „Matka mnie moja – puściła, sama się panną – czyniła.”	16. Będą ten kąkol – panny rwać, i o wójtównie – pieśń śpiewać.

12. b.

od Ostrowia w Ostrołęckiem (Jelonki).

1. Tam pod Toruniem — na błoniu wywija Jasio — na koniu.	14. I natnięcie mi — smolnych drew i połóżcie mnie — wedle nich.
2. Anusia za nim — chodziła, w fartuszkę dziecię — nosiła.	15. Napali się tam — popiołu, to rozściejcie go — po polu.
3. I pusiła je — na wodę „napatrz się Jasiu — na swą ślicz- ną urodę.”	16. Wyrośnie tamój — modry kwiat, będzie mnie żalował będzie mnie lutował? (<i>litował się</i>) cały świat.
4. Wyszedł rybaczek — po chłodzie, i ujrzy dziecko — na wodzie.	17. Wyrośnie tamój — lelija będzie mnie żalował będzie mnie lutował ta marna bestyja.
5. Zaraz ci siatkę — zawiedzie, wyciągnął z wody — przytulił do siebie.	

dalej jak Nr. 12. b. od ss. 7.

12. c.

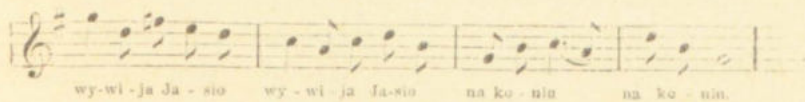
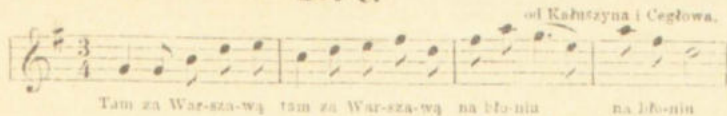

12. d.

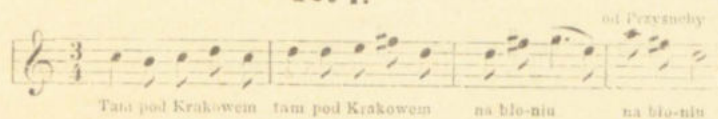

12. e.

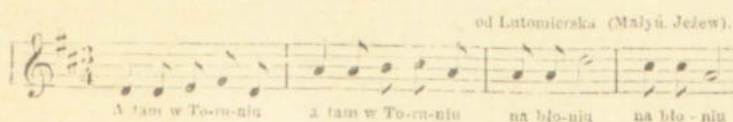

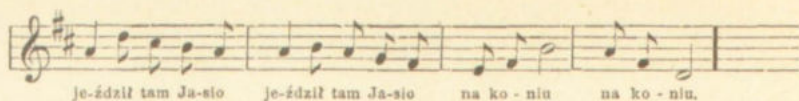
12. f.

1. Tam pod Krakowem — na błoniu wywija Jasio — na koniu.	9. Wszystkie panienki — nad panny, Kasia wójtówna — za drzwiami.
2. Kasiunia za nim — chodziła w fartuszkę dziecię — nosiła	10. Wszystkie panienki — w wianeczku Kawia wójtówna — w rąbeczku.
3. Wyszła nad rzekę — o chłodzie, i puściła je — po wodzie.	11. „Cożes to Kasiu — zrobiła, coś się w rąbiczek — zwinęła.”
4. „Płyńże dzieciątko — do młyną, pomozesz ojcu — kamienia.”	12. „Oj bo mnie główka — bolęła, w rąbek ją zwinję — kazała.”
5. Siedział młynarczyk — na kłodzie ujrzał dzieciątko — na wodzie.	13. Weźcież Kasiunię — za rączkę, i wyprowadźcie — na łączkę.
6. Drobny siateczkę — zarzucił, małe dzieciątko — uchwycił.	14. I zapalcie ją — na połu, i naróbcie z niej — popiołu.
7. Trzeba to dziecię — mianować, która to będzie — jego mać.	15. Wyrosną na niej — chojaki będą ją płakać — chłopaki.
8. Schódźcie się matki — z córkami, a wy ojcowie z synami.	16. Wyrośnie na niej — róży kwiat, będzie ją płakać — cały świat.

12. g.

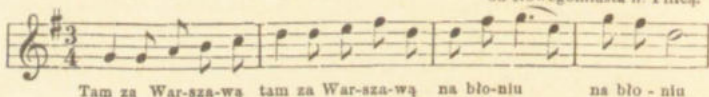

1. A tam w Toruniu — na błoniu
jeździł tam Jasio — na koniu.
2. I tam Kasińka — chodziła,
dziecie malutkie — nosiła.
3. I rzuciła je — we wodę,
i zapłakała — na swoją urodę.
4. Zaraz to dziecię — złapali,
i do ratusza — znać dali.
5. Zaraz w ratuszu — dzwonili
żeby się matki — z córkami scho-
dzili.
6. Oj wszystkie panny — w wianeczku
jedna Kasińka — w czepeczku.
7. Zaraz stós drzewa — złożyli
nadobną Kasię — spalili.
8. „Naróbcie ze mnie — popiołu,
i rozściecie mnie — po polu.
9. Wyrośnie ze mnie — róży kwiat,
będzie mnie płakać — cały świat.
10. Wyrośnie ze mnie — lelija,
będzie mnie płakać — cała familja.
11. Wyrośnie ze mnie — chojenka,
będzie mnie płakać — mateńka.
12. Wyrośnie ze mnie — koczanek,
będzie mnie płakać — kochanek.”

12. h.

od Nowogomiasta n. Pilicą.

1. Tam za Warszawą — na błoniu,
wywija Jasio — na koniu.
2. Kasińka za nim — chodziła,
i dziecięcisko — nosiła.
3. „Czy chcesz Jasieńku — ojcem być
czy mam to dziecko — utopić.”
4. „Niechcę Kasińku — ojcem być,
można to dziecko — utopić.”
5. Wzięła Kasińka — pod boczek,
rzuciła dziecko — w dunaik głębo-
czki.
6. Siedział młynarczyk — na podzie,
widzi dzieciętko — na wodzie.

dalej jak Nr. 12. f.

12. i.

od Biłgoraja i Krzeszowa.

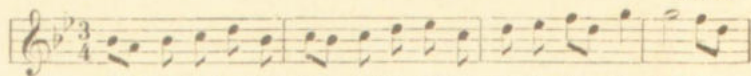

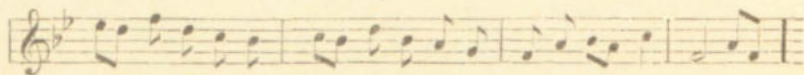
1. Oj tam za dworem -- na błoniu,
wywija Stasio -- na koniu.
2. Marysia za nim -- chodziła,
dziecię na rękę -- nosiła.
3. „Rzuć Maryś dziecię -- do wody,
nie będzie nam -- żadnej przeszkody.
4. Ciś Maryś dziecię -- do Buga,
niebędziesz płakać -- po ślubu.”
5. Marysia dziecię -- rzuciła,
a sama z płaczu -- umiera.
6. Płynął młynarczyk -- po wodzie,
znalazł dzieciątko -- na spodzie.
7. Zaraz do dworu -- daje znać,
która to która -- jego mać.
8. A we wsi w dzwony -- dzwoniłono,
panny na ratusz -- ściągniono.
9. Wszystkie panny postawały -- przed panami,
tylko jedna Marysia -- za drzwiami.
10. Wszystkie panny postawały -- w wianeczku,
tylko jedna Marysia -- w rąbeczku.
11. Moja Marysiu -- co ci to
co ci główeczkę w biały rąbeczek -- uwito?
12. „Głowa mnie moi panowie -- bolala,
tom sobie ją w biały rąbeczek -- związała.”
13. „Oj nie to to, moja Marysiu -- nie to to,
utraciłaś dzieciątko -- jak złoto.”
14. Wziął ci ją młody kacik -- za rączkę,
wyprowadził -- na łączkę.
15. „Chcesz że ty, moja Marysiu -- moją być,
mógłbym ja cię od tej męki -- wyzwolić.”
16. „Oj niebyła moja matka -- panową,
i ja też niemyślę być -- katową.”
17. I wziął ci ją stary kat -- pod boczki,
wtrącił ci ją w Bug -- głęboczki.

12. j.

od Kielec.

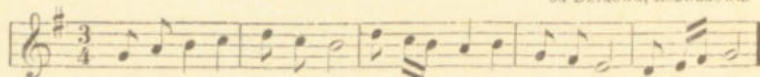
Tam za War-sza-wą tam za War-sza-wą na bło-niu na bło-niu

wy-wi-ja Ja-sio wy-wi-ja Ja-sio na ko-niu na ko-niu

12. k.

od Dzikowa, Rozwadowa.

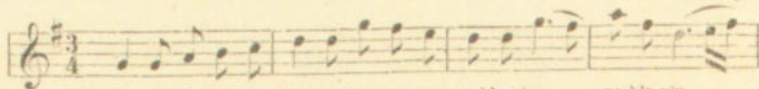
Z tamtej stro-ny Du-na-ja zie-le-nią się dwa ga-ja dwa ga-ja.

1. Z tamtej strony dunaja, ziena się dwa gaja.	6. Przyszedł ci do niej kat młody, i wziął ci se ją w rozmowy.
2. W jednym ptaszki śpiewają, w drugim panny gadają.	7. Jeżelibyś chciała moją być radbym cię od śmierci wybawić.
3. O kim że to ta mowa? — o dziewczynie wójtowa.	8. „Kiem zasłużyła niech ginę bo ja tej śmierci nie minę.”
4. Że troje dzieatek straciła, jeszcze się panną nosiła.	9. Zawiódł ci ją na most wysoki wtrącił ją w Sanek głęboki.
5. Skoro się ojciec dowiedział, do kata jej isć kazał.	

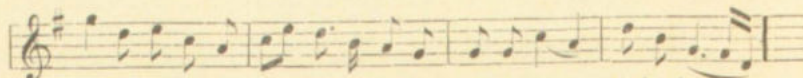
Żeg. Pauli P. l. p. w Gal. str. 89.

12. l.

od Kłodawy.

A za War-sza-wą a za War-sza-wą na bło-niu na bło-niu

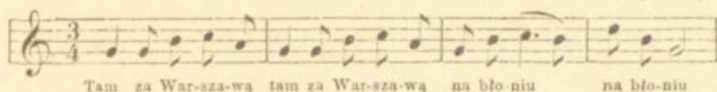
a je-ździ Ja-sio a je-ździ Ja-sio na ko-niu na ko-niu.

1. A za Warszawą — na błoniu
a jeździ Jasio — na koniu.
2. Wójtówna za nim — chodziła
dzieciatko jego — nosiła.
3. I póty je tam — nosiła
aż je też tam w ten zdroiczek —
puściła.
4. „A pływ-że ty dziecię do młyna
do młynarczyka — Marcina.”
5. Młynarczyk siedział na podzie
i złapał dziecko — na wodzie.
6. A w środku rynku — zagrano
wszystkie panienki — zwołano:

Dalej no. 12. n.

12. m.

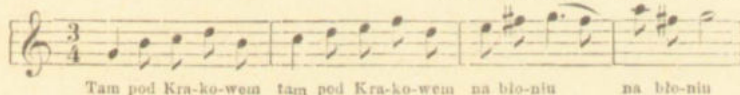
od Wiskitek (Guzów).

Dalej no. 12. h.

12. n.

od Żychlina (Chochołów, Zarembów).

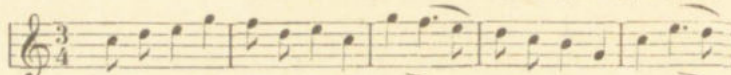

1. Tam pod Krakowem — na bło-
niu,
wywija Jasio — na koniu.
2. Marysia za nim chodziła,
w fartuszkudziecie — nosiła.
3. Tak je nosiła — nosiła,
aż je w ten dunaj — rzuciła.
4. Stojął młynarczyk — na podzie,
i złapał dziecko — na wodzie.
5. I zaniósł ci je — do młyna,
do młynarczyka — Marcina.
6. „Moje ty dziecię — mam cię znać,
toć to wójtówna — twoja mać.”

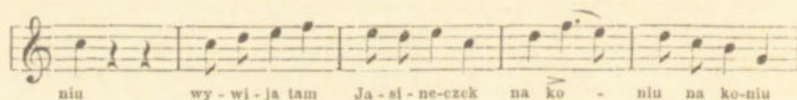
7. Wszystkie panienki — stanęły,
jedna wójtówna — za niemi.
8. „Co ci wójtówno — co ci to,
że cię w rąbeczek — owito.”
9. „Nic ci mi ludzie — nic ci mi,
tylko tak ludzie — zmyślili.
10. Oj moi ludzie — główkamnie bolała
upiąć ją sobie — kazala.
11. Wziął ci ją Jasio — za boczeki,
wrzucił wójtównę — w ten dunaj
głędoczki.
12. „Toń że Marysiu — toń do dna,
jużes ty światu — niegodna.”
13. Trzy razy Maryś — tonęła,
za czwartym razem — ojca matki
żądała.
14. „Toń że Marysiu — toń do dna,
jużes ty światu — niegodna.”
15. „Jakżeś mnie matko — karała,
raz-ci na tydzień — bijala;
16. I kazalaśmi — z Jasińkiem,
koniki pasać — da co dzień.”

12. o.

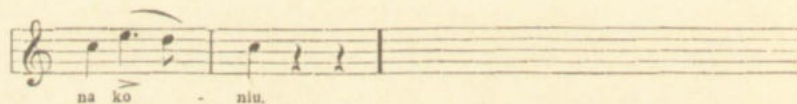
od Wielunia, (Rudlice, Skrzywno).

Pod Kra-ko-wem czar-na ro-la na blo - niu na blo-niu na blo -

niu wy-wi-ja tam Ja-st-ne-czek na ko - niu na ko-niu

na ko - niu.

1. Pod Krakowem czarna rola — na polu
wywija tam Jasiunczek — na koniu.
2. Po tej roli Kasineczka — chodziła
maluteckie dziecięcisko — nosiła.
3. I znalazła taką wodę — u młyna
co dzieciątko maluteckie — ciepnęła.
albo: I podeszła z dzieciątkiem pod ogrody
i ciepnęła swoje dziecko — do wody.
4. Po tej wodzie dwaj rybacy — brodzili
co dzieciątko maluteckie — wyjęli.
5. We dwa dzwony na porynku — dzwonili
ażebym się mieskie panny — schodzili.

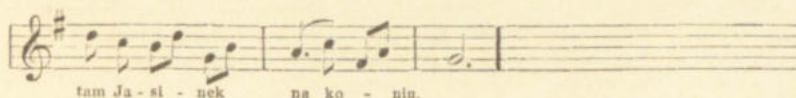
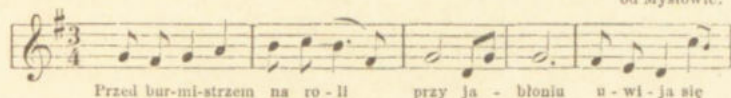
Dalej jak no. 12 9.

13. Karałaś mnie moja matko — różeczką
a ja sobie do chłopaków — uliczką;
14. Karałaś mnie moja matko — raz w tydzień
a ja sobie do chłopaków — w każdy dzień.

p. Wojcicki O. I. Tom I. str. 91. Mel. słży także do pieśni:
„Od Krakowca czarna chmura — nie widać.”

12. p.

od Mysłowic.

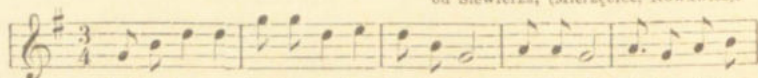
1. Przed burmistrzem na roli — przy jabłoniu
uwija się tam Jasinek — na koniu.
2. Zuska jego podle niego — chodziła
i maluśkie dziecięczo — nosiła.
3. Mówi jeden do drugiego: — weźma to,
damy dzwonić na ratuszu — czyje to?
4. Po trzy razy na ratuszu — dzwoniono,
i też wszystkie panny tam — zwabiono.
5. Wszystkie panny pokłękaly — w wianeczku
jeno jedna ta Zuziczka — w czepeczku.
6. „O cóż ci to Zuziczko — cóż ci to,
i że ci tak tę głowiczkę — obwito?”
7. „O boć mnie ta głowiczka — bolała
tak ją sobie tem czepeczkiem — ściągała.”
8. „Oj nie toć to ty Zuziczko — nie toć to,
straciłaś ty małe dziecię — jak złoto.”
9. I wziął ci ją ten Jasinek — pod boczeki,
i wrzucił ci ją w ten stawek — głęboczki.
10. Trzy razy ją woda na wierzch — rzuciła,
ojca matkę na ratunek — krzyknęła!

11. „Jako ciebie o córko mam — ratować,
gdy nie mogę tego stawka — zgrunować.”
12. „Czegóż mnie matka moja nie — karała.”
„Karałaś cię, żeś mnie słuchać — nie chciała.”
13. „Karałiście mnie przez tydzień — rozdzielką,
słałiście mnie do Jasińka — uliczką.
14. Karałiście mnie jeno przez — ten tydzień,
słałiście mnie do Jasińka — każdy dzień.”

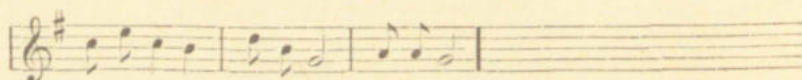
Przyp. Ludu 1846 str. 127.

12. q.

od Siewierza, (Mierzęcice, Nowawieś).

Z tej ta stro-ny je-zio-recz-ka na mły-nie na mły-nie wy-glą-da ta

ko-cha-ne-czek na ko-niu na ko-niu.

1. Z tej ta strony jeziorczka — na młynie,
wygląda ta kochaneczek — na koniu.
2. Dziewczyna ta po tej rosie — chodziła,
maluteczkie dzieciąteczko — nosiła.
3. I znalazła bystrą wodę, — u młyna,
to małuśkie dzieciąteczko — wrzuciła.
4. Rybacy ta po tej wodzie — łowili,
to małuśkie dzieciąteczko — wyjęli.
5. Peda rybak rybakowi — weźmy to,
spytamy się na ratusie — czyje to.
6. Zadzwonili na ratusie — trzy razy,
wszystkie panny krakowianki — do rady.
7. Jaka taka grzeczna panna — w wianeczku
jeno jedna popielczanka — w rąbeczku.
8. „A cóż ci to popielczanko — cóż ci to?
a co cię to w ten rąbeczek — zawito.”
9. „A cóżby mi pan katowski — cóżby mi?
a wszystko to dobre ludzie — zmyślili.”

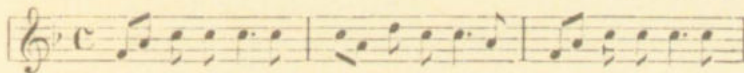

10. A wziął ci ją pan Katowski — za boczeki,
wrzucił ci ją w dunaiczek — głębozczki.
11. Dziewczyna się po tej wodzie — nurzała,
na retunek ojca matki — wołała.
12. „A zretujesz pani matko — jeno chciój,
niema na tem dunaiku — isto łokci.” *(głębokości).*
13. I wyrosły na tem miejscu — gwoździczki,
zapłakały tej dziewczyny — siostrzyczki.
14. I wyrosła na tem miejscu — choina,
zapłakała tej dziewczyny — rodzina.
15. I wyrosł ci na tem miejscu — śliczny kwiat,
zapłakał ci tej dziewczyny — cały świat.

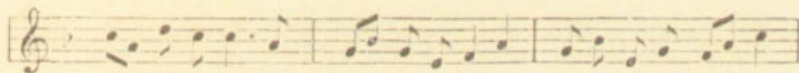
*mel. ta służy i do pieśni weselnej: „Z wieczora ja jubło-
neczkę sadziła.” p. Serya II.*

12. r.

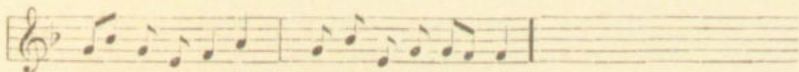
od Sierakowa i Wronek.

Oj tam za dwo-rem na bia-łym ko-niu oj tam za dwo-rem

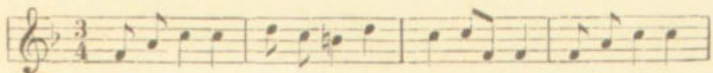
na bia-łym ko-niu wy-wi-ja Ja-sio na po-znań-skiém bło-niu

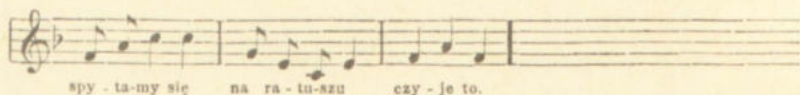
wy-wi-ja Ja-sio na po-znań-skiém bło-niu.

12. s.

z Wielkopolski.

Oj ło-wi-ło dwóch ry-ba-ków na rze-ce u-ło-wi-li

1. Oj łowiło dwóch rybaków — na rzece
ułowili małe dziecko — w kolebce.
2. Jeden mówi do drugiego — weźma to,
spytamy się na ratuszu — czyje to?
3. Stery razy na ratuszu — dzwoniło,
wszystkie panny, wszystkie panie — zwołano.
4. Wszystkie panny, wszystkie panie — w zieleni
ino jedna burmistrzonka — w czerwieni.
5. „O co ci to burmistrzonko — co ci to?
a co ci to ten wianeczek — zawito.”
6. „O nic ci mi moi państwo — nic ci mi,
bo to tak śmieszni ludzie — zmyśliłi.”
7. Wziął ci ją najstarszy brat — pod boczeki
wrzucił ci ją w ten stawuszek — głębobczki.
8. „O toń do dna siostró moja — toń do dna,
da boś ty sa tego świata — nie godna.”
9. Oj tonęła burmistrzonka — tonęła,
zobaczyła swoją matkę — stanęła.
10. „Oj ratuj mnie matuleńku — ratuj mnie
bo już dzisiaj życie moje — utonie.”
(*albo*: niech nie ginę sama jedna — tu na dnie).
11. „Oj toń do dna córko moja — toń do dna,
da boś ty sa tego świata — nie godna.”
12. Oj tonęła burmistrzonka — tonęła,
zobaczyła swego ojca — stanęła.
13. „Oj ratuj mnie tatuleńku — ratuj mnie,
bo już dzisiaj życie moje — utonie.”
(*albo*: niech nie ginę sama jedna — tu na dnie).
14. „Oj toń do dna córko moja — toń do dna,
da boś ty sa tego świata — nie godna.”

15. Oj tonęła burmistrzówna — tonęła,
zobaczyła swoją siostrę — stanęła.
16. „Oj ratuj mnie siostró moja — ratuj mnie
bo już dzisiaj życie moje — utonie.”
17. „Oj toń do dna siostró moja — toń do dna,
da boś ty sa tego świata — nie godna.”
18. Oj tonęła burmistrzówna tonęła,
zobaczyła kierz rozmarynu — stanęła.
19. „Mój miły rozmarynie,
da siewałam cię po zagonie,
teraz cię siać nie będę,
bo już z tego stawiczka nie wyńdę;
będą cię siać moje siostry,
ale jeszcze nie dorosły.”

inni kończą:

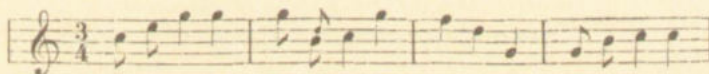
O wyrósł przed burmistrem — śliczny kwiat,
płakał-ci burmistrzónki — cały świat,
o wyrosła przed burmistrem krzewina,
i płakała burmistrzónki — rodzina.

J. Lipiński P. 1. Wielkopolska. str. 40. Wojcicki P. 1 Tom I. str. 293.

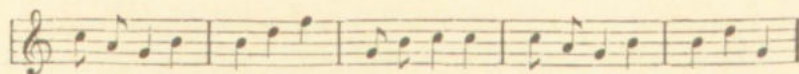
patrz oraz Pieśni weselne.

12. t.

od Plocka.

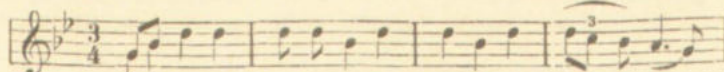
Oj lo-wi-ło dwóch ry-ba-ków na rze-ce wy-lo-wi-ło

dzie-cią-tecz-ko w ko-leb-ce wy-lo-wi-ło dzie-cią-tecz-ko w ko-leb-ce.

12. u.

od Jadowa (Zabrodzie).

W To ru-niu na ra-tu-sie w du-ży dzwon dzwo-nio-wo

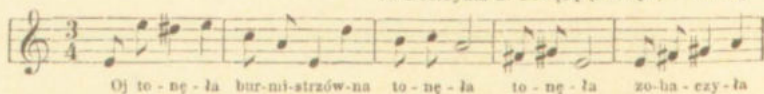

wsz-y-otkie pan-ny miesz-cza-necz-ki do ra-dy zwo-ła - no.

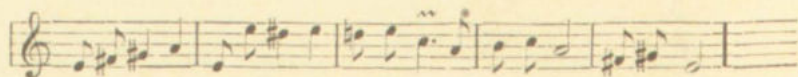
1. W Toruniu na ratusie — w duży dzwon dzwoniło,
wszystkie panny mieszczoneczki — do rady zwołano.
2. A do rady mieskie panny — do rady, do rady,
wrzuciłyście małe dziecko — do wody, do wody,
3. Wszystkie panny mieszczoneczki w wianeczku,
tylko jedna burmistrzówna — w rąbeczku.
4. „A co ci to burmistrzówna — co ci to?
a co cię tak w ten rąbeczek — upięto.”
5. „Ej główeczka mnie moi ludzie bolala,
upiędę ją w ten rąbeczek — kazala.”
6. Ej nie to to burmistrzówno — nie to to,
utraciłaś małe dziecko — jak złoto.”
7. I wziął-ci ją starszy kacik — pod boczeki,
i wrzucił ją w ten dunajek — głęboeczki.
8. Tu się długo burmistrzówna — nurzała,
zobaczyła swoją matkę — wołała:
9. „A masz ci ich moja matko — jeszcze dwie,
chowaj że je w lepszej cnotce — niżli mnie.”
10. „Jednak ja cię moja córko — chowała
pocóżeś się katu w ręce dostała.”
11. *Kat:* „A chcesz ci ty burmistrzówno — moja być,
mogę ja cię od tej śmierci — ubronić.”
12. „Nie byłam ja kacikową — nie będę,
jakem dziecko zagubiła — niech ginę.”

12. w.

od Dobrzyńna n. Drwęcą (Działyń, Piotrków)

Oj to - nę - ła bur-mi-strzów-na to - nę - ła to - nę - ła zo-ba - czy - ła

zo - ba - czy - ła swe-go oj - ca swe-go oj - ca sta - nę - ła sta - nę - ła.

*) Ten takt czasami opuszczają.

Oj toń do dna córko moja,
toń do dna toń do dna,

a boś ci ty (*bis*) tego świata
nie godna, nie godna.

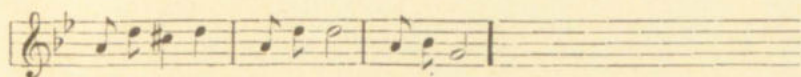
Mel. Serya 2. „A z wieczora czarna chmura.”

12. x.

od Ciechocinka.

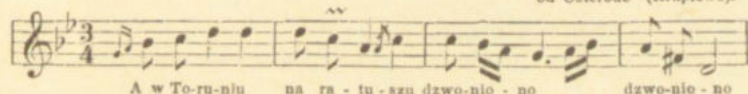
Oj to - nę - ła bur-mi-strzów-na to - nę - ła to - nę - ła zo - ba - czy - ła

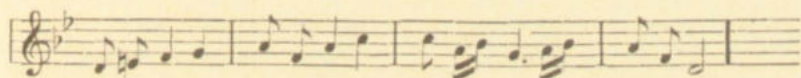
oj - ca swe - go sta - nę - ła sta - nę - ła.

12. y.

od Osterode (Kraplewo).

A w To - ru - niu na ra - tu - szu dzwo - nio - no dzwo - nio - no

i wszy - stkie To - ru - nian - ki zwo - ła - no zwo - ła - no.

1. A w Toruniu na ratuszu — dzwoniło,
i wszystkie Torunianki — zwołano.
2. Oj ochłody Torunianki — ochłody,
ułowili rybaczkowie — dzieciąteczko u wody.
3. A wszystkie Torunianki — mają wianki,
jedna jeno burmistrzówna — w rąbuszku.
4. „A cóż ci to burmistrzówna — cóż ci to,
co ci z twojej głowy — wianuszczyk odjęto.”
5. „Oj nie ci mnie miły bracie — nie ci mi,
oj wszystkoć to złe ludzie — zmyślili.
co mi z mojej głowy — wianuszczyk odjęli.”
6. I pływała burmistrzówna — pływała,
aż na swego pana brata — spojrziała:

7. „Oj ratuj mę miły bracie — ratuj mę,
bo bodaj tu w tym dunaju — utonę.”
8. „Oj idź do dna miła sestro — idź do dna,
jużes ci ty z bratem gadać — nie godna.”
9. I pływała burmistrzówna — pływała,
aż na swego pana ojca — spojrziała:
10. „Ratujcież mnie panie ojcze — ratujcie,
bo bodaj tu w tym dunaju — utonę.”
11. „Jakże ciebie miła córko — ratować,
musisz do dna, musisz do dna — zgruntować.”
12. „Ratujcież mnie pani matko — ratujcie,
bo bodaj tu w tym dunaju — utonę.”
13. „Jakże ciebie miła córko — ratować,
nie możemy wiosłeczkiem — zgruntować.”

Ze zbioru ks. Gizecziusa.

12. z

od Olsztyńska.

1. A pod Krakowem — na polu wywija Jasiek — na koniu.	7. A w nowem mieście — dzwoniono, wszystkie panienki — zwołano.
2. Dziewczyna za nim — chodziła dziecko na ręku nosiła.	8. Wszystkie panienki — we wiankach jedna wójtowna — we sznurkach.
3. I przyjechali — nad wodę, rzucili dziecię — we wodę.	9. „Co ci wójtowno — co ci to, co ci główeczkę — okryto?”
4. Przyszli rybacy — na łowy naleźli dziecię — u wody.	10. „Oj nic mi, nic mi — nic ci mi, ludzie mi główkę — okryli.”
5. „Cóżes tu dziecię — robiło, coś tak wódeczkę — zmąciło?”	11. Pochowajtaż mę — na polu, nasiejta na mę — kąkołu.
6. „Mateczkać mę tu — wrzuciła radaby panną — oj! była.”	12. Przyjdą ta panny — kwiatki rwać będą wójtownę — wspominać.

12. aa.

mel. jak no. 12. y.

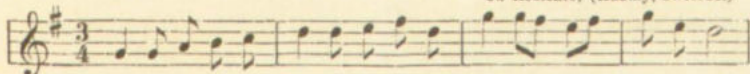
od Brodnicy.

1. Pojechali rybaczekowie — na łowy, na łowy,
ułowili dziecięcęteczko — u wody.
2. Po trzy razy na ratuszu — brząkali,
wszystkie panny, mieszcżkie córki — zwołali.

3. Wszystkie pannymieszczkie córki — we wiankach,
jeno jedna burmistrzówna — w czepeczku.
4. Pytał ci ją ten brat młodszy — „co ci to?
na co ci ten czepuleczek — uszyto?”
5. „Oj nic ci mi mój braciszku — nic ci mi,
oj jenoć te chytre ludzie — zmyślili;
co oni mnie czepuleczek — wsadzili.”
6. I wziął ci ją ten brat średni — za rękę.
poprowadził do starszego na mękę.
7. I wziął ci ją ten starszy brat — za boczki,
wrzucił ci ją w dunaiczek — głęboeczki.
8. I pływała burmistrzówna — pływała,
aż ci swego pana ojca — ujrzała.
9. „Ratujcież mnie panie ojeze — ratujcie,
jest czółnuszek i wioselko — gruntujcie.”
10. „Nie mogę cię córko moja — ratować,
nie mogę ja bystrej wody — zgruntować.”
11. I pływała burmistrzówna — pływała,
aż ci swoją panią matkę — ujrzała:
12. „Ratujcież mnie pani matko — ratujcie,
jest czółnuszek i wioselko — gruntujcie.”
13. „Płyn że do dna córko moja — płyn do dna,
jużes ci ty tego świata — nie godna.
- albo*) jużes po tym świecie chodźć — nie godna.”
14. *Kat.* „A chceś że ty burmistrzówno — moją być,
mogę ja cię od tyj śmierci — ubronić.”
15. „Nie była ja katowną — niechcę być,
a gdzie ja jest osądzona — wolę iść.”
16. „Oj macieć ich pani matko — jeszcze dwie,
trzymajcież ich w lepszej karze — niżli mię.”
17. „I ciebiem ci córko moja — trzymała,
jednakeś się katu w ręce — dostała.”

12. bb.

od Kozienic, (Kuźmy, Swierze.)

Tam po-de Lwo-wem tam po-de Lwo-wem na bło - niu na bło-niu

albo

wy - wi - ja Ja - sio wy - wi - ja Ja - sio na ko - niu na ko - niu. Tam po de Lwo - wem
 tam po - de Lwo - wem na bło - niu na bło - niu wy - wi - ja Ja - sio.
 wy - wi - ja Ja - sio na ko - niu na ko - niu.

1. Tam po de Lwo - wem — na bło - niu, wywija Jasio — na koniu.	5. Trzeba by tego — doznawać, która to była — jego mać.
2. Kasieńka za nim chodziła i dzieciąteczko — nosiła, aż go w dunaik wrzuciła.	6. Wszystkie panienki — stanęły, Kasia Wójtowna — za niemi
3. Siedział młynarczyk — na podzie uzurzał dzieciątko na wodzie.	7. Wszystkie panienki — w wianeczku, Kasia Wójtowna w rąbeczku.
4. I wziął siateczkę — zarzucił, dzieciątko na ład — wyrzucił.	8. Cóż ci Wójtowna — za wina, coś się w rąbeczek — zawiła.
	9. Oj głoweczka mnie — bolała, tom ją w rąbeczek — zawić se kałała.

12. cc.

od Sandomierza, (Góry-wysokie).

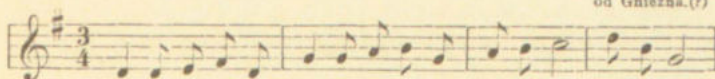
Oj a w Bi - dzi - nach oj a w Bi - dzi - nach na bło - ulu na bło - niu
 wy - wi - ja Ja - sio wy - wi - ja Ja - sio na ko - niu na ko - niu.

2. Kasinka za nim (*bis*) chodziła,
małe dzieciątko (*bis*) — nosiła.
3. I póty go (*bis*) — nosiła,
aż go w dunaik — aż go w głęboki — wrzuciła.
4. Płyńdzieciątko — płyńdzieciątko — do młyna,
do młynarczyka (*bis*) — Marcina,
5. Siedzi młynarczyk (*bis*) — na kłodzie,
złapał dzieciątko — złapał małuśkie — na wodzie.

13. a.

od Gniezna.(?)

Pod na-szym bo-rem pod na-szym bo-rem na bło-niu na bło-niu

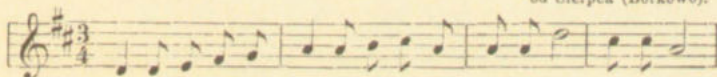
wy-wi - ja Ja - sio wy-wi - ja Ja - sio na ko - niu na ko - niu.

1. Pod naszym borem — na błoniu wywija Jasio — na koniu.
2. Zofija mu się — raduje z lelij wionek szykuje.
3. „Nie mogę ja tu — czekaty muszę za panem jechaty.”
4. „Poczekaj Jasiu — za chwilę aż ci wioneczka — dowiję.
5. Masz ty konika — biegłego, dogonisz pana — swojego.”
6. Dogonił ci go — na błoniu krople stanęły — na koniu.
7. „A gdzieś ty to był, mój wierny słuźka — gdzieś ty był. coś mi tak konia — uznoil.”
8. „Służyłem panie — Zofii dała mnie wionek — z lelij.”
9. „Lepszyś ty słuźka — niżli ja, dała ci wionek — Zofija.”
10. U mojej słuźki, złote poduszki — Zofija, umnie samego, z złota szczerego — jedyna!

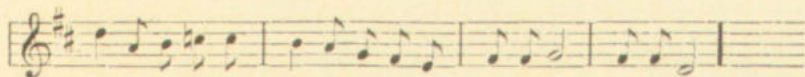
J. Lipiński P. I. Wielkop. str. 100.

13. b.

od Sierpca (Borkowo).

Tam za War-sza-wą tam za War-sza-wą na po - lu na po - lu

wy - wi - ja Ja - sio wy - wi - ja Ja - sio na ko - niu na ko - niu.

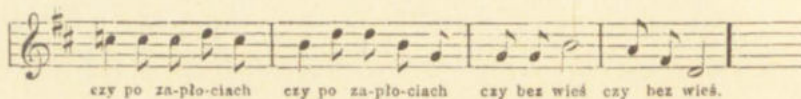
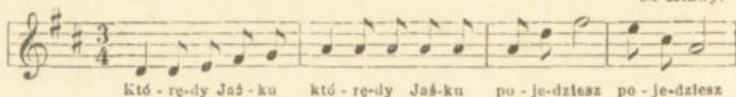
1. Tam za Warszawą — na polu wywija Jasio — na koniu.
2. Dziewczyna mu się — dziwuje złotą chusteczkę — haftuje.
3. „Moja dziewczyno — mam cię znać, obiecałaś mi — chustkę dać.
4. Moja dziewczyno — długo mi jej czekać trzeba mi pana — dojechać.”

5. Dojechał ci go — w pól boru
powstała rosa — na koniu.
6. Pan się na niego obejrzał
i trzy razy mu — w gębę dał.

7. „Lepszyś ty Jasiu — niżli ja
dała ci chustkę — Zofija.”

13. c.

od Mławy.

1. „Kt6r6dy Ja6ku — pojedziesz
czy po zapł6ciach — czy bez wie6?”
2. „Zielon6 dr66k6 — pojed6
do tej dziewczyny — do tej jedynej — na rad6.”
3. „Oj c66 tam b6dzie — za rada
kiedy dziewczyna — kiedy jedyna — nie gada.”
4. „Oj b6dzie6 ona — gadała
kiedy Jasiczka — kiedy kochanego — ujrzała.”
5. „Lepsza6 ja Jasiu — niżli ty,
mam dwa fartuszki — jedwabiem wyszyte.”
6. „A kt66 ci je — wyszywał
kiedy ja w domu — nie bywał?”
7. „Krawczyki6 mi go — uszyli
czarnym jedwabiem — do ziemi.”

13. d.

od Osterode.

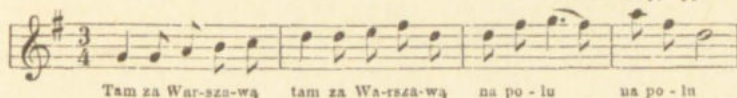
1. „Kieni pojedziesz — Michale,
czy po zapł6ciu — czy bez wie6?”
2. „Zielon6 dr66k6 — pojed6,
do mojej najmilszej — na rad6.”

3. „A cóż tam będzie — za reda
kiedy najmilsza — nie gada?”
4. „Oj będziec ona — gadała,
kiedy obaczy — Michała.”
5. „Lepszam ja Michale — niżli ty,
mam ja sznuptuszek — wyszyty.”
6. „A któż ci go też — wyszywał
kiedy ja w domu — nie bywał.”
7. „Kraplewscyć my go — uszyli
czarnym jedwabiem — do zimi.”

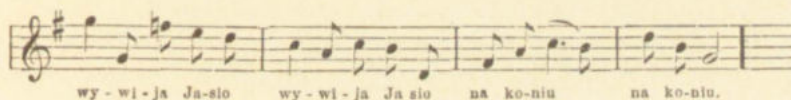
ze zbioru kł. Giszewicza.

13. e.

od Brodnicy, Rypina.

Tam za War-sza-wą tam za Wa-rsza-wą na po - lu ua po - lu

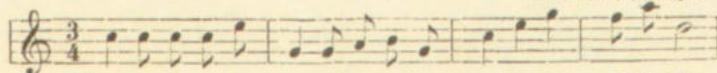

wy - wi - ja Ja-sio wy - wi - ja Ja-sio na ko-niu na ko-niu.

1. Tam za Warszawą na — polu
wywija Jasio — na koniu.
2. A panna mu się dziwuje
chusteczkę jemu — haftuje.
3. Poczekaj Jasiu — ze chwilę
aż ci chusteczkę — wyszyję.
4. A jakże ja mam — zaczekać
kiej ja za panem — w bór jechać.
5. I przyjechali — do boru
stała rosa — na koniu,
6. A gdzieżes Jasiu — nocował
coś tak konika — coś tak swojego —
zmordował.
7. Nocowałem ja — u panny Zofii
dała mi wianek — z lelii.
8. U mego służki — złóte łańcuszki —
lelija
u pana samego — ze złota szczerego —
Zofija.

13. f.

oś Golubia, (Działyn).

Tam pod To-ru-niem tam pod To-ru-niem na bło - niu na bło - niu

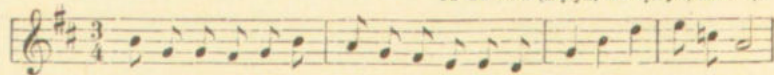

tam się wy - wi - ja tam się wy - wi - ja Ja - si - nek na ko - niu.

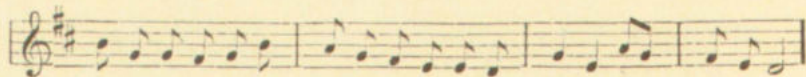
1. Tam pod Toruniem — na błoniu
tam się wywija — Jasinek na koniu.
2. Zofija mu się — dziwnje
złotą chusteczkę — haftuje.
3. Którędy Jasiu pojedziesz.
czyli ta drożką — czy bez wieś?
4. Zieloną drożką — pojedę
do tej Zofii — do tej jedynej — na radę.
5. A cóż tam będzie — za rada
kiej ta Zofija — kiej ta jedyna — nie gada.
6. A będzie ona — gadała
byle Jasieńka — ujrzała.
7. „Lepsza ja Jasiu — niżli ty
bo mam fartuszek — wyszyty!”
8. Oj a któż ci go — wyszywał?”
„A ja Jasieńku — boś ty u mnie bywał.”
9. „Oj a któż ci go — wyszywał,
kiedym ja w domu — nie bywał?”
10. „Wyszywali mi go — dworacy,
czarnym jedwabiem — na nocy.
11. Wyszywali mi go — dworzanie
czarnym jedwabiem — z kieszenie.”

13. g.

od Torunia (Łądyn, Kawęczyn, Lubiec).

Którędy ty Ja-siu któ-rędy ty Ja-siu po-je-dziesz po-je-dziesz

czy - li tu dru-żecz-ka czy-li tu zie - lo - na czy bez wieś czy bez wieś.

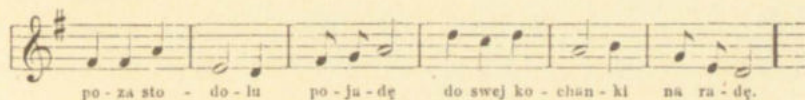
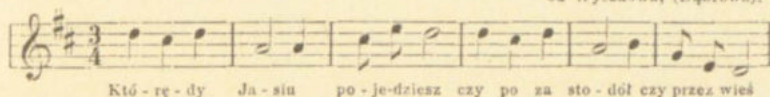
1. Którędy ty Jasiu — pojedziesz
czyli tu družeczką — czyli tu zieloną — czy bez wieś.

2. Zieloną ja drózką — pojedę
do swej dziewczyny — do swej jedynej na radę.
3. A lepszą ja Jasiu — niżli ty
bo mój fartuszek — bo mój jedwabny — wyszyty.
4. Któż ci go wyszywał — jak ja tu nie bywał? — dworacy,
jeśli nie we dnie — to w nocy.

p. Pieśni weselne.

13. h.

od Wyszkowa, (Dąbrowa).

1. Którędy Jasiu pojedziesz? do swej kochanki na radę.
czy po za stodół, czy przez wieś.
2. Po za stodołu pojedę Kiedy kochanka nie rada.
3. A co tam będzie za rada

14. a.

od Brudzewa (Chrząblice).

1. Służył sługa u pana
ze czterema sługoma;
2. I wysłużył Kasieczkę
w siódmym roku dziewczekę.
3. A jak ci ją wysłużył
zaraz się z nią ożenił;
4. I na wojnę odjechał
i siedem lat wojował;

5. A ósmego powrócił
do domu się obrucił.
6. I stanął tam na dole
a konik pod nim mgleje.
7. „Czy mi Kasia nie żyje
czy mi syna powije?”
8. Kasia syna powiła
zaraz nad nim usnęła.
9. I przyjechał w podwórko
i zapukał w okienko.
10. A ja z konia nie zleję
póki Kasi nie ujrzę.”
11. „A już Kasia nie żyje
rosną na niej lilije.”
12. „Żebyś wiedział Kasi grób
pojechałbym, widzi Bóg.”
13. I zajechał do grobu
wedle serca ochłodu.
14. „Wyjździ do mnie Kasieczko
przemów do mnie słóweczko.”
15. „Masz ci ich tam pełen świat
a mnie Jasiu jeden kwiat.”
16. „Zagrajcie jej w organy
mojej Kasi kochanej.”
17. „Zagrajcie jej w nowy dzwon,
mojej Kasi wieczny dom.
18. Zagrajcie jej w pozytyw
mojej Kasi za grzychy.
19. Wszystkie panny w zieleni
moja Kasia śpi w ziemi.
20. Wszystkie panny w rąbeczku
moja Kasia w grobeczku.
21. Wszystkie panny jaśniuchno
moja Kasia bieluchno.”

14. b.

od Konina.

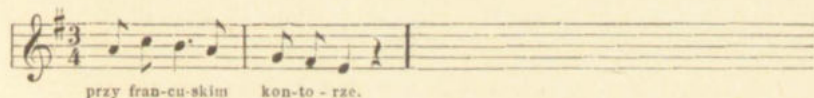
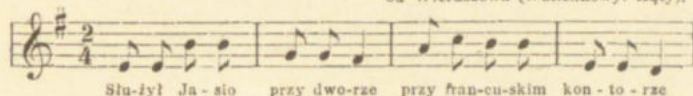
1. Służył sługa u pana
ze czterema konioma.
2. I wysłużył Kasieczkę
w siódmym roku dzieweczkę.
3. I jak ci ją wysłużył
zaraz się z nią ożenił.
4. I dał ci ją do rodziny
do swej matki do jedyny.
5. Już siódmy roczek idzie
Jasio z wojenki jędzie.
6. „Dla Boga co się dzieje
co konik po demną mgleje?”
7. Czy i Kasia nie żyje
czy i syna powije?”
8. „Już Kasieńka nie żyje
na i grobie kamienie.”
9. Zajechał ci pod okienko;
„a wyjździ, wyjździ Kasieńko!”
10. Wyszedła do niego mała cześć
prosiła go z konia zleść.

11. „Ja z konika niezłię,
z Kasińką się rozmówię.”
12. „Już Kasińka nie żyje
na i grobie kamienie.”
13. Trzy razy smętarz objachół,
czem na i grób trafil.
14. Stańał na i grobie
prosto serce wątrobie.
15. „Kasiu Kasiu, Kasińku!
mówżeż do mnie słowińku!”
16. „Tylam Boga uprosiła
com do ciebie przemówiła.”
17. „Zadzwoncie i w wielki dzwon
moi Kasi wieczny dom.
18. Zagrajcie i w organy,
moi Kasi kochany.
19. Zagrajcie i w piszczele
moi Kasi, a śmiele.
20. Wszystkie panny w czerwieni,
moja Kasia w zieleni.
21. Wszystkie panny w wianeczku
moja Kasia w piaseczku.
22. Wszystkie panny w rozmarynie,
moja Kasia w ziemi gnije.”

J. Lipiński p. l. Wielkop. str. 1.

14. c.

od Wieruszowa (Walichnowy. Kąty).

1. Służył Jasio przy dworze
przy francuskim kontorze.
2. I wysłuchał Luteńkę
w siódmym roku panienkę.
3. „Chować mi ją siedem lat
aż powrócę z wojny w swat.”
4. Jasiak z wojny powrócił
a Luteńki nie zastał.
5. Wyszła do niego pierwsza cześć,
mówiła mu z konia zleść.
6. „Ja z konika nie zlezę
póki Lutki nie ujrę.”
7. Wyszła druga w zieleni
„twoja Lutka śpi w ziemi.”
8. Wyszła trzecia w żalobie
„twoja Lutka śpi w grobie.”
9. I zajechał na smętarz
dopiero tam z konia zląz.
10. „Lutko Lutko, Luteńko
przemów do mnie słówenko.”
11. „Jakże byto mogło być
wczoraj umrzeć a dziś żyć.”
12. „Lutko Lutko, Luteńko,
gdzieś podziała te szmaty
com ci sprawił przed laty?”
13. „Suknięciem dała na obraz
a serwetę na ołtarz;
14. A korale w organy,
żeby wdzięcznie zagrały;
15. A pierścienie we dzwony
żeby wdzięcznie dzwoniły.”

16. „Lutko Lutko, Luteńko
czyjeż to to dzieciątko?”
17. „Jaśku, Jaśku, nie twoje
przyjmijże jej za swoje
18. A jak się będziesz żenić
nie daj mu krzywdy czynić.”

19. „Zadzwoncież jej w wielki dzwon,
mojej Lutce wieczny dom.
20. Zagrajcież jej w organy
mojej Lutce kochany.”

Mel: patrz: U mej matki rodzonej.

14. d.

od Kłobucka i Krzepic.

1. Wyszła wyszła pierwsza część kazala mu z konia zleść.	by umarły mógł pedzieć.” (po- wiedzieć).
2. „A ja z konia nie zlezę póki Handzli nie ujdrzę.”	8. „Handzlu Handzlu, Handziulko, czyjeż że to dzieciątko.”
3. Wyszły panny w żalobie „już twa Handzla śpi w grobie.”	9. „Tak to twoje jak moje weź że je se za swoje.”
4. „Żeby wiedział jej grób jechałbym tam dalibóg.”	10. A jak się ty ozenisz, nie daj mu krzywdy czynić.”
5. Siedem razy objechał niż na jej grób natrafił.	11. Choćbych ich miał i dwieście żadna nie jest jakeście (jakiś ty - była).
6. „Handzlu Handzlu, Handziulko przemów do mnie sówinko.”	12. Choćbych ich miał i tysięcy jużek jej się zaprzysiąg.
7. „A jakżeś ty mógł wiedzieć	

14. e.

od Wiskitek (Guzów, Oryszew).

1. Służył Jasio u pana
za wielkiego dworzana.
  2. I wysłużył Kasieńkę
w siódmym roku dzieweńkę.
  3. Król na wojnę rozkazał
Jaś na wojnę pojechał.
  4. Na wojaczkę wyjechał
w siódmym roku powracał.
  5. A w niedzielę po mieście
Jasio do domu jedzie.
  6. I wyjechał na drogę
złamał koniczek nogę.
  7. „Ach dla Boga co się dzieje
mój koniczek bardzo mgleje.
  8. Boleść serce rozdziera
czy Kasieńka umiera.”
  9. I przyjechał do okienka
wołał: otwórz Kasieńka.
  10. I zajechał przed pokoje
„wyńdzi do mnie serce moje!”
  11. Wyszło wyszło siostrów sześć
prosiły go z konia zsiść.
  12. Wyszła siódma w zieleni:
twoja Kasia śpi w ziemi.
  13. Już Kasieńka nie żyje
mokra ziemia ją kryje,
nad jej grobem kamienie.
  14. Wyszła do niego stara teść
prosi Jasia z konia zsiść.
  15. „A ja z konia nie skoczę
póki Kasi nie zobczę;
  16. Żeby wiedział gdzie jej grob
pojechałbym, widzi Bóg!”
  17. Trzy razy kościół objechał
zaczem na jej grob najechał.
  18. Klęknął konik na grobie
w wielkiej swojej żalobie.
  19. „Kasiu moja Kasieńko
przemów do mnie słóweczko.”
  20. „Nie jeden ja Jasiu kwiat
jest ci tego pelen świat.”
  21. „Choćby było i tysiąc
niechciałem żadnej przysiądz.”
- dalej jak Nr. 14 b. od w. 15.*
kończą:
25. I wyjechał na drogę
złamał koniczek nogę.
  26. Niech konik marnie ginie
kiedy Kasieńka nie żyje.
- Z. Gołgbiowski Lud pols. str. 270.
Wojcicki P. I. T. 2. str. 295.
J. Lipiński p. I. Wielk. str. 56.*

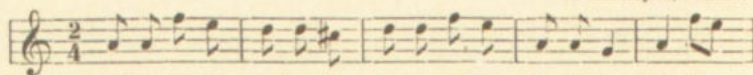
14. f.

od Błonia (Płochocin, Moszna.)

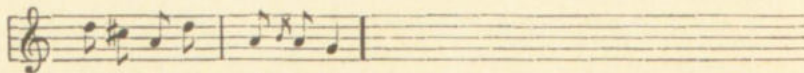

14. g.

od Kałuszyna, Minska.

Słu-żył Ja-sio u pa-na za star-sze-go fur-ma-na hej hej

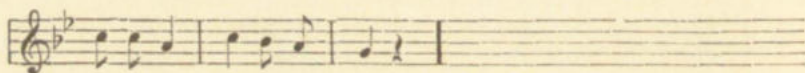
za star-sze-go fur ma-na.

14. h.

od Brańska i Sokolowa,

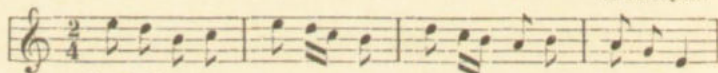
Słu-żył Ja sio u pa - na za star - sze-go dwo-rza-na hej hej

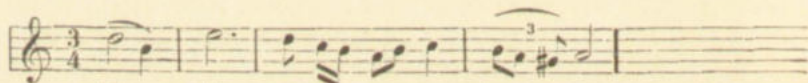
za star-sze - go dwo-rza - na.

14. i.

od Prasnyusza.

Słu - żył Ja - sio u pa - na za, star - sze - go dwo-rza - na

hej hej za star - sze - go dwo - rza - na.

dalej jak Nr. 14. m.

20. Czy wy też to słychali
zeby zmarli gadali.

21. Ledwo też ja uprosiła
żem te słowa przemówiła.

22. „Są obrazy na ścianie
módl się Jasiu kochanie.

23. Są pierścienie na stole
schowaj Jasiu bo twoje.

24. Są obrusy na ławie
schowaj Jasiu łaskawie.”

25. „Zadzwońcież jej i t. d.”

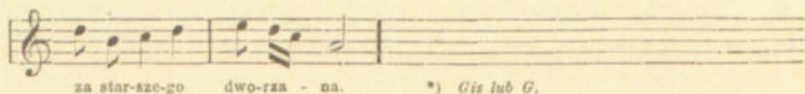
11. K.

od Osterode (Kraplewo).

1. Służył Jasiiek przy dworze przy tym ślicznym klasztorze
2. I służył ci i służył aż Kasieczkę wysłużył.
3. I wysłużył Kasieczkę w siódmym roku dziewczeczkę.
4. A jak ci ją wysłużył zaraz się z nią ożenił.
5. A jak się z nią ożenił król na wojnę rozkazał Jasiiek konia siodłać dał.
6. I ujechał pół drogi koń mu mgleje na nogi.
7. „Czy mi Kasia umiera czy mi Kasia syna ma.
8. Czy mi Kasia nie żyje czy mi syna powije.”
9. I przyjechał w podwórze zakolatał we dzwierze.
10. Wyszedł ojciec, wyszła teśó prosim zięcia z konia zleźć.
11. Wyszła tam i młodsza teśó prosi szwagra z konia zsiąść.
12. „A ja z konia nie złazę aż ja Kasie zobaczę.
13. A ja z konia nie zsiądę aż się z Kasią rozmówię.”
14. „Jużci Kasia nie żyje na jej grobie lelije.”
15. „Kiebym wiedział gdzie jej grób pojechałbym dalibóg.”
16. Trzy klasztory objechał niż na Kasi grób wjechał.
17. Ukląkł ci jej przy głowie prosto serca wątrobie:
18. „Kasiu Kasiu, Kasieczko przemow do mnie słoweczko.”
19. „A zaż wy to słuchali coby zmarli gadali?
20. Ledwem Boga uprosiła tem te słówka przemówiła.”
21. „Gdzieś podziała te szaty com ci sprawił przed laty.?”
22. „Sukniem dała na ołtarz a chusteczkę na obraz.
23. A perełki w organy coby mi pięknie grały.
24. A pierścieńce we dzwony coby pięknie dzwoniły.”
25. „Zagrajtaż jej w organy mojej Kasi kochanej:
26. Zadzwońtaż jej w duży dzwon mojej Kasi wieczny dom.”

14. 1.

*) *Gis lub G.*

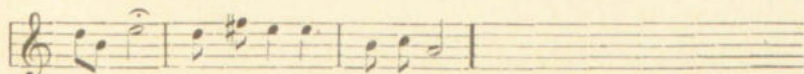
1. Służył Jasio u pana
za starszego dworzana.
  2. I wysłużył Kasieńkę
w siódmym roku dziewenkę.
  3. I ożenić nie dośpiał
król na wojnę odesłał.
  4. Jak pojechał tak pojechał
w siódmym roku przyjechał.
  5. I przyjechał w podwórko
stuku puku w okienko.
  6. „Kasiu Kasiu, Kasieńko
wywdzi do mnie kochanko.”
  7. Wyszła ci tam młodsza świeć
prosi szwagra z konia zsieć.
  8. „Twoja Kasia nie żyje
na jej grobie kamienie.”
  9. „To już nie mam po co zsiadać
kiedy nie mam już z kim gadać.”
  10. I objechał w koło kościół
i nadjechał nad jej dół.
  11. I nadjechał i stanął
cztery razy konik kłak.
  12. „Kasiu Kasiu, Kasieńko
przemów do mnie słówko.”
  13. „Masz ci ich tam pełen świat
jak różowy jesteś kwiat.”
  14. „Żeby ci ich miał i tysiąc
kiedy ja ci miał raz przysiądz.”
  15. „Kasiu Kasiu Kasieńko
przemów do mnie słówko.”
  16. Gdzieś podziła ten sygnet (*pier-
ścień*).
com ci go dał nim 'em szed.”
  17. „Włożyłam go w wielki dzwon
by mi lepiej zadzwonił.”
  18. „Gdzieś podziła te szaty
com ci sprawił przed laty?”
  19. „Włożyłam je w organy
by mi lepiej zagrały.”
  20. „Zagrajcież jej w organy
mojej Kasi kochanej;
  21. Zadzwoncież jej w wielki dzwon,
mojej Kasi wieczny dom.”
  22. „Zatrąbcież mu trębacze
niech Jasio już nie płacze.”
- niektórzy dodają:*
- Jaka taka w salopie
moja Kasia śpi w grobie.
Jaka taka tańcuje
moja Kasia śpi w trumnie.

14. m.

od Ostrołęki i Ostrowsa, (Mokrylas, Jelonki).

Słu-żył Ja - sio u pa - na za wiel - kie - go dwo - rza - na

hej hej za wiel-kie-go dwo-rza-na.

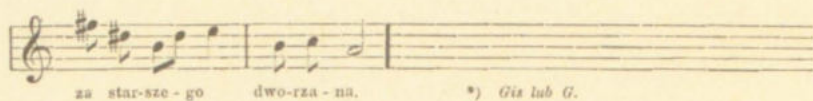
1. Służył Jasio u pana
za wielkiego dworzana.
2. I wysłużył Kasieńkę
w siódmym roku dziewiętkę.
3. A jak ci ją wysłużył
zaraz się z nią ożenił.
4. I na wojnę odjechał
w siódmym roku powracał.
5. A w niedzielę po mieście
Jasio do domu jedzie.
6. „Dla Boga, co się dzieje
konik podemną mgleje.
7. Czy mi się śni czyli je (jest)
czy już Kasia nie żyje — hej
czy mi syna powije.”
8. Kasieńka syna nie ma
jeno sama umiera.
9. I przyjechał w podwórko
i zastukał w okienko,
10. I zawołał: „Kasieńko
wyńdzi, wyńdzi serdeńko.”
11. Wyszed do niego ociec:
„proszę zięcia z konia zsieść.”
12. „A pocóż mnie z konia zsieść
gdy kochania nie widzieć.”
13. Wyszła do niego młoda świedź
„proszę młodego z konia zsieść.”
14. „A pocóż mnie z konia zsieść
gdy kochania nie widzieć.”
15. „Już ci Kasia nie żyje
na jej grobie kamienie.”
16. „Kiebym wiedział gdzie jej grób,
pojechałbym widzi Bóg.”
17. W koło kościoł objechał
jużci na jej grób wjechał.
18. Nad jej grobem kamienie
pod nim koniczek kłęknie.
19. „Kasiu Kasiu, Kasieńko
przemów do mnie słóweczko — hej
pociesz moje serdeńko.”
20. „Czyś ty Jasiu gdzie słyssał
żeby zmarły z grobu wstał;
21. Ledwie Boga uprosiła
żem do ciebie przemówiła.”
22. „Zadzwońcież jej w duży dzwon
i t. d.”

konieczą niektórzy:

Jaki taki piwko pije
moja Kasia w ziemi gnije.

Wszystkie panny z panami
moja Kasia z trupami.

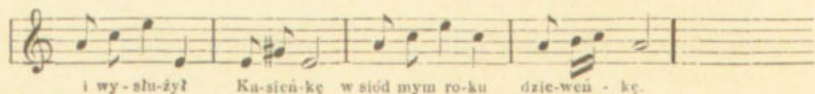
14. n.

1. Służył Jasio u pana za starszego dworzana. 2. I wysłużył panienkę w siódmym roku Kasięnkę. 3. I sam się nie ożenił pan go na wojnę wyprawił." 4. W Tykocinie na winie tam się konik wywinie. 5. I zajechał w podwórko i zastukał w okienko. 6. Starsza siostra usłyszała i do szwagra wyszła zara: „szwagrze, szwagrze, proszę zsiąść." 7. „A pocóż to ja mam zsiadać kiedy nie mam z kim pogadać.	8. Żeby wiedział Kasi grób pojechałbym dalibóg." 9. W kościół wjechał na smentarz i na grób jej najechał. 10. Najechawszy na jej grób konik ukląkł dalibóg, przeciw serce i wątrob. 11. „Kasiu Kasiu, Kasięńko, przemów słówko słówęńko." 12. „Nie jeden ja była kwiat masz ci ich tampefenświat." 13. „Żeby było ich tysiąc, to ja tobie już przysięg. 14. Żeby było i więcej dotrzymam ci przysięgi."

14. o.

od Siedlec.

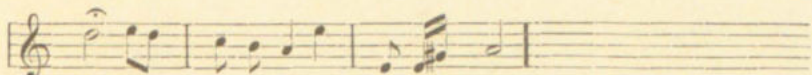

14. p.

od Maciejowic, (Samogresz).

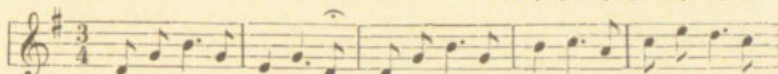
Słu - żył Ja - sio u pa - na za wiel - kie - go dwo - rza - na

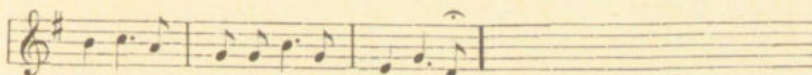
hej hej za wiel - kie - go dwo - rza - na.

14. q.

od Łysej Góry, (Bieliny, Dębno).

Słu - żył Ja - sio u pa - na słu - żył Ja - sio u pa - na za star - szy - go

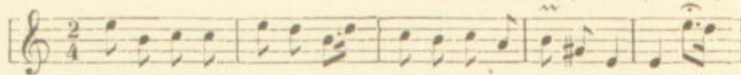
dwo - rza - na za star - szy - go dwo - rza - na.

1. Służył Jasio u pana za starszygo dworzana. 2. Wysłużył se panienkę w siódmym roku Kasieńkę 3. Sam na wojnę pojechał i Kasieńki odjechał, 4. I wyjechał na droge złamał mu konik noge. 5. „O dla Boga co się dzieje co koniczek pod mą mgleje, 6. Czyli Kasia umarła czy Kasia syna miała.” 7. I przyjechał na podwórze i zapukał w okienice: 8. „Wynidź wynidź matko moja czy też tyje Kasia moja.”	9. „Oj nie żyje, nie żyje na jej grobie lelije.” 10. „Żebym wiedział gdzie jej grób pojechałbym, widzi Bóg! 11. I upadłbym na grobie moja Kasiu wstań do mnie.” 12. Sześć klasztorów objechał nim do ciebie przyjechał. 13. „Jaka taka w wianeczku moja Kasia w grobeczku. 14. Jaka taka w lawendzie mojej Kasi nie będzie. 15. Jaka taka wianek wije, moja Kasia w grobie gnije.”

*niektórzy na tęś nutę: Stała się nam nowina
pani pana zabiła.*

14. r.

od Klimontowa, (Zakrzów, Goźlice).

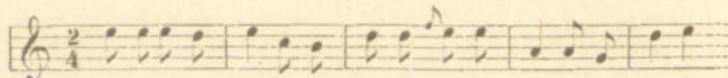
Słu-tył Ja - sło u pa - na za star-sze-go dwo-rza - na hej hej

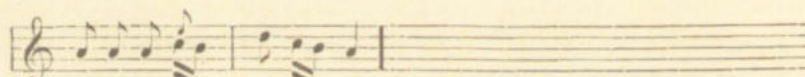
za star-sze-go dwo-rza-na.

14. s.

od Golubia i Dobrzynia n. Drwęcą (Działyn).

Słu-tył Jasiek u pa - na ze czte - re - ma ko - nio - ma hej hej

ze czte - re - ma ko - nio - ma.

1. Służył Jasiek u pana
ze czterema konioma.
2. Cztery latka przesłużył
i Kasieńkę wysłużył.
3. I wysłużył Kasieńkę
w siódmym roku dziewięćkę.
4. Raz z nią nówki nie przespał
na wojenkę iść musiał.
5. O dla Boga co się dzieje
ze podemną konik mgleje.
6. Czy mi Kasia umiera
czy mi syna powija.
7. I niewyszło rok, półtora
Jasineczek wraca z pola.
8. I przyjechał w podwóreczko
i zapukał w wodwóreczko
wyńdź wyńdź, kochaneczko.
9. Wyszło siostrów całe sześć
„proszębrata z konia zsiść.”
10. „Prędzej z konianie zsiądę
aż Kasie widzieć będę.”
11. „Już ci Kasia nie żyje
na jej grobie lilije.”
12. „Żebym wiedział gdzie jej grób
a zmówiłbym: wierzę Bóg!”
13. Siedm razy kościół objechał
aż na jej grób wjechał.
14. „Kasiu moja, serdeńko
przemów do mnie słóweczko”
15. „A czyście wy słyszali
żeby zmarli gadali.”
16. Ledwiec Boga uprosiła
zem do ciebie przemówiła.

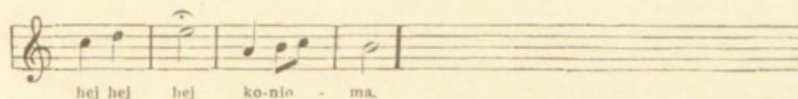

17. Czy-ści ja to sama kwiat
masz ci ich tam pełen świat.
18. Sama ja se śpie w ziemi

- pełno ich tam w zieleni.
19. Choćby było i tysiąc
tobiem Kasiu raz przysięg.

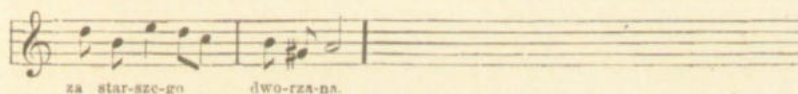
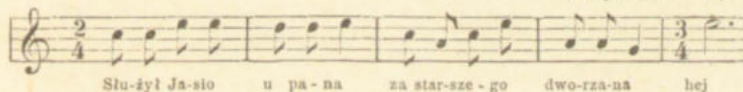
14. t.

od Brodnicy, (Mszanno).

14. u.

od Lipna (Chlebowe).

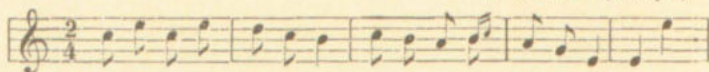
14. w.

od Wyszogrodu.

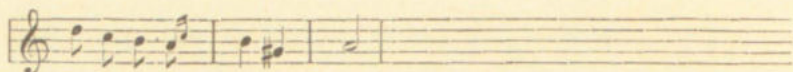

14. z.

od Inowłodza. (Rzeczycy).

Sła-zył Ja-siek przy dwo-rze przy ce-sar-skiej ku - mo - rze ku-mo-

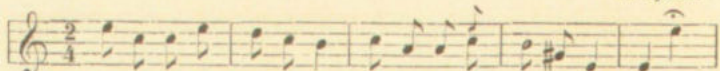

rze mój Bo-że ku - mo - rze.

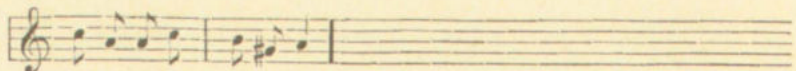
2. Ulubił se dziewczkę, w siódmym roku Kasieczkę.	9. Twoja Kasia nie żyje na jej grobie kaminie.
3. Jaś na wojenkę pojechał swoi Kasi odjechał.	10. W koło kościół objechał na Kasin grób przyjechał.
4. I wyjechał na pole konik pod nim kuleje.	11. O Kasieniu serdeńko przemów do mnie słóweczko.
5. I przyjechał w podwórko i zastukał w okienko.	12. Trzy dnim Boga prosiła bym do ciebie mówiła.
6. Młodsza siostra wyżrała z konika mu zsieść kazała.	13. Moja Kasia śpi w dole ja do innej bez pole.
7. Starsza siostra wyżrała z konika mu zsieść kazała.	14. i uklad się na grobie jego serce w żalobie.
8. I wyżrała sama świeść: proszę Jasia z konia zsieść.	

14. y.

od Ujazdu.

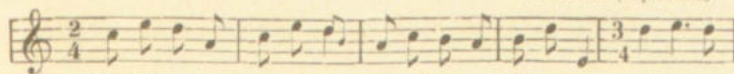
Sła-zył Ja-sio u pa - na za wiel-kie-go dwo-rza-na hej hej

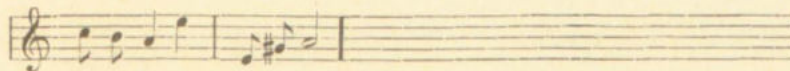
za wiel-kie - go dwo-rza-na.

11. z.

od Radomia (Prędocinek).

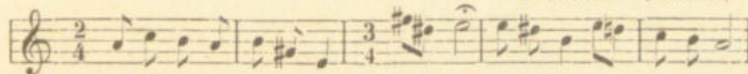
Słu-żył Ja-sio u pa - na za pań-skie-go dwo-rza-na hej hej

za pań-skie-go dwo-rza - na.

11. aa.

od Sieciechowa (Brzeźnica).

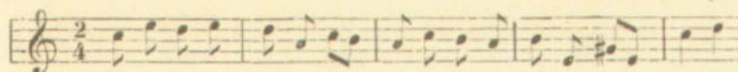

Słu-żył Ja-sio u pa - na hej hej za pań-skie-go dwo-rza-na.

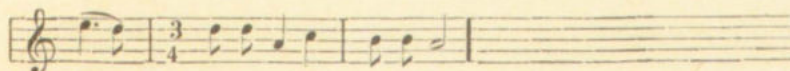
1. Służył Jasia u pana za pańskiego dworzana;	8. Ja z konika nie skoczę aż się z Kasią zobaczę.
2. Wysłóżył se Kasienkę siedmiulatkę panienkę.	9. A Kasiénka nie żyje leżą na niej kaminie.
3. Pan na wojnę pojechał w siódmym roczku przyjechał.	10. I pojechał nad jej grób i tak stanął kieby słup.
4. I wyjechał na drózkę złamał konik nóżkę.	11. Kasiu moja Kasiénko przemów do mnie słówku.
5. Czyli Kasia umira czyli syna powija.	12. Czyś ty Jasiu słyhać miał by umarły gadać miał.
6. I przyjechał przed jej dom i tak stanął kieby dąb.	13. Czy ja Jasiu róży kwiat masz ich Jasiu pełen świat.
7. Wyszła do niego świekra mać i prosi go z konia zsiaść.	14. Choćbym ich miał i tysiąc kiedym żadny nieprzysiąg.

11. bb.

od Kozienic. (Kuzmy).

Słu-żył Ja-sio u pa - na za ślicz-ne-go dwo-rza na hej hej

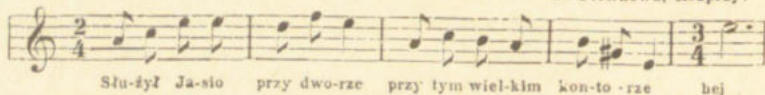

hej za ślicz-ne-go dwo-rza - na.

1. Służył Jasio u pana
za ślicznego dworzana.
2. Wysłużył se Kasięnkę
siedmioletką dziwieńkę.
3. Jak ei ją i wysłużył
zaraz się z nią ożenił
4. I na wojnę odjechał
siedem lat nieprzyjechał.
5. I przyjechał przed ganek:
pokaż Kasiu swój wiunek.
6. Wyszła do niego starsza świeść
proszę szwagra z konia zsiść.
7. O nie zsiądę ni skoczę
aż się z Kasią zobaczę.
8. Już Kasiówka nie żyje
leżą na niej kamienie.
9. Pięć kościołów objechał
niż na Kasin grub wjechał.
10. Jak na Kasin wjechał grub
stanął na nim jako słup.
11. Moja Kasiu serdeńko
przemów do mnie słóweczko i t. d.

14. cc.

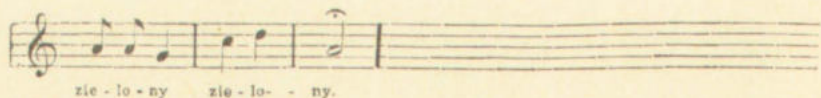
od Piotrkowa, Rozprzy.

*Na tę miłą: Stała nam się nowina
pani pana zabiła.*

15. a.

od Przysuchy.

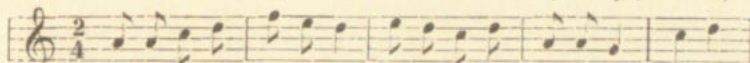

1. U mej matki rodzony
stoi jawor zielony.
2. Pod jaworem łożeczko
na łożeczku Jasieczko.
3. Leży, leży choruje
na Kasiunię skazuje.
4. „Moja Kasiu ratuj mnie
zbieraj ziółka, lekaj mnie.

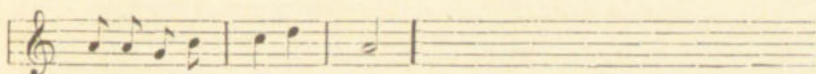
5. Idźże Kasiu do gaju ukop ziela rozmaju."	10. „Zadzwonięz mu w wielki dzwon umar Jasio, wielki pan.
6. „Zimna rosa, biały mróz nie ukopie ziółka już."	11. Zagrajcie mu w organy umar Jasio kochany.
7. Jeszcze Kasia nie zaszła już ci za nią dwa posta.	12. A ja teraz po tobie chodzić będę w żałobie.
8. „Wróć się Kasiu wróć z gaju już twój Jasio kona, ju.	13. Ja żałobę o ścianę a z tobą się rozstanę.
9. Wracaj Kasiu do domu prowadź Jasia do grobu."	14. Ja żałobę o ziemię a z innym się ożenię."

15. b.

od Słupi nowej, (Baszowice).

A w tym zie-ło - nym dę - bie gru-cha-ły tam go - łą - bie ser-deń -

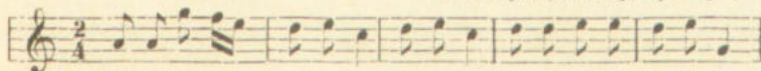

ku ser-deń-ku go - łą - bie.

1. A w tym zielonym dębie gruchały tam gołębie.	6. A przyjeżdżaj w niedzielę łóżeczko ci pościelę.
2. Jakżeś na nich wołała kiedys im jeść dawała.	7. I pokoik zamietę i sama się upletę.
3. I wołałam dys dys dys nieprzyjeżdżaj Jasiu dziś.	8. U mej matki rodzonej stoi jawor zielony;
4. Nie przyjeżdżaj że w piątek będę miała oprzątek.	9. Pod jaworem łóżeczko leży na nim Jasieczko.
5. Nie przyjeżdżaj w sobotę będę miała robotę.	10. Leży leży choruje i t. d.

15. c.

od Goszczyna (Kozietnły, Łęczecayce).

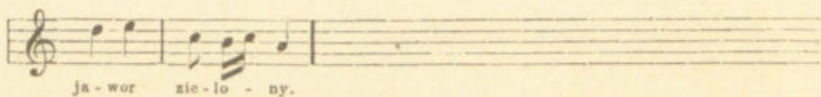
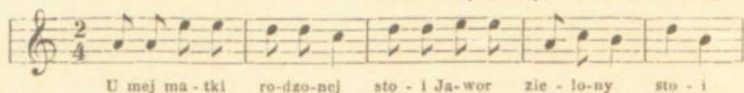

Pod Ja-wu-rem łó-żen - ko łó - żen-ko le-ży na niem Ja-sień-ko

15. d.

od Warszawy (Bliźny, Latchorzew, Babice).

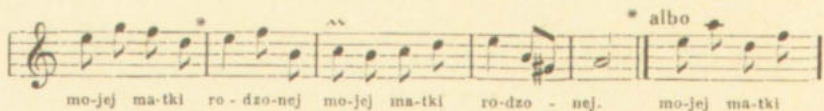

1. U mej matki rodzonyj
stoi jawor zielony;
2. Pod jaworem nizieńko
leży chory Jasieńko.
3. „Idźże Kasiu do gaju
szukaj ziółka ruczaju.”
4. Jeszcze Kasia nie doszła
a już wystali posła.
5. „Wróć się Kasiu do domu
prowadź Jasia do grobu.”
6. Jak się Kasia wróciła
za głowę się schyliła.
7. „O mój Jasiu klejnocie
chodziła ja we złocie,
8. A teraz ja w żałobie
mój Jasieńku po tobie.”

Wojciński P. I. Tom I. str. 59.

15. e.

od Gostynina (Leśniewice).

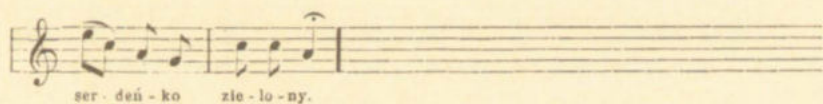
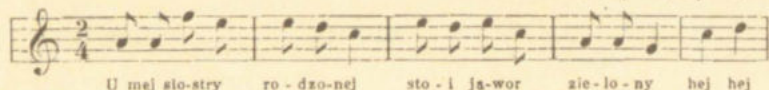

1. Stoi jawor zielony
mojej matki rodzonyj
2. Pod jaworem łóżenko
leży na niem Jasieńko.
3. Leży, leży choruje
na Kasińkę wskazuje.
4. „Bieźaj Kasiu do gaju
przynieś ziela rozmaju.”

5. Jeszcze Kasia niedoszła
już za Kasią dwa posła.
6. „Wracaj Kasiu od gaju
prowadź Jasia od naju” (od nas)
7. „Zagrajcież mu w organy
mój Jasienko kochany.
8. Zadzwońcież mu w duży dzwon
bo mój Jasio wieczny dom.
9. Zadzwońcież mu w dwa kije
bo mój Jasio nieżyje.
10. Da mój Jasiu klejnocie
chodziła ja we złocie.
11. Da ja teraz w żałobie
Jasineczku po tobie.
12. Ja żałobę na tydzień
kawalera w każdy dzień.
13. Ja żałobę dzień święcę,
nocką w tańcu wykręcę.
14. Ja żałobę o ziemię,
z tobą Bartku się żenię.”

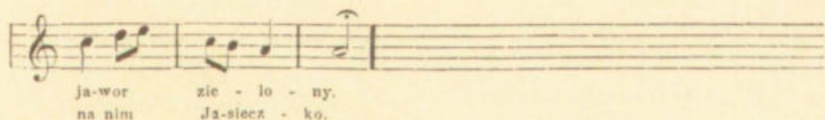
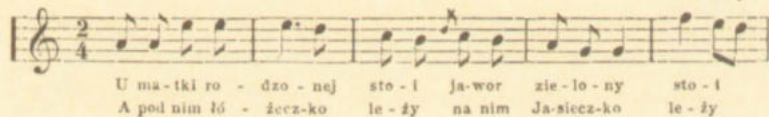
15. f.

od Bodzanowa, (Mąkolin, Łętowo).

15. g.

od Mławy.

15. h.

od Osterode.

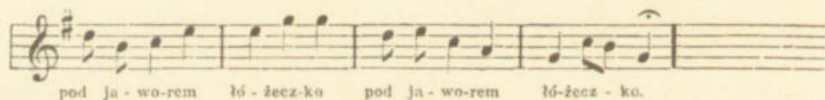
1. Lety Jasiek, choruje
na Kasiuchnę skazuje:
2. „Idźże Kaśka do gaju
po gałązkę rozmaju.”

3. Jeszcze Kasia nie doszła
jużci za nią trzy posła.
4. „Wróć się Kasiu do domu
szykuj Jaśka do grobu.”
5. Kasia ziele cisnęła
za głowę się ujęła:
6. „Ach mój Boże jedyny
wziąłeś mi kwiat lelii.
7. Ach mój Boże kochany
wziąłeś mi kwiat różany.
8. Jakże ja go pochowam
albo jaki mu grób dam?”
9. „Pochowaj go we cnoście
w aksamicie, we złocie.”
10. „Cóż ja sobie poradzę
kokoszeczkę nasadzę.
11. Kurczęteczka rozprzedam
kupię sobie wmieście dom.
12. A jeźlić mi niestanie
dodadząć mi mieszczanie.
13. A jak ja się zbogacę
to mieszczanom zapłacę.”

Zc zbioru ks. Giesziuska

15. i.

od Stawiszyna (Zbiersk).

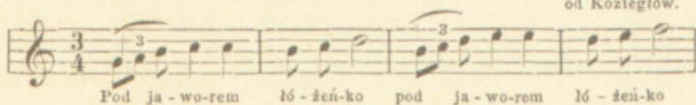
1. Stoi jawor zielony
pod jaworem łóżeczko.
2. Leży na nim Jasieczko
„ratuj że mnie Kasieczko.”
3. Czem że mam cię ratować
nie mam ziółek gotować
4. „Bież Kasieńku do gaju.
przynies różeczkę rozmaju.”
5. Jeszcze Kasia nie doszła
a już za nią dwa posła.
6. „Wróć się Kasiu do domu
prowadź Jasia do grobu.”
7. Kasia do dom przybieży
o zicię się uderzy.
8. „Nieszczęśliwa godzina
com przy śmierci nie była.
9. Mój Kasieńku klejnocie
chodziłam ja we złocie.
10. A ja teraz po tobie
chodzić muszę w żałobie.
11. Do południa w żałobie
po południu tak sobie.
12. Wieczorem się ożenię
a nocką ją o ziemię.”

Mel. patrz pieśń; „Cztery konie Jasio miał.”

15. k.

od Kozległów.

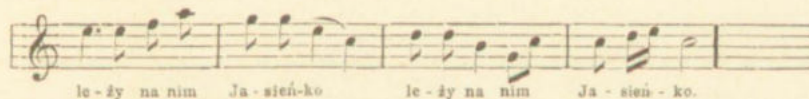

1. Pod Jaworem łóżeńko
leży na nim Jasieńko.
2. Leży leży, choruje
grzeczne panny dyktuje.
3. „Moja Kasiu ratuj mnie
szukaj ziółka, lekuj mnie.”
4. Poszła Kasia do gaju
szukać ziela rozmaju.
5. Jeszcze Kasia nie doszła
już ci za nią trzy poszło.
6. „Wróć się Kasiu do domu
wstaw Jasieńka do grobu.”
7. Kasia się też wróciła
w grób Jasieńka wstawiła.
8. „A mój Jasiu klejnocie
chodziła ja we złocie.
9. A teraz ja w żalobie
mój Jasieńku po tobie.
10. Będę ja cię żalować
trzy dni w karczmie tańcować.
11. Bo żałoba na tydzień
załotnicy w każdy dzień
12. Bo żałobą o ziemię,
a z innym się ożenię.”

Wact. z Oleska P. I. w Gal. str. 280.

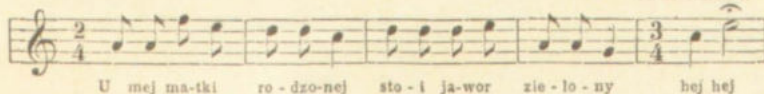
15. l.

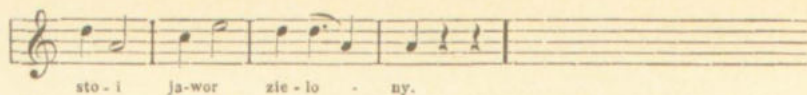
od Wielichowa.

15. m.

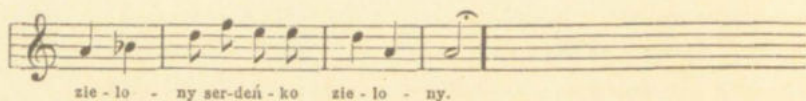
od Kazanowa.

15. n.

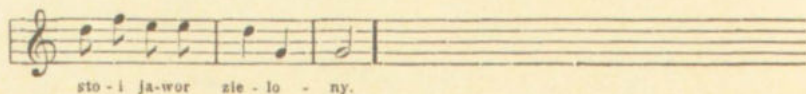
od Kozienic, Głowaczowa

1. U mej matki rodzony
stoi jawor zielony.
2. W tym jaworze łódeczko
w tym łódeczku Jasieczko.
3. Leży leży, choruje
pisze listy, dyktuje.
4. Moja Kasiu dbaj o mnie
szukaj ziółka lekuj mnie.
5. Poszła Kasia do gaju
szukać ziółka rozmaju.
6. Jeszcze Kasia nie doszła
już ci po nią dwa posła.
7. Wróć się Kasiu do dworu
prowadź Jasia do grobu.
8. Kasia ziółka cisnęła
rączkę w rączkę trzasnęła.
9. Mój Jasieniu po tobie
chodzić będę w żałobie.
10. Do południa w żałobie
po południu tak sobie.

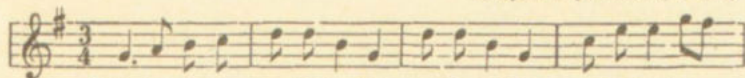
15 o.

od Gniewoszowa.

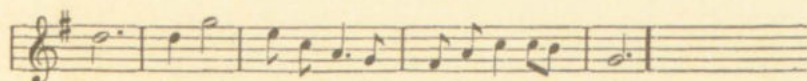

16. a.

od Żychlina (Chochołów, Tretki.)

Z tam-tej stro-ny je - zio-recz-ka je - zio-recz-ka u - ła - ny ja -

dą hej hej mo-cny Bo - że u - ła - ny ja - dą.

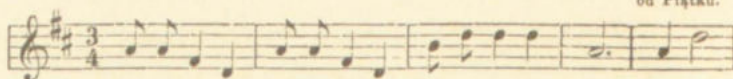
1. Z tamtej strony jezioreczka — ulany jadą
hej hej mocny Boże! — ulany jadą.
2. Jeden mówi do drugiego — wianeczek płynie.
hej hej mocny Boże! — wianeczek płynie.
3. Drugi mówi do trzeciego: — dziewczyna tonie
hej hej mocny Boże — dziewczyna tonie.
4. Trzeci mówi do czwartego: — trzeba ratować
hej hej mocny Boże! — trzeba ratować.
5. Czwarty skoczył, suknię zmoczył — i sam utonął,
hej hej mocny Boże! — i sam utonął.
6. Pobiegnij że wrony koniu — z siodłem do domu
hej hej mocny Boże! — z siodłem do domu.
7. Niepowiadaj że nikomu — że ja utonął
hej hej mocny Boże! — że ja utonął.
8. Ale powiedz wrony koniu — żem się ożenił
hej hej mocny Boże! — żem się ożenił.
9. Gorzkać moja pani młoda! — piasek i woda
hej hej mocny Boże! — piasek i woda.
10. Gorzkie moje starostowie! — w wodzie rakowie
hej hej mocny Boże! — w wodzie rakowie.
11. Gorzkać moja starościna! — na wodzie trzcina
hej hej mocny Boże! — na wodzie trzcina.
12. Gorzkież moje muzykanty! — zielone dęby
hej hej mocny Boże! — zielone dęby!

Wojcicki P. 1 Tom 2. str. 328

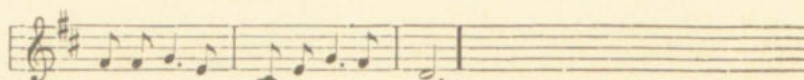
Mel. patrz pieśni: Cztery lata wierniem służył i t. d.

16. b.

od Piątku.

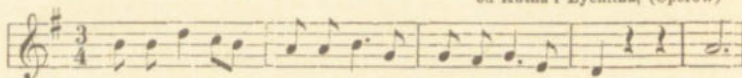
Z tam-tej stro-ny je-zio-recz-ka u-ła-ny ja - dą hej hej

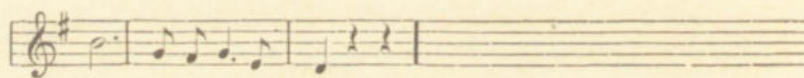
mo-cny Bo-że u-ła-ny ja - dą.

16. c.

od Kutna i Żychlina, (Oporów)

A mam ci ja kę-pę ru-ty w swo-im o - gro - dzie hej

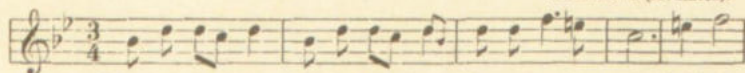

hej w swo-im o - gro - dzie.

1. A mam ci ja kępę ruty — w swoim ogrodzie
hej hej — w swoim ogrodzie.
2. Uwiję ja parę wianków — puszcę po wodzie
hej hej! — puszcę po wodzie.
3. I jeden se Jasio wybrał — z wiankiem popłynął,
4. I jak stąpił jedną nóżką — po pas utonął.
5. A jak stąpił drugą nóżką — wszystek utonął.
6. A biegajże siwy koniu — z siodłem do domu,
7. Nie powiadaj ojcu matce — że ja utonął.
8. Jeno powiedz rodzinieczce — żem się ożenił.
9. A mam ci ja i żoneczkę — w wodzie toneczkę (*topielca*)
10. A mam ci ja i poduszki — w wodzie kamuszki
11. A mam ci ja i pierzynę — na wodzie trzcinę
12. A mam ci ja i druzbeczki — w wodzie rybeczki
13. A mam ci i muzykanty: — nad wodą dęby.

16. a.

od Krakowa (Modnica).

Z tam-tej stro - ny je - zio-recz - ka dzie-wczy-na to - nie hej hej

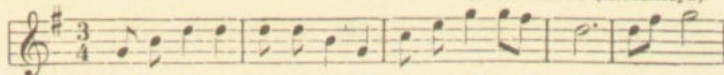
mo-cny Bo - że wia - ne-czek ply - nie.

1. Z tamtej strony jeziorczka — dziewczyna tonie
hej hej! mocny Boże — wianeczek płynie.
2. Mówi jeden do drugiego: trza ją ratować,
3. Mówi drugi do trzeciego: — ciężko zgruntować.
4. Jaś to zoczył, z konia skoczył — i sam utonął.
5. A idź że ty kary koniu — z siodłem do domu,
nie powiadaj ojcu matce — ani nikomu.
6. Nie powiadaj ojcu matce — że ja utonął,
tylko powiedz ojcu matce — że ja się ożenił.
7. Smutne moje ożenienie — w wodzie tonienie.
8. Jacyż moi są družbowie — w wodzie rakowie.
9. Zimna moja panna młoda — w jeziorze woda.

J. (Konopka) P. l. Krak. str. 114.

16. e.

od Sochaczewa (Młodziszyn).

Z tam-tej stro-ny je - zio-recz - ka ja - dą pa-no - wie hej hej

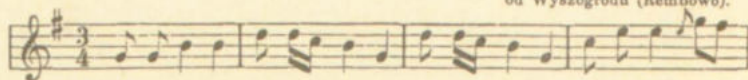
mo-cny Bo - że ja - dą pa - no - wie.

jak Nr. 16 a.

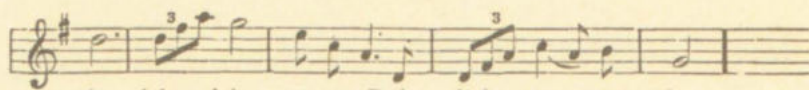
6. Tylko jego siwy konik — na ląd wypłynął,
7. A idź że ty siwy koniu — lądem do domu i t. d.
10. A cóż to tam za družbowie — w wodzie rakowie
11. A cóż to tam za drucheńki — w wodzie rybeńki.

16. f.

od Wyszogrodu (Rembowo).

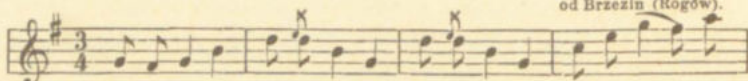
Z tam - tej stro - ny je - zio - recz - ka je - zio - recz - ka ja - dą pa - no -

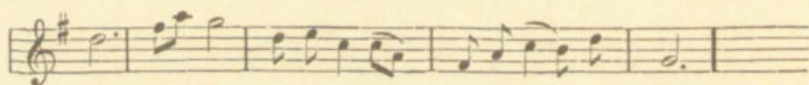
wie hej hej mo - cny Bo - że ja - dą pa - no - wie.

16. g.

od Brzezin (Rogów).

Są na bo - ru fi - ja - lec - ki fi - ja - lec - ki pój - dzie - wa na

nie hej hej mo - cny Bo - że pój - dzie - wa na nie.

1. Są na boru fijałeczki
pójdzie wa na nie,
i uwijem parę wianków
na zalecanie.
2. Uwiję ja parę wianków
puszczę na wodę

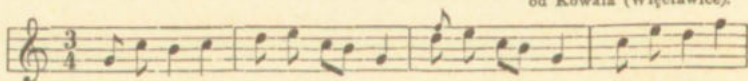
i zobaczę i zobaczę
kogo dostanę.

3. Jeden mówi do drugiego
wianeczek płyń, i t. d.

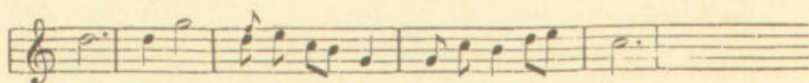
text p. Nr. 16. c.

16. h.

od Kowala (Więclawice).

Z tam - tej stro - ny je - zio - recz - ka je - zio - recz - ka żół - nie - rze ja -

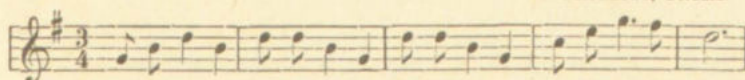

dą hej hej mo - cny Bo - że żół - nie - rze ja - dą.

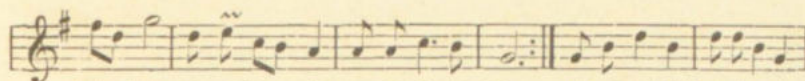
Jeden mówi do drugiego - wianeczek płyń,
Trzeci mówi do czwartego - panielka tonie. i t. d.

16. i.

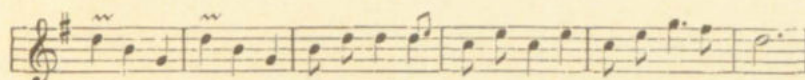
od Gniewkowa, Torunia.

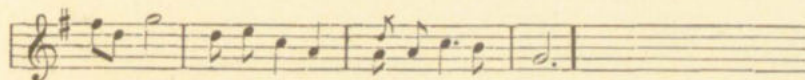
Z tej ta stro-ny je - zio-recz-ka je - zio-recz-ka tam pan-na to - nie

hej hej mo-cny Bo - że tam pan-na to - nie. A wy-pry-śnił ka-ry ko-niu

do do - mu do do - mu nie po-wia-daj oj - cu mat-ce bym ja u - to - nął

hej hej mo-cny Bo - że bym ja u - to - nął.

1. Z tej tam strony jezioreczka tam panna tonie.	9. I te twoje czarne włosy woda roznosi.
2. Ni czółneczka ni wioselka jechaćby po nią.	10. I ma-ć on ta i pierzyny: w morzu kępiny.
3. Jaśko skoczył, surdut zmoczył i sam utonął.	11. I ma-ć on ta i poduszki w morzu kamuszki.
4. A wyprysnij kary koniu do domu do domu.	12. „Nie chowajcie mnie nasmentarzu tylko przy drodze.
5. Nie powiedaj ojeu matee bym ja utonął.	13. Kto pojedzie zaraz ujrzy to zdrajca leży.
6. Jeno powiedz kary koniu zem się ożenił.	14. Nie taki to zdrajca leży tylko młodzieniec.
7. Ciężkie twoje ożenienie w morzu tonienie.	15. Za kogo on życie stracił? Za panny wieniec.
8. I te twoje czarne oczy ryba je toczy.	

16. k.

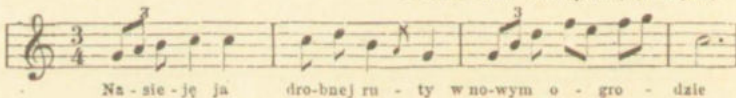
od Dobrzyńia n. Drwęcą (Działyń)

1. Pójdę ja do lasku — natnę chruściku
2. A z tego ehruściku — zrobię ogródek
3. A w tym ogródeczku — nasieję ruteczki
4. a z tej ruteczki — zrobię trzy wianeczki
hej hej puszcę po wodzie.
5. Z tamtej strony jeziora — jadą ulani
6. Mówi jeden do drugiego — wianeczek plynie
7. Mówi trzeci do czwartego — dziewczyna tonie.
8. Czwarty nie rzekł nic — za dziewczyną skoczył,
9. Zanurzył się w jeziorze — i suknie zmoczył.
10. Moje ożenienie — we wodzie męczenie,
11. Moja żoneczka — we wodzie rybeczka
12. Moja pierzynka — to nad wodą trzcinka.
13. Moje podścielisko — pod wodą mulisko.

16. l.

od Ostrowia w Ostrołęckim, (Mokrylas).

Dalej no. 16 c.

1. Nasieję ja drobnej ruty
w swoim ogrodzie.

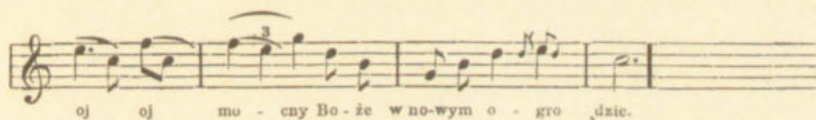
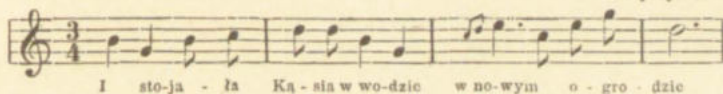
7. Nie powiadaj wrony koniu
że ja utonął.

8. Ale powiedz wrony koniu żem się ożenił.	14. A ciężka mi ta pierzyna na wodzie trzcina;
9. Nie powiadaj wrony koniu że z błotnem zielskiem.	15. Szukajcie mnie w piannej wodzie między ładami,
10. Ale powiedz wrony koniu że ze szlachcianką.	16. Schowajcież mnie przy gościńcu między drogami.
11. Nie powiadaj wrony koniu że z modrą wodą,	17. A kto idzie albo jedzie rozbójnik leży.
12. Ale powiedz wrony koniu że z wojewodzianką.	18. Nie jestem ci ja rozbójnik tylko młodzieniec,
13. A ciężkie mi te poduszki w wodzie kamuszki.	19. Utraciłem swoją duszę za panny wieniec.

16. m.

od Myszyńca.

1. I stoją Kasia w wodzie w nowym ogrodzie.	7. Wypłyn wypłyn siwy koniu z siodłem do domu.
2. I uwija trzy wianeczki puszcza po wodzie.	8. Nie powiadaj ojcu matce że ja utonął,
3. Z tamtej strony jeziorówka jadą panowie.	9. Jeno powiedz ojcu matce że się ożenił.
4. Jeden mówi do drugiego: wianuszek płynie.	10. Co tam było za żenienie w morzu tonienie.
5. Drugi mówi do trzeciego, trzebać ratować.	11. Co tam byli za družborze w morzu węgørze.
6. Jeden skoczył, konia zmoczył i sam utonął.	12. Co tam były za druchniezki w morzu płociczki.

16. n.

od Chorzell.

Sto - ja - ła ta Ka - ła w wo - dzie w no - wym o - gro - dzie hej hej

mo - cny Bo że w no - wym o - gro - dzie w no - wym o - gro - dzie.

16. o.

od Prasnysza

Z tam - tej stro - ny je - zio - recz - ka u - ła - ni ja - dą hej hej

mo - cny Bo - że u - ła - ny ja - dą.

16. p.

od Bydgoszczy.

Z tam - tej stro - ny je - zio - recz - ka ja - dą pa - no - wie hej hej

mo - cny Bo - że ja - dą pa - no - wie.

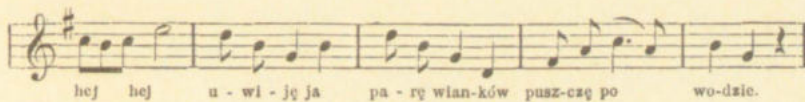
1. Z tamtej strony jezioreczka jadą panowie	4. Obrali ci się pan najmłodszy wionka dokroczy,
2. A mam ci ja kierz lawendy w swoim ogrodzie.	5. A jak kroczył jedną nogą wpad pod kolano,
3. Uwiąję ja trzy wianeczki puszczę po wodzie.	6. A jak kroczył drugą nogą cały utonął.

7. A idziesz ty wrony koniu
z siodłem do domu.
8. Nie powiadaj wrony koniu
że ja utonął,
9. Ino powiedz wrony koniu
że się ożenił;
10. Pojąnem sobie żonickę
w morzu szczubliczkę;
11. A moje złote pierścieńce
z wodą wypłyńcie,
12. A moje złote ostrogi
bijcie pod brzegi;
13. A moi bratowie
w morzu rakowie.
14. Moja pierzyna
na morzu trzcina.
15. Moje poduszki
w morzu kamyszki.

J. Lipiński p. l. Wielkop. str. 90

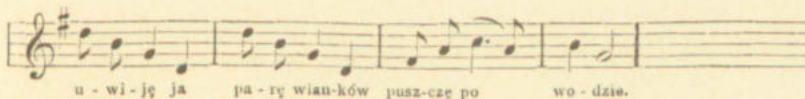
16. q.

od Adamowa.

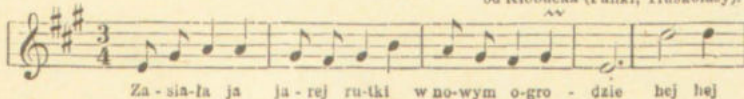
16. r.

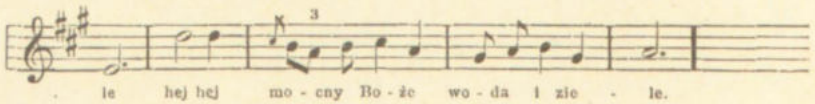
od Lubartowa.

16. s.

od Kłobucka (Panki, Truskolasy).

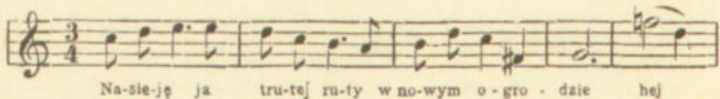

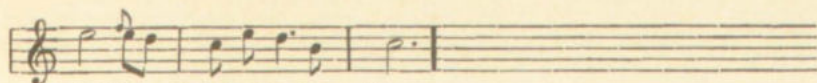
1. Zasiała ja jarej rutki w nowym ogrodzie,	13. Nie powiedaj kary koniu żem ja utonął;
2. Uwiję ja parę wieńców puszczę po wodzie.	14. Tylko powiedz kary koniu żem się ożenił.
3. Tamtą stroną jezioreczka jadą rycerze (żołnierze),	15. Moje żenienie w wodzie tonienie.
4. Puszczę puszczę swój wianyszek puszczę po wodzie.	16. Moje wesele woda i ziele.
5. Jeden mówi do drugiego wianyszek płynie	17. A żona młoda ta bystra woda.
6. Drugi mówi do trzeciego panienka tonie.	18. A starostowie w stawie rakowie.
7. Trzeci mówi do czwartego ja pójdę po nie.	19. A starościna na stawie trzcina.
8. Hej jak skoczył suknie zmoczył i sam utonął.	20. Moje družbiczki w stawie płociczki.
9. O idź ze ty kary koniu z siodłem do domu;	21. Moi swatowie w stawie ślizowie (<i>małe rybki</i>).
10. Nie powiadaj kary koniu tego nikomu.	22. Moja pierzyna w stawie szelina (<i>chrust, ziele</i>).
11. A jak wyjdzie matka stara będzie się pytać:	23. Moje poduszki w stawie kamuszki.
12. Oj ty koniu, koniu kary gdzie mój syn młody?	

Żeg. Pauli p. 1. pol. w Gał. str. 96.
Wacł. z Oleska p. 1. w Gał. str. 507.

16. t.

ód Tarnowa.

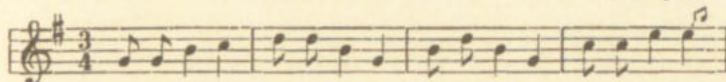
hej hej w no-wym o - gro - dzie.

1. Nasieję ja trutej ruty w nowym ogrodzie, 2. Uwiję ja trzy wianeczki puszczę po wodzie. —	7. Biedneż moje ożenie w wodzie tonienie. 8. Biedneż moje družeczki w wodzie rybeczki.

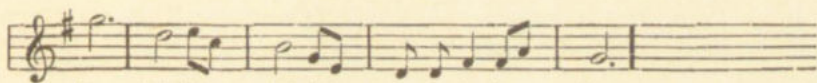
Dalej jak no. 16. k.

16. u.

od Sulejowa.

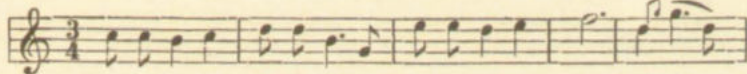
Z tam-tej stro-ny je - zio-recz-ka je - zio-recz-ka pa - no-wie ja -

dą hej hej hej hej pa - no-wie ja - dą.

16. w.

od Konina.

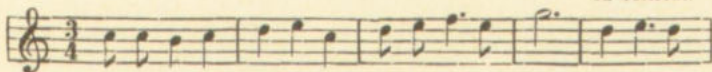
Z tam-tej stro-ny je - zio-recz-ka u - ła-ny ja - dą hej hej

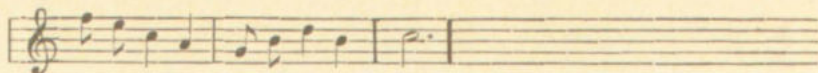
mo-cny Bo - że u - ła-ny ja - dą.

16. x.

od Osterode.

I mia-łam ja kierz ru - ty w swo-im o - gro - dzie u - wi - ne

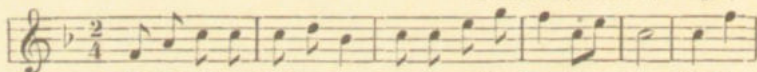
ja dwa wian-ki puszc-zę na wo - dę.

1. „I miałam ja kierz ruty
w swoim ogrodze,
uwinę ja dwa wianki
puszczę na wodę.”
2. Z jednej strony dunaju
wianki pływają,
z drugiej strony dunaju
panowie jadą.
3. Jeden o siebie z nich obrał
wianek pojąć chciał,
jeszcze wianka nie pojął
już sam utonął.
4. „Ej koniu mój, mój koniu:
idź ty do domu
niemów com ja utonął
jenom się ożenił.”
5. Przyleciał koń przede dwór
żalśnie zarżał,
pani się go pytała:
gdzieś pana podział?”
6. Ożenił się pan na morzu
z panną na łożu,
obrał sobie żoneczkę
rybkę płoteczkę.
7. Obrzał sobie rodzice
w morzu płóciwe,
obrał sobie pierzynę
na morzu trzcinę,
obrał sobie poduszki
w morzu kamiuszki.

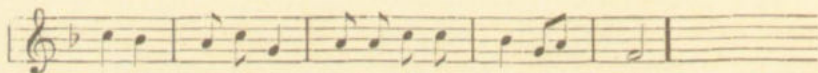
ze zbioru ks. Gizeniussa.

17. a.

od Serocka (Arciechów, Kulligów).

Po-je-chał pan na du - naj na du - naj by-stry du - naj bia - te

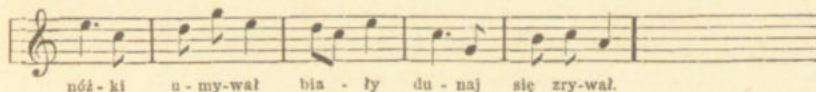
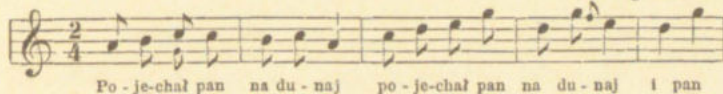
ra-czki u-my-wał a du - naj się nad-ry - wał.

1. Pojechał pan na dunaj
na dunaj — bystry dunaj.
2. Białe ręczki umywał
a dunaj się nadrywał.
3. „Podaj służka czułośka
niech przyjadę do brzeżka.”
4. Służka czółno podaje,
pan już gruntu dostaje.
5. „Siadaj służka na mój koń
a jedź służka w biały dwór.”
6. Służka przed dwór przychodzi,
pani tany wywodzi.
7. „Żeby pani wiedziała
taneceków by przestała.”
8. Bo już jej pan utonął
tylko konik wypłynął.”

9. „Ja o pana nic niedbam
za jednego tysiąc mam.
10. Żeby dzieci nie miała
o pana bym niedbała:
11. A to jedno na ręce,
a to drugie w kolebce;
12. A to trzecie w żywocie,
ach! mój wieczny kłopotcie!”
13. Już minęła godzina
pani pana wspomina:
14. Już ci minął i tydzień
pani wzdycha noc i dzień:
15. „A gdzie mój pan nie chodzi
tam się czeladź nie zgodzi.
16. A gdzie mój pan nie bywa
nie orze się, nie siewa.
17. A gdzie mój pan nie chodzi
tam się żyto nie rodzi.
18. I te konie w stajence
i te dzwonią zębami.
19. I to bydło w oborze
i to ryczy: mój Boże!”
- Mel: patrz pieśń: U naszego młynarza.*

17. b.

od Nowego-dworu.

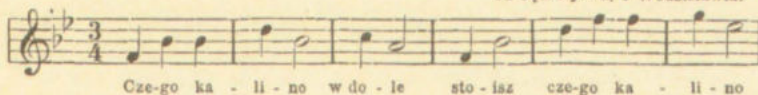
17. c.

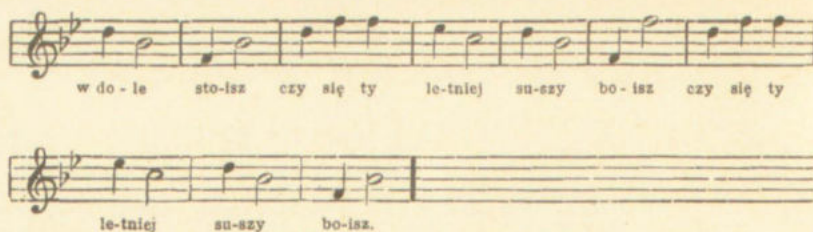
od Osterodo.

1. Pojechał pan na łowy
do zielonej dąbrowy.
2. Uwiązał konia swego
kole krza zielonego.
3. Poszedł się sam umywać
do dunaju bystrego.
4. Umywa się umywa
dunaj się z nim obrywa.
5. Służka dodaj czółnuszka
co dojadę do brzeżka.
6. Służka czółna dodaje
pan się do dna dostaje.
- Ks. Gizeniusz.*

18. a.

od Jędrzejowa, i Wodzisławia.

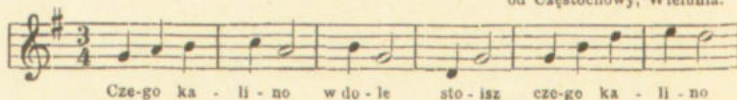
1. Czego Kalino w dole stoisz,
czy się ty letniej suszy boisz?"
2. „Pewno bym ja tu nie stała
gdybym się suszy nie bojała.”
3. „Wedrój kalino w ten ciemny las
zaśpiewa ci tam słowiczek wczas.”
4. Słowiczek śpiewa, — a Kasia płacze
„dla ciebie Jasiu — wianek swój tracę.
5. Pozbyłam wianka rucianego
a nabyłam żyjącego.”
6. Wjeżdża braciszek w podwóreczko
w tem zapłakało dziecięcuzko.
7. „Czyje to dziecię siostrze, płacze?”
„Mej sąsiadeczki, panie bracie;
8. Sąsiadeczka mnie uprosiła
bym jej dziecię ponosiła.”
9. „Podaj mi chłopcze, ten ostry miecz,
co zetnę siostrze swej główkę precz.”
10. Ale dzieciątko choć niemowle było,
tak do wujaszka swego przemówiło:
11. „Któż mnie wujaszku teraz przytuli
gdy dzwony grają już mej matuli?
12. Twoja wujaszku żona jeszcze chodzi
mnie się matula więcej nie urodzi.”

Wojcicki P. I. T. 2. str. 64.

J. Lipiński p. I. Wielk. str. 189.

18. b.

od Częstochowy, Wielunia.

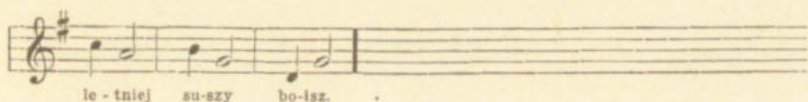
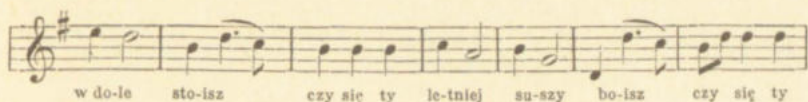
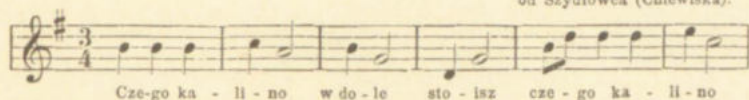

18. c.

od Szydłowca (Chlewiska).

1. Czego kalino w dole stoisz,
czy się ty letnij suszy boisz?"
2. „Żebyś się letnij suszy nie bała
tobym w tym dole nie stała.
3. Stojalabym ja na onej górze
ubralabym się ku jaworze.”
4. Słowiczek śpiewa, Kasia płacze,
„dla ciebie Jasiu wianek tracę.”
5. „Utraciłaś se rucianego
nabyłaś sobie żyjącego.”
6. Jedzie braciszek z wojeneczki
wiezie Kasiuni sukieneczki.
7. „Czyjeż to siostró, dziecko płacze?”
„Sąsiadeczki to panie bracie.”
8. „Jakże ty siostró, w oczy kłamiesz,
kiedy ty jemu piersi dajesz:

9. Podaj dzieciątko ostre noże
to ja twej matce główkę zrżezę.
10. Podaj dzieciątko ostre miecze,
to ja twej matce główkę zsieczę."
11. „Tobie wujaszku żonę rają,
a mojej matce już dzwony grają."

18. d.

od Sochaczewa, Czerwińska, (Brochów, Kromnow).

Cze-go ka - li - no w do - le sto - isz cze-go ka -
li - no w do - le sto - isz czy się na gór - ce su - szy
bo - isz czy się na gór - ce su - szy bo - isz.

18. e.

od Kożana (Mroczi).

Cze-go ka - li - no w do - le sto - isz cze-go ka -
li - no w do - le sto - isz czy się na gór - ce su - szy bo - isz.

1. „Czego kalino w dole stoisz,
czy się na górcie suszy?”
2. „Żebyś się suszy nie bojała
w tym dole byś ja nie stojąca.”
3. „A ty kalino rozwijaj się,
a ty dziewczyno, rozmyślaj się.”

4. „A jużem się rozmyśliła,
ojca matki odstąpiła.”
5. „Pójdźmy dziewczyno w ten ciemny las,
tam ptaszek śpiewa pieśni o nas.”
6. Ptaszek śpiewa, dziewczyna płacze:
„dla ciebie Jasiu wianek trace.
7. Utraciłam go zielonego
a nabyłam go żyjącego.”
8. Jedzie braciszek z wojeneczki
wiezie siostrzyczko sukieneczki.
9. Wjechał braciszek w podwóreczko,
tam zapłakało dzieciąteczko.
10. „Czyje to siostró dziecko płacze?”
„Sąsiadeczyno, panie bracie.
11. Mnie sąsiadeczka poprosiła
bym jej to dziecicę pobawiła.”
12. „A podajcie mnie ostry miecz
co ja Kasieńce głowę zsieć.”
13. A to dzieciątko takie było,
że do wujaszka przemówiło:
14. „Tobie wujaszku sto żon rają
mojej matuli w dzwony grają.
15. Tobie wujaszku na stracenie
mojej matuli na zbawienie.”

18. r.

od Sierpca, Bieżunia.

Cze-go ka - lin - ko w doł - ku sto - isz czy się ty

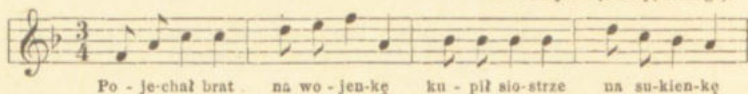
le - tniej su - szy bo - isz czy się ty le - tniej su - szy bo - isz.

1. „Czego kalinko w dołku stoisz, czy się ty letniej suszy boisz?”
2. „Jabym tam w dole nie stojąca żebym się suszy nie bojała.”

3. „Stój tu kalinko, rozwijaj się,
a ty dziewczyno rozmyślaj się.” 6. Słowiczek śpiewa, panna płacze,
4. „Dokogoż ja się przytulić mam
kiedy ja matki, ojca nie mam. 7. Utraciłam go samochęący
5. Przytulę ja się do Jasieńka,
za tobą Jasiu kochający.

18. g.

od Szczytna (Jeruty, Rozogi).

1. Pojechał brat na wojenkę kupił siostrze na sukienkę;	9. „Podaj bracie ze ściany miecz pójdzie siostrzyna głowa precz.”
2. I przyjechał w podwóreczko i zastukał w okieneczko.	10. „Nie ścinaj mnie o północy bo mnie nikt tu nie obaczy.
3. Czy śpisz siostrze, czyli czujesz czy się o brata frasujesz?”	11. Tylko zetnij wśród biały — dnia wszystkim pannom na widziadło.”
4. „Oj nie śpię ci ani czuję ni się o brata frasuję.”	12. I usiadł ci w krzesieleńku i zaśpiewał dzieciąteńku.
5. „Czyje dziecię siostrze, płaczé?” „Sąsiadziné panié bracié..	13. „Ej lululu lulusieńko ty maleńka sieroteńko.”
6. Sąsiadęzém poprosiła bym jej dziecię pobawiła.”	14. „Tobie wuju winkrat grają moją mamę w grób stawiają.
7. „Objechałem kraj nie mały, nie widziałem takiej mody:	15. Moja mama już nie żyje na jej grobie już lilije.”
8. Aby panny dzieci miały sąsiadami zamawiały” (zastawiały się).	16. „Żebyś było wpród gadało byłobyś ci mamę miało.”

18. h.

od Mińska, (Wiązowna).

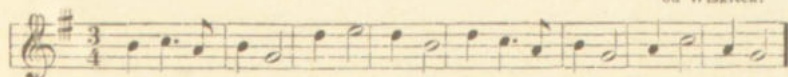

5. Od Warszawy (Raszyn)

18. i.

od Wiskitek.

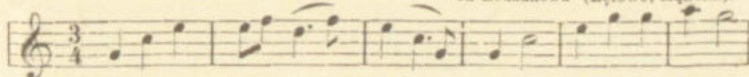

Wę-druj ka - li-no przez cie-mny las za-spi - wa ci tam sło-wi-czek w czas.

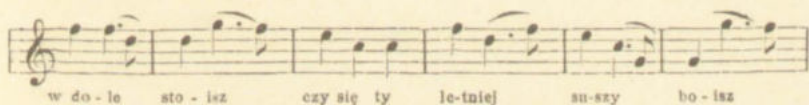
2. Wędruj kalino przez ciemny las
zaśpiwa ci tam słowiczek wczas
3. Kiedy brat na konika siadał
tak swojej siostrze opowiadał.
4. „Nie chodź ty siostrze do sąsiady
żeby nie było jakiej zdrady.”
5. Siostra braciszka niesłuchała
i do sąsiady chodziwała.
6. Jedzie braciszek z wojenczki
wiezie siostrzyczne sukieneczki.
- p. Nr. 18. e.
14. Tobie wujaszku sto żon bieży
a moja mama w grobie leży.
15. Tam kędy dróżka uścielona
tam moja mama położona.

18. k.

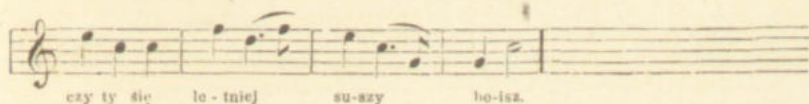
od Bodzanowa (Łętowo, Makolno).

Cze-go ka - li - no w do - le sto - isz cze-go ka - li - no

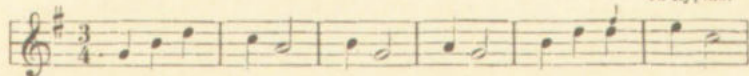
w do - le sto - isz czy się ty le - tniej su - szy bo - isz

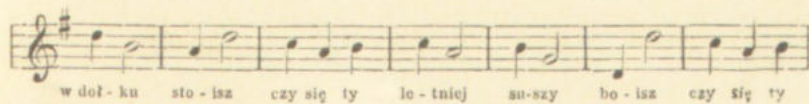
czy ty się le - tniej su - szy bo - isz.

18. l.

od Rypina.

Cze - go ka - lin - ko w doł - ku sto - isz cze-go ka - lin - ko

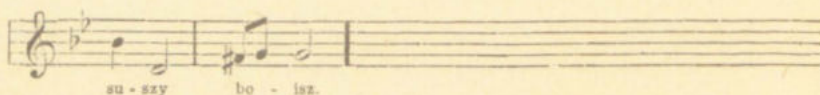

w doł - ku sto - isz czy się ty le - tniej su - szy bo - isz czy się ty

18. m.

od Torunia (Łądyn, Lubicz).

1. „Czemuż kalinko w dole stoisz
czy się na górze suszy boisz?”
2. „Ja się na górze suszy nie boję,
kędym urosła tam i stoję.”
3. „Stójże kalinko nie bujaj się (*albo:*
nie gibaj się),
a ty me dziewcze rozmyślaj się.”
4. „Jużem ci ja sie rozmyśliła
ojca mateczke opuściła.
5. „Nie słuchaj ty na ludzkie gadki
nieopuszczaj ty ojca matki
6. Nie słuchaj ty na ludzkie pyski
nieopuszczaj ty swoj rodziny (*albo:*
matki jedyny).”
7. „Oj już ci ja się rozmyśliła
ojcam mateczkę opuściła.
8. Przytulęć ja się do Jasieczka
to mój ojczulek i mateczka.”
9. „Idziemy dziewcze bez ciemny las
zaśpiewa nam tu słowiczek nasz.”
10. Słowiczek śpiewa, dziewcze płacze
„dla ciebie Jaśku wianek tracę.
11. Utraciłam go za stodołą
już teraz nie będę Jaśku twoją.”
(Do kogoż się przytulić mam
kiedy ni ojca ni matki mam.
Przytulęć ja się do Jasieczka
toć będzie mój ojciec i mateczka).

18. n

od Osterode, (Krasplewo).

1. Pojechał brat na wojenkę
dał siostrzyczce na sukienkę.
2. „Siostrzo moja masz w czym chodzić,
niedaj że się chłopcom zwodzić.
3. Do roczeczką do siódmego
do przyjazdu do mojego.”
4. Siódmy roczek następuje
brat ci z wojny maszeruje.
5. I przyjechał w podwóreczko:
zakolatał w okieneczko:
6. „Czy śpisz siostrzo czyli czujesz
czy się za brata frasujesz?”

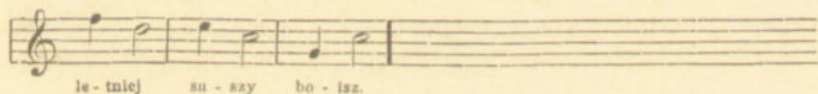

7. „Ani ja śpię ani czuje
ni się za brata frasuje.”
8. Dziecie wuja usłyszało
rzewnym głosem zaplakało.
9. „Czyż siostrze dziecie płacze?”
„Sąsiadzine panie bracie.”
10. „Cóż u kata za sąsiada
co swemu dziecięciu nie rada?”
11. Objechał ja świat nie mały
nie nalazem takiej sprawy,
12. Coby panny dzieci miały
a na sąsiady zmawiały.
13. Podaj służka ten ostry miecz
zetnę siostrze główkę precz.”
14. „Nie ścinaj mi o północy
bo to ciężko duszy w nocy.”
15. Zetnij mi ją wśród białej dnia
wszystkim pannom na widziadła.”
16. I usiadł se na stoluszkę
zakolysał po maluszkę.
17. „Tobie wuju żonę raję
mojej matce dzwony grają.
18. Tobie wuju żona chodzi
mnie się matka nie urodzi.”
19. „Szczęśliweś by dziecie było
kiebyś prędej przemówilo.”

Ze zbioru ks. Giszewicza.

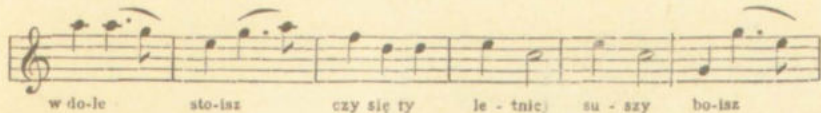
18 o.

od Ujazdu, (Tomaszew).

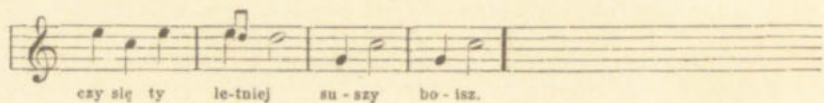
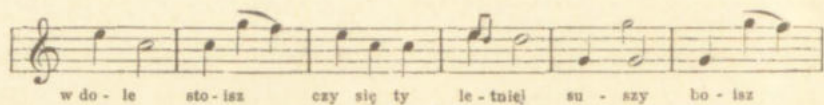
18. p.

od Jedlińska, Białobrzeg.

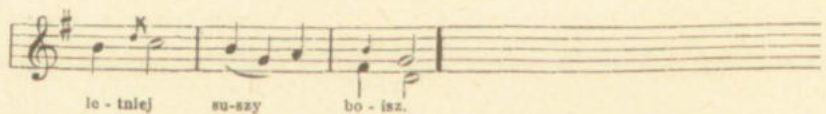
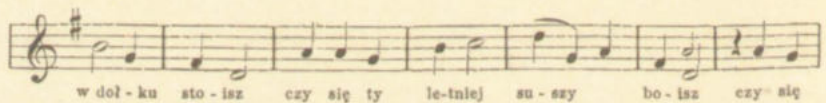
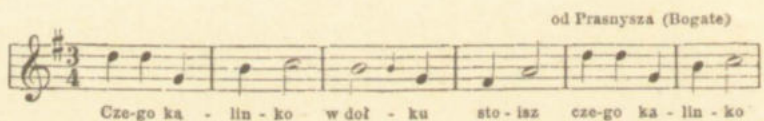

18. q.

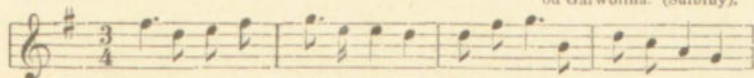
18. r.

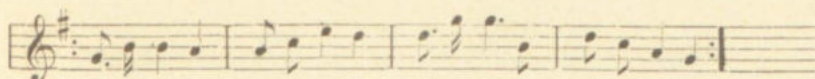
18. s.

19.

od Garwolina. (Sulbiń).
od Garwolina. (Sulbiń).

Desz-czyk pa-da słoń-ce grze-je do ko-chan-ki ser-ce mgle-je

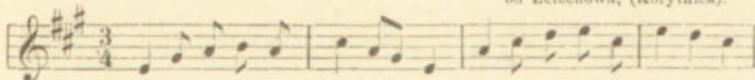

za-przę-gaj-cie ko-nie w san-ki po-ja-dę ja do ko-chan-ki:

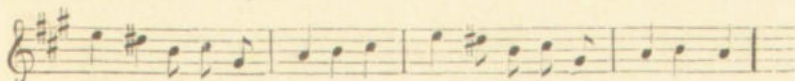
1. Deszczyk pada, słońce grzeje do kochanki serce mgleje.	8. Kasia mu syna powiła sama na świecie nie żyła.
2. Zaprzęgajcie konie w sanki pojadę ja do kochanki.	9. Ale on temu nie wierzył zsiadł z konika, w stół uderzył.
3. I wyjechał w szczyre pole i nadybał czarne ziele.	10. Usiadł sobie na stołeczku i kołysze kolibeczkę.
4. I ułamał trzy rumianki dla Kasiutki dla kochanki.	11. I śpiewa kołysający: „uśnijcie mi synu miły.
5. I zajechał przed pokój „wyjdź Kasiutko serce moje”	12. Bodajś się na świat nierodził kiedyś moją Kasię zgładził.”
6. A Kasiutka wyjść niechciała tylko matkę wysyłała.	13. „Twej kochance wiwat biją mojej matce suknie szyją.
7. „Póty z konia nie zeskoczę póki Kasi nie zobaczę.”	14. Twjej kochance wiwat grają moją matkę w grób wpuszczają.”

20. a.

od Żelechowa. (Korytnica).

W do-le ka-lin-ka sto-ja-ła w do-le ka-lin-ka sto-ja-ja

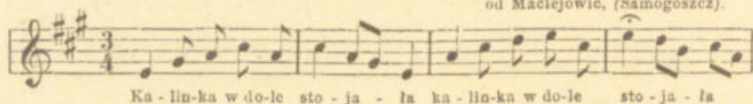
dro-bne ja-gód-ki ra-dza-ła dro-bne ja-gód-ki ra-dza-ła.

1. W dole kalinka stoją drobne jagódki radzała.	2. Ptaszki na niej siadali drobne jagódki jadali.

3. Panowie do nich strzelali jak do wdowuli jechali.
4. I napadli na karczmi — dom: „po czemu pani piwa dzban?”
5. „Po złotemu go garniec jest pijże go waćpan jeśli chcesz.”
6. Pytał się pani: „panowa czy to córeczka rodzona?”
7. „Nie córeczka to rodzona, tylko kucharka jedyna.”
8. Pytał się: „coby jej też dać żeby z kucharką pogadać.”
9. „Nie na to ja się jednała żeby z panami gadała.”
10. „Dajże jej waćpan złotych sześć gadaj z kucharką jeśli chcesz.”
11. I dał kucharce złotych sześć. gadał z kucharką nocki część.
12. „A zkądżeś ty jest rodowna?”
13. „z Krakowa jestem wójtówna.”
14. „A zkądżeś ty jest rodowic?”
15. „z Krakowa jestem wójtowic.”
14. „Jeno się bracie spowiadaj, siłaś panienek nazdradzał?”
15. „Zdradziłem ich jakie sto, i ciebie siostrze rodzoną.”

20. b.

od Maciejowic, (Samogoszcz).

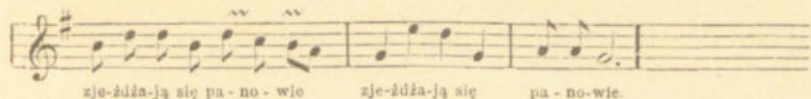
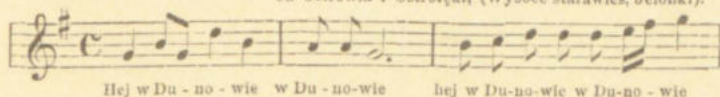

1. Kalinka w dole stojała czarne jagódkki radzała.
2. Ptaszkowie na niej siadali czarne jagódkki zjadali.
3. Panowie do nich strzelali kiej do wdowuli jechali.
4. I przyjechali w karczmi dom „po czemu pani piwa dzban?”
5. „Po talarze go garniec jest pijże go waćpan jeśli chcesz.”
6. „Oj pani pani, paneczka, czyli to twoja córeczka?”
7. „Nie jest to moja córeczka tylko jest moja służeczka.”
8. „Coby to za to pani dać żeby z Kasińką pogadać?”
9. „Dajże mi waćpan saskich sześć, gadaj z Kasińką kaj zechcesz.
10. Idźże Kasińku łoze słać będziesz z panami se gadać.”
11. Kasińka łoze ścielała łzami poduszki skrapiała.
12. „Nie na to ja się jednała żeby z panami gadała.”
13. „Zkądżeś ty Kasiu rodem jest co ty z panami spać niechcesz?”
14. „Jestem ja rodem Welbówna samego wójta wójtówna.”

15. „A ja też jestem Welbowie
samego wójta wójtowie.”
16. „Nierychłowska się poznali
jużeśwa w grzechu zostali.”
17. „Podaj mi siostró ostry miecz
zetnę se główkę, zetnę precz.”
18. „Pierwej się bracie spowiadaj
wielś panienek nazdradzał?”
19. „Nie zdradziłem ich tylko sto
i ciebie rodzona siostró.”

20. e.

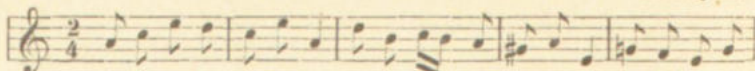
od Ostrowia i Ostrołki, (Wysocę starawieś, Jelonki).

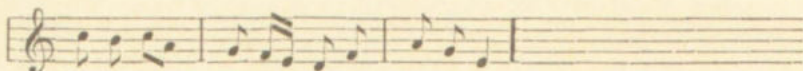
1. Hej w Dunowie w Dunowie
zjeżdżają się panowie.
2. Jak się prędko zjechali
gospody się pytali.
3. Jest tam karczma na dole
tam zajeżdżaj pachole.
4. Jest tam gospoda dobra
i dziewczyna nadobna.
5. „Hej! szynkarko wina dzban
zapłacę ci jako pan.”
6. „Nie naleję wina dzban
bo na tobie zły żupan.”
7. Wyjął dukat z kieszeni
potoczył jej po ziemi.
8. „Na szynkarko za wino
da za wino za piwo.”
9. Dziewka wino toczyła
rączka jej się świeciła.
10. Od sygneta złotego,
od dyamentu drogiego.
11. „Nie wiem coby za nią dać,
chciałbym ją z nią poigrać.”
12. „Dajmi talar, talar sześć
bierz ją sobie kiedychcesz.”
13. Ściel dziewczyno to łożo
da w tej nowej komorze.
14. Ona idzie płaczący
da on za nią skaczący.
15. Trzy godzin łożo słała
on się pytał ona płakała:
16. Jak się prędko pokładli
zaraz się siebie pytali:
17. „Zkądżeś dziewczyno rodziczka
coś tak pięknego liczka?”
18. „Ja z Krakowa z Dunowa
jestem córka wójtowa.”
19. „Ja z Krakowa i z Duny
i do tego wójtów syn.”

20. d.

od Szczytna.

A we Lbo-wie we Lbo-wie za-je-źdźa - ją pa-no-wie oj ja-dą za -

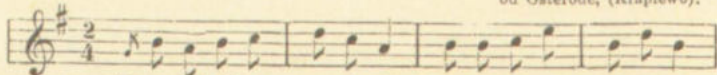

Je-źdźa-ją o go - spo-dę py - ta - ją.

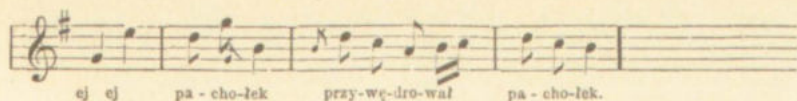
1. A we Lbowie, we Lbowie zajeżdżają panowie.	13. Cztery świece spalili niż się spać położyli.
2. Oj jadą zajeżdżają, o gospodę pytają.	14. A piąta się dopalała i ja się spać położyła.
3. O gospodę o dobrą o dziewczynę nadobną.	15. A w nocy o północy o dziesiątej godzinie.
4. Panowie zajechali, o piwko zawołali.	16. „Proszę dziewcze obróć się oj prawem liczkim domnie.”
5. Panna piwko toczyła, rączka i się świeciła.	17. Trzecie kury zapieli „wstań dziewcze do kądzeli.
6. Od sygneta złotego od kamienia drogiego.	18. A jużes się wyspała i wianeczek stargała.”
7. „Pytam ja się karczmarka czy to twoja córeczka?”	19. „Szczekasz karczmarko wraz ze psem,
8. „Nie moja to córeczka, tylko wychowaniczka.”	ze wianeczek stargałam.”
9. „Pytam ja się karczmarka czy mogę z nią pogadać?”	20. „Żebyś się Boga nie bojała to bym ci w łeb strzelić dał.
10. „Połóż panie talar sześć weź dziewczynę kejni chceś.”	21. Sześć koni zakładajcie siostrę moją sadzajcie,
11. Porzucił jej po stole: „weź karczmarko co swoje.	22. Jedź siostrzyczko do domu nie rób darmo nikomu.”
12. A w tej nowej komorze uściel malowane łoże.”	23. „Nie darmom jej robiła bo mnie pięknie nosiła, w drogie suknie stroiła.”

20. e.

od Osterode, (Kraplewo).

Z po - nie-dział-ku na wto-rek przy-wędro-wał pa-cho-łek

1. Z poniedziałku na wtorek przywędrował pacholek.	13. Rozliczył jej po stole: „Masz karczmarko za swoje.
2. Przywędrował do karczmy do nadobnej szenkarki.	14. A ty dziewcze ściel łożę w tej tu nowej komorze.”
3. „Wtocz karczmarka wina dzban zapłacę ci jako pan.”	15. „Jużim ja go posłała, i łzami go oblała.”
4. „A katas ty jako pan bo na tobie zły sukman.”	16. „Pytam ja się dziewczeczka z kądeś ty jest rodziczka?”
5. „Choć ci na mnie zły sukman ale pieniądze w nim mam.”	17. „Z podola ja rodziczka sołtysowam córeczka.”
6. Dziewka piwo toczyła rączka jej się świeciła.	18. „A i jam też z tamtela sołtysów syn z podola.”
7. A od czegoż takiego od pierścienia złotego.	19. Piewszy kurzy zapieli: „wstań dziewcze do kądzeli.
8. „Pytam że się karczmarko ty nadobna szenkarko:	20. Jużes ci się wyspała i wianeczek sprzedała.”
9. Czy to twoja córeczka czyli rzędna dziewczeczka.”	21. „Łżesz karczmarko jako pies jej wianeczek cały jest, bo to siostra moja jest.
10. „Nie moja to córeczka ale rzędna dziewczeczka ”	22. Bym ci ja tu szablę miał zaraz bym cię rąbać dał.”
11. „Oj coby dać, toby dać z tą dziewczeczką poigrać.”	23. „Pójdź siostrzyczko do domu nie rób darmonikomu.”
12. „Daj pachole talar sześć, weź dziewczeczkę kieni chcesz.”	

ze zbioru ks. Głotczyńska.

20. r.

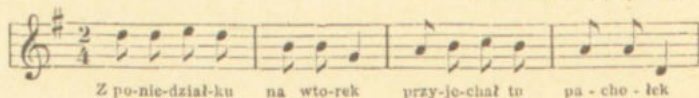
od Olsztyńska

1. Z poniedziałku na wtorek przywędrował pacholek.	4. Przywędrował w zieleni panna chodzi po sieni.
2. Przywędrował do gaju a w tym gaju karczma je.	5. „Pytam że cię karczmarko gdzie jest gospoda dobra i dziewczyna nadobna.”
3. Przywędrował do karczmy do nadobniejszékarki (<i>karczmarki</i>).	6. „U karczmarza na rogu

- tam je gospoda dobra
i dziewczyna nadobna.”
7. „Wlej karczmarko wina dzban
zapłacę ci jako pan.”
8. „A katas ty jako pan
bo na tobie zły sukman.”
10. Dziewka piwko toczyła
rączka jej się świeciła.
11. Od czegoż się świeciła?
od kamienia drogiego
od pierścieńca złotego.
12. „Pytam że cię karczmarko
czy to twoja córeczka
czyli rzędna dziewczeczka.”
13. „Nie mojać to córeczka
jeno rzędna dziewczeczka.”
14. „Oj coby dać, toby dać
z tą dziewczyną nocować.
15. „Rzuc pachole talar sześć
weź dziewczynę kieni chcesz.”
16. I rzucił jej po stole
„weź karczmarko co swoje.
17. A ty dziewczę ściel łożę
w tej ta nowej komorze.”
18. Jeszcze łoża nie słała
już się łzami zaląła.
19. Jak ci wyszło w północy,
wzięli z sobą rozmawiać:
20. „Wykręć się dziewczę do mnie
pogadawa oboje.
21. Pytam że cię dziewczeczko
skądś ty jest rodziczką?”
22. „Z podola ja rodziczka
szołytsowa córeczka.”
23. „A i jać też z tamtela
szołytsów syn z podola.”
24. Pierwsi kurzy zapieli
(Karczmarka): wstańdziewko do
kądzieli.
25. Jużeś ci się wyspała
i wianuszek stargała.
26. „Lżesz karczmarko jako pies
jej wianuszek cały jest,
bo to moja siostra jest.”
27. Bym sie Boga nie bojał
karczmarkę bym ćwiertował. —
bym ci ja tu szablę miał
karczmarkę bym rąbać dał.”
28. „Nie dam ja jej ćwiertować
chowała mę jako mać.”
29. „Chowała cię jako mać
a dała z chłopem gadać.
30. Bierz siostrzyczko co swoje
powędrujem oboje.
31. Weź siostrzyczko co swego
nie dorabiaj nikogo.”

20. g.

od Bodzanowa, (Mąkolin).

Z po-nie-dział-ku na wto-rek przy-je-chał tu pa-cho-tek

1. Z poniedziałku na wtorek przyjechał tu pacholek.
2. Kazał piwko fundować i wieczereć gotować.
3. „Utoćz że mi piwa dzban zapłacę ci jako pan.”
4. „Zapłacisz mi jako pan a na tobie zły żupan.”

5. I wyszedł ci do sieni
cisnął dukat z kieszeni.

6. „Czy to twoja córeczka
czy służąca dzieweozka.”

dalej patrz Nr. 20. e.

patrz: Wojciekiego: Klechdy. Wydanie drugie. Warsz. 1851. Tom 2. str. 61. 141.

20. h.

od Zwolonia, Janowca.

1. W dole kalinka stoją
drobne jagódki radzała
2. Ptaszkowie na niej siadali
drobne jagódki zjadali.
3. Strzelcowie do nich strzelali
jak do gđowuli jechali.
4. I napadli karczmi dom:
po czemu pani piwa dzbon?
5. Po talarze go garniec jest,
pijże go wasan niżli chcesz.
6. Pytam się pani pani ja
czyli to córka rodzona,
czyli kucharka zjednana.
7. A coby dać coby dać
żeby z Kasińką nockę spać:

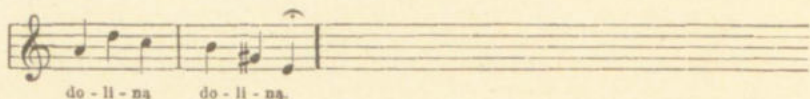
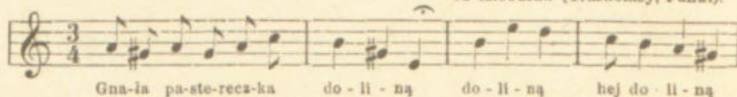
8. Dajże mi wasan złotych sześć
idź se z Kasińką gdzie zechcesz.
9. Kasińka łoże ścielała
łzami poduszkę skrapiała.
10. Nie na to ja się jednała
żebym z panami sipiała.
11. Jakiegoś Kasiu rodu jest
co ty z panami spać niechcesz?
12. Jestem z Krakowa Orłówna
jeszcze do tego wójtówna.
13. Jestem z Krakowa Orłowic
jeszcze do tego wójtowic.
14. Podaj mi siostru ostry miecz
zetnę se główkę zetnę precz.

15. O pierw się bracie spowiedaj
wieleś panienek nazdredzał.

16. Nie zdredziłem ich tylko sto
i ciebie rodzona siostrzo.

21.

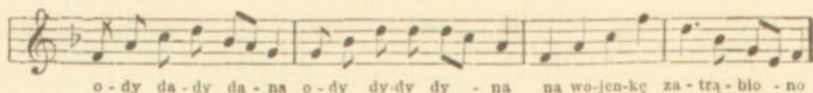
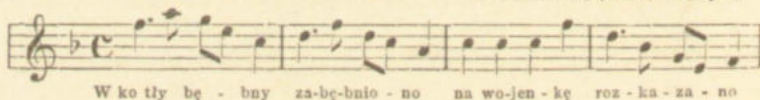
od Kłobucka (Truskolasy, Panki).

1. Gnała pastereczka doliną myśliweczek za nią z nowiną.	5. Ona do dom przygnała braciszкови pedziała.
2. „Zaczekaj pasterko na chwilę aż ci powiem nowinę.”	6. Wziął braciszek strzelbiczkę trafił myśliweczka w główeczkę.
3. Nowinę jej powiedział wianeczek jej odebrał.	7. „Poczekaj szelmo szelmowski tak to zwodzisz dziewczeczki.”
4. „Zajdźże pasterko do domu nie powiadaj nikomu.”	8. „Nie uwiodłem tylko sześć twoja siostra siódma jest.”

22. a.

od Żelechowa, (Sokół, Gończyce).

1. W kotły bębny zabębnił na wojenkę zatrąbiono. ody dady dana ody dydy dyna na wojenkę zatrąbiono.	2. Jąby tam na nią jechał, gdyby mi konia osiodłał. ody dady i t. d.
	3. Starsza siostra usłyszała i konika osiodłała.

4. Młodsza siostra usłyszała zaraz rzewnie zapłakała,	10. Stań ja se u podwoja czy mnie pozna Kasia moja?"
5. „Nie płacz nie płacz, siostrze brata powróci się za trzy lata.”	11. Kasia Jasia zobaczyła cztery stoły przeskoczyła, na piątym się ukloniła.
6. Mie wyszło roku, półtora już Jasieńko z wojny jedzie.	12. „Kłaniam, kłaniam, Jasiu pierwszy a ty Stasiu idź do inszy.”
7. „Jak się macie matko moja czyli zdrowa Kasia moja.”	13. Staś mówi: „gdzieś wianek działa coś mi wczoraj ślubowała.”
8. „Zdrowa zdrowa, zdrowiusieńka tylko idzie za Stasieńka.”	14. W kościele'm go ostawiła bym twoją miłą nie była.
9. „A ty chłopcze podaj skrzypce pójdę jej grać na wesele.	

22. b.

od Piotrkowa (znana w Radomiu i na Podlasiu)

1. Służył Jasio u pana za starszego dworzana, ody dady da—ody dady da.	8. Wyjrzyj służko na nowy dwór „czy nie jedzie Jasio mój.”
2. I wysłużył Kasieńkę w siódmym roku dziwieńkę.	9. Jedzie Jasio uzbrojony a pod nim koniczek wrony.
3. Król na wojnę rozkazuje Jasio w drogę się gotuje.	10. Przyjechał naprzeciw dwora „wyńdzi Kasiu serce,” woła.
4. Matuleńku bądź mi zdrowa chowajże mi Kasieńkę doma.	11. „Twoja Kasia nic dobrego teraz idzie za inszego.”
5. Do roczekku do siódmego do przyjazdu do mego.	12. „A za kogo za takiego?” „za starostę Mielżyńskiego.” (?)
6. Już siódmy roczek schodzi Jasio z wojny nie przychodzi.	13. „Podaj mi służko skrzypczki pojadę grać na wesele
7. W karty grają, psy szczekają, „wyńdzi służko co tam mają.”	14. Dla nadobnej Kasineczki, i szklenicą się podzielę.

15. Stanę sobie w rogu stoła
niech zobaczy Kasia moja.”
16. Skoro Kasia zobaczyła
przez trzy stoły przeskoczyła.
17. „Ty Jasięku ty mój pierwszy
ty starosto szukaj inszej.”
18. „Porąbajcie, posickajcie
a Kasi mojej nie dajcie.
19. Kto odbiera me kochanie
niechaj straszne ma skonanie.”
20. Wszyscy się tam pasowali
i szablami wywijali.
21. I Jasio dobył pałasza
nikogo się nieustrasza.
22. Kasia we środku stanęła
za rękę Jasia wzięła.
23. Wszystkich wraz rozbroniła
i do starosty mówiła:
24. „Starosto kłaniam tobie
bo ja bierę Jasia sobie.
25. Jedź choć z sreem rozgniewanem
mnie zostaw z Jasiem kochanym.”
26. I starosta rozgniewany
odjechał Kasi kochanej.
- Wojciech P. I. T. I str. 52.*

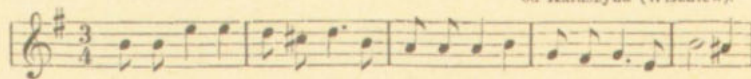
22 c.

z nad Omulewa.

1. Już to mija czwarty roczek
jedzie z dala parobczek
hej hej jedzie z dala kochaneczek.
2. Kasia siedziała na dzieży
jak go ujrzy tak wybieży.
3. Jak go ino zobaczyła
cztery stoły przeskoczyła,
piąty nóżką obaliła
hej hej obaliła.
4. „A witajże mój najpierwszy
wszakież ty mi był najmilszy.”
5. Kasia Jasia uściskała
mile się z nim przywitała.
6. I Jasio dosiadł konika
i z Kasińką se umyka.
7. A cierachy (ślachta) się zostali,
za Kasińką płakali
hej hej płakali.
- Wojciech P. I. Tom I. str. 114*

22 d.

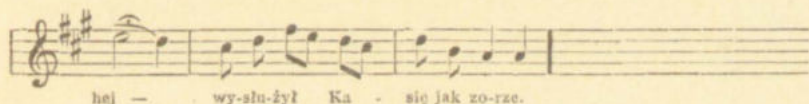
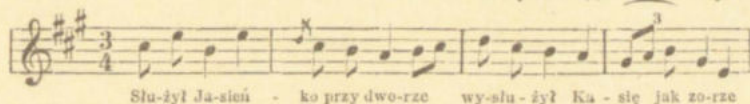
od Katuszyna (Wiszniew).

1. „W surmy grają, psy szczekają
a wyrzycieź co tam mają.
2. A wyrzycieź za nowy dwór
czy nie jedzie kawaler mój.”
3. „Jedzie jedzie z cudzej strony
płsa pod nim konik wrony.”
4. I przyjechał do podwoja:
„pomaga – Bóg matko moja,
czyli żyje Kasia moja?”
5. „Wydalam ją za inszego
za muzyka królewskiego.”
6. „Poidaj chłopce skrzypce moje
poidę jej grać na wesele,
7. Stanę ja se u podwoja
zobaczy mnie Kasia moja.”
8. Kasia Jasia zobaczyła
cztery stoły przeskoczyła,
na piątym się ukloniła.
9. „Klaniam, klaniam Jasiu pierwszy
a ty sobie szukaj inszej.
10. Szukaj sobie inszej żony
na ten obiad sporządzony.”

e.

od Wyszkowa, (Niegów, Głuchy)

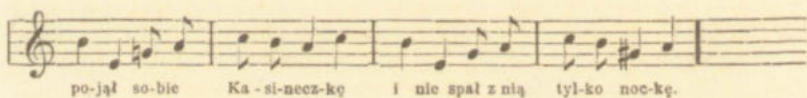

1. Służył Jasienko przy dworze
wysłuszył Kasię jak zorze.
2. Tylko jedną nockę z nią spał
król mu na wojnę rozkazał.
3. „Ostawiam cię Kasiu w cnocie
jak dyament w szczerym złocie.
4. Do rocznika do siódmego
do przyjazdu do mojego.”
5. Siódmy roczek następuje
Jasio z wojny maszeruje.
6. Kury pieją, psy szczekają,
„wyrzycy, wyrzycy co tam mają,
7. Wyrzycy, wyrzycy za nowy dwór
czy nie jedzie Jasienko mój.”
8. „Jedzie, jedzie — spuszcza z góry
pod nim bryka konik wrony.”
9. I przyjechał w podwóreczko
i zastukał w okieneczko.
10. „Klaniam, klaniam matko moja
czy mi chowasz córkę doma?”
11. „Czegożem ją chować miała
za drugiem ją wydała ”
12. „A za kogoż za takiego?”
„Za trębacza królewskiego.”
13. „Moja matko daj mi skrzypce
poidę jej grać na wesele.”
14. „Niechodź zięciu, nie chodź pierw-
szy,
- bo cię tam pobiją jenszy”
15. „Nie pobiją matko moja,
stanę ja se u podwoja,
oj zobaczy mnie Kasia moja.”

16. Kasia Jasia zobaczyła przez trzy stoły przeskoczyła.
 17. A na czwartym pozostała, prawą rączkę mu dała.
 18. „A cóż tamój takowego, złoty sygnet Jasia mego?
 19. Witam, witam Jasiu pierwszy ty trębaczu szukaj jenszej.”
 20. „W cudzych stronach ja bywałem jenszych żon ja nie szukałem.”
 21. „Dopierom mu ślubowała i takim sobie myślała.
 22. Daj mnie Boże ciebie widzieć odstąpię go żeby i dziś.
 23. Pojeżdż pojeżdż nieboraczku zapłacę ci po trojaczku.
 24. Zapłacę ci mało wiele za twoje wszystkie niedziele.”

22. f.

od Czerwinka (Kromnów, Ślasków).

1. Ożenił się żołnierzek z poniedziałku na wtoreczek.
 2. Pojął sobie Kasineczkę i niespał z nią tylko nockę
 3. Tylko jedną nockę z nią spał na wojenkę precz odjechał.
 4. „Bywaj zdrowa, matko moja chowajże mi Kasię doma
 5. Do roczeńku do siódmego do przyjazdu do mojego.”
 6. Siódmy roczek następuje żołnierz z wojny maszernje.
 7. I przyjechał w podwóreczko stuku puku w okieneczko.
 8. „Wyńdzi, wyńdzi matko moja czy mi chowasz Kasię doma.”
 9. „Wydalam ją za inszego, za trębacza królewskiego.”
 10. „Podaj skrzypce matko moja zagram Kasi na wesele.”
 11. „Ja ci skrzypców nie mogę dać ty mi ludzi chcesz rozegnać.”
 12. „Ja ci ludzi nie rozpędzę tylko Kasię widzieć będę.”
 13. Kasia Jasia zobaczyła cztery stoły przeskoczyła, na piątym się ukloniła.
 14. „Kłaniam kłaniam Jasiu pierwszy pośledniejszy szukaj inszej.
 15. Lepsze z pierwszym zakochanie niżli z drugim ślubowanie.”

6. Od Warszawy (Raków)

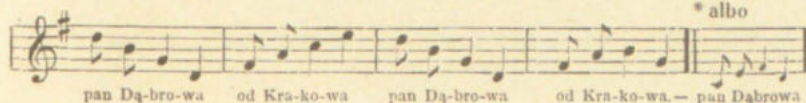

32. g.

od Warszawy, (Czerniaków).

* albo

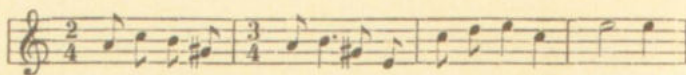
1. Ożenił się pan Dąbrowa pan Dąbrowa od Krakowa.	9 „Idzie ona za inszego za trębacza krakowskiego.”
2. Pojął sobie panienczkę w dwunastu latach dziweczkę.	10. „Niechże ona idzie zdrowa będzie zaraz ona moja.”
3. Jeszcze i nocki z nią nie spał król go na wojnę odesłał.	11. I stanął se u podwoja „wyrzyj, wyrzyj Kasiu moja.”
4. „Trzymaj ją matko roczków ze sześć siódmego ją podziej gdzie chcesz.”	12. Kasia Jasia zobaczyła cztery stoły przeskoczyła, piąty nóżką obaliła.
5. Siódmy roczek już nadechodzi już się Kasi za mąż godzi.	13. Wlaził na lipkę i zapłakał „czegoż ja też tu doczekał.
6. Przyjechał Jasio z wojenki i przywióz Kasi sukienki.	14. Lipko moja rozwiń mi się Kasiu moja namyślił się.”
7. „Wyrzyj, wyrzyj matko nasza bys żądała szwagra Jasia.”	15. „Jużem ja się namyślała Dąbrowskiemu wianek dała.”
8. I stanął se u podwoja „Klaniam, klaniam matko moja a gdzie jest córka twoja?”	

32. h.

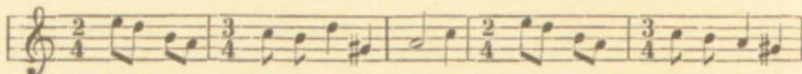
od Biały w Rawskim (Grzymkowie).

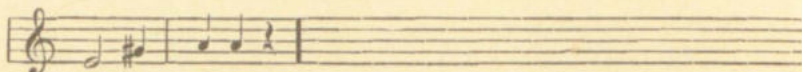
Inni tak śpiewają:

I przy-je-chał pan Dą-bro-wa i przy-je-chał pan Dą -

bro - wa czte-ry mi-le od Kra - ko - wa czte-ry mi - le

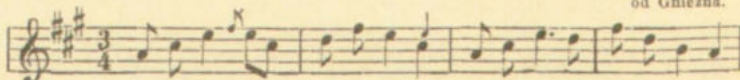

od Kra - ko-wa.

1. I przyjechał pan Dąbrowa cztery mile od Krakowa.	9. „Kłaniam, kłaniam matko moja gdzie twa córka, żonka moja?”
2. Pojął sobie Kasineczkę te krakowską panienczkę.	10. „Wydaję ją za inszego za starostę Krakowskiego” (za Jasińka krakowskiego).
3. Jeszcze z nią nocy nie przespał już na wojenkę pojechał.	11. „Podaj że mi skrzypce moje będę jej grać na wesele.”
4. „Oddaję ci matko córkę — córkę twoją, żonkę moją.	12. Wlaził na lipkę i zapłakał „a czego ja też doczekał?”
5. Chowajże ją roczek i sześć a w siódmym ją podziej gdzie chcesz.”	13. Lipko moja rozwiń mi się Kasiu moja namyśli się.”
6. Siódmy roczek już nadchodzi Kasińce się za mąż godzi;	14. „Jużem ja się namyśliła cztery stoly przeskoczyła piąty nóżką obaliła.
7. Wydaje ją za inszego za starostę Krakowskiego. (albo za Jasińka Krakowskiego).	15. Ty Dąbrowski ty mój pirwszy ty Jasińku szukaj inszyj.”
8. Poszła Kasia do kościoła jedzie z wojny pan Dąbrowa.	

32. 1.

od Gniezna.

Wy-je-chał pan na wo-jąc-kę wy - je-chał pan na wo-jąc - kę

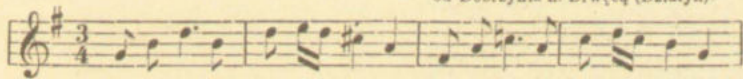
spo-tkał pan-nę Zo-si-necz-kę spo-tkał pan-nę Zo-si-necz-kę.

1. Wyjechał pan na wojaczkę spotkał pannę Zosineczkę.
2. I zawiózł ją do rodziny do swej matki do jedyny.
3. „Moja matuś ja cię proszę wychowaj mi moją Zosię.
4. Aż do roczku do siódmego do przyjazdu do mojego.”
5. Siódmy roczek już nadchodzi już się Zosi za mąż godzi;
6. Pan Dąbrowa z wojny jedzie trzysta koni z sobą wiedzie.
7. A do domu przyjechawszy po pokojach poglądowny,
8. „Moja matuś ja cię proszę wydaj że mi moją Zosię.”
9. „Wydalam ją za inszego za trębacza królewskiego.”
10. „A dajcie mi te piszczele pójdę jej grać na wesele.”
11. „Niechodź że ta, bobys zdradził wesele byś rozprowadził.”
12. „Matuleńku nie na zdradę, do Zosińki na biesiadę.
13. A stanę ja w końcu stoła zobaczy mnie Zosia moja.”
14. Zosia także zobaczyła przez trzy stoły przeskoczyła.
15. „Witajże panie Dąbrowa siedem lat mnie boli głowa.
16. Dopiero mi wyszumiała jakim ciebie oglądała.”

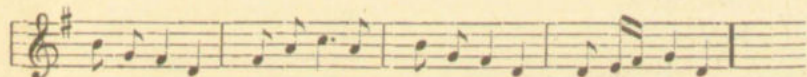
J. Lypiński P. I. Wielkop. str. 159.

22. k.

od Dobrzyńa n. Drwęcą (Działuły).

I za-je-chał w po-dwó-recz-ko i za-je-chał w po-dwó-recz-ko

i za-pu-kał w o-kie-necz-ko i za-pu-kał w o-kie-necz-ko.

1. I zjechał w podwóreczko i zastukał w okieneczko.
2. Sama matka wyleciała białe rączki załamała, modre oczki upłakała.
3. „Wy matusiu jak się macie, a czy Kasię w domu macie?”
4. „Wydalam ją za jennego za trębacza wojskowego.”
5. „A dajcie mi skrzypce moje pójdę im grać na wesele;
6. Ustanę ja w rogu stoła czy mnie pozna Kaśka moja.”

7. Kaśka Jaska zobaczyła
cztery stoły przeskoczyła,
na piątym się ukloniła.
8. „Witaj że Dąbrowskimilszy
a ty trębacz szukaj inszej.”
9. Jemu będę ślubowała
hom go sobie ukochała.”

22. 1.

od Osterode.

1. Z poniedziałku na wtoreczek
przywędrował żołnierzeczek (*albo:*
ożenił się.)
2. Jeno jedną nockę spał
a na drugą odwędrował.
3. „Zostań z Bogiem matko moja
chowajże mi córkę doma.
4. Aż do roczku do siódmego
do przyjazdu żołnierskiego.”
5. Siódmy roczek następuje
żołnierz z wojny maszeruje:
6. „Szczęść ci Boże (*albo:* witaj, witaj
matko moja),
chowalażes córkę doma?”
7. „Oj chowałam ja chowała
za drugiegom ją wydała
8. „A za kogoż takowego?”
„za trębacza królewskiego.”
9. „Podaj matko skrzypce moje
pójdę jej grać na wesele.”
10. „Ach nie chodźcie ino siedźcie
bo się z niemi pobijecie.”
(*albo:* oj nie chodźcie, moje dziecię
bo mi ludzi rozdrażnicie.)
11. „Nie na bitwę, nie na zwadę
do Kasiuchny na biesiadę.”
12. „Usiądę ja w rogu stoła
obaczy mnie Kasia moja.”
13. Kasia Jasia obaczyła
cztery stoły przeskoczyła.
14. A na piątym rączkę dała
a na szóstym ślubowała.
15. Lepszy pierwszy ukochany
niżli drugi ślubowany.
16. Bo ten pierwszy to znajomy
a ten drugi z cudzej strony.
17. „A ty chłopcze z cudzej strony
wsiażdż na konia, szukaj żony.”
18. Wsiadł na konia i zapłakał
„oddajże mi com ci zadał.
19. Zadałem ci trzy dukaty
oddajże mi aby złoty.”
20. „Oj zaczekaj nieboraczk
będę wracać po trojaczku.”
21. Lepsze pierwsze zakochanie
niżli z drugim ślubowanie.

ze zbioru ks. Giszewicza.

22. m.

z Galicyi

1. Wziął Jasio Kasiunczkę
w siódmym roku za żoneczkę.
2. Król na wojnę rozkazuje
Jasio w drogę się gotuje.

3. Oddał Kasię do rodziny do matusi do jedynej.
4. „Trzymaj matko Kasię moję do rocznika do siódmego, do przyjazdu do mojego.”
5. A w niedzielę po obiedzie pan Kołtoński z wojny jedzie.
6. W zamku grają, psy szczekają patrzy matka co tam mają.
7. „Kłaniam, kłaniam matko moja a czy zdrowa Kasia moja?”
8. „Zdrowa, zdrowa dla innego dla starosty Bilińskiego.”
9. „Daj mi matko skrzypce moje niech ja zagram Kasi swojej.”
10. „Oj synu mój źle mi radzisz wesele mi rozprowadzisz.”
11. „Siądę ja sy na konia sokoła czy mnie pozna Kasia moja?”
12. Jak go Kasia zobaczyła cztery stoły przeskoczyła.
13. Pan Biliński z swojej strony musiał szukać inszej żony. (Lepsze było nie znać się niż kochawszy rozstać się).

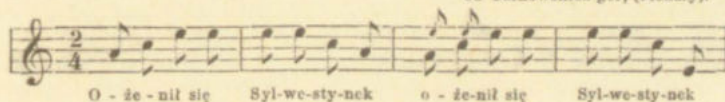
Żeg. Pauli P. l. p. w Gal. str. 107.

Wojcicki P. l. Tom 1, str. 287.

J. Konopka P. l. Krak. str. 121.

22. n.

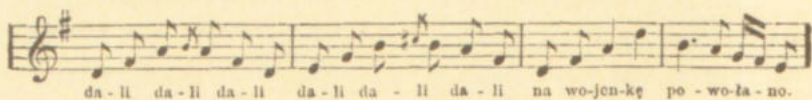
od Tarnowskich gór, (Piekary).

1. Ożenił się Sylwestynek Sylwestynek miejski synek.
2. Pojął ci się kochaneczkę w siedmiu latach Kasineczkę.
3. „Naści matko córkę swoję córkę swoję, żonkę moję.
4. Chowaj że ją roczek i sześć a na siódmy daj komu chcesz.”
5. Już ci siódmy roczek idzie Kasia za innego idzie.
6. Jasineczek z wojny jedzie i stanął se przede wrota nieznac strzébła ode złota.
7. „A dajciez mi dudki moje zagram Kasi na wesele.”
8. A on se siadł na róg stoła suknia na nim fabelowa.
9. Jak go Kasia zobaczyła przez pięć stolów przeskoczyła.
10. „A witajże mój najpiwszy zalotniczku mój najmilszy.”

22. o.

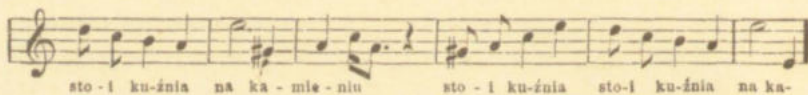
od Kozienic (Starawieś)

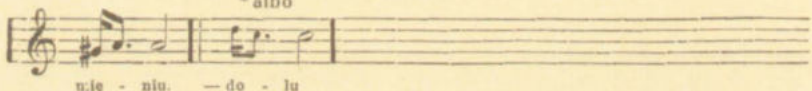
patrz Nr. 22. a.

22. p.

od Warszawy i Pragi (Las, Zerzeń).

* albo

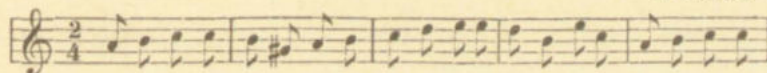
1. Na podolu w szczyrem polu
stoi kuźnia na kamieniu.
2. A w tej kuźni kowal kuje
nigdy ognia nie zgasa.
3. Ty kowalu kowalczyku
ukuj ze mi trzech koników.
4. Ukuj ze mi bardzo rano
na wojenkę nakazaną.
5. Na wojenkę mam pojechać
swoją żonę matce oddać.
6. Naści matko córkę swoją
ślubowaną żonę moję.
7. Chowajże ją roczek i sześć
a siódmego oddaj gdzie chcesz.
8. Już siódmy roczek nadchodzi
Kasińce się za mąż godzi.
9. Skrzypce grają, psy szczekają
„wyjrzyj chłopce co tam mają.
10. Wyjrzyj chłopce za nowy dwór
czy nie jedzie Jasieńko mój.”
11. Jedzie, jedzie z ślubnej góry
a pod nim koniczek wróny.
12. „Po czym żeś go chłopce poznał
żeś go zaraz moim nazwał?”
13. Po siodełku po zielonym
po koniczeńku po wronym.
14. Przyjechał ci w podwóreczko
stuku puku w okieneczko.

15. Wyjrzyj, wyjrzyj matko moja
czyli chowasz córkę doma?
16. Wydałam ją za inszego,
za pisarza nadwornego.
17. Podaj chłopcze skrzypce moje
pójdę jej grać na wesiele.
18. Pomaluśku Jasiu idźcie
aby się tam nie pobijcie.
19. Nie bójcie się matko moja
stanę ja se w rogu stoła.
20. Czy mę pozna czy nie pozna
Kasia moja.
21. Kasia Jasia zobaczyła
- cztery stoły przeskoczyła
a za piątym się skłoniła.
22. Klaniaj klaniaj Jasiu pierwszy
kawalerze mój najmilszy.
23. A ty drugi szukaj żony
póki masz lud zaproszony.
24. A gdzieżeś te śluby działa
coś je ze mną ślubowała?
25. Jest w kościele ołtarz duży
tam zostały nasze śluby.
26. Ty Kasieńku ślicznej cnoty
a wróć że mi choć ze złoty.
27. Kasia Jasia uzałiła
choć talara mu wróciła.

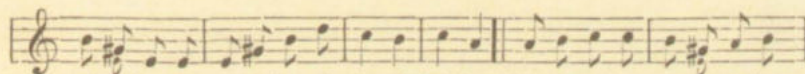
*Mel. patrz pieśń: Za górami, za lasami
tańcowała Matgorzata z huzarami.*

23.

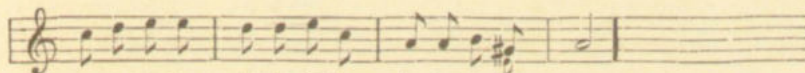
od Osterode.

Był tam sto-larz miesz-ka-ją cy z mał-żon-ką w zgodzie ży-ją-cy pięć-dzie-siąt lat

z so-bą ży-li w sta-ro-ści cór - kę spło-dzi - li. Ta có-recz-ka się cho-wa-ła

o - na na to nic nie dba-ła ży - ła cno - tli - wie.

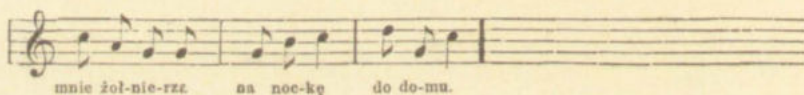
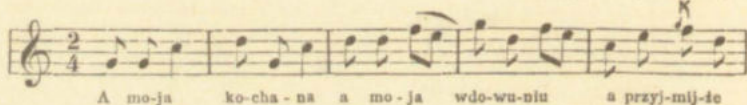
1. Był tam stołarz mieszkający
z małżonką w zgodzie żyjący.
2. Pięćdziesiąt lat z sobą żyli
w starości córkę spłodzili.
3. Ta córeczka się chowała —
ona na to nic niedbała,
żyła cnotliwie.
4. W jednym mieście zegiermistrz był
tę pannę sobie oblubił.
5. I jak ci ją odejść miał
coś jej za ślub oddać miał
on ostatni raz.
6. Zdjął z palca pierścień złoty:
„na że, na że, ma najmilsza
toć to ślub nasz.”
7. Trafiło się w krótkim czasie
i przyszedł ci złotnik zasie,
on ją mile chciał.

8. Do wesela onego
przyszedł z kraju obcego
on pierwszy bratka.
9. I pytał się ludzi wiele
„a cóż to tam za wesele
co ja go słyszę.”
10. A ludzie mu mówią o tem:
„że ta panna z tym złotnikiem,
on ją mile chciał.”
11. „Muszę ja tam do niej iść
abym ja się mógł z nią zejść,
na pogadanie.”
12. A on bez próg wstępujący
i wyjąwszy miecz brojący
co z sobą nosił.
13. Ciął Jasieczka bez piersi,
wyjął prędko, i sam się — (*przebił*)
córka: „stój!” woła.
14. „Matko, matko, wasza woła
moja nie była.”
15. Matka to obaczyła
prędko prowóz porwała
obwiesiła się.
16. Ojciec nożem chleb krajał
przerznął gardło i tam padł,
już więcej nie wstał.

(w zwrotkach tych do każdego krótszego wiersza
używa się dwóch ostatnich taktów melodyi).
ze zbioru k. Głazewiusza.

24. a.

od Wielunia (Rudlice, Skrzywno).

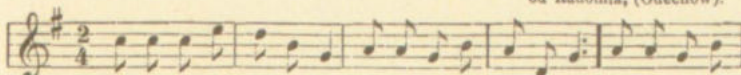

1. „A moja kochana
a moja wdowuniu,
a przyjmijże mnie żołnierza
na nockę do domu.”
2. „Nie przyjmę żołnierzu
nie przyjmę rycerzu,
moja główka sfrasowana
siedem lat po mężu.
3. Siedem lat wędruje
siedem lat wojuje,
a ja nie wiem biedna wdowa
czy umarł czy żyje.”
4. I otarł pot z czoła
i siadł na róg stoła,
- da i rzucił złoty pierścień
do koła, do koła.
5. „Dla Boga dla Boga
dla Boga żywego,
da poznałam złoty pierścień
Jasienka mojego.”
6. Siedem świec spaliło
siedem świec spaliło —
niżeli się owo państwo
do siebie przyznało.
7. I ósmej połowa
i ósmej połowa —
„już ja teraz męstateczka
nie wdowa, nie wdowa.”

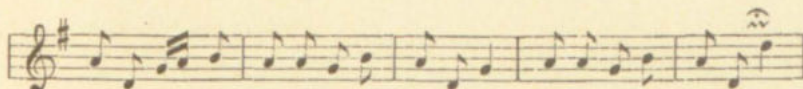

24. b.

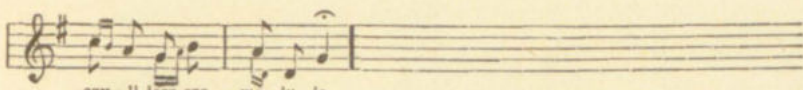
od Radomia, (Odechów).

Wdo-wa po-kój fun-du - je żoł-nierz jej się dzi - wu - je
Nie dzi-wuj się żoł-nie-rzu nie dzi-wuj się żoł-nie-rzu bo ja wdo-wa

sfra-so - wa - na mąż na woj-nie wo - ju - je sa - ma nie-wiem czy ży - je

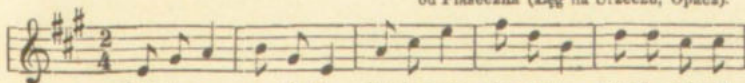

czy - li jesz-cze wo - ju - je.

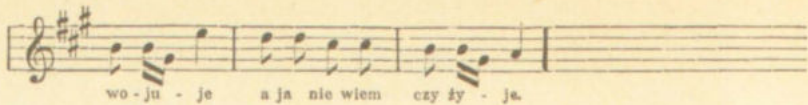
1. Wdowa pokój funduje
żołnierz jej się dziwuje.
„Nie dziwuj się żołnierz (bis)
bo ja wdowa sfrasowana,
mąż na wojnie wojuje—
sama niewiem czy żyje
czyli jeszcze wojuje.”
2. „A czy każesz wdowuniu
na podwórko zajechać.”
„Oj nie każę żołnierz (bis)
bo ja wdowa sfrasowana
mąż na wojnie wojuje—
sama niewiem czy żyje
czyli jeszcze wojuje.”
3. „A czy każesz wdowuniu
moim koniom obrok dać?”
- „Oj nie każę żołnierz (bis)
bo ja wdowa sfrasowana i t. d.”
4. „A czy każesz wdowuniu
moim ludziom obiad dać?”
„Oj nie każę żołnierz (bis)
bo ja wdowa sfrasowana i t. d.”
5. „A czy każesz wdowuniu
mnie samemu obiad dać?”
„Oj nie każę żołnierz (bis)
bo ja wdowa sfrasowana i t. d.”
6. Siedli sobie za stołem
taczają se pierścieńcem.
Już cztery świece zgorzało
niż się państwo poznało
i piątej do wpolowa
„a już ci ja nie wdowa
już mąż u mnie w pokoju.”

24. c.

od Piasieczna (Łęka na Urzeczu, Opacz).

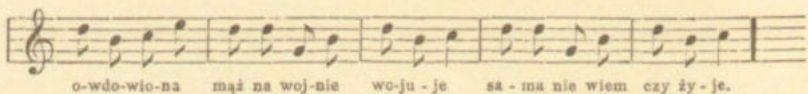
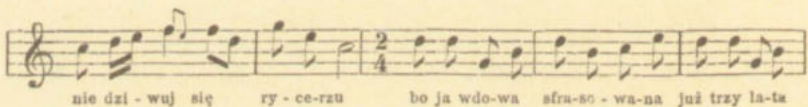
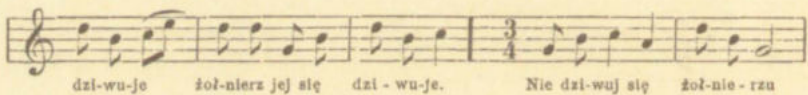
Żoł-nie-rzy nic wi-dać żoł - nie-rzy się py-ta-ć da-wno mąż mój

1. Żołnierzy nie widać żołnierzy się pytać, dawno mój mąż wojuje a ja niewiem czy żyje. 2. Mówiłam pacierzy prosiłam żołnierzy,	bo ja wdowa sfrasowana nie mam już męża i pana. 3. „A każesz mi obiad dać.” „Oj nie każę żołnierzu bo ja wdowa sfrasowana nie mam już męża i pana.”

24. d.

od Warszawy, (Wilanów).

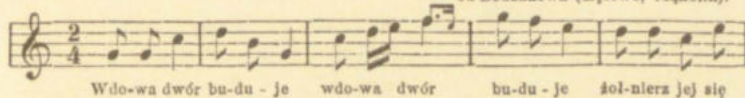
1. Wdowa dwór buduje (<i>bis</i>) żołnierz jej się dziwuje. Nie dziwuj się żołnierzu nie dziwuj się rycerzu bo ja wdowa sfrasowana już trzy lata owdowiona — mąż na wojnie wojuje sama niewiem czy żyje. 2. Każesz że wdowulu (<i>bis</i>) na podwórze zajechać (<i>bis</i>)	Nie każę żołnierzu nie każę rycerzu bo ja wdowa i. t. d. 3. Każesz że wdowulu (<i>bis</i>) moim koniom dostajni (<i>bis</i>) Nie każę żołnierzowi i. t. d. 4. Każesz że wdowulu moim koniom siana dać. Nie każę żołnierzowi i. t. d.

5. Każesz że wdowulu
moim koniom wody dać.
Nie każę żołnierzu i. t. d.
6. Każesz że wdowulu
moim sługom obiad dać.
Nie każę żołnierzu i. t. d.
7. Każesz że wdowulu
mnie samemu obiad dać.

- Nie każę żołnierzu i. t. d.
8. I usiadł w rogu stoła
turnął pierścień do koła,
w fartuszek go złapała —
pani pana poznała.
Siedem świec tam zgorzało
nim się państwo poznało.
i ósmej połowa —
nasza pani nie wdowa.

24. e.

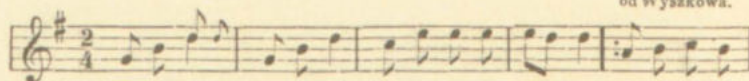
od Bodzanowa (Łętowo, Mąkolin).

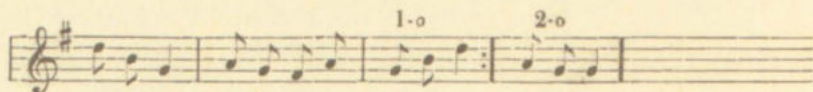
1. Wdowa dwór buduje (bis)
żołnierz jej się dziwuje
2. „Każesz że wdowulu
mnie w podwórko zajechać?”
„Nie każę panulu
bo ja wdowa sfrasowana
nie mogę ja nocki spać
bo mój mąż na wojnie
siedem lat wojuje,
sama nie wiem czy żyje.”
3. „Każesz że wdowulu
moim ludziom obiad dać?”
„Nie każę panulu.
bo ja wdowa sfrasowana
nie mogę ja nocki spać,
bo mój mąż na wojnie
siedem lat wojuje,
sama niewiem czy żyje.”
4. „Każesz że wdowulu,
mnie samemu obiad dać?”
„Nie każę panulu
bo ja wdowa i. t. d.”
5. „Każesz że wdowulu
mnie samemu łożę ślać?”
„Nie każę ja panulu,
bo ja wdowa i. t. d.”
6. Puścił pierścień po stole
„patrzaj pani czy twoje?”
„Dla Boga świętego
pierścień to pana mego.”
Dwie świece zgorzały
niż się państwo poznali —
i trzeciej połowa —
chwala Bogu nie wdowa.

24. f.

od Wyszkowa.

A wie-czo-rem za bo-rem a wie-czo-rem za bo-rem sta-ła pan-na

z prze-o-rem sta-ła pan-na z prze-o-rem z prze-o-rem.

1. A wieczorem za borem stała panna z przeorem.	co mi na kark z bólem biegł" (kajem legł).
2. Stała, stała płakała złotą rutkę zbierała.	10. „Przebrał ci mnie wielki strach co mi na kark z głodem laźl.”
3. Oj zbierała, zbierała na wianeczek zerwała.	11. „A pocóżeś tam chodził gdzieś niepotrzebny był.”
4. „Naści tobie przeorze idź że sobie nieboże.”	12. „Bogać chodził — zagnali, chleba, butów nie dali.”
5. „Nie przeór ja nie przeór jeno żołnierz — Jasio twój.”	13. „Pójdź że Jasiu, pójdź księże niech cię matuś rozwiąże.
6. „A zkaźdeś ty w takowym w kaptureczku czerwonym.”	14. Pójdź że Jasiu, pójdź żywo do tatusia na piwo.
7. „A z Rusi ja głębokiej gdziem wojował dwa roki.”	15. Pójdź że Jasiu na nocleg bo wyglądasz jako zbieg.
8. „A cóż cię tak przebrało że cię w księdza wydało.”	16. By szubiennik by jaki — pójdź do matuś na flaki.”
9. „Przebrał ci mnie mróz i śnieg	

24. g.

od Osterode.

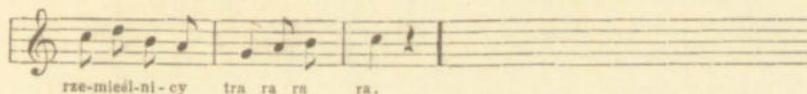
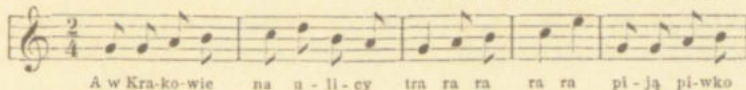
1. Na majowej rosie Jasiek konia pasie.	4. Pojedzie w drogę po naszą niebogę.
2. Pasający śpiewa łzami się zalewa.	5. Na most koniu, na most (albo: stąpaj koniu na most).
3. „Zrzyj koniu tę trawę pojedzie w drogę.	do Krakowa na noc.

6. Z Krakowa do Lgnowa albo:
Elgnowa).
jest tam grzechna wdowa.”
7. Wdowa dwór buduje
złotem go maluje;
8. „Cóż ci wdowo po tém
po tym dworze złotym?”
9. „Cóż komu do tego
do dworu mojego?”
10. Mam ja troje dziątek
samam jako kwiatek.
11. Kiedy mię pozbędą
za mną płakać będę.
12. W nim ci mieszkać będą
w tym dworze żyć będą.”
13. „Dajże mi chusteczki
z twojej kieszonceczki,
14. Co się będę cieszył
a do ciebie śpieszył.”
15. Za rozczepek za dwie
a za trzeci ledwie.

Za zbioru ks. Głazewicza.

25. a.

od Łowicza, (Złaków Kościelny i borowy).

1. A w Krakowie na ulicy
piją piwko rzemieślnicy;
2. Piją piją, przepijają,
grzechną Kasię namawiają.
3. A jak ci ją namówili
do pojazdu ją wsadzili.
4. „Siadaj Kasiu siadaj z nami
będzie z ciebie grzechna pani”
5. Kasia wsiadła, pojechała
matka o tem nie wiedziała;
6. Matka wstała do kądzeli
szuka Kasi po pościeli.
7. „Wstajcie bracia wstajcie oba
szukać Kasi — bo jej trzeba.”
8. Bracia wstali, pojechali
i we Lwowie ich dognali.
9. I dognali ich we Lwowie
śliczna Kasia czép na głowie.
10. „O Jasiu bym powiedziała
bym się zdrady nie bojała.”
11. „Ty się żadnej zdrady nie bój
tylko powiedz gdzie Jasio twój.”
12. „Siedzi Jasio za stolikiem
pije piwko z pacholikiem.”

25. b.

od Kalisza.

pl - li pi - li za - pla - ci - li grze - czną pan - nę na - mó - wi - li

grze - czną pan - nę na - mó - wi - li.

1. A w Krakowie na ulicy
piją wino kanonicy (*kanonierzy*)
2. Pili, pili, zapłacili,
grzeczną pannę namówili.
3. A jak ci ją namówili
do powozu ją wsadzili.
4. Matka spała, nie wiedziała
gdzie córusia wędrowała.
5. „Wstańcie, wstańcie syny moje
gońcie, gońcie siostrę swoją;
6. A jak ci ją dogonicie
ręce, nogi obetnijcie.”
7. Dogonili ją we Lwowie
ona stoi w złotogłowie.
8. „Kłaniam, kłaniam siostró nasza
gdzie podziła swego Jasia?”
9. „Nie powiem wam bracia mili
bo byście mi go zabili.”
10. „Nie bój, nie bój siostró nasza
nie spadnie włos z twego Jasia.”
11. „Chodzi sobie po ryneczku
sługa za nim po mieścieku.”
12. „Kłaniam, kłaniam szwagrze młody
napijmy się krwi jak wody.”
13. „Nie w takich ja wojnach bywał
krwi jak wody ja nie pijał.”
14. Wziął go jeden wedle pasa:
już płynie krew z mego Jasia.
15. Wziął go drugi wedle szyje:
już krew Jaś za wodę pije.

35. c.

od Kutna i Króśniewic.

A w Kra - ko - wie da w Kra - ko - wie tam pi - ja - li sze - wczy - ko - wie

to - dy da to - dy da up - sa sa to - dy da to - dy da up - sa sa

1. A w Krakowie da w Krakowie
tam pijali szewczykowic.
2. Pili, pili, nie płacili
i dziewczynę namówili.
3. A jak że ją namówili
do karety posadzili.
4. Wstaje matka od kądzieli
szuka córki po pościeli.

5. „Wstańcie bracia, wyjeżdżajcie, 12. „Witaj, witaj, szwagrze młody
siostrę waszą doganiajcie.” napijesz się krwi jak wody.”
6. Gnali, gnali, nie dognali 13. „Srebro, złoto zabierajcie,
aż ją w Warszawie spotkali. jeno Jasia nie rąbajcie.”
7. Chodzi sobie po ryneczku 14. „Srebro złoto zabierzemy
nosi dziecię w fartuszekku. i Jasieńka porąbujemy.”
8. „Kłaniam, kłaniam siostrę naszą 15. Pierwszy uciął kwatereczką,
gdzieś podziła szwagra Jasia?” drugi uciął szabeleczką.
9. „Jabym wam to powiedziała 16. Trzeci uciął go w olszynie.
żebym się zdrady nie bała.” „patrzaj Kasiu Jasio ginie.”
10. „Ty się siostrę zdrady nie bój 17. Czwarty rozdarł bok rozcięty
jeno powiedz keń Jasio twój.” „to masz Jasiu psie przeklęty.”
11. „Siedzi sobie za stolami 17. Czwarty rozdarł bok rozcięty
pije wino z szewczykami.” „to masz Jasiu psie przeklęty.”

Wojcicki P. I. Tom I. str. 111.

Wacł. z Oleska P. I. w Gal. str. 309.

25. d.

od Osterode, (Kraplewo).

1. A w Lubawie na ryneczku 7. Wstawaj synu ty najmłodszy
piją piwo z gorzałeczką. bądź starszemu do pomocy —
2. Piją, piją rozlewają 8. A gońtaż mi córkę moje
grzeczną damę namawiają. córkę moje, siostrę swoją.
(albo: a podobno siostrę swoje).
3. A jak ci ją namówili 9. A jak ci ją dogonita
w kolaseczkę ją wsadzili. ręce nogi obetniąta!
4. Matka wstała, zawołała 10. Dogonili ją w Krakowie
córki nie masz kieni spała. ona chodzi w złotogłowie.
(Dogonili ją w Pułtusk
ona chodzi w jadamaszku).
5. „Wstawaj synu ty najstarszy 10. Dogonili ją w Krakowie
siodłaj konia co najlepszy. ona chodzi w złotogłowie.
(Dogonili ją w Pułtusk
ona chodzi w jadamaszku).
6. Wstawaj synu ty średniejszy 10. Dogonili ją w Krakowie
siodłaj konia co podlejszy. ona chodzi w jadamaszku).

11. „Witaj witaj siostrzo nasza
pokaż że nam swego Jasia.”
12. „Jać bym wam go pokazała
bym się zdredy nie bojała.”
13. „Ty się Kasiu zdredy nie bój
tyś je siostrza, a ja brat twój.”
14. „Hajno chodzi po ryneczku
nosi suknię (czapkę) po szlachecku
15. Hajno chodzi podoknami (*lub* pod
sieniami).
nosi czapkę z filarami
(*lub* ma skórzaki z szylorami.)
16. Hajno siedzi za stolikiem
pije piwko z pacholikiem.”
17. „Witaj witaj szwagrze młody
napijem się krwi jak wody.”
18. Jeden ci go z przodku wita
a drugi go z tyłu chwytą.
19. A ten trzeci nic nie rzecze
jeno z wierzchu mieczem siecze.
20. Ocięlić go aż do kości,
Kasia ngleje od żałości.
21. Ocięlić go aż do pasa:
„naż to tobie, siostrzo nasza.”
22. „Podaj Kasiu twą chusteczkę
co ja utrę swą rączeczkę.”
23. „Nie przed ciebiem ją sprawiała
cobym ci ją krwawić dała.”
(*albo*: Idź że Kasiu do komory
a wynieś mi obrus biały.
Nie na tom ja obrus prała
co bym ci go krwawić dała).
24. „Idź że Kasiu do skrzyneczki
a podaj mi me chusteczki.”
25. „Nie na tom ja chusty prała
co bym ci je krwawić dała.”
26. „Idź że Kasiu do mej matki
a przynieś mnie byle szmatki.”
27. „U twej matki drobne dziatki
zdadzą jej się lada szmatki.”
28. „Idź że Kasiu do piwnicy
wynieś im pić we szklenicy.
29. I poczęstuj bratów swoich
bratów swoich, katów moich”
(*albo*: a podobno katów moich).
30. „Nie na tom ja piwo brała
cobym ci go rozlewała.”
31. „Idź że Kasiu do obory
wypądz sobie cztery woły.
32. Co mię będziesz pamiętała
żeś dobrego Jasia miała.”

ze zbioru ks. Gizewiusza.

25. e.

od Gostynina i Płocka (Łąck, Soczewka).

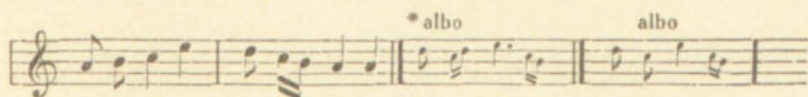

niektórzy (acz rzadziej) spiewają to w takcie $\frac{3}{4}$

A w War-sza-wie na dy - bo - wie pi - ją pi - ją kra-wczy-ko-wie

pi - ją pi - ją kra-wczy - ko-wie kra-wczy-ko-wie kra-wczy-ko-wie.

1. A w Warszawie na dybowie piją piją krawczykowie. <i>dalej patrz N. 25. d. i c.</i>	18. „Bież że Kasiu do komory przynies że mi ręcznik biały;
15. Jeden go ciął kole kolan: na cóżes nam siostrę poją (<i>pojął</i>).	19. Bież że Kasiu do piwnicy przynies że tam bawelnicy.”
16. Drugi go ciął kole pasa jużes teraz siostra nasza.	20. „Nie na to ją siostra miała żeby ci ją krwawić dała.”
17. Trzeci go ciął kole szyje jużci Jasio krewkę pije.	21. Bież że Kasiu do skrzynekki wybierz że tam talareczki.

25. r.

dolina Kościelisko w Tatrach.

1. W Chochołowie na ryneczku piją chłopcy palineczku (<i>wódkę</i>).	9. „Oto jest za stołami pije piwko z husarami.”
2. Jedni piją drudzy grają trzenie dziewczę namawiają.	10. „Chodźcie ino szwagrze młody będzie krwi jako wody.”
3. A skoro go namówili na koniczka wysadzili.	11. „Srebro złoto odbirajcie mego Jasia nie rubajcie.”
4. „Jedź, jedź Kasiu nasza nie dowi się matka wasza.”	12. Srebro złoto odebrali mego Jasia porubali.
5. A matka się dowiedziała sąsiada jej powiedziała.	13. Zacięli go wedle pasa: i to z tobą Kasiu nasza.
6. „A łapajcie Kasię swoje, a kandy ją dościgniecie rączki, nożki obetniecie.”	14. Zacięli go wedle brody: otóż tobie szwagrze młody!
7. Dościgli ją aż we Lwowie ona stoi w złotogłowie.	15. Wielka się mi wola stała młoda wdowa wnet ostała.
8. „Witaj że ty Kasiu nasza gdzieś podziła swego Jasia?”	16. „Będę chodzić po kiermaszach jako sarna po szalaszach.

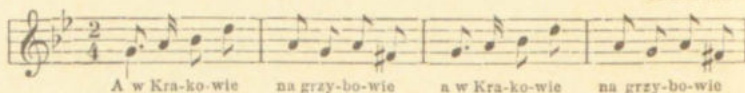
17. Będę zbyrkać kluczykami
jako sarna rożyczkami.

18. Będę skakać wedle krzaki.
jako sarna bez potoki."

L. Zejsner. P. Podhalan str. 121.

25. g.

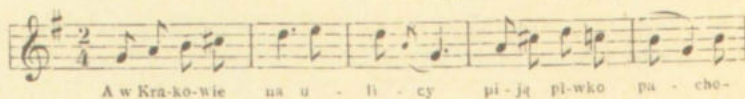
od Bochni.

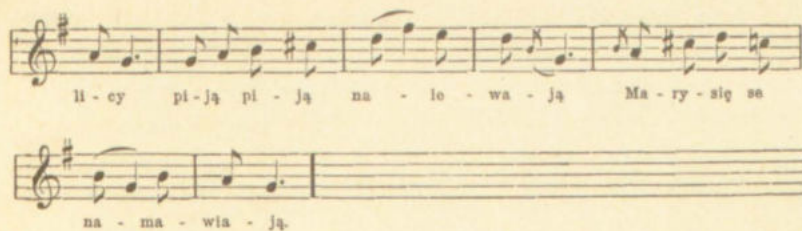

1. A w Krakowie na na grzybowie <i>(bis)</i>	14. „Nie w takich ja wojnach bywał
pili piwko szewczykowie;	krwie jak wody ja nie pijał
2. Jeszcze nie powypijali	15. Idźże Kasiu do piwnicy
grzeczną pannę namawiali.	utocz wina dwie szklenice.”
3. A jak ci ją namówili	16. A on do nich ze szklaneczką
do powozu ją wsadzili.	a oni go szabeleczką.
4. Matka o tem nie wiedziała	17. Jeden rąbie wedle pasa
szynkarka jej powiedziała.	„naści teraz jucho nasza! ”
5. Matka wstaje od kądzieli	18. „Drugi rąbie wedle pięty:
szuka córki po pościeli.	naści teraz psie przekłęty! ”
<i>p. N. 25 b. do wiersza 10.</i>	19. „Trzeci rąbie koło szyje:
11. A no li jest za stolikiem	za siostrę cię szwagrze biję! ”
pije piwko z pacholikiem.	20. Zaczem siostra z winem przyszła
12. „Srebro złoto zabierajcie	to już z Jasia dusza wyszła.
a Jasiénka nie rąbajcie.”	21. Srebro, złoto zrabowali
13. „Witaj witaj szwagrze młody	i Jasiénka porąbali.
napijesz się krwi jak wody.”	<i>Żeg. Pauli P. l. p. w Gal. str. 102.</i>

25. h.

od Pilicy, Kromofowa (Szyce, Dzwonowice).

1. A w Krakowie na ulicy
piją piwko pacholicy.
2. Piją, piją nalewają
Marysię se namawiają.
3. Jak ci se ją namawiali
ojciec matka nie słychali.
4. Jak się matka dowiedziała
swoim synom powiedziała.
p. N. 25 b. od wiersza 5 do 8.
9. A on stoi na ganecku
w złotym ślubnym kaftaneczku.
N. 25. b. od wiersza 8 do 13.
14. Ciął go jeden wedle szyje:
już się szwagier krwi napije.
15. Ciął go drugi wedle pasa:
przypatrz że sie siostra nasza,
16. Ciął go trzeci pod kolana:
patrzaj siostró jaka rana!
17. Ciął go czwarty wedle pięty
już ci jest Jasio zacięty.
18. „Siadaj, siadaj siostró nasza
bo już nie masz swego Jasia.”
19. „Jakże ja siadać z wami mam
kiedy ja Jasia chować mam.”
20. „Bądź że zdrową siostró nasza
i pochowaj swego Jasia.”

25. 1.

od Siewierza (Mierzęćce, Przeczyce).

inni śpiewają to w tempie 3/4

1 „Wstańcie wstańcie syny moje gońcie gońcie siostrę swoją.	4. „Witaj witaj siostrzo nasza pokaż nam też swego Jasia.”
2. A jakci ją dogonicie. ręce nogi obetnijcie.”	5. „Siedzi siedzi z paniętami pije winko z książętami.”
3. Dogonili ją w Krakowie ona stoi w złotogłowie.	6. „Witaj witaj szwagrze młody będzie tu krwie jako wody.”

25. k.

od Mogielnicy.

1. W Lublineczku na ryneczku pili piwko kwatereczką. <i>dalej jak Nr. 25. h.</i>	17. „Idźże Kasiu do stodoły przynieś że mi garstkę słomy.”
14. A trzeci mu nic nie mówi lepiejże go szabłą broni.	18. „A mam ci ja bydła dosyć nie dla ciebie słomy nosić.”
15. „Idź że Kasiu do skrzyneczki przynieś jedwabnej chusteczki.”	19. „Idź że Kasiu do obory wypuść sobie cztery woły, cztery woły cztery krowy.
16. „Nie dla ciebiem chustki prała ażebym ich krwawię dała.”	20. Jak się moi bracia zjadą tobie Kasiu nic nie dadzą.”

25. l.

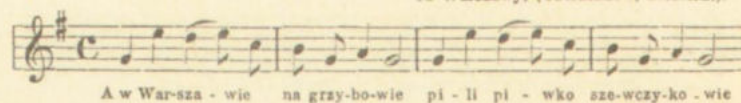
od Jedlińska.

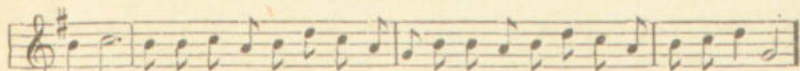

p. N. 25 l.

25. m.

od Warszawy. (Czerniaków, Siekierki).

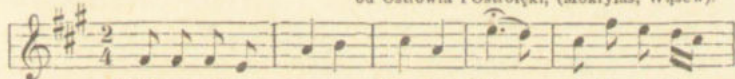

hej hej a w War-sza-wie na grzy-bo-wie pi - li pi-wko sze-wczy-ko-wie sze-wczy-ko-wie.

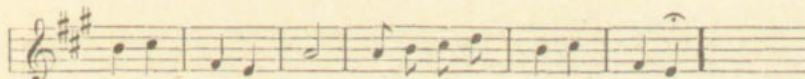
1. A w Warszawie na grzybowie pili piwko szewczykowie.	8. „Witaj, witaj siostrze nasza gdzieś podziała szwagra Jasia?”
2. Pili, pili – rozlewali dziewczyne se namawiali.	9. „Jasio siedzi za stolikiem pije piwko z pacholikiem.”
3. Namówili, pojechali i nikomu znać nie dali.	10. „Witaj, witaj, szwagrze młody napijmy się krwi jak wody.”
4. Wstała matka do kądzieni córci nie ma na pościeli.	11. „Nie na takich wojnach był a krwi jak wody nie pijał.”
5. „Wstańcie, wstańcie syny moje gońcie, gońcie siostrę swoją.”	12. Wyszła kula armatowa nie przeprosi siostra ni bratowa.
6. Syny wstali, nie dognali, do Krakowa przyjechali.	13. Wycięna go wedle pasa: oto widzisz siostrze nasza.
7. Ujrzeli ją na ryneczku nosi synka w fartuszekczku.	14. Wycięna go kole kostek: oto widzisz niedorostek.

25. n.

od Ostrowia i Ostrołęki, (Mokrylas, Wąsew).

A w War-sza-wie na u - li - cy hej pi - li pi-wko

żan-dar - mi cy hej pi - li pi-wko żan-dar - mi - cy.

1. A w Warszawie na ulicy pili piwko pacholicy.	6. „A wy bracia w domu śpicie a o siostrze nic nie wicie.
2. Pili pili, nieplacili grzeczną damę rozmówili.	7. Wasza siostra z pacholcami wtenczas wstali i ją wzięni.
3. A jak ci ją rozmówili do pojazdu ją wsadzili.	8. Wstańcie syny co najstarszy siodłaj konia co najzawszy.
4. Wsadzwszy ją pojechali złota srebra jej zabrali.	9. I ty synu co najmłodszy siodłaj konia co najlepszy.
5. Matka o tem nie wiedziała szynkareczka powiedziała.	10. Gońcie, gońcie siostrę swoją siostrę swoją, córkę moją.

11. A jak ci ją dogonicie
to jej nogi obetnijcie."

12. Gnali, gnali—nie dognali
aż w Krakowie ją poznali.

13. Chodzi Kasia po ryneczku
ubior na niej po niemiecku.

patrz Nr. 25. c. od wiersza 8.

26. „Idź że Kasio do piwnicy
przynies wina trzy szklenicy.”

27. Niźli Kasia z winem przyszła
już z Jasieńka dusza wyszła.

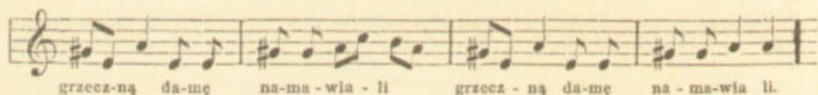
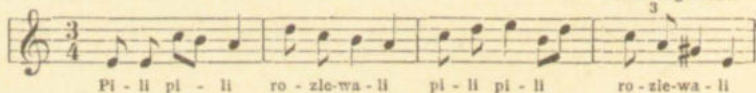
25. o.

od Radzymina.

25. p.

od Białegostoku.

1. Pili pili, rozlewali
grzeźną damę namawiali.
2. A jak ci ją namówili
do pojazdu ją wsadzili.
3. Wszystkie panny ucześnie
włodarzównie resztę oddała.
4. Włodarzówna siadź koło mnie
będziesz miała męża ze mnie.

5. Włodarzówna nie od tego
i usiadła koło niego.
6. Ludzie było wyganiałi
włodarzówny wygladałi.
7. Włodarzówna z karczmy idzie
dziwują się wszyscy ludzie.
8. Włodarzówna w pojazd wsiada
żołnierza ma za sąsiada.

25. q.

od Dobrzyńa n. Drwęcą.

mel: Idzie żołnierz borem lasem:

A w Toruniu na ulicy
piją piwko pacholnicy,

patrz Nr. 25. l.—25. o,

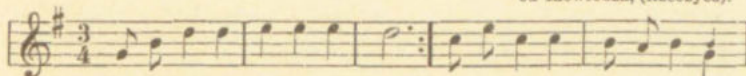
Chodzi ona od drzew do drzwi
suknia na niej od złota brzmi.

Chodzi on tam pod tasami
ubior na nim z galonami.

A zajrzyjcie do komory
a wisi tam ręcznik biały.

25. r.

od Inowłodka, (Rzeczyca).

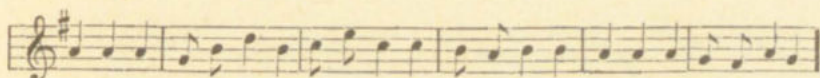

A w War-sza-wie na ry-necz - ku

pi - li pi-wko w bę-be-necz - ku

pi - li pi - li

nie pła - ci - li

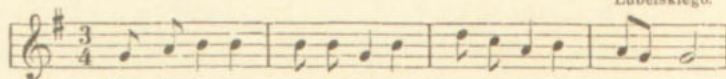

rom tom ta rom ta da - na jaż dzie-wezynyę na - mó-wi - li rom tom ta rom ta da-na

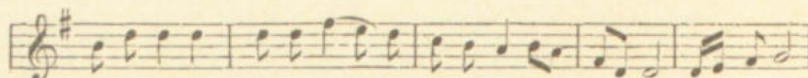
1. A w Warszawie na ryneczku
pili piwko w bębenezku.
pili pili nie płacili
jaż dziewczynę namówili.
2. Jak ją sobie namówili
do powozu ją wsadzili
jak wsadzili do karety
pojechali gwałtu rety
3. Starsza siostra rano wstała
i na matkę zawołała:
wstańcie matko do kądzieli
szukaj córki po pościeli.
4. Po podwórzu pochodziła
swoich synów pobudziła,
wstańcie bieżcie syny moje
gońcie, łapcie siostrę swoją.
5. Gnali gnali nie dognali
aż ją w Krakowie poznali,
chodzi ona po ryneczku
nosi kwiatki w fartuszczyku.
6. Da ją bym wam powiedziała
bym się zdrady nie bojała.
Ty się siostró zdrady nie bój
o Jasiuniu nam powiada.
7. Siedzi on tam za stołami
pije piwko z czeladziami:
o jak się masz szwagrze młody
napijesz się krwi jak wody.
8. Nie w takiej ja wojnie bywał
krwi jak wody ja nie pijał.
9. Jak go zaciął wedle pasa:
to dla ciebie siostró nasza.
Jak go zaciął wedle pięty:
masz ty Jasiu swe wykrety.
10. Jak go zaciął wedle szyje,
już szwagerek krewkę pije.
Jak go zaciął wedle ucha:
ginie Jasio jako mucha.

26.

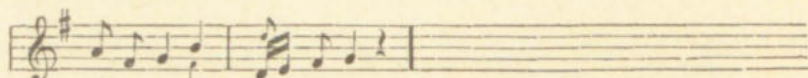
Lubelskiego.

By-waj zdro-wa i szczę-śli-wa o dzie-wczy-no mo - ja

a bądź na mnie pa-mię-tli - wa je-śli ła-ska two - ja o da da

dy - na dy-na o da da.

1. Bywaj zdrowa i szczęśliwa
o dziewczyno moja,
a bądź na mnie pamiętliwa
jeśli łaska twoja.
2. „O mój Jasiu mój kochany
droga ci szczęśliwa,
ja zostanę mój Jasieczku
zawsze ci życzliwa.
3. A nie będziesz że ty Jasiu
tego żałować,
bo mój ojciec chce twą Kasię
za inszego dać?”
4. Proś ty ojca, proś ty matki
aby czekał chcieli
choć to blisko już ostatki
do drugiej niedzieli.
5. Stał Jasio sobie w drodze
z koniem na popasie,
aż mu mówią na gospodzie
Kasia zaręcza się.
6. Siada na koń droga mu nie spora
zajechał przed pokoje
do jaworowego dwora
„wyjdz serce moje!”
7. Kasia na ganku stojąca
nie z nim nie gadała,
czyto, czyto że zohardziała
czy to że nie chciała.
8. „Czemuś Kasiu nie gadała
twojemu Jasiowi?
czemuś podarunki brała
ja się kłaniał ojcowi?”
9. „Zabierz sobie swoje dary
szukaj sobie inszej pary,
w podarunkach nie chodziłam,
ani ciebie nie lubiłam.”
10. Jasio na koniku siedział
nie nie odpowiedział,
Kasi niby zaniechał
do gospody zajechał.
11. Jak mu się zachciało pić
kazał wina utoczyć.
Oj pije wino i pije
a tak smutno płacze:
ja dla Kasi tylko żyję
Kasia teraz skacze.
12. „Podaj chłopcze mi skrzypeczki
podaj mi oboje,

- zagram jeszcze dla Kasieczki
patrzając na śmierć swoją.”
13. A po kim w żałobie chodzisz
czy też tylko ludzi zwodzisz?
Oj ja ludzi nie zwodzę
po moim Jasiu chodzę,
14. Bom szczerze go pokochała
i śmierć jego oplakała,
niechaj wiem, gdzie Jasia grób
będę klęczyć — widzi Bóg!

15. Klęczy Kasia na grobie
po Jasiu w żałobie;
o mój Jasio Jasiuśko:
przemów do mnie słóweczko.
16. „Nie wartaś Kasiu nie warta
idźże ty sobie do czarta,
za życiaś mnie nie kochała,
po śmierci się rozplakała.”

Wojciecki p. 1. Tom 1. str. 119

27. a.

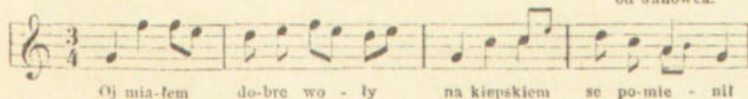
Od Zwolenia (Czarny las).

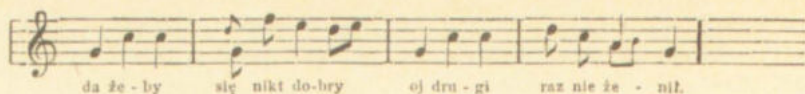

1. Oj miałem dobre woli na kiepskiem pomieniał. Oj żeby się nikt dobry drugi raz nie żenił.	a trzecie w powiciu to najuprzykrzejsze.
2. Bo to ta druga żona ona wiele szkodzi, ona moim dzieciom nigdy nie dogodzi.	5. Ni go ukołysać ani go ta obić— a moja Marysiu coż będziewiała robić.
3. Onaby se chciała często pożartować, a z mojemu dziećmi trza się poswarować.	6. To będziewiała robić co Bóg dopomoże trzeba Boga prosić: chowaj nam go Boże.
4. Jedno dziecko małe drugie jeszcze mniejsze,	7. Chowaj nam go Boże chowaj nam go Panie, bo ja sama nie wiem co się ze mną stanie.

27. b.

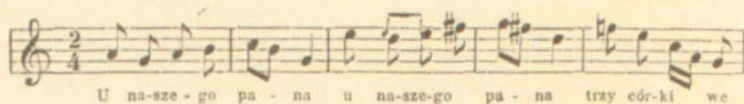
od Janowca.

28. a.

Od Olkusza.

1. U naszego pana
trzy córki we dworze,
a dla każdej córki
wór złota w komorze.
2. Piękne to panienki
jak kwiateczki w lecie,
wyjrzały ze dwora
a ktoś do nich jedzie.
3. Jadą na zaloty,
dwóch paniczów z miasta,
młody pan kastelan
i młody starosta.
4. Wieżą z sobą złota,
srebra bardzo wiele —
a każdy je do nóg
swojej pannie ściele.
5. Ściele niemi drogę
pod ołtarz w kościele —
a we dworze wielkie
sprawują wesele.
6. Przyjechali sami,
pojadą nie sami,
przyjechali bez żon,
pojadą z żonami.
7. „Bywaj że nam zdrowa
nasza siostra droga
byś dostała męża,
proś że pana Boga.”
8. Siostra w domu płacze
że sama została,
nie płacz, nie płacz panno
byś męża dostała.
9. Wyjrzała ze dwora
ujrzała na błoni, u
młody panicz jedzie
na przesłicznym koniu.
10. „Mój ojciec kochany
wydaj mnie za niego,
jeżeli nie pragniesz
nieszczęścia mego.
11. Wydałeś już siostry
wydaj i mnie biedną,
bo cóż będę robić
w domu sama jedna.”
12. Ojciec wydać nie chce,
panna z żalu płacze —
a panicz odjechał
już go nie zobaczę.

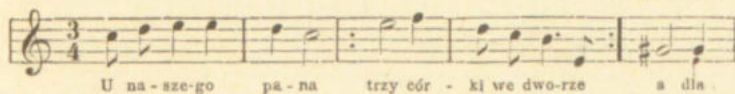
13. U naszego pana —
wielki płacz we dworze

bo umarła panna —
zlituj się mój Boże!

J. Konopka P. l. Krak. str. 103.

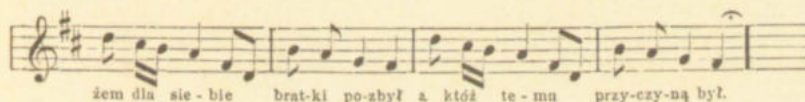
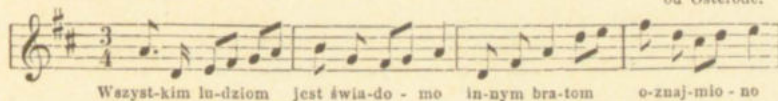
28. b.

od Miechowa.

29.

od Osterode.

1. Wszystkim ludziom jest świadomo
innym bratom oznajmiono
żem dla siebie bratki pozbył
a któż temu przyczyną był?
2. Rodzice mnie to zrobili
co mi ją brać zabronili,
a my sobie przysłubili
abym się nie opuścili.
3. „Ach mój synu, tyś nasz jeden
dla tego się ty z nią nie żęń —
boć możesz inszę dostać
a to się przy nas nie ma stać.
4. Patrzaj synu patrz w dobroci
póki się nam złość nie wróci,

- bym cię panom nie podali
do więzienia wsadzić dali.”
5. „Ach coż ja mam więcej gadać
do więzienia mnie chcą wsadzać.
ach coż ja mam więcej mówić
wolałbym był bratki nie mieć.
  6. Już mnie więcej nie frasujcie
mnie tłumoczek wyszykujcie.
bo ja muszę w świat wędrować
cudze strony przeświadować.”
  7. I poszedł się z nią pożegnać
że niemoże z nią swój ślub brać
jak jej wziął ręce całować
już niemogła więcej gadać.

8. Zaraz na miejscu została
i z nim więcej nie gadała,
bo dusza już z Bogiem była
i z nim więcej nie mówiła.

9. Wy rodzice przykład bierzcie
a w tych sprawach niewzbraniajcie
boć się dla was szkoda stanie —
widzisz ty sam ach mój panie!

ze zbioru ks. Giecwiusza.

30.

od Stawisk.

Ko - ło dwo - ru to - po - la sto - ja - ła a na niej zu - zu - la ko - wa - ła
a pod nią Ka - sia płą - ka - ła pod nią Ka - sia płą - ka - ła.

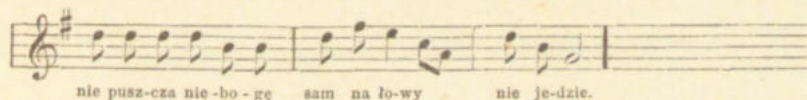
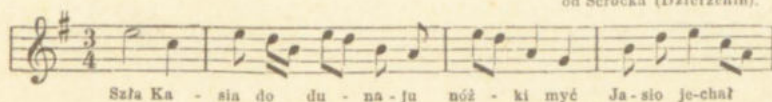
1. Koło dworu topola stała
a na niej zuzula (*kukulka*) kowała.
a pod nią Kasia płakała.
2. Bóg wie gdzie Jasio w drodze
stoi w mieście na załodze
a mnie płacz niebodze.
3. Na wysokiej górze kaplica stała
i w niej poniewoli Kasiećka ślub brała,
i żałośnie narzekała.
4. „Wolałabym moja pani matko
twardym kamieniem być
wychowałaś mnie tak gładko
a katesz że starym żyć.”
5. „Usiądź ino córko moja za cisowym stołem
nazwij ino jego córko moja siweńkiem sokołem;
każę ja ci córko moja odmalować łożę.”
„Moja droga pani matko, ja się nie położę:
6. „Niech mi robią zaraz łożę z trojakiego drewna
bo ja umrę, bo ja umrę — jestem tego pewna.
Niech mnie w ziemi pochowają
a czasem też wspominają.”

7. Pani matka córkę w grobie pochowała
 a Kasia jeszcze z grobu tak się odzywała.
 o matko moja zabiłaś mnie
 bo Jasiowi nie dałaś mnie;
 za zbawienie duszy proście
 bo na mnie już trawka roście.

Wojcicki P. I. Tom I. str. 123.

31. a.

od Serocka (Dzierżenia).

1. Szła Kasia do dunaju nóżki myć, Jasio jechał na łowy — przestępuje drogę niepuszcza niebogę — sam na łowy nie jedzie.	liche na mnie szaty nie mam ja zapłaty — jeno sama dla siebie.”
2. „Gdziesz to idziesz dziewczyno tak późno będzie ci dróżka różną (zblądziysz) przenocuj się u mnie, pójdziesz jutro we dnie — drożkę pokażę za służkę ci będę oj za służkę ci będę.”	4. „Kiedy nie masz za nocleg zapłaty wygrasz se ze mną w karty; przypatrzę się tobie i twojej ozdobie bo mam serce do ciebie.”
3. „Jakże ja mam z waćpanem nocować nie mam czem kontentować (nagro- dzieć)	5. „Puść mnie Jasia, puść tylko na chwilę niech se nóżki umyję.” Kasia nóżki myła, tak sobie mówiła: „Nieś mnie Jezu Chryste przez te wody czyste przez ten dunaj głęboki.”

6. Kasia wleci w tę wisłą, w ten dunaj   niedługoć to wędką,
 Jasio się też zadumał.   ona zdrady nie ujdzie.”
- Trudno jej tam bronić,
 trudno ją ochronić
 bystra woda w dunaju.
7. „Zakładajcie sieci i te wędy
 do dziewczyny do owtej —
 zakładajcie prędko
8. I sieci i te wędy zarzucili
 Kasię na ląd wyrzucili —
 „Dziękuję ja Bogu
 żem powstała z grobu
 z tak bystrego dunaju.”

31 b.

od Ostrołki, Ostrowa (Wysoce, Wąsew).

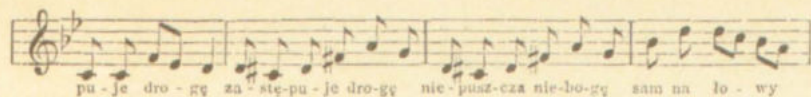
Po-szła Ka-sia po wo-dę do bia-łe-go du-na-ju a Ja-siu-lek
 za nią nie dał jej po-ko-ju by-sztra wo-da w du-na-ju.

1. Poszła Kasia po wodę   bystra woda w dunaju!”
 do białego (albo: bystrego) dunaju
 a Jasiulek za nią,
 nie dał jej pokoju —
 bystra woda w dunaju!
2. „Gdzież to idziesz tak późno
 będzie ci dróżka różna.
 Wiem ja te przechody
 co chodzą dla wody —
 bystra woda w dunaju!”
3. „Puść mnie Jasiu na chwilę
 niech ja nóżki umyję.”
 Kasia nóżki myła
 i tak się modliła:
 „przeprowadź mnie Chryste
 przez tę wodę czystę —
4. Kasia skoczy na dunaj,
 Jasiulek się zadumał:
 „a trudnoć ją gonić,
 albo jej zabronić,
 bystra woda w dunaju!”
5. „Założcie sidła, wędkę
 po dziewczynę po owtą —
 zakładajcie prędko
 nie sidłem to wędką,
 bo nie ujdzie zdrady mej.”
6. Kasia dunaj przepłynęła
 i tak sobie mówiła:
 „dziękuję ja Bogu
 żem powstała z grobu,
 z tak bystrego dunaju!”

31. c.

od Kikoła, (Mazowsze, Działny).

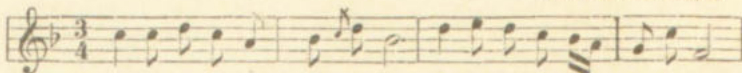
Po-szła Ka - sia przez gaj po wo - dę a Jaś jej zn - stę -

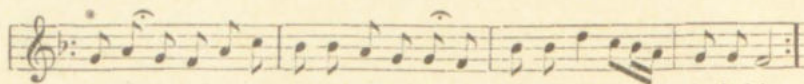
1. Poszła Kasia przez gaj po wodę
a Jaś jej zastępuje drogę.
Zastępuje drogę
nie puszcza niebogę
sam na łowy nie pójdzie.
2. Gdzieś to idziesz Kasiu tak późno
jest ci tam dróżeczka różną,
ja cię w tém wspomogę
dróżki dopomogę
i za służkę ci będę.
3. Niechcę ja służków chować
nie mam ich czem kontentować —
liche na mnie szaty
nie mam ja zapłaty
tylko sama dla siebie.
4. A niechcę ja zapłaty
tylko Kasiu graj w karty;
przyjrę się tobie
i twojej ozdobie
bo mam serce do ciebie.
5. I ja w karty grać nie umiem
ani się w nich znać rozumiem
puść mnie Jasiu do domu.
6. Przenocuj się dziewczeczko
każę usłać łódeczko —
pójdiesz jutro sobie
pokażę ja tobie
dróżeczkę do domu.
7. Którędy ja przyszła tędy i pójdę
wiem ci ja dróżeczkę co ja nią wyjdę.
Dróżkę wedle kraju
białnego dunaju
i różne wychody
wedle białej wody
co ja trafię do domu.
8. A ja nocować tu nie będę
przez tego Jasia obędę (się),
trzeba się zawinąć
bo tu przyjdzie zginąć
już widzę, już widzę.
9. Puść mnie Jasiu na chwilę
pójdę nogi umyję —
będę ci miłszą
będę ci wdzięczniejszą
o mój Jasiu kochany.
10. Dziewczyna nogi myła
i tak sobie mówiła:
nieś mnie panie Chryste
przez te wody czyste —
wynieś z tej bystrej wody.
11. Dziewczyna buchnęła w dunaj
Jasio nad nią się zadumał —
przyplęnęła do łada
co ducha się ogląda,
mówi: chwala Bogu
com ja wyszła z grobu
z tak bystrego dunaju.

31. d.

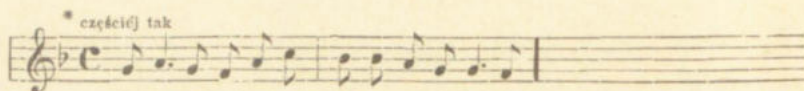
od Torunia (Złotorya).

Szła Ka-sia przez gaj do wo-dy a Ja-siek je-chał na ło wy

za-stę - pu - je dro - gę nie-pusz - cza nie-bo-gę sam na ło-wy nie je-dzie.

za-stę-pu - je dro-gę nie-pusz - cza nie-bo - gę.

1. Szła Kasia przez gaj do wody
a Jasiak jechał na łowy.

Zastępuję drogę
niepuszcza niebogę
sam na łowy nie jedzie.

2. Puść że mnie Jasiu na chwilę
puść że mnie Jasiu na steczkę —
umyję ja nóżki

bom się obrudziła,
umyję w białej wodzie.

3. Kasia sobie nóżki myła
i na dunaj się puściła.
Com ja za nocliwy

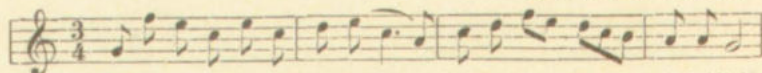
com za nieszczęśliwy
zem cię z rąk puścił.

4. Zakładajcie rybacy sieci na wodę
na Kasińkę na moję —
czy siecią czy wędką
złapię ja cię prędko
nie ujdiesz mi, nie ujdiesz.

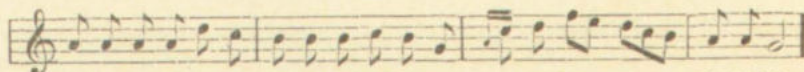
5. Wypłynęła Kasia na kępę
i tak sobie rzecze:
chwala tobie Bogu
zem powstała z grobu
z tej bystrej wody.

31. e.

od Bobrownik, Włocławka.

Szła dzie-wczy-na przez gaj do wo-dy Jaś na ło - wy od-je-dział

za - stę-pu - je dro - gę nie-pusz - cza nie-bo-gę sam na ło - wy nie je-dzie.

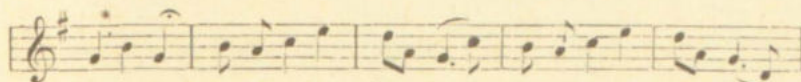

31. f.

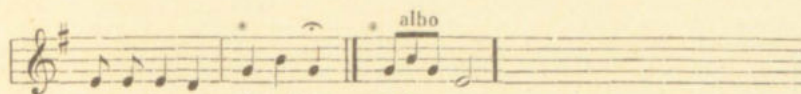
od Plocka.

Szła Ka-sia przez gaj do wo - dy Ja-sio je-dzie

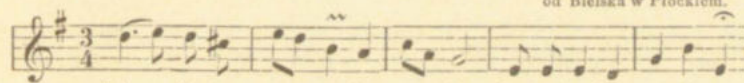
na ło-wy prze-stę-pu - je dro - gi nie-pusz-cza nie - bo - gi

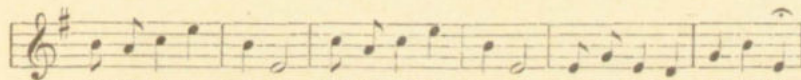
sam na ło - wy nie je-dzie. — na ło - wy
nie je - dzie

31. g.

od Bielska w Plockiem.

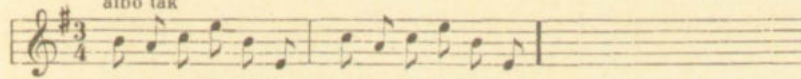

Szła Ka-sia przez gaj do wo - dy Ja-sio je - dzie na ło-wy

prze-stę-pu - je dro - gi nie-pusz-cza nie - bo - gi sam na ło - wy nie je-dzie.

albo tak

prze-stę-pu - je dro-gi nie-pusz-cza nie - bo-gi.

1. Szła Kasia przez gaj do wody
Jasio jedzie na łowy,
przestępuje drogi
niepuszcza niebogi
sam na łowy nie jedzie.
2. „Gdzież idziesz Kasiu tak późno
będzie ci dróżka różną;
ja cię w tém wspomogę
iść dróżką pomogę
i za sługę ci będę.”
3. „Nie mam czem sług chować
ani czem ich radować;
liche na mnie szaty
nie mam ja zapłaty
tylko sama dla siebie.”
4. „Przenocuj u mnie Kasienko
każę posłać łożenku;
przenocujesz sobie
ja pokażę tobie
drózczykę do domu.”

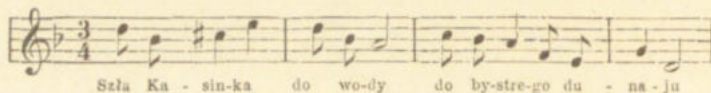
- „Wiem ja te uchody
koło bystrej wody,
trafię ja i sama.
5. Puść mnie Jasićku na chwilę
niech sobie nóżki umyję.”
Kasia nóżki myła,
tak sobie mówiła:
„nieś mnie Jezu Chryste
przez tę wodę czystą,
przez ten dunaj szeroki
przez ten dunaj głęboki.”

6. Wskoczyła Kasia w dunaj
a Jasio się zadumał:
ani mnie jej gonić
ani mnie jej bronić,
bystra woda uniosła.
7. „Jednak mi uciec niemożna
choćbyś była wielmożna
ja cię złapam prędko
nie sidłem to wędką —
tak ty będziesz moja.”

Wojcicki P. I. T. I. str. 63.

31. h.

od Radzyna (Dąbrówka, Małopole).

32.

od Rawy Skierniewie (Żelazna, Zalesie).

1. Zaszumiąca leszczyna
biała rola plonuje —
i stoi tam śliczna krakowianka
białe kwiaty zrywuje.
2. Pan się o niej dowiedział,
we sto koni przyjechał
„pojmij pojmij śliczna krakowianko
choć mnie pana samego.”
3. „Nie mam srebra ni złota
dy ja biedna sierota;
pojmij pojmij śliczny królewiczu
co ci pan Bóg przeznaczył.”
4. Pan się o to rozgniewał
i do kata list pisał:
- „przyjedź przyjedź zetnij krako-
wiankę
co mną panem wzgardziła.”
5. Krakowianka w zieleni
kat koło niej w ezerwieni:
„pojmij, pojmij śliczna krakowianko
choć mnie kata samego.”
6. „Kiej nie byłam panową
nie myślę być katową,
ścinaj, ścinaj moją białą szyję
bo ja śmierci nie minię.”
7. Krakowiankę ścinają
aniołowie wołają:
„nie lękaj się śliczna krakowianko
bo wstępujesz do raju.”

33.

z Górnego Szląska.

1. Oława Oława,
ty nasza dziedzińo —
dwoje ślicznych dzietek
do Turek zajęli.
2. Zajęli braciszka
zajęli siostrzyczkę —
miły mocny Boże
zajęli siostrzyczkę.
3. A braciszka dali
do ciemnej piwnicy
a siostrzyczkę dali
do jasnej świetlicy.
4. Siedem lat tam była
złotem srebrem szyła,
a na ośmy roczek
śnił ci jej się śniczek.
5. Śnił ci jej się śniczek
że umarł braciszek,
śnił ci jej się drugi
że jeszcze jest żywy.
6. Tak bardzo płakała
rękami łamała —
miły mocny Boże
rękami łamała.

7. „Cóż dziewczyno płaczesz?
cóż tak lamentujesz —
miły mocny Boże
cóż tak lamentujesz?”
8. „Śnił ci mi się śniczek
że umarł braciszek —
śnił ci mi się drugi
że on jeszcze żyje.”
9. I dostała klucze
od ciemnej ciemnicy —
miły mocny Boże
od ciemnej ciemnicy.
10. Gdy ciemnicę odewrzyła
na brata zawołała
„żywyś bracie żywy
alboś jest umarły?”
11. „Żywych siostrzo żywy
pod kolana zgięty —
miły mocny Boże
pod kolana zgięty.
12. W moich białych włosach
myszy gniazda mają,
moje czarne oczy
gady wyjadają.”
13. Wzięła go za rękę
i precz wędrowała
od wsiczki do wsiczki
aż do swojej matusiczki.
14. Gdy do matki przyszła
o nocleg prosiła —
miły mocny Boże
o nocleg prosiła.
15. „Małą świetlicę mam
dla czeladki ja mam,
idźcie do stodołiska
na zgnite snopczyska.”
16. Gdy do stodoły przyszła
tak bardzo płakała —
miły mocny Boże
matka nas nie poznała.
17. A małe pachole
bieży ku stodole,
ten głos usłyszało
matce powiedziało.
18. „Moja miła matuchno
miałoś ja braciszka —
miałoś ja braciszka
albo i siostrzyczkę?”
19. „Miałoś dziecię miało
aleś ich nie znało —
miły mocny Boże
aleś ich nie znało.”
20. „A nie są ci to oni
ci podroźni ludzie —
miły mocny Boże
ci podroźni ludzie?”
21. Chnet do stodoły biegała
rękami łamała —
miły mocny Boże
jach was nie poznała.
22. Choćby (*gdyby*) ja była wie-
działa
żeście moje dzieci
nocowałam by was
w tej nowej świetlicy —
miły mocny Boże
w tej nowej świetlicy.

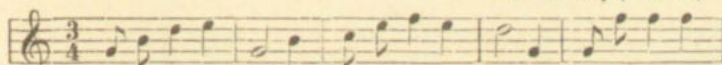
34.

1. Rabują Tatarzy
w Jażdwieckim zamku;
nie w nim nie znaleźli
jak jedno pachole.
2. „W której że to wieży
gdzie pan z panią leży?”
„Nie śmiem wam powiadać
dałby mnie pan ściać.”
3. „Nie bój się pachole
weźmiemy cię z sobą
do tatarskiej ziemi.”
„A pan z panią leży
na najwyższej wieży.”
4. Pierwszy raz strzelili
nie nie urobili —
- drugi raz strzelili
wnet pana zabili —
trzeci raz strzelili
panią z sobą wzięli.
5. Jak idą tak idą
przez łąki zielone
za mury zczernione.
6. Obejrzy się pani
na swe smutne mury:
Mury moje mury
co oczerniawiacie,
że pana nie macie.
7. Pana wam zabili
panią z sobą wzięli
do wiecznej niewoli
do tatarskiej ziemi.

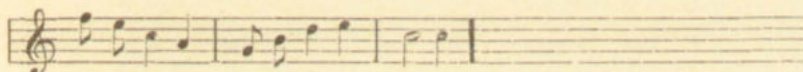
Wojeicki P. I. Tom I. str. 85.— Nadto patrz także Tom I. str. 109 i 125— oraz
Tom 2. str. 350.

35. a.

od Warszawy (Wilanów).

Gdzieś od-jeżdżasz Ja - siu Ja-siu-lecz-ku pa-nie na ban-kie-cik

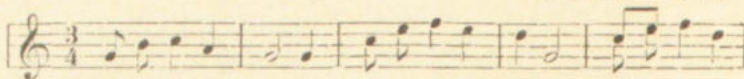

do War-sza-wy Ma-ry-siu ko - cha-nie.

1. „Gdzie odjeżdżasz Jasiu
Jasiuleczku panie?”
„Na bankieciak do Warszawy
Marysiu kochanie.”
2. „Nie jedź że mój Jasiu
bo cię tam zabiją.”
„Oj pojedą ojedą
mam tam okazyją.”
3. Siadł sobie Jasiętko
za nowym stolikiem
ej i pije, ej i pije
z grzecznym pacholicikiem.
4. Jedną szklanekę wypił
a drugą naliwa
ej i zdrajca pacholiczek
szabelki dobywa.

35. b.

od Zwolenia, (Czarny las).

Keń to je-dziesz Ja - siu Ja - si - necz ku pa - nie do War - sza - wy

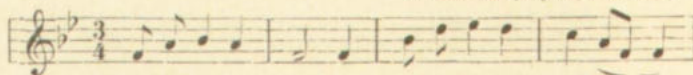

na ban - kie - cik Ma - ry - siu ko - cha - nie.

1. Keń to jedziesz Jasiu
Jasineczku panie?
Do Warszawy na bankiecik
Marysiu kochanie.
2. A nie jedź tam Jasiu
bo cię tam zabiją.
Pojadę, pojadę —
mam tam okazyją.
3. Przyjechał Jasiuńko
przed warszawskie wrota
oj już go ominęła
warszawska ochota.
4. I siadł ci se Jasio
za cisowym stolikiem —
i pije miód, pije wino
z grzecznym pacholikiem.
5. Wyciął go pachole
przez oblazy w głowę —
ostała, ostała
Marysieńka wdowa.
6. Jechali żołnierze
borami lasami
napisali cztery listy
do Marysi pani.
7. Marysieńka pani
listów nie czytała —
padła i zemgląła
od żalu struciłala.
8. Nieplacz Marys pani
Jasienia swojego
będziesz chciała, będziesz miała
mnie pana samego.
9. Choćby was tu było
jak w hałach kamienia
nie masz i nie będzie
mego pocieszenia.
10. Choćby was tu było
jakby w polu owiec
nie masz i nie będzie
jak mój pierwszy wdowiec.

35. c.

od Koźenic (Majdan, Nowawieś).

A gdzież Ja - siu je - dziesz Ja - sie - neń - ku pa - nie

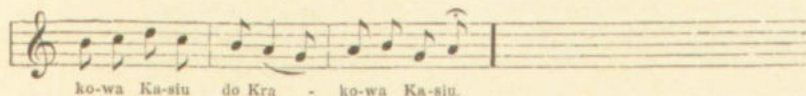

do War - sza - wy na ban - kie - cik Ma - ry - siu ko - cha - nie.

1. A gdzież Jasiu jedziesz
Jasieniętku panie?
Do Warszawy na bankieciak
Marysiu kochanie.
2. Nie jedź Jasiu, nie jedź
bo cię tam zabiją.
Oj pojedę Marysieńku
mam tam okazyją.
3. Przyjechał Jasiećko
przed warszawskie wrota
jużci jużci Jasienięka
minęła ochota.
4. Siedzi Jasio siedzi
za nowym stolikiem
pije, pije miód i wino
z młodym pacholikiem.
5. Pije on go pije
już reszty dopija —
jużci jużci pacholiczek
szabelki dobywa.
6. Uciał ci go uciał
bez urazy w głowę —
oj ostawił, oj ostawił
Marysieńkę wdowę.
7. Jechali żołnierze
borami lasami
napisali cztery listy
do Marysi pani.
8. Marysieńka pani
listów nieczytała
co sporzała to omglała
od żalu struchlała.
9. Nie płacz Maryś nie płacz
Jasieńka swojego
będziesz cicy, będziesz miała
choćby mnie samego.
10. Gdyby was tak było
jak na polu owiec —
niema niema i niebędzie
moim dzieciom ojciec.
11. Gdyby was tak było
jak na polu gruszek. —
niema niema i niebędzie
do moich poduszek.

35. d.

od Stąpi-nowej (Baszowice).

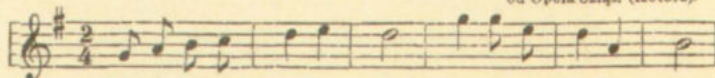

1. Gdzie to jedziesz Jasiu?
Do Warszawy Kasiu.
Pojedę Kasiu moja
bo mam okazyją.
2. Nie jedź Jasiu nie jedź
bo cię tam zabiją.
3. Wyjechał Jasiniak
na Warszawskie pole.

- I rozpuścił strusie piórko
konikowi po głowie.
4. Wyjechał Jasinek
przed Warszawskie wrota,
już opadła ominęła
Warszawska ochota.
  5. Siedzi Jasio siedzi
za nowym stolikiem
pije sobie miód i wino
z swoim pacholikiem.
  6. Pije Jasio pije
pije i popija
ten kowalczyk ten sk... syn
szabelki dobywa.
  7. Zaciągnij ci go zaciągnij
niezoraży ręki —
zawijały warszawianki
w jedwabne chusteńki.
  8. Zaciągnij ci go zaciągnij
niezoraży głowy —
zostawił cię moja Kasiu
młodzusięńką wdową.
  9. Jechali furmani
dołami górami,
wzięli listy od Jasienia
do Kasieni pani.
  10. Kasia listy wzięła
listów nieczytała
co porzuciła na podpisy
padła i zemgłała.
  11. Nie frasuj się Kasiu
nie frasuj się luto
- będziesz miała byleś chciała
kawalera jutro.
  12. Choć ci by ich było
jak maczku drobnego
nie będę ja miała
kochania takiego.
  13. Choć ci by ich było
jak na morzu piany
nie będzie już taki
jak Jasio kochany.
  14. Choć ci by ich było
jak na morzu trzciny
niebędzie już taki
jak Jasio jedyny.
  15. W szeroki rękawek
pieniążki wyspała —
swemu Jasieniowi
zadzwońnię kazała.
  16. A dzwońcie mu dzwońcie
moje drogie dzwony —
memu Jasieniowi,
żeby był zbawiony.
  17. Niechowajcież mi go
przy dużym kościele
boby się cieszyli
moi przyjaciele.
  18. A chowajcie mi go
przy małej zberezi,
kto ta przyjdzie lub przyjedzie:
żołnierz ci tu leży.

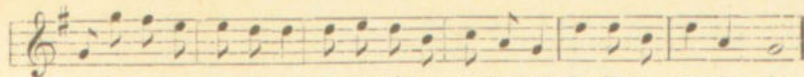
35. e.

od Opola Szląs: (Kotorz).

Hej w Ber-ll-nie w Ber - ll - nie na tej to ró-wni - nie

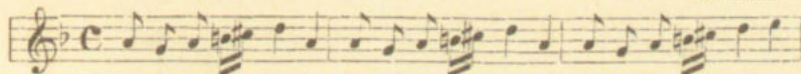

szyn-ku-je tam ma mi-ła Ha - nu-leń-ka ro-dzo-na w Ber-li-nie na wi - nie.

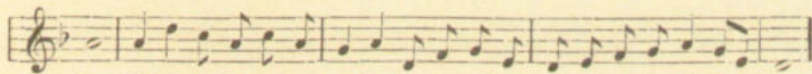
1. Hej w Berlinie, w Berlinie
na tej to równinie —
szynkuje tam ma miła
Hanulińka rodzona
w Berlinie na winie.
2. Przyszedł do niej Janiczek
zasmucony wszystek.
Kauże se wina nalać
i jeszcze przy nim drzymał
siadł se za stoliczek.
3. O mój miły nie drzymaj
późdz pomódz nalewaj —
żeby ludzie nierzekli
naszej łaski niezwykli
żeś ty jest mój miły.
4. Hanulińko jedyna
pomódz że mi z więzienia,
Z więzienia ci pomogę
ale z wojny nie mogę
boć to rzecz daremna.
5. Bylech ja we więzieniu
siedem lat pod ziemią;
Przecie mi nic nie było
twe serce mnie cieszyło
żeś ty jest ma miła.

36. a.

Od Czernaa.

Gdzież to je-dziesz Ja - siu na wo - jen-kę Ka-siu na wo-jen-kę da-lecz-

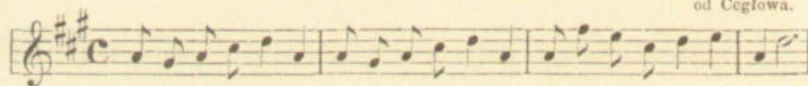
ka. Weź-że i mnie z so-bą po-ja - dę ja z to-bą na wo-jen - kę da-lecz - ka.

1. „Gdzież to jedziesz Jasiu?”
„Na wojenkę Kasiu —
na wojenkę daleczką.”
„Weź że i mnie z sobą
pojadę ja z tobą
na wojenkę daleczką.”
2. „Cóż tam będziesz robić
Kasiu Kasiuleczku
na wojence daleczkiej?”
„Będę chusty prała
po talarku brała
Jasiu Jasiuleczku.”
3. „Gdzież je będziesz prała
Kasiu Kasiuleczku
na wojence daleczkiej?”
„U Króla w ogrodzie
na tej bystrej wodzie
Jasiu Jasiuleczku.”

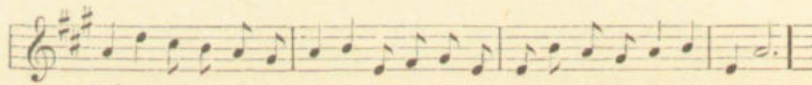
- 4 „Gdzież je będziesz ożymać
Kasiu Kasiuleczku
na wojence daleczkiej?”
„U kółka lipiny
Jasiu mój jedyny
na wojence daleczkiej.”
5. „Gdzież będziesz maglować
Kasiu Kasiuleczku
na wojence daleczkiej?”
„U Króla w piwnicy
na złotej maglownicy
Jasiu Jasiuleczku.”
6. „Gdzież wa będziem spała
Kasiu Kasiuleczku
na wojence daleczkiej?”
„U Króla w komorze
malowane łożo
Jasiu Jasiuleczku.”
7. „Czém się odziejewa
Kasiu Kasiuleczku
na wojence daleczkiej?”
- „Jest na wodzie trzcina
to nasza pierzyna
Jasiu Jasiuleczku.”
8. „Cóż se podłożywa
Kasiu Kasiuleczku
na wojence daleczkiej?”
„Są na boru szyszki
to nasze poduszki -
Jasiu Jasiuleczku.”
9. „Cóż będziewa jadła
Kasiu Kasiuleczku
na wojence daleczkiej?”
„Ty zwierzynkę - ja jarzynkę
Jasiu Jasiuleczku.”
10. „Cóż będziewa piła
Kasiu Kasiuleczku
na wojence daleczkiej?”
„Ty Jasiu choć wino
a ja lada piwo
Jasiu Jasiuleczku.”

36. b.

od Cegłowa.

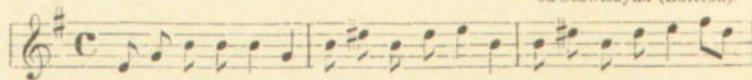
Gdzież to je-dziesz Ja-siu na wo-jen-kę Ka-siu na wo-jen-kę na da-lecz-ką.

weź mnie Ja-siu z so-bą po-ja-dę ja z to-bą na wo-jen-kę na da-lecz-ką.

36. c.

od Stawiszyna (Zbiersk).

Gdzież to je-dziesz Ja-siu na wo-jen-kę Ka-siu na wo-jen-kę da-lecz-

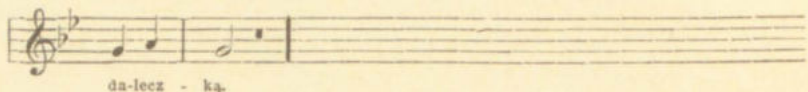
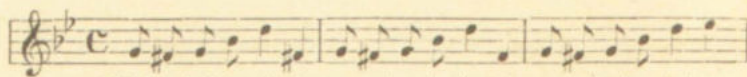

ką. Weź mię Ja-siu z so-bą ra - da ja-dę z to-bą na wo-jen-kę da-lecz - kę.

1. „Gdzież to jedziesz Jasiu?”
 „Na wojenkę Kasiu
 na wojenkę daleczką.”
 „Weź mnie Jasiu z sobą
 rada jadę z tobą
 na wojenkę daleczką.”
2. „Co będziesz robiła
 Kasiu Kasineczku
 na wojence daleczkiej?”
 „Będę chustki prała
 złotem wyszywała
 na wojence daleczkiej.”
3. „Gdzież je będziesz prała
 Kasiu Kasineczku
 na wojence daleczkiej?”
 „U Króla w ogrodzie
 na bieżącej wodzie
 na wojence daleczkiej.”
4. „Gdzież będziesz suszyła
 Kasiu Kasineczku
 na wojence daleczkiej?”
 „U Króla na górze
 na jedwabnym sznurze,
 na wojence daleczkiej.”
5. „Gdzież będziesz manglować
 Kasiu Kasineczku
 na wojence daleczkiej?”
 „U Króla w piwnicy
 w tej złotej manglicy
 na wojence daleczkiej.”
6. „Gdzież je będziesz składać
 Kasiu Kasineczku
 na wojence daleczkiej?”
 „U Króla we skrzyni
 co ją tysiąc czyni
 na wojence daleczkiej.”
7. „Pod czym będziem spali
 Kasiu Kasineczku
 na wojence daleczkiej?”
 „Jest na morzu trzcina
 to nasza pierzyna
 na wojence daleczkiej.”
8. „Co będziem jedli
 Kasiu Kasineczku
 na wojence daleczkiej?”
 „Są na boru grzyby
 a we wodzie ryby
 to je będziem łowili.”
9. „Co będziem pili
 Kasiu Kasineczku
 na wojence daleczkiej?”
 „Jest piwo w piwnicy
 w tej złotej szklenicy
 (albo: jest tam w zdroju woda
 to nasza ochłoda)
 na wojence daleczkiej.”
10. „Gdzież będziem spoczywać
 Kasiu Kasineczku
 na wojence daleczkiej?”
 „Jest przy morzu kamiń
 odpoczniemy na nim
 na wojence daleczkiej.”
11. „Czem się będziem bawić
 Kasiu Kasineczku
 na wojence daleczkiej?”
 „Ułowiemy rybkę
 włożym ją w kolibkę
 na wojence daleczkiej.”

36. d.

od Poznania.

patrz Nr. 36 c. z odmianami takimi:

8. „Co będziemy jedli
Kasiu Kasineczku
na wojence daleczkiej?”

„Kurczątko smażone
gołąbki pieczone,
na wojence daleczkiej.”

9. „Co będziemy pili
Kasiu Kasineczku
na wojence daleczkiej?”

„Jest piwo w piwnicy
w tej nowej szklenicy
na wojence daleczkiej.”

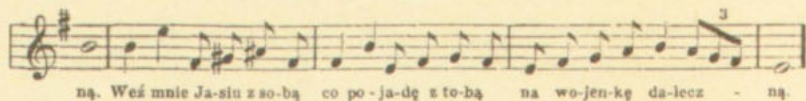
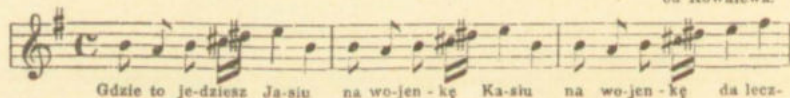
11. „Kto nas będzie budzić
Kasiu Kasineczku
na wojence daleczkiej?”

„Jest ptaszek na Rusi
ten nas budzić musi
na wojence daleczkiej.”

p. J. Lipiński P. l. Wielkopols. str. 77.

36. e.

od Kowalewa.

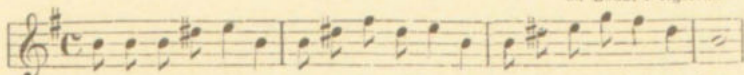

10. „Czem się będziem myli
Kasiuleńku Kasiu
na wojence daleczkiej?”

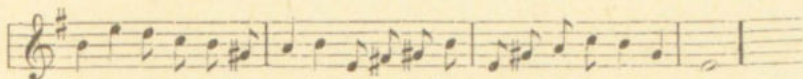
„A z pod oczu łzami
mój Jasiu kochany
na wojence daleczkiej.”

36. f.

od Łodzi i Zgierza

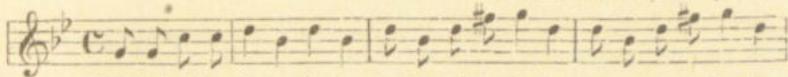
Gdzież to je-dziesz Ja-siu na wo-jen-kę Ka-siu na wo-jen-kę da-le - ko.

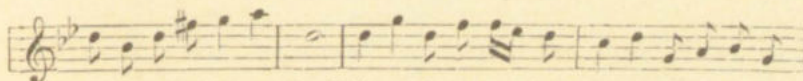
Weź-że i mnie z so-bą po-ja-dę ja z to-bą na wo-jen-kę da-le - ko.

36. g.

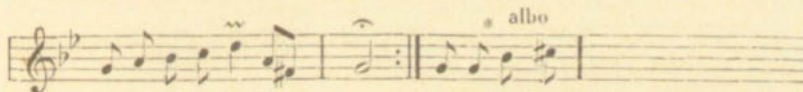
od Siewierza (Mierzęcice, Sączów).

Kaj to je-dziesz Ja-siu Ja-siu Ja - siu-leń-ku Ja-siu na wo-jen-kę Ka-siu

na wo-jen-kę da-lecz - ko. Weź mnie Ja-siu z so - bą po - ja - dę ja z to - bą

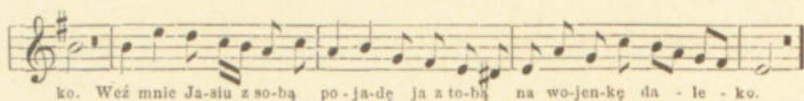

na wo-jen-kę da - lecz - ko. Kaj to je-dziesz i t.d.

1. „Kaj to jedziesz Jasiu Jasiu
Jasiuleńku Jasiu?”„Na wojenkę Kasiu
na wojenkę daleczko.”„Weź mnie Jasiu z sobą
pojadę ja z tobą
na wojenkę daleczko.”2. „Cóż tam będziesz robić Kasiu
Kasiuleńku Kasiu?”„Na wojence Jasiu
na wojence daleczko.Będę chusty prała
złotem przerabiała
na wojence daleczko.”3. „Kaj je będziesz suszyć Kasiu
Kasiuleńku Kasiu?”„Na wojence Jasiu
na wojence daleczko.Przy królewskiej górze
na jedwabnym snurze
na wojence daleczko.”4. „Kaj je będziesz chować Kasiu
Kasiuleńku Kasiu?”„Na wojence Jasiu
na wojence daleczko.We królewskiej skrzyni
ułożę się przy niej
na wojence daleczko.”

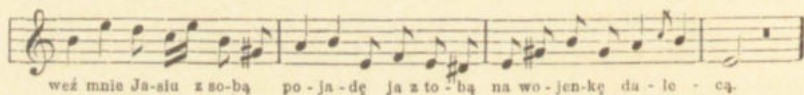
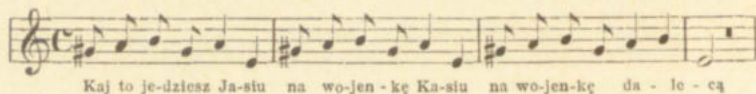
36. h.

od Wieruszowa (Mieleszyn).

36. i.

od Wielunia (Czarnożyły).

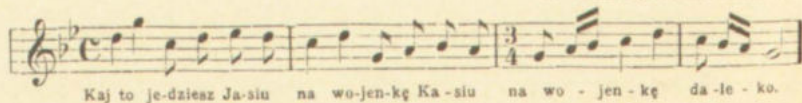
dalej jak Nr. 36. g. z odmianami,

2. „Kasiu Kasiuleńku
coż tam będziesz robić
na wojence dalecej?”
„Będę chusty prała
po talarze brała
na wojence dalecej.”

3. „Kasiu Kasiuleńku
coż tam będziesz jadła
na wojence dalecej?”
„Kurczęta, zwierzęta
i te gołębięta
na wojence dalecej.”

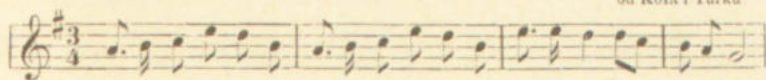
36. k.

od Wielunia (Mokrzko, Chotów).

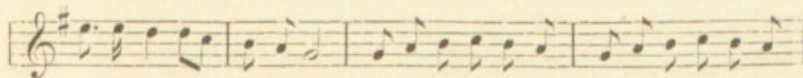

36. l.

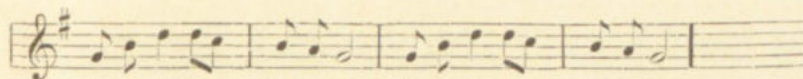
od Koła i Turku

Po-ja - dę ja z to - bą po - ja-dę ja z to-bą ach mój mi-ly dwo-rza-nie.

w tak da-le - ką kra - i - nę. Co tam bę-dziesz ro-bić co tam bę-dziesz ro-bić

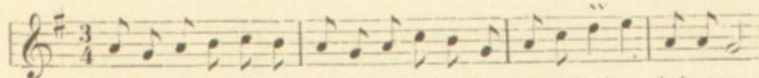

ach na - do-bna dzie-wcy-no w tak da - le-kiej kra-i-nie.

1. „Pojadę ja z tobą (*bis*)
ach mój miły dworzanie
w tak daleką krainę.”
2. „Co tam będziesz robić (*bis*)
ach nadobna dziewczyno
w tak dalekiej krainie?”
3. „Będę chustki prała
złotem wyszywała
ach mój miły dworzanie
w tak dalekiej krainie.”
4. „Gdzie je będziesz prała (*bis*)
ach nadobna dziewczyno
w tak dalekiej krainie?”
5. „Na białym kamieniu
na bystrym strumieniu
ach mój miły dworzanie
w tak dalekiej krainie.”
6. „Gdzie je będziesz wieszać (*bis*)
ach nadobna dziewczyno
w tak dalekiej krainie?”
7. „Na zielonej górze
na jedwabnym sznurze
ach mój miły dworzanie
w tak dalekiej krainie.”
8. „Gdzie je będziesz maglic (*bis*)
ach nadobna dziewczyno
w tak dalekiej krainie?”
9. „Mam ja magłę złotą
oblewaną cnotą
ach mój miły dworzanie
w tak dalekiej krainie.”
10. „Gdzie je będziesz chować
ach nadobna dziewczyno
w tak dalekiej krainie?”
11. „Mam ja złotą skrzynię
pełno w niej pierścieni
ach mój miły dworzanie
w tak dalekiej krainie.”

36. m.

od Nieszawy

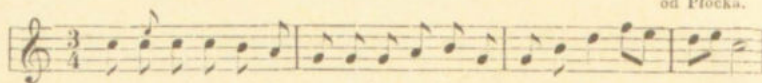
Gdzić - a to je - dziesz Ja - siu na wo - jen - kę Ka - siu na wo - jen - kę da - lecz - ną.

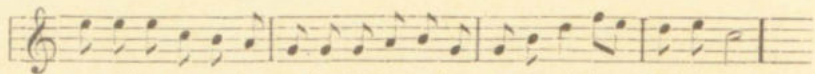
A weź że mnie z so-bą po - ja - dę ja z to - bą na wo-jen-kę da-lecz-ną.

36. n.

od Płocka.

A gdzie je-dziesz Ja-siu na wo-jen - kę Ka-siu na wo-jen - kę da-le-ką

a weź że mnie z so-bą po - ja - dę ja z to - bą a mój mi - ly Ja-sień - ku.

jak Nr. 36. l.

5. „A gdzie będziesz prasować
nadobna Kasieńku
na wojence dalekiej?”
„U Króla w pokoju
na złotym stoliku
a mój miły Jasiońku.”

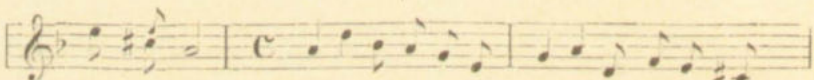
6. „Na czym będziem spali
nadobna Kasieńku
na wojence dalekiej?”
„Są pod płotem gnaty
to nasze piernaty
a mój miły Jasiońku.”

36. o.

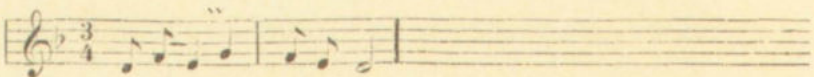
od Drobeta.

Gdzie to je-dziesz Ja-siu na wo-jen-kę Ka-siu na wo - jen-kę

da - lecz - ko Weź że i mnie z so-bą po - ja - dę ja z to - bą

na wo-jen kę da - le - ko.

3. „Gdzież je będziesz prała
na wojence Kasiu
na wojence dalekiej?”

- „Na bystrym strumieniu
na płaskim kamieniu
na wojence dalekiej.”

4. Gdzież je będziesz kładła
na wojence Kasiu
na wojence dalekiej?

„Do tej złotej skrzyni
co Król siada przy niej
na wojence dalekiej.”

5. Na czym będziemy spali i t. d.

Są na boru szyszki
to nasze poduszki i t. d.

6. Czem się odziejewa i t. d.
Jest na stawie trzcina
to nasza pierzyna i t. d.

7. Cóż tam będziemy jedli i t. d.
Są w boru orzechy
to nasze pociechy i t. d.

36. p.

od Wyszogroda (Kobylniki).

Gdzież to je-dziesz Ja-siu na wo-jen-kę Ka-siu na wo-jen-kę da-lecz-ką.
Weź mnie Ja-siu z so-bą po-ja-dę ja z to-bą na wo-jen-kę da-lecz-ką.

36. q.

od Raciąża.

Gdzież to je-dziesz Ja-siu na wo-jen-kę Ka-siu na wo-jen-kę da-le-ko
Weź mnie Ja-siu z so-bą po-ja-dę ja z to-bą na wo-jen-kę da-le-ką.

36. r.

od Makowa (Perzanowo, Czerwonki).

Gdzież to je-dziesz Ja-siu na wo-jen-kę Ka-siu na wo-jen-kę da-lecz-ko
weź mnie Ja-siu z so-bą po-ja-dę ja z to-bą na wo-jen-kę da-le-ko.

36. s.

od Osterode.

1. A na onej górze
stoją dwa żołnierze
konie sobie siodłają.
2. I przyszła do niego
najmilejsza jego
„kieni jedziesz Jasieczku?”
3. „Na wojenkę jadę
więcej nie przyjadę,
możesz ty tu się żenić.”
4. „Weź mnie Jašku z sobą
rada jadę z tobą
na wojenkę daleczko.”
5. „Cóż tam będziesz jadła
najmilejsza moja
na wojence daleczko?”
6. „Są w wiezierze ryby
a na boru grzyby
tem ci ja się wyżywię.”
7. „Cóż tam będziesz robić
najmilejsza moja
na wojence daleczko?”
8. „Będę chusty prala
złotem wyszywała
po talarku zbierała.”
9. „Kieniż je upierzesz
najmilejsza moja
na wojence daleczko?”
10. „Jest na morzu kamiń
wypierzę ja na nim
i chusteczki uklepię.”
11. „Kieniż je ususzysz
najmilejsza moja
na wojence daleczko?”
12. „Na wysokiej górze
na jedwabnym sznurze
tam ci ja je ususzę.”
13. „Kieniż je zwalkujesz
najmilejsza moja
na wojence daleczko?”
14. „U króla w piwnicy
w złotej walkownicy
na wojence daleczko.”

ze zbioru ks. Głenciusza.

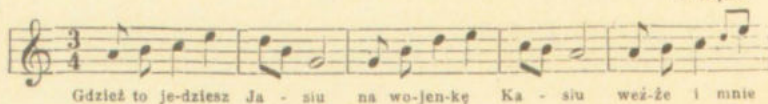
36. t.

od Jedlińska.

36. u.

od Lipna.

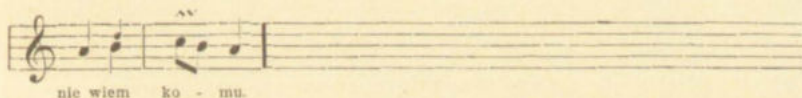
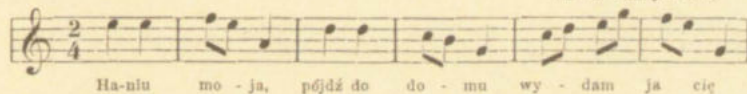

37. a.

dolina Kościelisko.

Córka pewnego *gazdy* (gospodarza w Tatrach) poślubiona była człowiekowi który uchodził za bardzo porządnego parobka, a był zbójnikiem. Pewnego razu w nieobecności męża, znalazła w skrzyni jego między bielizną skrwawioną rękę, a po pierścionku na palcu poznała że to była ręka jej brata najmłodszego. Płakała w cichości nad swą niedolą, i gdy powiła syna śpiewała mu nad kołyską aby broń Boże! nie wdał się w ojca swego. Podsluchana za drzewem przez męża, gdy zagnaloną została do powtórzenia śpiewu, nadała mu obrót przeciwny a pochlebny dla zbójcy. Nic jednak na tem nie wskuriała, bo mąż wyprowadził ją z chaty do gaju i tam zamordował.

mel. od Andrychowa,

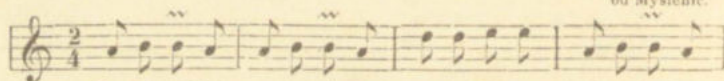
1. Haniu moja pójdź do domu wydam ja cię niewiem komu	8. We dnie w nocy hurkotała mnie smutnemu spać nie dała.
2. Wydam ja cię Janiczkowi hej walnemu zbójniczkiowi.	9. Przyniósł ci jej szaty prac, a nie dał ich rozwijać.
3. Janku Janku tęgiś zbójnik wiesz po wirbach każdy chodnik,	10. Ona prała rozwijała prawą rączkę nadybała.
4. We dnie idziesz, w nocy wrócisz a mnie biedną tylko smucisz.	11. W tej rączeczce pięć paluszków a na małym złoty pierścień.
5. Masz koszulkę uznojoną a szabliczkę zakrwawioną.	12. Na tym pierścieniu troje wrotka „dyć to mego brata rączka.”
6. Janku Janku kędyś ty był coś se szabliczku zakrawił?	13. Nie długo się o- (za) bawiła do matusi odsyłała.
7. Wyrubałem tu jedliczku co stoją w okieneczku.	14. „Matko moja przemilejsza czy mam bratów wszystkich doma?”

15. „Córka moja, nie z jednego z tych to siedmiu najmłodszego.”
 16. Skoro wyszedł rok, półtora nagrodził jej Pan Bóg syna:
 17. „Lulaj buba synu mój niebądź tak jak ojciec twój.
 18. Na kąski bym cię siekała orłom krakom rozsypała!”
 19. Mąż to za smerekiem (*choiną*) słuszy i od złości cały dyszy:
 20. „Śpiewaj Haniu jakieś śpiewała kiedyś syna powijała.”
 21. „Lulaj buba synu mój byś tak był jak ojciec twój.
 22. We winie bym cię kapala a w jedwabie powijała.”
 23. „Oblecz Haniu drugą szatkę a pójdziera na przechadzke.”
 24. „Dwa roczechkim z tobą żyła na przechadzke nie chodziła.”
 25. I wziął ci ją za rączeczku i zawiódł ją do gaiczku.
 26. Oczka czarne jej wydłubał rączki białe jej odrubał.

L. Zejsner P. I. Podhalan str. 171. L. Siemieński. Wieczornice Tom 3. str. 106.

37. b.

od Myślenic.

Przy ga - i-czku przy zie - lo - nym o rze dzie - wce je - dnym ko - niem.

Jesz - cze ski - by nie zo - ra - ła ma - tu - sia ją za - wo - ła - ła.

1. Przy gaiczku przy zielonym orze dziewcze jednym koniem; jeszcze skiby niezorała matusia ją zawołała.
 2. „Moje dziecię pójdz do domu wydaj cię niewiem komu, wydaj cię za jednego za hetmana zbójckiego.”
 3. „Kiedy my się pobierzemy gdzież bywać będziemy? Tu w zielonym gaiczku zbudujemy se chałpeczku.”
 4. Żyli z sobą czy rok, czy dwa nagrodził im pan Bóg syna.
 Miła syna kolębała i tak mu pięknie śpiewała:
 5. „Lulaj, lulaj synozzku mój byś nie był tak jak ojciec twój, na kąski bym cię rąbala wronom, srokom rozdawała.
 6. We dnie idzie, w nocy przyjdzie, nie dobrego nie przyniesie, ino szabelkę skrwawioną i koszulkę uznojoną.”
 7. „Śpiewaj miła, jakś śpiewała jakieś syna kolebała.”
 „Kiedy ją syna kolębała tom mu tak pięknie śpiewała:

8. Lulaj, lulaj synu mój
 żebyś był taki jak ojciec twój,
 we winie bym cię kąpała
 w paciejoty powijała..”
9. On wziąwszy ją za rączeczkę
 wywiódłszy ją na łączeczkę,
 rączki, nóżki jej odrąbał
 a oczyczka jej wydlubał.
10. „Gdzie to jedziecie furmani?”
 „od Dąbrowy do Morawy.”
 „Nie masz tu kogo od Morawy
 od mej matysi kochanej?”
11. Na rąbeczku bym pisała
 do matysi bym posłała,
 w jakie mnie miasto wydała;
 masz ich matusiu jeszcze dwie
 wydaj ich lepiej jako mnie.
12. Ja się matusiu dobrze mam,
 rączek, nówek, oczków nie mam
 wron koło siebie dosyć mam.”
13. Skoro poczał syn plakaty
 nie poczał mu żadnej rady:
 „Stań że miła — jakies była
 ukój że mi tego syna.”
14. „Jakże ja syna koić mam,
 rączek, nówek, oczków nie mam;
 wron, srok dość koło siebie mam.”

Żeg. Pauli P. i. pols. w Gal. str. 87.

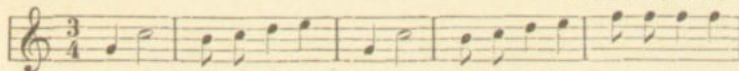
Pisne swets. lidu slov. w Uchr. Tom 2. str. 35 (Kollara).

38. a.

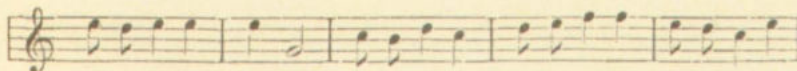
Pieśń ta (podług Wojcickiego) ułożona z prawdziwego zdarzenia, które zachowało stare podanie. Złodzieje przybywszy do gospody zamożnej, gdzie wabił kufer niepusty, zabawiali szynkarkę, gdy towarzysze wyprzątali komorę z rzeczy i pieniędzy. Gdy ujrzeli że światło z komory widać, śpiewem go ostrzegali żeby zatkał szparę, a uchylił głowy, bo widno czapkę; ażeby zaś nie brzęczały pieniądze, radzili wełną przewrócić kozuch. Gospodyni hasała ciągle, i zapóźno poznała szkodę, kiedy już wszyscy gładko się wynieśli.

W niektórych okolicach do pieśni tej mieszają mowę złodziejską, o której wiadomość znaleźć można w dziełku: Małe tajemnice Warszawy.

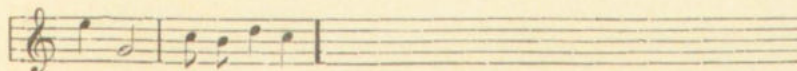
od Mogielnicy, Rawy.

Do-bry dzień karcz-mar-ko do - brze so - bie ży-jesz trzech złodziejów

za karcz-mą jest a z czwar - tym tań-cu-jesz trzech zło-dzie-jów za karcz-mą jest

a z czwar - tym tań-cu-jesz.

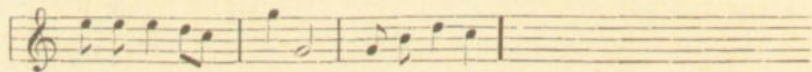
1. Dobry dzień karczmarko
z Bogiem sobie żyjesz —
trzech złodziejów zakarczma
jest
a z czwartym tańczysz.
2. Staw piwa półgarca
pij sama do siebie
a pamiętaj o złodziejach
co ich masz u siebie.
3. Odrzynaj, odrzynaj
od góry do końca —
hej bo ja już idę
z karczmarką do tańca.
4. A widzisz że bracie
są pieniądze w łacie
oj bierz że ich, bierz że ich
a dla mnie i dla się.
5. Widzisz że Florku
kiefbasy na kolku,
- a przytem i sery
dwadzieści i cztery.
6. Wszystkie konie bierzcie
kasztanka niechajcie,
przyjedziecie za górcezkę
tam mnie poczekajcie.
7. Nie jedźcie tam drogą
tylko manowcami
a ja wsiędę na kasztanka
pojadę za wami.
8. Bywaj że mi zdrowa
karczmareczko moja,
oj pójdziesz do komórki —
komóreczka goła.
9. Bywaj że mi zdrowa
karczmareczko tłusta,
oj pójdziesz do stajenki —
stajeneczka pusta.

38 b.

od Gostynina.

Przy-szło trzech an-dry-sów do ka - pel - ni do dnia i za - sie - dli

se za sto-łem za-krze - sa - li o-gnia.

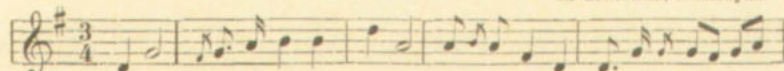
1. Przyszło trzech *andrusów*
do *kapelni* do dnia
i zasiedli se za stołem
zakrzesali ognia.
2. Ognia zakrzesali
dylawki zapalili
oj młodą *kapelniczkę*
do tańca pojęli.
3. Młoda *kapelniczko*
nie gniewaj się na nas
jak *artychy podkivzem*
pokojujemy zaraz.
4. A widzisz ty Florku
klawizy na kolku
oj *siuchtem* się przymykaj
niedźwiadka odmykaj.
5. *Płanyta* na *grzędzie*
i to nasze będzie.

6. Maćku do komory
a Florku na górę
rób wiązki z podwiązki
a z koszuli wory.
7. Przewróć kożuch wełną
niech ci włos nie brzęczy
a macając nogą szczebla
wystawiaj czémprędź.
8. Ty się Florku popraw
boć kaniolo widać
kapelniczko moja
drygaj maszli drygać.
9. Nalej że olówka
kiż sama do siebie
a ja wyjdę na podwórko
pochodzę tam sobie.
10. Siądź ty na gniadego
mnie ostaw siwego.
11. Nie jedź prosto strugą
tylko manowcami
a ja wsiądę na lysego
poknąję za wami.
12. Struga brukowana
kapelnia murowana,
oj kapelniczka chlusta
komóreczka pusta.
13. Oj żeby ona wiedziała
by se zapłakała.
14. Poślej po grajczyka
potańcujem sobie;
jakeś była wczora panią
dzis będziesz ubogą.
15. Kup se szklanę piwa
pij sama do siebie
a bodaj ja takich gości
nie miała u siebie.
16. Poślej po grajczyka
niechaj przyjdzie duda
oj kapelniczko moja
będziesz sobie chuda.
17. Ostaj że z Bogiem
bywaj że mi zdrowa
a jak ja pojadę
zaboli cię głowa.

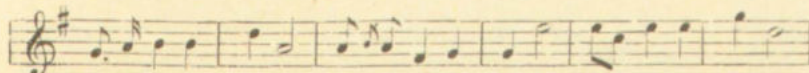
W języku złodziejskim: *andrus* złodziej; *kapelnia* karczma; *kapelniczka*, szynkarka; *dylawka*, fajka; *artycha*, gorzalka; *podkirzyć*, wypić; *poknać*, pojechać; *klawizy*, sukmany; *siuchtem*, *szuchty*, ostrożnie; *niedźwiadek*, kuferek; *plany*, suknie; *chudy*, człowiek okradziony; *tlusty*, bogaty; *grzęda*, kołek; *planela*, płaszcz; *wystawiać*, uciekać; *kaniola*, czapka; *olówek*, piwo; *struga*, wstęga, droga.

38. c.

od Grodziska, Nadarżyna.

Na-sza karcz-ma-recz-ka do-brze so-bie ży-je trzech zło-dzie-i

za o-kien-kiem o-na z czwar-tym pi-je na-sza karczma-recz-ka do-brze

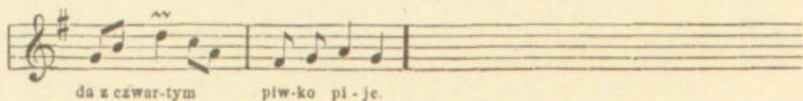

1. Nasza *kapelniczka* dobrze sobie żyje, trzech *andrusów* jest za *lipką* ona z czwartym pije.
2. „Przewróć kozuch wełną niech ci *groch niebrzęczy*, macaj nogą szczebla uciekaj czempredzej.
3. *Nisko rznij, nisko rznij*, bo ci *grabice* widać, a jak ciebie kto zobaczy toby cię mógł wydać.
4. A widzisz że Florku *postronki* na kółku a *okrasę* na *grzędzie* i to nasze będzie.
5. A nie jedźcie *wstęgą* ino manowcami a ja siądę na *hołotę* *poknaje* za wami.
6. Nalej w dzban *wariata* pij sama do siebie a ja wyjdę za *lipkę* i przyjdę do ciebie.”
7. Szusta sobie szusta *karczmareczka* pusta — i zajrzała do komórki *komóreczka* pusta.

Lipka, okno — *nisko rznąć*, schylać się — *grabice*, ręce — *postronki*, kielbasy — *okrasa*, słonina — *hołota*, koł — *wariat*, miód.

38. d.

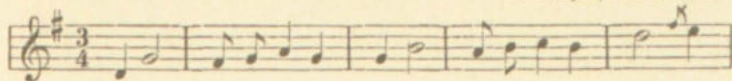
od Karczewa, Czarska.

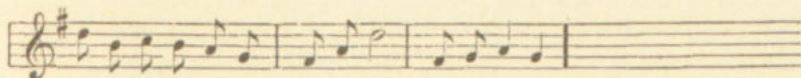

38. e.

od Kempna, Ostrzeszowa.

Karcz - ma - recz-ka na - sza do - brze so - bie ży - je trzech zło -

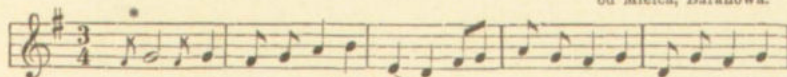
dzie-i ma za ścia-ną a z czwar-tym so - bie pi - je.

1. Karczmareczka nasza
dobrze sobie żyje
trzech złodziei ma za ścianą
z czwartym sobie pije.
2. Wleźcież do komory
nie stójcie za ścianą
bo ja sobie potańcuje
z karczmarką kochaną.
3. A widzisz ty Florku
kielbasa na kołku
a i sukmana na grzędzie
i to nasza będzie.
4. Oj nisko żnij, nisko żnij
bo cię bez piec widać
oj karczmarko podrygaj,
maszli ty podrygać.
5. Oj nisko żnij, nisko żnij
by cię nie widziała
oj od płaczu, od żalu
będzie umglewała.
6. Dożynajże Maćku
dożynaj do końca (ką
bo ja jeszcze z karczmarecz-
pójdę raz do tońca.
7. Dożynaj, dożynaj
dożynaj do włoska,
zuprzęgajcie, nieczekajcie
koniki do wózka.
8. A jak pojedziecie
nie jedźcie też drogą,
niechże ja się natańcuje
z karczmarką ubogą.
9. Nie jedźcież dróżeczka
tylko manowcami
a wsiądę ja na siwego
trafię ja za wami.
Hej! hej — za górcezką po-
czekaj!

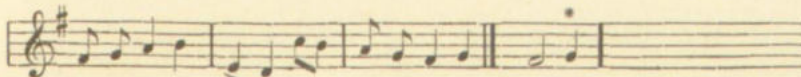
J. Lipiński P. I. Wielkop. str. 196.

38. f.

od Mielca, Baranowa.

Je - chał szyn-karz z miasta karcz - ma w po-lu sta - ła tam gdzie mło-da

szyn-ka-recz-ka pie - nią - ki skła-da-ła. Je-chał i t. d.

1. Jechał szynkarz z miasta
karczma w polu stała
tam gdzie młoda szynkareczka
pieniążki składała.
2. Wrócił się do miasta
towarzyszów zabrał,
muzykanty se podmówił
szynkareczce zagrał.
3. Pomaga-Bóg szynkareczko
dobrze sobie żyjesz —
trzech złodziei masz za ścianą
a ty z dwoma pijesz.
4. Pójdźcież bracia do izby
nie stójcie za ścianą
niech że ja się nacieszę
z karczmarką kochaną. *strych)*
5. Idźcież tam we dwóch na górę *(pod*
trzeci do komory;
powiążcież sobie rękawy
zróbcież z koszul wory.
6. Obróć kozuch wełną
niech ci groch nie brzęczy
a stąpaj że po schodach
stąpajże czempredzej.
7. A widzisz ty Florku
sukmanę na grzędzie
czapeczka na kolku,
i to nasze będzie.
8. Zatkaj dziurę wiechciem
bo się światło chwije
jak zobaczy szynkareczka
źle się nam udzieje.
9. Schylaj głowę nisko
bo ci czapkę widno,
jak zobaczy szynkareczka
to nam będzie wstydnio.
10. Karczmareczka nasza
kluczyki u pasa;
złodzieje w komorze
cóż ci to pomoże?
11. Świeca się nie świeci
na kominku zgasło —
ej dajże karczmareczko
i ze szyi pasmo.
12. Uważaj że Florku
są uzdy na kolku —
konie ubierzemy
w drogę pojedziemy.
13. Nie jedź prostą drogą
ale manowcami
a ja siądę na tysego
pojadę za wami.
14. Bywaj że mi zdrowa
ja się idę chłodzić
którem słowa wypowiedział
będą ci się pełnić.
15. Wysła karczmareczka
ręce załamała:
bodaż cim ja takich gości
już nigdy nie miała.

*Żeg. Pauli P. L. pols. w Gal. str. 109.
Wojcicki P. I. T. I. str. 219.*

U tego ostatniego po każdym
wierszu powtarza się:

Tańcujże mi karczmareczko
tańcujże mi tłusta
póki będzie komóreczka
i skrzyneczka pusta!

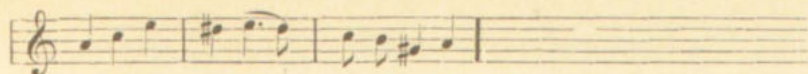
38. g.

od Zawichosta.

Na - sza szyn-kar-ka z Bo - giem

so - bie ży-je trzech złodziejów za

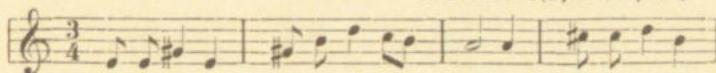

o-kien-kiem z czwar-tym pi - wko pi-je.

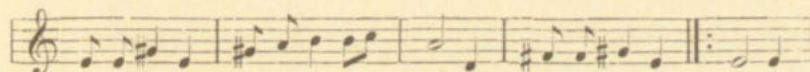
1. Nasza szynkarka z Bogiem sobie żyje trzech złodziejów za okienkiem z czwartym piwko pije. 2. Nie uachylaj Kuba czuba bo ci czapkę widać a i ty szynkareczko drygaj maszli drygać.	3. Da widzisz ty Florku kielbaski na kolku da i kaftany na grzędzie wszystko nasze będzie. 4. Da widzisz ty Stachu syreczki na dachu da i skrzyneczki otwieraj koszulki zabieraj.

38. n.

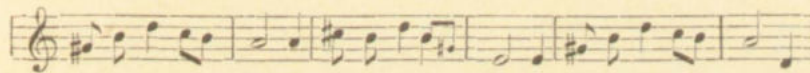
od Bodzanowa (Lętowo, Mąkolin).

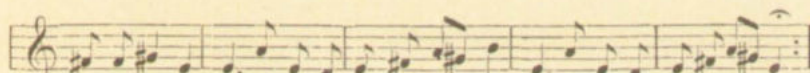
Do-bry wie-czór karcz-ma-recz-ko z Bo - giem so - bie ży-jesz

trzech zło-dzie - i masz za o - knem z czwar - tym so - bie pi - jesz Idź Ku-

ba na gó - rę Sta - cho do ko-mory rób z wią-z-ki pod-wiąz-ki a z ko-

szu-li wo-ry da dy da-na da dy da - na da dy da - na da dy dy - na.

1. Dobry wieczór karczmareczko z Bogiem sobie żyjesz trzech złodziei masz za oknem z czwartym sobie pijesz. 2. Idź Kuba na górę Stacho do komory rób wiązki z podwiązki a z koszuli wory.	3. Przewróć kożuch wełną niech ci grech nie brzęczy macaj szcebla nogą uciekaj czempredzej. 4. Nisko rznij, nisko rznij bo ci czapkę widać ej jak karczmarka zobaczy to się będzie gniwać.

5. A widzisz ty Florku
te flaki na kolku
te kury na grzędzie
niech to nasze będzie.

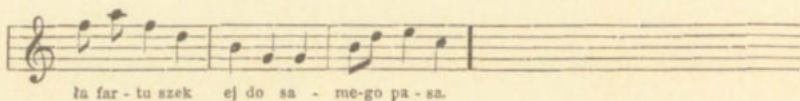
6. Nalej kwartę piwa
pij sama do siebie —

wsiądę na konika,
pojadę od ciebie.

7. Jedźcież do Cinciewa
to się tam zjedziewa
choć nas dogonicie
i coś nam zrobicie?

38. i.

od Białegostoku.

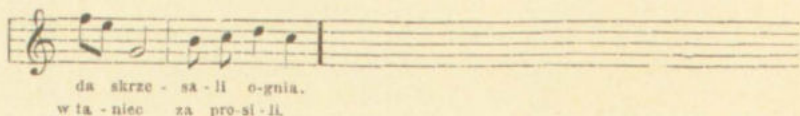
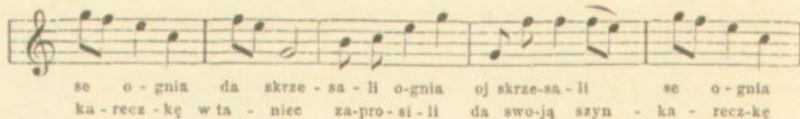
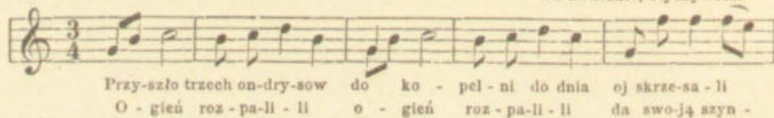

1. Ej szynkareczka nasza
ej stoi u konwasa
ej poluła fartuszek
ej do samego pasa.
2. Ej szynkareczka tłusta
ej komóreczka pusta,

ej stajnia murowana
ej dróżka brukowana.
3. Ej szynkareczka nasza
ej to ta w Bogu żyje
ej co dzisiaj zarobi
ej to jutro przepije.

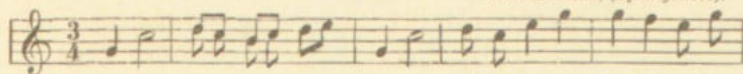
38. k.

od Kozienic, Ryczywoła.

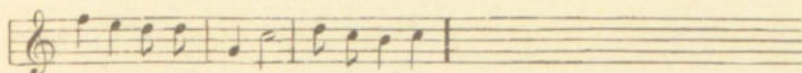

38. i.

od Chmielnika, (Sędziejewice).

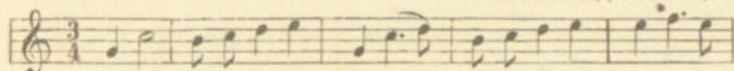
Oj na - sza kar-czuar-ka do - brze so-bie zy-jesz trzech zło-dzie-jó w

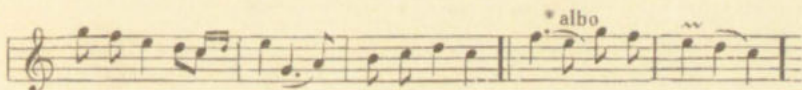
za kar czem-ką a ty z czwar-tych pi-jesz.

38. m.

od Szkalmierza, (Charzewice).

Da jest ci tam ma-sło co się z fa-ską trza-sło oj da da

dy da dy-da co się z fa-skę trza-sło oj da da ej dy da.

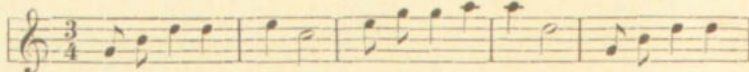
1. Da jest ci tam masło co się z faską trzasło — da jest ci tam sery dwadzieścia i cztery. 2. Da jest ci tam sadło co jej z pieca spadło, kielbasy na kolku i to będzie w worku. 3. Pieniądze we skrzyni bierz je do kieszeni. W półskrzynku korale i to będzie moje.	4. Siadajcie siadajcie z karczmy wyjeżdżajcie, ja za wami jadę na mnie poczekajcie. 5. Siwego mi konia u płota uwiążcie, ja pojedę w lasy wy za mną podążcie. 6. Bywaj że mi zdrowa karczmarczko moja — o bo już fortuneczka za granicą twoja.

39. a.

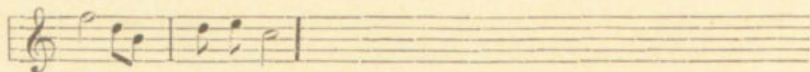
Kobieta od kilku lat zamężna, nie miała dzieci. W czasie niebytności męża, parobek ustrugał jej dziecko z drewna i włożył w kolebkę. Ko-

bieta ciągle je kołysała. Razu pewnego żydzi przybyli kupić od niej krowę którą miała na sprzedanie i pytają się gdzie jest owa krowa?— Kobieta nie ruszając się od kolebki, śpiewa:

od Gostynina, (Sierakówek, Leśniewice).

A jest tam w o - bo-rze na dłu-gim po - wro-zie a lu - laj - że

lu - laj Ku-buś mój.

Kupcy obejrawszy krowę spytali wie- Kupcy się oddalili. Mąż przybywszy
le za nią żąda. Ta im odśpiewała: pyta co się stało z krową? Żona śpiewa:

1. A cztery dukaty
i cztery talary
by mi się po stole

tulały—
a lulajże lulaj
kubuś mój!

Kupcy oświadczyli że odliczyli pienią-
dze, a wezwawszy ją aby sobie pora-
chowała, usłyszeli:

2. Porachujcie sami
mój kupcze kochany—
a lulajże lulaj,
kubuś mój!

Kupcy mówią żeby sobie pieniądze
schowała, lecz ta śpiewa:

3. Schowajcież mi sami
mój kupcze kochany
a lulaj i t. d.

Pytają się gdzie je mają schować.
Na to:

4. Owińcie tam w chustkę
włóćcie pod poduszkę
włóćcie pod głowami—
mój chłopcze kochany
a lulaj i t. d.

5. Mój mężu kochany
już krowa sprzedana
a lulaj i t. d.

On jej się pyta co za nią wzięła? Ona:

6. I cztery dukaty
i cztery talary
aż mi się po stole
tulały.

A gdzież są te pieniądze?

7. Są tam pod głowami
mój mężu kochany
a lulaj i t. d.

Mąż szuka, lecz nie znalazłszy pyta
czy sama widziała i brała te pieniądze
Ona:

8. Djabli ich wiedzieli
jak pieniądze mieli
a lulaj i t. d.

Mąż wpada w gniew, mówiąc że zło-
dzieje ją okradli i pyta którą drogą
poszli?

9. Poszli oni drogą
nie krótką nie długą
a lulaj i t. d.

A jakie mieli czapki?

10. A jeden miał jasną
a drugi przyciasną
a lulaj i t. d.

A jakie buty:

11. Mieli oni buty
nie całe, nie kute
a lulaj i t. d.

A pasy jakie?

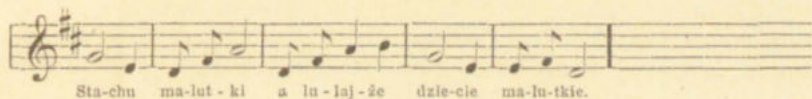
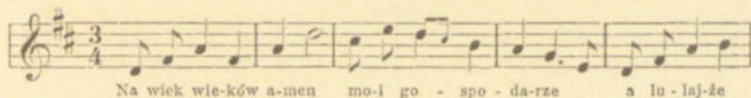
12. Mieli oni pasy —
nie z krowy to naszy?
a lulaj i t. d.

Poczem mąż wywlókł drewniane dzie-
cię z kolebki i spalil, a kobiecie ba-
tem porządnie skórę wymłócił.

39. b.

od Końskich, (Błaszaków).

Kobiecie dzieci umierały. Prosiła męża żeby jej z drewna dziecko ustrugał
i kołysze je. Kupcy przychodzą: Niech będzie pochwalony i t. d.

- Kupcy mówią:* Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus.
Ona śpiewa: Na wiek wieków amen — moi gospodarze
a lulaj że Stachu malutki
a lulaj że dziecię malutkie.
- Kupcy mówią:* Podobno macie tu woły do sprzedania?
Ona śpiewa: Są ci tam w oborze — moi gospodarze
a lulaj że i t. d.
- Kupcy mówią:* Pójdźcież nam ich pokażcie.
Ona śpiewa: A idźcież tam sami — sąsiedzi kochani
a lulaj że i t. d.
- Kupcy mówią:* A cóż za nich chcecie?
Ona śpiewa: A dajcie tam dajcie — co tam sami chcecie
a lulajże i t. d.
- Kupcy mówią:* Pójdźcież pieniądze odrachujcie.
Ona śpiewa: Odrachujcie sami — sąsiedzi kochani
a lulaj że i t. d.

6. *Kupcy mówią:* Pójdźcież pieniądze schowajcie.
Ona śpiewa: Zawiążcie tam w chustkę — włóćcie pod poduszkę
 a lulajże i t. d.
- Mąż przychodzi. Ona do męża:*
7. *Ona śpiewa:* O mężu mój mężu — sprzedałam tu woły
 a lulajże i t. d.
8. *Mąż mówi:* A wiałażes za nich wzięła?
Ona śpiewa: A dalić tam dali — co tam sami chcieli
 a lulajże i t. d.
9. *Mąż mówi:* Gdzieżes pieniądze podziała?
Ona śpiewa: Zawiązali w chustkę — kładli pod poduszkę
 a lulajże i t. d.
10. *Mąż mówi:* Żono toć tu łajno?
Ona śpiewa: Kata oni zrobili — co łajna włożyli
 a lulajże i t. d.
11. *Mąż mówi:* A którędy oni posli?
Ona śpiewa: Jeden poszedł tędy — a drugi owędy
 a lulajże i t. d.
12. *Mąż mówi:* A w czemże oni byli?
Ona śpiewa: A jeden był w modrym — a drugi nie w dobrym
 a lulajże i t. d.
13. *Mąż mówi:* A jakież oni czapki mieli?
Ona śpiewa: A jeden był w lisi — a u drugi kutas wisi
 a lulajże i t. d.

Pieśń ta znana także w Poznańskim i w Prusach.

40. a.

Było trzy siostry, wszystkie rosły i gładkie, ale najmłodsza celowała urodą starsze. Przyjechał panicz z dalekiej ukraiiny, spotkał siostry na łące, jak rwały kwiaty i ziola na wieniec. Ładna była najstarsza, lecz on upodobał sobie najmłodszą i chciał ją pojąć za żonę.

W dni kilka poszły siostry do boru zbierać jagody: najstarsza rozmówiona w paniczu, zabiła najmłodszą: próżno ją średnia obronić chciała. Wykopała dół głęboki; tam zwłoki martwe przysypała mogiłą, przed rodzicami udając, że siostrę wiley porwali. Nadszedł panicz, pyta o narzeczoną; wszyscy ze łzami opowiadają o zgonie okropnym. Gorzko i żalobliwie śmierć jej opłakał: ale czas ukoił jego żale, a zabójczyni pocieszając panicza tyle zjed-

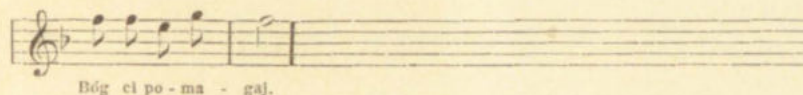
7. Od Warszawy (Czerniaków)

nała sobie serce jego, że prosił o jej rękę, którą mu też dać obiecano i dzień ślubu naznaczonym został.

A na mogile zabitej siostry, wierzba wyrosła. Szedł pasterz, wykręcił z gałązki tej wierzby piszczałkę i zadął; lecz jakże się zdziwił, gdy niedobyl z niej zwykłego tonu, jeno zawsze śpiewała piosneczkę żalobliwym głosem:

od Lipna i Rypina.

Poszedł do rodziców zabitej, a piszczałka wciąż jednemi odzywała się słowy. Gdy matka zadęła, usłyszała piosnkę:

Graj matulu, graj,

Bóg ci pomagaj!

Starsza siostra mnie zabiła

Młodsza siostra mnie bronila,

Graj matulu, graj,

Bóg ci pomagaj! i t. d.

Bierze ojciec do ręki i toż samo słyzy, w ten sposób:

Graj tatulu, graj,

Bóg ci pomagaj! i t. d.

Zaplakana średnia siostra bierze piszczałkę od ojca — zawsze jedna piosnka:

Graj siostrzyczko graj

Bóg ci pomagaj.

Starsza siostra mnie zabiła

Tys to siostrzo mnie bronila i t. d.

Słyszac te pieśni zbladła zabójczyni. Wtedy ojciec i matka podali jej piszczałkę; zaledwie dotknęła usty, krew zamordowanej siostry oblała jej lica, a piszczałka ostatni raz zaśpiewała piosneczkę:

Graj siostrzyczko, graj,
 Boże cię skaraj!
 Tyś to siostró mnie zabiła
 młodszą siostró mnie bronila.
 Tyś to siostró mnie zabiła
 boś mi szczęścia zazdrościła.
 A w dolku's mnie pochowała
 czarną ziemią przysypała.
 Wyrosły ci tam wierzbeczki
 co będą śpiewać piosneczki:
 Graj siostrzyczko graj,
 Boże cię skaraj.

Poznano wtedy zbrodnię. Przywiązano zbrojczynię za ręce i nogi do dzikich koni i rozszarpano żywcem; a panicz nie żałując jej, pojął za żonę pozostałą siostrę.

p. Wojcicki. Klechdy. Wydanie drugie Warsz. r. 1851 Tom II. str. 15 i 121.

40. b.

od Warszawy.

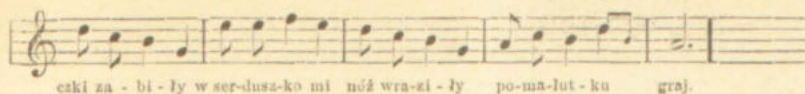
Po - ma-lut-ku graj gło-su do-by-waj po-ma-lut-ku graj gło-su do-by-waj
 je dna sio-stra mnie za-bi-ła dru-ga sio-stra mnie bro-ni-la po ma-lut - ku graj

40 c.

od Siewierza i Tarnowskich gór.

Taż sama klechda, z tą tylko różnicą że tu dwie siostry starsze zabiły trzecią najmłodszą. Skrzyпки które owczarek z wierzby wystrugał, tak wygrywały:

Po ma-lut - ku o-wcza-rysz-ku po ma-lut-ku graj bo mnie sio-strzy-

Ojcu te skrzypczki grały tak:

Pomalutku panie ojczy
po malutku graj!
Bo mnie siostrzyczki zabiły
w serduszko mi nóż wraziły,
po malutku graj!

Gdy którakolwiek z siostr wzięła skrzypczki, to tak wygrywały:

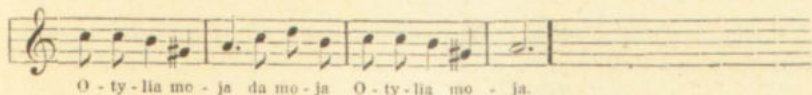
Po malutku że siostrzyczko
po malutku graj!
Boś ty mnie kazała zabić
i w serduszko nóż mi wrazić
pomalutku graj!

Jedna z nich wzięła i rozstrzaskała z gniewem skrzypki o ziemię — a wtedy wyleciał z nich biały gołąbeczek i wzniósł się prosto do nieba. Siostry śmiercią ukarane zostały.

41. a.

od Gostynińca i Kowala.

Miała matka trzy córki dorosłe: Otylię, Franusię i Anusię. Gdy zanie-mogła ciężko na oczy a żadne lekarstwo skutkować nie chciało, ktoś dla usu-nięcia grożącej staruszcze ślepoty, poradził jej przykładać na oczy wodę ule-czającą ze źródła poblizkiego, którego położenie wskazał: Posłano więc naj-starszą z córek z dzbankiem po tę wodę, lecz gdy ta chciała jęj zaczerpnąć, smok czy robaczysko pilnujące źródła (a w niem pokutujące) odezwało się z głębi:

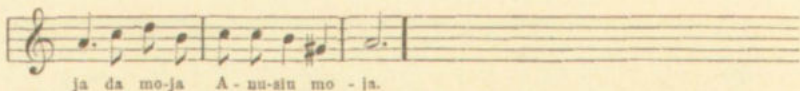
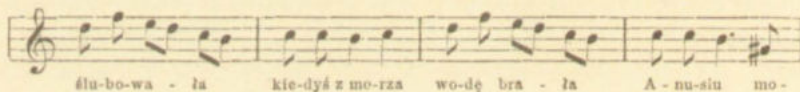
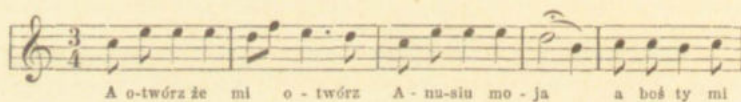
Otylia to usłyszawszy niezmiernie się przelękla i rzuciwszy czempredzój dzbanek, uciekla napowrót do domu, gdzie przybyła z wielkim wyrzekaniem. Wysłano więc drugą, Franusię, którą smok tak samo przywitał:

Jeśli będziesz ślubowała
Z tego morza będziesz wodę brała,
Franusiu moja!

I ta nielepszą obdarzona odwagą, przybiegła bez wody do domu. Pozostała trzecia, Anusia, kochająca bardziej od tamtych swoją matkę, wiedząc że woda ta jest jedyną dla niej lekarstwem, postanowiła poświęcić się dla matki i poszła ślubować okrutnemu robakowi. Usłyszawszy więc śpiew:

Jeśli będziesz ślubowała,
Z tego morza będziesz wodę brała,
Anusiu moja da moja —
Anusiu moja.

Oświadczyła z płaczem, że ślubuje i otrzymała żadaną wodę, której użycie przyprowadziło wkrótce staruszkę do zdrowia, co całej rodzinie wielką pociechę przyniosło. Teraz więc chodziło o spełnienie przyjętego ślubu i ze drżeniem oczekiwano wyroku. Jakoż, zaraz po przyjsciu do zupełnego zdrowia staruszki, ukazał się ów smok, a przyczołgawszy się do chaty, woła:

Przelękniona okrutnie Anusia nie chciała mu otworzyć drzwi, ale matka przekonawszy ją że winna dopełnić ślubu dla uniknięcia większych nieszczęść i kary, kazała jej zaraz takowe otworzyć; a w tém ono licho znowu się odzywa:

Przesadź mnie za próg Anusiu, przesadź mnie za próg;
 a bo tyś mi ślubowała
 kiedyś z morza wodę brała
 Anusiu moja da moja — Anusiu moja.

Anusia napędzana przez matkę podała mu gałgan czy wiecheć, by mu dopomóż przeleźć przez próg. W chacie wskazała mu miejsce pod ławą, a to się odzywa:

Na krześle posadź Anusiu — nakrzesle posadź;
 a boś ty mi ślubowała i t. d.

Podawała mu powróz aby wlaźł na stołek, poczem to odzywa się:
 A dajże mi jeść Anusiu — a dajże mi jeść;
 a bo tyś mi ślubowała i t. d.

Nagotowała mu klusek i maku, i podała to na misce:
 Na półmisku daj Anusiu — na półmisku daj;
 a boś ty mi ślubowała i t. d.

Kiedy więc dała na półmisku i postawiła na stole, ono śpiewa:
 A nakryjże stół Anusiu — a nakryjże stół;
 a boś ty mi ślubowała i t. d.

Nie mając nakrycia pożyczyła takowe ze dworu, nakryła, i położyła drewniane łyżki.

Srebrne łyżki daj Anusiu — srebrne łyżki daj;
 a boś ty mi ślubowała i t. d.

Pożyczyła srebrnych łyżek ze dworu i położyła przed nim, w tém słyży:
 A dajże mi pić Anusiu — a dajże mi pić;
 a boś ty mi ślubowała i t. d.

Przyniosła wody, i postawiła mu ją w szklenicy:
 Złoty kubek daj Anusiu — złoty kubek daj;
 a boś ty mi ślubowała i t. d.

Pożyczyła złoty puhar ze dworu, i postawiła przed nim, a to się odzywa:
 Pójdz że ze mną jeść Anusiu — pójdz że ze mną jeść;
 a boś ty mi ślubowała i t. d.

Nie chciała zrazu na to przystać, lecz matka i siostry nakłoniły ją, ubolewając że się musi z takim robaczyskiem żywić. Usiadła więc do stołu, lecz co weźmie klusek to go nieznacznie pod stół ciska.

Po skończonej wieszce, smok woła:

A pościel że mi Anusiu — a pościel że mi;
 a boś ty mi ślubowała i t. d.

Wzięła garstkę barłogu i rzuciła pod ławę, lecz robak zażądał:

A na łódeczku Anusiu — a na łódeczku;

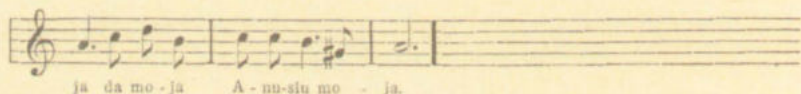
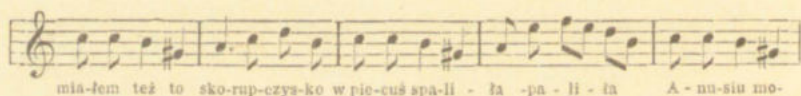
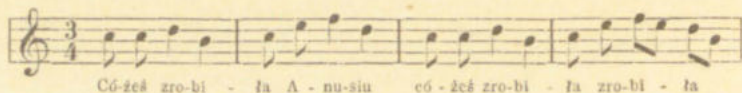
a boś ty mi ślubowała i t. d.

Przyniosła więc prześcieradło, pierzynę i poduszki, i posłała mu łóżko; wtedy robak zaśpiewał:

Pójdźcie ze mną spać Anusiu — pójdź że ze mną spać

a boś ty mi ślubowała i t. d.

Przerażona tem Anusia chciała uciekać, lecz smok zastąpił jej drogę. Gdy wreszcie po długim oporze zdołano ją przekonać że uledek musi konieczności, położyła się w łóżku tak, że on został od ściany a ona od brzegu, a kosę ostrą między niemi układała. Koło północy smok zdjął z siebie skorupę, rzucił ją pod ławę, i ukazał się w postaci ładnego młodzieńca. Matka widząc skorupę pod ławą, wstała w nocy, wywlekła takową i rzuciła w piec gdzie się zarzyły węgle; skorupa się spaliła, a smutny młodzieniec zaśpiewał nazajutrz:

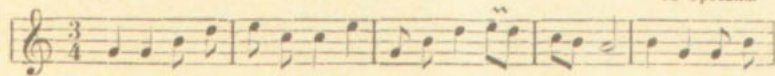
Oświadczył że co miał cztery lata pokutować, to teraz po stracie skorupy osiem. Oddalając się, oddał jej piękną laskę, z którą kazał za lat osiem udać się do źródła gdzie pokutował, i uderzyć tą laską we wodę — poczem zniknął. Wkrótce Anusia powiła syna, lecz i ten zaraz po urodzeniu zniknął. Stosując się do rozkazu, po ośmiu latach poszła nad wodę i gdy w nią uderzyła, z wody natychmiast wytrysnął piękny pojazd zaprzężony sześciu białymi końmi, a w nim siedział ów ładny młodzian który był królewiczem i siedmioletniego chłopczyka trzymał za rękę. Przywitał się ze swoją Anusią, podziękował za wybawienie od zaklęcia, a pojawiwszy ją, do zamku swego zaprowadził.

(porównaj z klechdą p. t. Żaba w zbiorze Wojcickiego).

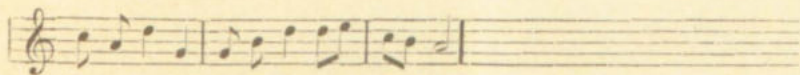

41. b.

od Opoczna.

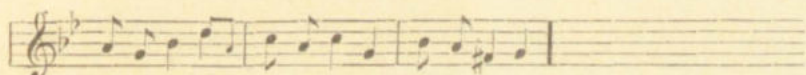
O - twórz - że mi A - nu - liń - ku o - twórz - że mi żon - ko w ten - cza - seś mi

ślu - bo - wa - ła kie - dyś wo - dę bra - ła.

41. c.

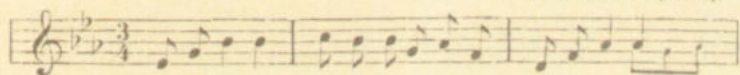
od Rakowa.

Ha - nu - słu mo - ja oj mo - ja da mo - ja
Ślu - buj ślu - buj mi bądź mo - ja bądź mo - ja je - śli bę - dziesz

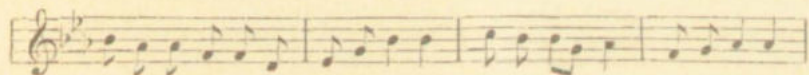
ślu - bo - wa - ła bę - dziesz z tąd wo - dę czer - pa - ła.

41. d.

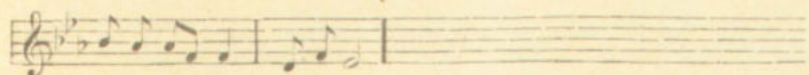
od Sandomierza (Bilcza).

Na koń - cu nos na hembul - cu broda o - twórz że mi

mo - ja pan - no mło - da w ten - cza - seś mi ślu - bo - wa - ła kie - s u zdro - ju

wo - dę bra - ła pla - czą - cy.

1. Na końcu nos — na hembulcu broda
otwórz że mi moja panno młoda

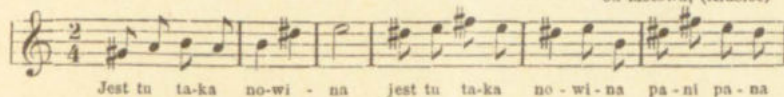
- wtenczaseś mi ślubowała
kiejś u zdroju wodę brała
    płaczący.
2. Na końcu nos — na hembulcu broda
    nakryjże mi moja panno młoda;
    w tenczaseś mi ślubowała
    kiejś u zdroju wodę brała
    płaczący.
3. Na końcu nos — na hembulcu broda
    dajże mi jeść moja panno młoda;
    wtenczaseś mi i t. d.
4. Na końcu nos — na hembulcu broda
    pościel że mi moja panno młoda;
    wtenczaseś mi i t. d.
-

DODATKI.

Do stronicy 26.

3. dd.

od Mstowa, (Krasice)

1. Jest tu taka nowina:
pani pana zabiła.
  2. Wsadziła go w ogrodzie
obsiała go leliją.
  3. Rośnij rośnij lilija
rośnij większa niżli ja.
  4. Lilija nie urosła
pani za mąż nie poszła.
  5. Idź ta zajrzy przede bór
czy nie jedzie kto wnasz dwór?
  6. Jada jada panowie
nieboszczyka bratowie.
  7. Przede dwór zajechali
i o brata spytali.
- Choćby sto kur zabiła
tyleby krwie nie było.

3. ee.

od Kozienic (Majdan).

Do stronicy 70.

5. eee.

od Warszawy i Pragi (Las, Zerzeń).

p. Nr. 5. a.

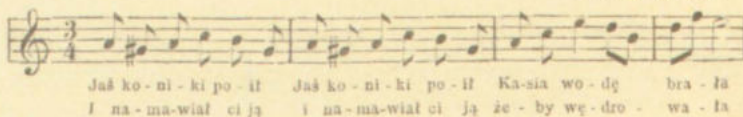
11. Oj miała ja miała złocistą spódniczkę obiecałeś kupić Jasiu kamieniczkę. 12. Tę ci kamieniczkę ktokolwiek wylupi: wracaj że Kasieńku do matuli głupia. 13. Oj miała ja miała Jasiu pierścień złoty obiecałeś kupić Jasiu wieniec z ruty. 14. Ten ci to wianuszek ktokolwiek wylupi; wracaj że Kasieńku do matuli głupia.	19. I urwała sobie listeczek z jawora: oj płyńże ty listeczku do matuli dwora. 20. Mamula wyjrzała łzami się oblała: wiesz ojeże widzisz, jak to Kasia ginie. 21. I urwała sobie listeczek z jawora: oj płyńże ty listeczku do siostrzyczki dwora. 22. Siostrzyczka wyjrzała łzami się oblała: wiesz bracie widzisz jak to Kasia ginie! 23. Jechał ci braciszek po wysokiej górze spuścił się do Kasi po jedwabnym sznurze. 26. Poszła do kościoła stała za drzwiami, i t. d.

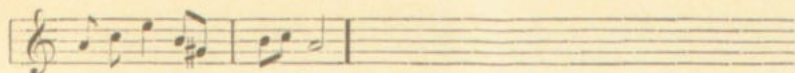
p. Nr. 5. d.

17. I zawiesił jej się
fartuszek na krzaczku
ratuj mnie Jasińku
ratuj mnie robaczku.

5. ddd.

od Motowa (Krasice).

Ka sia wo - dę bra - ła.
 że - by wę - dro - wa - ła.

p. N. 5 gg. i 5 gg.

2. I zawędrawali
 aż przed boże-męki:
 a zdejmaj że Kasiu
 złoty pierścień z ręki.

3. Ona go zdejmuje
 niezdejmująco
 i modli się, modli:
 Boże wszechmocący.

4. I zawędrawali
 przede młyn na piasek:
 tu se odpocznijwa
 nadobny Wojtaszek.

5. A zdejmaj że Kasiu
 te nowe trzewiki:

kupwa sobie kupwa
 te kare koniki.

6. A zdejmajże Kasiu
 te nowe korale:
 kupwa se Wojtaszek
 na koniki stroje.

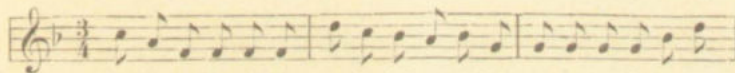
7. I wrzucił ją w stawik
 i nie sporzał za nią—
 sercu by się roztrąć
 patrzący na nią.

8. Rybaki rybaki
 włoki zaciągajcie i t. d.

Do stronicy 114

7. ee.

od Warszawy (Raków).

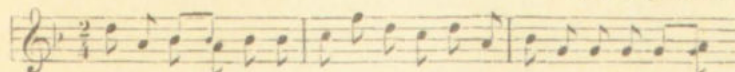
Je - chał pan z har - ta - mi wy - je - chał na po - le a o - sta - wił do - ma

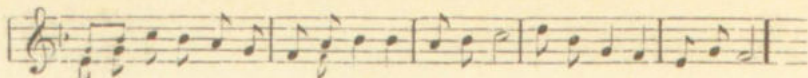
to ma - le pa - cho - le że - by do - mu pił - no - wał że - by do - mu pił - no - wał.

7. ff.

od Matowa (Krasice).

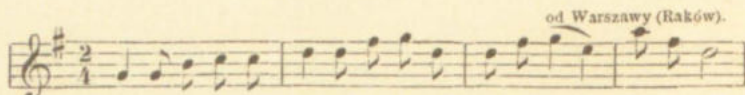
I po - je - chał ei pan z char - ta - mi na po - le i zo - sta - wił do - ma
 A da - wniej to by - ło pod ką - dzieł - kę sia - dał a nie z kra - wcy - ka - mi

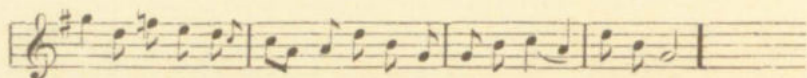
to ma-le pa-cho-le a-by dwo-ru pil-no-wał a-by dwo-ru pil-no-wał.
po-po-ko-ju ga-dać a Ka-si-ńku nie-bo-go nie by-to ci nic z-te-go.

Do stronicy 168.

12. dd.

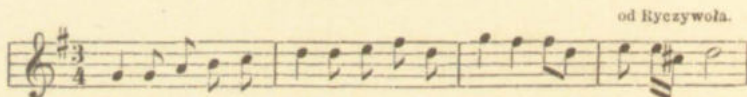
Tam za War-sza-wą tam za War-sza-wą na bło-niu na bło-niu

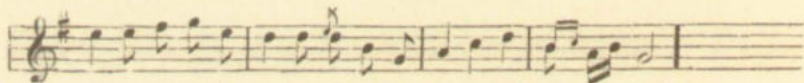
wy-wi-ja Ja-sio wy-wi-ja Ja-sio na ko-niu na ko-niu.

Do stronicy 173.

13. i.

Któ-rę-dy Ja-siu któ-rę-dy Ja-siu po-je-dziesz po-je-dziesz

czy przez cho-in-kę czy przez ol-szyn-kę czy przez wieś czy przez wieś.

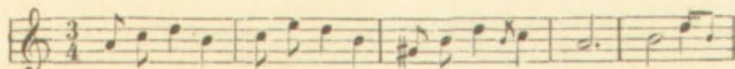
- 1 Którędy Jasiu — którędy Jasiu
pojedziesz
czy przez olszynkę — czy przez choinkę
czy przez wieś?
2. Przez wieś dziewczyno — przez wieś jedyna
pojadę
do swej dziewczyny — do swej jedynój
na radę.
- 3 A cóż to tamój — a cóż to tamój
za rada

- kiedy dziewczyna — kiedy jedyna
nie rada.
4. Czarna chmureczka — czarna chmureczka
na niebie
przyjm mię dziewczyno — przyjm mię jedyna
do siebie.
5. Da jakże ja cię — da jakże ja cię
przyjąć mam?
ja sieroteczka — ja sieroteczka
u tyś pan.
6. Ja sieroteczka — ja sieroteczka
uboga
na tobie suknia — na tobie suknia
chędoga.
7. Nie uważajże — nie uważajże
na suknie
kiej ja cię kocham — kiej ja cię kocham
okrutnie.
8. Poszła dziewczyna — po gorzałeczkę
do żyda
ni gorzałeczki — ni kochaneczki
toć bida.
9. Poszedł Jasiunio — poszedł Jasiunio
po drobnej leszczynie
orzeszki szczypie — w kieszonkę sypie
nadobnej dziewczynie.

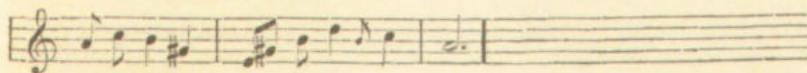
Do stronicy 206.

16. y.

od Stopnicy, Oleśnicy (Sichów duży).

Z tam-tój stro-ny je-zio-recz-ka ja-dą pa-no-wie hej hej
Je-den mó-wi pa-cho-li-czek wia-ne-czek ply-nie hej hej

mo-cny Bo-że ka-wa-le-re-wie.
mo-cny Bo-że wia-ne-czek ply-nie.

patrz Nr. 16. a.

A byli ta starostowie
wielorybowie,
a były ta staroscine
wielorybine.

A byli ta i družbowie —
wodni rybkowie,
a byli ta i druchniczki
wodne rybniczki.

16. z.

od Białobrzeg.

Z tam-tój stro-ny Je-zio-recz-ka ry - ce - rze ja - dą hej hej
mo-cny Bo - że ry - ce - rze ja - dą.

*Do strony 241.***24. h.**

od Warszawy, (Raków, Solipsy).

A wdo-wa dwór bu - du - je wdo-wa dwór bu - du - je żoł - nierz jej się
dzi-wu-je żoł-nierz się dzi - wu-je.

2. Nie dziwuj się żołnierzu
hej hej żołnierzu —
bo ja wdowa sfrasowana
siedem lat po mężu.

3. I usiedli w tem kole
hej hej w tem kole —
puścił ci jej złoty pierścień
po stole po stole.

4. Och dla Boga żywego
dla Boga żywego
to pierścień męża mego
pierścień męża mego.

5. Siedem świec zgorzało
zgorzało zgorzało i t.d.

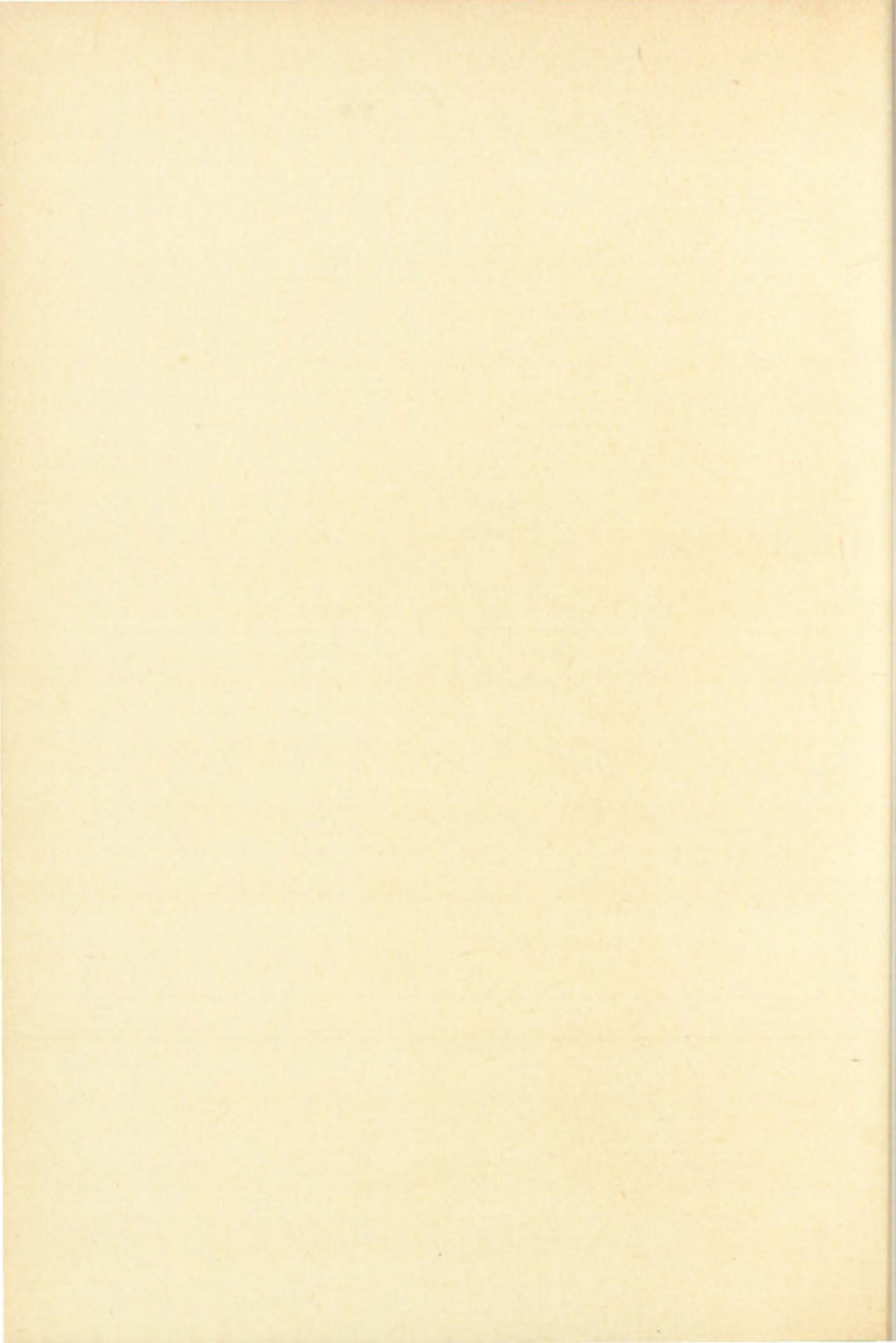

II.

T A Ń C E.

POLSKIE TAŃCE, MAZURY, KUJAWIAKI (Obertasy), WALCE.

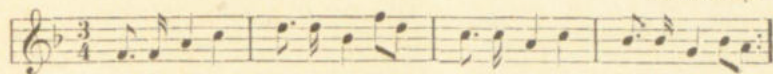
8. Od Szkalmierza i Działoszyc

LIBRARY
BN
PROBO

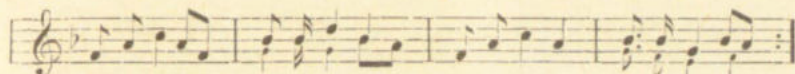
T A Ń C E.

1.

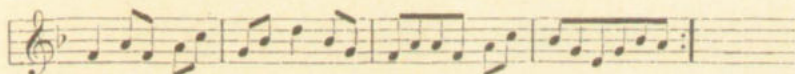
od Warszawy.

Nu Mazurze   bij nóż - ka-mi   i daj w o-gnia   podkówkami
Dana dana   na - o - ko - ło   i o - bróć-wa   się we - so - ło

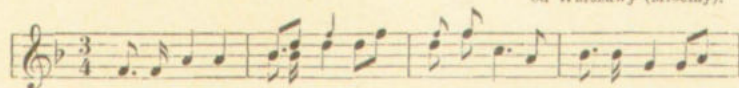

i ty Kaśka   skacz - że ży - wo   żebyś niecho -   dzi-la krzy-wo
wte-dy Mazur   we - sół ży - je   kiej tań-cu-je   kie-dy bi - je

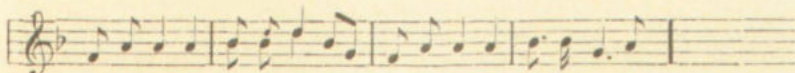

2.

od Warszawy (Młociny).

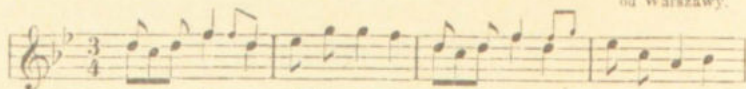
I-dzie wo-da   mię-dzy dę-by   naj-mi - lej-sza   daj mi gę - by

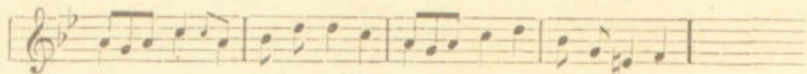
Ja-hym gę-by   nie wzbra-nia-ła   by - le ma-tka   nie wie-dzia-ła.

3.

od Warszawy.

A bie - dał mi nad bie - da-mi mam ko-chan kę za wo - da-mi
Mu - szę je-chał mu-szę ply-nąć by ko-chan - ki nie po - mi-nąć.

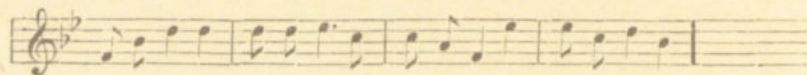
Za wo - da-mi za by-stre-mi, du - na - ja - mi głę - bo-kie - mi.

4.

od Warszawy (Młociny, Łomianki).

Nie pój-dę ja - grn - bić sia-na bo się bo - ję Per - sy - ja - na

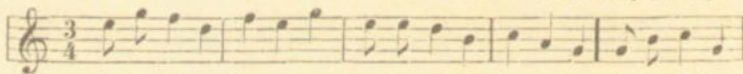

bo Per - sy-jań sie-dzi w li-pie i wy-trzesz-czył na mnie śli-pie.

Patrz Nr. 15.

5.

od Warszawy (Młociny).

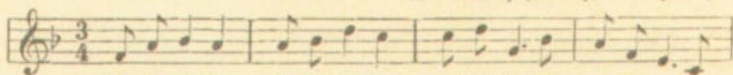
A wyj-rzyj-że dzie-wczy-no da za o-wczar - skie po - le je - że - li ta
Oj ja - dą, ja - dą ja - dą da już ci są w zie - le - ni oj je-dzie je -

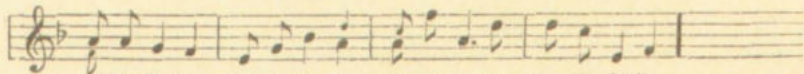
nie ja-dą da na - si o - wczar-ko-wie.
dzie je-dzie da ko-cha-nek przed nie-mi.

6.

od Warszawy (Młociny, Wawrzyszew).

Pa-słam wo-ty pod ło - zi - ną za-kłu-łam się ro-go - zi - ną

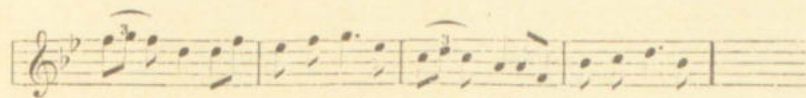
za-kłu-łam się mi-mo wo - li co ta kie-go co mnie bo-li.

7.

od Warszawy (Młociny)

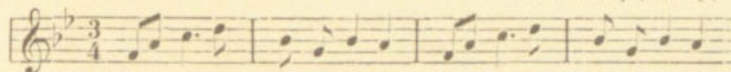
Wczo-raj świę - to dziś nie-dzie-ła Idź do do - mu psie gar - dzie-ła

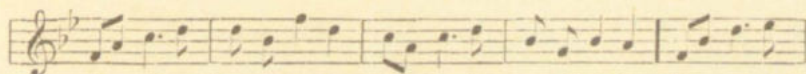
Idź do do-mu po go - rza-le i wy-śpij się do-sko - na-le.

8.

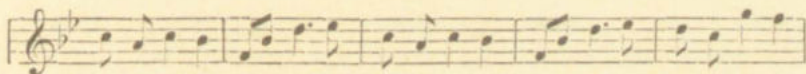
od Warszawy (Młociny)

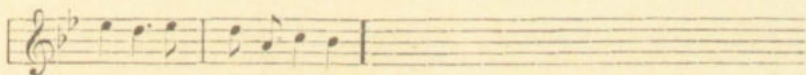
Oj czty-ry go - dzi-necz-ki da pro-sił ko-cha-necz-ki

oj a - że - bym mu da - ła da z mio - dem go-rza-łecz-ki Oj a o -

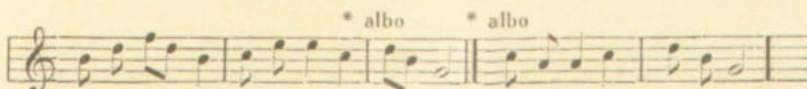
na mu da - ła da ry-necz - kę ka-pu-sty oj że - by z nią tań-co-wał

da przez ca - ła za-pu-sty.

9.

od Warszawy (Młociny, Lomianki).

Oj żoł-nierz ci ja żoł-nierz mo-ja ma-tko żoł-nierz a je - śli
A je - śli mi nie wie-rzysz spoj-rzyj mi na glo - wę da jak jejmi nie wie-rzysz spoj-rzyj mi na kol-nierz.
o - go - li - li ca - lut - ką po - ło - wę.

10.

od Warszawy (Młociny).

11.

od Warszawy (Młociny).

Że-by nie by - ło pan-ny Lu-dwi-ki to - by nie by-ło pol-skiej mu-zy-ki
 Pan-na Lu-dwi-ka za pół zło - te-go ka - za - ła nam grać wal-ca pol-skie-go.

12.

Polski.

od Warszawy (Młociny).

A wzią-łem ci su-kna ka-wał du-ży dla ko-gut - ka na raj - tu - zy
 jak zo-sta - nie ja - ki pła - tek ku - rze bę-dzie na ka - ba - tek.

13.

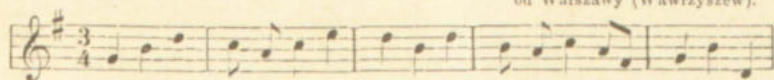
od Warszawy (Młociny).

Oj su - kien - ki mi spra-wisz da do-brze mnie za - ba - wisz
 Oj i w tań - cu wy - sko-czy da wy - ca - łu-jesz o - czy.

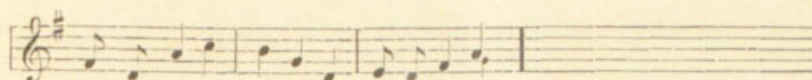

14.

od Warszawy (Wawrzyszew).

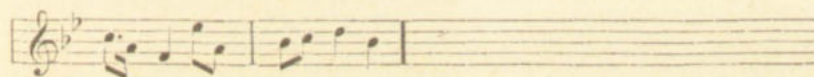
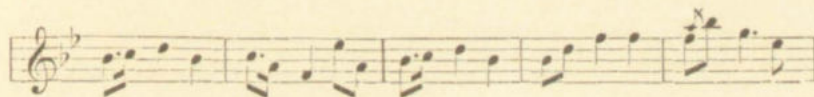
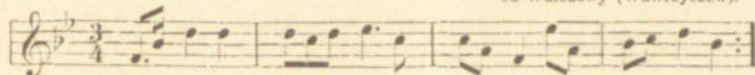
Oj zi-may kie-by wo-da da mar-twy kie-by kło-da oj ty Ja -

sień - ku mło-dy da ty mi dasz wy-go - dy

15.

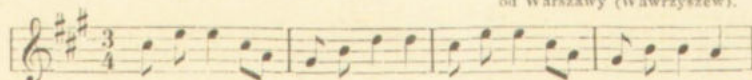
od Warszawy (Wawrzyszew).

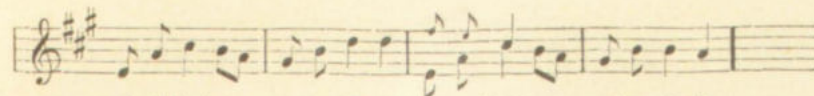
Patrz Nr. 4.

16.

od Warszawy (Wawrzyszew).

Oj dzie-wczy-no bo-no cho-dzisz, na trzo-wiecz-ki nie za-ro-bisz

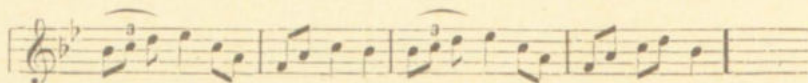

A pójdę ja na porzycz-ki za ro - bię ja na trzo-wiecz-ki.

17.

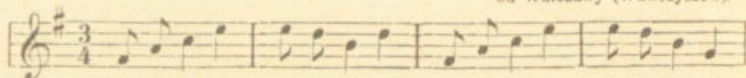
od Warszawy (Wawrzyszew).
 Da kie - dyś u - cie - ka - ła da u - cie - kła - byś by - ła
 Da kie - dy ja po - ja - dę da z ko - ni - kiem do Wi - dnia

a - leś ty mnie cze - ka - ła da boś mi ra - da by - ła.
 da bę - dziesz mnie pła - ka - ła da dzie - wcy - no do ty - dnia.

18.

od Warszawy (Wawrzyszew).

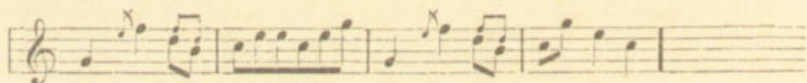
Czy mnie ko - chasz czy nie ko - chasz to za - le - ży od twojej wo - li

Tyl - ko na mnie krzy - wo nie patrz bo mnie ser - ce bar - dzo bo - li.

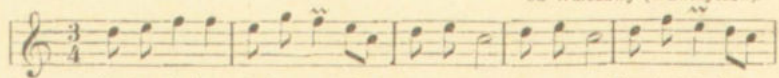
19.

od Warszawy (Wawrzyszew).

20.

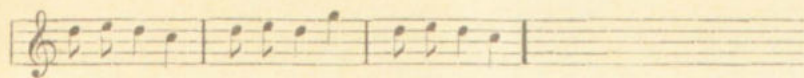
od Warszawy (Wawrzyszew).

Za - ku - ka - ly ku - ka - wecz - ki na gru - szy na gru - szy. Po - wie - dzia - ly

ba - bi - czan - ki że ja naj - głup - szy naj - głup - szy po - wie - dzia - ly

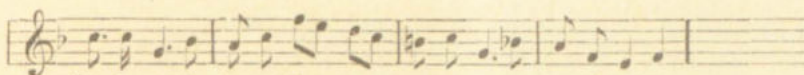
Ha - bi - czan - ki że ja naj - głup - szy naj - głup - szy.

21.

od Warszawy (Opalin).

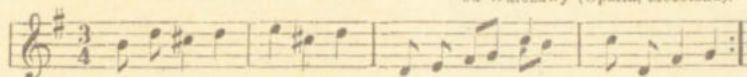
Któ - raż z dzie - wcząt gę - by ma dać? bo się śmie - je nie chce ga - dać.
Śni - ła mi się o Fra - nu - li Fra - nu - ła się do mnie tu - li.

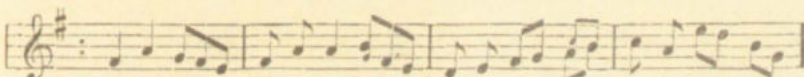
Śni - ło mi się że mam Kry - się, po - ma - cam się wym - kła mi się.
Śni - łaś mi się i ty Gier - ka bę - dzież z to - bą po - nie - wier - ka!

22.

od Warszawy (Opalin, Mościska).

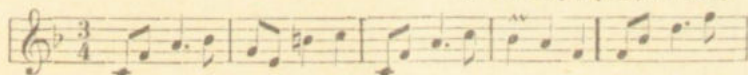
Oj na po - dwó - rzu sta - ła oj da na Ja - sia wo - ła - ła

oj po - szłam za sta - re - go oj da i nie ra - da z nie - go.

23.

od Warszawy (Opalin, Mościska).

Prze - no - kuj mnie prze - no - kuj bo mnie deszczu - ob - mo - czy! Nic bę - dę cię

no - co - wad bo ty bę - dzieś fi - glo - wad.

24.

od Warszawy (Boraków).

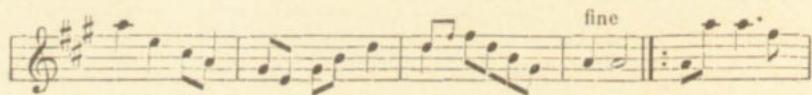
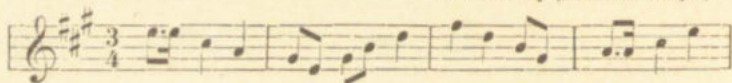

Oj cho - dzi - ła dzie - wcy - na da mię - dzy o - płot - ka - mi

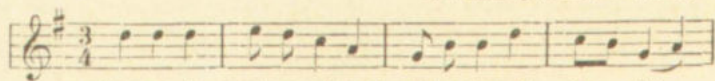
25.

od Warszawy (Łomianki Kielpin).

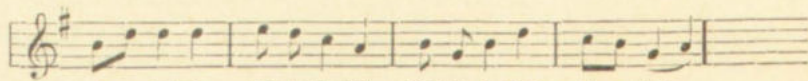

26.

od Warszawy (Kielpin Łomianki).

Oj w po - lu groch, w po - lu groch dro - bne strą - cz - ki na nim

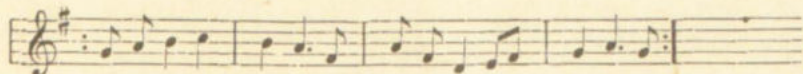
oj do - bry mój Ja - sie - niek do - brze i mnie za nim.

27.

od Warszawy (Kielpin, Łomna).

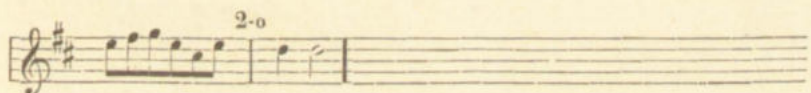
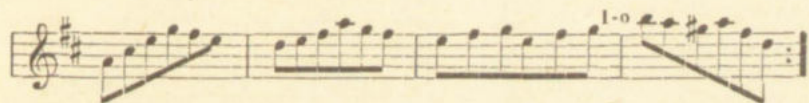
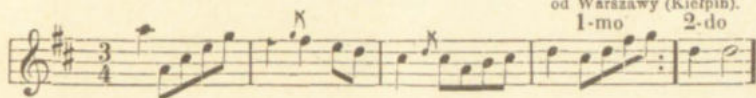
Oj że-by ja wie-dzia - ła da któ - ry mój ko - cha - nek
Oj za grosz o - ba - rza - nek da za dwa gro - sza ml - ka

oj ku - pi - ła - bym je - mu da za grosz o - ba - rza - nek.
oj tak-by m go wy - pa - sła da jak ja - kie - go by - ka.

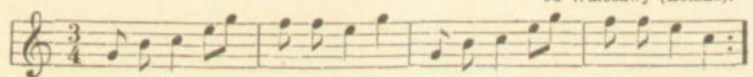
28.

od Warszawy (Kielpin).

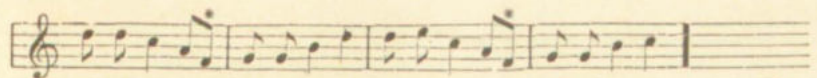

29.

od Warszawy (Łomna).

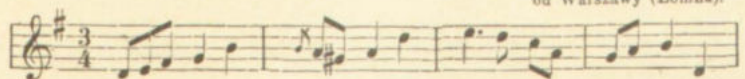
Pod-sko-czy-ła i po - dry - ga i krę - ci się kie - by fry - ga

pod-sko-czy-ła do pu - ła-pu a pier - si jęj chła-pu chła-pu. * f lub fis.

30.

od Warszawy (Łomna).

Sze - ro-ki ro - we-czek nie mo-gę prze - sko-czyć
W pią - tek na - mo - czy - ła w so - bo-tę wy - pra - ła

pro-sił mnie Sta-sień - ko ko-szul - kę na-mo-czyć
a w nie - dzie - lę ra - no Sta-sień - ka u - bra - ła.

31.

od Warszawy (Boraków).

Ma-zu - ro - czek się na-pił oj i mie - le i mie - le

węci-bił czu - pry-nę w po-piół czu - pry-ną po po - pie - le.

32.

od Warszawy (Łomna).

33.

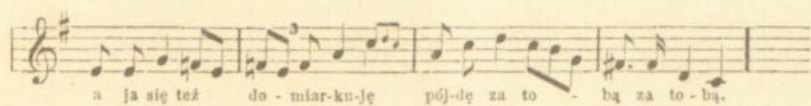
od Nowego-dworu (Jabłonna).

Da dzie-wu-cha szła bez wieś da chło-piec ją pro-wa-dzi da po - tra-cił

ją z bo-ku da o - na się z nim wa-dzi.

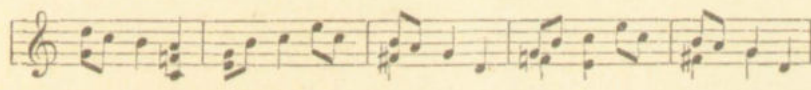
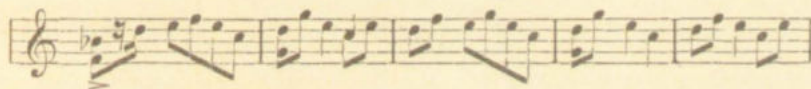
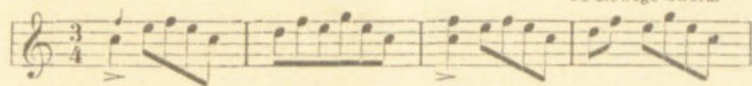
34.

od Nowego-dworu (Jabłonna).

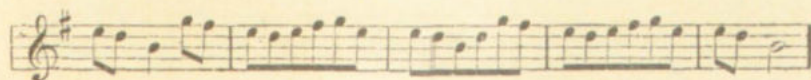
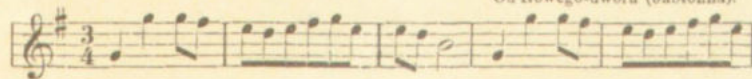
35.

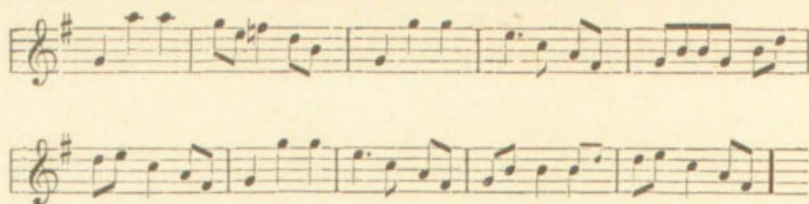
od Nowego-dworu.

36.

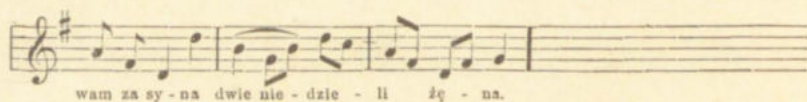
Od Nowego-dworu (Jabłonna).

37.

od Pragi (Tarchomin).

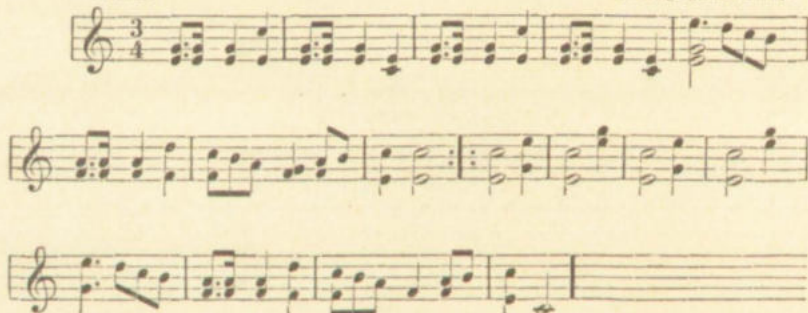
Dwie niedzieli żęła
a półfory prała,
będe wam wójtowa
syna odrabiała.

Będe odrabiała
i będe służyła,
jak córka z matulą
będe z wami żyła.

38.

Muzur.

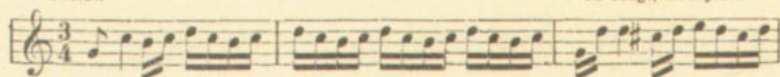
od Pragi (Tarchomin).

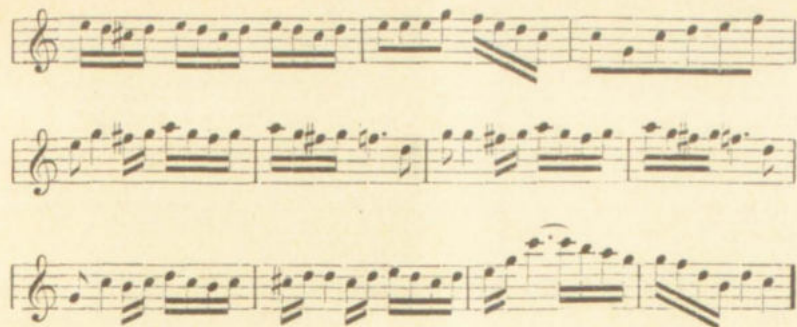
39.

Polski.

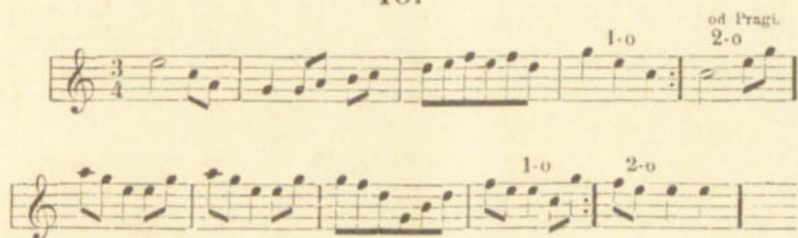
od Pragi, Radzymina.

40.

41.

od Pragi (Ząbki, Brudno).

Oj zie - le - ni się zie - le - ni da i tra-wka przy zie-mi
 oj bę-dziesz ty Ma - ryś mo - ją da już się nie od - mie - ni
 oj bę-dziesz ty Ma - ryś mo - ją da już się nie od - mie - ni.

42.

od Pragi (Białofka).

Oj mo - ja ma - tu - lu có - żem za-ro-bi - ła Mia-łam

fine

ja ko-chan-ka ju - zem go straci - ła.

43.

Od Pragi (Białoleka, Marki).

Bądź że mo - ją nie bądź czy - ją bę-dzież so - bie go-spo-dy-nią
By-łaś do - brą nie bądź in - ną to cię ku - ła - ki o-mi - ną

bądź że mo - ją bądź że pręd - ko go-spo-dy - nią, bę-dziesz skrzę-tną.
by - łaś do-brą bądź że jesz - cze bę-dziesz je - dną w ca - lej wie - sce

44.

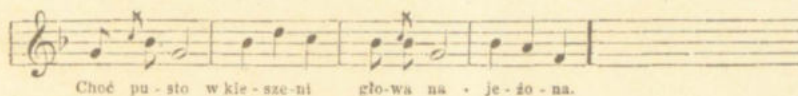
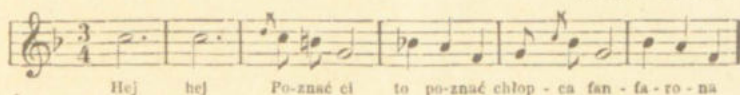
Od Pragi (Białoleka).

bądź że mo - ją bądź że pręd - ko go-spo-dy - nią, bę-dziesz skrzę-tną.
by - łaś do-brą bądź że jesz - cze bę-dziesz je - dną w ca - lej wie - sce

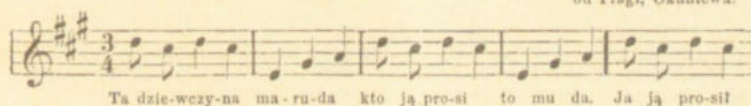
45.

od Pragi, Okunięwa.

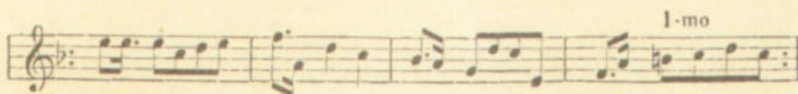
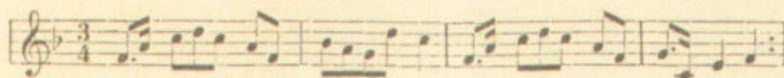
46.

od Pragi, Okunięwa.

47.

od Pragi, Mińska.

2. do

48.

Od Pragi (Miłosna).

U - ży-waj lu - zię - ko świa - ta pó - ki jesz - cze mło - de la - ta

Bo jak cię marszcz - ki po - wło - kę to i chłop - cę - ta u - cie - kę.

49.

Od Pragi (Miłosna).

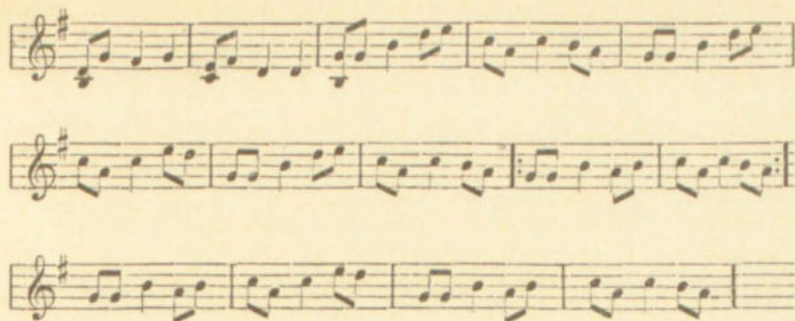
Oj wsto - do - le ja spa - ła mysz - ki się bo - ja - ła. Oj ko - tek

mysz - ki go - nił unie Pan Je - zus bro - nił.

Mel. patrz Nr. 9 i 26.

50.

od Pragi, Okólniewa.

51.

od Pragi (Grochów).

Oj je-dzie Ja-sio je-dzie da mi-ja mo-je wro-ta oj gdzie ja
się po-dzie-ję da u-bo-ga sie-ro-ta.

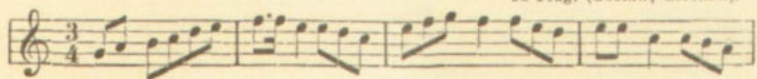
52.

od Pragi, (Grochow, Miłosna).

Hej je - cha - li przez wsi-sko da zła - ma - li o - si-sko
Oj mó - wi-łem nie jedź-cie da zła-mie-cie i trze-cie.
oj je - cha - li przez po - le da zła-ma - li dwie ko - le.
da o - ni nie słu - cha - li da wszyst-kie po - ła-ma - li.

53.

od Pragi (Goćław, Grochów).

tr

54.

od Pragi (Grochów).

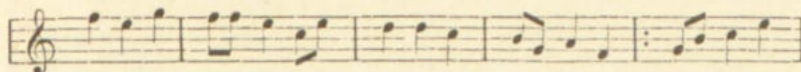
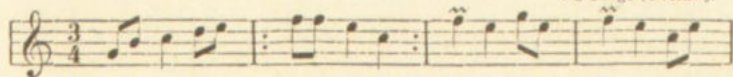
55.

Od Pragi (Gośćaw).

Oj Te-reś mo-ja Te-reś da ko-mu łó-ko ście-lesz Da to-bie
mój Ja-sień-ku da chodź se na nim po-leż.

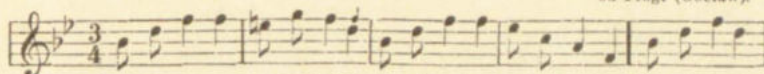
56.

Od Pragi (Goctaw).

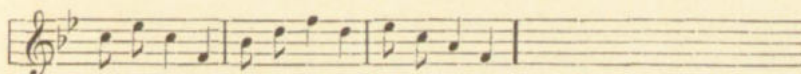

57.

od Pragi (Goctaw).

Po-szła pan-na na żo-łą-dzie na-zbie-ra-ła co to bę-dzie. Żo-łą-dź po żo-

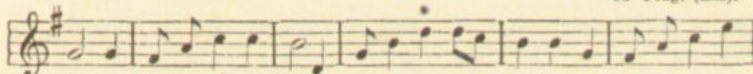

łą-dzi żo-łą-dź, aż nie mógł far - tu-szek ob-jąć.

Patrz Nr. 161.

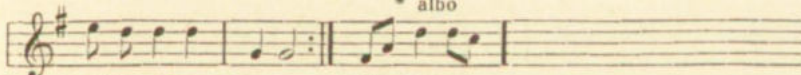
58.

od Pragi (Las).

Cie-szy - ła się ma - tka je-dy - nacz-kiem sy-nem oj że mu za - pi - sa - ła
Wró-ble z za ko - mi - na la-tem wy - le - cia - ły oj sy - na je - dy - na - ka

* albo

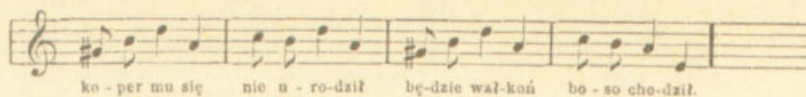
wró-ble za ko - mi - nem. naczkiem sy-nem
dzie-wczy-ny nie chcia - ły.

59.

od Pragi (Las).

Za-siał wał-koń ko-prem ro - lą a sam po-szed na swy-wo - lą

ko - per mu się nie u - ro - dził bę - dzie wał - koń bo - so cho - dził.

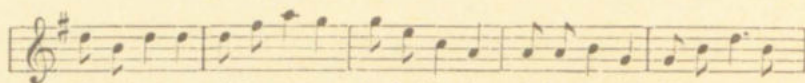
p. Nr. 55.

60.

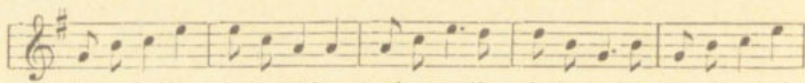
od Pragi (Las, Zbytki).

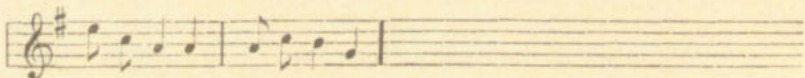
Oj i u mo - jej ma - tu - li da i bia - ty ko - mu wi - dać

Oj i je - dna cór - kę ma - ją da i tyj i nie chcą wy - dać. Oj wy - da - dza

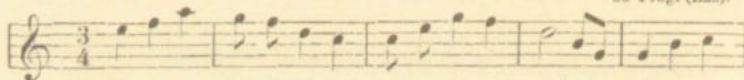
da wy - da - dza da i ty - lo trze - ba pro - sić oj i ta - lar - ka - mi brzą - kać

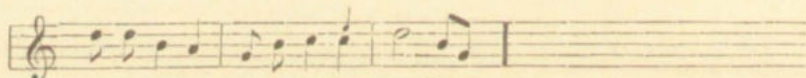
da i go - rza - lecz - kę no - sić.

61.

od Pragi (Las).

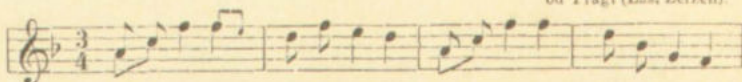
Oj le - sie - wskie pa - rob - ki to wszy - stko do ma - ści jak i - dą
Oj le - siew - skie pa - rob - ki wy - so - ko się no - szą, a jak przy -

z karcz - my do dom nie - są port - ki w gar - ści.
dą do karcz - my o go - rzał - kę pro - szą.

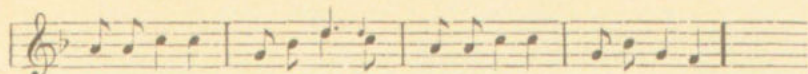
62.

od Pragi (Las, Zerzeń).

Oj i, ko - ni - ki ka - li - ki da i ja sam nie - mo - gę
Oj i py - tam się o dro - gę da i o do - bry go - ście - niec.

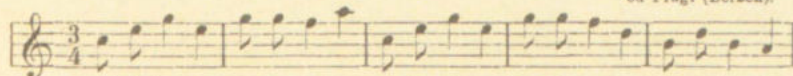

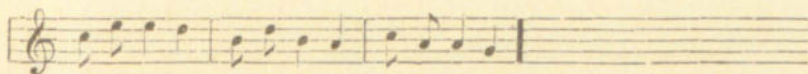
Oj i ja - dę do Ka-sień - ki da i py-tam się o dro-gę.
Oj i ja - dę do Ka-sień - ki da i po ru - cia - ny wie-niec.

63.

od Pragi (Zórzeń).

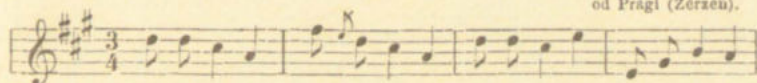
Oj dla-bo-ga co się sta-ło na ka - li-nie ja - gód ma-ło. Czy nie by - ło

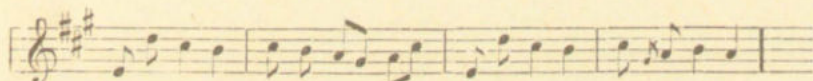
czy o - pa-dły. czy o - ber-wał Ja - sio ła-dny.

64.

od Pragi (Zórzeń).

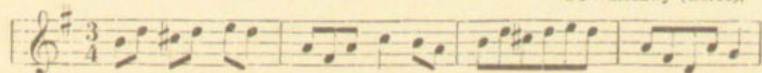
Za-graj że mi ma - zu-recz - ka z no-gi na no - gę na no-gę
Za-graj-że mi ma - zu-recz - ka a - by ła-dae - go ła-dno-go

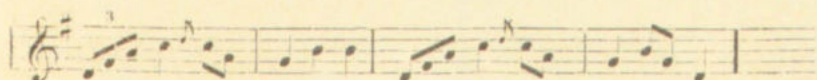
Niech-że ja se po - tań-cu - je cho-ciaż nie mo - gę nie mo-gę.
Niech-że ja se po - tań-cu - je do dnia bia - łe - go bia - łe - go.

65.

Od Warszawy (Górcę).

Da po wo - dzie po Wi-śle da pty-nie cy - ra - ne-czka
O. nie sły - chać nie wi-dać da a - le on przy - je-dzie

Oj nie sły - chac nie wi-dać da me-go ko - cha-ne - czka
Da mam w lo - gu na-dzie-ję da że on mo - im bę - dzie

Patrz Nr. 43. 85. 89.

66.

od Warszawy (Górcze).

Pa-ro - bec-ku krzy-wo o-rzesz po-praw że się je-śli mo-żesz

Popraw że się na wy-gan-ce po-do-basz się soł - ty - sian-cc.

67.

od Warszawy (Górcze).

Wyj-rzaj dzie-wu - cho na gó - ry wyj-rzaj na gó - ry na gó ry,
Je-chał Ba - bl - czak na la - sy je-chał na la - sy na la - sy

czy nie i-dzie czy nie je-dzie Gór-cza-wiak któ - ry da któ - ry.
i dał wie-niec zie-lo-niu-chny Ma - ry - si na - szej da na-szej

68.

od Warszawy (Górcze. Blizny).

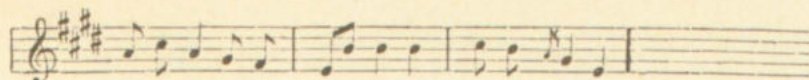
Oj Ma - ryś mo - ja Ma-ryś da po-nie - dnia-tek to dziś
Oj u - ła - ny u - ła - ny czy pój-dzie - cie do nie-ba?

oj po - lóż ką-dzio-lecz-kę da chodź na go - rza-lecz-kę.
oj tam go - rzał - ki nie ma to i was nie po trze - ba.

69.

od Warszawy (Górcze).

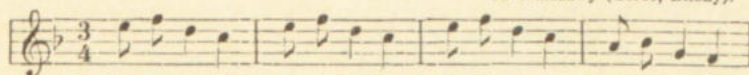
So-bie ja gram nie ko-mu a wy ba - by do do-mu, Co tu ku -
Oj wa - ra chłop-cy wa-ra da ja se grać ka - za - ła, za-pla - cę

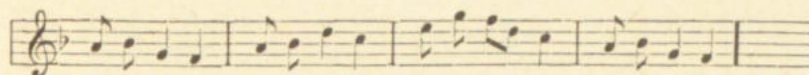
ci po ba-bach co sia-da - ją po ta-wach.
mu - zy - kę sa - ma bę - dę tań - co - wa - ła.

70.

od Warszawy (Górcze, Blizny).

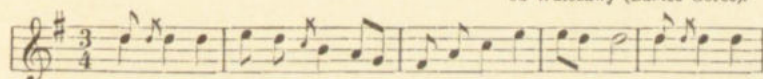
Oj czy ja - dła czy nie ja - dła da zaj - mij że ją do ra - dła

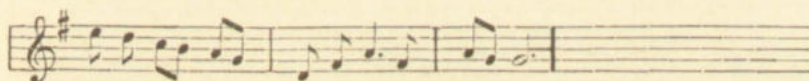
dzie-wu - cha się nie wy - spa - ła da bo dłu - go tań - co - wa - ła.

71.

od Warszawy (Babice Górcze).

Je - śli bę - dziesz wo - dę bra - ła pa - mię - taj nie któ - cię je - śli bę - dziesz
Bo gdy wo - da się za - mą - cił trze - ba cze - kać rau - ka a gdy wyjdiesz

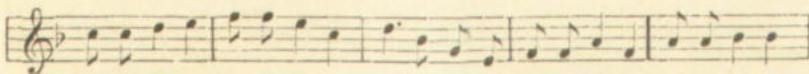
mnie ko - cha - ła pa - mię - taj nie smu - cić.
z mej pa - mię - ci u - tra - cisz ko - chan - ka.

72.

od Warszawy (Babice).

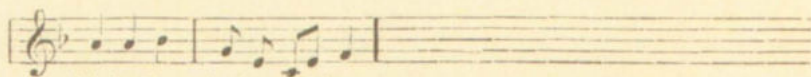
Da ta je - dna, da ta dru - ga, da ta trze - cia ocz - kiem mru - ga,

da ta czwar - ta szpil - ką ko - le da ta piąt - ta ku sto - do - le da szó - sta się

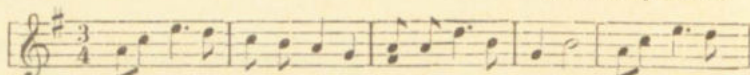
do mnie śmieje da się-dma mi wód-kę le - je ó - sma cią-gnie do ta-necz-ka

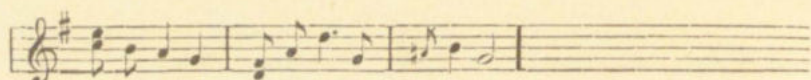
hej hu-laj ko-cha-necz - ka.

73.

od Warszawy (Babice).

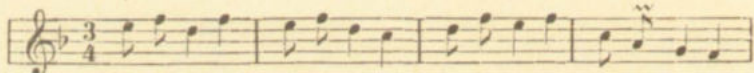
Oj cięż - ko te-mu cięż-ko co pod wo-dę ply-nie oj cięż-źć
Oj bo pod wo-dę ply-nie to wy-pły-nąć mo-że, a kto się

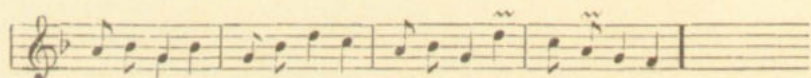
i mnie cięż-źć u - bo-giej dzie - wczy-nie.
w kim po-ko-cha o - pu-ścić nie mo - że.

74.

Od Warszawy (Babice).

Da i na Ba - bi-ckiem po - lu da i na mo - ści-skiej dro-dze
oj sznu - ru - je go sznu - ru - je da i ró - że - wą wstą-że-czką

da sznu - ru - je se dzie-wczy-na da i trze-wi - czek na no-dze
za-pła-ka-ła mo-dre o - czy da i u - cie - ra chu-sto-czką.

75.

Od Warszawy (Babice).

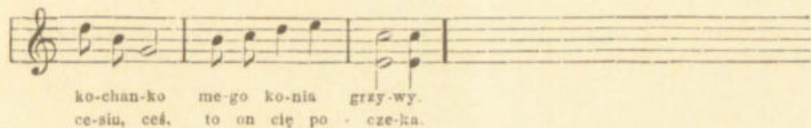
Oj ja - da - li i pi - ja - li da nie tam nie wskó - ra - li
Oj nie prze - bie-raj Ma-ryś da że-byś nie prze - bra-ła

Patrz Nr. 26.

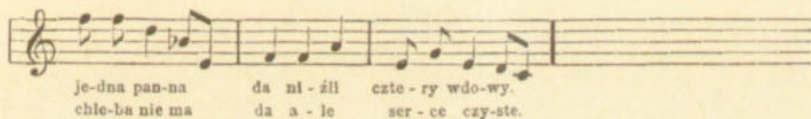
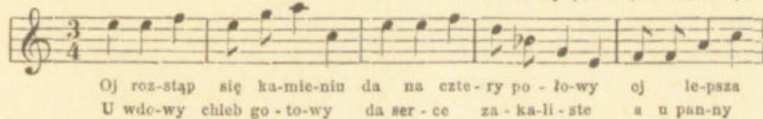
76.

od Warszawy (Babice, Latchorzew).

77.

od Warszawy (Babice, Latchorzew).

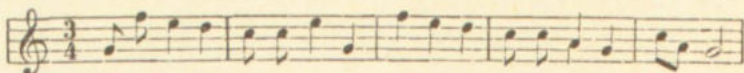
78.

Od Warszawy (Babice).

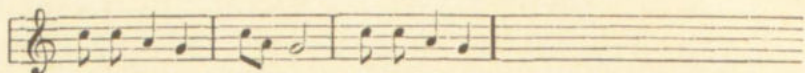

79.

od Warszawy (Babice).

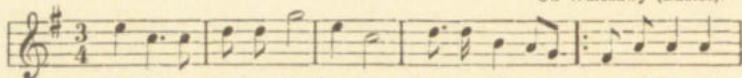
Sied-miu mi się za - le - ca - ło da sie-dmiu za mną bie-gło sie - dmiu
 Sie-dmiu wro-ta o - twie-ra - ło da sie-dmiu i mnie strze-gło sie - dmiu

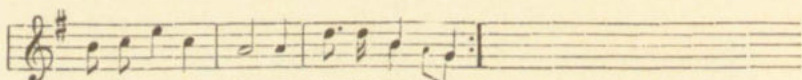
o - li du - li sie - dmiu o - li du - li.
 o - li du - li sie - dmiu o - li du - li.

80.

Od Warszawy (Babice).

My-śla-łeś dzie-wu-cho żem ci się za - le-cał po - da-łem ci
 My-śla-łeś chło-pa-ka com ja cię ko-cha - ła ja kie - li-szek

ki - li-sze-czek ka - wa - ler-ski zwy-czaj.
 wy-pró-śni-ła z cie-bie się na-śmia-ła

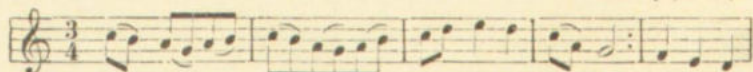
81.

Od Warszawy (Babice).

82.

od Warszawy (Babice).

Oj Ba - bi - ekie chłop-cy ży-ją so-bie wca - le da wy-sta-
 Oj je - den pi - wo ro - bi dru-gi bu-tel - ku - je, da trze-ci

1-mo 2-do

wi - li bro-war na ba - bi-ckiej ska - le.

kor-ki ro - bi a czwar ty szyn - ku - je.

83.

od Warszawy.

84.

Fujarka

Od Warszawy (Babice, Zielonki).

A cół to - bie, cół to - bie da u - kła - dziesz się spisz so - bie a go - rzej

mnie, go - rzej mnie da z ko - ni - ka - mi na zi - mnie.

85.

od Warszawy (Babice).

86.

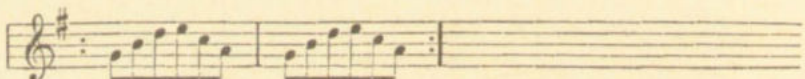
od Warszawy (Wojcieszyn).

Patrz Nr. 4, 15.

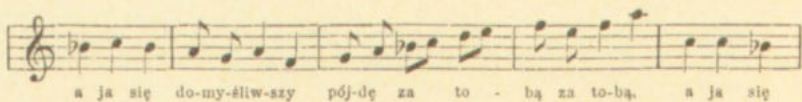
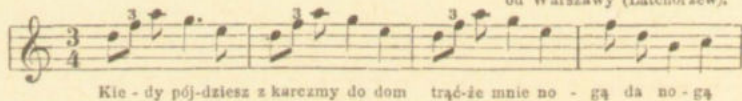
87.

od Warszawy (Wojcieszyn).

88.

od Warszawy (Lachorzew).

89.

od Warszawy (Ołtarzew).

Patrz Nr. 65.

90.

od Warszawy (Ołtarzew).

Masz ca - lo - wać po - ca - tuj - że, masz żar - to - wać po - żar - tuj - że

1-mo 2-do

nie na - my - ślaj się czas dłu - gi nie będziesz ty, bę - dzie dru - gi

91.

Od Warszawy (Ołtarzew).

Trze - ci ro - czek te - mu bę - dzie com cho - dzi - ła po żo - lę - dzie
I Ja - się - kam za - wo - ła - ła bym co prze - dziej na zbie - ra - ła

com cho - dzi - ła tom cho - dzi - ła bo się żo - lę - dzie za - ro - dzi - ła.
Ja - sio zbie - ra trzę - sie dę - by jam mu za - to da - ła gę - by.

Patrz Nr. 98.

92.

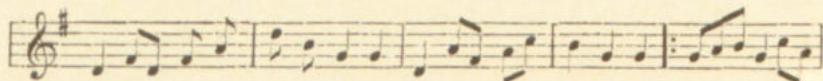
od Warszawy (Ołtarzew).

93.

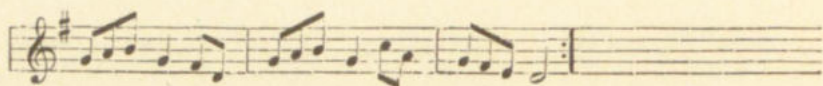
od Warszawy (Ołtarzew).

Do - bre le - ki bez a - pte - ki da u wu - jen - ki mo - jej
Do - bre le - ki bez a - pte - ki da ko - go brzu - cho bo - li

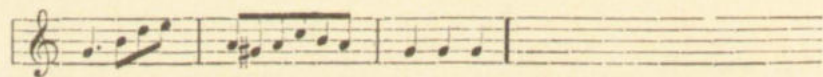
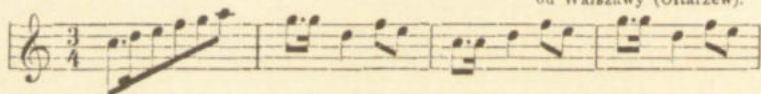

bo wu - jen - ka u ko - min - ka da z kle - li - sze - czkiem sto - i.
bo wu - jen - ka u ko - min - ka da z ty - gie - le - czkiem sto - i.

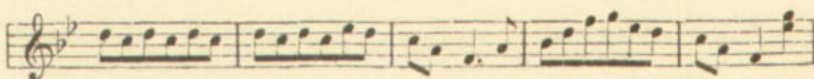
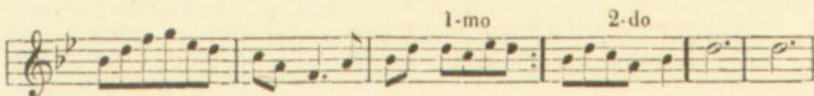
94.

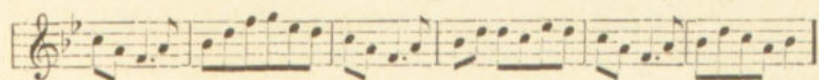
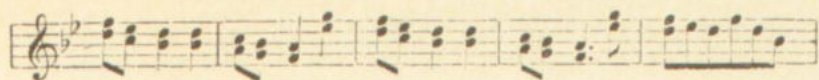
od Warszawy (Ołtarzew).

95.

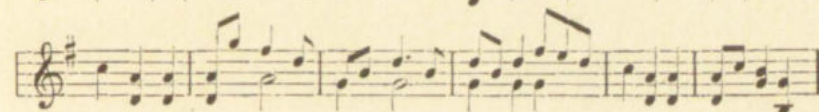
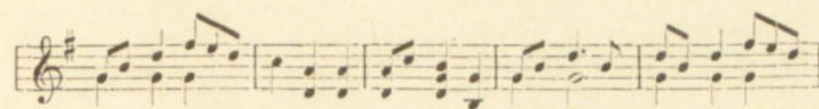
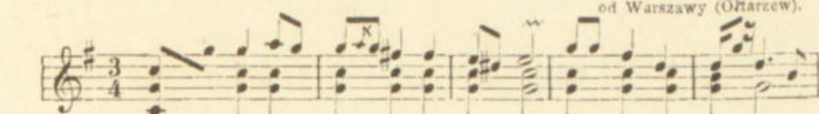
od Warszawy (Ołtarzew).

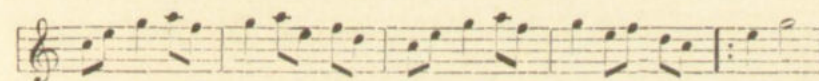
96.

od Warszawy (OHarzew).

97.

Od Warszawy (Chrzanów).

patrz Nr. 41.

98.

ed Warszawy (Chrzanów).

Bo - daj u - marł kto mi ga - ni do - bra żo - na z pie - nię - dza - mi

a kto we - źmie bez pie - nię - dzy to u - ży - je bic - dy nę - dzy.

99.

od Warszawy (Chrzanów).

p. Nr. 19. 89.

100.

od Warszawy (Chrzanów, Ożarów).

O - ie - nił się   Za - cha - ria - czek   u - cie - kla mu   na cho - ja - czek

A   pa - trzaj - ło   Za - cha - ria - czku   two - ja   że - na   na cho - ja - czku.

101.

od Warszawy Chrzanów).

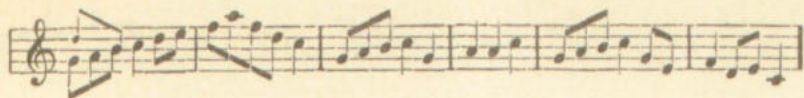
Oj   daj   daj   Ma - ry - aie - czku   e - j   daj   daj   go - rza - le - czki

za - pla - cę ci   na pó - le - czku   za - pla - cę ci   peł - ne nie cki.

Mel. Nr. 51.

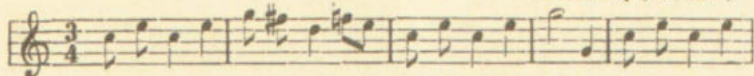
102.

Od Warszawy (Chrzanów).

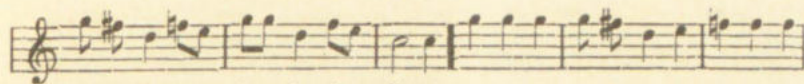

103.

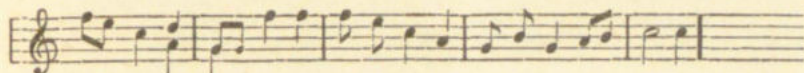
od Warszawy (Chrzanów).

A mó-wi-ła sro-ka wro-nie nie chodź po psze - ni - cy bo wy-le - ci

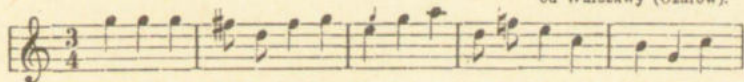
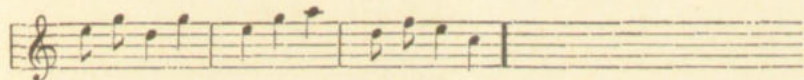

chłop z ka-mie-niem to cię oka - li-czy.

104.

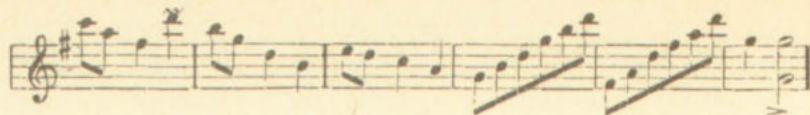
od Warszawy (Ożarów).

Oj ja du - da ty du-da da o - ba - śmy du-do-wie Oj ja się -
Oj bę-dzie - wa grać Zoś-ce da aż się ze snu o-cknie A któ - rydę przy no-gach da ty się - dziesz przy-gło-wie.
się zmer-du-je da to so - bie od-pocz-nie.

105.

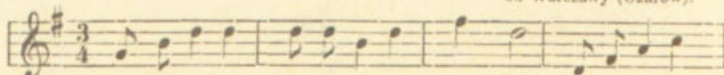
od Warszawy (Ożarów).

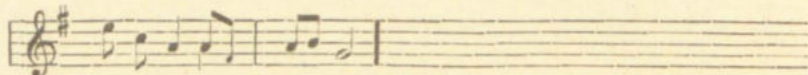

106.

od Warszawy (Ożarów).

A czyż ci mnie na przy-piec-ku na - laz co mną będziesz

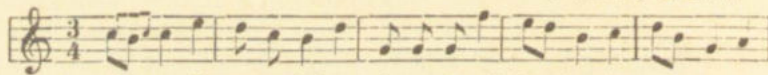
po-nie - wie-rał za - raz.

Wzięłeś ci mnie od ojca od matki
Wzięłeś za mną wszelakie dostatki.

A cóż tam za dostatki miała?
ej pół kury i półtora jaja.

107.

od Warszawy (Bronisze).

Oj mam dzie-wcy-nę ła-dną da co we mnie ko - cha się oj na za-

to-ty łep-ska da na żo-nę nie zda się.

108.

od Warszawy (Bronisze, Zbików).

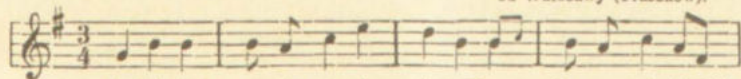
Czerwony dy - szel da dy-szel da i ma-lo - wa-ne lu-śnie
Oj i ma-tu - la u-snę - ła da i na ko - min-ku zga-sło

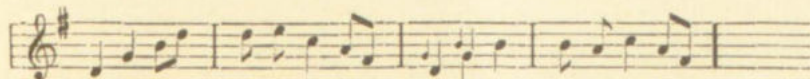
oj i za-czo - kaj chło-pa - lu da i jak ma - tu - ja u-śnie.
oj i dzie-wcy - nie we-so - ło da i chło-pa - ko-wi ja-sno.

109.

od Warszawy (Pruszków).

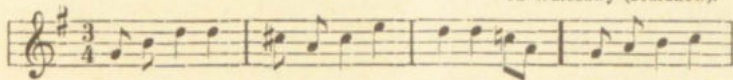
Da choć nie mam ko-ra-li da na-wią - żę se la-ku (kwiatu)
Da świe-żu - teń - kie-kwiat-ki da pręd-ko po-wię - dnie - ją

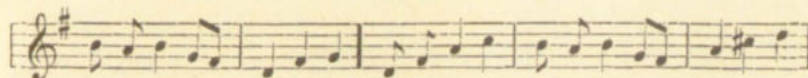
da świe-żu - teń - kie kwia-łki dla cie - bie nie - bo - ra - ku.
da two - je czar-ne ocz - ka da każ-dy dzień się śmie-ją.

110.

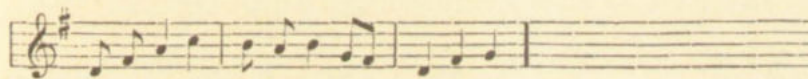
od Warszawy (Pruszków).

„Da gdzie-żes się mój Ja-sień-ku za-bawił cze - mu - żes się

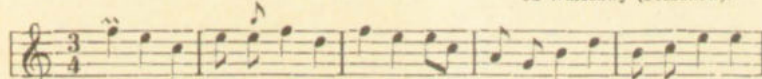
na sło-we-czku nie sta-wił?” Oj w War-sza-wie mo-ja Ba-siu w War-sza-wię

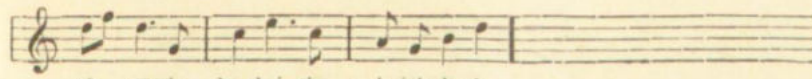
da na do-brem na pi-we-czku na ka-wie.

111.

od Warszawy (Pruszków).

Oj za-wsze mo-ja pa-ni da ro-bo - tę mi ga-ni da a ja jej

nie ga-nię da choć chu - de śnia-da-nie.

112.

od Warszawy (Pruszków).

Oj da ie-by nie o lu - dzi oj da nie o mat-kę mo-ję
Oj da po-szfa - bym do nie-go oj da bo mi wszyst-ko za 'nie

oj da po-szła - bym do nie - go   oj da jak się   Bo - ga bo - ję,
oj da tyl - ko   mój naj - mił - szy   oj da od War - szawskich gra - nic.

113.

od Warszawy (Pruszków).

Oj niechoǳi do   ta - ne - czka   bo wia - nek w tań - cu zle - ci   wiatr go por -
wie   na śmie - ci   da wró - cisz   bez wia - ne - czka.

114.

od Warszawy (Pruszków).

Da i po - si - wia - ły gó - ry   da i po - si - wia - ły la - sy
da i kie - dy   ja cię ko - chał   da i mi - nę - ły te cza - sy.
Da i minęły te czasy,
Da i minęły momenta
Da i kiedy ja cię kochał
Da i patrzył ci w oczęta.

Da i minęły te czasy,
Da i próżno ci się smucić,
Da i co już raz uleci,
Da i temu się niewrócić.

115.

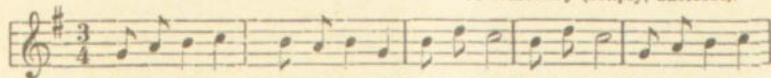
od Warszawy (Pruszków, Zbików).

Po - wie - dzia - ła   ma - ła oj - ciec   że nie u - mliem   chle - ba u - piec,
Oj i mnie się   chłó - bek zda - rzył,   po za - skó - rzu   ko - tek ła - ził,
a ja się też   do - my - śli - ła   na bo - che - nek   roz - czy - ni - ła.
i do ko - ła   się wy - krę - cał,   skó - rki o - go - nem nie trą - cał.

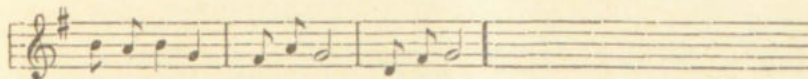

116.

od Warszawy (Solipsy, Skorosze).

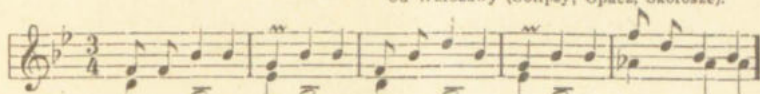
Cze-mu-żeś się nie o - że - nił Bar-to-szu, Bar - to-szu, kie - dy by - ła
Cze-mu-żeś się nie o - że - nił Bej - da - ła, Bej - da - ła? Cze-mu-żeś mnie

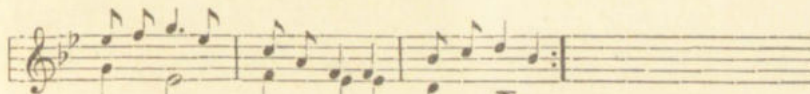
kwar-ta pi - wa po gro-szu po gro-szu.
psia be-ty - jo nie chcia-ła nie chciała.

117.

od Warszawy (Solipsy, Opacz, Skorosze).

Oj nie mas ci to nie mas jak pa-ro-bek jak Ma-ciek wszystkie dzi-wki

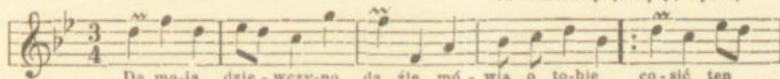

wy - tań-co-wał jak i - no do karc-my za-sed.

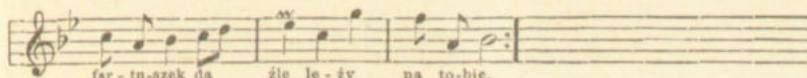
P. mel. Nr. 7.

118.

od Warszawy (Solipsy, Opacz).

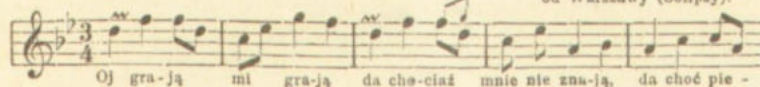
„Da mo-ja dzie - wczy-no da źle mó - wią o to-bie co-się ten
„Zie le - ży źle le - ży da bom go skro-chma-li-ła” Da mo - ja

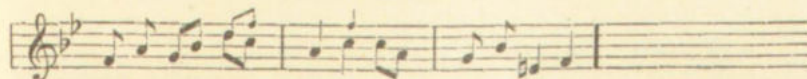
far - tu-szek da źle le - ży na to-bie.
dzie-wczy-no da być to pra - wda by-ła.

119.

od Warszawy (Solipsy).

Oj gra-ją mi gra-ją da cho-ciaż mnie nie znu-ją, da choć pie -

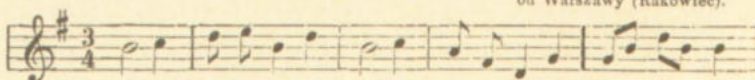

nię - day nie mam da to mi po cze - ka-ją.

P. mel. Nr. 3.

120.

od Warszawy (Rakowiec).

Szklan-ny piec szklan-ny piec *) że - la - zne za-wia-sy le - cia - ły
 Le - cia - ły, le - cia - ły zgo-rza - ły im skrzy-dła ej na Ma -

go - łą - bi - ce przez bo - ry przez la - sy.
 zo-ważn dzie-wiek by ja - kie - go by-dła.

Patrz Nr. 331.

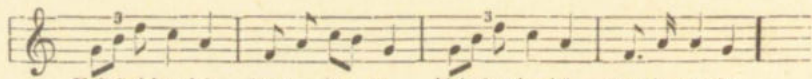
*) Upał na doozu.

121.

od Warszawy (Rakowiec).

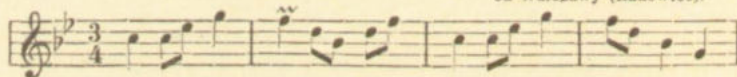
Ka - wa - le - rzy to nie szcze-rzy a dzie-wcy-na glu-pia wie-rzy

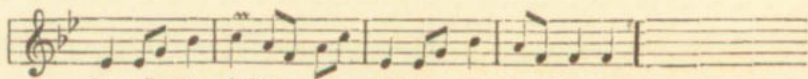
Króć-kać bę - dzie twa o - cho - ta kiej cię zdra-dzi ten nie - cno-ta.

122.

od Warszawy (Rakowiec).

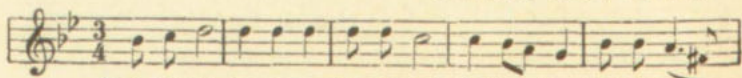
Mat-ko mo - ja mat - ko wiel-ką bie - dę czu - ję
 Có - ruś mo - ja có - ruś na to nie na - rze - kaj

bo mój nie do bre - go skó - rę ta - ta - ru - je.
 weź ta no - gi za pas do la - su u - cie - kaj.

123.

od Warszawy (Raków, Wyczulki).

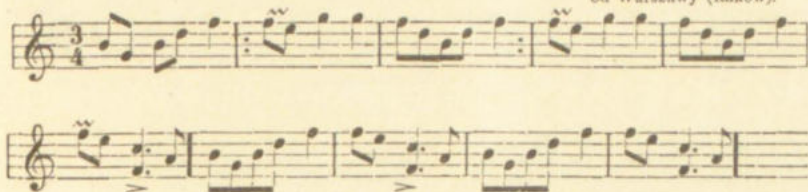

W zie - lo - nym ga - i - ku ku - ka - wecz - ka ku - ka, już ten nie

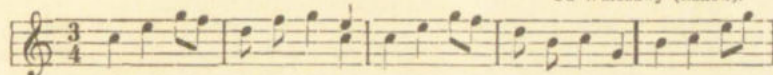
124.

od Warszawy (Raków).

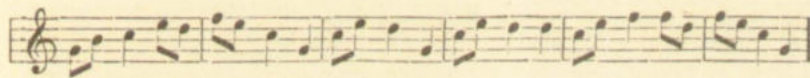
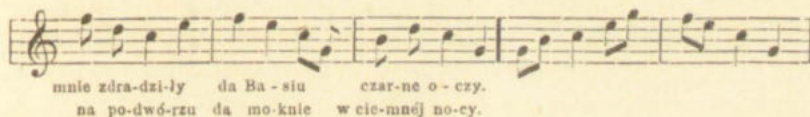

125.

Od Warszawy (Raków).

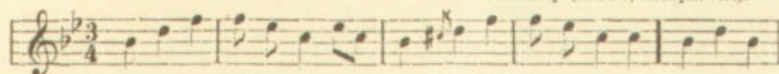

Oj nad gó - rą nad gó - rą da jui się nie-bo mro - czy oj two - je
Oj Ba - siu mo - ja Ba - siu da przez twe czar - ne o - czy, mój ko - nik

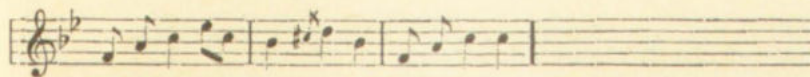

126.

od Warszawy (Raków, Szczęśliwice).

Oj si - wy koń si - wy koń da si - wo - jab - ko - wi - ty oj da - ła
Oj klej ci Ma - ryś da - ła da niech - że i tak bę - dzie, o - de - mnie

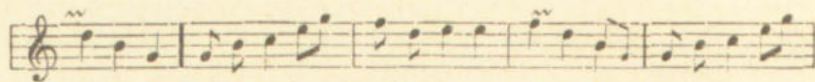
gę - by Ma - ryś da daj - że Kaś - ka i ty.
nie do - sta - niesz da i - no za pie - nię - dze.

127.

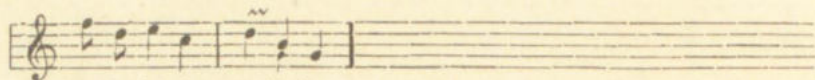
od Warszawy (Szczęśliwice).

Nie że-nię się z dworską dziw-ką nie że-nię, rad się przy tej dworskiej dziwce

roz-le-nię. Bę-dzie mi się dwor-ska dziw-ka stro-i-la, nie bę-dzie mi

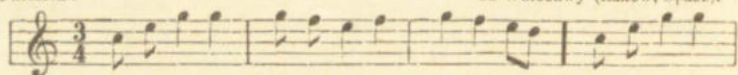

dwor-ska dzi-wka ro-bl-la.

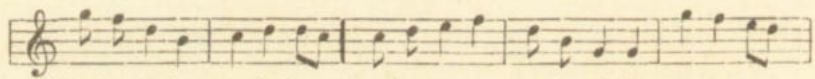
128.

Pasterska

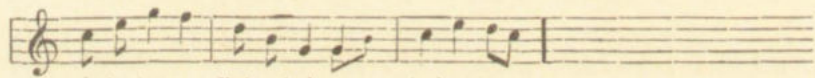
od Warszawy (Raków, Opacz).

A za wo-dą mo-je woł-ki za wo-dą że-nił bym się

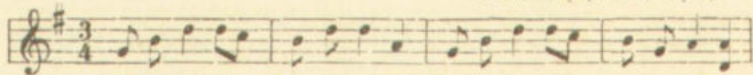
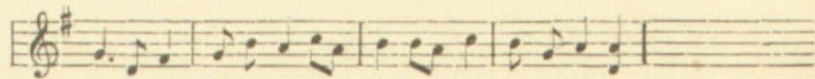
z Fa-lę-cian-ką ze mło-dą a za stru-gą mo-je woł-ki za stru-gą

weź że ty so Fa-len-cionkę ja dru-gą.

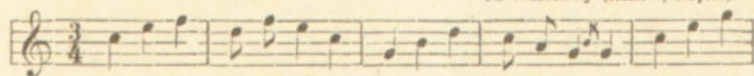
129.

od Warszawy (Raków, Okęcie).

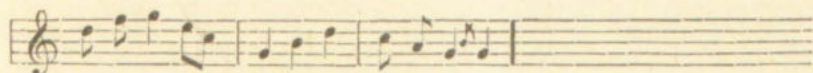
Oj da szcze-bie - cze sko-wro-nek oj da jak wgo - rę wy-le-ci,
Oj da la-ta srocz-ka la-ta oj da i o - gon-kiem ki-wa,Oj ja cię Ma-ryś ko-cham da ju - że ro-czek trze-ci,
Oj bę-dę Ja-sia ko-chać da pó - ki bę-dę ży-wa.

130.

od Warszawy (Raków, Okęcie).

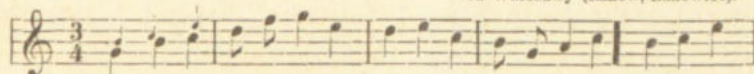
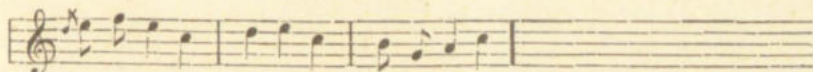
Oj co z ta - kie - mi czy - nić da co się nie chcą że - nić Oj zła - pać

za czu - pry - nę da wsa - dzić pod ple - rzy - nę.

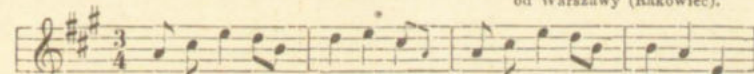
131.

od Warszawy (Raków, Rakowiec).

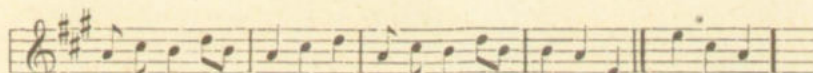
Oj nie daj że mnie Bo - że da w wia - necz - ku u - mie - rać daj mło - de -
Oj sta - re - go do sta - nu da mło - de - go do boc - ku da wy - dajgo, sta - re - go da nie - bę - dę prze - bie - rać.
że mnie Bo - że da a - by te - go rocz - ku.

132.

od Warszawy (Rakowiec).

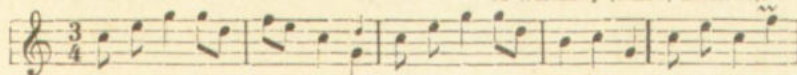
A pójdź Ja - siu do do - mu da bo już czas bo już czas

da bo już prze - pió - recz - ki da po - szły spać po - szły spać. do do - mu

133.

od Warszawy (Raków, Kalinowo).

Oj nie dbam ja o pa - łac da choć - by ma - lo - wa - ny, oj by - le też

mnie ko - chał da Ja - sień - ko ko - cha - ny.

134.

od Warszawy (Raszyn, Opucz).

Three staves of musical notation in treble clef, 3/4 time, G major. The melody consists of eighth and quarter notes.

135.

Od Warszawy (Raszyn).

Two staves of musical notation in treble clef, 3/4 time, D major. The melody includes accents (v) and a fermata (v~) over the final note of the second line.

Da i cóż ko - mu do te-go da i do wia - ne-cka me-go
 da i niech mi się ro - zle - ci da i do ździe - bla je-dne-go.

136.

od Warszawy (Raszyn. Falenty).

Three staves of musical notation in treble clef, 3/4 time, B-flat major. The melody includes triplets (3) and a fermata (v~) over the final note of the second line.

Straśnie mi to wla - zło w łeb wszy-scy mó-wią co ja kłep
 za tę ła-skę swej ma-tu - si człek do śmier-ci kłem być mu-si. Oj dy - na
 da-na dy-na człek do śmier-ci kłem być mu-si.

137.

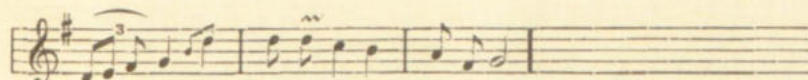
od Warszawy (Raszyn).

Sie - dal pta-szek w sta-rój wierz-bie - zi-ma tam, kie-dy ja się

mło-dej żon-ki do - cze-kam? Do - cze-kam się mło-dej żon-ki - na je-sień,

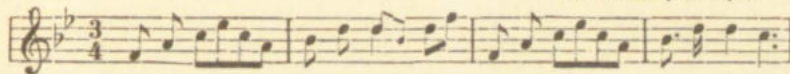

jak o - pa-dnie dro-bny li-stek z cze-re-sien.

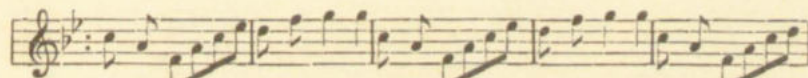
P. mel. Nr. 32.

138.

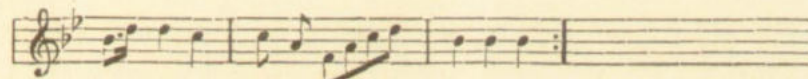
od Warszawy (Raszyn).

A pe-dzia - leś ze mnie weź-miesz je-no ży - tko z po-la ze-rznieisz.

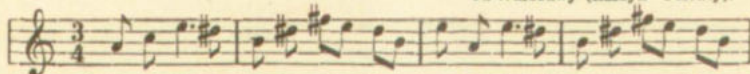
A tyś ze - rznął i po-wią-zał mnie sie-ro - cie świat za-wią-zał. A tyś po - łął

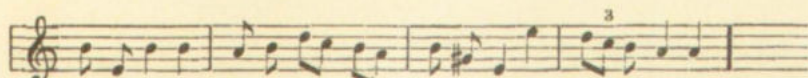
i o - wio-sek ze-szcze-ka-leś ja-ko pie - sek.

139.

od Warszawy (Raszyn Falenty).

Wie - je wia-ter po dę - bi - nie mo - ja mło-dość mar - nie gi - nie
Wo - da pój - dzie przyj - dzie wo - da mo - ja nie wró - ci u ro - da.

gi - nie mło-dość i u - ro - da prę-dziej gi - nie ja - ko wo - da.

P. mel. Nr. 343.

140.

od Warszawy (Raszyn).
I-mo

141.

od Warszawy (Raszyn).

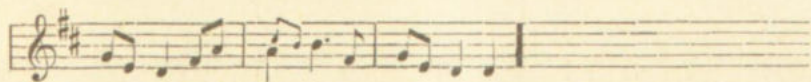
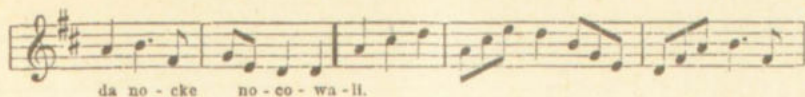
P. mel. Nr. 346.

142.

od Warszawy (Raszyn).

1. Pę - ci-ckie pa-ro-be-czki da precz po - wę-dro - wa - li Oj w ka - li -
no-wym la-sku da no - ckie no-co-wa-li Oj w Ka-li - no-wym la-sku

2. Oj Pęcicki ekonom
da gonil nas na koniu:
Pęcickie parobeczki
da wróćta się do domn.

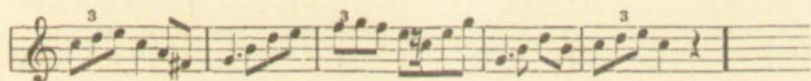
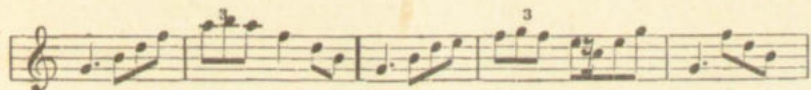
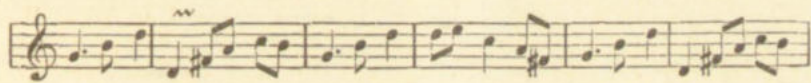
3. Oj da chociaź byś ci wa
i oka zabaczyli
oj to byśwa po niego
da więcej niewróćili.

4. Oj Pęcickie parobeczki
da wróćta się i jeszczę,
gospodarze w karczmio piją
da robić im się niechce.

5. Oj już nam obiecują
da ćwiercią złoto mierzyc—
oj tym juhom gospodarzom
oj da nietrza nic wierzyć.

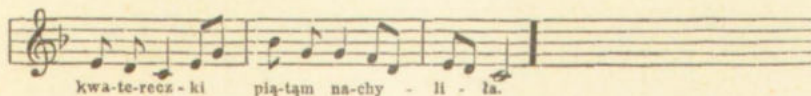
143.

od Warszawy (Falenty).

144.

od Warszawy (Falenty).

145.

od Warszawy (Falenty).

Musical notation for piece 145, consisting of three staves of music in G major and 3/4 time.

146.

od Warszawy (Falenty).

Musical notation for piece 146, consisting of two staves of music in G major and 3/4 time.

147.

od Warszawy (Szopy).

Musical notation for piece 147, consisting of two staves of music in G major and 3/4 time.

Tań-co-wa-ła nie u-mia-ła je-no no-gą za-mia ta-ła
 A tań-cuj-że a tań-cuj-że da ty mo-je tań-co-wa-dło

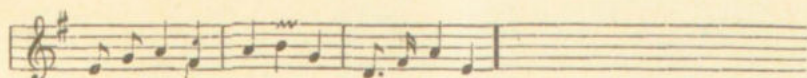
a ma-tu-ja ją po u-dzie a tań-cuj-że ja-ko lu-dzie.
 a kiej tań-co - wać nie u-miesz da to-byś se le-plej sia-dło.

148.

od Warszawy (Szopy).

Musical notation for piece 148, consisting of one staff of music in G major and 3/4 time.

Oj je-dna so-bie je-dna ja u ma-tu-li by-ła da po-wie-

dzie-li lu-dzie da że ja nie ro - bi - ła.

Oj bodaj u matuli
da bodaj u rodzonej
co zrobię to zrobię
da to mnie wyrozumi,

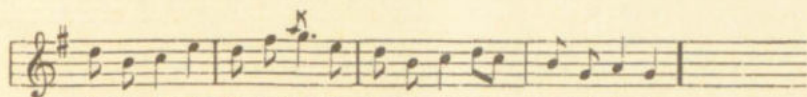
Ażebym gospodyni
i mury postawiła
da przyjdzie i wykrzyka:
da cóżes ty robiła?

149.

od Warszawy (Zbarz, Wyczulki).

„Oj mo - ja go-spo-dy - ni da i go-tuj że śnia-da-nie”

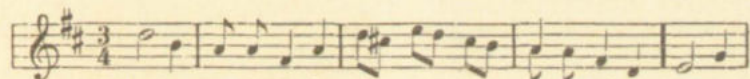
„A kie - dy mój pa - ro-becz-ku da nie za - ro - bi - łeś na nie.

„Żebyś była gospodynią
da poszłabyś do dom do dom,
kapusta się przypaliła,
zalcj ją wodą da wodą.

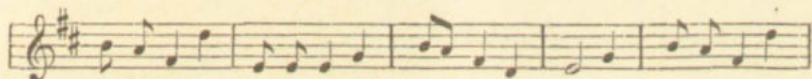
Da wszystkie gospodynie
da wyganiają świnię,
da tylko Barukowa
da na kominie drzymie.”

150.

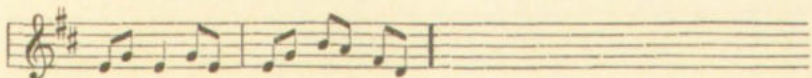
od Warszawy (Zbarz, Wyczulki).

W słu - żew-skim dzie-dzieńcu da cho - dzi - ła we wień-cu jak przy-
Zie - lo - no'm po - sia - ła da i mo - dro mi ze-szało nie wie-

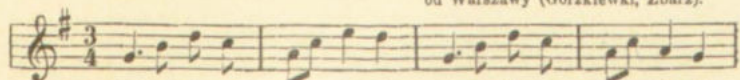

szedł li-sto-pad da wia - ne-czek jej o - padł.
dzą ta lu-dzie da bez ko - go mi tę-schno.

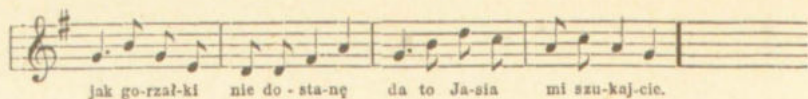

151.

od Warszawy (Gorzkiełki, Zbarz).

Go - rza-li-ny mi się chce go-rza - li - ny mi daj-cie

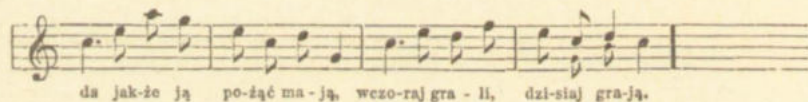
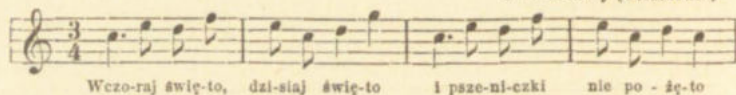
152.

od Warszawy (Gorzkiwki).

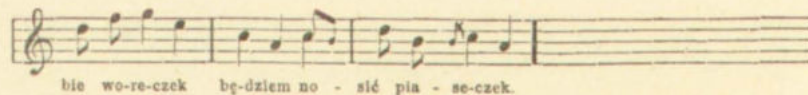
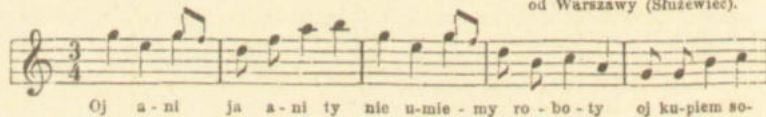
153.

od Warszawy (Gorzkiwki).

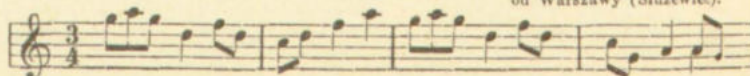
154.

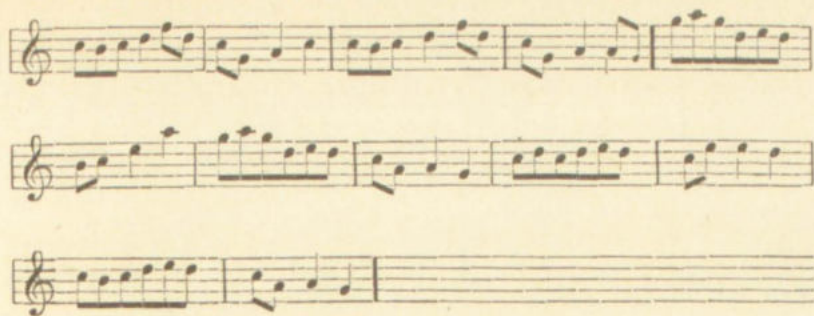
od Warszawy (Szużewiec).

155.

od Warszawy (Szużewiec).

156.

od Warszawy (Służewiec).

Oj du-tki mo-je du-tki da go-spo - darz ma - lu - tki
 ej go-spo - dy - ni mniej-sza da a - le ro-bo-tniej-sza.

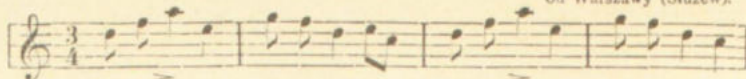
157.

od Warszawy (Służewiec).

Da i da - na da i da - na da i nie - chce ko - nik sia - na
 da i wo - lał - by on siecz - kę da i pa - ro - bek dzień - wiecz - kę.

158.

od Warszawy (Słuźew).

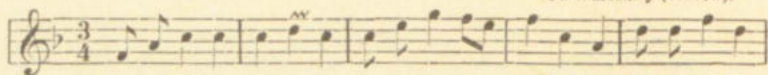
Pa-ro-bez-ku gru-ba sieczka Go-spo-da-rzu złaskrzyniecza
Pa-ro-bezku wstał-byś do dnia u-rze-zał-byś sno-pek ze dwa

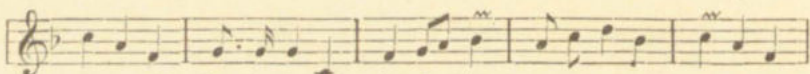
Pa-ro-bez-ku dro-bnij je-no Go-spo-da-rzu po-praw je-no.
Go-spo-da-rzu wstał-byś i ty, nie-chceś ci się o-ko-wi-ty?

159.

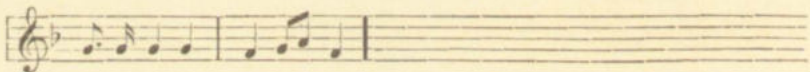
Od Warszawy (Słuźew).

Oj ko-ni-ki na-gó-rach da-o-wce na-do-li-nie da-co-mi-Bóg
Oj na-zna-czył na-zna-czył da-dzie-wczy-nę na-do-bną oj poj-mę so-

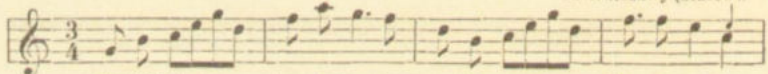

na-zna-czył da-to-i-mnie nie-mi-nie.
bie poj-mę da-do-sie-bie po-do-bną.
(altec: da-dla-sie-bie spo-so-bną).

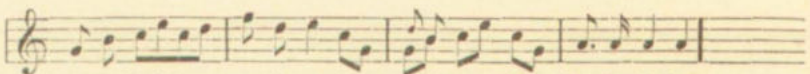

160.

od Warszawy (Słuźew).

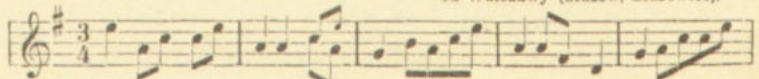
Bo-daj żeś - ty ka-ta-zia-dła-ztwo-ją u-ro-dóm u-ro-dóm
Ko-ra-li-ki nie-po-mo-gą kiej-la-ka-wyj-dom da-wyj-dom

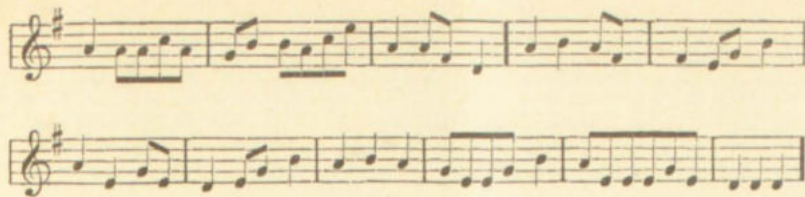

ko-ra-li-ków na-wie-sza-la czy-ni się mło-dom da-mło-dom.
jak cię chłop-cy nie-ko-cha-ją zso-bą nie poj-miom nie poj-miom.

161.

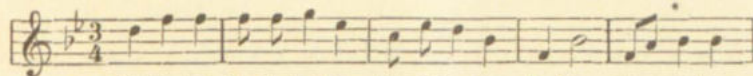
od Warszawy (Słuźew, Słuźewiec).

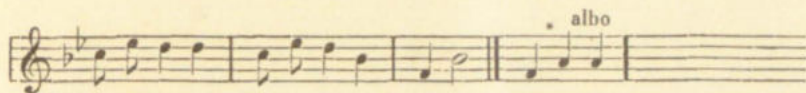

162.

od Warszawy (Służew, Służewiec).

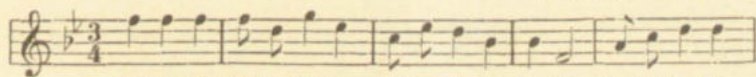
Oj ty mo - ja dzie-wu-cho ty mój ko - ra - li - ku oj spo-do-

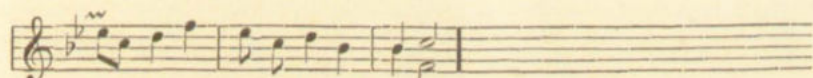
ba-łaś mi się da jak ka-sza w ml - ku. oj spo-do -

163.

od Warszawy (Służew).

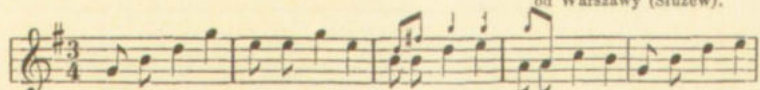
Oj świę - ty Do-mi - ni - ku i ty świę - ty Jo - nie da le - psze daj

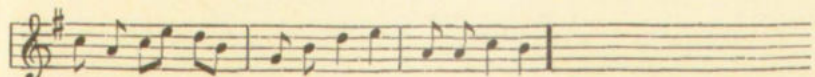
kar - to - fie na mo - im za - go - nie.

164.

od Warszawy (Służew).

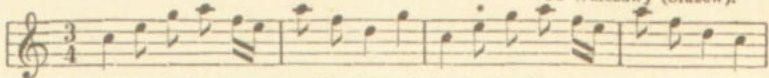
Nie pļ ko - niu w sta - wie wo - dy da i na - pi - jesz się wrzyce da bo tu - taj

Słu - żewian - ki da i płu - ka - ży spó - dni - ce.

165.

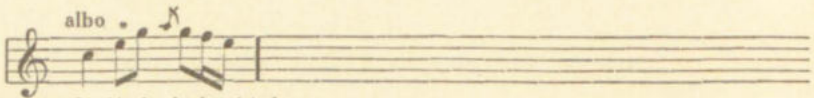
od Warszawy (Służew).

Oj kie - dy by-łem na Ku - ja-wach da by-łem bo - ga - ty bo - ga - ty
 Oj kie-dy przy-sze-dłem w Ma - zu-ry da to ja zu - bo - źał zu - bo-źał

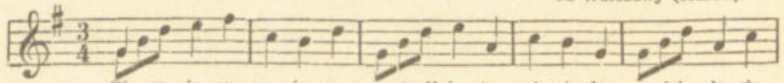
oj mla-łem su-kniom rów-no z d . . . da kon-tu-sik zło - ty da zło-ty.
 i su-knia ze mnie o - ble-cia - ła i kon-tu-sik zgo - rzał da zgo-rzał.

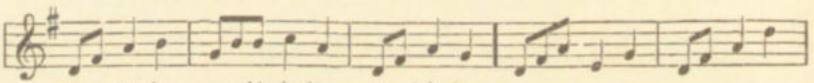
albo
 Oj kie-dy by-łem i t. d.

166.

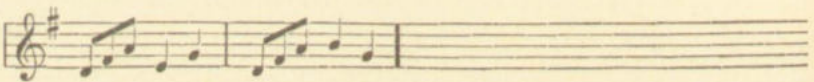
od Warszawy (Służew).

Oj za - ją - cu za - ją - cu wy - ja-dłeś ty mi rut - kę a jak ja cię

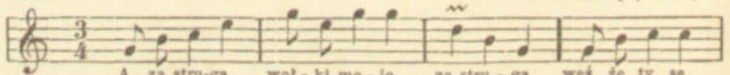
po - go-nię wy - bi - łą ja ci kórt-kę.

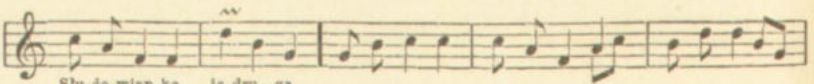
167.

Pasterska.

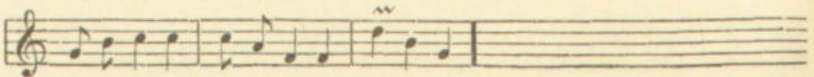
Od Warszawy (Służew).

A za stru-gą woł - ki mo - je za stru - gą weź że ty se

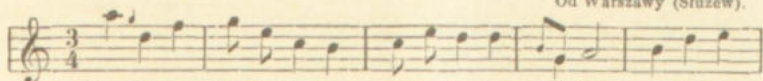
Słu-że-wian-kę ja dru - gą.

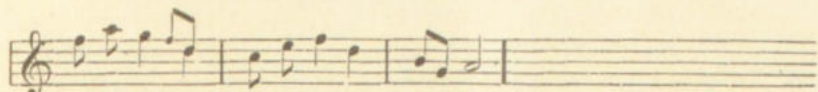

168.

Od Warszawy (Słuźew).

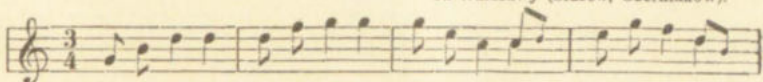
Oj bi-ja ci mnie bi-ja za tę ka-na - li - ja oj da-łać
Nie bierz-że se Słu-że-wian - ki da bo u - ro-dli-wa cztery no-cy

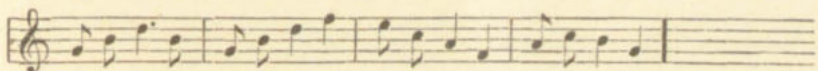
mi chu-stecz-kę po - rą - ba-lić mi ja.
gar - ki mo-czy a pła-těj u - my - wa.

169.

od Warszawy (Słuźew, Czerniaków).

Że-byś by - ła u - cie-ka - ła da i u - cie - kła - byś by - ła

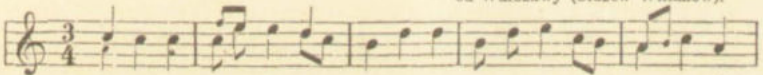

a - le tyś się o - głą - du - ła da i boś mi ra - da by - ła.

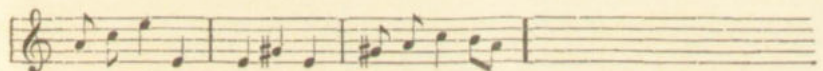
patrz Nr. 60.

170.

od Warszawy (Słuźew Willanów).

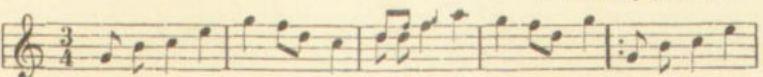
Oj bla-sza - ny za-me-czek da mie-dzia - ne za-wia-sy oj Ka-sień-
Oj cza-sy ci wy - cho-dzą da sta-rość na cię bi - je oj po-dusz-

ku o - żeń się da wy-cho - dzóm ci cza-sy.
ki bu-twie-ja da pie-rzy - na ci gni-je.

171.

od Warszawy (Słuźew).

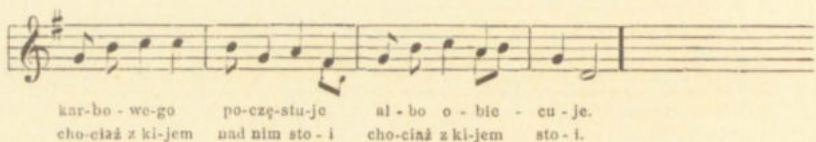

Oj ko-cha-łem dzie-wczy-nę a o-na ma wzgar-dzi - ła ja-kem po-tem

172.

od Warszawy (Słuzew).

173.

od Warszawy (Słuzew).

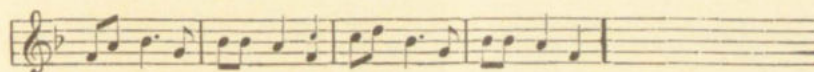
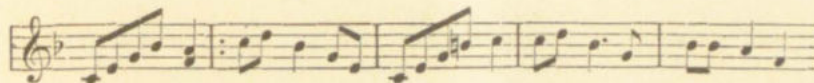
174.

od Warszawy (Słuzew).

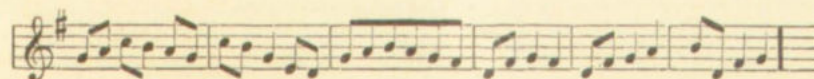
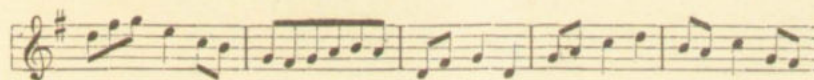
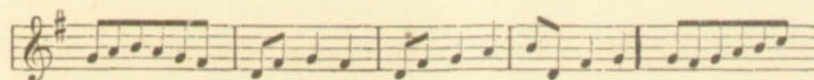
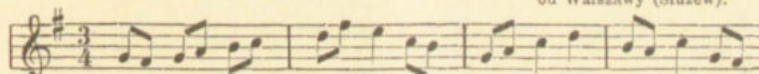
175.

od Warszawy (Słuźew, Wolica).

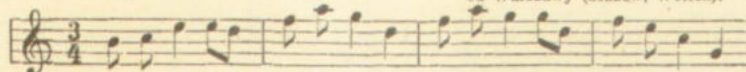
176.

od Warszawy (Słuźew).

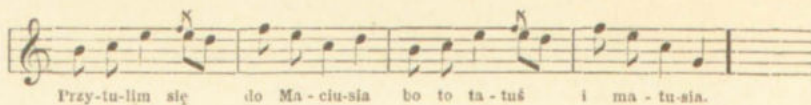

177.

od Warszawy (Słuźew, Wolica).

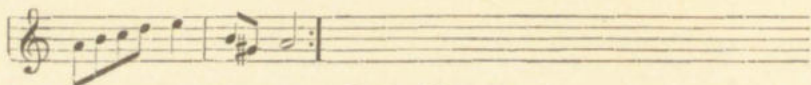

Ni my oj - ca ni my mat - ki kaj się przy - tu - li - my dała - tki.

178.

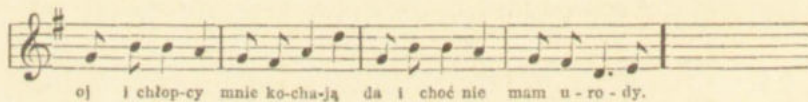
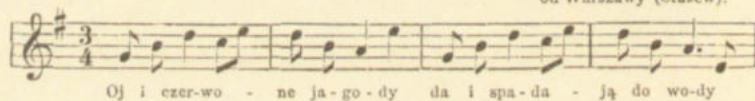
od Warszawy (Służew).

P. Nr. 170.

179.

od Warszawy (Służew).

180.

od Warszawy (Służew).

181.

od Warszawy (Służew).

182.

Od Warszawy (Wolica).

Hej ho - la Ja-siu ho - la da jesz - cze ja nie two - ja da tyl - ko ma -
Hej ho - la Ja-siu ho - la da nie sie - ję ja po - la oj bę - dę go

tu - li - na da i ma - tu - la mo - ja.
jak bę - dę i da ko - cha - necz - ka two - ja.

P. Nr. 111.

183.

od Warszawy (Wolica).

Da nie daj - że mi Bo - że da dzie - cią - tka przy dwo - rze oj bo mój ko -
Oj dzie - ci mo - je dzie - ci da coś - cie mnie ob - sta - dły da ja nie siał

cha - ne - czek da nie sie - je nie o - rze.
nie o - rał da coś bę - dzie - cie ja - dły.

184.

od Warszawy (Wolica, Natolin).

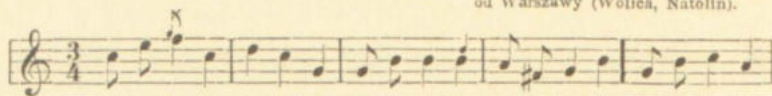
Da mój Ja - siu Ja - sień - ku da co ja to - bie win - na da coś ty po -
Nie u - lo - wisz ci ty mnie da za - dnym si - de - łecz - kiem da jak mnie nie

za-sta-wiał da po go-ściu - cu si - dla
na-mó-wisz da ła - go - dnym słu - wcz - kiem.

185.

od Warszawy (Wolica, Natolin).

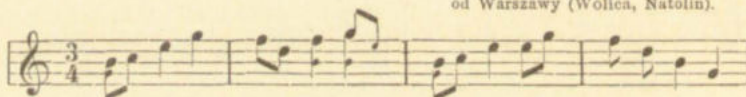
Da nie bój że się nie bój da me - go ko - ni - ka zdra - dy da bo krót - ko

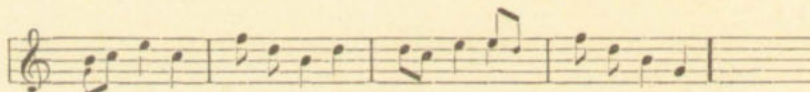
u - wią - za - ny da mój ko - ni - czek gnia - dy.

186.

od Warszawy (Wolica, Natolin).

Oj kar - bo - wym o - rać da e - ko - mo - nem wło - czyć

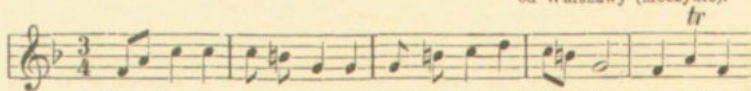

oj po - cze - kaj e - ko - mo - nie da bę - dzie - my cię u - czyć.

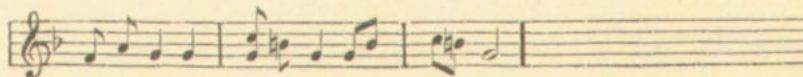
Patrz Nr. 161, 177.

187.

od Warszawy (Moczydło).

Oj ju - żem ju - żem ja był po ko - la - na w nie - bie da ja - kem

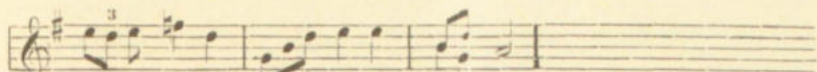
cię zo - ba - czył sko - czy - łem do cie - bie.

188.

od Warszawy (Moczydło, Wolica).

Zła-ma-ła się zer-wa-ła się mi-y-na-rzo-wi gro - bia co cho-dzi - ła
Na-pra-wił-bym bu-do-wał-bym mi-y-na-rzo-wi gro - bli, że - by mi dał

co cho-dzi - ła dzie - wczy-na na-do-bna.
że - by mi dał dzie - wczy - nę na-do-bną.

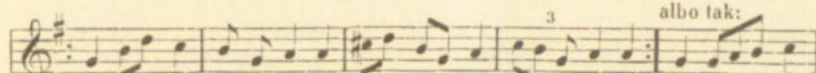
P. mcl. Nr. 235.

189.

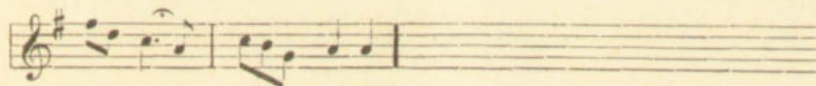
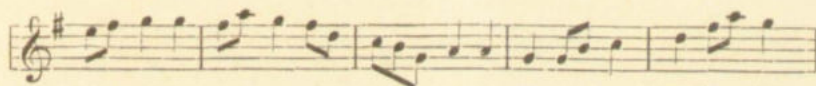
od Warszawy (Moczydło, Jemielin).

Da ry - czy wo-łek ry-czy da że się nie - wy - le - nił,
Da nie rycz woł-ku nie rycz da jesz - cze się wy - le - nił,

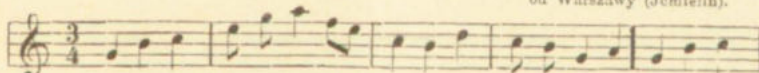

da pła - cze chło-piec pła-cze da że się nie o - żę - nił.
da nie płacz pa-cho-lecz-ku da jesz - cze się o - żę - nił.

190.

od Warszawy (Jemielin).

Oj smu-tne roz-łą-cze - nie da cie-bio i mnie cze-ka a ktoś mi
Oj ko-chać się nie-wie-dzięć da czy ko - cha-wza-je-mnie oj na cóż

dziś za-bro - ni, da ko-chać cię zda-le - ka,
się to przy-da da i ko - chać na - da-reinnie.

P. Nr. 131.

191.

od Warszawy (Jemielin).

Ry - ba - ku ry - ba - ku haj-no co to masz w tło-ma-ku?

Ry-bez - ki ry-bez - ki haj-no dla swej ko - cha-necz-ki.

192.

od Warszawy (Moczydło).

Na ko-ście - le ko - gut sto - i a Kaś-ka w o - gro-dzie bro - i

Oj ści-skań się a za wie - le cho-ciaż to grzech przy ko-ście-le.

193.

od Warszawy (Moczydło).

Mó - wi - ła mi mo-ja mać nie trza dar-mo ser-ca dać aż kto do - da
A - le Ma-ciek ro-zu-mnie roz-pe-dał mi na gu-mnie le-psze ser - ce

pie - nię - dzy bo zła mi-łość o nę-dzy.
go - rą - ce niż pie-niąż-ków ty-sią - ce.

194.

od Warszawy (Moczydło, Natolin).

Da ja-skól - ki la - ta - ją da za-wsze po nad wo-dą da za - cza-
Da zie - le - ni się tra-wka da w cie-niu po nad wo-dą da o - że-

1-mo   2-do

ro-wa-laś mnie da Ka-siu swą u-ro-dą
nie się z Ka-śką da gład-ka da i mło-dą.

195.

od Warszawy (Kabaty).

Oj wi-sta wol-ki wi-sta da niech go por-wie trzy-sta, oj te-go

e-ko-no-ma da co nas pę-dzi z do-ma.

196.

od Warszawy (Kabaty, Moczydło).

Służ-ba mo-ja u po-ko-ja u-ciecz-ka u drzwi da u drzwi
(w komnacie)

oj kie-dy ja po-wę-dru-ję nikt mię nie uj-rzy nie-uj-rzy

oj kie-dy ja po-wę-dru-ję w stro-nę Ka-li-sza Ka-li-sza

tam maie bę-dzie wy-gład-a-la mo-ja Ma-ry-sia Ma-ry-sia

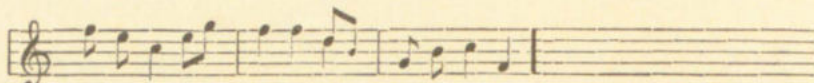
dal segno § al fine

197.

od Warszawy (Kabaty).

Oj że-bym się dzie-wczy-no da pa - na Bo - ga nie bał oj wziął-bym
Oj a - le się dzie-wczy-no da pa - na Bo - ga bo - ję oj wia - ne -

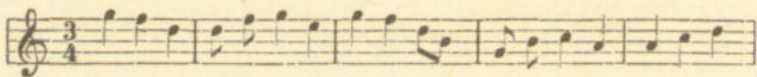

ci wia - ne - czek da i nic bym ci nie dał.
czek ci od - dam da o cie - bie nie sto - ję.

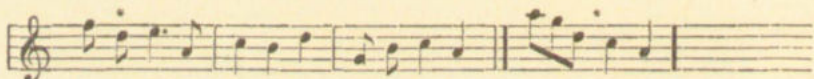
P. Nr. 131, 190.

198.

od Warszawy (Kabaty).

Oj świec - że mój mie - siącz - ku da pro - sto wo - kie - necz - ko, da niech so -
Oj świec - że mój mie - siącz - ku da wo - bo - je wo - bo - je, da niech so -

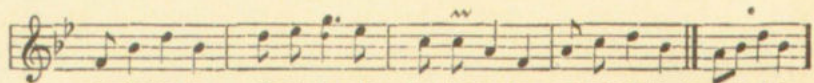
bie u - ście - lę da Ja - sto - we ló - zecz - ko. bie u - ście - lę
bie u - ście - lę da Ja - sto - we i swo - je.

199.

od Warszawy (Kabaty).

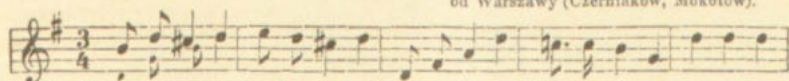
Oj - że z gó - ry wo - da bi - je da i na do - le ma le - je

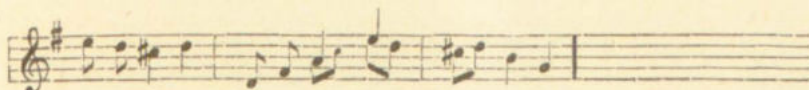
oj pła - ka - ła Ka - sia Ja - sia da te - raz się z nie - go śmie - je. te ma - le - je

200.

od Warszawy (Czerniaków, Mokotów).

Sie-dzi pta-szek na to-po-li, po-wiedz dzie-wczę co cię bo-li? Bo-li ser-co

bo-li gło-wa, kup go-rzał - ki bę-dę zdro-wa.

P. Nr. 22.

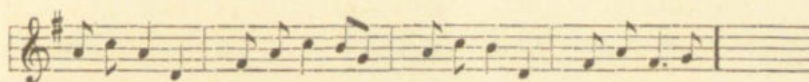
201.

Weselna.

od Warszawy (Czerniaków).

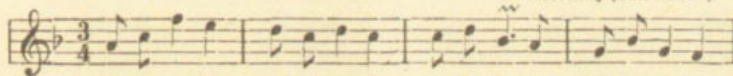
A na mo-ście tra-wa ro - ście da pod mo-stem ślaz da i ślaz
A ja te-go nie-u - czy - nię da ja te-go nie u - czy - nię

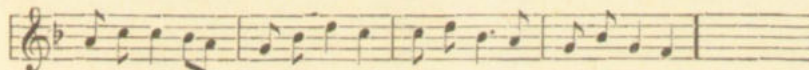
mó-wi-ła mi grzech-na pan-na że-by-m z ko-nia zlaz da i zlaz.
bo się bo-ję o dzie-wczy-nę ju-żem tu był raz da i raz.

202.

od Warszawy (Czerniaków).

Ma-ko-wie-cki za-graj le-piej za-sie - ję ci za - gon rze-py

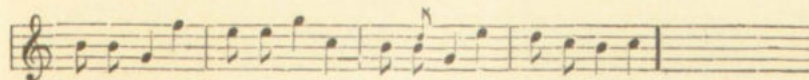
za - sie - ję ci i pół - to - ra za-graj że mi do wie-czo - ra.

203.

od Warszawy (Czerniaków).

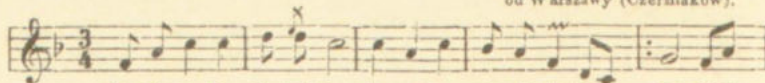
Z karcz-my i - dę pi - ja-ny ja wa - ra z dro-gi ka - na - li - ja

wa - ra wa - ra bom się u - pił bym ci skó - ry nie wy - łu - pił.

204.

od Warszawy (Czerniaków).

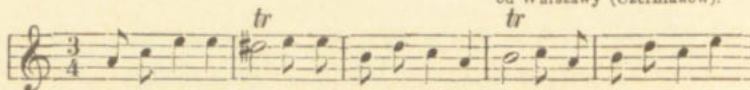
Da tań-co - wa - li - byśwa da a - le ma - ła iz - ba da pójdź -
 „Da pójdź Ja - siul - ku do dom da bo ku - ro - wie pie - ją oj niech -

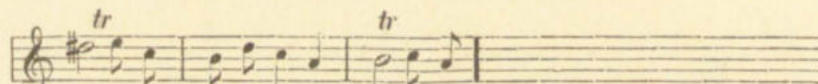
wa do sie - ni da bę - dzie nam prze - strze - ni.
 że się też z nas da lu - dzi - ska nie śmie - ją.

205.

od Warszawy (Czerniaków).

Da sie - rot - ka ja by - ła da to mnie by - ło nie - brać da by - ło se

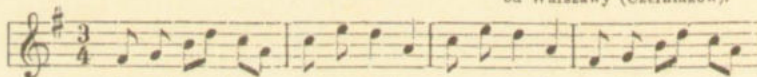
Ja - siul - ku da do bo - ga - tej je - chać.

Oj sieroty, sieroty,
 da wiele was na świecie —
 oj ni ojca ni matki
 da gdzie się podziejecie?

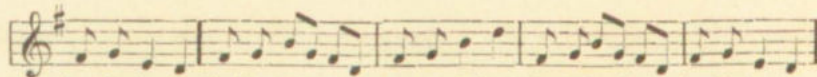
Oj z sieroty się naśmiać
 da sierotę obgadać —
 oj wie Pan Jezus z nieba
 da co sierocie ma dać.

206.

od Warszawy (Czerniaków).

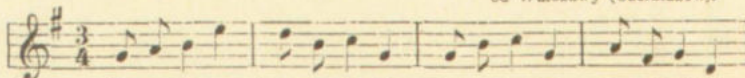
Na wo - jen - kę nie po - ja - dę nie po - ja - dę słu - żyć nie bę -
 Służ - ba mi się nie u - da - ła nie u - da - ła dziew - ka mi się

dę nie bę - dę Służ - ba mi się nie u - da - ła że - nić się bę - dę da bę - dę.
 spo - do - ba - ła ła - dne liz - ko z wia - nem mia - ła że - nić się bę - dę da bę - dę.

207.

od Warszawy (Czerniaków).

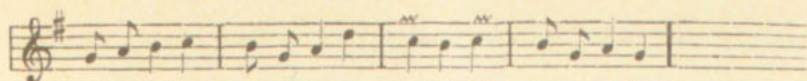

Ty go - ścin - na z krzy - wą wi - cią po - życz - że mi i - gły z ni - cią.

9. Od Warszawy (Wilanów-Czeraniaków)

bę-dę so - bie su-knie ła-tał a na wie-czór bę-dę sku-kał.

Jadłem kluski, piłem rosół,
Mięsam nie jad — adym wesół.

Nasza pani rychło wstaje,
Nic nie ro-bi tylko łaje,

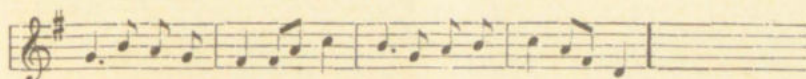
A my jej się nie bojemy,
Gdzie zajdziemy to stojemy.

208.

od Warszawy (Czerniaków).

Da kie-dy ja w świat pój - dę da kie-dy po - wę - dru - ję
Oj kie-dy ja w świat pój - dę da z Czerniako - wa dro - gom

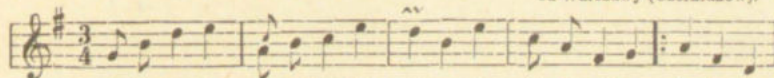

da swo-ją ko - cha-ne - czkę da Bo - gu o - śa - ru - ję.
da swe-go ko - cha-ne - czka da Pa - nu Bo - gu od - dam.

P. Nr. 16.

209.

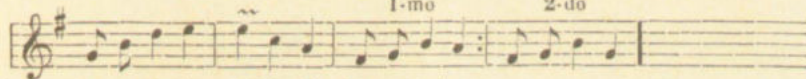
od Warszawy (Czerniaków).

Da kie-dy ja po-przebiegam da po za - wi - ślu dro-gą da to ja
Oj ni-ko-mu go nie dom da przy-nio - sę go do dom oj swo - ją

1-mo

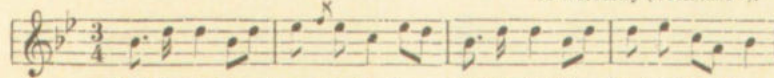
2-do

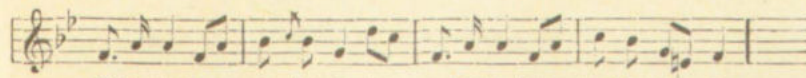
swe-go wian-ka oj da ni - ko - mu nie dom.
ro-dzi-ne - czkę da u - cie sę wia-ne-czkiem.

210.

od Warszawy (Czerniaków).

Dzień do pra - cy noc do spa-nia, wie-czór zby-wa do ko-cha - nia
I mnie mat-ka za - ka - za - ła że-był chłop-ców nie ko - cha - ła.

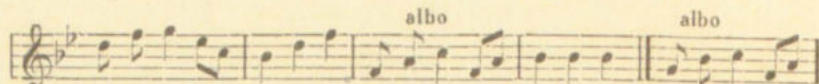
Mat-ka sa-ma gę - by da - je a jak ja dam — to mnie ła - je.
A ja się w tym nie po-pra wię bo się z nie-mi ra - da ba - wię.

211.

od Warszawy (Czerniaków).

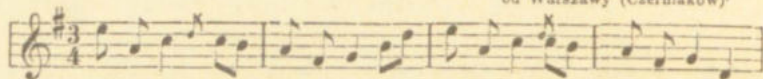
Al-boż to ja pro-stacz-ka co mi da-jesz cia-stez-ka

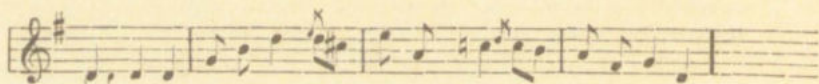
a da-ję mi sre-brny grosz to się ze mną na-i-grasz. to się ze mną
 a da-ję mi ta-la-ra bę-dę z to-bą sza-la-la.

212.

od Warszawy (Czerniaków).

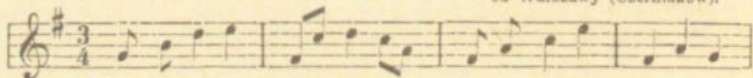
Oj ro-zum wo-ła ku-mecz-ko pójdź-my do do - mu do do - mu

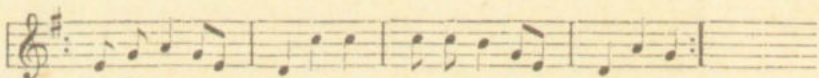
a wo-re-czek szep-cze je - szcze na - pij - my się ku-mo jesz-cze.

213.

od Warszawy (Czerniaków).

A by-waj-że mi zdro-wa da mo - ja naj - mi - lej-sza
 Da dróż-ka o - sta - tniej-sza da i o - sta - tnie sło-wa,

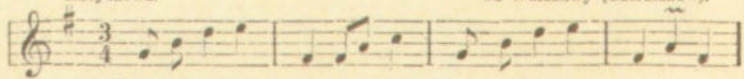

Da już ci mi do cie-bie da dróż-ka o - sta-tniej-sza
 da mo-ja naj - mi - lej-sza da by-waj-że mi zdro-wa.

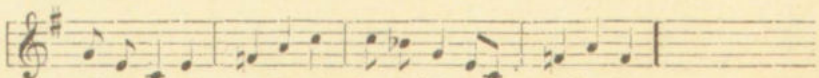
214.

Kołyskowa.

od Warszawy (Czerniaków).

Ty dzie-wcy-no ty mó - ja nie - da-łaś mi po - ko - ja
 Bę - dę ja cię ko - ly - sał ca - lój no-cki nie sły-szał.

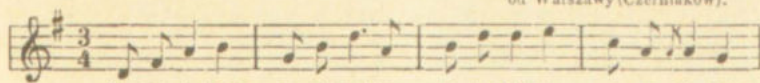

nie da-łaś mi noc-ki spać ka - za-łaś się ko-ly-sać.

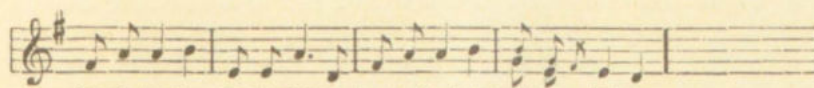

215.

od Warszawy (Czerniaków).

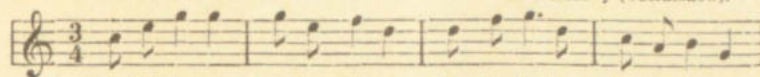
Za ga - i - kiem za zie - lo - nym sto - i z ki - jem o - pa - lo - nym

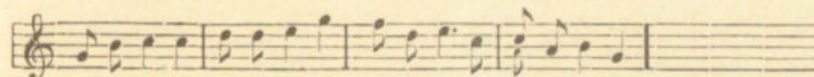
kto się te - go nie spo - dzie - je to go ki - jem przy - o - dzie - je.

216.

od Warszawy (Czerniaków).

Od Ku - ja - wy wia - ter wie - je, Ku - ja - wian - ka żyt - ko sie - je.

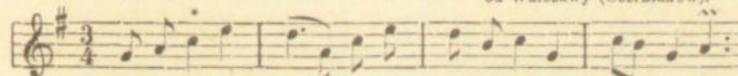

i za - sia - ła — po - zbie - ra - ła bę - dzie o - na chle - bek mia - ła.

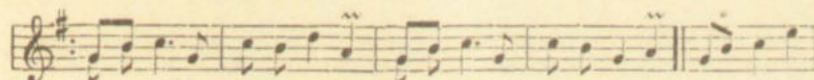
P. Nr. 4, 207.

217.

od Warszawy (Czerniaków).

Oj wo - lał - by ja je - chać da do bo - ru po so - chę (sochę).

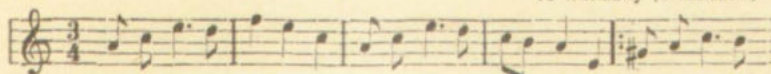
a - ni - że - li do ma - tki da po ta - ką pie - szczo - chę. Oj wo - lał -

Oj sochę sobie zatnę,
da i będzie mi orała,
oj pie szczo chę se weznę,
da i będzie mi płakała.

Oj gdzie ty Jasiu jedziesz,
da darmo się zawiedziesz,
da darmo twoja droga,
da niechc cię nleboğa.

218.

od Warszawy (Czerniaków).

Oj sie - ro - ta ja by - ła da to mnie by - ło nie brać da by - to to

se Ja-siu da do bo - ga - tej je - chać.

Da bogata garbata

a do tego i pyszna

ja uboga chędogą

dajakw saadcisku wiśnia.

Oj było se osiodłać

da suczynę kudłatą

da było sobie jechać

da po żonę bogatą.

Oj wołałby ja jechać

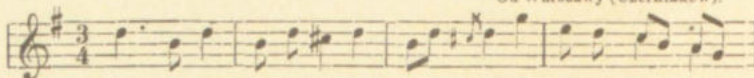
da do boru po sosnkę

da nielilim sobie wziąć

da od matki piezczoszkę.

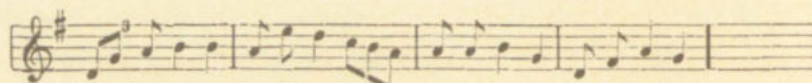
219.

Od Warszawy (Czerniaków).

Oj po - wie - dzie-li lu-dzie da że nie u-miem ro - bić

Oj po - wie - dzie-li lu-dzie da zem ja nie ro - bot - na

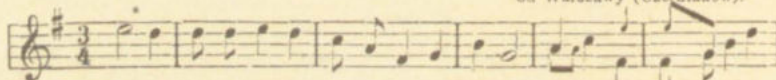

do ta-necz-ka wie-wió-recz-ka da i do ro - bo-ty nie-dźwi-dź.

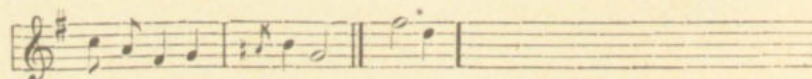
oj - że co ko - mu do te - go da i kie-dy ja o - cho-tna.

220.

od Warszawy (Czerniaków).

Al - bo to San-kow-scy nie lu-dzie nie lu-dzie na-je - dzą się na pi-ją się

i do do-mu pu-dzie. Al-boż

Żeby cię Sankowski

głóvka nie bolała

oj żeby ja za tobą

sto lat używała!

O ty o ty dana

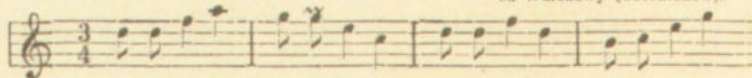
o ty rota dana

o dana o ty dana

o ty rota dana.

221.

od Warszawy (Czerniaków).

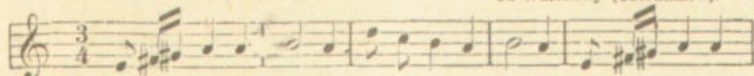
O - na je - mu a en ci jęj na trze-wi-ki ma - te - ry - i:

o - na je - mu pas je - dwa - lny choć nie du - ży a - le ła - dny.

222.

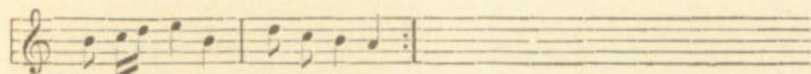
od Warszawy (Czerniaków).

San-kow-scy San - kow-scy to wiel-cy pa - no-wie nie da - dzą do-
Gro - cho - le, Gro - cho - le prze-pl - li po kro-wie, San-kow - scy nie-

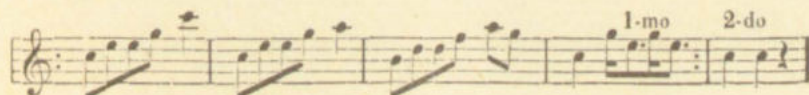
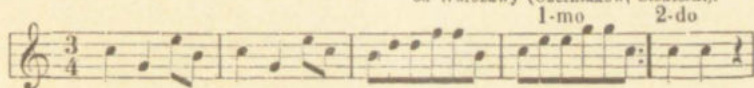
sto - ić wian-ko-wi na gło - wie. Oj nie da - dzą do-sto - ić
ta - cy prze-pl - li po kla - czy. Oj San-kow - scy nie ta - cy

da i wian-ko - wi na gło-wie.
da i prze - pl - li po kla-czy.

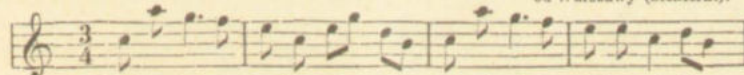
223.

od Warszawy (Czerniaków, Siekierki).

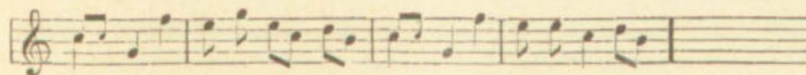

224.

od Warszawy (Siekierki).

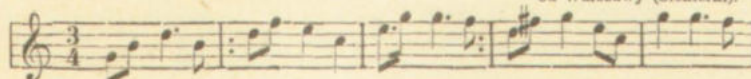
Mia-łem żo-nę z ro-ki - ci - ny dja-blil mi ją po-chwy - ci - li

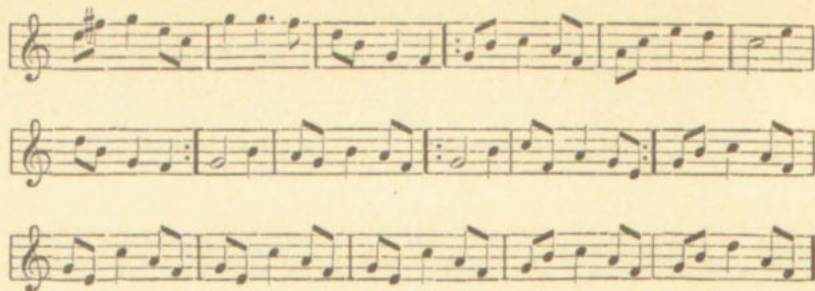

Że-by-m wie-dział że u-mar - ła wy-darł bym ją dja-błu z garta.

225.

od Warszawy (Siekierki).

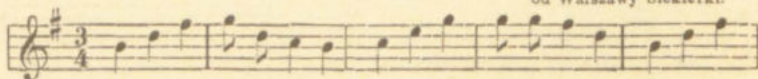

da Capo

226.

od Warszawy Siekierki.

Oj cno - ta mo - ja cno - ta da gdzie mi się po - dzia - ła da pa - sa -

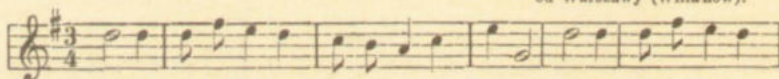
ją - cy wol - ki da na ro - sie zo - sta - ła.

Oj kiedy ci ja pójde
da raniutko na rosę,
da to ja swoją cnotkę
da w fartuszu przynosę.

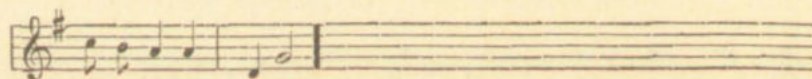
Oj w fartuszu przyniosę,
da w kolibce pogrzebię,
da lulaj moja cnotko,
da tęskno mi bez ciebie.

227.

od Warszawy (Willanów).

Do - bry groch do - bry groch do - bre strą - czki na nim do - bry mój Sta - sień - ko
Do - bra sztu - ka mię - sa le - pszy jeszcze mo - stek a naj - lep - sza bu - zia

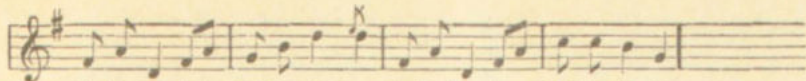
do - brze i mnie za nim.
bo w niej nie ma ko - stek.

228.

od Warszawy (Willanów, Powsin).

Oj da wy - so - ki za - me - czek oj da jesz - cze wyż - sza fa - ra

oj da po-wiedz mi dzie-wczy-no oj da ko-muś wie-niec da - ła.

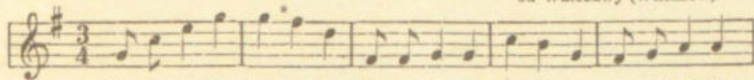
Nie dałam go żalnierzowi
nie dałam kawalerowi,
oddałam go chłopakowi,
oj tobie poganinowi

„Oj da pocóżś przyjechał?
„Oj da pocóżś казаła?
„Oj da bom malutka była,
Oj bom rozumu nie miała.”

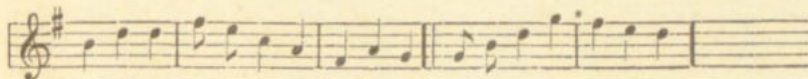
P. Nr. 48.

229.

od Warszawy (Willanów).

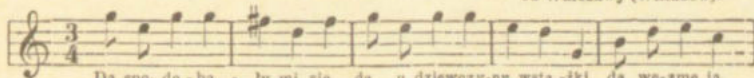
Oj bo-daj się świę-ci-ła da wi-la-now-ska stro-na oj gdzie ja się

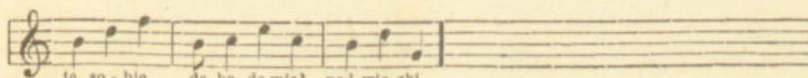
o - bró-cę da wszę-dy mo - ja że-na.

230.

od Warszawy (Willanów).

Da spo-do-ba - ły mi się da u dziewczy-ny wstą-żki, da we-zmę ja
Da spo-do-ba - ły mi się da u dziewczy-ny puź-ki, da we-zmę ja
(puchy)

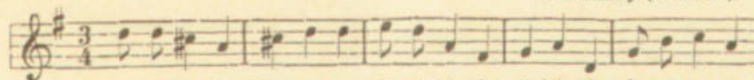

je so - bie da bę-dę miał pod-wią-zki.
je so - bie da bę-dę miał po - du-szki.

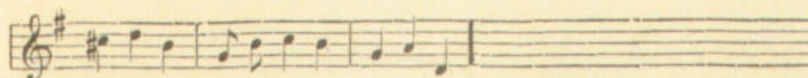
P. Nr. 5.

231.

od Warszawy (Willanów).

Da wi-dzisz że dzie-wczy-no da wi-dzisz-że, wi-dzisz-że da czer-wo-ne
Da ja-ża-bym ja-błu-szko da ja-ża-bym czer-wo-ne a - le jabł-ka

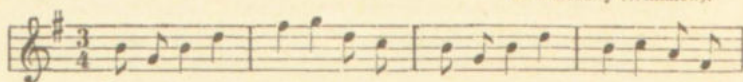

ja-błu-szko da ur-wij-że ur - wij - że
zdro-ża - ły za je-dno dwa ta - la - ry

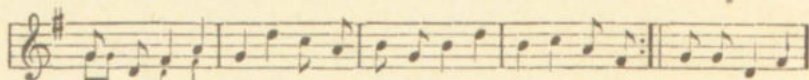
(ściągają się do kary za urywanie niedojrzałych owoców).

232.

od Warszawy (Willanów).

War-sza-wian-ka ra-no wsta-je ro-sę o-trzą - sa, o - trzą-sa, -

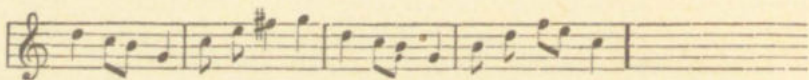
Wi-la-nów-ka póź-no wsta-je jesz-cze się dą - sa da dą - sa.

233.

od Warszawy (Willanów).

Oj prze-le-ciał prze-le-ciał da i si-wy ka - czo-re - czek

oj da ja ro-zu-mia-ła da że mój ko-cha-ne-czek.

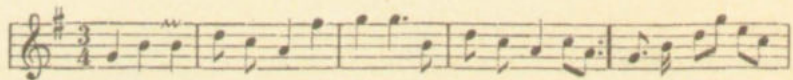
Oj leciała, gęgała
da siwa gąska z pola,
oj da i ja rozumiał
da że kochanka moja.

Oj przeleć że sokole,
da to zielonowskie pole,
da pozdrów że mi pozdrów
da ojca, matkę moje.

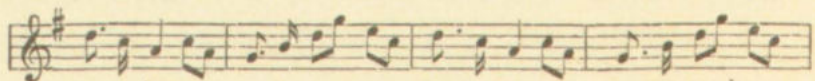
Oj dawnoć ja oj dawno,
da to pole przeleciał,
da od ojca od matki
da słówka nieusłyszał.

234.

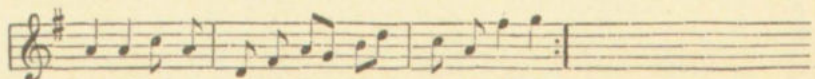
od Warszawy (Willanów).

Oj nie masz ci to nie masz da jak pa - rob-cy na - si, Je - den Ma-gdzie

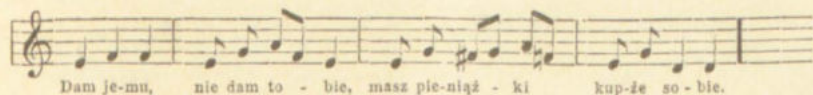
ba - kę świe-ci oj da dru - gi schle-bia Ka - si Je - den Ma-gdzie

ba-kę świec - ci oj da dru - gi schle-bia Ka-si.

235.

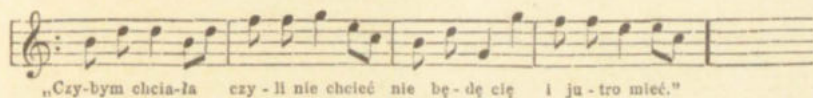
od Warszawy (Willanów).

P. Nr. 188.

236.

od Warszawy (Willanów, Zawady).

patrz Nr. 48, 66.

237.

od Warszawy (Willanów).

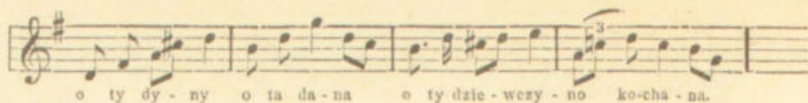

P. Nr. 159.

238.

od Warszawy (Willanów).

239.

Pastuszek.

od Warszawy (Willanów).

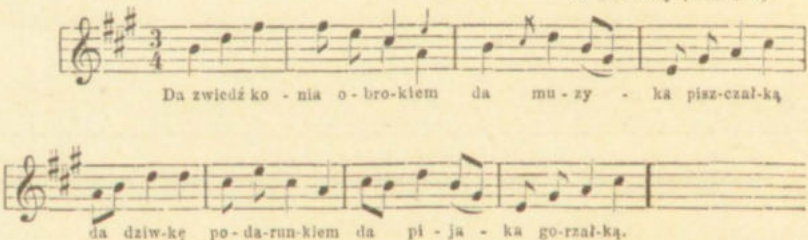
240.

od Warszawy (Willanów).

P. Nr, 57, 249.

241.

od Warszawy (Willanów).

242.

od Warszawy (Willanów).

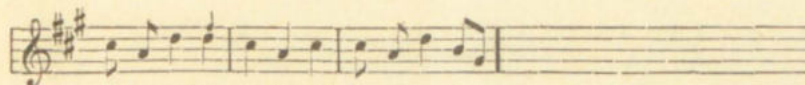
o - li da kie - dy nie u-miesz da - li le-piej byś sc sia-dto.

243.

od Warszawy (Willanów).

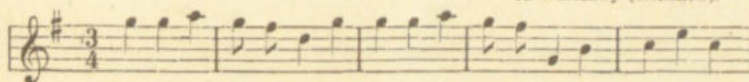
Oj si - wy koń si - wy koń da li - czy - ki dru-to - we oj siel-my

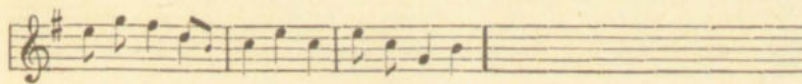
O - krze-sów-ki da siel-my du - bel-to - we.

244.

od Warszawy (Willanów).

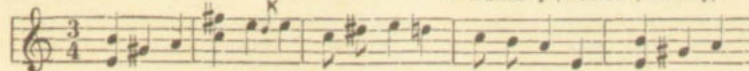
Oj je-cha - łem do Zo-si da po-ła - ma-łem o - si, Oj je - śli

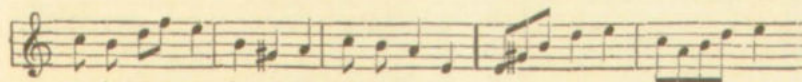
dy-szel zta-mię da to nie spoj-rzy na mnie.

245.

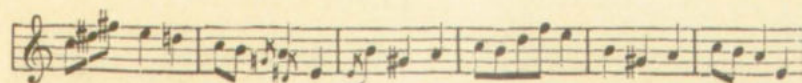
od Warszawy (Willanów, Zawady).

Oj ty - lo dziś ty - lo dziś ca-ła u - cie-cha na-sza oj ju-tro

po - je-dzie - wa da z sie-kier-ką do la - sa.

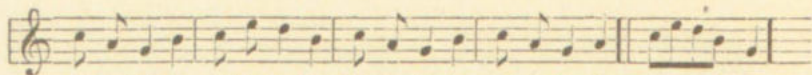

246.

od Warszawy (Willanów).

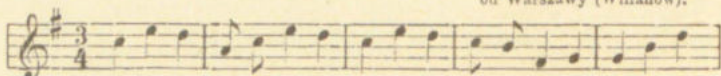
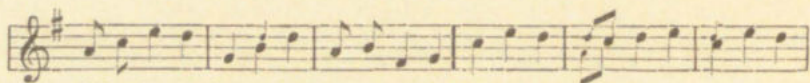
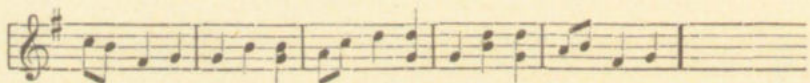
Zdro-wa hu - la - ła hu - la-ła zdro-wa hu - la - ła hu - la - ła

oj-ca mat-kę od-stą-pi - ła chło-pa wo-ła - ła wo - la - ła.

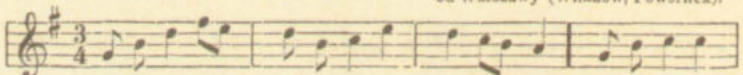
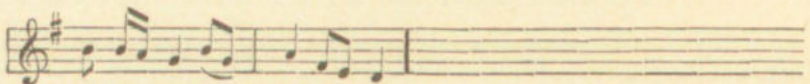
247.

od Warszawy (Willanów).

Oj że-by-m ja wie-dzia-ła da gdzie mój mi-ły pi - je da za nie-
Oj z sza-śli-kiem po-my-je ze sko-ru - pą o - trę - by da że - bysła bym je-mu da z sza-śli-kiem po - my - je:
so-bie po-tarł da po - go - rza-le zę - by.

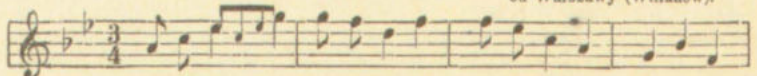
248.

od Warszawy (Willanów, Powisinek).

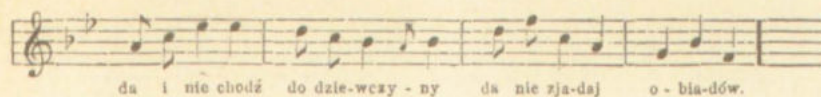
Nie-da - le - ko rzecz-ka rzecz-ki Pior-ko - wa zgi-nę - ła mi
Oj a - że - by mi ją pan-ny zna - la - zły dał-by ja imod ko - ni-ka pod-ko - wa.
pier-ácio - ne-czek że - la - zny.

249.

od Warszawy (Willanów).

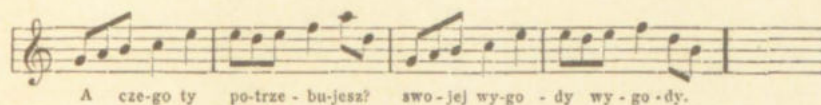

Kie-dyś so - bie o - gro-dni-czek da i pil - nuj że sa-dów

250.

od Warszawy (Powsinek).

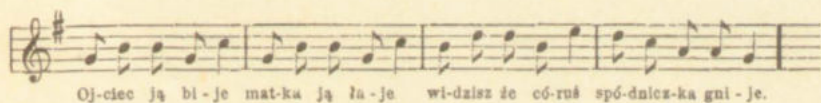
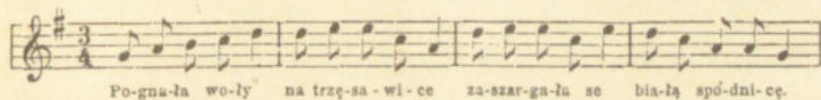

Patrz Nr. 224.

251.

Polski.

od Warszawy (Powsinek).

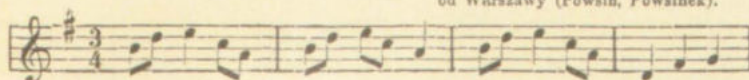
252.

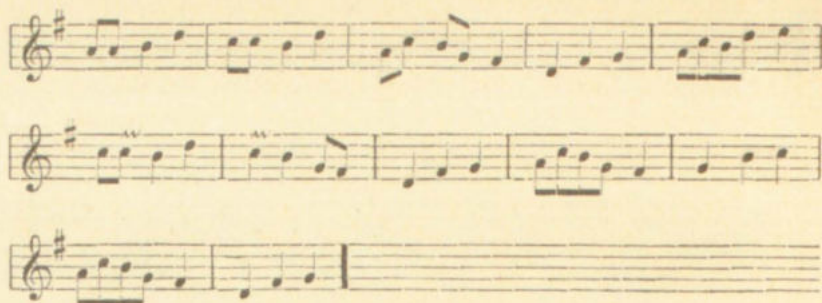
od Warszawy (Powsin, Powsinek).

253.

od Warszawy (Powsin, Powsinek).

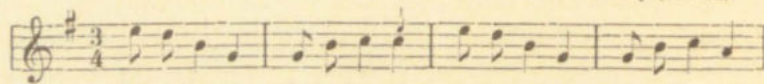

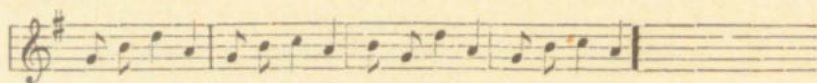
P. Nr. 273.

254.

od Warszawy (Powsin).

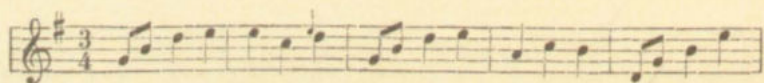
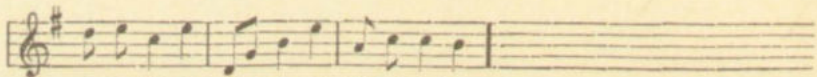
Pro - si - li mnie bła - ga - li mnie ja - kem po - szła — nie chce - li mnie.

Nie chce - li w tań - cu o - bró - cić, trza się bę - dzie do dom wró - cić.

255.

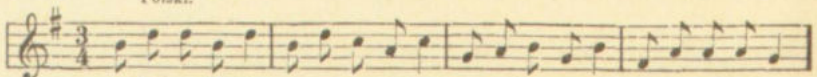
od Warszawy (Powsin).

Oj O - bo - rza - czku mar - ny da com ja cię nie zna - ła, oj od Bo -
Oj od Bo - ga szczę - ście masz da i o - de - mnie sa - mej, oj com ciga szczęście masz da com ci wia - nek da - ła.
da - ła wia - nek da da - jam ci ru - cja - ny.

256.

Polski.

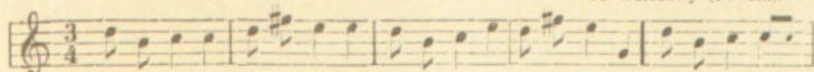
od Warszawy (Powsin).

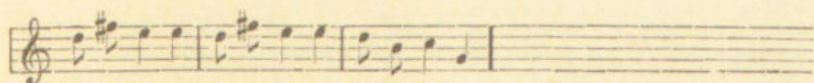
Po - cóż przy - śli - ście po - sta - nę - li - ście, biers je - dno dru - gie pią - sa - li - byś - cie.

257.

od Warszawy (Powsin).

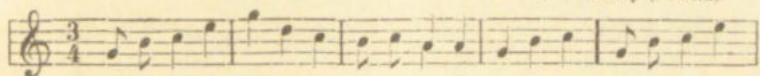
Kieś po trze-źwu nie za-czy-nał da po pi-ja - ne-mu nie rusz. (bo) jak ro-bo-ty

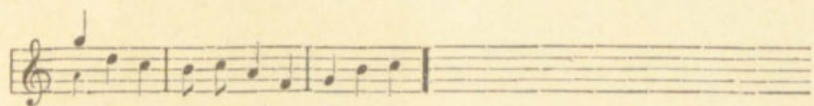
nie do-koń-czysz da to we-zmę ci ka - ple-lusz.

258.

od Warszawy (Powsin).

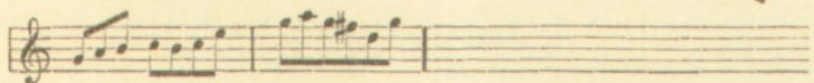
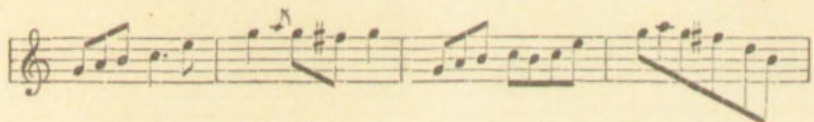
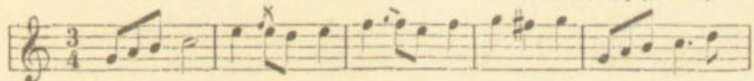
Sie-dział pa-stuch w wierz-bi-nie i wo-lał se świerz-bi mnie. Idź do nie-go

z gra - ca-mi, nie drap że łba pal-ca - mi.

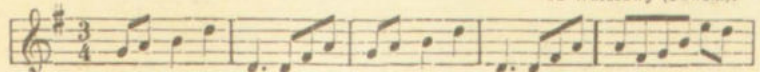
259.

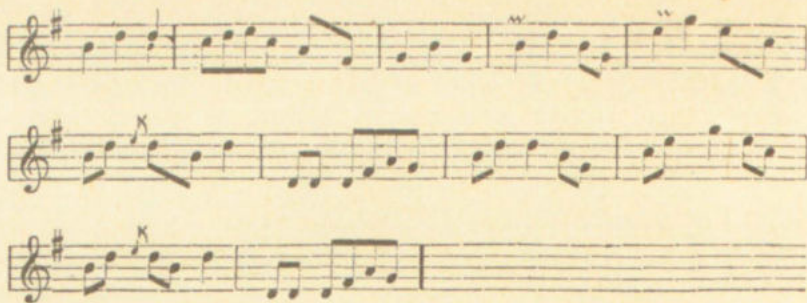
od Warszawy (Powsin).

260.

od Warszawy (Powsin).

261.

od Warszawy (Powsin).

Oj bo-daj się za-pa-dło da pod ko - ni-kiem ba-gno oj co ja
 się na-je-ździł da do dzie-wczy-ny dar-mo. Oj bo - daj się za-pa-dło
 da pod ko - ni-kiem ba-gno.

262.

od Piaseczna, Tarczyna.

U na-szych dzie-we-czek do-bry po-rzą-de-czek, św-i-nie w pie-cu ry-ją
 A łyż-ki pod łu-wą za-ro-sły mu-ra-wą, kro-wy nie wy-do-i,
 przy na - czy-nia my-ją. Iaby nie zamiecieć,
 o - go - na się bo - i. Kupą stoi śmiecie.

P. Nr. 37, 120.

263.

od Piaseczna (Jeziorna).

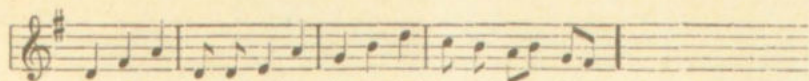
„Oj nie pij chło - pie nie pij da bę-dziesz się miał le - piej”
 „Oj nie pij chło - pie kwar-tą po-ko-cha cię dziew-ku bar - dzo.”

10. Od Piaseczna (Obory)

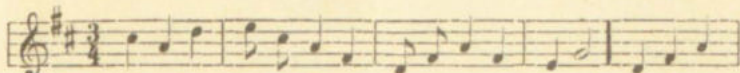

„Da i ci ka - ta ma - ją da cho - ciał nie pi - ja - ją.“
 „Ka - ta ci tych ko - cha - ją da co to nie pi - ja - ją.“

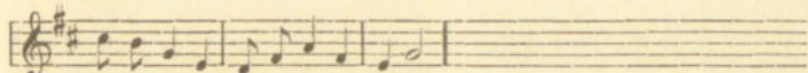
P. Nr. 75, 275.

264.

Od Piaseczna (Jeziorna).

Oj czar - ne ocz - ki czar - ne to są nie - po - zor - ne da po - zor -

niej - sze mo - dre do ko - cha - nia do - bre.

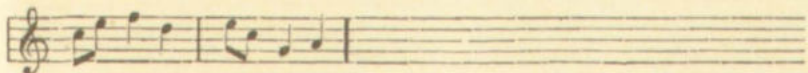
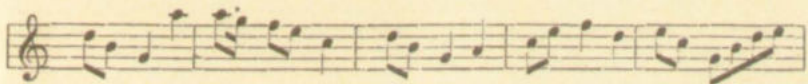
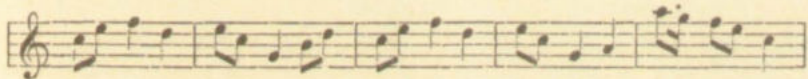
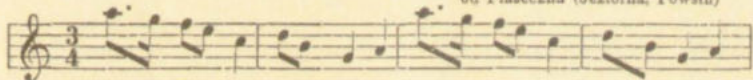
Oj czarujże kochanko
 chusteczką jedwabną
 da aby nie czarami
 modremi oczkami,

Oj czarne oczki miała
 komu by je dała?
 da nie miała nikomu
 wzięta je do domu.

Oj modre oczki modre
 bodaj się świeciły
 czy ja spał czy ja czuwał
 zawsze przy mnie były.

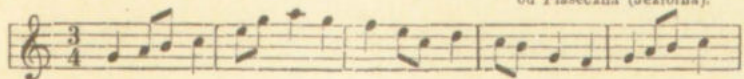
265.

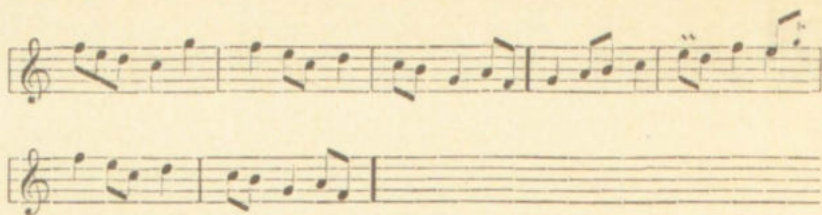
od Piaseczna (Jeziorna, Powstn)

266.

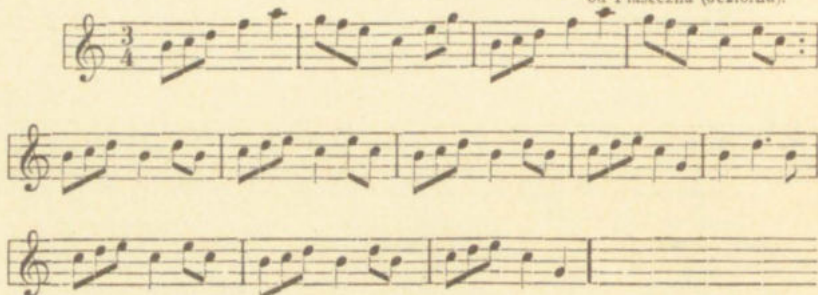
od Piaseczna (Jeziorna).

267.

od Piaseczna (Jeziorna).

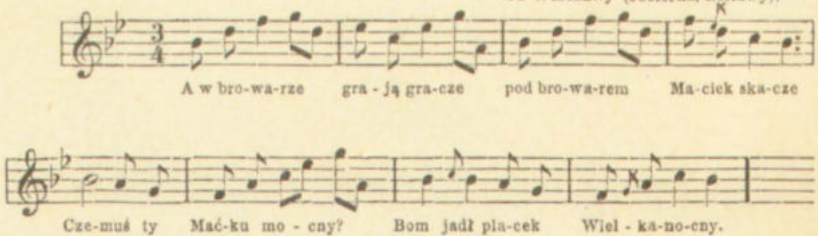
268.

od Piaseczna (Jeziorna, Bielawy).

269.

od Warszawy (Jeziorna, Bielawy).

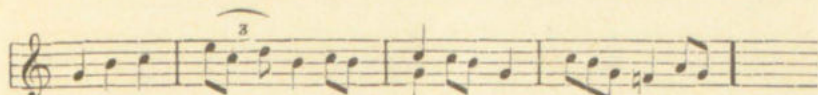

270.

od Piaseczna (Jeziorna).

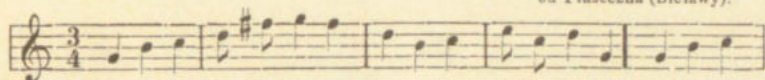
Oj jesz-cze tak nie by - ło   da jak te - raz nu-sta - je
Oj ćwierć kar - to - ńi da - je   da i sto zło - tych pie - nię-dzy

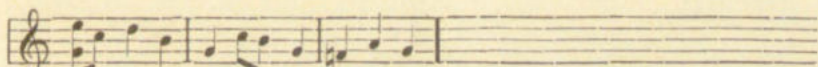
ej że mat - tka za cór - ką   da ćwierć kar - to - ńi da - je.
oj że - być mo - ją cór - kę   da wzię - li jak naj-prę-dziej.

271.

od Piaseczna (Bielawy).

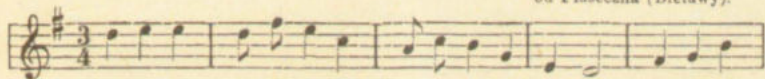
Da mo - ja żu - pa - ni - na   da u ży - da na grzędzie, da jesz-cze
Da mo - ją żu - pa - ni - nę   po - wie - si - li na kłód - kę da jesz-cze

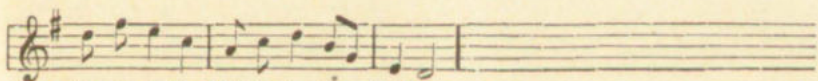
ją wy - ku - pię jesz-cze mo - ją bę - dzie.
mo - ją bę - dzie, za - pła - cę za wód - kę.

272.

od Pinieczna (Bielawy).

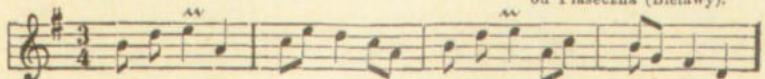
Oj za - rża - ły ko - ni - ki   pe - wno woj - na bę - dzie,   ej nie je -
Oj nie je - dna ma - tu - la   nie je - dna sło - strzycz - ka   ej bę - dzie

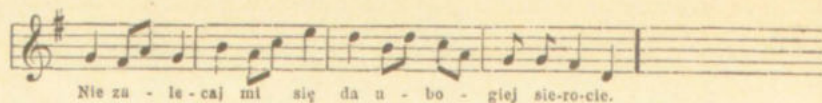
dna ma - tu - la   pła - kać sy - ną   bę - dzie.
o - pła - ki - wać da swe - go bra - cisz - ka.

273.

od Piaseczna (Bielawy).

Oj sza - sta - ła   sza - sta - ła   da bi - czy - kiem   po pło - cie

Nie za - le - caj mi się da u - bo - giej sie-ro-cie.

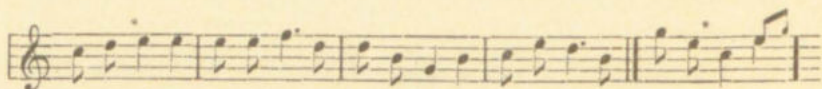
patrz Nr. 253.

274.

od Piaseczna (Skolimów).

Za sto-do-lą cha - ber cha - ber go-nił ci mnie Pa - weł Pa - weł

stój po-cze-kaj Pa-wełecz-ku dam ci wia-nek z ha-be-recz-ku.

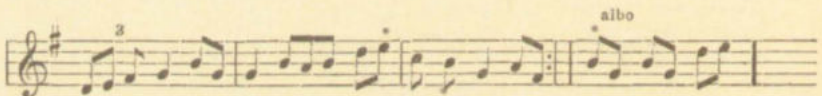
P. Nr. 4, 86.

275.

od Piaseczna (Skolimów).

Oj mo - je dziewcy - ny da złóź - cie się na ta - lar oj ku - peie

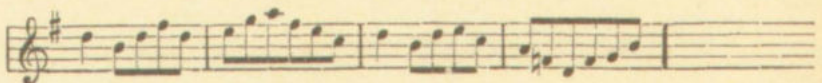
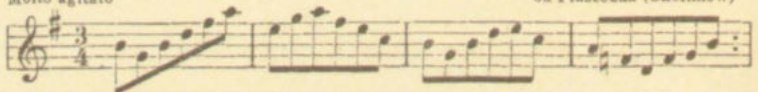
mi ko - ni - ka da bę - dę z wa - mi sza - lał. da bę - dę

mel. Nr. 75, 263.

276.

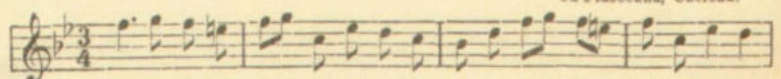
Molto agitato

od Piaseczna (Skolimów)

277.

od Piaseczna, Czarska.

Od Pia-secz-na ja pa-ro-be-czek nie mam szczę-ścia do dzie-we-czek

a - le o - ne szczę-ście ma - ją sa - me do mnie przy-bie-ga-ją.

278.

od Piaseczna.

Do po - łu-dnia wól-ki pa-sła po po - łu-dniu za mąż po-szła

o pół-noc - ku wyr-ko trzeszczy a na-de-dniem chło-pak wrzeszczy,

279.

od Piaseczna (Słomczyn).

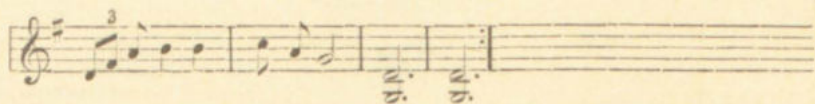
Oj dzie-wczy-no da nie chcesz mnie oj pa-mię-taj wspomniesz mnie ojwspomniesz mnie

w każdy dzień, w każdy dzień a ja cie-bie raz w ty-dzień.

280.

od Piaseczna (Obory).

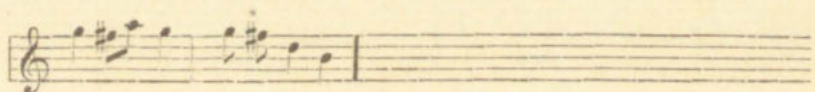
U-bo - ga ja sie - ro-tecz - ka da nie mam ja pie - rzy - ny o jui ja się

P. Nr. 292.

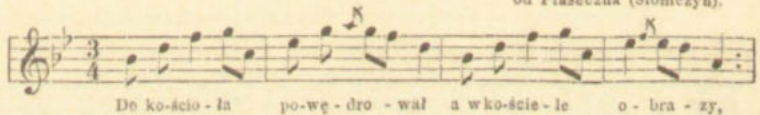
281.

od Piaseczna (Stoleczyn, Obory).

* *f* lub *ff*.

282.

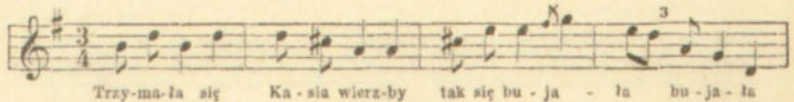
od Piaseczna (Stoleczyn).

p. Nr. 41, 48, 269.

283.

od Piaseczna (Stoleczyn, Obory).

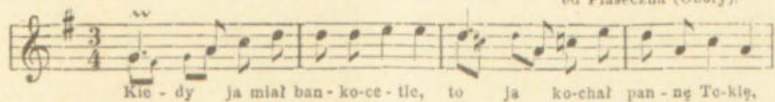

wierz-ba pę-kla, Ka-sia brzo-dę-kała aż się sple-ka - ła sple-ka - ła.

284.

od Piaseczna (Obory).

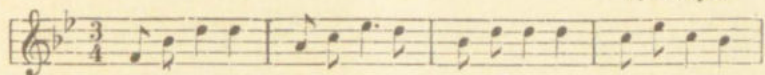
kie - dy ja miał ban-ko-ce-tlic, to ja ko-chał pan - nę To-kię.

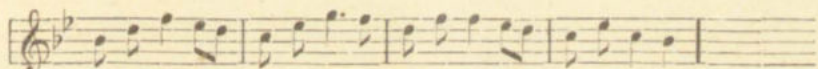
te - raz nie mam i sze-lą-ga mu - szę ko-chać la - da drą-ga.

285.

od Tarczyna.

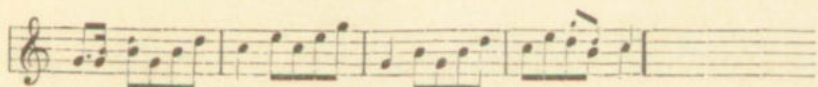
Wy-szła je-dna ła - dna by - ła za - raz mi się w ser - ce wci-sła,
Wy-szła trze-cia naj-pię-kniej-sza, ta mi by - ła naj - mi-lej-sza.

Wyszła dru - ga kie-by ró - ła jesz-cze wię-ksza w ser-cu bu - rza.
Cho-ciąż by na miej-scu zo-stać, ja jej prze-cie mu-szę do - stać.

286.

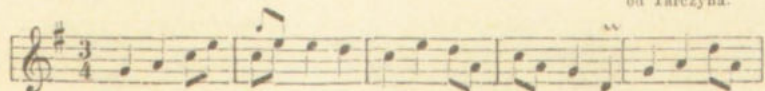
od Tarczyna, Grójca.

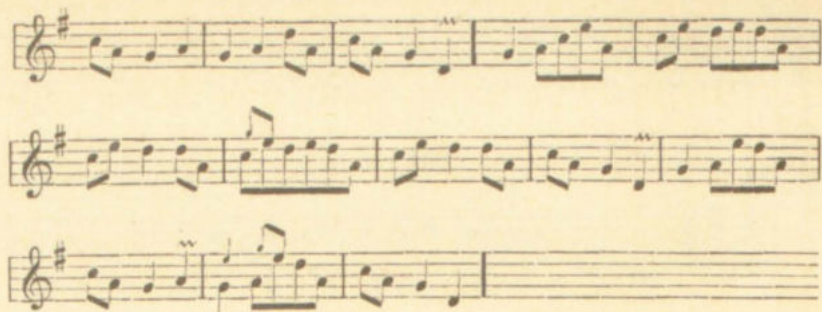

mel. Nr. 90, 312, 325.

287.

od Tarczyna.

288.

od Tarczyna, Grójca.

Oj si - wy go - łą - be - czek da w srod - ku dę - bu sie-dział,

oj ko-chaj że mnie ko-chaj da że - by nikt nie wie-dział.

289.

od Tarczyna.

Oj wi-dzisz ty bra-cisz-ku w ja-kim je - stem u - ci-sku mę - ła nie mam

sa-ma si - piam da je-stem w ols-mó - wiz-ku.

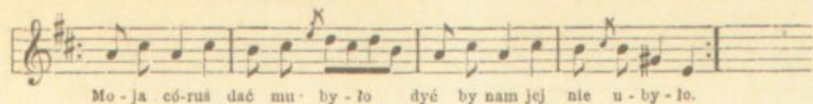
P. Nr. 77.

290.

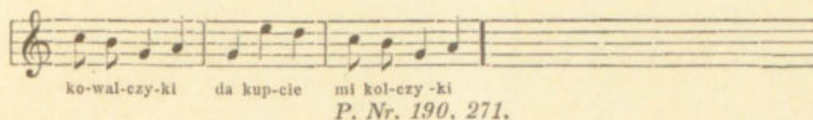
od Tarczyna.

Mo - ja ma - tko był tu Ma - ciek chciał do - ni - cy wier - cić ma - czek.

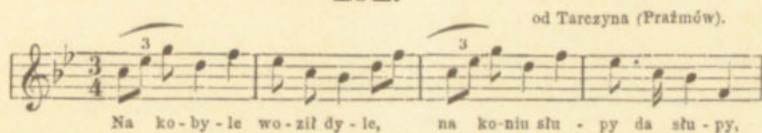

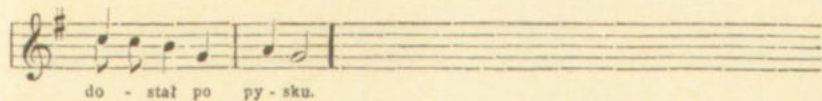
291.

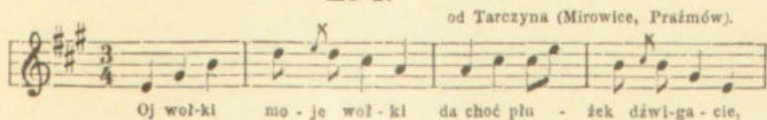
292.

293.

294.

a - le wy mnie ko - cha - cie   da bo ba - ta nie zna - cie.

295.

od Tarczyna (Grzędy).

296.

od Tarczyna (Grzędy, Mroków).

297.

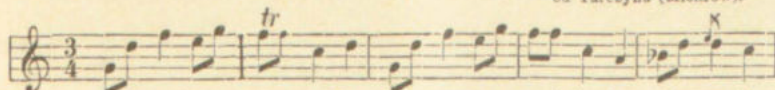
od Tarczyna (Grzędy).

Da i cóż mnie po ro - li   da i kie - dy   nie o - ra - na,
Da i cóż mnie po wo - dzie   da co na ko - ła   nie i - dzie,

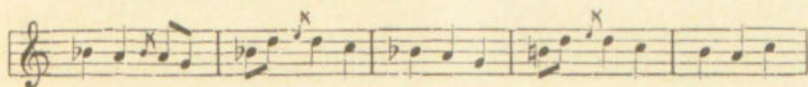
da i cóż mnie po dzie - wczy - nie   da i kie - dy   nie ko - cha - na.
da i co   mnie po dzie - wczy - nie   da kie - dy mo - ją   nie bę - dzie.

298.

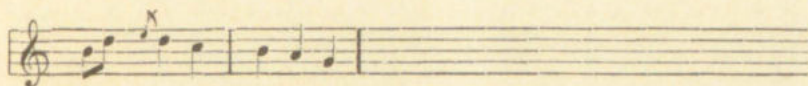
od Tarczyna (Michrów).

Oj o-czki mo-je o-czki da cze-go spo-glą-da-cie, oj wszy-szko
Oj o-czki mo-je o-czki dar - mo nie spo-glą-daj-cie, da bo wy

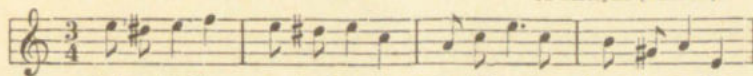

ku tej stro-nie da gdzie ko-cha - nie ma-cie.
tu w Michro-wie da ko -cha-nia nie ma -cie.

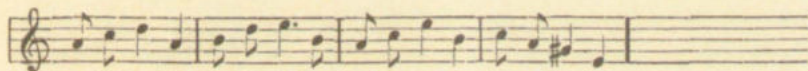

299.

od Tarczyna (Michrów).

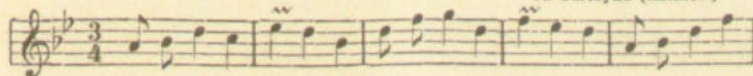
O - ber - ta-sik, o - ber-ta - sik, sprze-dał bu - ty, ku - pił pa - sik.
Sprze-dał pa-sik ku - pił so - li, bo dzie-wczy-nom brzu-cho bo - li.

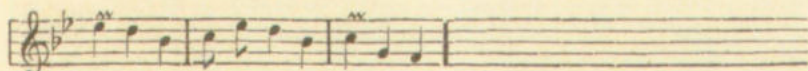
Sprze-dał pa-sik; ku-pił chle-ba bo dzie-wczy-nom te-go trze-ba.

300.

od Tarczyna (Michrów).

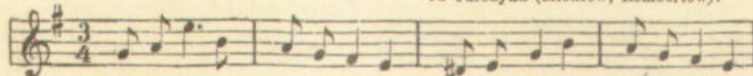
Oj le - ci so - kół la - sem da krzy-knie so-bie cza-sem oj ko-nik pro-

sto dro - gą da tu-pnie so - bie no-gą.

301.

od Tarczyna (Michrów, Rembertów).

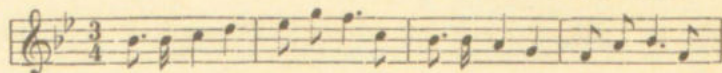

Oj-ciec bi - je ma - tka bi - je wszy-scy bi - je - cie bi - je-cie,

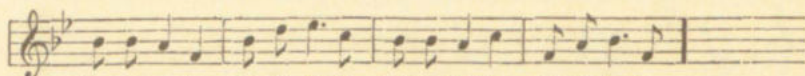

302.

od Tarczyna (Michrów, Rembertów).

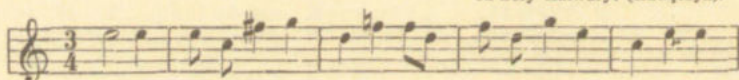
Za chło-pa się na-pie - ra - ła chle-ba u-piec nie - u-mia - ła,
I tak jej się pię-knie zda-rzył po za-skó-rzu ko-tek ła - ził,

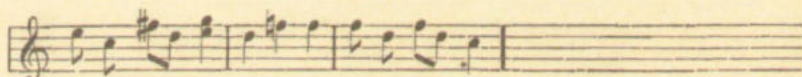
pier-szy raz się po-ku - si - ła na bo-che-nek roz-czy-ni - ła
za-dar o - go - na do gó - ry jesz-cze nie do - stał do skó-ry.

303.

od Góry Kalwaryi (Kawęczyn).

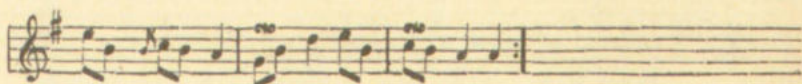
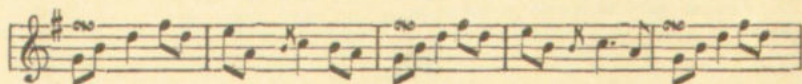
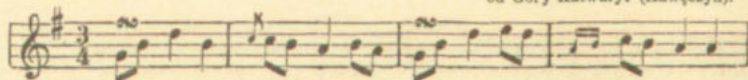
A princ Fer-dy-nan-dzie da coś ci się to sta - ło oj wy - sze-
A princ Fer-dy-nan-dzie że - by cię Bóg bło - go - sławił oj za - bra-

dięś z War - sza - wy daw sa-me Bo - że cia - ło.
żeś nam chłop - ców da co - żeś nam zo-sta - wił.

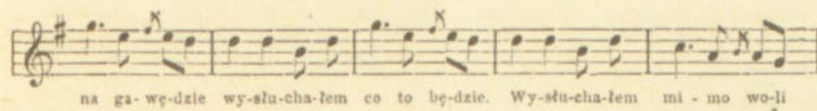
304.

od Góry Kalwaryi (Kawęczyn).

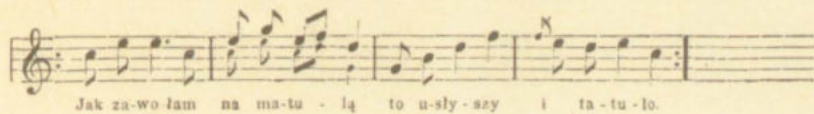
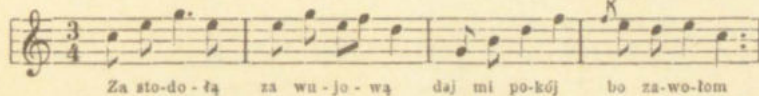
305.

od Góry Kalwaryi (Kawęczyn).

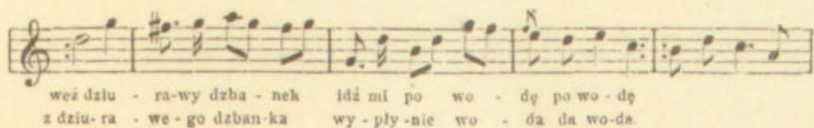
306.

od Góry Kalwaryi (Brzeszcze).

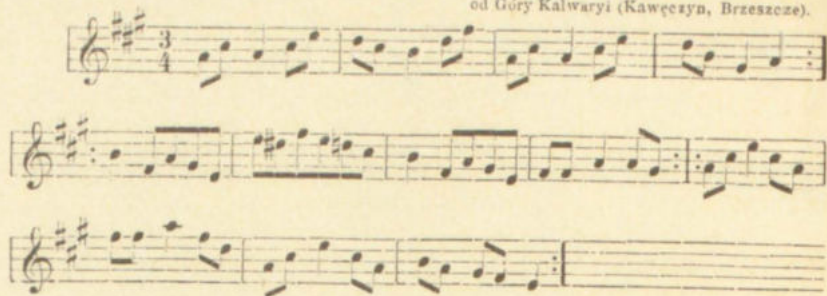
307.

od Góry Kalwaryi (Brzeszcze).

308.

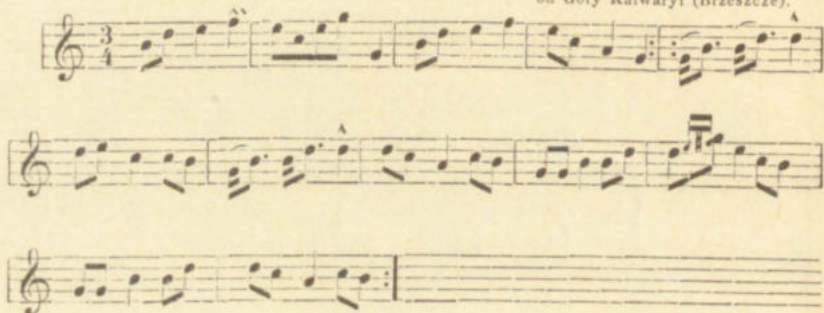
od Góry Kalwaryi (Kawęczyn, Brzeszcze).

P. Nr. 21.

309.

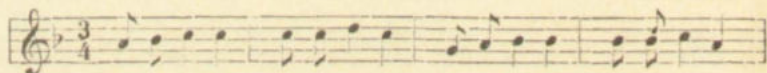
od Góry Kalwaryi (Brzeszcze).

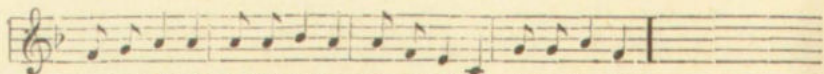
p. Nr. 143.

310.

od Czerska.

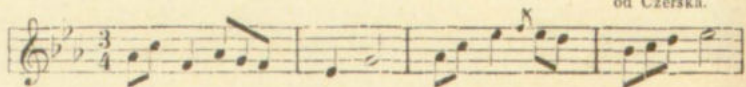
Ko-wał Kaś-ce ko-wał bu-ty by mu da-ła wia-nek z ru-ty.
 Jesz-cze je-dnych nie u-ko-wał już-ci dru-gie o-bie-co-wał.

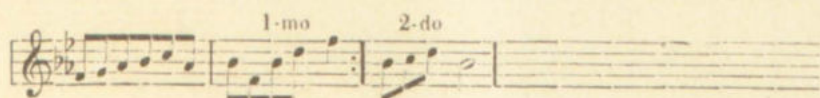

ła ko-wał-czyk i pod-szy-cie, za wia-nek na ca-le ży-cie.

311.

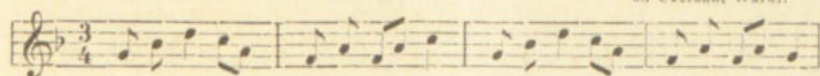
od Czerska.

312.

od Czarska, Warki.

I ty Ma-zur i ja Ma-zur, po-życz że mi wór-ka na żur.

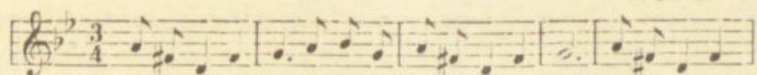
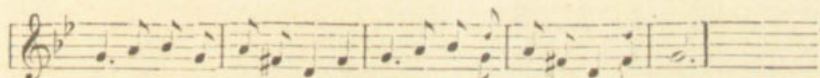

Ja ci wór-ka nie-po-ży - czę, bo mi trze-ba na psze-ni - cę.

Patrz Nr. 286.

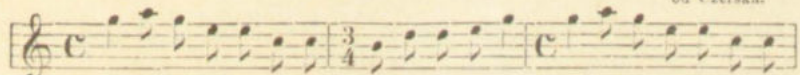
313.

od Czarska.

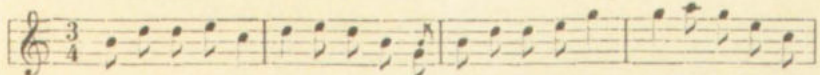
Cze-mu nie o-rzesz Ja-sień-ku cze-mu nie o - rzesz? Czy ci wol - ki
O - rał ci by ja Ka-sień -ku o - rał ci by ja? że-byś wol - ki -już u - sta - ty czy ci wol - ki po pa - da - ly czy sam nie mó - żesz.
po - ga - nia - ła co sta - je mi bu - zi da - ła o - rałci bym ja.

314.

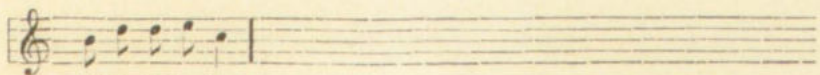
od Czarska.

Gna-ła dzie-wy-za bycz-ki ko - le smę-ta-rza ki - wa-ła rącz-ką od się

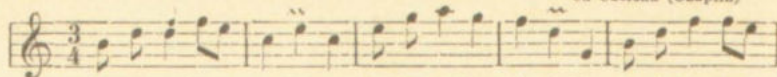
na ba-ka - ła-rza. Ba-ka-larz za nią z szkla-necz-ką wi-na, cze-kaj mnie Ma-ryś

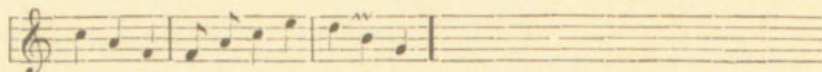
bę-dzie-wa pi - ła.

315.

od Czarska (Czaplin)

Oj szli pa-rob - cy z karczmy da tak so - bie mó - wi - li oj pój-dzie-wa do
Oj na wa - rzą nam kielbas da na sma - żą nam ki-szek oj po-wiem oj-

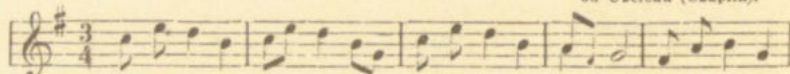

Ma - ry - ny da bo tam wie-prza bi - li.
cu mał - ce da żem w zało - ty przy-sed.

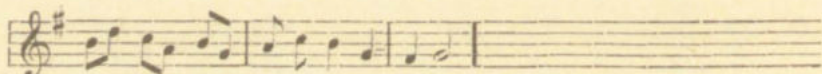
P. Nr. 294.

316.

od Czarska (Czaplin).

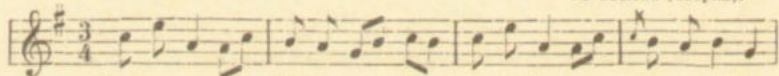
Oj wi - dzia - łem cię wi - dział ja - kem o - rał, wi - dział. Da i ja cię

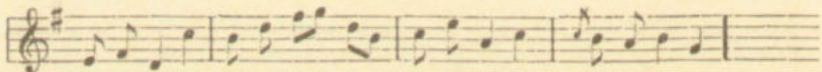
wi - dzia - ła ja - kem by - ki gna - ła.

317.

od Czarska (Czaplin).

Ko - mu gra - ją? Nie - do - łę - dze, nie - do - łę - ga ma pie - nię - dze

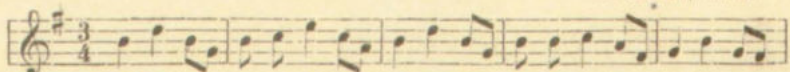

Nie - do - łę - ga tu - pie no - gą ma pie - nię - dze pod po - dło - gą.

P. Nr. 280, 434.

318.

od Czarska, Warki.

Oj kie - dy wę - dro - wa - ła da tak się lu - bo - wa - ła, oj far - tu
Oj cóż to tam za wieś da cóż to tam za lu - dzie, da nie - da - dż

szek na ko-ściół da or-ga - ni-ście da - ja. far - tu-szek
po-ko - ja da ko-ściel-ne - mu słu-dze.

319.

od Warki (Konary).

Oj nie ko-chaj się we-mnie da bo to po - da - re-mnie, oj bo ja chło-
piec świa-to-wy da i cóż ci przyj-dzie ze mnie.

320.

od Warki (Konary).

321.

od Warki (Wichradz).

Oj z ka-mie-nia na ka-mień da prze-stę-pu - je le-leń^{*} oj chło-pcy mnie
Oj z ka-mie-nia na ka-mień da le - ie - nie bie - ga - ją, oj le-dwim cię
*jelen

ko - cha-ją da ja o tem i nie wiem.
po - zna-ła da już mi wy - ma-wia - ją.

322.

od Warki (Wiehradz).

Ga - da - ją lu - dzie da o mnie ga-da-ją lu-dzie da lu-dzie,
a niech ie się na-ga-da-ją nie mi nie bę - dzie nie bę-dzie.

323.

od Warki, Białobrzeg.

Ga - da - ją lu - dzie da o mnie ga-da-ją lu-dzie da lu-dzie,
a niech ie się na-ga-da-ją nie mi nie bę - dzie nie bę-dzie.

324.

od Przybyszewa.

Oj kiej kiej Ma-zu-re-czek da i dzie - woczy-na je - go, na - la - la
kie - li-sze-czek da i pi - je do nie-go.

325.

od Przybyszewa.

A gdzież to ten sta - ry Grze-la, co nam gry-wał co nie - dzie-la?

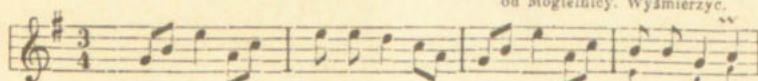

Stary u-marł młody na-stał, a bę-dziez on smycz kiem chła-stał.

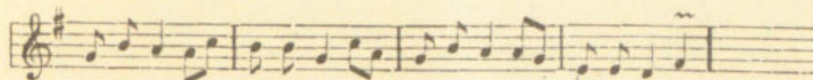
P. Nr. 286, 312.

326.

od Mogielnicy. Wydmierzyc.

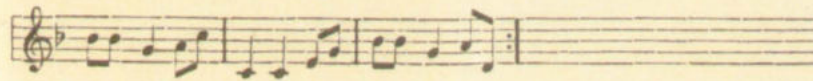
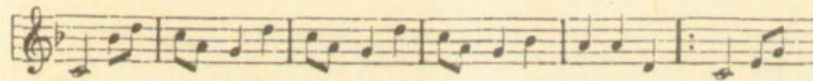
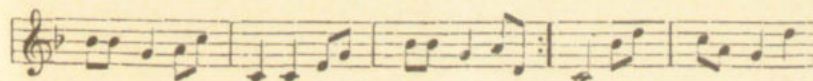
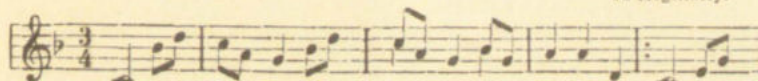
Oj jódz pij kie-dy da-ją a tai-cuj kie-dy gra-ją

a u-wa-żaj kie-dy dzwo-nią a u-cie-kaj kie-dy go-nią.

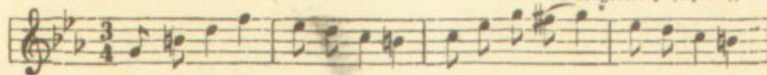
327.

od Mogielnicy.

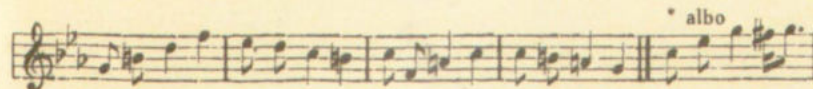

328.

od Mogielnicy (Dylew),

Zkąd to je-dziesz? Z pod Po-sna-nia, co to wie-ziesz? wią-zkę sia-na,

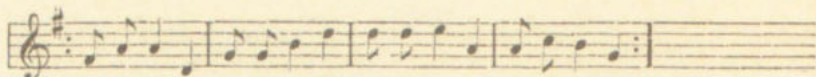
wią-zkę sia-na ko-rzec siecz-ki na wia-no na - szej dzieweczki. co to wie-ziesz.

329.

od Mogielnicy (Dylew).

Da-lej chłop-cy da-lej na-si da-lej da-lej zwi-jaj-ta się,

zwi-jaj ta się na kier-ma-sie ja Fra-nu-się a ty Ba-się.

Dalej chłopcy, dalej z miną
za dziewczyną za maliną
bo dziewczyna jak malina
za dziewczyną chłopcy giną.

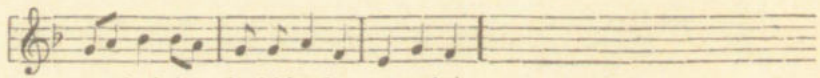
Dalej chłopcy, dalej śmiecie
bo to w karczmie nie w kościele
bo w kościele śluby dają
a w karczmie się zalecają.

330.

od Mogielnicy, Nowogomiasta.

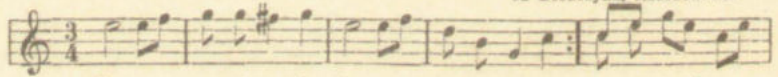
A za bo-rem za o-ném kiw-nął cio-fek o-go-nem. Ka-śka ję - ła
Wo-łę sie-dzieć w za-gro-dzie nuż mnie cio-fek u - bo-dzie.

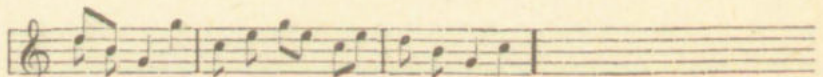
u - cie - kać le-piej by - ło po-cze-kać.

331.

od Goszczyna, Mszczonowa.

Oj ow - ce gó-ra-mi da ow - ce do-li-ną, oj te błę-dow-
Któ-ra naj-ła-dniej-sza of-fi - ce - rem bę-dzie, da i na środ-ku

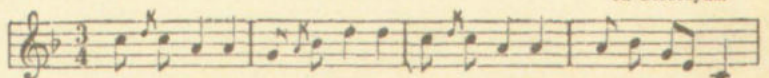

skie dzie-wu-chy da i szpi-ta - la nie mi-ną.
szpi - ta-la da i ła - tać kiec-kę bę-dzie.

P. Nr. 120, 337.

332.

od Goszczyna.

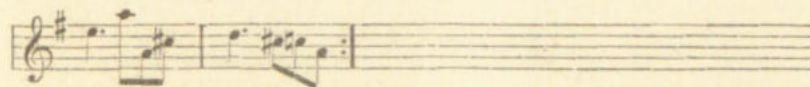
Pły - ną gą-ski po Du-na - ju ach mój Bo-że złącz że na - ju.

Oj-ciec ma-tka złą-czyć mo-że a ro - dzi-na do-po - mo - że.

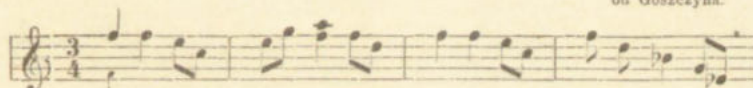
333.

Goszczyna, Grójca.

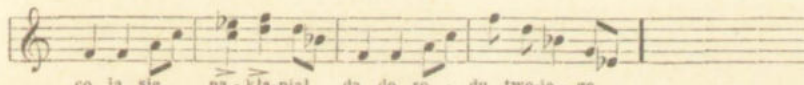

334.

od Goszczyna.

Oj mo - ja Ma - ry - siu da nie - go - , dzie - naś te - go
Do ro - du two - je - go da do na - tu - li two - ję,

co ja się na - kła - niał da do ro - du two - je - go.
już te - raz nie bę - dę da ktoś mnie przy - nie - wo - li.

335.

od Goszczyna, Warki (Wrociszew).

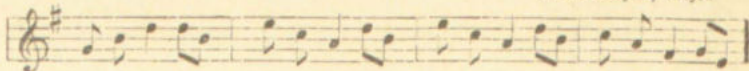
A smy - kam ja sia - no smy - kam nie cie - le - tom tyl - ko by - kom a nie by - kom

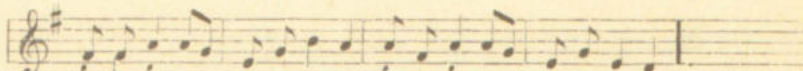
tyl - ko wo - lom pój - dzie Ja - siu kiej cię wo - lam.

336.

od Goszczyna, Grójca.

Od Grój-ca ja pa-ro-be-czek nie mam szcze-ścia do dzie-we-czek

a-le o-ne szcze-ście ma-ją sa-me do mnie przy-bie-ga-ją.

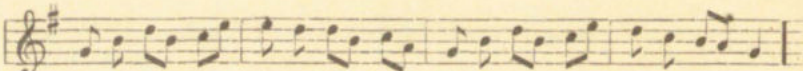
P. Nr. 119, 151.

337.

od Goszczyna.

A je-śli mnie trosz-kę ko-chasz to mi też to trosz-kę o-każ

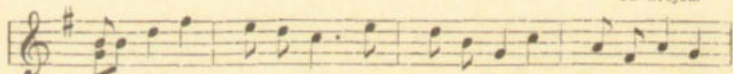

a o-każ mi ty-ko chyc-ko bę-dę my-ślał że to wazyć-ko.

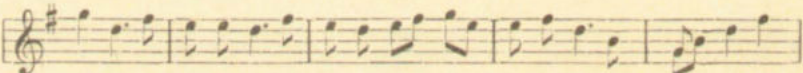
P. Nr. 22, 115, 331.

338.

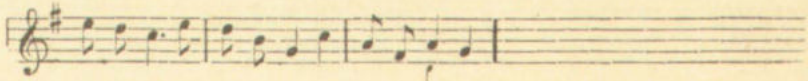
od Grójca.

Oj do-bry nasz pan do-bry da i do-brze mu się dzie-je

oj lu-dzi ze wsi wy-gnał da i sam się le-dwo chwie-je.

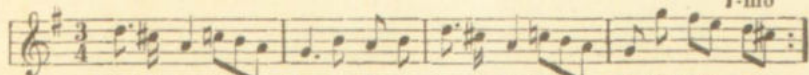
339.

od Grójca (Głuchów).

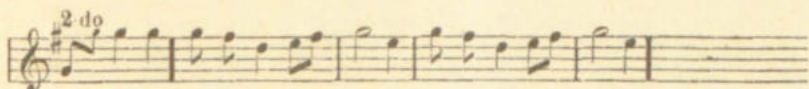

340.

od Grójca (Głuchów).
I-mo

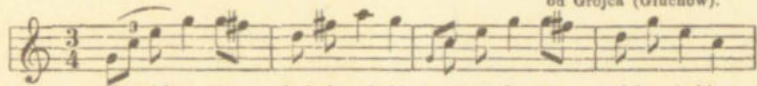
A niech-że mnie kto za-kro-pi bo się sa-dło we mnie sto - pi.
Ha - sa ha - sa, da - lej ha - sa kie-dyś tłu - sty po-puść pa - sa

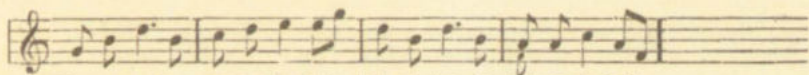
Kie-dyś tłu - sty ha - sa po-puść so - bie pa-sa.

341.

od Grójca (Głuchów).

U - pi-łem się do-brém win-kłem, wy-spu-łem się pod ko-min-kłem,

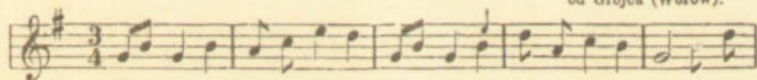

Nie mo-gę se wy-po-wie-dzieć jak mi by - ło do-brze sie-dzieć.

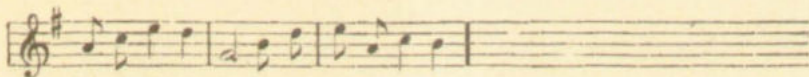
P. Nr. 92.

342.

od Grójca (Worów).

Oj u - pi - łam się trosz-kę da za swo - ją ko-kosz-kę, oj u - pi -

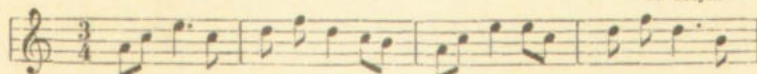

łam się si - ła da bo czu - ba - ta by - ła.

P. Nr. 103, 308.

343.

od Grójca.

Oj noc ka we - dle noc - ki da nie śpią mo-je ocz - ki,

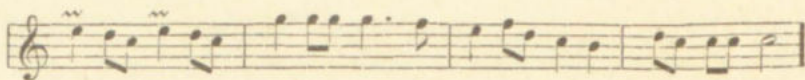
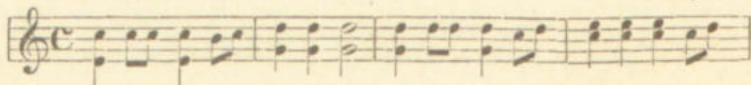
oj ty - lo spo-glą-da - ją da gdzie ko - cha-nie ma-ją.

P. Nr. 139.

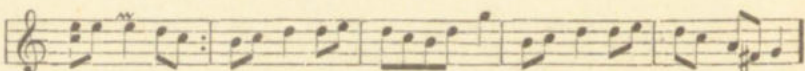
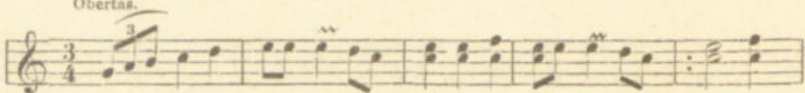
344.

Drabant. Marsz.

od Grójca

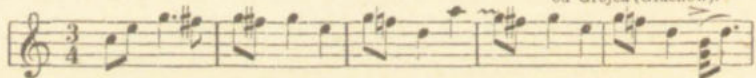

Obertas.

345.

od Grójca (Głuchów).

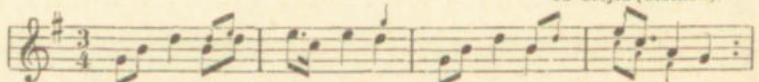
Siecz-ka nie o - wies Ma-ry-siu siecz-ka nie o-wies nie o-wies po-ściel że mi

po-du-szcz-kę bo ja nie wdo - wiec nie wdo-wiec bo ja nie wdo-wiec.

346.

od Grójca (Głuchów).

Pa-ro-be-czek dziéw-kę chwa-li że mu du - ło klu-sków wa - li,

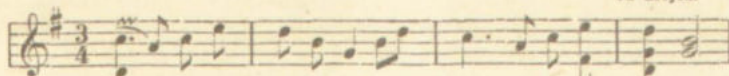
a dzie-wecz-ka pa-ro-bez-ka, że nie prze-pił przy-sie-wecz-ka.

P. Nr. 141.

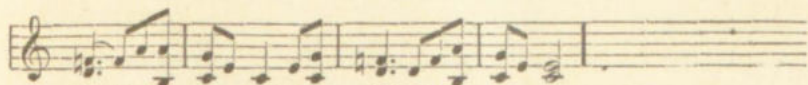

347.

od Grójca.

Oj przy-szed ta-ki roz-kaz od Na-po-le-o-na,
Oj bo sam Na-po-le-on to sa-mo u-czy-nił,

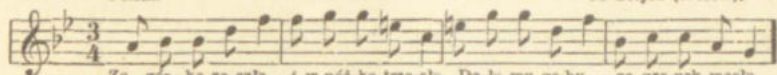
da-że-by się roz-wo-dził któ-ra sta-ra-żo-na,
da-i-z sta-rą się roz-wiód z mło-dą się o-że-nił.

(Zdaje się pochodzić z r. 1812)

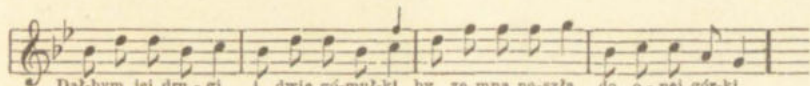
348.

Polski.

od Grójca (Worów).

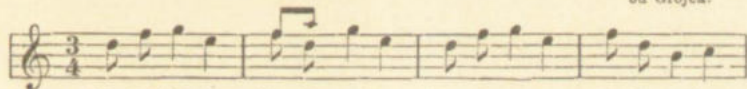
Za gór-kę za-szła i w nóż-kę trza-sła. Da-ła mu gę-by za gar-nek masła.

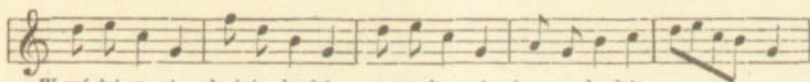
Dał-był jej dru-gi i dwie gó-muł-ki by ze mną po-szła do o-nej gór-ki.

349.

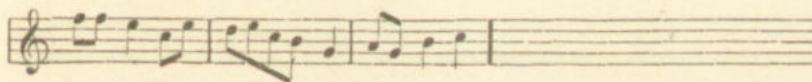
od Grójca.

Mo-ja Ma-ryś daj mi py-ska dam ci no-we spó-dni-czy-sko.

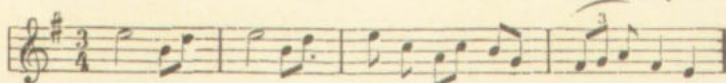

W spó-dni-cy ci la-dnie bę-dzie a py-ska ci nie u-bę-dzie.

350.

od Grójca.

Lu-dzie lu-dzie a dyć ci mi po-kój daj-cie,
Sió-dmy ro-czek da już i na ós-my prze-szło

da już to sié-dmy ro - czek   da jak o mnie ga-da - cie.
da już by te dzie-ciąt - ko   da w po - le jeśé za-nie-sło.

351.

od Grójca, Białobrzeg, Wyszmyrzyc

I-no ci się za - le - ca - ją   co po sta - ju ro - li ma - ją,

a ja nie mam i za - go - na   por-wa-nać tam Bo-gu żo-na.

p. Nr. 224, 250.

352.

Od Mszczonowa.

353.

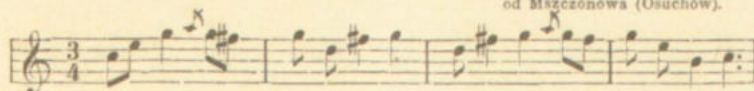
Od Mszczonowa.

Oj trzy dni w domu nie-był   da trzy dni nie no - co-wał oj mia-łem
Oj Bo - że mój ko-cha-ny   da że-by nie te pa - ny   oj jak - by

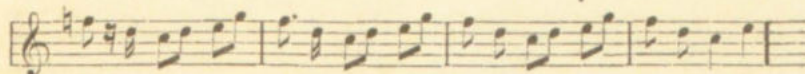
ko-cha-ne-czkę   da pan mi ją po-śo-wał.
nam to by - ło   da żyć na świe-cie mi - ło.

354.

od Mszczonowa (Osuchów).

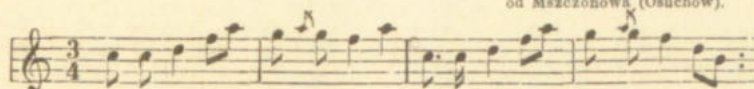
Oj wio ko - ni - ki na most da i wio ko - ni - ki z mo - stu,

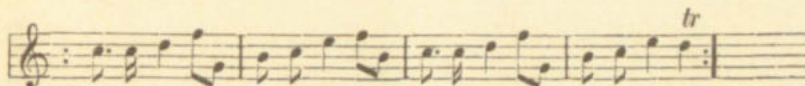
oj ta mo - ja ko - cha - necz - ka da i nie - du - że - go wzro - stu.

355.

od Mszczonowa (Osuchów).

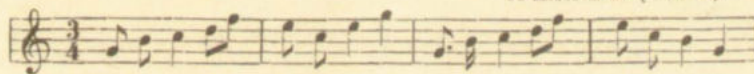
U - ja - dleś mnie pie - sku u - jad nie mi - la ja dwu - dzie - stu lat,

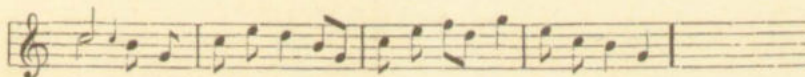
u - ja - dleś mnie w pra - wą nóż - kę przez trze - wi - czek przez poń - czo - sz - kę.

356.

od Mszczonowa (Osuchów).

Po - wie - dzia - la je - dna dru - giej ja bez dłu - gów ty masz dłu - gi.

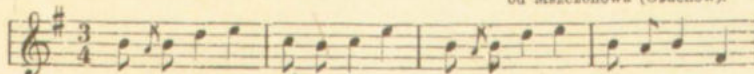

Po - wie - dział ci trze - ci, czar - ty żeś - cie o - bie dia - bla war - ty.

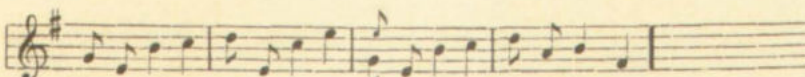
p. Nr. 252.

357.

od Mszczonowa (Osuchów).

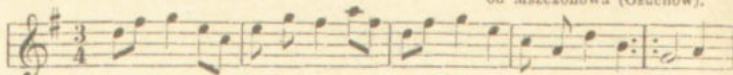
O ta dy - na o ta dy - na zje - dli wil - cy Ber - na - dy - na.

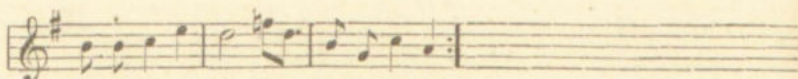
Ber - na - dyn ka la - ta. krzy - cy, Ber - na - dy - na zje - dli wil - cy.

358.

od Mszczonowa (Osuchów).

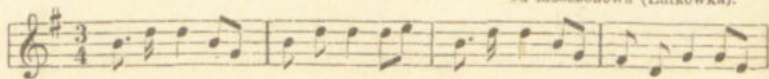
Oj si - wy ko-nik si-wy da si-wo jab-ko-wi - ty, do tno-
Oj go-ści - niec wy - bi - ty da i wy - to-ro-wa - ny do mo-

jej dziewczyny go - ści - niec wy - bi - ty.
jej daleczyny do mo - jej ko-cha-nej.

359.

od Mszczonowa (Lutkówka).

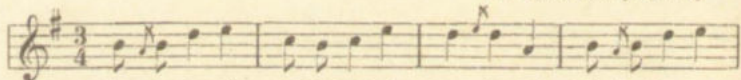
Czarno o-czy o-czy bu - re, pójdź dziewczko za mnie za gó - ry

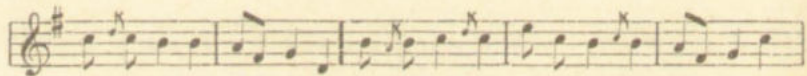
Tam swo-ja-czek a tu twój gość bę-dziesz so-bie u mnie lį-mość.

360.

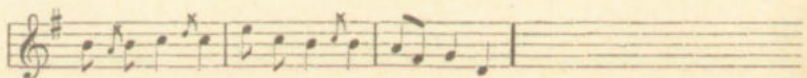
od Mszczonowa (Osuchów).

A u - to - nął po-pie-lar-czyk u - to - nął tyl - ko je - go

ka - pe - lu - sik wy - ply - nął. A u - to - nął po-pie-lar-czyk nie - bo - że

tyl - ko je - go ka - pe - lu - sik nie mo - że.

361.

od Mszczonowa (Adamowice).

Oj śmierć mo - ja, śmierć mo-ja nie bierz ze mnie jesz-cze,
Oj to - ruj że mi to-ruj da dró-żecz - kę od po - la

Oj niech-że ę u - pa-trzę da na smę - ta - rzu miej-sce.
 oj któ-rę - dy cho-dzi - ła da ko-cha - necz - ka mo - ja.

362.

od Mszczonowa (Adamowice).

świe-ci mie-siąc wo - ba o - kna ja tam nie pój - dę nie pój-dę

Od ta - tu - ła od ma - tu - li ka - ry nie uj - dę nie uj - dę.

363.

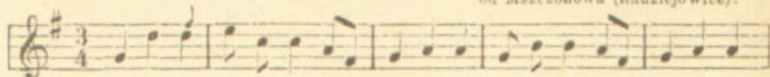
od Mszczonowa.

364.

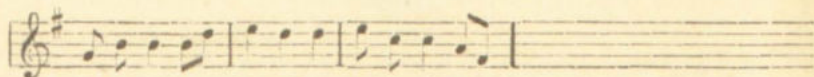
od Mszczonowa (Lutkówka).

365.

od Mszczonowa (Radziejowice).

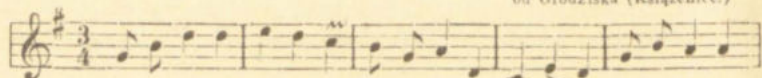
Oj strze-łił - bym do so - wy   da żal mi pro - chu poo - wać   oj wo - łą

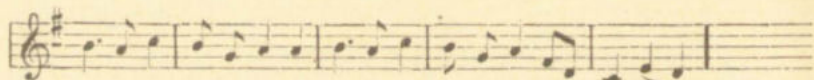
go se wo - łą   da na ja - rzab - ka cho - wać.

366.

od Groźziska (Książenice).

Oj bie - da mnie łę - da mnie u - bo - giej sie - ro - cie   da po - szłem na

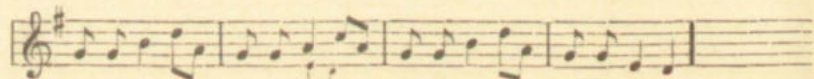
ma - ków - ki da po - szłem na ma - ków - ki	u - więz mi łeb w pło - cie.
Da cóż ja sobie pocznę	Oj przyszedł ci gospodarz
ubogi sierota	co jego makówki
nienogę sobie wyjąć	i nagnał mi rozum
swojej główki z płota.	od tyłka do główki.

367.

od Grodziska (Książenice).

Oj i w le - sie przystru - wy - ku   da i le - leń (jeleń) wo - dę pi - je

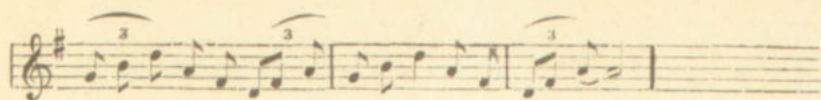
oj i ja tyl - ko dla cie - bie   da i mój Ja - sleń - ku ży - je.

368.

od Grodziska (Książenice).

Oj si - wy koń si - wy koń	da pod - ku - wecz - kę zgu - bił
Oj si - wa klacz si - wa klacz	da pod - ków - kę zgu - bi - ła

oj ja ma - ją - tek stra - cił da com pa-nien-ki lu - bił.
 oj ja ma - ją - tek stra - ci - ła com chło-pa-ków lu - bi - ła.

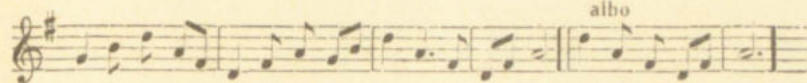
369.

inni łok:

od Grodziska Książę ucie

Oj si - wy koń si - wy koń pod - ku - wecz - kę zgu - bił

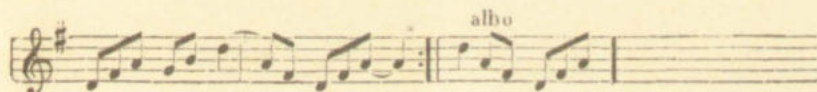
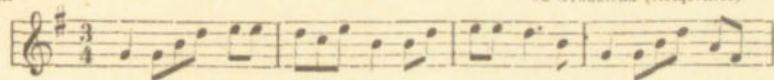

oj ja ma - ją tek stra - cił com pa-nien-ki lu - bił pa-nien-ki lu - bił.

370.

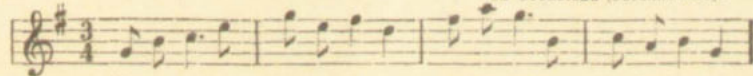
inni

od Grodziska (Książę ucie)

371.

od Grodziska (Jordanowice).

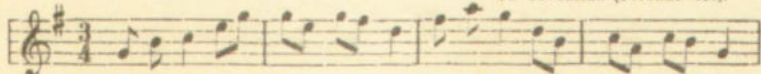
Na wo - jen - ce bo - łą rę - ce na służ - bie bo - ki da bo - ki

A wo - łą ja z cy - ga - na - mi no - sić tło - mo - ki tło - mo - ki.

372.

od Grodziska (Jordanowice).

Oj mia - łem ci dzie - wcy - no da do - bra - noc po - wie - dząc
 Oj do - bra - noc dzie - wcy - no da z ko - ni - ka - mi ja - łem

1-mo   2-do

da a - le mi ka - za - no da z ko - ni - ka - mi je - zdzić.
oj da tyś so - bie, wy - szła da z in - szy - mi na ra - dę.

373.

od Grodziska (Jordanowice).

Da i ka - za - li mi o - rać da i nie u - mia - łem wo - łać (*)

da i ka - za - li mi wło - czyć da i mu - sia - łem się u - czyć.
(*) wołać na woly.

374.

od Grodziska (Jordanowice.)

Da i za - szło słoń - ce za - szło da i jesz - cze tro - chę ści - ci
Da i jak ci nas nie pu - ścisz da i to sa - mi pój - dzie - my

da i pić że nas do do - mu da i ty kar - bo - wy ty - sy.
da i a cie - bie ty - su - niu da i u krza u wią - ze - my.

375.

od Grodziska (Jordanowice).

tr

Oj sta - re - mu, da sta - re - mu, da i za - pie - cem za - gro - dzić.
Oj a mnie też, da mło - de - mu da i go - łą - bo - czek tłu - sty

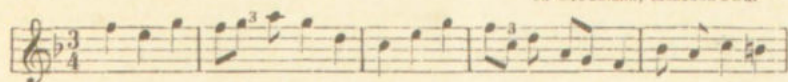
tak   iani

oj a mnie też, da mło - de - mu da i do dzie - wcy - ny cho - dzić.
oj sta - re - mu, da sta - re - mu da i sa - że - czek ka - pu - sty. *wcy - ny cho - dzi
(*) (szulceczek, co się nawet nie zwinie).

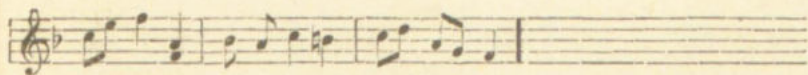

376.

od Grodziska, Mszczonowa.

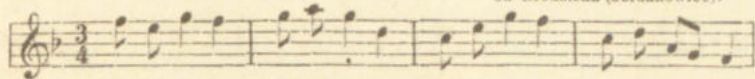
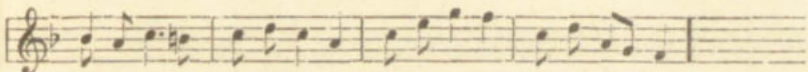
Oj mu-sia - łaś dzie-wczy-no da na ban - do-sach by - wać da co u-miesz

tań - co-wać da i ła-dnie za - śpie - wać.

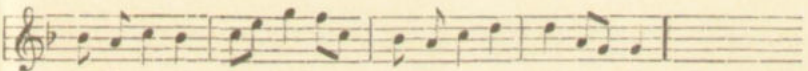
377.

od Grodziska (Jordanowice).

Cieź-kie roz-sta - nie dziewczy-no cięż-kie roz - sta - nie roz-sta - nie
Oj i ko - cha - nie ko-cha-nie da i po ser - cu bo - nu - jebo-daj by - ło nie po-sta - ło na - sze ko-cha - nie, ko-cha - nie.
oj i kto się w kim za ko-cha da i śmierć so - bie go - tu - je.

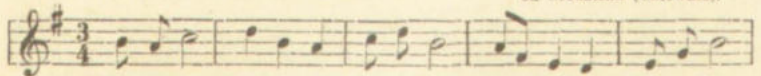
378.

od Grodziska (Chlewnia).

Oj żal to-bie dziew - czy - no da żal to-bie żal to - bie
Oj ja-dę ja dziew - czy - no da ja-dę ja ja - dę jaoj żeś się na ro - bi - ła da ma-tu - li nie so - bie.
da do cie - bie ję - dy - no przy - ja - dę ja sta-nę ja.

379.

od Grodziska (Chlewnia).

Wy - so - ki pło - te-czek ta - tu - lo za - gro - dził, że - by ja
Wy-znę sie - kie-recz - ki po - de-tęg ko - łecz-ki jak-em cho-

380.

od Grodziska (Jordanowice).

381.

od Grodziska (Jordanowice, Chlewnia).

382.

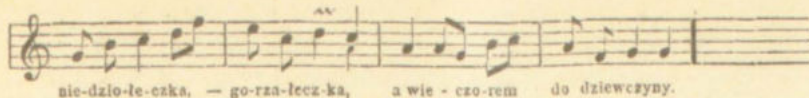
od Grodziska (Jordanowice).

383.

od Grodziska (Kozery).

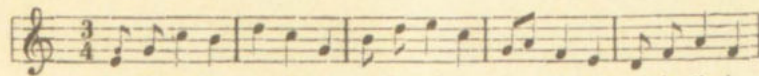

nie-dzio-le-czka, — go-rza-tecz-ka, a wie - czo-rem do dziewczyny.

384.

od Grodziska (Kozery).

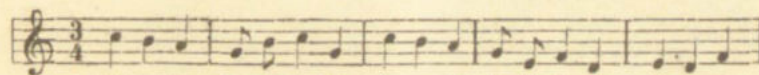
Za gó-recz-ką za ni-wą o-że-nił się z le - ni - wą o - że-nił się

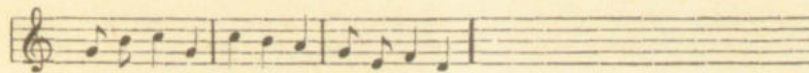
sam z le-niał ja-był się z nim nie mie-niał.

385.

od Grodziska (Kozery).

Da no-cka ko - le noc-ki da o - bie ko - le sie - bie da u - wa -

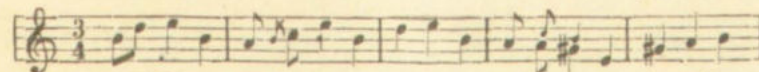
śaj dziewczyno da u - wa - śaj że so-bie.

Da mój Jasięku jużem
da sobie uważyła
da choć mnie będziesz bijał
da cóż będę robiła?

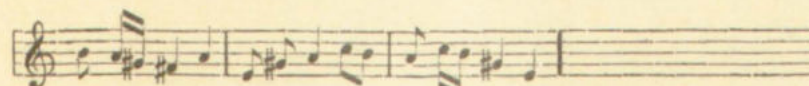
Oj choć male będziesz bijał
da toć to w swoim domu
da choć ja pójdę na wieś
da niepowiem nikomu

386.

od Grodziska (Kozery, Kozerki).

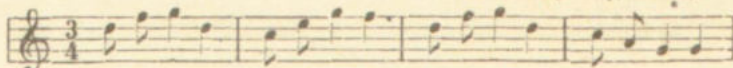
Da już trze - cta go-dzi-na da bi - je na zo-ga-rze da zo-ba-
Oj ska - rze cię pan Je-zus da na du - szy na cie - le i na tym

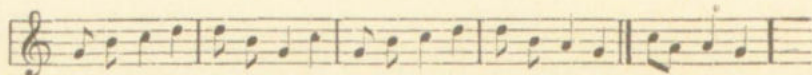
czysz chłop - czy-no da że cie pan Bóg ska - rze.
ma - ją-tecz-ku da co go masz nie - wie - le.

387.

od Grodziska (Kozery, Kozerki).

Sa-ma ja-dła sa-ma pi-ta sa-ma so-bie ra-da by-ła

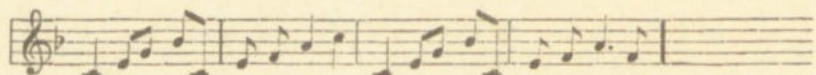
sa-ma ja-dła o-gó-recz-ki a mnie da-ła o-go-necz-ki.

388.

od Grodziska (Kady).

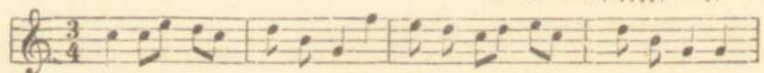
Oj nie mam nic, nie mam nic da wo-da mi za-bra-ła

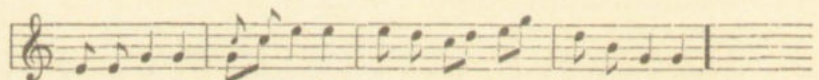
oj tyl-ko cy-ra-necz-ka da nad wo-dą zo-sta-ła.

389.

od Grodziska (Opypy, Kady).

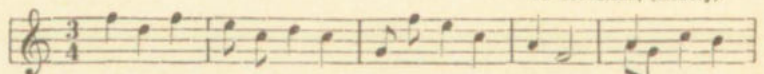
Oj sta-ry ja sta-ry ja da i nie chcą mnie dziewczęta.

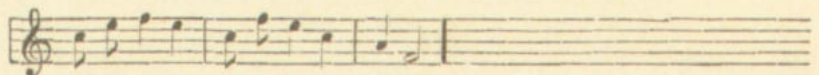
oj we zmę ja bicz i tor-bę da i po-pę-dzę cie-łę-ta.

390.

od Grodziska (Kozery).

Oj Ko-ze-ry Ko-ze-ry na gór-ce sto-i-cie da nie je-

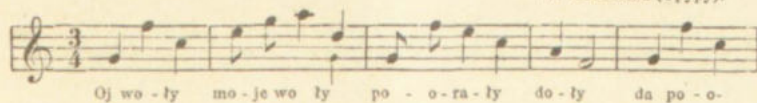
dnej dzie-wczy-nie ża-lu na-ro-bi-cie.

Oj to kozerskie pole
ni duże ni male
da niemoga go przejrzeć
czarne oczki moje.

Oj oczki go nie przejrzą
rąski nie przerobią
da są ludzie a ludzi
to nam dopomoga.

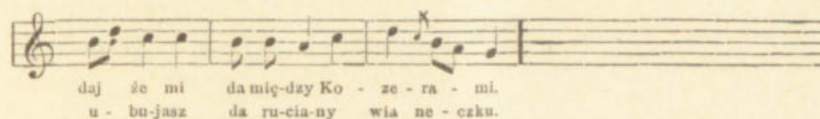
391.

od Grodziska (Opypy).

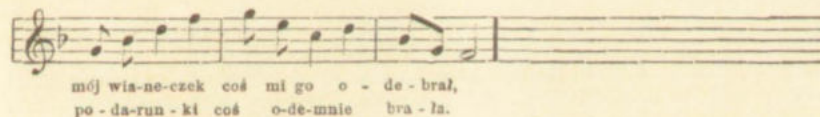
392.

od Grodziska (Kozery).

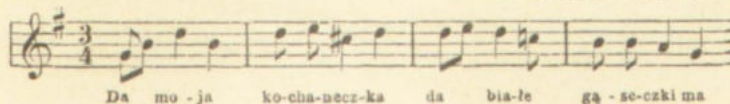
393.

od Grodziska (Brwinów).

394.

od Grodziska (Brwinów).

da czar-ne po-du-szo-czki da bo się z wo-dą guć-wa.

395.

od Grodziska (Brwinów.)

Da dziewczyno z nie-da-lecz-ka bru-dna na cię ko-szu-lecz-ka
i far-tu-szek we dwie po-le ro-bo-ta cię w rę-ce ko-le.

396.

od Grodziska (Brwinów.)

Oj-śe wdo-wy mo-je wdo-wy da i po-sprze-daj-cie kro-wy
oj i mnie pie-nią-dze daj-cie da i mnie się za-le-caj-cie.

397.

od Grodziska (Książenice, Opypy).

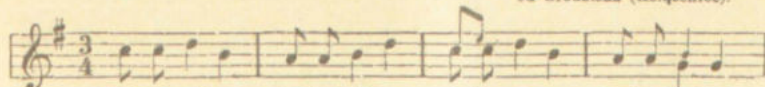
Oj ku-ka-wecz-ka ku-je da ku-ku-lecz-ka ku-ka oj już to
nie ka-wa-ler da co bo-ga-tój szu-ka.

Oj tylko se uważa
da która ma spódnice (drogie stały)
oj sam on portek niema
da tylko nogawice.

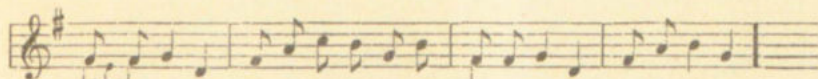
Oj pyta się o posag
da pyta się o wiano
oj a jemu samemu
da wylazi kolano.

398.

od Grodziska (Książenice).

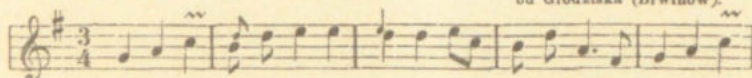
Tuś-co-wa-tem i tu-pa-tem oj bu - ty mi się zda-ły
Ach mój Laj-buś mój ko-cha-ny po - ziół że mi la-cha-ny

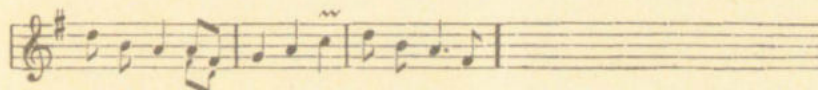
i su-kma - na po - la - cha - na po - cia - pa - na ga - cie mi o - pa - dły.
a ja to - bło ba - ra - nie - go ko - ziu - ska jak pój - dzie - my do ló - ska.

399.

od Grodziska (Brwinów).

Za - chca - ło się je - dne - mu u - pro - wa - dzać dzie - we - czki oj za to
Oj cho - dzi po u - li - cy i brzą - ka kaj - da - na - mi jak wy - ję

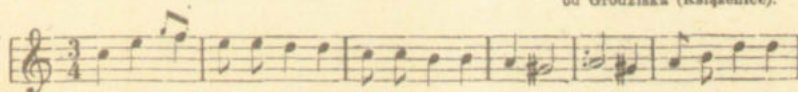

mu spra - wi - li da że - la - zne tra - se - wi - czki.
z tej nie - wo - li da brzą - dę się pan - na - mi.

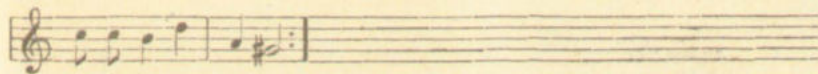
p. Nr. 180.

400.

od Grodziska (Książenice).

Oj do - li - na do - li - na przy do - li - nie jab - ka le - psy my mój Ja - si - niek

miś ro - dzo - na mat - ka.

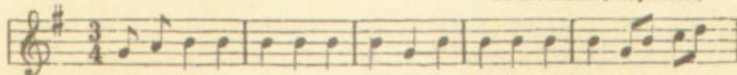
Oj bo z rodzoną matką
nie będę siedziała
a z Jasienkiem muszę
bom mu przysięgała.

Oj dolina dolina
przy dolinie orkisz
zjesz chmurę chłopaku
niśell mnie okpiasz.

Oj dolina dolina
przy dolinie angryat
miałem żonkę Karlinkę
pędrak mi ją zagryz.

401.

od Grodziska (Książenice.)

Oj da - da - na oj da - na oj da - na oj da - na oj da - na

mo - ja da - na mam wia-nek dla pa - na Oj da - ła-był mu da - ła
a - łem jeż - oże ma - ła.

402.

P. piastunek. Kolyskowa.

od Nadarzyna.

Lu-laj że mi lu - laj. lu-laj ocz-ka stu - laj lu - laj dzie-cię
lu-laj dro-gie lu-laj że mi lu - laj.

403.

od Nadarzyna.

Oj księ-że ka - no - ni-ku da słu-chał mnie spo-wie-dzi da - ru - ję ci
te-go ple-ska da co pod ła - wą sie-dzi.

404.

od Nadarzyna (Ojrzanów).

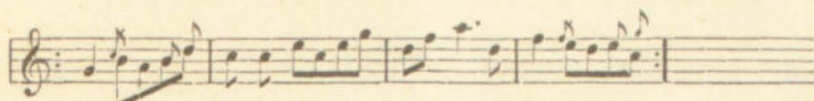
Oj nie-szczę - śli-we by-ły da go - dzi - ny kwa-dran-ce
Oj że - by cię Ja-siu - lu da za - bi - li ja-ko psa
oj com się za - ko - cha - ła da w chło-pa-siu so-ba - ce.
oj by - ła - by ja by - ła da za in - sze - go po-szła.

od Nadarzyna.

Ka - za - li mi rze - pę ko - pać a ja za - piec dziew - kę ko - chać

ka - za - li mi na ma - li - - ny a ja za piec do Ma - ry - ny.

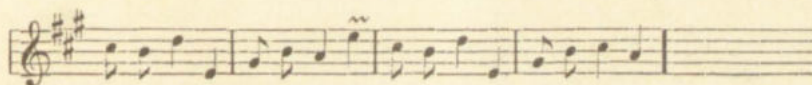
P. Nr. 90, 325.

406.

od Nadarzyna (Ojrzanów).

Mo - je dziew - cze wszak ty mnie znasz od War - sę - gi je - stem be - dnarz

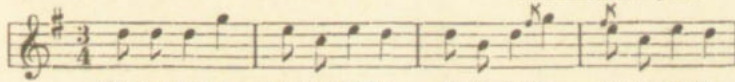

ro - bię be - cz - ki be - czu - łecz - ki, i po - pl - jam go - rza - łecz - ki.

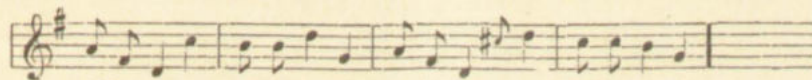
p. Nr. 355.

407.

od Nadarzyna (Pęcice).

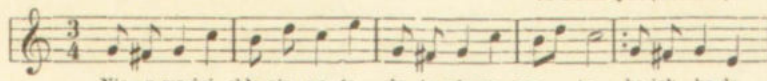
Oj - że ma - lo - wa - na szklan - ka da - li je - dzie ka - zte - lan - ka

oj że za nią ka - zte - la - nic da - li od war - szaw - skich gra - nic

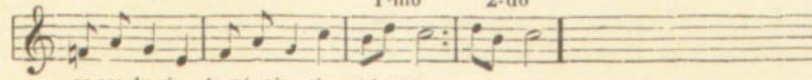
408.

od Nadarzyna (Helenów).

Nie - u - wa - żaj chło - pie na to że ja pie - go wa - ta bo jak bę - dę

1. mo 2. do

go - spo - dy - nią to mi pie - gi zgi - ną.

409.

od Nadarzyna (Komorów, Helenów).

Oj sie-kie - rę mi wzię-to da rę-kę mi u - cię - to

oj nie by-lo to jeź - dzić da do bo-ru we świę - to

P. Nr. 13, 243, 332.

410.

od Nadarzyna (Helenów).

Oj bo-daj że cię bo-daj mo-je dzie-wcze bo - daj kie-dy ja
Da po-daj że mi rą-czkę na zie-lo-ną łącz-kę da po-daj

bę-dę to nął to mi rą-czkę po - daj.
że mi o - bie po - ga-da-my so - bie.

P. Nr. 279

411.

od Nadarzyna (Komorów, Pęcice).

Mo-ja ma-tko daj mi cór-kę dam ci pi-wa pół-gar-ców-kę

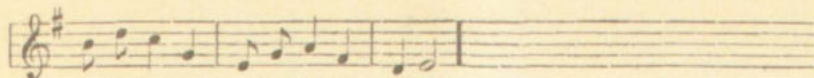
Do-syć bę - dzie tyl-ko kwar-ta bo ta cór - ka nie sie war-ta.

P. Nr. 342.

412.

od Błonia (Rokitno).

Oj je-dziesz Ja-siu je-dziesz o ko - ni - kl nie dbasz oj sie-czki
Oj je-dziesz Ja-siu je-dziesz je-dziesz nie ja - dą - cy, oj à mnie

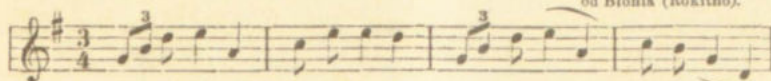

im nie u-rzniesz o-bro-czku im nie dasz.
o-czki bo - lą na cię pa-trza - ją - cy.

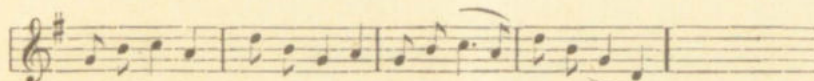
P. Nr. 264.

413.

od Błonia (Rokitno).

Cie-cze wo-da z pod ja-wo-ra le - do - wa lo - do - wa
Cie-cze wo-da z pod ja-wo-ra cie - cze z pod bu - czy - ny

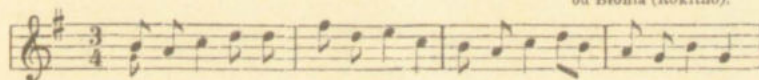

mo-ja Ka - siu Ka - si-necz-ku by-waj że mi zdro-wa.
nie-za - po-mnę, nie-za-po-mnę Ka-siu-ki je - dy-nej.

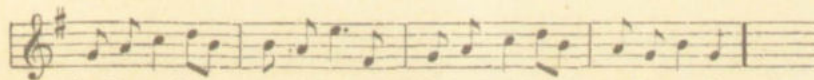
P. Nr. 66.

414.

od Błonia (Rokitno).

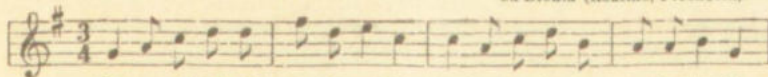
Hej od Ka - li-sza do Ka - li-sza le-psza Ka-sia niż Ma-ry-sia,

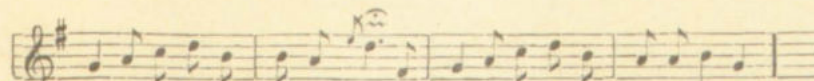
bo Ma-ry - sia nic nie ro - bi, wle-zie za piec grze-je no - gi.

415.

od Błonia (Rokitno, Płochocin).

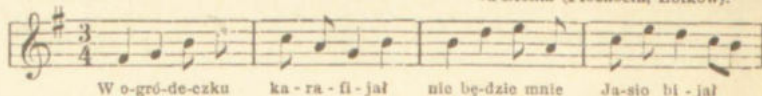
Da po-szedł dzie-dek na bu - cza-ki da zła-pał bu - ty wrzu-cił w krzaki
Da po-szła baba nie zna - ja-zła da przy-szła do dom za piec wia-zła,

da po-szedł do dom za-czał hu-kać da idź mi ba-bo bu-tów szu-kać.
da jak się dzie-dek ro - zgra - ni - czył da swo-ją bu-bę po - ka-li-czyk

416.

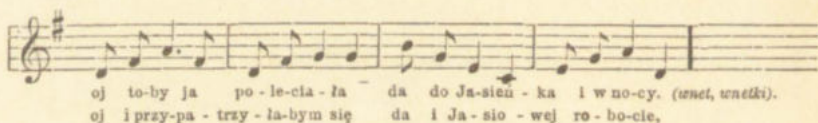
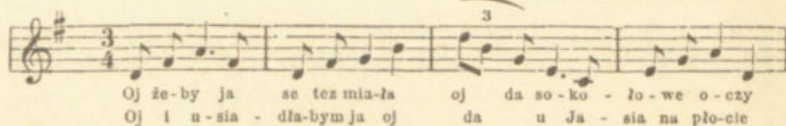
od Błonia (Płochocin, Zbików).

P. Nr. 156.

417.

Od Błonia (Płochocin, Rokitno).

P. Nr 60.

418.

od Błonia (Płochocin, Moszna).

Mel. Nr. 263 275.

419.

od Błonia (Płochocin).

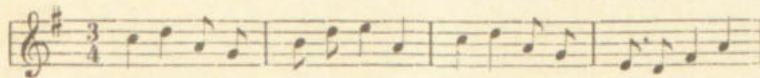

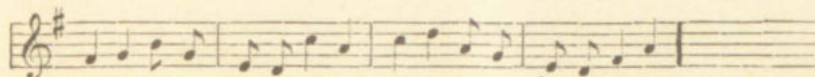
Ni tam tę-dy ni tę-dy nie dam dur-nia ci gę-by.

420.

od Błonia (Płochocin).

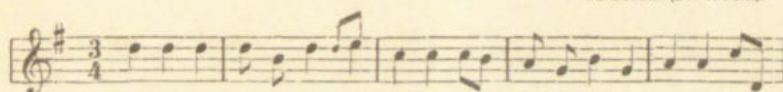
Wyj-rzyj na la - sek dzie-wczy-no wyj-rzyj na la - sek na la-sek

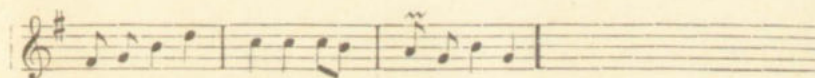
tam Sta-sień-ko woł-ki pa - sie ku-rzy się pia - sek da pia-sek.

421.

od Błonia (Płochocin).

„Oj my-śla - łaś dzie-wczy-no da że ja o cię sza-łał oj a ja”
 „Oj my-śla - łaś chło-pa - ku da że ja o cię sto - ję oj a ja”

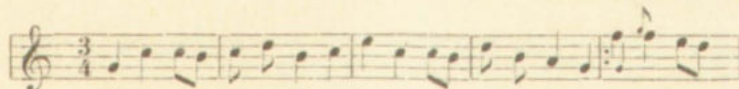

o ko-ni - ka da co mi o - ku - la-wiał.”
 cie-bie górzęć mam da i ro - dzi - nę two-ję.

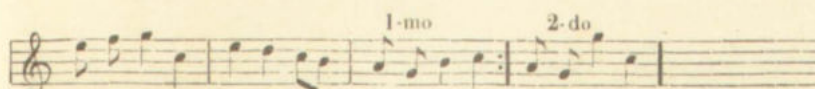
p. Nr. 13, 109.

422.

od Błonia (Płochocin).

Oj przy stu-dzien-nem zdro-ju da je-leń wo - dę pi - je pa-mię-taj
 Oj że dla cie-bie ży-ję da dla cie - bic wzdly-cha-ła oj cho-ciaż

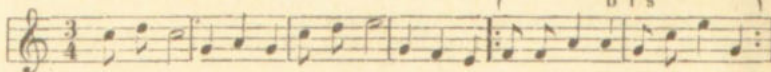

1-mo 2-do
 że Ja-sień-ku da że dla cie-bie ży - ję.
 ma-ła ki-jem da po grabie cie ma-cha - ła.

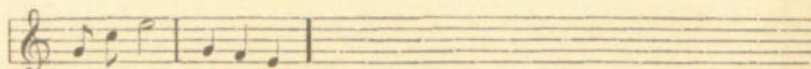
423.

od Błonia (Płochocin).

b i s

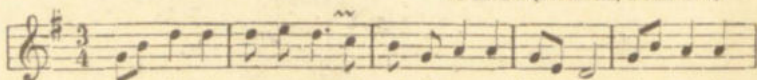
Oj sta - ra ba - ba sta da la-dną Ka-się ma. (pój-dę do niej gó-rą, do-łem)
 (sta-rą ba-bę zwa-lę ko-łem)
 Oj mło-dy ma-zu-rek cho-dził do trzech có-rek Je-dna ty - sa dru - ga w bié-ss

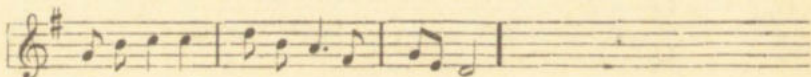
to Ka-sia bę-dzie ma.
 a trze-cia jak tu - rek

424.

od Błonia (Płochocin, Domaniew).

Oj tyś się Ja-siu u - pił ja się na ro - bi - la oj tyś ko -
 Oj wy - ku - pi - laś ko-nia wy-kup że i sło - dło oj po - wio -

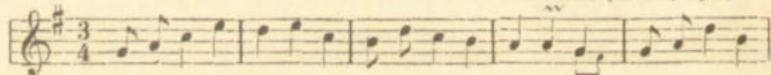

ni-ka prze-pił ja go wy - ku - pi - la.
 dzą ci lu-dzie go-spo-dy - niś do - bra.

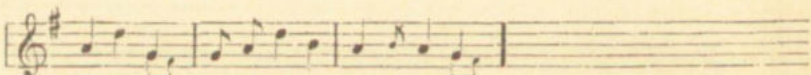
Mel. Nr. 144, 164.

425.

od Błonia (Moszna, Gąsin).

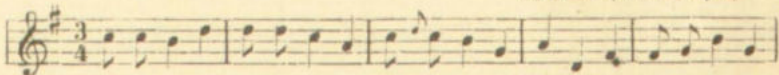
Oj da czy cię dziew-czy-no da ma-larz u - ma - lo - wał da wca-lęj pa -
 Oj u - ma - lo - wał ci mnie da sam pan Je - zus z nie-ba da lo ja sie -

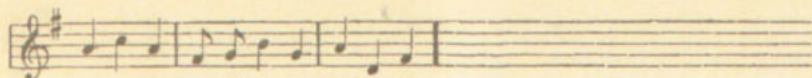
ra - fili In-dziej-szej by nie zna-lazł.
 ro - te-czka da u - ro - dy mnie trze-ba.

426.

od Błonia (Moszna, Gąsin).

Oj za - lej-że o-gień wo-dą da bo dwo-ra - cy ja - dą oj za-lej-że
 Oj dwo - racy da dwo-ra - cy da cho - dzi-cie po no-cy oj dzie-wczę-ta

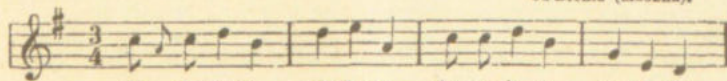

go za - lej da niech - że ja - dą da - lej.
za wa - mi da wy - trze - szcza - ją o - czy.

p. Nr. 230.

427.

od Błonia (Moszna).

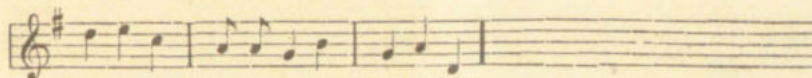

Oj da Ja - siu mój Ja - siu da ma - ły po - ga - ni - siu

oj da wzią - łeś mi wia - ne - czek da nie cze - ka - łeś cza - su.

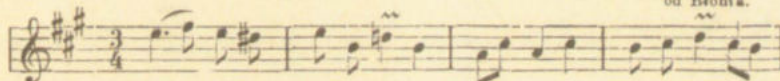
albo

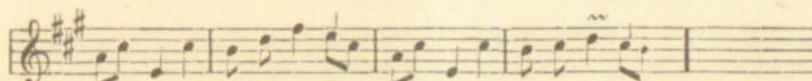
P. Nr. 231.

428.

od Błonia.

Oj wziął mi Ja - nek wia - nek - da już mi go nie wró - ci

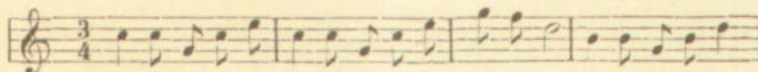
oj niech go bie - da spo - tka da kę - dy się o - bró - ci.

(weźnie)

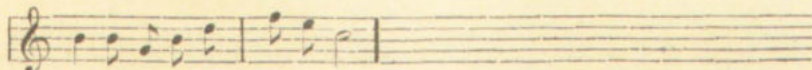
p. Nr. 277.

429.

od Błonia, Sochaczewa.

Nie chci - ła ma - ku ni pa - ster - na - ku z o - le - jem, wo - la - ła bie - żyć
Ję - drzej nie mo - że * mój mo - cny Bo - że ja ra - da, wy - sko - czę so - bie
(chory).

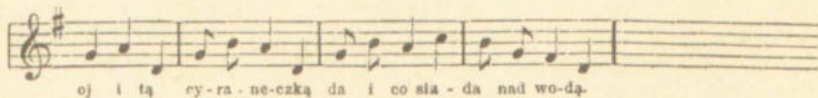

na gó - rę sie - dzić z Ję - drze - jem.

na je - dnej no - dze o da da.

430.

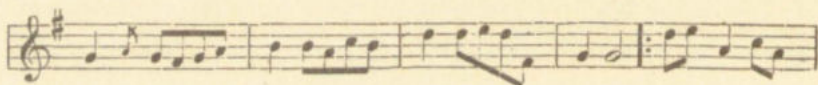
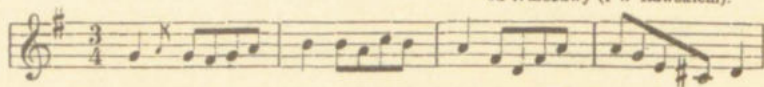
od Warszawy, Błonia.

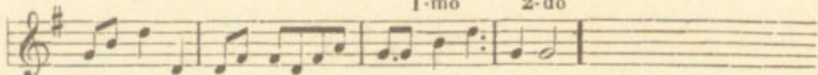
p. Nr. 252.

431.

od Warszawy (i w Rawkiem).

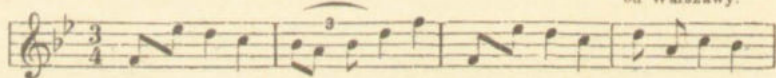

1-mo 2-do

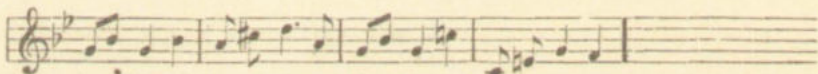

432.

od Warszawy.

Oj pa - ro - be - czek je - den da miał pół - zło - tków sie - dóm
 Oj ko - by - le - czka si - wa da o - go - neczklem ki - wa

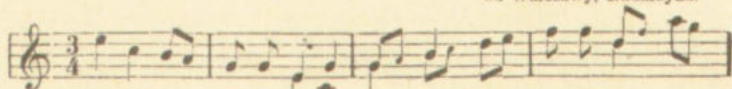

oj nie - wie - la to te - go da pół - czar - la zło - te - go
 oj jak że nie ma ki - wac da kie - dy jesz - cze ży - wa.

p. Nr. 64, 224.

433.

od Warszawy, Nadarzyna.

Oj nie - bu - ra - czek Ma - ciek da za - gó - recz - kę za - szed

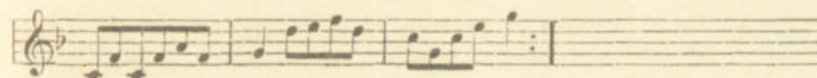
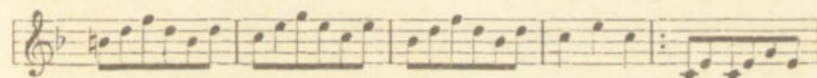
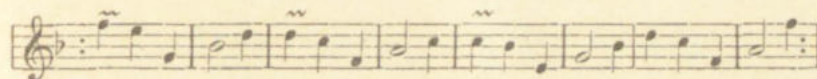
p. Nr. 22.

434.

Walc

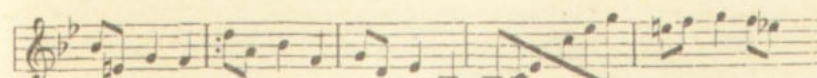
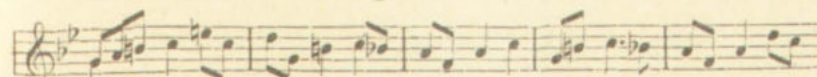
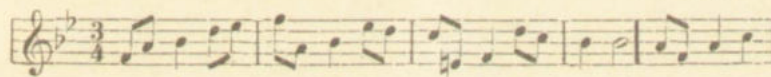
z Warszawy, Błonia.

§ 1-mo 2-do

435.

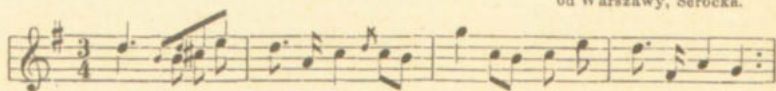
z Warszawy.

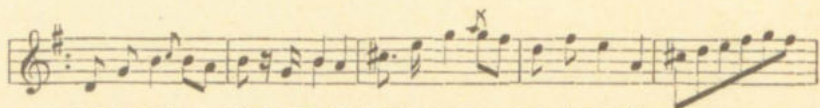

436.

od Warszawy, Serocka.

Nu - że żywa-wo do ho-łu-peców smu-tek zo-staw - my dla głup-ców
 A nie-tańcz jak na-ję - ty hop - że hop-że hop-że w pię-ty

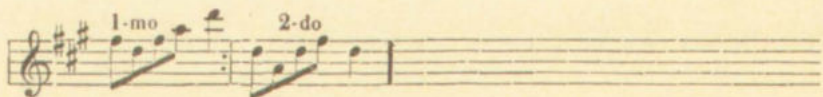
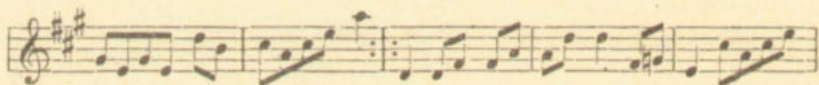
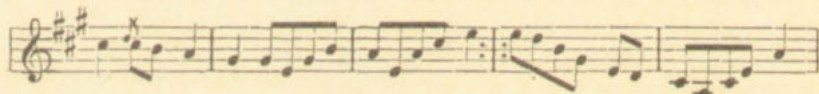
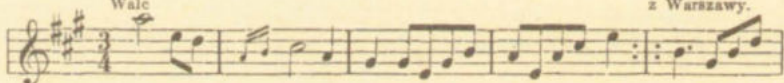
krzesz-cie o-gnia pod - ku-we-czki hop-że hop i wy dzie-we-czki.

437.

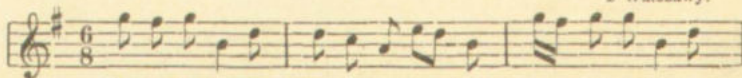
Walc

z Warszawy.

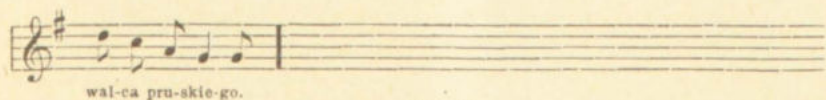
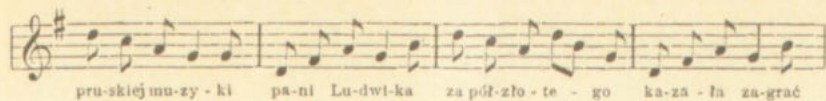

438.

z Warszawy.

Że-by nie - by - ło pa - ni Lu-dwi - ki to by nie by - ło

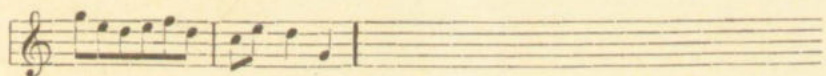
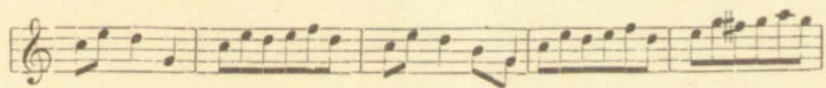
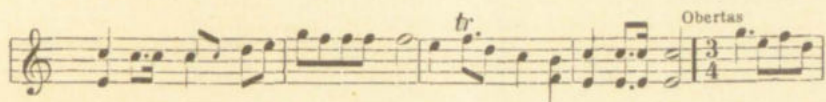
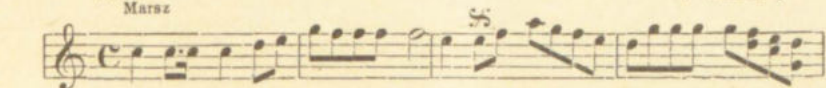

p. Nr. 11.

439.

rubant.
Marsz

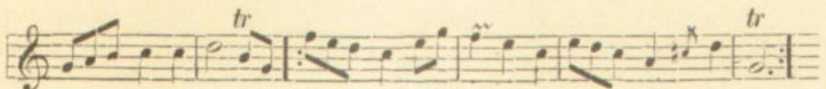
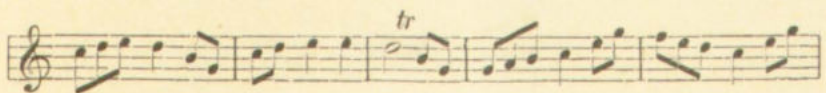
z Warszawy.

p. Nr. 344.

440.

z Warszawy, i od Nowogodworu.

441.

Walc

z Warszawy.

1-mo 2-do

1-mo 2-do

1-mo

2-do

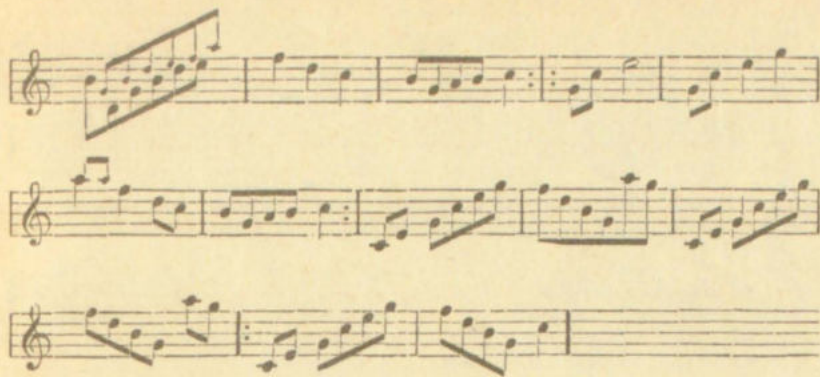
442.

z Warszawy.

drugi raz oktawą niżej.

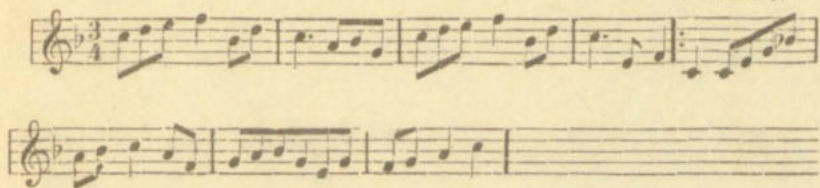
443.

z Warszawy.

444.

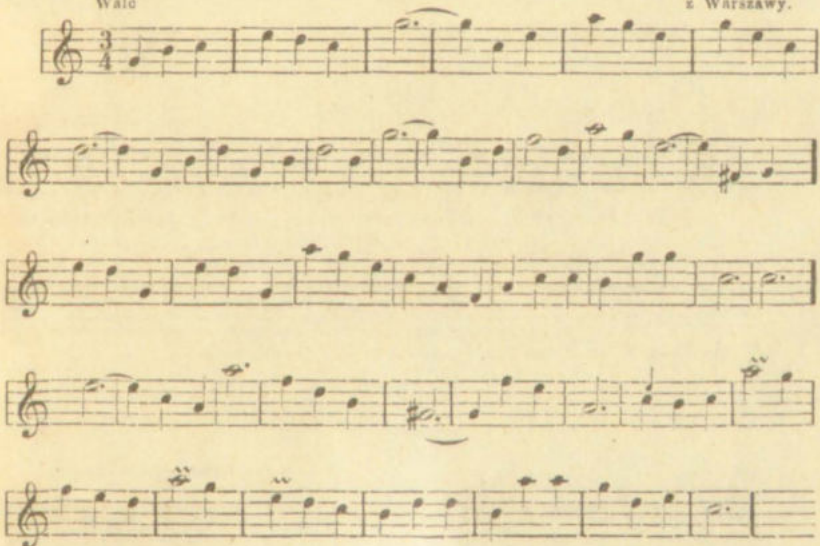
z Warszawy.

445.

Walc

z Warszawy.

446.

z Warszawy, Kałużyna.

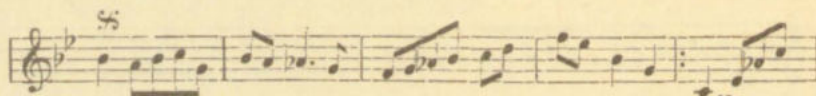
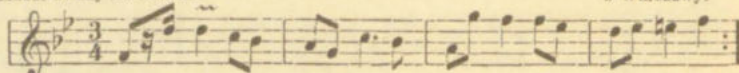

*) W Kałużynie biorą jak tu a, w Warszawie zaś wyżej bo c, zamiast a.

447.

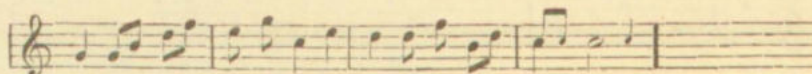
Mazur zwany Lwowskim.

z Warszawy.

448.

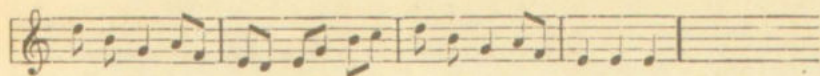
z Warszawy, Błonia.

449.

z Warszawy, Skierniewic.

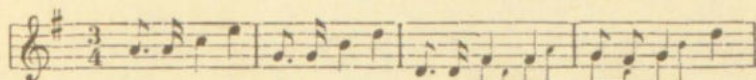

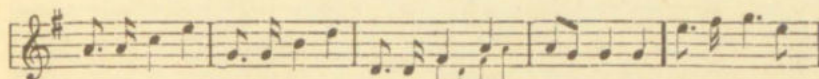
ty mnie za-wdy pię - ścią wa-lisz oj a ja cie - bie ni-gdy.

450.

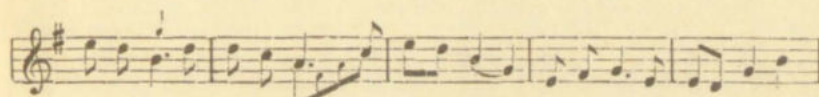
od Warszawy, znany powszechnie.

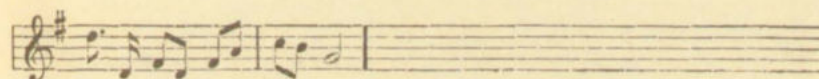
Da chłopczęta se ga-da-li a ja ich wy-słu-cha - ła

da że-nił-bym się i z ko-zą by pie-nią-żki mia - ła. Ja dzie-wu-chy

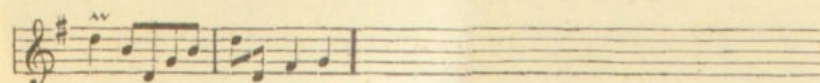
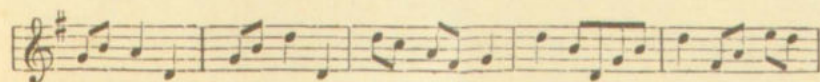
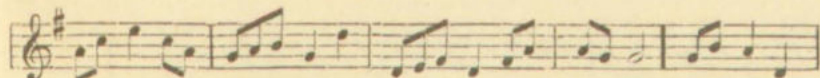
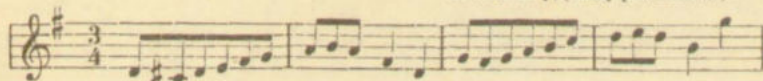
też wy-słu-chał i - dą-cy do chu - ty: da po-szła-bym za ko-zła

że - by był bo - ga - ty.

451.

od Warszawy, (znany powszechnie).

452.

z Warszawy (i w Łowickiem).

Musical score for piece 452, featuring a treble clef, 3/4 time signature, and four staves of music with various rhythmic patterns and ornaments.

453.

z Warszawy, (znany powszechnie).

Musical score for piece 453, featuring a treble clef, 3/4 time signature, and two staves of music with lyrics in Polish. The first staff includes a triplet of eighth notes.

Oj-ciec u-marł syn się zo-stał, syn po oj-cu nie nie do-stał.

Ni i-mie-nia ni for-tu-ny tyl-ko na l-bie dwa kol-tu-ny.

454.

z Warszawy.

Musical score for piece 454, featuring a treble clef, 3/4 time signature, and two staves of music with a steady eighth-note rhythm.

455.

z Warszawy.

Musical score for piece 455, featuring a treble clef, 3/4 time signature, and one staff of music with lyrics in Polish.

Cze-mu-żeś się nie-o-że-nił Baj-da-la Baj-da-la?

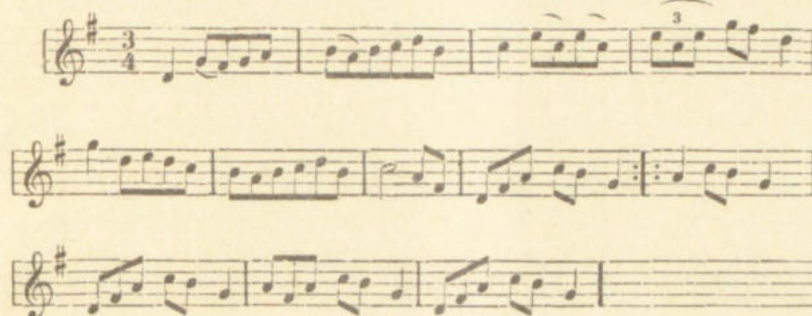

A cze-muś mnie   mar-na dzi-wko   nie chcia-ła?

p. Nr. 116.

456.

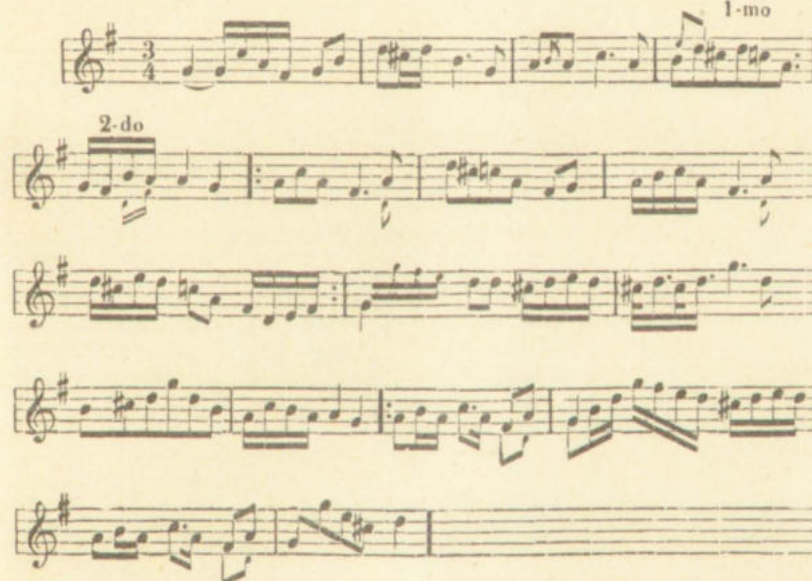
z Warszawy, Łowicza, (znany powszechnie).

457.

Polski.

z Warszawy.
1-mo

458.

z Warszawy.

Musical score for piece 458, z Warszawy. It consists of three staves of music in 3/4 time, key of B-flat major. The first staff contains the main melody with a repeat sign. The second staff continues the melody. The third staff shows a single note on the first line of the treble clef.

459.

Mazur.

z Warszawy.

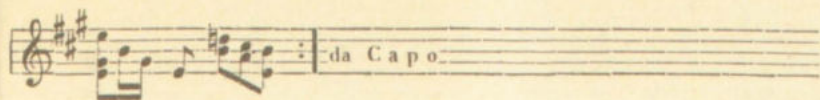
Musical score for piece 459, Mazur, z Warszawy. It consists of two staves of music in 3/4 time, key of D major. The first staff contains the main melody with a repeat sign. The second staff continues the melody with first and second endings, and a "da Capo" instruction.

460.

Polaki (zwany Starosta)

z Warszawy.

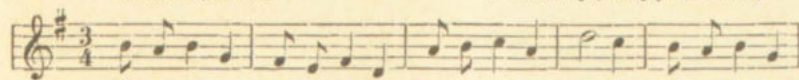
Musical score for piece 460, Polaki (zwany Starosta), z Warszawy. It consists of four staves of music in 3/4 time, key of D major. The first staff contains the main melody with a repeat sign. The second and third staves continue the melody with first and second endings. The fourth staff shows the final part of the piece.

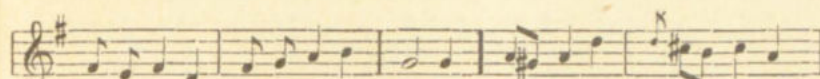
461.

Mazurek (Elsnera).

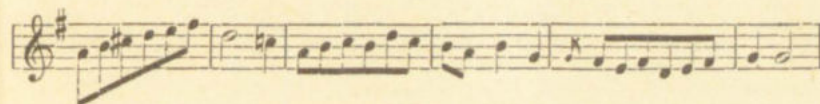
z Warszawy (znany powszechnie).

Dwie Ma-ry-sie, spo-tka-ły się i mó-wi-ły so-bie al-bo ty mi
Dwie Ma-ry-sie, spo-tka-ły się i mó-wi-ły o tém jak-to ko-wal

Sta-sia od-stąp al-bo ja go to-bie.
so-bą ru-cha kie-dy bi-je mło-tem.

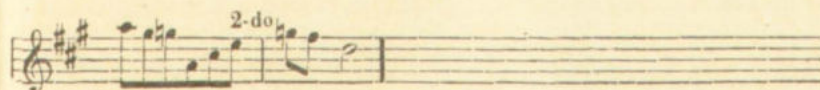
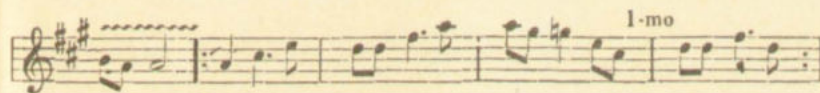
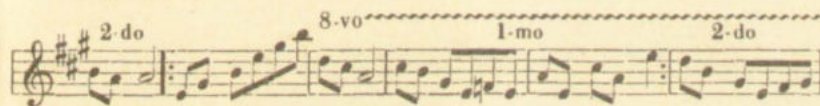
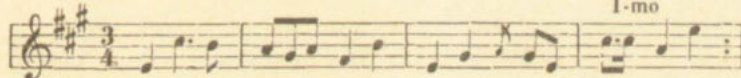

462.

Mazurek dla tancerki Mierzyńskiej (Damsęgo).

z Warszawy.

1-mo

463.

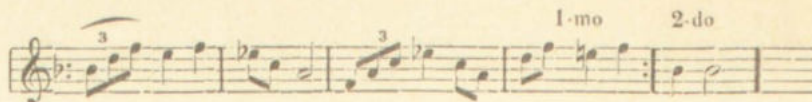
Mazur (Stefanęgo).

z Warszawy.

1-mo

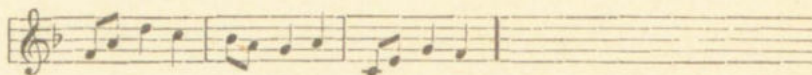
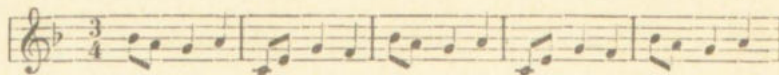
2-do

464.

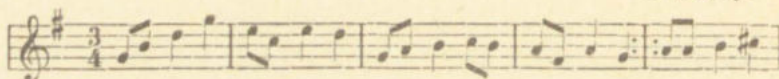
z Warszawy.

z Komedio-Opery: Nowy Rok (Damsego).

465.

z Warszawy.

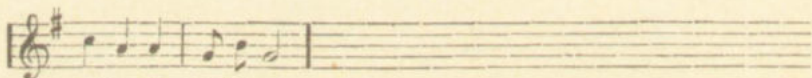
z Komedio-Opery: Młynarz i Kominlarz (Tarnowskiego),

466.

z Warszawy

Wiałł ko-tek   na pło-tek   i mru-ga,   pię-kna to

pio-sne-czka   nie dłu-ga.

1. Wiałł kotek — na płotek
i mru-ga;
Piękna to piosieczka
nie długa.

2. Wiałł kurek — na murek
i pieje;
Niech się nikt z tych piosnek
nie śmieje.

TABELLA

Miast i osad miejskich o których uczyniono wzmiankę w niniejszym zbiorze z wykazaniem ich położenia geograficznego.

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
A.			
Adamów	Lukowski	Lublin	Kr. Polskie
Aleksandrów	Lęczycki	Warszawa	d i t t o
Allenburg	Gerdawa	Krolewiec	Prussy
Alwernia	Krakowski	Krakow.	Austria
Andrychow	Wadowski	Galicya	ditto
Andrzejewo	Ostrołęcki	Płock	Kr. Polskie
Angerburg (patrz Węgo- borg)	.....	.....	.....
Annopol albo Rachow	Zamojski	Lublin	ditto
Arys (patrz Orzys)	.....	.....	.....
Augustow	Suwalki.	Augustow	ditto
B.			
Babiak	Włocławski	Warszawa	Kr. Polskie
Babice	Przemyski	Galicya	Austria
Babimost (Bomst)	Babimost	Poznań	Prussy
Bakałarzewo	Suwalki	Augustow	Kr. Polskie
Baldenburg	Człochow.	Kwidzyn	Prussy
Balwierzyszki	Mariampols.	Augustow	Kr. Polskie
Baranow	Tarnowski	Galicya	Austria
Baranow n. Wieprzem	Lubelski	Lublin	Kr. Polskie
Baranow	Ostrzeszow.	Poznań	Prussy
Barcin	Szubin.	Bydgoszcz	ditto
Bartenstejn	Fridland	Krolewiec	ditto
Barthen	Rastemb.	ditto	ditto
Będkow	Rawski	Warszawa	Kr. Polskie
Bełchatow	Piotrkowski	ditto	ditto
Bełz	Żółkiewski	Galicya	Austria
Bełżec	Lubelski	Lublin	Kr. Polskie
Będzin	Olkuski	Radom	ditto
Bernstad	Olesnicki	Szask	Prussy
Beroń (Berun)	Piszczyński	ditto	ditto
Biała n. Białką	Rawski	Warszawa	Kr. Polskie
Biała n. Krzną	Bialski	Lublin	ditto
Biała	Wadowski	Galicya	Austria

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Biała	Jansborg	Gumb.	Prussy
Białaczow	Opoczyński	Radom	Kr. Polskie
Białobrzegi	Radomski	ditto	ditto
Białsko (Bielitz)	Cieszyn	Szląsk	Austria
Białystok	Białystok	Grodno	Rossya
Biecz	Jasielski	Galicya	Austria
Bielawy	Łowicki.	Warszawa	Kr. Polskie
Bielica	. . . . .	Grodno	Rossya
Bielsk	. . . . .	ditto	ditto
Bielsk	Płocki	Płock	Kr. Polskie
Biezun	Mławski	ditto	ditto
Biłgoraj	Zamojski	Lublin	ditto
Biskupice	Lubelski	ditto	ditto
Bischofsburg(Biskupice)	Roessel	Krolewicz	Prussy
Bischofswerder (Biskupi Ostrowek).	Lubawa	Kwidz.	ditto
Biszynek (Bischofstein)	Biszynek	Krolewicz	ditto
Błaszki	Kaliski	Warszawa	Kr. Polskie
Błazowa	Jasiel.	Galicya	Austria
Bledzew (Blesen).	Międzych.	Poznań	Prussy
Błonie	Warszawski	Warszawa	Kr. Polskie
Bnin	Szrem.	Poznań	Prussy
Bobrowniki n. Wisłą	Lipnowski	Płock	Kr. Polskie
Bobrowniki n. Wieprzem	Lubelski	Lublin	ditto
Bobów	Sandomiers.	Galicya	Austria
Bochnia	Bocheński	ditto	ditto
Boczki	. . . . .	Grodno	Rossya
Bodzanow	Płocki	Płock	Kr. Polskie
Bodzętin (Borzęcin)	Opatowski	Radom	ditto
Bogorya	Sandomiers.	ditto	ditto
Bojanowo	Krotoszyn	Poznań	Prussy
Bolesławiec	Wieluński	Warszawa	Kr. Polskie
Bolimow	Łowicki	ditto	ditto
Borek	Krotoszyński.	Poznań	Prussy
Bralin	Wartenberg	Szląsk	ditto
Brandenburg	Sw. Siekiera	Krolewicz	ditto
Brańsk	Białystok	Grodno	Rossya
Braunsberg	Brauns.	Krolewicz	Prussy
Brdow	Włocławski	Warszawa	Kr. Polskie
Brodnica (Strassburg)	Brodnicki	Kwidzyn	Prussy
Brojce (Braetz).	Międzyrzec.	Poznań	ditto
Brok	Ostrołęcki	Płock	Kr. Polskie
Brudzew	Koniński	Warszawa	ditto
Brzeg (Brieg)	Brzeski	Szląsk	Prussy

Miasto	Powiat	Prowincya	Panstwo
Brześć kujawski	Włocławski	Warszawa	Kr. Polskie
Brześć litewski	Brzeski	Grodz.	Rossya
Brzesko	Bochnia	Galicya	Austria
Brzesko nowe	Miechowski	Radom	Kr. Polskie
Brzeziny	Rawski	Warszawa	ditto
Brzeźnica	Piotrkowski	ditto	ditto
Brzeźno (Briesen) . . .	Chełmno	Kwidz.	Prussy
Brzostek	Jasiel.	Galicya	Austria
Brzozów	Sanoek	ditto	ditto
Budzyń	Chodziesz	Bydgoszcz	Prussy
Buk	N. Tomys.	Poznań	ditto
Burzenin	Sieradzki	Warszawa	Kr. Polskie
Busk	Stopnicki	Radom	ditto
Bychawa	Lubelski	Lublin	ditto
Byczyna (Pitschena) . .	Kleczkows.	Szląsk	Prussy
Bydgoszcz (Bromberg).	Bydgoski	Bydgoszcz	ditto
Bytom (Beuthen)	Bytoński	Szląsk	ditto
C.			
Ceglów	Miński	Warszawa	Kr. Polskie
Częciny	Kielecki	Radom	ditto
Chełm	Krasnostaw.	Lublin	ditto
Chełmno (Culm)	Chełmiński	Kwidz	Prussy
Chełmża (Culmsee) . . .	Toruński	ditto	ditto
Chmielnik	Stopnicki	Radom	Kr. Polskie
Chocz	Kaliski	Warszawa	ditto
Chodecz	Włocławski	ditto	ditto
Chodel	Lubelski	Lublin	ditto
Chodzież (Chodziessen)	Chodz.	Bydgoszcz	Prussy
Chojnice (Konitz) . . .	Chojnicki	Kwidz.	ditto
Choroszcz	Białostocki	Grodz.	Rossya
Chorzelle	Przasnyski	Płock	Kr. Polskie
Chrzanów	Krakowski	Kraków	Austria
Chyrów	Samborski	Galicya	ditto
Ciechanów	Przasnyski	Płock	Kr. Polskie
Ciechanowiec	Łomżyński	Augustów	ditto
Ciepielów	Opatowski	Radom	ditto
Cieszanów	Żółkiewski	Galicya	Austria
Cieszkowice	Sandecki	ditto	ditto
Cieszyn (Teschen) . . .	Cieszyn	Szląsk	ditto
Ćmielów	Opatowski	Radom	Kr. Polskie
Czarników	Czarn.	Poznań	Prussy
Czarnowoda (Schwarz- wasser)	Cieszyński	Szląsk	ditto
Czeladź	Olkuski	Radom	Kr. Polskie

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Czemierniki	Lubelski	Lublin	Kr. Polskie
Czempin	Koscian	Poznań	Prussy
Czerniejewo	Gniezno	Bydgoszcz	ditto
Czersk	Warszawski	Warszawa	Kr. Polskie
Czersk	Chojn.	Kwidzyn	Prussy
Czerwińsk	Płocki	Płock	Kr. Polskie
Częstochowa	Wieluński	Warszawa	ditto
Człochowa (Schlochan).	Człoch.	Kwidz.	Prussy
Człopa (Schloppe) . . .	D. Krone	Kwidz.	ditto
Czudec	Jasiel.	Galicya	Austria
Czyżew	Ostroł.	Płock	Kr. Polskie
Czechow	Bochn.	Galicya	Austria
D.			
Dąbie	Łęczycki	Warszawa	Kr. Polskie
Dąbrowa	Tarnowski	Galicya	Austria
Dąbrowa	Białostocki	Grodno	Rossya
Dąbrowice	Kutno	Warszawa	Kr. Polskie
Dąbrowno (Gilgenburg)	Osterode	Krolewiec	Prussy
Daleszyce	Kielecki	Radom	Kr. Polskie
Darkemen	Dark.	Gumb.	Prussy
Dembowice	Jasiel.	Galicya	Austria
Denkow	Opatowski	Radom	Kr. Polskie
Deutsch Krone	D. Krone	Kwidz.	Prussy
Dobczyce	Bochen.	Galicya	Austria
Dobra	Kaliski	Warszawa	Kr. Polskie
Dobre	Miński	ditto	ditto
Dobrodzień (Gutentag).	Lubliniecki	Szląsk	Prussy
Dobromil	Sanok	Galicya	Austria
Dobrzyce	Krotos.	Poznań	ditto
Dobrzyń n. Wisłą	Lipnowski	Płock	Kr. Polskie
Dobrzyń n. Drwęcą . . .	ditto	ditto	ditto
Dokudow	. . . . .	Grodz.	Rossya
Dolsk (Dolzig)	Szrem	Poznań	Prussy
Domnau	Fridl.	Krolewiec	Prussy
Drażgów	Łukowski	Lublin	Kr. Polskie
Drengfurt	Rasten.	Krolewiec	Prussy
Drobin	Płocki	Płock	Kr. Polskie
Drohiczyn	Siedlecki	Lublin	ditto
Drzewica	Opoczyński	Radom	ditto
Dubiecko	Sanocki	Galicya	Austria
Dubienka	Hrubiesz.	Lublin	Kr. Polskie
Dukla	Jasiel.	Galicya	Austria
Dworzec	. . . . .	Grodno	Rossya
Dynow	Sanocki	Galicya	Austria

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Działdow (Soldau)	Niborg	Krolewicz	Prussy
Działoszyce	Miechowski	Radom	Kr. Polskie
Działoszyn	Wieluński	Warszawa	ditto
Dzikow	Tarnowski	Galicja	Austria
E.			
Elbląg (Elbing).	Elbląg	Gdańsk	Prussy
Elk <i>vel</i> Łek (Lyek).	Elk.	Gumbinen	ditto
F.			
Felsztyn	Samborski	Galicja	Austria
Filipowo	Suwałki	Augustow	Kr. Polskie
Firlej.	Lubelski	Lublin	ditto
Fischausen	Fisch.	Krolewicz	Prussy
Fordon	Bydgoski	Bydgoszcz	ditto
Frampol	Zamojski	Lublin	Kr. Polskie
Frauenburg.	Brunsb.erg	Krolewicz	Prussy
Fredropol.	Przemyski	Galicja	Austria
Frejstadt	Cieszyński	Szląsk	ditto
Frejstadt	Rosenb.	Kwidz.	Prussy
Fridek		Szląsk	Austria
Fridland	Fridl.	Krolewicz	Prussy
Mark Fridland	D. Kron.	Kwidz.	ditto
Prus. Fridland	Złotowo	ditto	ditto
Fryszak	Jasiel.	Galicja	Austria
G.			
Gardeja (Garnsee)	Kwidz.	Kwidz.	Prussy
Garwolin	Łukow	Lublin	Kr. Polskie
Gdańsk (Danzig)	Gdańsk	Gdańsk	Prussy
Gdów.	Bochen.	Galicja	Austria
Gembice	Mogilno	Bydgoszcz	Prussy
Gerdenburg.	Bytoński	Szląsk	ditto
Gerdauen (Gerdawa).	Gerd.	Krolewicz	ditto
Gielniow.	Opoczyński	Radom	Kr. Polskie
Giława (Deutsch Eylau)	Rosenb.	Kwidz.	Prussy
Glewice (Glewitz)	Gliwicki	Szląsk	ditto
Gliniany	Sandomiers.	Radomsk	Kr. Polskie
Głogów.	Rzesz.	Galicja	Austria
Głogów (Gross Glogau)	Głog.	Szląsk	Prussy
Głogowek(maly Głogow)	ditto	ditto	ditto
Głowaczow	Radomski	Radom	Kr. Polskie
Głowno.	Rawski	Warszawa	ditto
Głusk.	Lubelski	Lublin	ditto
Gniew (Mewe)	Kwidz.	Kwidz.	Prussy
Gniewkowo.	Inowr.	Bydgoszcz	ditto

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Gniewoszew	Radomski	Radom	Kr. Polskie
Gniezno (Gnesen) . . .	Gniesz.	Bydgoszcz	Prussy
Goldappia	Gold.	Gumbinen	ditto
Golina	Konin	Warszawa	Kr. Polskie
Gollancz	Wągrowski	Bydgoszcz	Prussy
Gollub (Golub)	Brodnicki	Kwidz.	ditto
Gombin	Kutno	Warszawa	Kr. Polskie
Goniądz	Białostocki	Grodno	Rossya
Góra Kalwaria	Warszaws.	Warszawa	Kr. Polskie
Goraj	Zamojski	Lublin	ditto
Górka miejska (Goerchen)	Rawicz	Poznań	Prussy
Gorlice	Jasiel.	Galicya	Austria
Gorzków	Krasnostaw.	Lublin	Kr. Polskie
Goślina murowana . . .	Oborn.	Poznań	Prussy
Gostyń	Rawicz	ditto	ditto
Gostynin	Kutno	Warsz.	Kr. Polskie
Goszczyn	Warsz.	Warsz.	ditto
Gowarczów	Opocz.	Rad.	ditto
Grabów	Ostrz.	Pozn.	Prussy
Grabów	Łęcz.	Warsz.	Kr. Polskie
Grabowiec	Hrub.	Lub.	ditto
Grabowiec	Opatów.	Rad.	ditto
Grajewo	Suwał.	Aug.	ditto
Granica	Radom.	Rad.	ditto
Grocholice	Piotr.	Warsz.	ditto
Grodek	. . . . .	Grodno	Rossya
Grodno	Grodno	Grodno	ditto
Grodzisk	Warsz.	Warsz.	Kr. Polskie
Grodzisko	Rzesz.	Gal.	Austria
Grodzisko (Graetz) . . .	N. Tom.	Pozn.	Prussy
Grojec	Warsz.	Warsz.	Kr. Polskie
Grudziąż (Graudenz) . .	Grudziąż.	Kwidz.	Prussy
Grybow	Sande.	Gal.	Austria
Grzegorzew	Łęcz.	Warsz.	Kr. Polskie
Gumbinen	Gumb.	Gumb.	Prussy
Gurzno	Brodnica	Kwidz.	ditto
Guttstad	Heilsb.	Krole.	ditto
H.			
Hamersztyn	Człoch.	Kwidz.	Prussy
Heilsberg	Heils.	Krole.	ditto
Hela	Weich.	Gdan.	ditto
Prus. Holland	Holl.	Krole.	ditto
Holinka	. . . . .	Grodz.	Rossya
Horodyszczce	Radzyn.	Lub.	Kr. Polskie

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Horodło	Hrub.	Lub.	ditto
Hrubieszow.	ditto	ditto	ditto
J.			
Jablunka	Ciesz.	Szlą.	Austria
Jacimierz.	Sanocki	Gal.	ditto
Jadow.	Minsk.	Warsz.	Kr. Polskie
Jałowka.	. . . . .	Grodno	Rossya
Janikow.	Sandom	Radom	Kr. Polskie
Janow.	Olku.	ditto	ditto
Janow n. Orzycem.	Prasn.	Płock	ditto
Janow n. Bugiem	Biała.	Lublin	ditto
Janow.	Zam.	ditto	ditto
Janowa	Białos.	Grodz.	Rossya
Janowiec	Radom.	Radom	Kr. Polskie
Janowice	Wągr.	Bydgoszcz	Prussy
Jansborg (Johanisburg Piss)	Janb.	Gumbinen	Prussy
Jarczow.	Hrub.	Lublin	Kr. Polskie
Jaraczew	Szrem.	Poznań	Prussy
Jaroczyn	Plesz.	ditto	ditto
Jarosław	Przemys.	Galicya	Austria
Jasinowka	. . . . .	Grodz.	Rossya
Jaslika	Sanocki.	Galicya	Austria
Jasło	Jasie.	ditto	ditto
Jastrow.	D. Kro.	Kwidz.	Prussy
Jastrzab.	Radom.	Radom	Kr. Polskie
Jawornik	Przem.	Gal.	Austria
Jaworow	Przemyski	Gal.	ditto
Jedlińsk.	Radom.	Rad.	Kr. Polskie
Jedłowa.	Rzesz.	Gal.	Austria
Jędrzejow	Kielce	Rad.	Kr. Polskie
Jedwabno.	Łomż.	Aug.	ditto
Jelawa (Preus. Eylau)	Jelawa	Krole	Prussy
Jezioro	. . . . .	Grodz.	Rossya
Jeżow.	Rawa.	Warsz.	Kr. Polskie
How.	Łowicz	Warsz.	ditto
Hża	Opatów	Rad.	ditto
Indura.	. . . . .	Grodz.	Rossya
Inowłodz	Rawa.	Warsz.	Kr. Polskie
Inowrocław.	Inowr.	Bydg.	Prussy
Insterburg	Inster.	Gumb.	ditto
Jordanow.	Wadow.	Gal.	Austria
Jozefów n. Wisłą	Lubels.	Lub.	Kr. Polskie
Jozefów.	Zamojs.	Lub.	ditto

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Jutroszyn	Rawicz	Pozn.	Prussy
Iwaniska	Sandom.	Rad.	Kr. Polskie
Iwanowice	Kalis.	Warszaw.	ditto
Izabelin	. . . . .	Grodz.	Rossya
Izbica	Włocł.	Warszaw.	Kr. Polskie
Izbica	Krasnost.	Lub.	ditto
K.			
Kalisz	Kalis.	Warszaw.	Kr. Polskie
Kałużyn	Mins.	Warszaw.	ditto
Kalwarya	Wadows.	Gal.	Austria
Kalwarya	Kalw.	Augustow.	Kr. Polskie
Kamięńczyk	Minsk.	Warszaw.	ditto
Kamin (Cammin)	Złoto.	Kwidz.	Prussy
Kamieniec	. . . . .	Grodno	Rossya
Kamiennie (Kachmen)	Międzych.	Pozn.	Prussy
Kamiensko	Piotrk.	Warszaw.	Kr. Polskie
Kamionka	Lub.	Lub.	ditto
Karczew	Minsk.	Warszaw.	ditto
Kargowa (Unruhstadt)	Babim.	Pozn.	Prussy
Kartuz (Karthaus)	Gdansk.	Gdansk.	ditto
Kazanow	Radom.	Rad.	Kr. Polskie
Kazimierz n. Wisłą	Lub.	Lub.	ditto
Kazimierz	Konin	Warszaw.	ditto
Kazimierz n. Nerem	Łęczyc.	Warszaw.	ditto
Kazimierz	Szamoto.	Pozn.	Prussy
Keynia (Exin)	Wyrz.	Bydg.	ditto
Kembłowo (Kiebel)	Babim.	Poznań	ditto
Kempno (Kempen)	Ostrze.	Poznań	ditto
Kenty	Wadow.	Galicya	Austria
Kiezmarsk (Christburg)	Sztum.	Gdan.	Prussy
Kielce	Kielce	Radom	Kr. Polskie
Kiernozia	Kutno	Warszawa	ditto
Kikoł	Lipn.	Płock	ditto
Kiszkowo	Gniezn.	Bydgoszcz	Prussy
Kłajpeda (Memel)	Kłajp.	Gumb.	ditto
Klecko	Gniez.	Bydgoszcz	ditto
Kleczew	Konin	Warszawa	Kr. Polskie
Kleszczel	. . . . .	Grodz.	Rossya
Klimontów	Sandom.	Radom	Kr. Polskie
Kłobucko	Wiel.	Warszawa	ditto
Kłodawa	Łęczyc.	ditto	ditto
Kluczborck (Kreuzburg)	Kluczborck	Szląsk	Prussy
Klwow	Opocz.	Radom	Kr. Polskie
Knyszyn	Białost.	Grodz.	Rossya

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Kobryn	. . . . .	Grodz.	Rossya
Kobylin	Krotosz.	Poznań	Prussy
Kock	Radz.	Lublin	Kr. Polskie
Koden	Biała	ditto	ditto
Kolaczyce	Jasielski	Galicya	Austria
Kolbiel	Minski	Warszawa	Kr. Polskie
Kolbuszowa	Tarnowski	Galicya	Austria
Kolo	Koninski	Warszawa	Kr. Polskie
Kolno	Łomża	Augustow	ditto
Komarow	Hrubiesz.	Lublin	ditto
Konezuga	Rzesz.	Galicya	Austria
Koniecpol	Piotrkowski	Warszawa	Kr. Polskie
Konin	Koninski	ditto	ditto
Konskie	Opoczyński	Radom	ditto
Konstantynow	Lęczycki	Warszawa	ditto
Konstantynow	Biała	Lublin	ditto
Końskowola	Lubelski	ditto	ditto
Kopnica (Koenpitz)	Babim.	Poznań	Prussy
Koprzywieca	Sandomier.	Radom	Kr. Polskie
Koronowo (Poln. Krone)	Bydgoszcz	Bydgoszcz	Prussy
Koryczyn	Białostocki	Grodz.	Rossya
Koscian (Kosten)	Koscian	Poznań	Prussy
Koscierz, Koscierzyna (Berend)	Koscierz	Gdańsk	ditto
Kościelisko	Sandecki	Galicya	Austria
Kossów	Siedlecki	Lublin	Kr. Polskie
Kostrzyn	Szroda	Poznań	Prussy
Koszyce	Miech.	Radom	Kr. Polskie
Kowal	Włocławski	Warszawa	ditto
Kowalewo	Toruński	Kwidz.	Prussy
Kowalewo	Weicher.	Gdańsk	ditto
Kowno	Kowno	Wilno	Rossya
Koziegłowy	Olkuski	Radom	Kr. Polskie
Kozienice	Radomski	ditto	ditto
Koziół (Kosel)	Kozelski	Szląsk	Prussy
Koźmin	Krośn.	Poznań	ditto
Kozminek	Kaliski	Warszawa	Kr. Polskie
Kraków	Krakowski	Kraków	Austria
Krapieżno (Krapowitz)	Opolski	Szląsk	Prussy
Krasiczyn	Przemyski	Galicya	Austria
Kraśnik	Zamojs.	Lublin	Kr. Polskie
Krasnobród	Zamojs.	ditto	ditto
Krasnosielec	Prasznyski	Płock	ditto
Krasnystaw	Krasnys.	Lublin	ditto

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Krobia (Kroeben) . . .	Rawicz	Poznań	Prussy
Krojanka	Złoto.	Kwidz.	ditto
Krokówiec	Złocz.	Galicya	Austria
Królewiec (Koenigs- berg	Król.	Król.	Prussy
Kromolow	Olkuski	Radom	Kr. Polskie
Krosno	Jasielski	Galicya	Austria
Krosienko	. . . . .	ditto	ditto
Krosniewice	Kutno	Warszawa	Kr. Polskie
Krotoszyn	Krotosz.	Poznań	Prussy
Kreutzburg	Gilawa	Gdańsk	ditto
Kruszwica	Inowroclaw.	Bydgoszcz	ditto
Kryłow	Hrubiesz.	Lublin	Kr. Polskie
Krynki	. . . . .	Grodz.	Rossya
Krzepiec	Wieluński	Warszawa	Kr. Polskie
Krzeszów	Zam.	Lublin	ditto
Krzyweza	Przemyski	Galicya	Austria
Krzywin (Kricwen) . .	Kościan	Poznań	Prussy
Książ patrz Xiąż . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
Kudzbork	Mławski	Płock	Kr. Polskie
Kunów	Opatowski	Radom	ditto
Kurnik	Szrem.	Poznań	Prussy
Kurów	Rzesz.	Galicya	Austria
Kurów	Lubelski	Lublin	Kr. Polskie
Kurozwęki	Stopnieki	Radom	ditto
Kurzelów	Kielecki	ditto	ditto
Kurzętnik (Kauernik) .	Lubaw.	Kwidz.	Prussy
Kutno	Kutno	Warszawa	Kr. Polskie
Kuźnica	Białostocki	Grodz.	Rossya
Kwidzyn (Marienwer- der)	Kwidz.	Kwidz.	Prussy
Kwieciszewo	Mogil.	Bydgoszcz	ditto
L.			
Labiawa (Labiau) . . .	Labiau	Król.	Prussy
Lacko	Sandecki	Galicya	Austria
Lądek (Lędek)	Koniński	Warszawa	Kr. Polskie
Lanckorona	Wadowski	Galicya	Austria
Landek	Złot.	Kwidz.	Prussy
Landsberg	Jelaw.	Król.	ditto
Lapanow	Bochn.	Galicya	Austria
Laskowiec	Kozioł	Szląsk	Prussy.
Lasocin	Sandomier.	Radom	Kr. Polskie
Latowicz	Miński	Warszawa	ditto
Lekno	Wagr.	Bydgoszcz	Prussy.

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Lelów	Olkuski	Radom	Kr. Polskie
Lesnice	Strzelno	Szląsk	Prussy
Lessen (Lasiu)	Grudz.	Poznań	ditto
Leszno (Lissa)	Wsch.	Kwidz.	ditto
Leżajsk.	Rzesz.	Galicya	Austrya
Liczbark (Lautenburg)	Brod.	Kwidz.	Prussy
Liebemyhl (Milobądź)	Oster.	Krole.	ditto
Liebstadt.	Mora.	ditto	ditto
Lida.	Lid.	Wilno	Rossya
Limanów.	Samb.	Galicya	Austrya
Lipno	Lipnoski	Plock	Kr. Polskie
Lipnica	Boch.	Galicya	Austrya
Lipsk n. Biebrza.	Suwał.	Augustow	Kr. Polskie
Lipsko n. Kamienną.	Opatowski	Radom	ditto
Lipsko	Złocz.	Galicya	Austrya
Liw	Siedlecki	Lublin	Kr. Polskie
Lisko	Sanocki	Galicya	Austrya
Loslau.	Rybnicki	Szląsk	Prussy
Loetzen (Zec)	Lotz.	Gumb.	ditto
Lubaczow.	Żółkiewski	Galicya	Austrya
Lubartow.	Lubelski	Lublin	Kr. Polskie
Lubawa (Loebau)	Lubawa	Kwidz.	Prussy
Lubicz	Złocz.	Galicya	Austrya
Lubień	Włocławski	Warszawa	Kr. Polskie
Lubiewo	Swiecie.	Kwidz.	Prussy
Lubica.	Żółkiewski	Galicya	Austrya
Lublin	Lubelski	Lublin	Kr. Polskie
Lubliniec (Lublinitz)	Lubliński	Szląsk	Prussy
Lubow	Kalw.	Augustow	Kr. Polskie
Ludwinow	ditto	ditto	ditto
Lubraniec	Włocławski	Warszawa	ditto
Lutomiersk.	Sieradzki	ditto	ditto
Lutowisko	Sandecki	Galicya	Austrya
Lututow.	Wieluński	Warszawa	Kr. Polskie
Lwow.	Lwowski	Galicya	ditto
Lwówek (Neustadt)	N. Tom.	Poznań	Prussy
Ł.			
Łabiszyn	Szubin	Bydgoszcz	Prussy
Łagow	Opatowski	Radom	Kr. Polskie
Łañcut	Przemyski	Galicya	Austrya
Łask	Sieradzki	Warszawa	Kr. Polskie
Łaskarzew	Łukow.	Lublin	ditto
Łaszczow.	Hrubieszow.	ditto	ditto
Łęczna	Krasnys.	ditto	ditto

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Leezyca	Leezycki	Warszawa	Kr. Polskie
Lobżenica (Lobsens) . .	Wyrz.	Bydgoszcz.	Prussy
Łódź	Leez.	Warszawa	Kr. Polskie
Łomazy	Biała	Lublin	ditto
Łomża	Lom.	Augustow	ditto
Łopinno	Wagr.	Bydgoszcz	Prussy
Łosice	Biała	Lublin	Kr. Polskie
Łowicz	Łowicki	Warszawa	ditto
Łozdzieje	Sejny	Augustow	ditto
Ług	Przemyski	Galicya	Austria
Łuków	Łuk.	Lublin	Kr. Polskie
Łysobyki	Radz.	ditto	ditto
M.			
Maciejowice	Łuk.	Lublin	Kr. Polskie
Magnuszow	Radomski	Radom	ditto
Makow	Pultuski	Płock	ditto
Malborg (Marienburg) .	Malb.	Gdańsk	Prussy
Małogoszcz	Kielecki	Radom	Kr. Polskie
Małopany	Opolski	Szląsk.	Prussy
Margonin	Chodz.	Bydgoszcz	Prussy
Mariampól	Mariam.	Augustow	Kr. Polskie
Markuszow	Lubelski	Lublin	ditto
Mehlsak	Braun.	Krole.	Kr. Polskie
Mełtycze (Milicze)	.....	Grod.	Rossya
Melsztynek (Hohenstein)	Osterode	Krol.	Prussy
Merecz	.....	Wilno	Rossya
Miasteczko	Wyrz.	Bydgoszcz	Prussy
Miechow	Miech.	Radom	Kr. Polskie
Miechow	Lubelski	Lublin	ditto
Miedzna	Siedlecki	ditto	ditto
Międzyborz (Mittelwalde)	Wartenber.	Szląsk	Prussy
Międzychód (Birubbaum).	Lubelski	ditto	ditto
Międzyrzec (Meseritz) .	Miedz.	Poznań	ditto
Międzyrzec	Radz.	Lublin	Kr. Polskie
Mielczyn	Gniec.	Bydgoszcz.	Prussy
Mielec	Tarn.	Galicya	Austria
Mielnik	.....	Grod.	Rossya
Mieściska	Wagr.	Bydgoszcz	Prussy
Mieszkow	Plesz.	Poznań	ditto
Mikołaj (Nicolai)	Pszczynski	Szląsk	ditto
Milicz	.....	ditto	ditto
Miłosław	Wrzes.	Poznań	Prussy
Minsk	Minsk	Warszawa	Kr. Polskie
Mixtatt	Ostrz.	Poznań	Prussy
Mława	Mławski	Płocki	Kr. Polskie

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Modliborzyce	Zamojski	Lublin	Kr. Polskie
Modrzejów	Olkuski	Radom	ditto
Mogielnica	Warszawski	Warszawa	ditto
Mogilno	Mogieln.	Bydgoszcz	Prussy
Mokobody	Siedlecki	Lublin	Kr. Polskie
Mordy	ditto	ditto	ditto
Morongi (Mohrungen) .	Moron.	Krolewicz	Prussy
Mościska	Przemyski	Galicya	Austria
Mosty	. . . . .	Grodz.	Rossya
Moszyn	Szrem.	Poznań	Prussy
Mrocza (Mrotzen) . . .	Wyrzy.	Bydgoszcz	ditto
Mrzygłód	Olkuski	Radom	Kr. Polskie
Mrzygłód	Sanocki	Galicya	Austria
Mstow	Wieluński	Warszawa	Kr. Polskie
Mszczonów	Warszawski	ditto	ditto
Muhlhausen	Pr. Holl.	Krolewicz	Prussy
Muszyna	Sandomiers.	Galicya	Austria
Myslenice	Wadowski	ditto	ditto
Mysłowice	Bytoński	Szląsk	Prussy
Myszyniec	Ostrołęcki	Płock	Kr. Polskie
N.			
Nadarzyn	Warszawski	Warszawa	Kr. Polskie
Nakło (Nakel)	Wyrz.	Bydgoszcz	Prussy
Namysłów (Namslau) . .	Namysł.	Szląsk	ditto
Narew	. . . . .	Grodz.	Rossya
Narewka	. . . . .	ditto	ditto
Narol	Rzesz.	Galicya	Austria
Nasielsk	Pułtusi	Płock	Kr. Polskie
Niborg (Neidenburg) . .	Niborg	Krolewicz	Prussy
Niebylec	Jasiel.	Galicya	Austria
Niegowice	Bochn.	ditto	ditto
Niemirów	Żółkiewski	Grodz.	Rossya
Niepołomice	Bocheński	Galicya	Austria
Nieszawa	Włocławski	Warszawa	Kr. Polskie
Nikołajki (vel Mikołajki)	Sensb.	Gumbinen	Prussy
Nordenburg	Gerdawa	Krolewicz	ditto
Nowagóra	Krakowski	Krakow	Austria
Nowemiasto n. Sową . . .	Pułtusi	Płock	Kr. Polskie
Nowemiasto n. Pilicą . .	Rawski	Warszawa	ditto
Nowemiasto Korczyn . .	Stopnicki	Radom	ditto
Nowemiasto (Neustadt) .	Pleszewski	Poznań	Prussy
Nowemiasto (Neustadt) .	Nowem.	Gdańsk	ditto
Nowemiasto (Neumark) .	Luba.	Kwidzyn	ditto
Nowejezioro (Neuteich) .	Malb.	Gdańsk	ditto

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Nowe (Neuenburg)	Swiec.	Kwidzyn	Prussy
Nowemosty (Neubruck).	Szamot.	Poznań	ditto
Nowodwor	Warszawski	Warszawa	Kr. Polskie
Nowogród n. Narwią	Łomżyński	Augustow	ditto
Nowogrodek	Lisow.	Grod.	Rossya
Nowydwor	Białostocki	ditto	ditto
Nowy Tomysl (Neu Tomysl).	N. Tom.	Poznań	Prussy
Nowytarg (Neumarkt)	Sand.	Galicya	Austria
Nur	Ostrołęcki	Plock	Kr. Polskie
O.			
Oberzysko	Szamo.	Poznań	Prussy
Oborniki	Oborn.	ditto	ditto
Odelsk	. . . . .	Grodz.	Rossya
Oderberg	Tropp.	Szląsk	Austria
Odolanow (Adelnan)	Odola	Poznań	Prussy
Odrzywoł	Opoczyński	Radom	Kr. Polskie
Ogrodzieniec	Olkuski	ditto	ditto
Okóniew	Mińs.	Warszawa	ditto
Oława (Ohlau).	Oławski	Szląsk	Prussy
Olecko	Olecki	Gumbinen	ditto
Olešno (Rosenberg)	Oleśnicki	Szląsk	ditto
Oleśnica (Oels).	ditto	ditto	ditto
Oleśnica n. Wschodnią	Stopnicki	Radom	Kr. Polskie
Olita	Kalwaryjski	Augustow	ditto
Olkusz	Olkuski	Radom	ditto
Olsztyn	ditto	ditto	ditto
Olsztynek (Allenstein).	Olsztyński	Krolewiec	Prussy
Opalenica	N. Tomys.	Poznań	ditto
Opawa (Troppau)	Opawski	Szląsk	Austria
Opatow	Opatowski	Radom	Kr. Polskie
Opatówek	Kaliski	Warszawa	ditto
Opatowiec	Miechowski	Radom	ditto
Opoczno	Opoczyński	ditto	ditto
Opole	Lubelski	Lublin	ditto
Opole (Oppeln).	Opolski	Szląsk	Prussy
Orła	. . . . .	Grodno	Rossya
Orzys (Aris)	Jansbor.	Gumbinen	Prussy
Osięciny	Włocławski	Warszawa	Kr. Polskie
Osieczno (Storchnest)	. . . . .	Bydgoszcz	Prussy
Osiek	Jasiel.	Galicya	Austria
Osiek n. Wisłą	Sandomiers.	Radom	Kr. Polskie
Osieck	Łukowski	Lublin	ditto
Osmolin	Kutno	Warszawa	ditto

Miasto	Powiat	Prowincya	Panstwo
Osterode (Ostrow) . . .	Oster.	Krolewice	Prussy
Ostrołęka	Ostrołęcki	Płock	Kr. Polskie
Ostrorog (Saharfenort) .	Szanito.	Poznań	Prussy
Ostrów	Ostrołęcki	Płock	Kr. Polskie
Ostrow n. Tyśmienicą . .	Radzyński	Lublin	ditto
Ostrowo	Odol.	Poznań	Prussy
Ostrowiec	Opatowski	Radom	Kr. Polskie
Ostryna	. . . . .	Grodz.	Rossya
Ostrzeszow (Schildberg)	Ostrzesz.	Poznań	Prussy
Ostynow	Tarnowski	Galicya	Austrya
Oświęcim	Wadowski	ditto	ditto
Ożarów	Sandomier.	Radom	Kr. Polskie
Ozorków	Łęczycki	Warszawa.	ditto
P.			
Pabianice	Sieradzki	Warszawa	Kr. Polskie
Pacanów	Stopnicki	Radom	ditto
Pajęczno	Piotrkowski	Warszawa	ditto
Pakość	Mogil.	Bydgoszcz	Prussy
Parczew	Radzyński	Lublin	Kr. Polskie
Parysow	Lukowski	ditto	ditto
Parzczew	Łęczycki	Warszawa	ditto
Pašnim vel Passyn (Pas- senheim)	Szczytn.	Krolewice	Prussy
Pawłów	Krasnostaw	Lublin	Kr. Polskie
Pezewo (Betschen) . . .	Międzyrzec.	Poznań	Prussy
Piasieczno	Warszawski	Warszawa	Kr. Polskie
Piaski	Lublin	Lublin	ditto
Piaski (Sandberg)	Rawicz	Poznań	Prussy
Piątek	Łęczycki	Warszawa	Kr. Polskie
Pierzchnica	Stopnicki	Radom	ditto
Piła (Schneidemuhl) . .	Chodz.	Bydgoszcz	Prussy
Piława (Pillau)	Fisch.	Krolewice	ditto
Pilica	Olkuski	Radom	Kr. Polskie
Pilichowice	Rybnik.	Szląsk	Prussy
Pilwiszki	Maryampol.	Augustow	Kr. Polskie
Pilzno	Tarnowski	Galicya	Austrya
Pińczow	Stopnicki	Radom	Kr. Polskie
Piotrkow trybunalski . .	Piotrkowski	Warszawa	ditto
Piotrkow	Włocławski	ditto	ditto
Piss patrz Johanisberg .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
Piszczac	Biała	Lublin	Kr. Polskie
Piwniczna	Lwowski	Galicya	Austrya
Pławno	Piotrkowski	Warszawa	Kr. Polskie
Pleszew	Pleszewski	Poznań.	Prussy

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Płock	Płock	Płock	Kr. Polskie
Płonsk	ditto	ditto	ditto
Pniewy (Pinne)	Szamot	Poznań	Prussy
Pobiedziska (Pudwitz)	Szroda	ditto	ditto
Poddebice	Łeczycki	Warszawa	Kr. Polskie
Podgorze	Bochn.	Krakow	Austria
Podgorze	Toruń.	Kwidzyn	Prussy
Pogorzela	Krotosz.	Poznań	ditto
Polanice	Sandom.	Radom	Kr. Polskie
Poniemoń	Mariampol.	Augustow	ditto
Poniec (Punitz)	Rawicz.	Poznań	Prussy
Powidz	Gnieźnień.	Bydgoszcz	ditto
Poznań	Poznański	Poznań	ditto
Prabuty (Riesenburg)	Rosenb.	Kwidz.	ditto
Praga	Warszawski	Warszawa	Kr. Polskie
Przasnysz	Przasnyski	Płock	ditto
Praszka	Wieluński	Warszawa	ditto
Preny	Maryampol.	Augustow	ditto
Proszowice	Miechowski	Radom	ditto
Pruszana	. . . . .	Grodz.	Rossya
Przeclaw	Tarnowski	Galicya	Austria
Przedborz	Opoczyński	Radom	Kr. Polskie
Przedecz	Włocławski	Warszawa	ditto
Przedow	Sandecki	Galicya	Austria
Przelow	. . . . .	Grodz	Rossya
Przemysł	Przem.	Galicya	Austria
Przerosl	Suwalki	Augustow	Kr. Polskie
Przeworsk	Rzesz.	Galicya	Austria
Przybyszew	Warszawski	Warszawa	Kr. Polskie
Przyrow	Wieluński	ditto	ditto
Przysucha	Opoczyński	Radom	ditto
Przytyk	Radomski	ditto	ditto
Psie pole (Hundsfeld)	Wrocławski	Szląsk	Prussy
Pszczyna (Pless)	Piszczynski	ditto	ditto
Puchaczow	Krasnostaw.	Lublin	Kr. Polskie
Pucko (Putzig)	Weich.	Gdańsk	Prussy
Pultusk	Pultuski	Płock	Kr. Polskie
Puńsk	Sejneński	Augustow	ditto
Pyszkowice (Peiskretscham)	Toczek	Szląsk	Prussy
Pyzdry (Peisern)	Konin	Warszawa	Kr. Polskie
R.			
Raciaz	Mławski	Płock	Kr. Polskie
Raciazek	Włocławski	Warszawa	ditto

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Raciborz (Ratibor)	Raciborski	Szląsk	Prussy
Raczki	Suwalski	Augustow	Kr. Polskie
Radkow.	Przemyski	Galicya	Austria
Radolin	Czarn.	Bydgoszcz	Prussy
Radłów	.....	Galicya	Austria
Radom	Radom	Radom	Kr. Polskie
Radomsk	Piotrkowski	Warszawa	ditto
Radomysl	Tarnowski	Galicya	Austria
Radomyśl.	Rzesz.	ditto	ditto
Radoszyce	Opoczyński	Radom	Kr. Polskie
Radymno	Przemyski	Galicya	Austria
Radzanowo.	Mławski	Płock	Kr. Polskie
Radziejewo	Włocławski	Warszawa	ditto
Radziłów	Suwalski	Augustow	ditto
Radzymin.	Miński	Warszawa	ditto
Radzyń	Radzyńs.	Lublin	ditto
Radzya (Rehden)	Grudz.	Kwidz.	Prussy
Rajgród	Suwalski	Augustow	Kr. Polskie
Rakoniewice (Rakwitz)	Babim	Poznań	Prussy
Raków	Sandomierz.	Radom	Kr. Polskie
Rastenburg	Rasten.	Krolewicz	Prussy
Raszków	Odola.	Poznań	ditto
Rawa	Rawa	Warszawa	Kr. Polskie
Rawa.	Żółkiew	Galicya	Austria
Rawicz	Rawicz	Poznań	Prussy
Rejowice	Krasnostaw.	Lublin	Kr. Polskie
Rhein (Ryń)	Loetzen	Gumbinen	Prussy
Rogowo.	Mogilno	Bydgoszcz	ditto
Rogoźno (Rogasen).	Oborn.	Poznań	ditto
Ropa	Slon.	Grodz.	Rossya
Ropczyce.	Tarnowski	Galicya	Austria
Rosenberg (Susz)	Rosenb.	Kwidzyn	Prussy
Rössel	Rössl.	Krolewicz	ditto
Rossosz.	Bialski	Lublin	Kr. Polskie
Rotnica	.....	Grodz.	Rossya
Rożana	.....	ditto	ditto
Rożan	Pułtusi	Płock	Kr. Polskie
Rozprza	Piotrkowski	Warszawa	ditto
Roztarzewo	Babim	Poznań	Prussy
Rozwadów	Rzeszowski	Galicya	Austria
Rudnia	.....	Grodz.	Rossya
Rudnik	Rzeszowski	Galicya	Austria
Rybnik	Rybnicki	Szląsk	Prussy
Ryczówka	Samborski	Galicya	Austria
Ryczywół.	Oborn.	Poznań	Prussy

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Ryczywół	Radomski	Radom	Kr. Polskie
Rychwał	Koniński	Warszawa	ditto
Rydzyzna (Reissen)	Wschowa	Poznań	Prussy
Rymanów	Sanoeki	Galicya	Austria
Rynarzewo	Szubin	Bydgoszcz	Prussy
Rypin	Lipnowski	Płock	Kr. Polskie
Rzeszów	Rzeszowski	Galicya	Austria
Rzgów	Piotrkowski	Warszawa	Kr. Polskie
Rzochów	Tarnowski	Galicya	Austria
S.			
Saalfeld	Morąg.	Krolewiec	Prussy
Samborz	.....	Galicya	Austria
Samocin	Chodz.	Bydgoszcz	Prussy
Sandecz nowy (Sącz)	Sandecki	Galicya	Austria
Sandecz stary (Sącz)	ditto	ditto	ditto
Sandomierz	Sandomierz.	Radom	Kr. Polskie
Sanok	Sanok	Galicya	Austria
Santomysł	Szroda	Poznań	Prussy
Sapieżyski	Maryampol.	Augustów	Kr. Polskie
Sarnaki	Biała	Lublin	ditto
Sarnowo (Sarne)	Rawicz	Poznań	Prussy
Sawin	Krasnostaw	Lublin	Kr. Polskie
Schuppenbeil	Friedl.	Krolewiec	Prussy
Secemin	Kielecki	Radom	Kr. Polskie
Sędziszów	Rzeszowski	Galicya	Austria
Sceburg	Rössel.	Krolewiec	Prussy
Sejny	Sejny	Augustów	Kr. Polskie
Sensburg (Zansbork)	Sensb.	Gumbinen	Prussy
Sereje	Sejneński	Augustów	Kr. Polskie
Serock	Pultuski	Augustów	ditto
Sérokomla	Radzyn.	Lublin	ditto
Sidra	Białostocki	Grodz.	Rossya
Sieciechów	Radomski	Radom	Kr. Polskie
Siedlee	Siedlecki	Lublin	ditto
Semiatycze	.....	Grodz.	Rossya
Siemiawa	Przemyski	Galicya	Austria
Siennica	Miński	Warszawa	Kr. Polskie
Sienna	Opatowski	Radom	ditto
Sieradz	Sieradzki	Warszawa	ditto
Sieraków (Zirke)	Międzychod	Poznań	Prussy
Sierpe	Mławski	Płock	Kr. Polskie
Siewierz	Olkuski	Radom	ditto
Simno	Kalwaryjski	Augustów	ditto
Skala	Olkuski	Radom	ditto

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Skalbmierz patrz Szkal- mierz			
Skarszewo (Schoenek) . .	Kościerz.	Gdańsk	Prussy
Skaryszów	Radomski	Radom	Kr. Polskie
Skawina	Wadowski	Galicya	Austria
Skempe	Lipnowski	Płock	Kr. Polskie
Skidel		Grodz.	Rossya
Skierniewice	Rawski	Warszawa	Kr. Polskie
Skoki (Schokken)	Wągrowski	Bydgoszcz	Prussy
Skrzynno	Opoczyński	Radom	Kr. Polskie
Skulsk	Koniński	Warszawa	ditto
Skwierzyna (Schwerin) .	Międzychod.	Poznań	Prussy
Sławatycze	Radzyn.	Lublin	Kr. Polskie
Sławków	Olkuski	Radom	ditto
Slesin	Koniński	Warszawa	ditto
Słomniki	Miechowski	Radom	ditto
Słonim	Słonim	Grodz.	Rossya
Słupca	Koniński	Warszawa	Kr. Polskie
Słupia nowa	Opatowski	Radom	ditto
Służewo	Włocławski	Warszawa	ditto
Sniadów	Łomżyński	Augustow	ditto
Sobków	Stopnicki	Radom	ditto
Sobota	Łowicki	Warszawa	ditto
Sochaczew	ditto	ditto	ditto
Sochocin	Płocki	Płock	ditto
Sokolka	Białostocki	Grodz.	Rossya
Sokolów	Rzesz.	Galicya	Austria
Sokolów	Siedlecki	Lublin	Kr. Polskie
Sokoły	Łomżyński	Augustow	ditto
Solec	Opatowski	Radom	ditto
Sompolno	Włocławski	Warszawa	ditto
Sorawa (Sorau)	Rybnicki	Szląsk	Prussy
Sopoćkinie	Augustows.	Augustow	Kr. Polskie
Sosnowica	Radzyński	Lublin	ditto
Stanisławów mazowiecki	Miński	Warszawa	ditto
Stanisławów	Stanis.	Galicya	Austria
Starasól	Samborski	ditto	ditto
Staremiasto	ditto	ditto	ditto
Starogrod (Stargard) . .	Starogrodz.	Gdańsk	Prussy
Staszów	Sandom.	Radom	Kr. Polskie
Stawiski	Łomża	Augustow	ditto
Staw	Kaliski	Warszawa	ditto
Stawiszyn	ditto	ditto	ditto
Stenszewo	Poznań.	Poznań	Prussy

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Sterdyni	Siedlec.	Lublin	Kr. Polskie
Steżycza	Lukowski	ditto	ditto
Stoczek	ditto	ditto	ditto
Stopnica	Stopnicki	Radom	ditto
Stryj	Stryj.	Galicya	Austria
Stryków	Rawski	Warszawa	Kr. Polskie
Strzelno	Inowroc.	Bydgoszcz	Prussy
Strzelno (Gross Strelitz)	Strzelnoski	Szląsk	ditto
Strzyżów	Jasielski	Galicya	Austria
Stuhm (Postolin)	Stuhm.	Kwidzyn	Prussy
Sudargi	Maryampol.	Augustow	Kr. Polskie
Suchawola	Bialski	Grodz.	Rossya
Sulejów	Piotrkowski	Warszawa	Kr. Polskie
Sulmierzyce	Odol.	Poznań	Prussy
Surasz	Białostocki	Grodz.	Rossya
Suwalki	Suwalki	Augustow	Kr. Polskie
Swarzędz	Poznańs.	Poznań	Prussy
Święcichow Schwetzkau	Wsch.	ditto	ditto
Świecie (Schwet.)	Świecie.	Kwidz	ditto
Święta Sickersa (Heiligenbeil)	Sw. Siek.	Królewiec	ditto
Swisłocz	. . . . .	Grodz.	Rossya
Sydów (Wartenberg)	Sydowski	Szląsk	Prussy
Szadek	Sieradzki	Warszawa	Kr. Polskie
Szaki	Maryampol.	Augustow	ditto
Szamotuly (Samter)	Szamot.	Poznań	Prussy
Szaromysł (Schirmeissel)	Miedzyrzec.	ditto	ditto
Szczerców	Sieradzki	Warszawa	Kr. Polskie
Szczebrzeszyn	Zamojski	Lublin	ditto
Szczerzec	Lwowski	Galicya	Austria
Szczucin	Tarnowski	ditto	ditto
Szczuczyn	Suwalki	Augustow	Kr. Polskie
Szczurowa	Przemyski	Galicya	Austria
Szczytno (Ortelsburg)	Szczyt.	Królewiec	Prussy
Szczekociny	Olkuski	Radom	Kr. Polskie
Szkalnierz	Miechowski	ditto	ditto
Szlichtyngowa (Schlichtingsheim)	Wsch.	Poznań	Prussy
Szliwice (Gross Schliewitz)	Chojna.	Kwidzyn	ditto
Szmiel	Koscian	Poznań	ditto
Szrem	Szremski	ditto	ditto
Szreńsk	Mławski	Płock	Kr. Polskie
Szroda	Szroda	Poznań	Prussy

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Szubin	Szubin	Bydgoszcz	Prussy
Szulec (Schulitz)	Bydgoszcz	ditto	ditto
Szydłow.	Stopnicki	Radom	Kr. Polskie
Szydłowiec.	Opoczyński	ditto	ditto
T.			
Tapiewo (Tapiaw).	Tylża	Gumbinen	Prussy
Tarczyn	Warszawa	Warszawa	Kr. Polskie
Tarłow.	Sandomiers.	Radom	ditto
Tarnobrzeg	Rzeszowski	Galicya	Austria
Tarnogóra	Krasnostaw.	Lublin	Kr. Polskie
Tarnogrod	Zamojski	ditto	ditto
Tarnow	Tarnowski	Galicya	Austria
Tarnowskie gory (Tarnowitz)	Bytoński	Szląsk	Prussy
Tczewo (Dirschau).	Starogr.	Gdańsk	ditto
Terespol.	Biański	Lublin	Kr. Polskie
Tolkmiczko (Tolkemit)	Elbląg.	Gdańsk	Prussy
Tomaszow lubelski	Zamojski	Lublin	Kr. Polskie
Tomaszow fab. n. Wolb.	Rawski	Warszawa	ditto
Toruń (Thorn)	Toruński	Kwidz.	Prussy
Toszek (Tost).	Tost.	Szląsk	ditto
Troki	Troki	Wilno	Rossya
Trzciana.	Rzesz.	Galicya	Austria
Trzcianka (Schoenlanke)	Czarn.	Bydgoszcz	Prussy
Trzeiel (Tirschtigel.	Międzyrzec.	Poznań	ditto
Trzebinia.	Krakowski	Krakow	Austria
Trzebnica.	Trzebnicki	Szląsk	Prussy
Trzemeszno	Mogilnicki	Bydgoszcz	ditto
Tuchola (Tuchel)	Chojn.	Kwidzyn	ditto
Tuchow	Tarnowski	Galicya	Austria
Tuczno (Tuetz).	D. Kron.	Kwidzyn	Prussy
Tuliszkow	Koniński	Warszawa	Kr. Polskie
Turek	Kaliski	ditto	ditto
Turobin	Krasn.	Lublin	ditto
Tuszyn.	Piotrkowski	Warszawa	ditto
Tyczyn.	Rzeszowski	Galicya	Austria
Tykocin	Łomżyński	Augustow	Kr. Polskie
Tylicz	Sandec.	Galicya	Austria
Tylża (Tilsit)	Tylża	Gumbinen	Prussy
Tymbark	Sandeecki	Galicya	Austria
Tyniec	Wadowski	ditto	ditto
Tyrawa wollowska	Sanocki	ditto	ditto
Tyszowce.	Hrubieszow.	Lublin	Kr. Polskie

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
U.			
Uchanie	Hrubiesz.	Lublin	Kr. Polskie
Ujazd.	Rawski	Warszawa	ditto
Ujazdy albo Ujezd.	Strzelecki	Szląsk	Prussy
Ulanów.	Rzesz.	Galicya	Austria
Uniejów	Kaliski	Warszawa	Kr. Polskie
Urzędów	Zamojski	Lublin	ditto
Uście Solne.	Bochn.	Galicya	Austria
Uście, Uszcz	Chodz.	Bydgoszcz	Prussy
Ustrzyki.	Sanocki	Galicya	Austria
W.			
Wąbrzyźno (Briesen)	Chełm.	Kwidz.	Prussy
Wąchock	Opatowski	Radom	Kr. Polskie
Wadowice	Wadowski	Galicya	Austria
Wągrowice.	Wągrowski	Bydgoszcz	Prussy
Warka	Warszawski	Warszawa	Kr. Polskie
Warszawa	ditto	ditto	ditto
Warta	Kaliski	ditto	ditto
Wartenberg	Olsztynski	Krolew.	Prussy
Wasilków.	Białostocki	Grodz.	Rossya
Wasniów	Opatowski	Radom	Kr. Polskie
Wasosz	Suwał.	Augustów	ditto
Wąwolnica	Lubelski	Lublin	ditto
Węgorbork (Angerburg)	Loetzen	Gumb.	Prussy
Węgrów.	Siedlecki	Lublin	Kr. Polskie
Wehlau (Welawa . . . . .)	Wehl.	Krole.	Prussy.
Weicherowo (Neustadt).	Weich.	Gdańsk	ditto
Widawa	Sieradzki	Warszawa	Kr. Polskie
Więsbark (Vandsberg)	Złoto.	Kwidz.	Prussy
Wieleń (Filehne)	Czarn.	Bydgoszcz.	ditto
Wielichowo	Koscian.	Poznań	ditto
Wieliczka.	Bochen,	Galicya	Austria
Wielkieoczy	Przemyski	ditto	ditto
Wielopole.	Tarnowski	ditto	ditto
Wieluń.	Wieluński	Warszawa	Kr. Polskie
Wieniawa	Lubelski	Lublin	ditto
Wieruszów	Wieluński	Warszawa	ditto
Wierzbica.	Radomski	Radom	ditto
Wierzbnik	Opatowski	ditto	ditto
Wierzbołów (Wirbalen)	Kalw.	Augustów	ditto
Wilatowo	Mogilnicki	Bydgoszcz	Prussy
Wilczyn.	Koniński	Warszawa	Kr. Polskie
Wilkowyszki	Kalw.	Augustów	ditto
Willenberg (Wielborg)	Szczytn.	Krole.	Prussy

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Wilno	Wileński	Wilno	Rossya
Wiskitki	Łowicki	Warszawa	Kr. Polskie
Wislica	Stopnicki	Radom	ditto
Wisniesz	Bocheński	Galicya	Austrya
Wisznice	Radzyń.	Lublin	Kr. Polskie
Wisztyniec	Kalw.	Augustow	ditto
Witkowo	Gniecz.	Bydgoszcz	Prussy
Wizajny	Sejny	Augustow	Kr. Polskie
Wizna	Łomża	ditto	ditto
Władysławów nad Sze- szupą	Mariampol.	ditto	ditto
Władysławów	Koniński	Warszawa	ditto
Włocławek	Włocławski	ditto	ditto
Włodawa i Orchówek . .	Radzyń.	Lublin	ditto
Włodowice	Olkuski	Radom	ditto
Włoszczowa	Kielecki	ditto	ditto
Wodynie	Siedlecki	Lublin	ditto
Wodzisław	Kielecki	Radom	ditto
Wohyn	Radzyń.	Lublin	ditto
Wojnicz	Bocheński	Galicya	Austrya
Wojślawice	Krasnostaw.	Lublin	Kr. Polskie
Wojznik	Lublinitz	Szląsk	Prussy
Wolanow	Radomski	Radom	Kr. Polskie
Wolborz	Piotrkowski	Warszawa	ditto
Wolbrom	Olkuski	Radom	ditto
Wolkowysk	Wolk.	Grodn.	Rossya
Wolna	.....	ditto	ditto
Wolsztyn (Wolstein) . .	Babim.	Poznań	Prussy
Wormditt	Brunsb.	Krolewiec	ditto
Wronki	Szamot.	Poznań	ditto
Września (Wreschen) . .	Wrzes.	ditto	ditto
Wschowa (Fraustadt) . .	Wsch.	ditto	ditto
Wyrzyska (Wirsitz) . . .	Wyrzys.	Bydgoszcz.	ditto
Wysmierzyce	Radomski	Radom	Kr. Polskie
Wysoka (Wissek)	Wyrz.	Bydgoszcz	Prussy
Wysokie mazowieckie . .	Łomża	Augustow	Kr. Polskie
Wystyczy	.....	Grodno	Rossya
Wyszkow	Pułtuski	Płock	Kr. Polskie
Wyszogrod	Płocki	ditto	ditto
X.			
Xiąż	Miechowski	Radom	Kr. Polskie
Xiąż	Szremski	Poznań	Prussy
Z.			
Zabludow	Białostocki	Grodno	Rossya

Miasto	Powiat	Prowincya	Państwo
Zabno.	Tarnowski	Galicya	Austria
Zaborowo.	Wschowa	Poznań	Prussy
Zagurów.	Koniński	Warszawa	Kr. Polskie
Zakliczyn.	Bocheński	Galicya	Austria
Zaklików.	Zamojski	Lublin	Kr. Polskie
Zakroczym.	Płocki	Płock	ditto
Zambrowo.	Łomżyński	Augustow	ditto
Zamość.	Zamojski	Lublin	ditto
Zaniemysl.	Szroda	Poznań	Prussy
Żarki.	Olkuski	Radom	Kr. Polskie
Żarnów.	Opoczyński	ditto	ditto
Żarnowiec.	Olkuski	ditto	ditto
Zarszyn.	Sanocki	Galicya	Austria
Zatorz.	Wadowski	ditto	ditto
Zawichost.	Sandomiers	Radom	Kr. Polskie
Zbąszyn (Bentschen). . .	Międzyrzec.	Poznań	Prussy
Zbyszyce.	Jasielski	Galicya	Austria
Zduny.	Krotos.	Poznań	Prussy
Zduńska wola.	Sieradzki	Warszawa	Kr. Polskie
Żelechów.	Łukowski	Lublin	ditto
Zempelburg.	Flatow	Kwidzyn	Prussy
Zerkowo.	Wrzes.	Poznań	ditto
Zerniki.	Wągrowski	Bydgoszcz	ditto
Zgierz.	Łęczycki	Warszawa	Kr. Polskie
Zinten.	Sw. Siek.	Krolewice	Prussy
Złoczew.	Sieradzki	Warszawa	Kr. Polskie
Złoczow.	Złocz.	Galicya	Austria
Złotowo (Flatow).	Złotowo	Kwidzyn	Prussy
Złotowo (D. Krone). . . .	ditto	ditto	ditto
Zmigrod.	Jasielski	Galicya	Austria
Żnin.	Szubin	Bydgoszcz	Prussy
Żółkiew.	Żółkiewski	Galicya	Austria
Żółkiewka.	Krasnost.	Lublin	Kr. Polskie
Żołyńia.	Rzesz.	Galicya	Austria
Żukow.	Kartuz.	Gdank	Prussy
Żuromin.	Mławski	Płock	Kr. Polskie
Zwoleń.	Radomski	Radom	ditto
Żychlin.	Kutnowski	Warszawa	ditto
Żydowo.	Gnieznieńs.	Bydgoszcz	Prussy
Żywiec (Seypusch).	Wadowski	Galicya	Austria

SPIS RZECZY.

DUMY I PIEŚNI.

	Odmian (wersyi)	Stron- nica.
1. Wezmę ja kontusz, wezmę ja zupan.....	12	3
2. Kochaneczku oczki moje.....	1	12
3. Stała nam się nowina, pani pana zabiła.....	27	13
Taż sama.....	2	301
4. Hej od lysej góry.....	1	27
5. Jasio konie poił, Kasia wodę brała.....	52	27
Taż sama.....	2	302
6. W tym tu jednym dworze.....	15	71
7. Wyjechał pan z chartami na pole.....	28	84
Taż sama.....	2	303
8. Na Podolu biały kamień.....	32	115
9. Śniło się Marysi na łóżku leżący.....	17	133
10. Chowałam se gołąbeczka.....	9	143
11. Zakochali się dwoje ludzi.....	3	148
12. Tam za Warszawą na błoniu.....	28	151
Taż sama.....	1	304
13. Którędy Jasiu pojedziesz?.....	8	170
Taż sama.....	1	304
14. Służył Jasio u pana.....	27	173
15. U mej matki rodzinój stoi jawor.....	14	188
16. Z tamtej strony jeziorczka ufany jadą.....	22	195
Taż sama.....	2	305
17. Pojechał Pan na dunaj.....	3	206
18. Czego kalino w dole stoisz?.....	18	207
19. Deszczyk pada, słońce grzeje.....	1	217
20. W dole kalinka stojąla.....	8	217
21. Gnała pastereczka doliną.....	1	224
22. W kotły bębny zabębnono.....	15	224
23. Był tam stołarz mieszkający.....	1	235
24. Wdowa pokój buduje.....	7	236
Taż sama.....	1	306
25. A w Krakowie na ulicy, piją piwko.....	17	241
26. Bywaj zdrowa i szczęśliwa.....	1	252
27. Oj miałem dobre woły.....	2	253
28. U naszego pana trzy córki.....	2	254
29. Wszystkim ludziom jest świadomo.....	1	255

	Odmian (wersyi)	Stron- nica.
30. Koło dworu topola stała	1	256
31. Szła Kasia do dunaju nóżki myć.....	8	257
32. Zaszumiała leszczyna.....	1	262
W pieśni tej niektórzy zamiast wyrazu: <i>pan</i> używają <i>król</i> lub <i>księżę</i> .		
33. Oławo, Oławo, ty nasza dziedziwo.....	1	263
34. Rabują Tatarzy	1	265
35. Gdzie odjeżdżasz Jasiu.....	4	265
35. Hej w Berlinie na winie	1	268
36. Gdzież to jedziesz Jasiu?.....	20	269
37. Haniu moja pójdź do domu.....	2	279
38. Nasza karczmareczka	12	281
39. A jest tam w oborze.....	2	289
40. Graj pastuszkę graj.....	3	292
41. Jeśli będziesz ślubowała.....	4	295

T A Ń C E.

Tańce polskie, Mazury, Kujawiaki, Walce.....	309
--	-----

Uwaga. Pieśń Nr. 25. g. (str. 246) częściej w ten sposób bywa śpiewaną, że cztery nuty raz wiązane w taktach 2-gim, 4-tym i 8-mym zamieniają się na ćwierciowe, przez co przybywa tej pieśni jeszcze trzy takty.

W pieśni Nr. 25. o. (stron. 250) takty 4-ty i 8-my całkiem się wypuszczają.

OBJAŚNIENIE RYCIN.

Nr. 1. Dziewczyna z Czerniakowa pod Warszawą, w świątecznym ubraniu. Ma na sobie *kaftan* (czyli katankę) z sukna zielonego, obszywany taśmą majową czyli jasno-zieloną, zapinany na haftki, mimo guzików i pętlic przy nim będących. Pod nim *spódnica* sukienna lub wełniak zielony, takąż taśmą u spodu obszyty. Niekiedy przypasuje fartuch biały lub kolorowy. Głowę związuje perkalową chustką, zwykle żółtą, czerwoną, lub różową w rzuty kwieciste, do której wpina kwiaty, jak stokrotki, gwoździki, nagietki (jałoszki) i inne ciemno-żółtego, pomarańczowego lub ognistego koloru. U dwóch warkoczy z pod chustki, uwiązane różnobarwne wstęgi; na szyi kilka sznurów (czyli pasm) koralu lub imitacyj tychże. Na nogach trzewiki czarne lub zielone sukienne.

Nr. 2. Chłop z Oltarzewa pod Warszawą, w świątecznym ubraniu. Ma *żupan* długi sukienny ciemnozielony, z klapami i wyłogami z czerwonego sukna, po brzegach obszywany białą włóczką w różne wzory. Przewiązany *pasem* wełnianym pstrym, zwykle koloru zielonego, z białem i czerwonym. Pod żupanem, noszą niektórzy *kamizelę* granatową sukienną, czasem bez rękawów, sięgającą do bioder, a niekiedy prawie do kolan. Z pod kołnierza wygląda biała zgrzebna koszula, do której przyczepiony *fontaż* z kilku wstążek różnej barwy. Na głowie niski kapelusz filcowy, ze sznurkiem białym albo kolorowym, gęsto przerabianym posrebrzaną lub polacaną nitką. Na nogach buty czarne juchtowe.

Nr. 3. Tenże chłop z Oltarzewa, widziany ze strony odwrotnej. Przy nim chłopak w niebieskiej sukienniej *sukmance* z fontaziem u koszuli, i pawiem piórem u kapelusza.

Nr. 4. Dziewczyna z Raszyna, w zielonym sukiennym *żupaniku* z czerwonym kołnierzem i białymi wyszywaniami, odznacza się oryginalnym wplecieniem wstążek do warkoczy. Na głowie ma chustkę perkalową lub bawełnianą z wpiętą równianką z stokroci, śmiertelniku, rezedy, ruty, rozmarynu, chabru i t. p. Chłopiec przy niej w zimowym ubraniu, ma *kożuch* wyprawny, podbity czarnym barankiem, wyszywany na bokach kolorową włóczką.

Nr. 5. Karczmarka z Raszyna (szlachcianka drążkowa) w żupaniku niebieskim sukiennym, pod którym spódnica płócienkowa i fartuch biały. Na głowie czepiec, obwiązany chustką. Na szyi sznur koralii, a u koszuli fontaż. Dziecko ma czapkę zszywaną z kawałków perkalikowych w kwaterki.

Nr. 6. Chłopi z Rakowa pod Warszawą. Jeden w niebieskim *żupanie* (częścić bywają w granatowych); drugi w *welniaku* czyli wełnianej sukmanie z potrzebami. Czapki mają zimowe futrzane, z barankiem czarnym, zdobne fontaziami.

Nr. 7. Soltys czyli starszy gromady z Czerniakowa, w zimowej sukmanie z szarego sukna, podbitej futrem. Rogata czapka (rogatywka) granatowa z barankiem. Pas i fontaż, jak u innych chłopów.

Nr. 8. Chłop fernal od Szkalbmierza i Działoszyc, w powiecie Miechowskim, w sukmanie czyli guni, zwanój *karazyją*, z grubego brunatnego sukna, wyszywanój w różne wzory i kwiaty, białą i czerwoną włóczką lub kawałkami sukna. Peleryna czyli *suka* przyszyta do kołnierza, pokryta jest cała prawie takimi wyszywaniem. Przepasany jest białym rzemiennym pasem, zapinanym na mosiężną sprzączkę (klamerkę), a wybitym mosiężnemi ćwieczkami i zieloną skórą, u którego wisi mnóstwo (czasem kilkadziesiąt) kólek mosiężnych brzęczących, mianowicie w tańcu; do pasa takiego przyczepiają *kozik* (nóż), krzesiwko, krzemień, fajkę i t. p. Czapka rogata czerwona sukienna (zwana u szlachty konfederatką) z czarnym barankiem i pękiem pawich piór. Pod taką *karazyją* chłop bogatszy, nosi czasem kamizelę, częścić samą tylko koszulę z fontaziem i spodnie czyli gacie płócienne, zakładane w buty z podkówkami na wysokich obcasach.

Nr. 9. Dziewczyna z Czerniakowa odwrócona, w kaftanie i ubraniu zbliżoném do wykazanego pod Nr. 1. Trzewiki miewa zielone sukienne lub dymowe w kwiaty, z kokardami. Przy niej chłop z Wilanowa w granatowym sukiennym *żupanie* i pasie wełnianym.

Nr. 10. Chłop z Obór pod Piaseczném, w zimowém ubraniu. *Sukmana* bura lub brunatna, z grubego sukna, pod którą kozuch. W rękę trzyma *kobialkę* z łyka brzoźowego, niby tłomoczek podróżny. Czapka rogata z czarnym barankiem.

OBJAŚNIENIE NIEKTÓRYCH WYRAZÓW.

- Angryst* — agrest.
Biały — biały.
Bronny koń — Wrony koń.
Bratkan — oblubieniec, kuzyn.
Bandos — najemnik wędrowny (od banda).
Bakę świecić — umizgać się,
Ciepnąć — rzucić.
Chudko — prędko.
Czarki — ciernie.
Czuć — czuwać.
Ciennica — więzienie,
Cierciezka — narzędzie do lnu.
Chorboty — trepki.
Cześ, swież, swięś, trześ — siostra
 żony.
Chodnik — ścieżka.
Dziać się — podziać się.
Dzierze — drzwi
Dryganty — bystre konie.
Dzielać — robić.
Dośpać — doczekać.
Fryga — krzączka.
na Goli — k'woli.
Gościanna — szynkarka.
Gościniec — karczma, droga, datek.
Gromić — lajać, wygadywać
Hajź — dalej-że.
Hajw, hajwoj, hajwok — oto!
Hala — skała, góra, gdzie indziej: ląka
 wśród lasu.
Helis, oliś — wyraz pieszczołliwy.
Krygowy — ładny, porządkny.
Krzcieć — kwitnąć.
Kiś — kiedy.
Kieby — jakby.
Keń, Keni, Kaj, Kady — gdzie, kędy.
Kurpiki — obuwie (rodzaj sandałów).
Kęs, Kąsek — nieco, trocha.
Kraj — brzeg.
Klecić — bajać, zmyślać.
Każdziurny — każdy.
Koczanek — młode drzewko, gdzie indziej
 pieńek, po ściętem drzewie w lesie.
Kepiny — zarośla na wodzie.
Konwas — beczka w szynku.
Kabotek, Kapotka — suknia krótka.
Kurtka — krótka suknia z futrem.
Kiecka — spódnica stara.
Klepisko — ubita podłoga w stodole do
 mlócenia.
Lulość — litość.
Lulo — ponuro, chłodno:
Lekować — leczyć.
Lelen — jelen.
Manete — naramienniki.
Mozdzienica — rądel,
Niechać — zaniechać, porzucić.
Niecka — naczynie drewniane, do roz-
 czyniania ciasta, lub do kąpania dzieci,
Na nice, na ręby — na wywrot.
Nikiej — jakoby.
Ostawić — zostawić.
Ostać — zostać.
Ozczesać — rozczesać.
Ozymać — rozpościerać.
 (powszechnie w Sandomierskiem i Sto-
 pnickiem, opuszczają jak tu: r przed
 słowem, lub z.
Obarzanek — obwarzanek, (bułka).
Obarek — opalony lub osmalony pniaczek.
Obmówisko — obmowa, potwarz.
Przerzedzić — zdradzić.
Parzkać — parskać, bryzgać.
Padół, podół, podolek — miejsce na przy-
 jęcie ciężaru w podniesionym fartuchu
 jak: *narączko*, tyle, ile rękami objąć
 można. *Cały podolek*, tyle ile się zmie-
 ści w fartuchu.
Preczki — precz.

- Piestrzeń* — pierscien.
Pedać — powiadać.
Portasy, portki — spodnie.
Pędrak — piesek tłusty.
Rozkrzycić się — rozkrzewić się.
Reda, redzić — rada, radzić.
Ruchenczka — kwiat, (zdrobniale od *ruta*)
Rodzie — ojciec.
Rodzie, rodziczek — z kąd rodem.
Rzędna — ładna, porządna.
Szabraczek — czaprak.
Sporzyć — spojrzeć.
Śrybło, śtrzebło, słybro — srebro
Stądno — łatwo.
Steczka — ścieżka.
Sycowa spódnica — z kolorowego perkaliku.
Staja, staje, stajanie — miara długości roli albo drogi, około 500 kroków.
Swobodzić — bawić się,
Skieresić — pokaleczyć
Szczerny — szczyry.
Strzodek — środek.
Szczubliczka — mała rybka.
Świetlica — izba.
Ślipie — oczy zwierzęce.
Szarawary — kozackie szerokie spodnie.
Sielma — szelma.
Skórzunki — skórzane spodnie.
Skorznie — buty.
Sila — wiele.
Swojaczek — tutejszy.
z Tamtela — z tamtąd.
z Tela — z tąd:
Tatarować skórę — bić.
Tkóry, kto zamiast *który, kto*, w wielu miejscach Opoczyńskiego i Kieleckiego. Toż w Radomskiem, *rsodek, rśoda* zamiast *środek, środa*.
Wydziwiać — wykrzywiać, pleść.
Wembrować — jęzczyć.
Wądół — parów, dół.
Wątroba — wątroba, serce.
Wnętrze — brzuch, wnętrzności.
Wola — folwark, miejsce uprawne, świeżo wykarczowane.
Wyźdrzyć — wyjrzyć,
Wirch — wierzch.
Walkoń — włóczęga, nie dobrego.
Wyganka, wygon — miejsce, gdzie wyganiają bydło na pastwisko.
Wyrko — kądziolka.
Werko, wyrko — łóżko, tapczan.
Żqłny — poźdany.
Zdójmac — zdejmować.
Zabaczyć — zapomnieć.
Zdrajda — zdrajca.
Zbrondyny — część ubrania.
Zakalisty — brudny,
Zdziebło, dziedzielko — mało co, trocha.

SPIS TREŚCI

Od Wydawnictwa

<i>Przedmowa</i> (J. Burszta)	V
<i>Oskar Kolberg's Complete Works. General Information</i> (J. Burszta, M. Tarko; transl. by J. Sehnert)	XII
„ <i>Dziela wszystkie</i> “ <i>Oskara Kolberga</i> (J. Gajek)	XXIII
<i>Dorobek Oskara Kolberga w dziedzinie literatury ludowej</i> (J. Krzyżanowski)	XXXV
<i>Oskar Kolberg jako kompozytor i folklorysta muzyczny</i> (M. Sobieski).	LVII

Pieśni ludu polskiego

[Wstęp]	V
I. <i>Dumy i pieśni</i>	3
<i>Dodatki</i>	301
II. <i>Tańce</i>	309
<i>Tabela miast i osad miejskich</i>	449
<i>Spis rzeczy</i>	473
<i>Objaśnienie rycin</i>	475
<i>Objaśnienie niektórych wyrazów</i>	477

TABLE OF CONTENTS

From the publisher

<i>Introduction</i> (J. Burszta)	V
<i>Oskar Kolberg's Complete Works. General Information</i> (J. Burszta, M. Tarko; transl. by J. Sehnert)	XII
<i>Oskar Kolberg's Complete Works</i> (J. Gajek).	XXIII
<i>Oskar Kolberg's Achievements in the Area of Folk Literature</i> (J. Krzyżanowski)	XXXV
<i>Oskar Kolberg As a Composer and Musical Folklorist</i> (M. Sobieski).	LVII

The Songs of the Polish People

Introduction	V
I. Dumas and Songs	3
Appendices	301
II. Dances	309
Table of Cities and Settlements	449
Table of Contents	473
Explanation of the Drawings	475
Explanation of Certain Terms	477

Okladka i obwoluta: Andrzej Darowski

Redaktor: Maria Kielanowska-Bronowicz

Redakcja Naczelna „Dzieł wszystkich” Oskara Kolberga,
61-812 Poznań, ul. Kantaka 4, tel. 545-10

Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 31-111 Kraków, al. Krasińskiego 11 a. Printed in Poland. Wyd. II fotooffsetowe. Nakład 3200 egz., 27,2 ark. wyd., 36 1/2 ark. druk. pap. powł. kl. V 80 g 61 × 86 cm. Druk fotooffsetowy wykonano w Drukarni Narodowej w Krakowie. Oddano do druku w sierpniu 1973, druk ukończono w kwietniu 1974. Skład i druk wstępów oraz druk barwnych ilustracji wykonała Drukarnia Narodowa, ul. Manifestu Lipcowego 19. Oddano do druku w sierpniu 1973, druk ukończono w lipcu 1974. Zamówienie nr 600/73. B-15-796

Cena zł 80.—

27. IX. 74

OSKAR KOLBERG

Dzieła wszystkie

EDYCJA

Monografie etnograficzne

Pomorze

Mazury Pruskie

Mazowsze cz. VI—VII (z Ziemią

Dobrzyńską)

Kaliskie i Sieradzkie

Śląsk

Góry i Podgórze cz. I i II

Tarnowskie—Rzeszowskie

Sanockie-Krośnieńskie cz. I—III

Chełmskie i Przemyskie

Ruś Karpacka cz. I i II

Ruś Czerwona cz. I i II

Białoruś—Polesie

Litwa

Twórczość muzyczna

Opracowania melodii ludowych

Utwory instrumentalne

i wokalne cz. I i II

Studia i materiały

Materiały do etnografii Słowian cz. I i II

Literatura ludowa — Przysłowia

Pisma muzyczne cz. I i II

Studia, rozprawy i artykuły

*

Miscellanea cz. I i II

MATERIAŁY DOKUMENTACYJNE
I POMOCNICZE

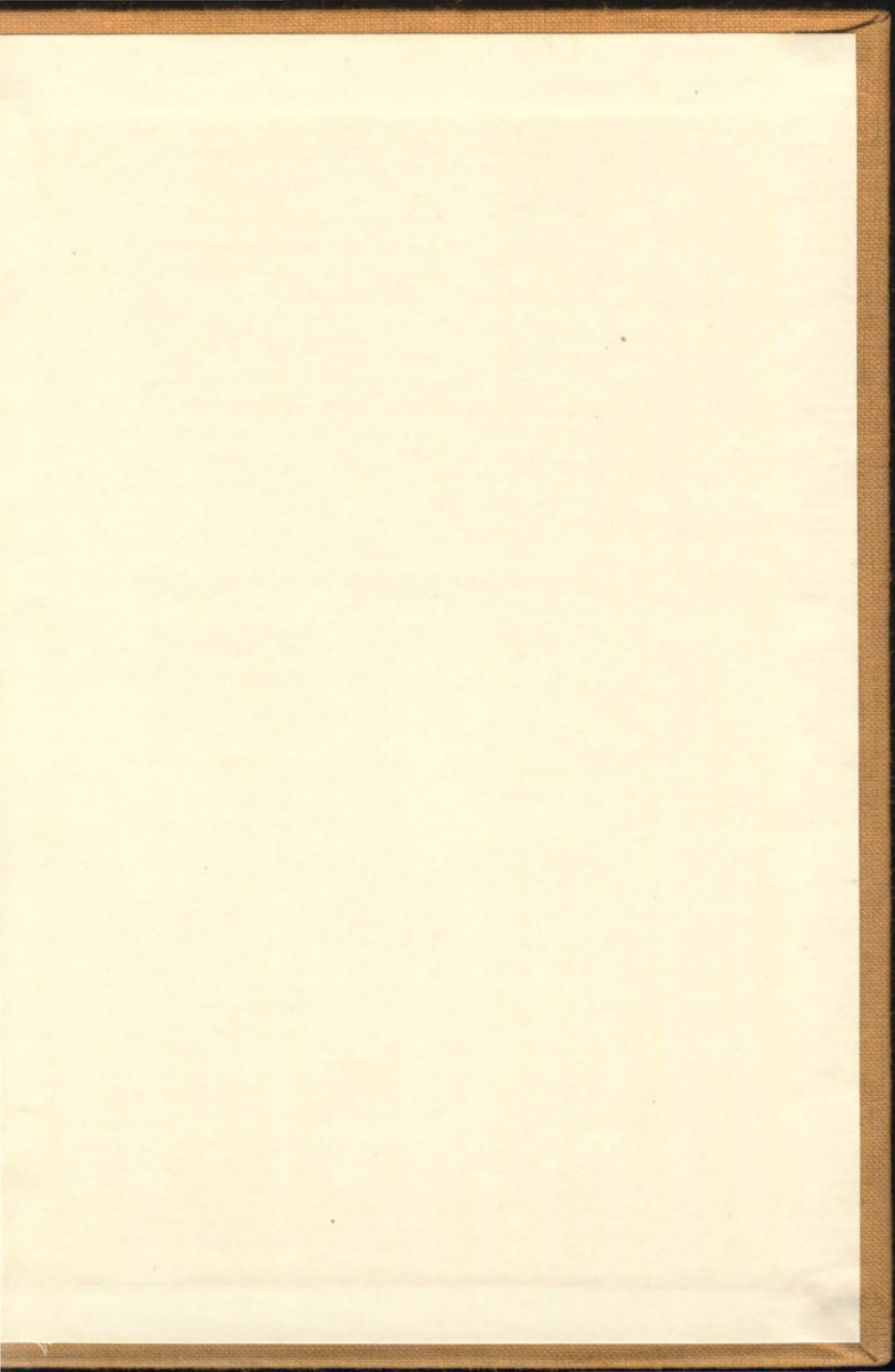
Korespondencja (3 t.)

Biografia

Indeksy (5 t.)

858835

T.1.

Biblioteka Narodowa
Warszawa

30001011633707